

ΘΡΑΚΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

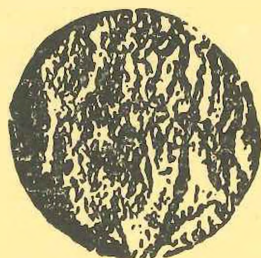
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
«ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ»

Βραβευθέν υπό τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἐν Παρισίοις
Ἑταιρείας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σπουδῶν

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΣΣ

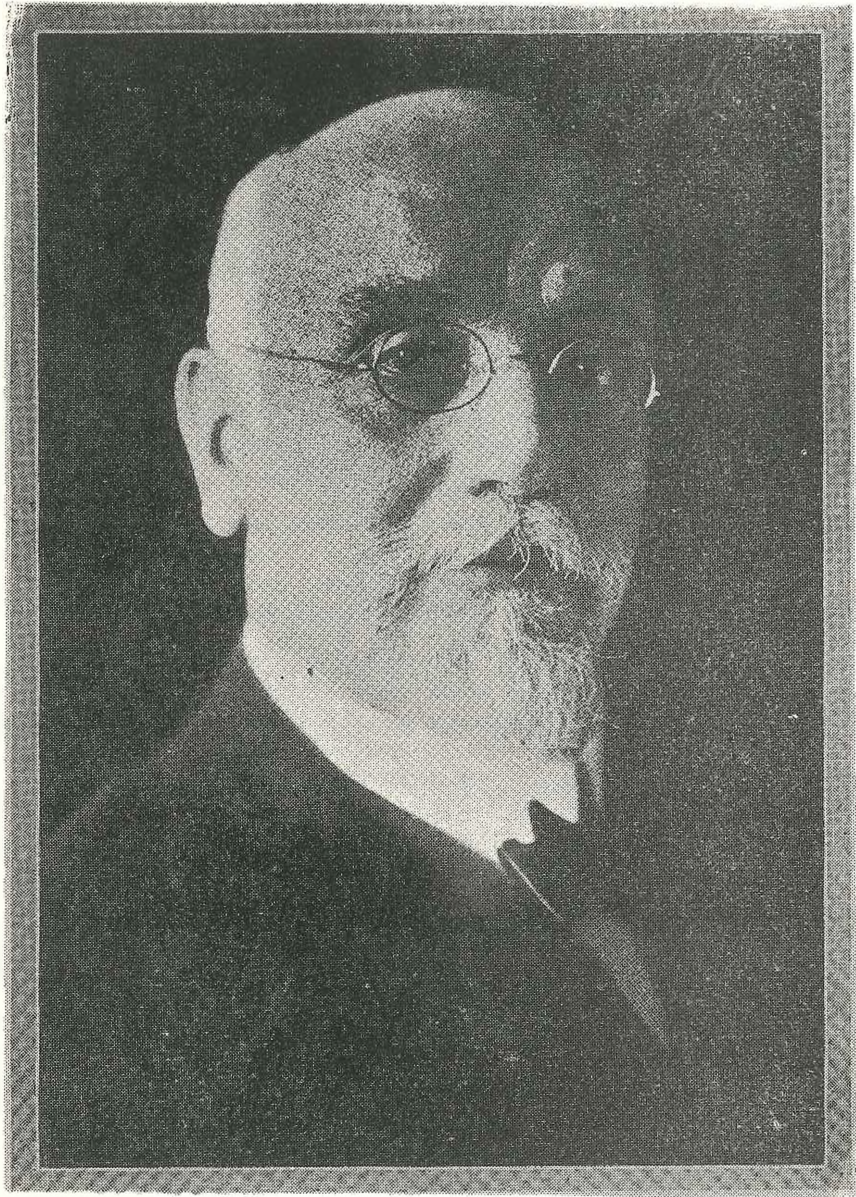
Ἀφιέρωμα εἰς μνήμην τοῦ πολυτίμου συνεργάτου
καὶ εὐεργέτου τοῦ θρακικοῦ Κέντρου Πρωθιερέως
Δημητρίου Καλλιμάχου

1. Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
2. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΙΧΟΝΟΙΑΝ
ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ † Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ
3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ: ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 20

1964

† Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΩΝ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ἡ σημερινὴ ἔκδοσις τοῦ 38ου Τόμου τῶν «Θρακικῶν» συμπίπτει μὲ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Προερχόμενοι ἡμεῖς ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, γνήσια τέκνα ἀλησμο-

νήτου και αγαπημένης πατρίδος, ή ελευθερία τής οποίας οφείλεται κυρίως εις τόν εξαίρετον εκ Κρήτης πατριώτην και τόν Μεγαλοφυᾶ Ἑλληνα, τόν συντελέσαντα ὅσον οὐδείς ἄλλος διὰ τὸ μεγαλεῖον και τὴν μεγέθυνσιν τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, θὰ ἔχαρακτηριζόμεθα ἀγνώμονες ἐὰν δὲν ἐξεδηλώναμεν ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἐπετείῳ, μὲ σεβασμὸν και εὐγνωμοσύνην, τὰ αἰσθηματὰ μας αἰωνίας λατρείας και ἀφοσιώσεως.

Μὲ ζηλευτὴν ἀνωτερότητα ὕφους δὲν ἐκόμπαζεν, οὔτε ὑπερηφανεύετο διὰ τὰς συνθήκας Βουκουρεστίου και Σεβρῶν, ἀφῆκε δὲ κατὰ πάντα ἐκλεκτοὺς και ἀξιόους συνεχιστὰς τοῦ ἔργου του, τῆς Ἑλλάδος τῶν δύο ἡπείρων και πέντε Θαλασσῶν. Ἐξέλεγε ἄτομα κατάλληλα ὡς συνεργάτας, οἵτινες ἐν ἀπουσίᾳ του, ἐπιτυχῶς τὸν ἀντικαθίστων. Εὐρέθη πρὸ δυσχερειῶν, ἀλλ' ἐγνώριζε μὲ ποῖον τρόπον νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν πειθαρχίαν. Ὁ κυβερνητικὸς τύπος δὲν διεπληκτιζέτο διὰ πρόσωπα ἀπροκαλύπτως. Ἐπῆρχον και τότε τὰ τόσον ἐπιζήμια δημοσιογραφικὰ συγκροτήματα, ἀλλ' ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης τοῦ ἀρχηγοῦ, κατῳρθανε νὰ ἐπιβάλληται. Αἱ ξένοι κυβερνήσεις ὄχι μόνον τὸν ἤκουν μετὰ σεβασμοῦ, ἀλλὰ και τὸν συνεβουλεύοντο.

Ἦλθεν ἡ ὠραία ἐποχή, ἀνέτειλεν ἡ ἀνάστασις τοῦ Γένους, καθ' ἣν ἡ γαλανόλευκος ὑπερήφανος ἐκυμάτιζεν εις τὸν Βόσπορον, ἐπὶ τοῦ Θωρηκτοῦ ΑΒΕΡΩΦ και πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ντολιᾶ - Μπαξέ.

Οἱ βάρβαροι ληστὰι τῆς Ἀσίας, περιδεεῖς και πανικόβλητοι, προσεπάθουν νὰ κρύπτονται, οἱ δὲ ἀρμολογοῦντο Κανελλόπουλος και Κατεχάκης, ἐκάλουν εις τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν τὸν Πρόεδρον τῆς Θρακικῆς Ἐνώσεως, διὰ νὰ τοῦ ἀναγγείλουν μὲ συγκίνησιν τὴν ἀπόβασιν και ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του Παιδεστοῦ.

Ἐραῖα ὄνειρα!!! Προαιώνιοι ὀραματισμοί, πραγματοποιηθέντες χάρις εις τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον.

Ἡ ἀναγνώρισις προήρχετο ἐνίοτε ἀπὸ τὸν θαυμασμὸν και ἀπὸ τὴν βοήθειαν τῶν ξένων και ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἡρωϊσμοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ και ἀπὸ τὸν μόχθον τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλοίμονον! Δὲν ἐπροκόψαμεν ἀκόμη νὰ στήσωμεν τὸν ἀδριάντα του, ἐνῶ ἐγκατεστήσαμεν, ἔστω και κακότεχνον, τὸν τοῦ Τρούμαν, δαπάναις τῶν ἀποδήμων Ἑλλήνων.

Μᾶς ἐχρειάζετο ὅμως ἀκόμη διὰ πολὺν καιρὸν ἐν τῇ ζωῇ ὁ Μεγάλος Ἑλληνας, ὁ ἡρωϊκὸς εκ Κρήτης στρατιώτης, ἔστω και μακρὸν τῆς Ἑλλάδος, διότι και εκ τῆς ξένης θὰ μᾶς καθωδήγει ἡ ἐμπνεύουσα μορφή του και οἱ Φιλελεύθεροι ὀπαδοί του, συμπαγεῖς ὡς γρανίτης, θὰ ἀνέτρεπον τοὺς κατὰ καιροὺς ἐμφανιζομένους ἐθνικοὺς κινδύνους.

Και ὡς νὰ μὴ ἤρκει ἡ πρόωρος τοῦ Ἀρχηγοῦ ἀπώλεια, ἡ πρόσφατος συμφορὰ, τὸ ὀδυνηρὸν πλῆγμα τοῦ θανάτου τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου, ὃν ἀνεγνώρισε και ἐθρήνησεν εὐλικρινῶς τὸ πανελλήνιον, προκαλεῖ ἐπιείγουςαν τὴν ἀνάγκην πληρώσεως τοῦ δημιουργηθέντος ἐθνικοῦ κενοῦ.

Ἦδη τὰ μηνύματα, ἅτινα ἀθρόως καταφθάνουν ἀπὸ τὰς πόλεις και τὴν ὑπαιθρον τῆς Ἑλλάδος, καταδεικνύουν ὅτι εἶναι πάνδημος και δολοκληρωμένος ὁ θαυμασμός, ἡ ἀγάπη και τὸ βαθύτατον σέβας πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μεγάλου Ἠγέτου, ὅστις ἐδόξασε και ἐτίμησε τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος και εις τὸ ἐξωτερικὸν και παντοῦ ὅπου ἐπαλλεν ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὅλοι ἔστρεψαν τὸν νοῦν και τὰς καρδίας πρὸς τὸν Μεγάλον Δημιουργόν, τὸν Μεγαλοεργὸν Κυβερνήτην, πρὸς τὸ γενναῖον τέκνον τῆς Κρήτης, πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐθυσίασε τὰ πάντα χάριν τῆς πατρίδος, τὴν ὁποῖ-

αν εύρηκε μικράν και άφανή και την μετεμόρφωσεν ώς μάγος, εις ύπερήφανον και ένδοξον.

Εις την ιστορίαν των Έθνών σπανίως παρουσιάζονται τοιαύται έξοχοι φυσιογνωμίαι. Όταν ή Θεία χάρις και ή εύνοια της τύχης βοηθήσουν ώστε να έμφανίζονται τοιοῦτοι παγκοσμίου φήμης ήγέται, οί λαοί, ένωρίς ή άργά, έρχονται στιγμαί και μετά εκατόν ακόμη έτη, όπου πανηγυρίζουν και άναγνωρίζουν τά δώρα με τά όποία τους έπροίκισεν ή φύσις και τά όποία με άφθονίαν και σπατάλην διέθεσαν ύπέρ του λαού ούτινος εύρέθησαν επί κερφαλής και έμεγαλούργησαν διά την πρόοδον και ευημερίαν του.

Άφανής και σεμνός εις τό χωριό του ήρωϊκού νησιού του, ο τιμώμενος νεκρός, δέν ήτο δυνατόν να φαντασθή τις την τοιαύτην εξέλιξίν του. Με γιγαντιαία θήματα εκάλπασε πρός πάσαν κατεύθυνσιν, ώστε να μη γνωρίζη τις, πώς, έστω και με άδράς γραμμάς, να τον περιγράψη! Ο άγωνιστής, ο δημοσιογράφος, ο πολιτικός, ο διπλωμάτης και ο άνθρωπος! Τους έξόχους αυτούς παναρχηγούς θα μνημονεύη πάντοτε ή ιστορία και θα θαυμάζουν αιωνίως όχι μόνον οί Έλληνες, αλλά σύμπασα ή ανθρωπότης.

Αύγουστος 1964 τά «Θρακικά».

Αί ποικίλαι έορταστικαί εκδηλώσεις πρός τιμήν και μνήμην του Έλευθερίου Βενιζέλου έσχολιάσθησαν ένθουσιωδώς και παντοιοτρόπως υπό του Έλληνικού τύπου και του Έθνικου Ίδρυματος Ραδιοφωνίας με όμιλίας και διάφορα σκέτς σχέσιν έχοντα με την ζωήν και τους άγώνας του μεγάλου νεκρού. Ο Ύπουργός Προεδρίας της Κυβερνήσεως εις έμπεριστατωμένην και έμνευσμένην καλλιλογικήν όμιλίαν του μεταδοθεΐσαν και υπό του Ραδιοφωνικού Σταθμού Άθηνών, άνέφερεν έν περιλήψει τά κάτωθι:

«Η χρητική γή, που πριν εκατόν χρόνια έχάρριζε στην Ελλάδα τό άκριβότερο τέκνο της και την λάμψη μιās εκτυφλωτικής μεγαλοφυΐας στον κόσμο, άκούει σήμερα, θ' άκούη πάντα, τον αντίλαλο από τον αίον των Έλλήνων, σκυμμένων επάνω από τον τάφο Έκείνου, που έπραγματοποίησε τά τοιμηρότερα όνειρά τους.

Έλευθερωτής υπήρξεν ο Έλευθέριος Βενιζέλος και της Κρήτης και της Ελλάδος και των υποδούλων άδελφών μας και του εργαζομένου ελληνικού λαού.

Και προσέρχεται ή Ελλάδα ψάλλοντας τον στίχο του Σολωμού:

«Μικρός λάκκος που άνοιξε και κλει τον γίγαντά μου!».

Γιατί γίγαντας πράγματι υπήρξεν ο Έλευθέριος Βενιζέλος. Γίγαντας και της σκέψεως και της πράξεως.

Ποιός να τήλεγεν ότι τό πέμπτο παιδί του Κυριάκου Βενιζέλου και της Στυλιανής Χάλη από τό Θέρισσο θα ήταν ο εύλογημένος και ο έρχόμενος έν όνόματι της Ελλάδος;

Κι' όμως ή γέννησι του παιδιού αυτού, από την πρώτη ώρα, τυλίχθηκε με τό θρύλο. Λένε πως την καυτερή εκείνη αύγουσιάτικη μέρα μιá δυνατή λάμψη σκέπασε τον ήλιο. Για μιá στιγμή. Και την άλλη οί ανήσυχου Μουργιώτες μαθαίνουν πως ή Στυλιανή Βενιζέλου γέννησε άγόρι. Ο μοναχός Ίερόθεος τό βάφτισε άμέσως Λευτέρη. Και τούδωσε την ευχή: Να λευτερώση την Κρήτη. Κι' αυτός λευτέρωσε όλόκληρη την Ελλάδα από την πρόληψι και άπ' την άδρανοῦσα άπραγμοσύνη. Κι' ένεφύσησε στην Ελλάδα πνοή, απέδωσε όχι μόνον την Κρήτη, αλλά και την Μακεδονία και την Ήπειρο και

τῆ Θράκη καὶ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ προχώρησε μέχρι τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων!

Πῶς ν' ἀντιμετώπιση κανένας τὸ κοσμογονικὸ μεγαλεῖο του; Καὶ μὲ ποιὲς λέξεις νὰ τὸν περιγράψῃ;

«Σπίτι δὲν τὸν ἐσκέπαζε,
σπήλιο δὲν τὸν ἐχώριε.
Τὰ ὄρη ἐδρασκέλιζε,
βουνοῦ κορφὲς ἐπήδα...».

Αὐτὸ τὸ κρητικὸ ριζιτικὸ τραγοῦδι φανερῶνει μερικὲς ιδιότητες τοῦ Βενιζέλου: Τὴν εὐλυγισίᾳ καὶ τὴ χάρι, τὴν ἀνησυχία καὶ τὴν ἀδάμαστη θέλησι, τὴν ἀνελέτη ὤθησι πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ τὴν ἀνικανοποίητη δίψα τοῦ δημοιοῦρου, τὴν ξάγρυπνη σκέψι καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα.

Σὰν ἥλιος ἐφώτισε κι' ἐξέστανε τὰ μουνδιασμένα μέλη τῆς μικρῆς Ἑλλάδος, ὅταν τὸ ψυχρὸ ἐκεῖνο χριστουγεννιάτικο πρωῒνὸ τοῦ 1909 κατέθηκε στὴν Ἀθήνα, παράκλητος τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος, γιὰ νὰ πάρῃ στὰ σιβαρά του χέρια τὸ ἔργο τῆς ἀνορθώσεως.

Πρωτύτερα καὶ ἐπὶ εἴκοσι πέντε ὁλόκληρα χρόνια ἀκατάπαυστα ἐμαχόταν στὴν Κρήτη. Πότε ὡς ἐπαναστάτης καὶ πότε ὡς βουλευτής. Πότε ὡς ἀρχηγὸς κόμματος καὶ πότε ὡς γραμματεὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ ὡς Πρωθυπουργός.

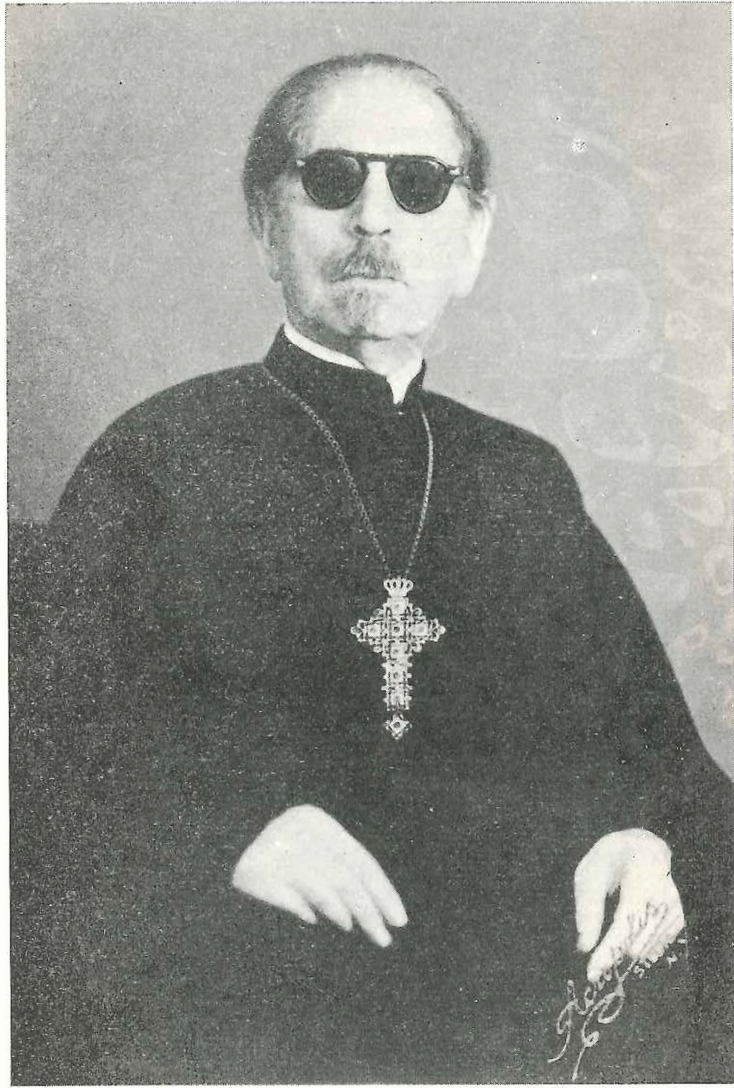
Ἡσυχία δὲν γνώρισε ποτέ του. Ἀλλὰ πάντοτε ἦταν ὁ ἀναγνωρισμένος ἀρχηγός. Ἀπ' τὴν πρώτη ὥρα ποὺ φάνηκε στὸ πολεμικὸ —κι' ὕστερα στὸ πολιτικὸ προσκήνιο. Δηλαδὴ ἀπὸ εἴκοσι χρόνων!

Τί εὐρῆκε στὴν Ἑλλάδα; Τὸ χάος. Κι' ἐπλασε ἀπὸ τὸ χάος τὸν κόσμον. Μὲ τὴν ἀφεγάδιαστη ἐκεῖνη τάξι ποὺ μόνον οἱ μεγάλοι γνωρίζουν τὸ μυστικὸ τῆς — μὲ τὴν ἀπαράμιλλη ἐκεῖνη ὁρμὴ ποὺ μόνον οἱ ἐμπνευσμένοι κατέχουν.

«Ἐν μανίᾳ ποιεῖν», ἔγραψε ὁ Μάρκος Αὐρηλῖος. Καὶ ἐν ἱερᾷ ἐμπνεύσει ἐποίει ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Καὶ μετάγγισε στοὺς ἄλλους τὴν ὁρμὴ καὶ τὴν πίστι του. Κι' ἄρπαξε τὴν Ἑλλάδα τῆς Μελοῦνας καὶ τὴν ἔφερε ὡς τὴν Προποντίδα! Ἀλλὰ πρὶν φρόντισε ἀπ' τὸ μπουλούκι νὰ συγκροτήσῃ στρατό. Ἀλλὰ πρὶν φρόντισε ν' ἀνακαινίσῃ ριζικὰ τὴν διοίκησι. Ἀλλὰ πρὶν χάρισε τ' ἀγαθὰ τῆς δικαιοσύνης στὸν τόπον. «Τὰ πρόβατά μας τὰ φυλάει ὁ Βενιζέλος» ἔλεγαν οἱ ποιμένες. Τόσο εἶχεν ἐδραιώσει τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας σὲ ὅλους.

Ἄλλ' ἢ δικαίωσι τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἀπὸ τὴν Ἱστορία, ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του καὶ μεταγενεστέρους δὲν ἄργησε νὰ ἔλθῃ. Ὅσα ἔγιναν μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ τὸ δρᾶμα τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ἐφώτισαν πρὸ πλατεῖα τὸ μεγάλο καὶ ἱστορικὸ ἔργον του. Φίλοι καὶ ἀντίπαλοι, ἢ δικῆ μας γενεὰ καὶ οἱ μεταγενέστερες, τὸ Ἔθνος σύσσωμον μὲ θαυμασμὸ καὶ εὐγνωμοσύνη θὰ ἀναπολοῦν πάντα τὴ μεγάλη μορφή του.

Ἔτσι σήμερον τὸ Ἀκρωτήρι δὲν εἶναι ὁ τάφος ἐνὸς μεγάλου ποὺ ἔλαμψε καὶ ἐφώτισε τὸ ἑλληνικὸ στερέωμα. Εἶναι ὁ μέγας, ὁ ἀστραφτερός φάρος ποὺ θὰ φωτίσῃ καὶ θὰ ὀδηγῇ γιὰ πάντα ὅλες τὶς γενεὲς τῶν Ἑλλήνων. Ἀπὸ τὸν ἀπέριπτο τάφο τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ ἡγέτου θὰ βγαίνῃ πάντα τὸ ἀνέσπερον καὶ ἐκτυφλωτικὸ φῶς ποὺ θὰ φρονηματίσῃ καὶ θὰ διδάσκῃ ὅλες τὶς ἑλληνικὲς γενεὲς καὶ θὰ τὶς ὀδηγῇ στὸ δρόμον τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀρετῆς».

Ο ΠΡΩΘΙΕΡΕΥΣ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

Ἐπίτιμον Μέλος ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τοῦ Ἐρακικοῦ Κέντρου καὶ πολύτιμος συνεργάτης τῶν «Ἐρακικῶν», ἀκολουθήσας κατὰ τὴν, ἀνὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς αὐλὰς, διὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν τοῦ διχασμοῦ, περιοδείαν τοῦ Κρητὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη, ἐξεχούσης ἀνωτάτης τῆς Ὁρθοδοξίας κορυφῆς.

Ὁ διακεκριμένος συνεργάτης τοῦ Ἑραϊκοῦ Κέντρου Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ
Μ. Διδάσκαλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἐθνικοῦ, εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀπείρους κο-
σμικὰς ἐμφανίσεις, κατὰ διαφόρους διαλέξεις του εἰς συγκεντρώσεις τοῦ ἐν
ἀποδημίᾳ Ἑλληνισμοῦ, εἰς ὄνομα καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποῦ ἀφιερῶται ὁ
παρὼν 38ος Τόμος τῶν «Ἑραϊκῶν».

Ὁ πρωθιερεύς Δ. ΚΑΛΑΙΜΑΧΟΣ ὡς ἐθελοντῆς στρατιώτης, κατὰ τὸν ἱερὸν ὑπὲρ πατρίδος ἐναντίον τῶν Βουλγάρων ἀγῶνα, μαζί με τὰς ἀνταρ-
τικὰς ομάδας εἰς τὰ Μακεδονικὰ μέτωπα.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ

Κατὰ τὴν περιοδείαν τοῦ ὁποίου, διὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν τοῦ διχασμοῦ ἀνά τὰς εὐρωπαϊκὰς πρωτεύουσας, τὸν ἠκολούθησεν ὡς γραμματεὺς ὁ Πρωθιερεὺς Δ. Καλλιμάχος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ

Τοῦ Προέδρου τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου διὰ τὸ πολυσχιδές
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἔργον τοῦ Θρακὸς Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου

Δὲν εἶναι εὐκόλον τὸ ἔργον τοῦ ἀναλαμβάνοντος, εἰς κριτικὴν προλόγου, νὰ ὑμνήσῃ καὶ ἐξάρῃ δεόντως τὸ κατόρθωμα τοῦ διακεκριμένου Θρακὸς συμπολίτου Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου. Ἡ τοιαύτη ἐμφάνις καθίσταται πολὺ περισσότερον δυσχερεστέρα ἔταν πρόκειται περὶ ἀνδρός, ὅστις ἠνάλωσεν ὀλόκληρον τὸν βίον εἰς πολυμόχθους καὶ φανατικούς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ συλλήβδην ὑπὲρ ὅλων τῶν ἐθνικῶν καὶ φυλετικῶν μας ζητημάτων. Καὶ ἢ ὡς ἄνω δυσχέρεια, κατὰ μείζονα λόγον, ἔταν ὁ γράφων δὲν διετέλεσε κατ' ἐπάγγελμα δημοσιογράφος καὶ κριτικὸς καὶ ἔταν εὐρίσκειται εἰς ἀπορίαν ποῖαν ἀπὸ τὰς τόσας ἐνασχολήσεις τοῦ ἐκλιπόντος, πρέπει περισσότερον νὰ ὑμνήσῃ καὶ τονίσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του. Θὰ συγχωρηθῇ εἰς αὐτὸν ὅτι ἀνέλαβε τοιοῦτον, ἀνώτερον τῶν δυνάμεών του, ἔργον, ἐκ καθήκοντος πρὸς τὴν μνήμην συμπατριώτου καὶ τακτικοῦ συνεργάτου τῶν «Θρακικῶν», εἰς τὸν ὅποιον πολλὰ ὀφείλει ἢ κοινὴ πατρις μας, ὁ ἔξ ἑκατομμυρίων ἀπόδημος ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸ σύνολον τῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον διεσπαρμένων Ἑλλήνων.

Εὐτυχῶς τὸ τρίπτυχον τῶν δημοσιευομένων φωτογραφιῶν τοῦ μεταστά-
τος διευκολύνει, κατὰ τὸ ἐνόν, εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ παρόντος, διότι ἄλλως
δὲν θὰ ἐγνώριζέ τις πόθεν νὰ ἀρχίσῃ καὶ ποῦ νὰ τερματίσῃ.

Ἡ πρώτη φωτογραφία ἀπεικονίζει τὸν σεμνὸν ἱερέα, τὸν ἀπέριττον χρι-
στιανὸν καὶ οἰκογενειάρχην, τὸν πιστεύοντα εἰς τὰ πατροπαράδοτα κληρονο-
μικὰ ἔθιμα καὶ εἰς τὴν μετὰ σεβασμοῦ προσήλωσιν εἰς τὰ διδάγματα τῆς θρη-
σκείας. Ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ὁ σεβασμὸς του πρὸς τὰς κορυφὰς τῆς ὀρθοδοξίας,
ἀναδεικνύονται ὀλοκληρωμένα, ἔταν συμμετεῖχεν ὡς ἀκόλουθος καὶ Γραμ-
ματεὺς τοῦ πατριώτου, ὑπερόχου διπλωμάτου καὶ ἐμπνευσμένης ἀνωτάτης
κορυφῆς τῆς ἐκκλησίας Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη κατὰ
τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ περιοδεΐαν του, τοῦ 1922, πρὸς διαφώτισιν καὶ
ὑποστήριξιν τῶν σκληρῶς δοκιμαζομένων, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐθνικῶν
μας ζητημάτων.

Αὐτὸς ἄλλωστε καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὅποιον ὀλόκληρος ὁ ἀνὰ χεῖρας
38ος Τόμος τῶν «Θρακικῶν» ἀφιεροῦται εἰς τὰ «Διδάγματα ἀπὸ τὴν ὀλίγει-
ραν ἐθνικὴν διχόνοιαν», πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀμεροπλήπτου ἐμφανίσεως καὶ

ἵνα χυθῆ πληρὴς φῶς εἰς τὰ γεγονότα τῆς ταραχώδους καὶ κρισίμου ἐκείνης ἐποχῆς. Βεβαίως ὁ Πρωθιερεὺς Καλλίμαχος, μὲ τὸ πλῆθος τῶν πνευματικῶν ζητημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἠγάλωσεν ὀλόκληρον τὸν βίον, δὲν ἀνέμενε νὰ τιμηθῆ κατ' ἀξίαν, περισσότερον ἀπὸ τὰ δημοσιεύμενα εἰς τὴν πραγματεῖαν ἐξ ἡμερολογίου τοῦ ἀπομνημονεύματα. Συγγετέλεσεν ὁμως καὶ ἡ ἀφήγησις τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἀνυψωθῆ καὶ διαδοθῆ εὐρύτερον ἢ ἀρίστη φήμη τοῦ ἐξαίρετου ὁμογενοῦς. Ἡ ὀφειλὴ πρὸς τὴν τοιαύτην σταδιοδρομίαν εἰσέρχεται βαθύτερον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συμπολιτῶν του, ὅταν ἐκ τοῦ πενιχροῦ ὑστερήματος του, διὰ τὰ ἐκδηλώσῃ πλέον ζωντανὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ Θρακικὸν Κέντρον, διέθεσε καὶ ὑλικὴν ἐνίσχυσιν, ἴσως ἀλόγον πρὸς τὰ μέσα του καὶ πρὸς τὰ ἀγαθὰ ἄλλων συμπολιτῶν, οἵτινες καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν κατώρθωσαν κὰν νὰ τὸν προσεγγίσουν.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς ἠγάπησε καὶ διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ ὁποῖου πλῆθος ἀξιολόγων κριτικῶν ἐδημοσίευσεν κατὰ καιροὺς εἰς τὸν Ἑθνικὸν Κήρυκα Νέας Ὑόρκης, τὸν ἀνεκέρυξε, μετὰ τὸν τίτλον τοῦ Ἐπιτίμου, ὃν δικαίως κατεῖχεν ἐπὶ τόσα ἔτη, ὡς ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ, ἀνωτάτη τιμὴ, σπανιώτατα ἀπονεμομένη, κατὰ τὸ Καταστατικόν, εἰς κορυφαίους πνευματικούς ἀνδρας καὶ ἐκλεκτοὺς συμπολίτας.

Εἰς τὸ δευτέρον τρίπτυχον ὁ Πρωθιερεὺς ἐμφανίζεται εἰς περισπουδάστους διαλέξεις εἰς τὸν Ἑθνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Λέσχην τοῦ Πέραν, εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, εἰς τὸ Ζωγράφειον καὶ Ζάππειον Παρθεναγωγεῖα, εἰς τὸ Ροδέρτειον Κολλέγιον καὶ εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς Ὀργανώσεις Y.M.C.A. καὶ Y.W.C.A. κλπ. ἐν Τουρκίᾳ Ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα ἐκράτουν τὰ σκήπτρα τῆς πνευματικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς πρωτοπορείας μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου, ἀπὸ ἀπόψεως δὲ πολιτισμοῦ καὶ κοσμικῆς ἐμφανίσεως, ἐθαυμάζοντο ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα εὐρωπαϊκὰ κέντρα τῆς ἐποχῆς. Ὁ Πρωθιερεὺς, ὡς ἀφογοῦς τζέντλεμαν, ἐγκαταλείψας πρὸς στιγμὴν τὴν ἰσρατικὴν του περιβολήν, συνήρπασε διὰ τῶν λόγων του τὰ πλήθη, ἐνεθουσίασε καὶ ἐχειροκροτήθη ζωηρῶς ἀπὸ τὴν διψῶσαν διὰ τοιαύτας συγκεντρώσεις ὁμογένειαν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Μία κριτικὴ τῆς ἀξιολόγου ἑλληνικῆς ἐφημερίδος «Πρόοδος» Κωνσταντινουπόλεως, θίδει πλήρη εἰκόνα τῶν ὡς ἄνω συγκεντρώσεων δι' ὃ καὶ παρατίθεται κατωτέρω. Εἰς ὁμοίας διαλέξεις μὲ τὴν αὐτὴν ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴν, κατέγινεν, ὁ πανταχοῦ παρών, ἀπόστολος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἑθνικῆς ιδέας, εἰς Ἑλλάδα, Αἴγυπτον, Ἀμερικὴν καὶ ἄλλαχοῦ, εἶχον δὲ πάντοτε ἐπιτυχίαν αἱ τοιαῦται ἐμφανίσεις του καὶ συγγετέλουν εἰς τὴν τόνωσιν τῶν ἑθνικῶν μας ιδεωδῶν ὑπὲρ πατρίδος, ἐκπαιδεύσεως καὶ γλώσσης, τοῦ ἐν διασπορᾷ ἑλληνισμοῦ. Εὐτυχῆς, διότι δὲν εὐρίσκεται σήμερον ἐν τῇ ζωῇ ὁ μέγας πατριώτης, διὰ τὰ αἰσθανθῆ κατάθλιψιν καὶ ἀπελπισίαν μὲ τὸ ψυχорράγημα καὶ ξερρίζωμα τῶν

Ἑλλήνων τῆς ἱστορικῆς μας Πόλης. Οἱ βάρβαροι καὶ καννίδαλοι τῆς Ἀσίας ἀνενόχλητοι ἐξοντώνουν καὶ ληστεύουν καὶ πάλιν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν μεγάλων συμμάχων μας, τῶν ὑπερμάχων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀνὰ τὴν ὑφήλιον. Ὅποια ἐντροπή!! Οἱ Ἕλληνες ἄδελφοί μας δὲν ἔχουν κὰν τὴν παρηγορίαν τῆς ἐξεγέρσεως ὀλοκλήρου τῆς ὁμογενείας κατὰ τῶν εἰς βάρος των καταπτώσεων γεγονότων.

Εἰς τὸ κεφάλαιον ὁμως τῶν γραμμάτων, τῆς παιδείας καὶ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης, ἀφοσιώθη ὀλοφύχως καὶ μὲ φανατισμὸν ὁ Καλλιμάχος, ταῦτα δὲ τὸν ἀνέδειξαν ἱεροκήρυκα ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρῷος, ἐφάμιλλον τοῦ ὁποίου εἰς ὄγκον πολυσχιδοῦς ἐργασίας, δημοσιευμάτων εἰς βιβλία, περιοδικὰ κλπ., εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ κανεῖς. Φαίνεται ὅτι ἔγραφε καὶ κατὰ τὰς νύκτας ἀκόμη, διότι ἄλλως πῶς νὰ ἐξηγηθῆ ὁ κολοσσὸς τῆς ἐγκαταλειφθείσης ἐργασίας του. Τακτικὸς καὶ πολύτιμος συνεργάτης τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος Ν. Ὑόρκης καὶ κατόπιν ἐπίτιμος ἀρχισυντάκτης αὐτοῦ, μετέδιδε συνεχῶς καὶ διὰ τῶν κυριακάτικων ἐκδόσεων, μὲ πλοῦτον εἰδήσεων ἀπὸ ἕλας τὰς Κοινότητος τοῦ ἀποδήμου ἑλληνισμοῦ, ὅτι ἐχρειάζετο πρὸς διαφώτισιν, καθοδήγησιν καὶ σύνδεσμον, ὅχι μόνον τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων τῶν πέντε Ἡπειρῶν. Ἦτο ἀκόμη τακτικὸς ἀνταποκριτὴς τῶν ἐν Λονδίῳ καὶ Παρισίοις ἐκδιδόμενων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου διὰ τὴν περίσωσιν τῆς φυλῆς, λόγῳ τῆς ἀνυπαρξίας σχολείων, ὁ Καλλιμάχος ὑπῆρξε φανατικὸς συμπαραστάτης, διότι ἐφοδεῖτο καὶ πολὺ δικαίως, ὅτι αἱ ἐπερχόμεναι γεγεαὶ τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ κινδυνεύουν νὰ ἐξαφανισθοῦν. Ἐνθυμούμεθα ὅτι εἰς συνέλειαν δύο Τόμων τῶν «Θρακικῶν», τοὺς 35ον καὶ 37ον ὑπὸ τὸν τίτλον «Μήνυμα πρὸς τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμόν», εἰσηγήθημεν καὶ ἐτονίσασαμεν τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἐνιαίας ἐμφανίσεως καὶ ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἴτε διὰ συναμοσπονδίας εἴτε διὰ συγχωνεύσεως ὄλων τῶν ἀπειροπληθῶν ἐν Ἀμερικῇ Σωματείων, εἶχομεν δὲ προβλέψει τότε ὅτι ἡ τοιαύτη συμπαγὴς ἐμφάνισις θὰ ἦτο ἐπιβεβλημένη. Μετὰ δύο ὀλόκληρα ἔτη αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν δημοσιεύουν ὅτι αἱ Ἑλλήν. ἀρχαὶ τῆς Ν. Ὑόρκης συνήλθον καὶ ἀπεφάσισαν, ἔστω καὶ ἀργά, τὴν ἱδρυσιν τοιοῦτου ἐνιαίου Ὀργανισμοῦ. Ἐὰν εὐρίσκετο ἐν τῇ ζωῇ ὁ ἀνεκτίμητος συνεργάτης μας, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἠγάλλετο καὶ θὰ καθήρχετο εἰς νέους ἀγῶνας ὑπὲρ τῶν δημοσιευμάτων ἐκείνων τοῦ Θ. Κέντρου.

Οἱ σημερινοὶ βαθεῖς ἱστοριοδίφαι καὶ ἰδόκιμοι μελετηταί, οἵτινες καταγίνονται εἰς τὰ διάφορα Πανεπιστήμια ἰδικά μας καὶ ξένα, οἱ ἐγγύψαντες μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὴν ἔρευναν καὶ παρακολούθησιν τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ πνευματικῶν ζητημάτων μας, ὁμιλοῦν κάποτε, ἴσως οὐχὶ ἀδίκως, ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ καταταχθοῦν ὅλοι οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες εἰς τὴν αὐτὴν κατη-

γορίαν με τούς άνωτέρας μορφώσεως Ἑλληνας. Μεταξύ αὐτῶν ἀναφέρονται προχείρως καὶ διάφορα ὀνόματα διδασκάλων καὶ ἄλλων ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων οἵτινες λόγῳ τοῦ ὅτι ἐπραγματεύθησαν δι' ἀντιγραφῶν ἀπὸ διαφόρους ἐλληνικὰς καὶ ξένας βιβλιοθήκας καὶ ἄλλας πηγὰς καὶ ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς πνευματικοὶ ἄνθρωποι. Λυπούμεθα καὶ δὲν συμφωνοῦμεν με αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμόν. Ἄξιαι βεβαίως σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ οἱ κορυφαῖοι. Ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ τίθενται εἰς ἴσην μοῖραν καὶ ὅσοι με ἀκαταπόνητον καὶ συνεχῆ ἐργασίαν καὶ θυσίας ὀλοκλήρου ζωῆς ἔγραψαν, ἐπροπαγάνδισαν καὶ ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ Γένους, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας; Ὁ Καλλιμάχος κατελαμβάνετο ἀπὸ τὸν δίκαιον φόβον, ὅτι με τὴν ἀμεριμνησίαν τοῦ ἐλευθέρου κράτους καὶ τῶν κατὰ τόπους παροικιῶν δὲν ἐγένετο ὅτι ἔπρεπε πρὸς διάσωσιν τῆς γλώσσης καὶ τῆς φυλῆς ἀπὸ τὴν ἐπιχειρημένην ἐξαφάνισιν. Αὐτὸ τὸ πελώριον θέμα τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐπιγενομένων κατήγησεν ὁ ἐφιάλτης καὶ ἡ ἔμμητος σκέψις του. Τὰ ὅσα ἔγραψε θὰ παραμείνουν καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ ἐπέτυχαν νὰ βελτιώσουν κατὰ πολὺ τὸ παρόν. Ἦτο λοιπὸν πνευματικὸς ἄνθρωπος ὁ Καλλιμάχος. Διότι συνετέλεσεν εἰς ἴσην ἢ μείζονα μοῖραν με τούς μεγάλους σοφοὺς, τούς ἐγκλωβισμένους εἰς τὸν ἑαυτὸν των, καὶ μὴ εὐρίσκοντας τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ μεταδώσουν, πρὸς καρποφορίαν, τὴν σοφίαν των. Ὁ Καλλιμάχος ὑπῆρξεν ἀνήσυχον πνεῦμα. Μετεπήδα κατὰ καιροῦς, πότε με τὸ σφριγὸς τῆς νεότητος καὶ πότε τοῦ ἐσωτερικοῦ πάθους εἰς ὅλας τὰς ἡπείρους τῆς γῆς καὶ ἔγραψεν, ὠμίλει, ἐκήρυττεν, ὑπεδείκνυε, παρώτρυνεν, ἐδίδασκε καὶ καθωδῆγει, ὅσα διστάζει νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι προήρχοντο ἀπὸ ἓνα μόνον ἄνθρωπον.

Τὸν συνηγήσαμεν πρὸ ἔτους, κατὰ τὴν διήμερον διαμονὴν μας εἰς Νέα Νύρκην. Εἶχε καταβληθῆ ἀπὸ ἐπανειλημμένας κρίσεις τῆς υγείας του. Με καταφανῆ ἔχνη κοπώσεως μᾶς ὠμίλησε διὰ τὴν ἀγαπημένην μας Θράκην. Μᾶς εἶπεν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ γράφῃ. Ἦτο ἐμφανῶς κατάκοπος, τρεῖς φορὰς δὲ ἡ ἀνεκτίμητος συνοδὸς του ἐπεχείρησε νὰ τὸν συντομεύσῃ, διὰ νὰ δυναθῆ ὁ ἐπισκέπτης του νὰ συνεχίσῃ καὶ ἄλλας ὑποχρεώσεις του. Ἀντελήφθημεν ὅτι αἱ ἡμέραι του ἦσαν μετρημένα. Ἡ συνοδὸς μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι ἦτο ἀμετανοήτως συνεχιστῆς, γράφων νυχθημερόν, ἐπὶ τῶν προσφιλῶν του θεμάτων. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, τὸ παράδειγμα τοῦ Καλλιμάχου νὰ εὕρη καὶ ἄλλους ἐθναποστόλους καὶ κήρυκας τῆς μεγάλης κληρονομίας τῆς ἱστορικῆς μας δόξης καὶ τῶν ἰδανικῶν τῆς φυλῆς.

Καὶ τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον τρίπτυχον: Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ 1912, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὰ ἐλληνικὰ κομιτᾶτα, με τὴν βοήθειαν Μητροπολιτῶν, Ἱερῶν καὶ με θυσιάζοντας τὴν ζωὴν των γενναίους πολεμιστάς, διεξῆγον ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν προαιωνίων ἐχθρῶν μας, τῶν Βουλγάρων ποὺ προσεπάθουν νὰ ἀλλοιώσουν καὶ μετατρέψουν διὰ πυρὸς καὶ

σιδήρου τὸν ἐθολογικὸν χαρακτήρα τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Ὁ Καλλιμάχος, ὡς ἦτο φυσικόν, εἶχεν ἠλεκτρισθῆ. Ἐγκατέλειψε τὸ ράσον καὶ τὰ ἱερὰ καὶ ἐκπαιδευτικά του καθήκοντα καὶ ἐζήτησεν, ὡς ἐθελοντῆς ἱεροκῆρυξ, νὰ λάβῃ μέρος μαζί με ἄλλους καὶ νὰ συμμερισθῆ τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων. Ἀνέλαβε θρησκευτικὴν ἐθελοντικὴν ἀποστολὴν παρὰ τῆς Ἐ' Μεραρχίας καὶ ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τοὺς δύο πολέμους συμμετασχὼν εἰς τὰς μάχας τοῦ Ναλμπάνκισι, Μπανίτσης, Σόροβιτς, Κοιμάνου κλπ. μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ μετὰ τὸ ὄπλον ἀνὰ χεῖρας ἐκήρυττεν ἐπ' ἐκκλησίαις, ἐνεφύχωνεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὸ ἔργον τῶν ἡρωϊκῶν προμάχων τῆς πατρίδος, ἣτις ὑφίστατο πιέσεις, κινδύνους καὶ ἐξουτώσεις, ἐκ μέρους τῶν αἰμοβόρων βαρβάρων, οἵτινες, κακῆ μοίρα, εὐρίσκοντο εἰς τὰ σύνορά μας, ἀπὸ τὰ ὅποια εἰσῆλκνον εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία καὶ ἐπέφερον παντοίας καταστροφάς. Ὁ Καλλιμάχος συνεμορφώθη πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ πολέμου καὶ μετὰ θάρρος καὶ ἀντοχὴν εἰς ὄριμον ἡλικίαν, παρέμεινε παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγωνιστῶν καὶ μαρτύρων, ἐπιδειξάς ἀξιωματικὸν παράδειγμα ὑπομονῆς καὶ καρτερίας. Ἡ ἱστορία ἔγραψε διὰ τὰ κατορθώματα καὶ τοὺς ἡρωϊσμούς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἐπικεφαλῆς γενναίων ἀξιωματικῶν καὶ διακεκριμένων πολιτῶν, οἵτινες μετὰ ζωηρὸν τὸ αἶσθημα τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης ἐπολέμησαν, ἔπεσαν δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς καὶ εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας.

Ἀξίζει μὴπως ἢ ἐξ ἀφορμῆς τῆς διὰ λόγους διπλωματικῆς συνοριακῆς ἀνάγκης ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος προσφάτου συνθήκης, ἔκφρασις ἱκανοποίησεως; Ὅτι μᾶς ἐπιτραπῆ πᾶσα ἐπιφύλαξις καὶ οἰαδήποτε δυσπιστία ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῶν ἐνυπογράφων ὑποσχέσεων τῶν γειτόνων μας. Εὐχόμεθα τὰ διδάγματα τοῦ παρελθόντος νὰ μᾶς διαψεύσουν. Τὰς ἀναμνήσεις τοῦ ὁ Καλλιμάχος ἀπὸ τὸν Βουλγαρομακεδονικὸν πόλεμον τὰς ἐξέδωκεν εἰς βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀθάνατη Ἑλλάς» ἐκ 287 σελίδων, εἰς Νέαν Ὑόρκην τὸ 1942. Δὲν θὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου τούτου, ἀλλ' ἀπλῶς τὸ ἀναφέρομεν διὰ νὰ δεῖξωμεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὸ ζωηρότατον ἐνδιαφέρον τοῦ ἐκλιπόντος ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς διατηρήσεως τῶν ὁσίων καὶ ἱερῶν τοῦ Γένους μας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς ἐθελουσίας ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἐπικινδύνου ἀποστολῆς, ὁ Καλλιμάχος ἀπέδευξε τὴν λατρείαν του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν φλογεράν του ἀγάπην διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφεώρα τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ἔνδοξος καὶ ἱστορικὴ Μεγάλῃ μας Πατρίς, διήνησε κατὰ καιροὺς δυσχερεῖς περιόδους, πάντοτε ὅμως χάρις εἰς τοὺς ἡρωϊσμούς καὶ τὰς αὐτοθυσίας τῶν τέκνων της, ὅχι μόνον ἐξῆλθε μετὰ νίκας καὶ κατατρόπωσιν τῶν ἐχθρῶν της, ἀλλ' ἐπροκάλεσε τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν καὶ ἡ ἱστορία, κατὰ τὴν διέλευσιν τῶν αἰῶνων, τὴν ἀνεγνώριζε πάντοτε ὡς πρωτοπόρον μεταξὺ τῶν πολιτισμένων καὶ μορφωμένων ἐθνῶν τῆς ὑφῆλίου.

Τὴν δόξαν ταύτην, κτηθεῖσαν μὲ αἷμα, διωγμούς, στερήσεις καὶ συνεχεῖς καταστροφὰς πρέπει, μὲ πᾶσαν θυσίαν, νὰ διατηρήσωμεν. Ἡ σημερινὴ κατάστασις παρουσιάζει πανταχοῦ καὶ εἰς τὰς πέντε ἡπείρους, συμπτώματα ἀνησύχων ἐπαναστάσεων. Ἀλλοίμονον ἂν ἡ μικρὰ πατρίς μας εἶτε ἀπὸ τὰ σφάλματα τοῦ λαοῦ εἶτε ἐξ ἀνικανότητος τῶν ἡγετῶν ἀπολέσῃ τὴν παλαιὰν αἰγλην τῆς. Θὰ συνθλιβῇ μέσα εἰς τὰ συμφέροντα τῶν Μεγάλων. Ἡ σωτηρία μας μόνον ὅταν ἀκολουθῶμεν τὰ παραδείγματα τῶν προγόνων μας.

Καὶ ἐδῶ σταματᾷ γιὰ πάντα ἡ πέννα τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου. Ἐγινε ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἴδιος τὸ προεῖπε. Πρὸ καιροῦ, εἰς παράκλησιν ἰδικοῦ του νὰ σταματήσῃ πλέον ἐργαζόμενος, μόλις ἤκουσε τὴν φράσιν αὐτὴν ὁ ἀκούραστος καὶ ἀκμαῖος, παρὰ τὰ 84 χρόνια του, συγγραφεύς, ἀπήντησε: «Θὰ ἐξακολουθῶ νὰ ἐργάζωμαι: μέχρι τελευταίας μου πνοῆς. Σὰν στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας θὰ πέσω μαχόμενος». Ἔτσι καὶ ἐγινε. Ἐνα κρυολόγημα ποῦ πῆρε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1963, ἐνῶ ἔγραφε τὰ περὶ «Διχονοίας» ἄρθρα τοῦ ἐπέφερε πνευμονίαν θανατηφόρου μορφῆς.

Μὲ τὴν τελευταίαν σειρὰν τῶν ἄρθρων του «Διδάγματα ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν διχονοίαν» σταματοῦν πλέον αἱ συστάσεις τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου (τίτλος ὅστις τῷ ἀπενεμήθη κατὰ τὸ 1922 ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἐνδειξιν ἐξαιρετικῆς τιμῆς διὰ τὰς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὑπηρεσίας του) πρὸς τοὺς μαθητάς, τὰ τέκνα του καὶ τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμόν, τὸν ὁποῖον ἠγάπησε καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ ὑπηρετῇ μέχρι τῆς ὑστάτης πνοῆς του.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ

Αὐγούστος 1964

**Παρατίθεται κατωτέρω ἡ ἱστορικὴ ἔκθεσις
τοῦ Μεράρχου Σ. Γενάδη διὰ τὸν Δημ. Καλλιμάχον.**

Ἄριθ. 7719.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου 1914. Ἡ V Μερραρχία.

Π ρ ὶ ς

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Διεύθυνσις Προσωπικοῦ).

ΛΘΗΝΑΣ

Περὶ Ὑπηρεσιῶν τοῦ Πρεσβυτέρου Δ. Καλλιμάχου, ἐν τῇ Μερραρχίᾳ

22868—M Ἄρ. Γεν. Πρ. 193.131) 8-9-14.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω πρὸς ἐκτελέσειν τῆς συνημμένης ὑπ' ἀριθ. 98051) 28.8.14 διαταγῆς ὑμῶν ὅτι ὁ Πρεσβύτερος Δ. Καλλιμάχος ἀνέλαβε θρησκευτικὴν ὑπηρεσίαν παρὰ τῇ Μερραρχίᾳ τὴν 14 Ὀκτωβρίου 1912, εἰς ἀμφοτέρους τοὺς πολέμους, συμμετασχὼν τῶν μαχῶν Ναλμπάνκιοί,

Μπανίτσας, Σόροδιτς, Κορμάνου, Μπιγλίστης, Κορυτσάς, Κιλκίς — Λαχανά, Μπέλες και Κρέσνας — Τζουμαγιᾶς, καθ' ἃς ἐξεπλήρωσε μετὰ πάσης εὐ-
 συνειδησίας τὰς ὑποχρεώσεις του. Δὲν κρίνω ἄνευ σκοποῦ νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ
 δρᾶσις τοῦ ἐν λόγῳ κληρικοῦ δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ μόνον
 θρησκευτικῶν καθηκόντων ἀλλ' ἐπεξετάθη πολὺ πέραν τῶν θρησκευτικῶν τύ-
 πων, οὕτω ἰδ' οὗτος, διὰ καταλλήλων προσλαλιῶν, πρὸ πάσης μάχης, ἐνεθάρ-
 ρυνε καὶ ἐνεθουσίαζε τοὺς στρατιώτας, κατὰ τὰς μάχας ἰδέ, διὰ τῆς παρουσίας
 του καὶ τῶν προτροπῶν του, ὡσαύτως συνετέλει εἰς τὸ νὰ ἀψηφοῦν τοὺς κινδύ-
 νους καὶ ταῦτα πάντα, ἀφιλοκερδῶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἐν τῇ Μεραρχίᾳ
 ὑπηρεσίας του.

(ὑπογραφή)

Σ. ΓΕΝΑΔΗΣ

Διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀντιγραφῆς

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἀπονομῆς Ἀναμνηστικῶν

Μεταλλίων τῶν Πολέμων

(ὑπογραφή)

Ν. Κουρουσόπουλος, Συνταγματάρχης

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1914.

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Διευθύνσεως Προσωπικοῦ

τῶν Στρατιωτικῶν

Ριχάρδος Καραμαλίκης

Συνταγματάρχης τοῦ Πυροβολικοῦ

(ὑπογραφή)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Σφραγίς:

Εἰς τὴν σελ. 9 παρατίθεται ἡ φωτογραφία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη ἀνωτάτης κορυφῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, κατωτέρω δὲ δημοσιεύεται σκιαγραφία ὑπὸ τοῦ Πρωδιερέως Δ. Καλλιμάχου περὶ τῆς περιοδείας τοῦ ὁποῖου τό ἀνὰ χεῖρας βιβλίον.

Αἱ μεγάλοι μορφαὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Ο ΝΕΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἡ μεγαλόνησος. Μεγάλη ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἀπαραμίλλους ἀγῶνας της, τοὺς ὁποῖους μὲ ψυχὴν χαλυβδίνην διεξήγαγεν ἐπὶ αἰῶνας ὑπὲρ ἐλευθερίας κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Βενετῶν καὶ τῶν Τούρκων, μεγάλη, ὄχι μόνον διότι ἐν τῷ μέσῳ τῶν βροντῶν καὶ τῶν ἀστραπῶν τῶν θεσπεσίων ἐπαναστάσεων της ἔγραφε μὲ τὰ αἵματα τῶν θυσιῶν καὶ τὰς φλόγας τῶν ὀλοκαυτωμάτων της τὰς Πλάκας τῆς Νέας Ἐθνικῆς Διαθήκης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ παντὸς μεγάλης, διότι κατὰ τοὺς τελευταίους πέντε αἰῶνας ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανελλήνιον μορφὰς συνθετικὰς τῆς πρώτης γραμμῆς. Ἀπὸ τὴν Κρήτην ἐξεπήδησεν ὁ Δομένικος Θεοτοκόπουλος, ἓνας γίγας παγκοσμίου ἐπιβολῆς, ἀστὴρ πρώτου μεγέθους, ἀκτινοβολήσας ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Τέχνης. Ἡ Κρήτη μᾶς ἐχάρισε κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα δύο κληρικούς ἐπιφανεστάτους, τῶν ὁποίων ἡ δράσις ἐγένετο αἰσθητὴ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ὁ Μελέτιος Πηγᾶς, Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ τοιοῦτος Κύριλλος ὁ Λούκαρις, ὁ μετὰ ταῦτα γενόμενος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ πεντάκις ἐξορισθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ πεντάκις ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπὶ τέλους ἀπαγχονισθεὶς ὑπὸ τῶν τυράννων, εἶναι μορφαὶ κυριαρχήσασαι ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς τὸν αἰῶνα των, ὡς ἦρωες εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ Κρήτη, ἡ ὁποία μᾶς ἔδωκε τὸν Βιτσέντζον Κορνάρον, τὸν δημιουργὸν ἑνὸς ἀθανάτου φιλολογικοῦ μνημείου, καὶ τὸν κολοσσὸν τῶν ἑξαισίων ἐθνικῶν μεγαλοουργημάτων, τὸν συνθετικώτερον πολιτικὸν νοῦν τοῦ αἰῶνος, μᾶς ἐχάρισε καὶ τὸν Βενιζέλον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Μελέτιον Μεταξάκην.

Διότι ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐκπροσωπῶν τὸν δωρισμὸν τῆς ἰσχυροτάτης Κρητικῆς φυλῆς, διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἐκπολιτιστικῆς του δράσεως, διὰ τῶν εὐρυτάτων προσανατολισμῶν του, διάνοια συνθετική, διαυγής, με ἠψηλὰς καὶ εὐγενεῖς ἰδέας, σκαπανεὺς τῆς προόδου, τελειῶς συγχρονισμένους με τὰς κατευθύνσεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, φίλος θερμὸς τῆς ἐθνικῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, πρὸς δημιουργίαν τῆς ἀσφαλεστέρας βάσεως, ἐφ' ἧς εἶναι δυνατὸν νὰ στερεωθῇ ἡ ὀνειρευομένη παγκόσμιος οἰκογένεια τῶν Ἑθνῶν τῆς Γῆς, εἶναι μὲν ἐφάμιλλος πρὸς τοὺς Κρητὰς Μελέτιον τὸν Πηγᾶν καὶ Κύριλλον τὸν Λούκαριν, κατὰ δὲ τὴν τόλμην καὶ τὸ ἀκαμπτον τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος ἰδίως ἐν τῇ πάλῃ κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν τυράνων, οὐχὶ κατώτερος τῶν παλαιῶν ἡρώων, οἵτινες ἐλάμπρυναν τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν.

Διερχόμενος ὁ Μελέτιος πρὸ τετραετίας ἐκ Γαλλίας, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐπροξένει εἰς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς καὶ τοὺς ἄλλους πνευματικοὺς καθηγεμόνας τῶν Παρισίων τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς ἐκ τῶν Ὀλυμπίων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Ὀλύμπιος εἰς τὴν μορφήν του τὴν ἀκτινοβολοῦσαν, Ὀλύμπιος εἰς τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ εἰς τὴν καθαρωτάτην σκέψιν του.

Ὁ Μελέτιος ἐγεννήθη τῷ 1871 εἰς τὸ χωρίον Πασᾶ τοῦ νομοῦ Λασηοῦ. Νεαρὸς ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὑπηρετήσας ἐκεῖ καὶ εἶτα εἰς Δαμασκὸν καὶ Διαρβεκίρ ἐν Μεσοποταμίᾳ ὑπὸ τὸν Πατριάρχην Σπυρίδωνα, ἀκολούθως εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Σταυροῦ, ἀπέθῃ εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν του ὁ κύριος μοχλὸς τῆς ὅλης ζωῆς καὶ κινήσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Ὡς Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Θρόνου καὶ ὡς πρόεδρος τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐλάμπρυνε τὴν ἐποχὴν του, ἀνύψωσε τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν εἰς ἐπίζηλον ἀκαδημαϊκὸν ἴδρυμα, ἴδρυσεν τὴν «Νέαν Σιών», περιοδικὸν ἐπιστημονικοῦ κύρους, ἔγραψε σοβαρὰν ἀρχαιολογικὴν μελέτην περὶ Μαδηβᾶς, κριθεῖσαν ἐν Εὐρώπῃ εὐμενέστατα ὑπὸ τῶν ἐδικῶν, διηύθυνε μὲ τὸ φῶς τῶν νεωτέρων προόδων τὰ ὑπερογδοήκοντα σχολεῖα τῆς Παλαιστίνης, ἴδρυσεν τὴν Σχολὴν τῶν Γλωσσῶν ἐν Ἰόπη, καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος καὶ δράσεώς του ἐκλήθη ὁμοφώνως εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Κιτίου, ἐν Κύπρῳ. Ἐκεῖ ὁ Μελέτιος συνεχίζει τὴν θαυματουργὸν του δράσιν. Συνέταξε τὸν νέον ὄργανισμὸν τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας, ἔπηξε τὸ Παγκύπριον Ἱεροδιδασκαλεῖον πρὸς μὸρφωσιν τοῦ κλήρου, ἴδρυσεν τὸν «Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα», πρὸς φωτισμὸν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ Ἐμπορικὸν Λύκειον τῆς Λάρνακος, καὶ ὅτε κατέστρωσε τὰ σχέδια τῆς ἰδρύσεως Γεωργικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλων ἐκπολιτιστικῶν κέντρων, ἐκαλεῖτο ν' ἀναλάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς μεγαλυθείσης Ἑλλάδος. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Μελέτιος εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδηλώσῃ εὐρύτερον τὴν ἀκτινοβολίαν του. Ἀπῆρξε τὸ κέντρον καὶ ἡ ζωὴ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς κινήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἶτε μεταρρυθμίζων τὴν Ριζάρειον Σχολὴν, εἶτε ἰδρύνων νέα κέντρα

πρὸς μόρφωσιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ κλήρου, εἴτε πηγνύων ὄρφανοτροφεῖα καὶ κατευθύνων τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς νέους ὀρίζοντας κοινωφελοὺς δράσεως, εἴτε σκορπίζων τὰ φῶτα διὰ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος» καὶ τῆς «Καινῆς διδαχῆς», εἴτε συζητῶν καὶ ἐπικοινωνῶν μετὰ τῶν ἀρχηγῶν ξένων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διευθυντῶν παγκοσμίων ἐκπολιτιστικῶν ὀργανώσεων, περιερχόμενος πεπολιτισμένας χώρας, ὁμιλῶν, γράφων, διδάσκων, πείθων, ἐμπνέων, χειραγωγῶν, ὀραματιζόμενος ἡμέρας συναδελφώσεως τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Γῆς Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, ὁ Μελέτιος περιέβαλε τὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν μὲ ἠθικὴν αἴγλην καὶ δόξαν, πρωτοφανῆ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἀφ' ὅτου ἐκεῖ τὸ πρῶτον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὁ Μελέτιος ἀναλαβὼν κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, ὑπὲρ ὧν ἐστρατεύθη ἐθελοντικῶς, ἀποστολὴν τῆς Κυβερνήσεως σπουδαίαν, πρὸς διευθέτησιν τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ζητημάτων, συγγράφας θαυμάσιον βιβλίον περὶ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ρωσσοικῆς πολιτικῆς, ὅπερ μετεφράσθη Γαλλιστὶ καὶ Ἀγγλιστὶ, ὁμιλῶν καὶ γράφων τὴν Γαλλικὴν, Ρωσσοικὴν καὶ Ἀραβικὴν, ἐπισκεφθεὶς καὶ μελετήσας καὶ ἄλλοτε τὰς πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἐπεσκέπτετο καὶ αὐθις τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν. Ἡ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἄφιξις του ἔσχεν ἀποτελέσματα μεγάλα. Μελετήσας τοὺς ὄρους τῆς ζωῆς τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ καὶ τὸ μυστικὸν τῆς προόδου αὐτοῦ, ἐλθὼν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, τιμήσας καὶ τιμηθεὶς ὑπερόχως, ἐχρησιμοποίησε τὰ κολοσσιαῖα ταῦτα κεφάλαια τῆς νέας πείρας ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους του, ἀνοίξας νέους ὀρίζοντας δράσεως. Μετὰ τὴν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπάνοδόν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὀγκῶδες ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον συνέταξε «περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως καὶ τῶν δεόντων γενέσθαι» εἶναι αὐτόχρημα μνημειῶδες ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον φαίνεται ἡ ὑπέροχος διάνοια τοῦ μεταρρυθμιστοῦ καὶ ἀναμορφωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, διὰ τοῦ συγχρονισμοῦ καὶ ἀναδείξεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς ζῶσαν κοινωνικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν.

Ἐπεδίωξε νὰ καταστήσῃ τὰ κέντρα τῆς μοναχικῆς ραστώνης εἰς φυτώρια γραμμάτων καὶ τεχνῶν, ἔθεσεν ὡς τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ προγράμματός του τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ὄλου τοῦ κλήρου, διὰ τῆς μορφώσεως δὲ ταύτης ἐπίστευσεν εἰς τὴν βαθμιαίαν κατάργησιν τῆς ἀγαμίας τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν ἀρχαίων κανόνων καὶ εἰς τὴν ρήτραν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, θέλοντος τὸν Ἀρχιερέα ἕγγαμον, καθ' ἃ πράττει καὶ ἡ στενῶς πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν προσκειμένη Ἐπισκοπιανὴ Ἐκκλησία.

Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνδρὸς ἐδοκιμάσθη ἰδιαίτατα εἰς στιγμὰς μεγάλας, πολυκυμάντους.

Ὅτε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐλάμβανε χώ-

ραν τὸ ἀνάθεμα, ἡ μεσαιωνικὴ ἐκείνη ἀτιμωτικὴ πράξις, ἡ ὁποία κατεσπίλωνε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν διανοητικὴν τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, ὁ Μελέτιος, γράψας εἰς τὸν «Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα» καὶ στιγματίσας τὸ ἀνοσιούργημα, ἔσωζε τὴν τιμὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπρόβαλε τολμηρὸς, ἀπτόητος. Δὲν ὑπελόγισε νὰ φανῇ ἄρεστός εἰς τὴν κρατοῦσαν τότε κοσμικὴν ἐξουσίαν, ὅπως ἔπραξαν τόσοι ἄλλοι, ἀποβαλόντες πᾶσαν ἀνθρωπίνην εὐπρέπειαν.

Καὶ ἐνέσκηψεν ὁ κλύδων τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920. Ἡ Βία, ἐκείνη, ἡ ὁποία κατεργάζεται ἤδη τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ Ἔθνους, ἐξεδηλώθη ὀργαστικὴ καὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ λυμεῶνες ἀνέτρεψαν θεῖους καὶ ἀνθρωπίνους θεσμούς. Πρὸ τῆς Βίας ὑποκίπτει ὁ Μελέτιος καὶ καταλείπει τὸν θρόνον, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἔμεινεν ἀδούλωτος. Διὰ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων του καὶ τῶν διαμαρτυριῶν του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ὠρθώθη τρομερὸς ἐπιτιμητὴς τῶν ἀνοσιουργημάτων. Εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν ἐφυλακίσθη. Διότι ἡ δύναμις τοῦ δικαίου ἀγῶνός του καθίστα περιδεῆ τὴν τυραννίαν. Ἄλλ' ἔὰν δὲν ἐφυλακίσθη καὶ δὲν ἐκακώθη καὶ δὲν ἤχθη εἰς τὸ μαρτύριον, ὅπως συνέβη εἰς τὸν Χρυσόστομον, ἀντιμετωπίζοντα τότε παρόμοια ὄργια ἀπολυταρχικῶν τυράννων, τοῦτο ὅμως δὲν ἀφαιρεῖ τίποτε ἀπὸ τὸν φωτιστέφανον τοῦ ἡρωικοῦ προμάχου, ἐτοίμου νὰ ὑποστῇ τὴν τύχην τοῦ μάρτυρος, ἔὰν δὲν κατεπτοῦντο πρὸ τῆς ἠθικῆς ὑπεροχῆς του οἱ ἔνοχοι.

Οἱ ἀγῶνες τοῦ Μελετίου κατὰ τὴν θλιβερὰν αὐτὴν περίοδον τῆς ὅλης ἐθνικῆς ἀγωνίας τὸν κατατάσσουσιν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν Ὁμολογητῶν τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς πίστεως.

Ἄλλ' οὐκ ἔστι κακὸν ἄμικτον καλοῦ, κατὰ τὸ παλαιὸν λόγιον.

Χάρις εἰς τὴν ἀτασθαλίαν τῆς ἐλλαδικῆς ἀντιλήψεως, χάρις εἰς τὴν αὐθαιρέσιαν ἡ ὁποία γράφει μελανὰς σελίδας ἐθνικῆς ἀδοξίας, ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἔσχε τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸ δημιουργικὸν δαιμόνιον τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν Ἱεραρχῶν.

Μὲ τὴν πνοὴν τοῦ Μελετίου, κηρύσσοντος τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν ἀλληλεγγύην, προκαλοῦντος τὴν ἀμιλλαν τῆς προόδου ἀνὰ μέσον τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, ἐμπνέοντος, φρονηματίζοντος, κατηχοῦντος, συγκεντροῦντος τὰς ἠθικὰς δυνάμεις καὶ συναγείροντος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Ἀμερικανῶν, οἱ Ἕλληνες τοῦ Νέου Κόσμου συνασματούθησαν διὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κατὰ τὴν ἀξιωματημένοντον συνέλευσιν, ἧς μετέσχον οἱ πνευματικοὶ λειτουργοὶ ὑπερογδοήκοντα Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων. Χάρις εἰς τὴν πνοὴν τοῦ Μελετίου ἐπανελήφθη ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος», διανεμομένου δωρεὰν καὶ σκορπίζοντος τὸ φῶς τῆς μορφώσεως, ἰδρύθη ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἐγκατασταθεῖσα εἰς ἰδιόκτητον μέγαρον, συνεπήχθη ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Περιθάλψεως συνεχομένη μετὰ τοῦ Υ.Μ.Σ.Α., ἡ ὁποία ἐπι-

τροπή διὰ τοῦ μεταναστευτικοῦ της γραφείου εἶναι προωρισμένη νὰ παράσχη πολυτιμότητας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὁμογένειαν τοῦ Νέου Κόσμου, ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ιδρύσεως τοῦ πρώτου ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Ὁρφανοτροφείου, καὶ εἰς τὰς στιγμὰς τῆς ἐκκολάψεως νέων μεγαλοεργῶν σχεδίων πρὸς εὐεργεσίαν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς ἐν τῇ συνθετικῇ διανοίᾳ τοῦ Μελετίου, ὁ ἐπιφανὴς συμπολίτης τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως καλεῖται ὁμοφώνως εἰς τὸν ὑπατον τῶν θρόνων τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς πνευματικὸς ἡγεμὼν 120 ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων.

Μεγάλα τῆς Θείας Προνοίας τὰ βουλεύματα. Δὲν διαγράφωμεν πρόγραμμα. Ἀλλὰ προβλέπομεν, ὅτι Ἱεράρχης τῆς μεγαλοφρίας καὶ εὐγενοῦς φιλοδοξίας ἐνὸς Μελετίου, ἀνερχόμενος εἰς τὸν θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων, θὰ καταστήσῃ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ συνειδητὴν τὴν ἠθικὴν ἔννοιαν ἐνὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν αἰῶνα τῶν τάσεων πρὸς παγκοσμίους συναδελφώσεις.

Ἦδη ὁ Ἀμερικανικὸς κόσμος, ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν ὑψηλοτέραν διανόησιν, χαιρετίζει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μελετίου ὡς ἱστορικὸν γεγονός. Πρὸ παντὸς δὲ ἀρχηγοὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες διευθύνουν μεγάλας ἐκπολιτιστικὰς ὀργανώσεις ἠσθάνθησαν ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη ἔχει γενικωτέραν ἔννοιαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων καὶ τῶν προπαρασκευῶν μιᾶς ἠθικῆς ἐνώσεως μεταξὺ ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ἀποδεχομένων τὸν Κύριον ὡς Θεάνθρωπον σωτῆρα τοῦ κόσμου. Οἱ Ρῶσοι Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ἀμερικῆς ἀπροκαλύπτως ἐδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν των ὅπως ἡ χειμαζομένη Ἐκκλησία των τεθῆ καὶ αὐθις ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Οἱ Ἐπισκοπιανοί, κραταιοτάτη διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ἠθικῆ ἐνίσχυσις καὶ δύναμις, πανηγυρίζουν ἐν ἐξᾴλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ἀναμένοντες τὴν ποθητὴν ἡμέραν τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θεσπισμάτων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Μεγάλα τὰ βουλεύματα τῆς Θείας Προνοίας καὶ Μέγας ὁ Θεὸς τῆς χειμαζομένης Ἑλλάδος. Εὐλογητὸς ὁ Θεός...

ΠΡΩΘΙΕΡΕΥΣ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

Βιογραφικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Θρακ. Κέντρου

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Μάδυτον τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1879. Τὰς γυμνασιακάς του σπουδὰς διήνυσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Σμύρνην. Μεταβὰς εἰς Ἀθήνας, πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς, ἐνεγράφη τῷ 1898 εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ὁποίου διετέλεσεν ὑπότροφος καθ' ὅλην τὴν τετραετὴ φοίτησιν, κατόπιν διαγωνισμοῦ. Ἀνακηρυχθεὶς τῷ 1902 Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας, προσεκλήθη

ἀμέσως ὑπὸ τῆς ἐθνικῶς δρώσης Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς ὀργάνου. Ὡς διευθυντῆς τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ὅλα τὰ ἐθνικὰ ζητήματα τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν. Ταυτοχρόνως εἰργάσθη καὶ εἰς τὴν «Μεταρρυθμισιν», ὄργανον τῶν νέων ἰδεῶν, προσέφερε δὲ καὶ τὴν συμβολὴν του εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» τοῦ ἀειμνήστου Γαβριηλίδου. Τῷ 1905 προσεκλήθη ἀπὸ τὸν ἐν Ἀθήναις δρῶντα Σύλλογον τῆς «Ἀναπλάσεως» ὡς Ἱεροκῆρυξ αὐτῆς. Ἐξ ὀνόματος τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἐκείνης ὀργανώσεως περιώδευσεν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ὅπου ἴδρυσεν νυκτερινὰς λαϊκὰς Σχολὰς καὶ ἐπεξέτεινε τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου, κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος εἰς πόλεις καὶ χωρία, εἰς ναοὺς καὶ αἰθούσας, εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ κράτους. Τῷ 1906 μετέβη ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἀναπλάσεως εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ὠμίλησεν εἰς τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μεταβάς τὸ Πάσχα νὰ προσκυνήσῃ τὴν Ἁγίαν Πόλιν, προσεκλήθη ἐκεῖθεν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου εἰς τὴν θεῖον γραμματέως τοῦ Θρόνου ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Αἰγύπτου. Καθ' ὅλην τὴν ἑπταετηεὶ ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ Καίρου διαμονὴν του ἡσχολήθη ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς του. Ἠρεύνησε διὰ συγγραφῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν τὰς περιόδους τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Βυζαντινοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας. Ἐτεσεκέφθη δὲ καὶ τὸ Σουδάν.

Τῷ 1911 μετέβη εἰς Πάμμον, ὅπου ἠρεύνησε τὰ κειμήλια καὶ τὰ χειρόγραφα τῆς ἐκεῖ βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Διὰ τῶν παλαιογραφικῶν του ἔρευνῶν προσέφερε συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Βυζαντινολογίας, αἱ δὲ συγγραφαὶ καὶ μελέται του ἐκρίθησαν εὐμενῶς ὑπὸ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐδικῶν.

Τὴν ἀνοιξὶν τοῦ 1912 μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὅπου μετέσχε τοῦ ΙΣΤ' διεθνοῦς συνεδρίου τῶν Ἀνατολιστῶν, δι' ἀνακοινώσεων γενομένων ἀγγλιστῶν καὶ γαλλιστῶν πρὸ τῶν συνέδρων. Αἱ ἀνακοινώσεις αὗται, δημοσιευθεῖσαι ἑλληνιστῶν καὶ ἀγγλιστῶν, ἀποτελοῦν συμβολὴν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει ἀνεκδότων Πατριαρχικῶν ἐγγράφων καὶ κωδίκων, ἐρευνηθέντων παρ' αὐτοῦ.

Τῷ 1912, ἐκτραγέντος τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος, ἄφησε σύζυγον καὶ τέκνον καὶ ἔδραμεν ὡς ἐθελοντῆς Ἱεροκῆρυξ τῆς Ε' Μεραρχίας μὲ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ ὄπλον νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Πατρίδος. Ἐπανελθὼν μετὰ τοὺς ἐθνικοὺς θριάμβους εἰς τὴν ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ θέσιν του, ἐξέδωκεν εἰς ὀγκώδη τόμον τὰς ἐντυπώσεις του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐποποιῖα τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου». Ταυτοχρόνως ἡ Πολεμικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ ἀειμνήστου Γαβριηλίδου τῆς «Ἀκροπόλεως» ἐξέδιδεν εἰς ἴδιον τόμον τὴν Γιγαντομαχίαν τοῦ Κιλίκις, γραφεῖσαν ἐκ τοῦ Στρατοπέδου. Μετέσχε 9 μαχῶν κατ' ἀμφοτέρους τοὺς πολέμους, ἐκτὸς δὲ τῶν μεταλλίων, τὰ

ὅποια ἔλαβεν, ἐκοσμήθη καὶ διὰ παρασημοφορίας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς.

Παραμείνας ἐπὶ δώδεκα μῆνας εἰς τὸ Στρατόπεδον κατ' ἀμφοτέρους τοὺς πολέμους, εὔρε τὴν εὐκαιρίαν, γνώστης τῆς παλαιογραφίας, νὰ ἐρευνήσῃ τοὺς κώδικας καὶ ὅλα τὰ μνημεῖα ναῶν, μονῶν καὶ κοινοτήτων. Ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἔγραψε, σὺν ἄλλοις, καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ «Παναθήναια» μελέτας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἑλληνικότητος ἀμφισβητουμένων ἑλληνικῶν μερῶν. «Ἡ ἑλληνικότης τῆς Κορυθαῖας κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους αἰῶνας». «Ὁ Πολιτισμὸς τῆς Μοσχοπόλεως» καὶ «Τὸ Βυζαντινὸν Μελένικοικον», εἶναι τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιστημονικῶν μελετημάτων, τῶν γραφέντων ἐκ τοῦ Στρατοπέδου. Τὰς δύο πρώτας μελέτας τὰς ἐπεκαλέσθη εἰς διεθνή συνέδρια ἢ ἑλληνικὴ ἀποστολή, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἑλληνικότητος τῶν μερῶν ἐκεῖνων.

Ἡ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν ἀποκειμένη ἔκθεσις τοῦ Μεράρχου Γεννάδη, ἀναγράφουσα τὴν πολλαπλὴν συμβολὴν τοῦ Ἱεροκλήρου τῆς Ε' Μεραρχίας, τονίζει ἰδιαίτερος, ὅτι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τῆς Πατρίδος ὑπηρεσίαι προσεφέρθησαν ἐντελῶς δωρεάν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι πάντες οἱ ἀξιοματικοὶ ἐλάμβανον διπλὴν μισθοδοσίαν κατὰ τὸν πόλεμον. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ θέσιν του, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Πανελληνίου Ἑνώσεως ἔφθασεν εἰς τὸν Νέον Κόσμον τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1914. Περιελθὼν πλείστας παροικίας ὡς Ἱεροκλήρου καὶ Ἐπιθεωρητῆς τῆς Ὄργανώσεως, προσέφερε τὴν πνευματικὴν συμβολὴν του διὰ τὴν ἰδρυσιν καὶ ἐδραΐωσιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τοῦ νέου ὄργανου τῆς σκέψεως τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἀρχισυντάκτης ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεώς του. Ἐπὶ μίαν τριετίαν, ἀπὸ τῆς 2ας Ἀπριλίου τοῦ 1915, μέχρι τῆς 2ας Ἀπριλίου τοῦ 1918, διεξήγαγε μετὰ τῶν συναδέλφων του τοὺς σκληροτέρους τῶν ἀγῶνων καὶ διὰ τὴν κατίσχυσιν τῆς ἐφημερίδος καὶ τῶν ἑξαρτημάτων αὐτῆς, καὶ διὰ τὸν θρίαμβον τῆς ἐθνικῆς ἰδεολογίας, ὑπὲρ ἧς ἐπρομάχει ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ». Ἀποχωρήσας τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἀγῶνος, ἐδέχθη τὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ Μπρουκλιν, Νέας Ὑόρκης. Ὡς πρωθιερεὺς τῆς παροικίας εἰργάσθη ἐπὶ τετραετίαν. Συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς Κοινότητος, εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, εἰς τὴν ἰδρυσιν νυκτερινῶν ἀγγλικῶν σχολῶν, εἰς τὴν ἀγορὰν κοινοτικῶν κτημάτων. Ἐξέδιδε δὲ ἐκεῖ καὶ ἴδιον κοινωνιολογικὸν καὶ φιλολογικὸν περιοδικόν, τὴν «Ἐθνικὴν Ἀναγέννησιν». Ὡς μέλος τῆς Λέσχης τῶν Ἀμερικανῶν κληρικῶν καὶ ὡς Σύμβουλος τῆς ἰσχυρᾶς Ὀμοσπονδίας τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνέπτυξε σχέσεις μὲ τοὺς συναδέλφους του καὶ διέθεσε τὰς δυνάμεις ταύτας ἐπ' ἀγαθῶ ὄλων τῶν ἀγῶνων ποῦ διεξῆγε τὸ παλαιὸν ἔθνος μας. Ἄξιον σημειώσεως περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν συναδέλφων του ἐκτιμῆσεως εἶναι καὶ τοῦτο: Ὄταν ὁ ἦρωσ τοῦ Βελγίου, Καρδινάλιος Μερσιέ, ἔφθασεν εἰς τὸν Νέον Κόσμον, κατὰ τὸ γεῦμα τὸ δοθὲν αὐτῷ ὑπὸ ὑπερεξακοσίων λειτουργῶν τῆς Λέσχης τῶν κληρικῶν, εἰς

τὸν Καλλίμαχον ἀνετέθη ἵνα προσφωνήσῃ γαλλιστί, εἰς τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, τὸν ἥρωα, τὸν ὀρθωθέντα κατὰ τῶν θηριωδιῶν τοῦ Γερμανικοῦ μιλιταρισμοῦ.

Ὡς πρωθιερεὺς τοῦ Μπροῦκλιν, διατηρῶν καὶ τὴν θέσιν τοῦ ἀρχισυντάκτου τοῦ Καλλιτεχνικοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἐκλήθη καὶ συνώδευσε τὸν Πατριάρχην Μελέτιον εἰς τὸ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀνατολῇ ταξείδιόν του καὶ ἀπηθανάτισε τὸ γονιμώτατον ἐκεῖνο ταξείδιον διὰ τῶν ἐκθέσεων του ἐπὶ τῶν συνομιλιῶν μετὰ τοῦ Λούδ Τζώρτζι, τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Γαλλίας, Πουαγκαρέ, τοῦ Κλεμανσώ, τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας καὶ ἄλλων ἐπισήμων, οἵτινες ἦσαν οἱ κριταὶ τῶν τυχῶν τῆς Ἀνατολῆς. Μεταβὰς εἰς Κων)πολιν μετὰ τοῦ Πατριάρχου, ἔδωκεν ἐκεῖ σειρὰν εἴκοσιν ἀνθρωπιστικῶν διαλέξεων ἐπὶ τῶν καθόλου προόδων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀπὸ τοῦ βήματος Ἑλληνικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων. Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἐπάνοδόν του, παραιτηθεὶς τῆς ἱερατικῆς του θέσεως, ἐπανέλαβε τὸ ἔργον του ἐν τῷ «Ἐθνικῷ Κήρυκι» ὡς ἀρχισυντάκτης αὐτοῦ καὶ τῶν τριῶν περιοδικῶν του.

Ὁ Καλλίμαχος διετέλεσε καὶ καθηγητὴς ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τὴν ὁποίαν ἴδρυσεν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὁ Πατριάρχης Μελέτιος. Τὰς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς πνευματικὰς ταύτας ὑπηρεσίας του προσέφερεν ὅλας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιμισθίας.

Ὡς πρωθιερεὺς τῆς Κοινότητος Μπροῦκλιν ἐκήρυττεν ἀδιαλείπτως καθ' ὅλην τὴν τετραετίαν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἥδη δὲ τὸ πράττει κατὰ Σάββατον ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», δημοσιεύων σειρὰν κοινωνιολογικῶν διδαγμάτων καὶ ἐπιδρῶν ἐφ' ὅλου τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπανταχοῦ τοῦ ἔξω κόσμου, ὅπου κυκλοφοροῦν εὐρύτατα αἱ ἐκδόσεις τῆς ὀργανώσεως ταύτης.

Ἐκ τῶν πολυγραφοτέρων συγχρόνων κληρικῶν, ἐξέδωκε μέχρι τοῦδε 15 αὐτοτελεῖς συγγραφάς, εἶναι δὲ ἅπειρα τὰ μελετήματα αὐτοῦ τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ ἔξω Ἑλληνισμῷ καλλίτερα περιοδικά. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν ἀρχαῖον ἀκαδημαϊκὸν τίτλον τοῦ Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πλεῖσται δὲ ὀργανώσεις καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ἀνατολῇ ἔχουν ἀπονείμει αὐτῷ τίτλον τοῦ ἐπιτίμου μέλους, ἢ τοῦ ἐπιτίμου προέδρου. Ἀπὸ ἑξαετίας ἐκλέγεται συνεχῶς κατ' ἔτος ὡς Σύμβουλος τῆς Ἀμερικανικῆς Ὀμοσπονδίας τῶν Ἐκκλησιῶν, περιλαμβανούσης καὶ τὴν ἰσχυρὰν ὀργάνωσιν τῶν Κυριακῶν Σχολείων τῆς μεγίστης τῶν πόλεων τοῦ Νέου Κόσμου.

Τυχάνει μέλος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ ἰδρυθέντος, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ἐκλεγείς ὡς τοιοῦτος διὰ τὰς ἐξ ἀνεκδότων ἐγγράφων μελέτας καὶ συγγραφάς του περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ.

Ἦδη ἐτοιμάζει τὴν ἑκδοσιν τεσσάρων τόμων κοινωνιολογικῶν διδαγμά-

των ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων μορφῶν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Τελευταίως ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, διὰ νέας παρασημοφορίας, προήγαγε τὸν Καλλίμαχον εἰς τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τῶν Ἱσποτῶν τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος.

Ὁ Μητροπολίτης Μελέτιος Μεταξάκης, εἶτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, εἰς μακρὰν κριτικὴν ποῦ ἔγραψε διὰ τὸ σύγγραμμα τοῦ Καλλιμάχου: «Ἐποποιία τοῦ Ἑλληνο - Βουλγαρικοῦ Πολέμου», λέγει σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Αἰδ. Καλλίμαχος ἔχει ἤδη ἀπὸ πολλοῦ θέσιν τιμητικὴν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Γράφων ἀδιακόπως ἀπὸ τοῦ 1902, ὅτε ἀπεφοίτησε τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὡς διδάκτωρ τῆς Θεολογίας, ἔχει ἤδη ἐκδώσει δεκαπεντάδα ὄλην αὐτοτελῶν συγγραφῶν, αἵτινες φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας, τὰ δὲ ἄλλα μικρότερα μελετήματά του, διεσπαρμένα εἰς τὰ ἐκλεκτότερα Ἑλληνικὰ Περιοδικὰ καὶ τὰς ἀξιολογωτέρας ἐφημερίδας, ἀνέρχονται εἰς πολλὰς δεκάδας, διακρινόμενα διὰ τὴν ἐπικαιρότητα, τὴν ἐμβριθειαν καὶ τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους. . . Τὸ νέον του βιβλίον, ἐκ τριακοσίων πενήκοντα φιλοκάλλως τετυπωμένων σελίδων, μετὰ πολυαριθμίων εἰκόνων ἡρώων ἢ σκηνῶν τοῦ πολέμου ἀποτελούμενον, εἶναι ἀληθινὸν φιλολογικὸν ἀριστούργημα, ἐὰν δὲ ὁ κ. Καλλίμαχος, ὡς ἱερεὺς - στρατιώτης, προσέφερεν ὑψίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Πατρίδα, ἐμψυχῶν τοὺς ἀγωνιζομένους στρατιώτας διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ παραδείγματός του, ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν προσφέρει διὰ τῆς ζωντανῆς ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἀναπαραστάσεως τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, εἶναι ἀξία ἐνὸς δευτέρου παρασῆμου. . . θὰ ἔπραττον ἔργον ἔθνικὸν οἱ ἀρμόδιοι, εἰσάγοντες αὐτὸ ὡς ἀναγνωστικὸν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἡ ἀναπαραστατικὴ δύναμις τοῦ συγγραφέως εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὁ ἀναγινώσκων τὸ βιβλίον νομίζει, ὅτι ἔχει ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του ἐξελισσομένην κινηματογραφικὴν ταινίαν, ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς ἐποποιίας. . .».

Ο ΠΡΩΘΙΕΡΕΥΣ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ὑπὸ Δρος Κλεάνδου Βασσαρδάκη

Ὅταν μίαν ἡμέραν γραφῆ ἡ ἱστορία τῶν μεγάλων ἀπελευθερωτικῶν κινήματων καὶ ἀγώνων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ πρωθιερεὺς Δ. Καλλίμαχος θὰ καταλάβῃ μίαν ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων θέσεων εἰς αὐτήν, ὡς εἷς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἐν Ἀμερικῇ ἡγετῶν τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς. Ὀλίγοι, πολὺ ὀλίγοι, δύνανται νὰ ἐπιδείξουν δρᾶσιν καὶ ὑπηρεσίας ὁμοίας πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας παρέσχεν εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους ὁ κ. Καλλίμαχος. Ἐκ μορφώσεως καὶ ἰκανότητος καὶ χαρακτῆρος εἰς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ δημοσιογραφίας, εἰργάσθη ἀπὸ τῶν δύο ὑψηλῶν τούτων θέσεων

ἀκαταπονήτως καὶ διηνεκῶς διὰ τὴν ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῆς παρ' ἡμῖν κοινω-
νίας, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν παντὸς ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ καὶ προάγει τὸν ἔθνικὸν ἡμῶν
βίον, καὶ συνετέλεσεν ὅσον ἴσως οὐδεὶς ἄλλος μεταξὺ ἡμῶν ἐν Ἀμερικῇ εἰς
τὴν συγκρότησιν καὶ καθοδήγησιν τῆς δημοσίας γνώμης πρὸς τὴν ἀγάπην
τῶν μεγάλων πραγμάτων καὶ τὴν πρόθυμον διὰ τὴν Πατρίδα θυσίαν. Εἶναι ὁ
μαχητὴς τοῦ ὄπλου, ὁ ἐθελοντὴς Ἰεροκέρυξ τῶν δύο Βαλκανικῶν πολέμων, ὁ
μαχητὴς τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος, ὁ ἐπιστήμων συγγραφεὺς καὶ λογογρά-
φος 15 ἐν ὄλῳ ἔργων.

Τοιαύτης ἐπιβαλλούσης ἐθνικῆς ἀξίας παράγων, ὁ κ. Καλλιμάχος δὲν
ἠδύνατο ἢ νὰ προσελκύσῃ ἰδιαιτάτα τὴν προσοχὴν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ μεγαλο-
πράγμονος Πατριάρχου Μελετιίου Δ'. Ὅτε δὲ οὗτος, ἀναχωρῶν ἐξ Ἀμερικῆς,
συνέλαβε τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιον τῆς ἐπισκέψεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν πρω-
τεουσῶν διὰ διπλωματικὰς παραστάσεις καὶ ἐνεργείας ὑπὲρ τοῦ ἔθνικου ἀγῶ-
νος τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἐξέλεξε τὸν Καλλιμάχον ὡς τὸν ἕνα ἐκ τῶν
ἐμπίστων αὐτοῦ συμβούλων καὶ συνεργατῶν διὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν.

Ἡ βοήθεια, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τὸν Πατριάρχην ἐν τῷ δυσκόλῳ
τούτῳ ἔργῳ ὁ κ. Καλλιμάχος, ὑπῆρξε πολυμερῶς φιλόπατρις καὶ πολύτιμος.

Ἐκτίθεται αὕτη εἰς τὰς ἀπὸ ἐβδομάδων εἰς τὸν ἡμερήσιον «Ἐθνικὸν Κή-
ρυκα» δημοσιευομένας ἐντυπώσεις του, αἵτινες εἶναι εὐρύτατα διαφωτιστικαὶ
διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ἀποτελοῦσιν ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν.
Ἐκτὸς ὅμως τῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ μεγαλοουργοῦ Πατριάρχου ἐθνικῆς αὐ-
τοῦ ἐργασίας, ὁ κ. Καλλιμάχος ἐν Κωνσταντινουπόλει —ὅπως πληροφοροῦμεθα
ἀπὸ ἐκτενεῖς περιγραφὰς τῶν ἐκεῖ ἐκδιδομένων ἐφημερίδων— ἐξεδήλωσε πολυ-
τρόπως ἄλλως τὴν ὑπέροχον αὐτοῦ προσωπικότητα, δώσας σειρὰς διαλέξεων
—εἴκοσι ἐν ὄλῳ— ἐπὶ θεμάτων φιλολογικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν, ἰδιαιτέρως
καὶ κατὰ προτίμησιν εἰλημμένων ἐκ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ βίου.

Ὅμιλῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Λέσχης τοῦ Πέραν, τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ Ζωγρα-
φείου, τοῦ Ροβερτείου Κολλεγίου, τῶν Ἀμερικανικῶν ὀργανώσεων Y.M.C.A.
καὶ Y.W.C.A., καὶ ἄλλων ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρω-
τεουσῆς, ἔδωκε μίαν ἀπαράμιλλον καὶ ἐκπληκτικὴν εἰκόνα τοῦ σθένους τῶν
ἀρχῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων μετ' εὐγενοῦς πνεύματος προόδου ἀγωνίζεται ὁ Ἀμε-
ρικανικὸς κόσμος καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Δημοκρατίας ταύτης. Διὰ νὰ κατα-
νοηθῇ δὲ σαφῶς καὶ ἐκτιμηθῇ κατ' ἀξίαν ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν παρήγαγον
ἐν Κωνσταντινουπόλει αἱ διαλέξεις αὗται τοῦ κ. Καλλιμάχου, παραθέτομεν τὴν
ἐξῆς κριτικὴν μιᾶς ἐκ τῶν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμὸν σημαντικωτέρων ἐφημερίδων,
τῆς ἐκεῖ ἐκδιδομένης «Προόδου», ἣτις, δημοσιεύσασα καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Καλ-
λιμάχου, ἔγραψε τὰ ἐξῆς περὶ τῆς πρώτης ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ διαλέ-
ξεώς του:

«Μία πνοὴ εὐγενοῦς ἀνθρωπισμοῦ ἔπνευσε προχθὲς τὸ βράδυ εἰς τὴν αἶ-

θουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Ὁ Πρωθιερεὺς Καλλίμαχος, ὁ ἀληθινὰ φωτισμένος κληρικός, ὁ ὁποῖος μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν μὲ φορτίον δλόκληρον ἰδεῶν, ἀρχῶν, πολιτισμοῦ, ἐξημερώσεως, ἀναμορφωτικῆς προόδου, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ ἄγονον τὴν ὀλιγοχρόνιον —δυστυχῶς δι' ἡμᾶς— ἐπίσκεψίν του εἰς τὴν Πόλιν μας. Καὶ μὲ τὴν φωτεινὴν του ὁμιλίαν ἔρριψε τὸν σπόρον τοῦ Ὁραίου, τοῦ Ὑγιοῦς καὶ τοῦ Ἀληθινοῦ ἐδῶ, εἰς τὸ ἔδαφος τῆς πρωτογόνου ἀντιλήψεως, τῶν προλήψεων, τῆς τελματώδους ἀκνησίας καὶ τῆς ἐγκληματικῆς παραγνωρίσεως τῶν στοιχειωδεστέρων συνθηκῶν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Ὅπως οἱ φακίραι τῶν Ἰνδιῶν πρὸς τοὺς ἐκστατικούς θεατὰς των, καὶ ὁ ὁμιλητὴς τῆς προχθεσινῆς ἐσπέρας εἶδε νὰ συντελεῖται ἔμπρὸς εἰς τὰ μάτια του τὸ θαῦμα, εἶδε τὸν σπόρον τοῦ λόγου του εἰς διάστημα μᾶς ὥρας νὰ βλαστάνῃ, νὰ θάλλῃ, νὰ ἀναδίδῃ ἄνθη καὶ μύρα ψυχικά.

Ὁ κόσμος, διψασμένος ν' ἀκούσῃ κᾶτι νέον, φωτεινόν, ἔσπευσε μὲ πρωτοφανῆ συρροὴν εἰς τὸν Σύλλογον, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ γεμίσῃ ἀσφυκτικὰ ἡ αἴθουσα καὶ νὰ διακοπῇ κάθε ἐλπίς συγκοινωνίας, ἕως κάτω εἰς τὴν εἴσοδον, ὅπου συνωστίζοντο τὰ πλήθη ματαίως, ἀγωνιζόμενα ν' ἀναβοῦν ἀπὸ τις σκάλες. Περισσότεροι ἀπὸ χίλιοι ἀκροαταὶ θὰ κατώρθωσαν νὰ στιβαχθοῦν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ ν' ἀκούσουν τὸν ὁμιλητὴν, καὶ κανεὶς, μὰ ἀπολύτως κανεὶς ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς δὲν ἔδειξε τὴν παραμικρὰν δυσφορίαν, οὔτε ἐξενίσθη εἰς τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἐξηυγενισμένου Λευίτου, ἀπὸ τὴν πολιτισμένην του παράστασιν, ἡ ὁποία τόσον κολοσσιαίαν ἀπόστασιν παρουσιάζει ἀπὸ τὴν ὄψιν καὶ τὴν παράστασιν τῶν ἐδῶ κληρικῶν μας, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος ἐδῶ εἶναι ἐξοικειωμένος. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Ὁ Ἑλληνικὸς μας κόσμος ἐδῶ εἶναι ὄριμος, εἶναι ἐτοιμασμένος ψυχικῶς διὰ τὴν ἀναπόφευκτον ἐξέλιξιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔμεινε τόσον καθυστερημένος, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀρνητικοῦ περιβάλλοντος. Δυσφορεῖ ἀληθινὰ διὰ τὴν καθυστέρησίν του. Διψᾷ τὸ φῶς, τὴν συγχρονιστικὴν πνοὴν καὶ τὴν ἀναζητεῖ μὲ πόθον ἀσυγκράτητον πλέον.

Ὁ Πρωθιερεὺς Καλλίμαχος ἀνέβη μὲ πλήρη αὐτοπεποίθησιν τὸ βῆμα. Τέλειος τζέντλεμαν εἰς τὴν ὄλην του ἐμφάνισιν μὲ τὴν σοβαρὰν ρεδιγκόταν του, μὲ τὴν ὥραϊαν ἐκφραστικὴν του φυσιογνωμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ σωματικὴ, ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ ἰσορροπία εἰκονίζεται εἰς πλήρη ἑναρμόνισιν. Τελείως ἑναρμονισμένος ἐπίσης ὁ ἐσωτερικὸς ψυχικὸς του κόσμος μὲ τὸν ἐξωτερικόν. Τὸ βλέμμα του ἀναδίδει τὴν μυστικιστικὴν φλόγα τῆς θρησκευτικῆς πεποπιθῆσεως πρὸς τὸν διαπνέει καὶ τῆς πίστεως εἰς τὰ μεγάλα ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἐνατένισιν ἐπίμονα προσηλώθη τόσα χρόνια. Ἡ ὁμιλία του σκορπίζει μίαν ἀκτινοβολίαν ἠθικὴν. Ὁ λόγος του δὲν ἔχει ρητορικὰς ἐπιδείξεις, οὔτε ἐπιζητεῖ νὰ συναρπάσῃ κανένα. Ὁ λόγος του εἶναι ἀπλοῦς, ἀκτινοβόλος καὶ θετικὸς. Μίαν φορὰν μόνον ἐξέσπασεν εἰς κεραυνοβόλον ἀποστρο-

φὴν κατὰ τῶν σημερινῶν σφαγιαστῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ζωηροτάτη αὐτὴ ἀποστροφή παρέσυρεν εἰς θυελλώδη χειροκροτήματα τὸ ἀκροατήριόν του.

Εἰς τὴν ἄλλην ὁμιλίαν του ἦτο πολὺ συγκρατημένος. Τὸ θέλημα του ὑγιoῦς θετικισμοῦ διήνθιζε τὸν λόγον του. Μᾶς ὠμίλησε διὰ τὸν κολοσσὸν τῆς κληρικῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, Μᾶς παρουσίασεν ὄλα τ' ἀνυπολόγιστα ἀγαθὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸ συγκεντρωτικὸν καὶ ἀποκεντρωτικὸν τῆς σύστημα. Μᾶς ὠμίλησε δι' ὄλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ γνησίως χριστιανικοῦ αὐτοῦ λαοῦ, καὶ ἀπὸ τὰ ρεύματα τῶν παγκοσμίων ἰδεῶν, τὰ ὅποια ἀρδεύουν τόσον πλοῦσια τὴν Μεγάλην Δημοκρατικὴν Ὁμοσπονδίαν, ὁ ὁμιλητὴς μετέδωκεν εἰς τοὺς ἀκροατὰς του ὅ,τι ἦτο δυνατόν εἰς μίαν ἀπλὴν ἐντὸς ὠρισμένων ὁρίων ὁμιλίαν. Καὶ ὄλοι ἐξήλευαν τὰ εὐτυχημένα Ἀμερικανόπουλα πού ἐξωγράφισε τόσον ζωηρὰ ὁ Πρωθιερεὺς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ παρακολουθῶν μὲ φλογερὸν ζῆλον τὴν θρησκείαν τοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου.

Ὁ Πρωθιερεὺς Καλλιμάχος δὲν εἶναι κοσμοπολίτης. Εἶναι φλογερὸς ἐθνικιστὴς Νεοκοσμίτης, ὁ ὅποιος ἔλαβε τὸ μέγαλον χρῆσμα εἰς τὸν κόσμον τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Ἐλευθερίας τῶν Ἰδεῶν. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁ ἐθνικισμὸς του εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐεργετικωτέρους διὰ τὴν πατρίδα μας. Εἶναι ἀπὸ τοὺς Ἐκλεκτούς, οἱ ὅποιοι πέρνουν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Δυνατῶν τὸ τάλαντον διὰ νὰ τὸ ἀποδώσουν μυριοπλασιασμένον εἰς τὴν ἰδικὴν των γῆν. Φύσις ψυχικῶς πλοῦσια καὶ διανοητικῆς ἰσχυρὰ, κατέχει εἰς μέγαλον βαθμὸν τὴν ἀπορροφητικὴν καὶ ἀφομοιωτικὴν δύναμιν τῆς Φυλῆς μας.

Ἀπὸ τὸ μέγαλον ἐκπολιτιστικὸν περιβάλλον, εἰς τὸ ὅποιον ἀνεπτύχθη καὶ ἐμορφώθη ὁ νεοιδεάτης κληρικὸς μας ἀπεκόμισεν ὠφελήματα μόνον. Ἐξέλεξε τὴν «ἀγαθὴν μερίδα» καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τὸ ἔθνος του, καὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς μερίδος ἠθέλησε νὰ μᾶς καταστήσῃ μετόχους καὶ ἡμᾶς ἐδώ τοὺς ἀποσυναγώγους τῆς παγκοσμίου θρησκείας τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ζωῆς».

Ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ», ὅστις συνεδέθη διὰ στενωτάτων ἠθικῶν δεσμῶν πρὸς τὸν κ. Καλλιμάχον καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως, ὡς πρώτου Διευθυντοῦ αὐτοῦ καὶ Ἀρχισυντάκτου ἐγνώρισε τὴν μεγάλην τῆς ψυχῆς του ἠθικὴν δύναμιν, τὴν εὐρύτητα τῆς μορφώσεώς του καὶ τὴν καθολικότητα τῶν γνώσεών του, καὶ τὸν ἐξετίμησε πάντοτε ὡς εὐσταθῆ καὶ ὑψηλόφρονα καθοδηγὸν τῆς κοινῆς γνώμης, θέτοντα ὑπεράνω παντὸς ἄλλου σκοποῦ καὶ συμφέροντος τὴν Πατρίδα, αἰσθάνεται ἰδιαίτερον χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν, ὅτι ἡ ἀποστολὴ του εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀνατολήν, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Ἐθνάρχου, ὑπῆρξεν ἐκ πάσης ἀτόψεως γόνιμος καὶ ἀποτελεσματικὴ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἐν Ἀμερικῇ Πανθρακικῇ Ἐνωσίς ἑδρεύουσα εἰς Νέα Ὑόρκην καὶ ἀντιπροσωπεύουσα τοὺς αὐτόθι: Θράκας, καθ' ἕκαστον ἔτος ἐορτάζει εἰς τὸ ἀριστοκρατικὸν Ξενοδοχεῖον ΕΣΣΕΕ ΧΑΟΥΖ τὴν ἑτησίαν χοροσπερίδα τῶν Θρακῶν, εἰς τὴν ὅποσαν παρευρίσκονται διακεκριμένοι Θράκες μέλη, ἐκδίδουσι δὲ καὶ λεύκιωμα ὅπερ ἐφέτος μᾶς ἀπέστειλε καὶ εἰς τὸ ὅποσον, ἀντὶ προλόγου, δημοσιεύονται τὰ κάτωθι, ἅτινα ἐκ συναδελφικῆς ὑποχρέωσως παραθέτομεν:

Τῆς Πανθρακικῆς Ἐνώσεως προεδρεύει ἐπιτυχῶς ὁ κ. Δημοσθένης Κ. Χατζηγιαννάκης, ἄλλοτε Ταμίης καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, διακρινόμενος διὰ τὴν τάξιν καὶ ἐπιμέλειαν, μὲ τὰ ὅποια ἐργάζεται εἰς τὰ Σωματεία, ὅπου τοῦ ἀνατίθενται καθήκοντα Προέδρου,

Κάθε ἀφορμὴ εἶναι καλὴ γιὰ ν' ἀποτίσῃ κανεὶς φόρο τιμῆς σὲ κείνους ποὺ ἔζησαν μὲ ἰδανικά καὶ γιὰ ἰδανικά. Εὐεξήγητη, λοιπόν, ἡ εὐχαρίστησή μου ὅταν ὁ ἐπίσης ἰδεολόγος καὶ ἐξαιρετικὸς Πρόεδρος τῆς Πανθρακικῆς Ἐνώσεως κ. Δημοσθένης Κ. Χατζηγιαννάκης μοῦ ζήτησε νὰ προλογίσω τὸ παρακάτω ἄρθρο τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Καλλιμάχου.

Δὲν χρειάζεται προλόγιμα τὸ ἄρθρο γιατί, ὅπως ὅλα του τὰ ἄρθρα, εἶναι γραμμένο μὲ καθαρότητα καὶ σαφήνεια. Οὔτε ὁ ἴδιος χρειάζεται παρουσίαση. Εἶναι πασίγνωστος στὸν Ἑλληνισμό. Εἶναι, ὅμως, ἀνάγκη δική μας νὰ μιλήσουμε γι' αὐτόν. Συμβαίνει τὸ ἴδιο γιὰ ὅλους ποὺ ἔχουν κάνει κάτι σημαντικόν. Ὅταν φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ μᾶς ἀφήνουν μὲ ἓνα ζωηρὸ αἶσθημα ὀφειλῆς ἀπέναντί τους.

Ὁ Δημήτριος Καλλιμάχος ἔχει συνδέσει τὸ ὄνομά του μὲ μισὸ αἰῶνα δημοσιογραφικῆς ζωῆς καὶ προόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Ἦταν ἄνθρωπος ἰδανικῶν. Τὸν ἐνέπνεαν τὰ Ἑλληνικὰ ἰδανικά: Πατρίδα, πνευματικὴ ὑπεροχὴ, δικαιοσύνη, ὁμορφιά. Ὑπῆρξε πραγματικὰ ἀκούραστος στὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν καὶ ἐπρωτοστάτησε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια μὲ ἐνθουσιασμό καὶ μὲ συνέπεια σὲ κάθε κίνηση τῆς ὁμογενείας ποὺ εἶχε κάποια σχέση μὲ αὐτά.

Τὸν ἐγνώρισα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1940. Ὅλίγες ἡμέρες μετὰ τὴν πρώτη μας συνάντησι μοῦ παρουσίασε ἓνα ἄλλο ἐκλεκτὸ Ἑλληνα, τὸν συμπατριώτη του ἀπὸ τῆς Θράκης Σοφοκλῆ Δαδάκη. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπαίνων ποὺ μοῦ ἔκανε γι' αὐτὸν μοῦ εἶπε καὶ τοῦτο: «Ὁ γιατρὸς (Δαδάκης) εἶναι μεγάλος πατριώτης. Ἐχει ταυτίσει τὸν ἑαυτό του μὲ τὴν Θράκην. Ὅ,τι ζήτημα σχετίζεται μὲ τὴν Θράκην τὸ θεωρεῖ ζήτημα προσωπικὸ του».

Γιὰ τὸν Πρωθυερέα Καλλιμάχον μποροῦμε νὰ ποῦμε κάτι ἀνάλογο: Ὅ,τι ζήτημα σχετιζόταν μὲ τὸν Ἑλληνισμό τῆς Ἀμερικῆς τὸ θεωροῦσε ζήτημα δικό του. Εἶχε ταυτίσει τὸν ἑαυτό του μὲ τὸν Ἑλληνισμό τῆς Ἀμερικῆς. Γι' αὐτὸ ἴσως δὲν μποροῦμε καλὰ - καλὰ νὰ πιστέψουμε ὅτι ὁ Καλλιμάχος δὲν εἶναι πιά μωζὶ μας. . .

ΒΑΣΟΣ Ι. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

D. CALLIMACHOS

35-56 77TH STREET

JACKSON HEIGHTS 72, N. Y.

TEL. HA. 6-0531

27 Σεπ 1963

Κυρία Δηροστίνα Χορζογιαννίδη
 Πρεσβεία της "Παρθενών Ελλάδας"
 Βιζυλάδων μου και ἀκριβέ μου φιλί
 Σας εύχυνειν το ἀπόρο που εἶπα φιλί
 δική του ἡμέραν καὶ ὑπαρξ
 εὐμεγανία μίπυς, ἀρτι ἀλλο
 θεμάτος μου εἰς τὸ "Λεύκιον της Εσπεί
 εἰδος της "Παρθενών Ελλάδας" καὶ ἡ
 ποσικυθὶ αὐτοῦ αὐτὸ ἀλλο
 καὶ ὑπαρξ εἶναι ὅσον μάλιστα
 οἰονυρο αὐτὸ τὸ ἀπόρο μου
 ἀναξίτηται εἰς τὴν ἡμέραν
 τῆς ἡμέρας της θεοῦ καὶ
 εἰς τὴν ἡμέραν τῆς θεοῦ καὶ

Με εὐχαριστῶν τῆς

καὶ ἀγαπῶ

+ Δηροστίνα

Οί έν Ἀμερικῇ 30.000 Θραῖκες

ΤΟ ΘΡΑΚΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ ὑπηρετήσε τὸ Ἔθνος ἐπὶ τριάκοντα ἔτη
ὡς Γερουσιαστής, ὡς Βουλευτής καὶ ὡς Ὑπουργός
παντοίων Ἐθνικῶν Κυβερνήσεων.

Τελευταίως ἐκυκλοφόρησεν ὁ 36ος Τόμος τῶν «Θρακικῶν», τὰ ὁποῖα ἐκ-
δίδει τὸ «Θρακικὸ Κέντρο» τῶν Ἀθηνῶν. Δι' αὐτὴν δὲ τὴν γόνιμον καὶ ἀξιο-
θαύμαστον δρᾶσιν αὐτὸ τὸ «Θρακικὸ Κέντρο» ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία
τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἐν Παρισίοις «Ἐταιρείαν πρὸς Ἐνίσχυσιν τῶν
Ἑλληνικῶν Σπουδῶν».

Δικαιολογημένη αὐτὴ ἢ ἐπιβράβευσις. Διότι τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου
προϊστάται ἀπὸ 30 καὶ πλέον ἐτῶν ἕνας ὀλοζώντανος Παιδαστηνὸς ἔθνικὸς
παράγων, ὁ κ. Φίλιππος Μανουηλίδης, διατελέσας, ἐπὶ μακρὰ ἔτη, Γερου-
σιαστής καὶ βουλευτής καὶ ὑπουργὸς παντοίων Κυβερνήσεων—καθιερώθη εἰς
τὴν πνευματικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Εἰς τὸν τελευταῖον 36ον Τόμον δημοσιεύονται καὶ περισπούδαστα ἐπι-
στημονικὰ Μελετήματα καὶ τοῦ τελευταίως θανόντος Βυζαντινολόγου Μητρο-
πολίτου Κορυτσαῆς Εὐλογίου, ὁ ὁποῖος διετέλεσε καὶ Καθηγητὴς τῶν Πανεπι-
στημιῶν, τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ Μελετή-
ματα τοῦ σοφοῦ Καθηγητοῦ φέρει τὸν τίτλον: «Ἐπίσκοποι, Λόγιοι, Ἐπι-
στήμονες καὶ Ἐδεργάται Ἡρακλείας». Πρόκειται περὶ τῶν ἀνδρῶν, τοὺς
ὁποῖους ἀνέδειξε κυρίως ἡ Θράκη πρὶν ἀπὸ τὴν Ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως καὶ μετὰ ταῦτα μέχρι σήμερον. Αὐτὸς ὁ ἀληθινὰ χαλκέντερος Βυζαν-
τινολόγος Κορυτσαῖος Ἱεράρχης δὲν ἄφησε τίποτε χωρὶς νὰ τὸ ἐρευνήσῃ
εἰς τὰ δημοσιευμένα ἐπιστημονικὰ Μελετήματά του. Ἀφοῦ εἰς τὰς σελίδας
84 καὶ 139 ἀναλύει ἀκόμη καὶ τὰς βυζαντινὰς ἐρεῦνας τοῦ ἤδη Ἐπιτίμου
Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῶν χειρογρά-
φων τῆς Πάτμου τὸ 1911, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Κορυτσαῆς καὶ τῆς
Μοσχόπολεως τὸ 1912.

Ὡς δὲ ἦτο φυσικὸν αὐτὸς ὁ Κορυτσαῖος σοφὸς Ἱεράρχης ἀφιερῶνει
σελίδας (137—139 καὶ 51—58) διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν πολυμερῆ ἀξιοθαύ-
μαστον δρᾶσιν τοῦ ἐκ Ρεδαιστοῦ τῆς Θράκης Φιλίππου Μανουηλίδη τοῦ ἀπὸ
τριανταπέντε ἐτῶν δημιουργικοῦ προέδρου τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρου».

Ἀπὸ αὐτὲς τίς σελίδες τοῦ Κορυτσαίου σοφοῦ Ἱεράρχου καὶ ἀπὸ τὸ
Ἑλληνικὸ Who's Who (ἔκδοσις 1962) ἀρθρομαὶ τὰς πληροφορίας διὰ νὰ
παρουσιάσω τὴν ζωὴν καὶ πολυμερῆ δρᾶσιν τοῦ προέδρου τοῦ «Θρακικοῦ Κέν-
τρου», τοῦ βραβευομένου ἀπὸ τὰ δύο Ἀκαδημαϊκὰ Ἰδρύματα τῶν Ἀθηνῶν

καὶ τῶν Παρισίων. Τὸ πρᾶττω, διότι αἱ τριάντα χιλιάδες Θράκες τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδοῦ, ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἰδεολογίαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἐφημερίδος κατ' ἐξοχὴν τῶν Ἀλυτρώτων, θὰ ἤθελαν νὰ πληροφορηθοῦν διὰ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ δημιουργικοῦ προέδρου τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρου».

Γεννηθεὶς εἰς τὴν Ραιδεστόν τὸ 1884 ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων. Ἐμπορος, ἐφοπλιστής, βιομήχανος καὶ συγγραφεὺς, διετέλεσε πολιτευτὴς Ραιδεστοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ Ἐβρου. Εἶχεν ἐκλεγῆ Πληρεξούσιος τῆς Τρίτης Ἐθνοσυνελεύσεως τὸ 1920. Καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς Τετάρτης Ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ 1923. Διετέλεσε βουλευτὴς τὸ 1928, τὸ 1946, τὸ 1950. Γερουσιαστὴς τὸ 1928 καὶ τὸ 1935.

Ἵπουργὸς τῆς Ὑγεινῆς τῆς Κυβερνήσεως Θ. Παγκάλου τὸ 1925.
Ἵπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Κυβερνήσεως Γ. Παπανδρέου τὸ 1944—45.
Ἵπουργὸς τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας τῆς Κυβερνήσεως Δ. Μαξίμου τὸ 1947.
Ἵπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης τῆς Κυβερνήσεως Πλαστήρα τὸ 1950.

Κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διετέλεσε πρόεδρος τῆς Τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς Ἀπελευθερώσεως.

Πρόεδρος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Θρακικῆς Ἐνώσεως καὶ μέλος τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπιτροπῆς —μὲ ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως— διὰ τὴν περιθάλψιν τῶν προσφύγων ἴδρυσεν τὸ Θρακικὸν Κέντρον.

Συνεχίζων ὁ σοφὸς Κορυτσαῖος Ἱεράρχης τὴν ἀναγραφὴν, τονίζει διὰ τὸν Ραιδεστηνὸν πολιτικὸν καὶ πρόεδρον τοῦ ἰδρυθέντος «Θρακικοῦ Κέντρου» καὶ τὰ ἐξῆς: Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγορευσάντων του καὶ τῆς δραστηριότητος τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε διὰ τοὺς ἐκπατρισθέντας συμπολίτας του, διενήργησε μὲ τὸν τότε ταμίαν τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, κ. Δ. Χατζηγιαννάκη ἕρανον πολλῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἅτινα διενεμήθησαν, δι' ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, μεταξὺ τῶν προσφύγων Θρακῶν καὶ Μικρασιατῶν, οἵτινες συνέρρευσαν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Δὲν παρελήφθη ὡσαύτως ἡ διάθεσις Κληροδοτήματος πρὸς προικοδοτήσιν ἀπόρων κορασίδων ἐκ Θράκης καταγομένων. Πρέπει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι ὁ ἐκ Θράκης Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων τοῦ Λονδίνου Γερμανὸς Σιτηρόπουλος ἀφιέρωσε κληροδοτήματα ἐκ 1.500 λιρῶν, ἐκ τῶν τόκων τοῦ ὁποίου προικοδοτοῦνται ἄποροι νεάνιδες ἐκ Δελιωτῶν τῆς Θράκης, τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται τὸ Θρακικὸν Κέντρον.

Ὁ σοφὸς τῆς Κορυτσαῖς Ἱεράρχης ἀναφέρει καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν πολιτικὸν Μνημόσυνον εἰς τὸν Παρνασσὸν ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων μὲ δμηλητὴν τὸν κ. Μανουηλίδην καὶ μὲ ἀκροατὰς τοὺς ἐπισήμους καὶ τοὺς ἐν γένει ἀριστεῖς τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας (σελ. 51—58).

Συνεχίζων ὁ σοφὸς Κορυτσαῖος Ἱεράρχης τὴν ἀναγραφὴν, προσθέτει καὶ τὰ ἐξῆς: ὅτι ὁ κ. Μανουηλίδης ἀφιέρωσε μέγα μέρος τῆς ζωτικότητος

του εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν «Θρακικῶν». Εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ζητημάτων τῆς πατριδος του Θράκης ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς, ἱστορικῆς καὶ λαογραφικῆς.

Ὁ πρόεδρος τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρου» ἐμπνευστὴς τῆς ἰδέας συνεργασίας ὄλων τῶν προσφυγικῶν Σωματείων Θρακῶν, Μικρασιατῶν, Ποντίων, ἀνερχομένων εἰς πολλὰς δεκάδας ἐν Ἀμερικῇ, εὐρίσκειται εἰς συνεχῆ ἐπαφὴν μετὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, τῆς «Πανθρακικῆς Ἐνώσεως» καὶ ἄλλων παραγόντων. Ἐδημοσίευσε καὶ εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα». Ἀνεδημοσίευσε δὲ εἰς τὰ «Θρακικά» εἰς πενήντα καὶ πλέον σελίδας τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» σχετικῶς μὲ τὴν δρᾶσιν τῶν Βουλγάρων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδά.

Αὐτὴ εἶναι ἡ συνεχιζομένη ἐθνικὴ δρᾶσις τοῦ ἐκ Θράκης ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ἐτίμησε τὸ Ἔθνος ὡς Γερουσιαστὴς, βουλευτὴς καὶ ὡς Ὑπουργὸς παντοίων ἐθνικῶν Κυβερνήσεων.

† Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

Σημείωσις. — Ὁ ἐπίτιμος Ἀρχισυντάκτης τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τὰ Ἀπομνημονεύματά του μὲ τὸν Πατριάρχην Μελέτιο ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, τὴ Γαλλία καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι τὰ ἔχει προσφέρει εἰς τὸν κ. Φίλιππον Μανουηλίδην, ὁ ὁποῖος θὰ τὰ ἐκδώσῃ εἰς ὀγκώδη Τόμο στὴν Ἀθήνα πρὸς ὄφελος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου.

Δ. Κ.

Σημ. Συντάξεως «Θρακικῶν»:

Ἡ ὑπόσχεσις ἢ δοθεῖσα πρὸς τὸν ἀνεκτίμητον συνεργάτην καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀνακηρυχθέντα ΕΠΕΡΓΕΤΗΝ τοῦ Θ. Κ. Πρωθιερέα Καλλιμάχου ἐκπληροῦται μὲ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἀνα χεῖρας 38ου τόμου.

Ἀναμένεται ἤδη ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὑποσχέσεων παλαιῶν καὶ προσφάτων τοῦ Προέδρου καὶ τῆς Πανθρακικῆς Ἐνώσεως Ν. Ὑόρκης καὶ θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς ἐὰν ἔχωμεν τῶν παρ' αὐτῆς διατιθεμένων πρὸς συντονισμόν τῆς μεταξὺ μας συνεργασίας.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΙΧΟΝΟΙΑΝ ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΕΙΣ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Τὰ Διδάγματα ἀπὸ τὴν ὀλέτειρα ἐθνικὴ διχόνοια.— Πρωτοχρονιάτικος «Μποναμάς» στὸν Ἐθνάρχη τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. — Ἀπελπιστικὴ ἢ ὀδυνηρὰ ἐντύπωσις ὅτι ἡ θυγατέρα Ἐκκλησία κατεδίκασεν εἰς καθαίρεσιν τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης! — Ὁ Βρεττανὸς Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας. — Ἡ ἀπεργία τῶν Ἑλλήνων ἱερέων τοῦ Λονδίνου. — Ἡ σκοτεινὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐκκλησίας. — Τὰ Βυζαντινὰ καλλιτεχνήματα. — Ἡ μυσταγωγία τῆς Πρωτοχρονιάς. — Ἡ χοροστασία τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχου.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ

Καὶ μοὶ λέγει ὁ Βορειοηπειρώτης ἀγωνιστής: Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ συνεχιζομένου ἑορτασμοῦ τῶν 45 χρόνων τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, ἡ ἐκλεκτὴ παρθεὰ ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορηθῇ καὶ διὰ τίς ἄλλες, τίς σπουδαῖες ὑπηρεσίες, ποῦ προσφέρει ἡ ἐφημερίδα μας εἰς τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ὑπόθεσιν, ὅταν ὁ νεοεκλεγὴς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης ἐπέμενε καὶ τὸν εἶχατε συνοδεύσει εἰς τὴν Ἀγγλία, εἰς τὴν Γαλλία καὶ εἰς τὴν «Πόλη τῶν ὀνείρων». Τί σᾶς εἶπαν ὁ Βρετανὸς πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβρυγίας καὶ ἄλλοι Ἀγγλοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὶ Βρετανοὶ Φιέλληνες. Τί σᾶς εἶπαν εἰς τὸ Παρίσι οἱ κυβερνῶντες τὰς τύχας τῆς Γαλλίας, ποῦ ἦσαν καὶ κριταὶ τῶν ζητημάτων τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, δηλαδὴ τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Γνωρίζομεν ὅτι δι' ὅλα αὐτὰ τὰ συνταρακτικὰ ζητήματα ἐκρατήσατε Ἡμερολόγιον.

— Ἄκουσε, λοιπόν. Τὸ Ἡμερολόγιό μου καταλαμβάνει χῶρον δύο περιπυ τῶμων. Ὅμως, πρέπει νὰ περιορισθοῦμε εἰς τὰ κυριώτερα, ὅσα συμφέρει νὰ ἀναφέρωμε στὴν σημερινὴ ἐποχὴ, χωρὶς νὰ ἀνοιξομε παλαιὰς ἐθνικὰς πληγὰς. Καὶ ἐχάσαμε τότε —ἀπὸ τὴν λανθασμένη πολιτικὴ καὶ τὴ φα-

γωμάρα— τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ τὸν Πόντο καὶ τὴν γενέτειρά μου τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην «διηγῶντας τὰ νὰ κλαῖς!».

Ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη εἰς τὶς 31 Δεκεμβρίου 1921. Καὶ μετὰ μιὰ ἑβδομάδα ἐφθάσαμε εἰς τὸ Λονδίνο κατὰ τὸ νέο Ἡμερολόγιο. Ἀλλὰ τότε καὶ ἡ ἐκεῖ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐώρταζε κατὰ τὸ παλαιὸ Ἡμερολόγιο. Καίτοι δὲν εἶχαμε τὰ πρέποντα οἰκονομικὰ μέσα, ὅμως μᾶς ᾠδήγησαν εἰς τὸ πειρὸ ἀκριβὸς ξενοδοχεῖο, εἰς τὸ ΡΙΤΣ ΟΤΕΛ, ὅπου καταλύουν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες. Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ μείνωμεν «ἀμανάτι», ἔὰν δὲν εὐρίσκετο ἕνας φιλότιμος ὁμογενὴς καταβοκύρης ἀπὸ τὸν Μαργαῶ. Αὐτὸς ἐπλήρωσε τὰ ὀφειλόμενα. Μᾶς διευκόλυνε δὲ νὰ πᾶμε στὸ Παρίσι καὶ νὰ παραμείνωμε σὲ ἀξιοπρεπὲς ξενοδοχεῖο.

Ἄμα ἐφθάσαμε εἰς τὸ Λονδίνο, ὕστερα ἀπὸ μερικὰς ἡμέρας ἦλθε ἕνα καταπληκτικὸ τηλεγράφημα τοῦ Πρακτορείου Ρώυτερ, τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὅτι:

«Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἐδίκασε τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιο. Τὸν κατεδίκασε εἰς καθάρισιν! Τὸν ὑπεβίβασεν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν. Διετάχθη δὲ νὰ συλληφθῇ ὁ Μοναχὸς Μελέτιος καὶ νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ Μοναστήρι τῶν Στροφάδων!». Τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ ἐφθασε σὰν πρωτοχρονιάτικος «μποναμάς»!

Ἀποροῦσαν τότε καὶ οἱ Ἀγγλικανοὶ φιλέλληνες Ἱεράρχαι. Ἀποροῦσε δὲ πρὸ πάντων ὁ Λόρδος πριμαῖτος, δηλαδὴ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας. Δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν αὐτὴν τὴν ἐξωφρενικὴν πράξιν: Πῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ΘΥΓΑΤΕΡΑ, ἐτόλμησε νὰ δικάσῃ τὴν ΜΗΤΕΡΑ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανοσύνης καὶ νὰ καθαιρέσῃ ἕνα Πατριάρχην τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης!

Περίλυποι ὅλοι ἀνελογίζοντο τὸν ἠθικὸ ἐκπεσμὸ πού ὑπέστη εἰς τὴν συνείδησι ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἡ ὑπόληψις τῶν Ἑλλήνων, ἀλληλοσπαρασσομένων μετὰ μανίας καὶ μάλιστα εἰς μίαν τόσον θανασίμως κρίσιμον περιόδον τοῦ Ἔθνους των.

Ἀπὸ ἐπαγγελματικὴ συνήθεια παρακολουθῶν κάθε πρωτὸ τὸ TICKER—τὸ μηχανήμα— τοῦ ξενοδοχείου ΡΙΤΣ, μέσω τοῦ ὁποῖου μετεδίδοντο τὰ τηλεγραφήματα τοῦ Ρώυτερ, ἐδιάβασα μὲ κατάπληξι τὸν πρωτοχρονιάτικον «μποναμά» ἐξ Ἀθηνῶν. Ἐπῆρα τὴν ταινία καὶ ἔτρεξα εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ εἶπα τὰ μαντᾶτα τῆς μανιακῆς νεοελληνικῆς ἀλλοφροσύνης.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ «μποναμά» ὁ Πατριάρχης ἔμεινε τελείως ἀτάραχος.

Συνηθισμένος ἀπὸ τέτοιαις «ἐκλαμπρόταταις» πράξεσι ὠρισμένης «Χριστιανικῆς» Ἱεραρχίας, πού εἶχαν σκηνοθετήσῃ καὶ τὸ στίγμα τοῦ «Ἀναθέματος» ἐναντίον τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ἐκούνησε τὴν κε-

φραλήν του και εἶπε αὐτὰ τὰ δύο λόγια τῆς ντροπῆς: «Μανία ἔχει καταλάβει τὸ Ἑλληνικὸ Γένος!».

Ἦτο δὲ τότε εἰς τὸ Λονδίνο και ὁ ταλαίπωρος, ὁ θλιβερός πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος. Προέδραμε, ἐν καιρῷ χειμῶνος, και ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Τραπεζοῦντος Χρύσανθος. Προέδραμε και «ἔτρωγε τὰ σίδερα» νὰ κατηγορῇ τὸν νεοεκλεγέντα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ὡς παράνομον και ὡς δικαίως καθαιρεθέντα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῶν Ἀθηνῶν!

Ὅμως εἰς τὸν ταλαίπωρον Ἑλληνα Πρωθυπουργόν, καθὼς και εἰς τὸν Τραπεζοῦντος Χρύσανθον ὄλες οἱ ἐπίσημες θύρες ἔμειναν κλειστές!

Ἀντιθέτως ὁ ἐπανελθὼν ἀπὸ τὴν Γαλλία Βρετανὸς πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζῶρτζ μᾶς ἐδέχθη τὴν 18ην Ἰανουαρίου εἰς σημαντικὴν ἀκρόασιν. Καὶ ἀπένευμεν ἐξαιρετικὰς τιμὰς εἰς τὸν Πατριάρχην, τὸν Ἐθνάρχη τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. Μᾶς προσεκάλεσε δὲ εἰς τὸ χειμωνιάτικο Ἀναχωρητήριόν του και ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας. Παντοῦ τιμὰς ἐξαιρετικὰς. Ἐνῶ, ἐπαναμαβάνω, εἰς τοὺς δύο θλιβεροὺς κατηγοροὺς τοῦ Ἐθνάρχη τῶν Ἀλυτρώτων, ὄλες οἱ θύρες ἔμειναν ἐρημητικῶς κλειστές! Τελεία περιφρόνησις πρὸς τοὺς κατηγοροὺς τοῦ Πατριάρχου.

Εἰς τὸ μεταξὺ εἶχε διαδοθῆ ἡ φήμη ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης θὰ λειτουργοῦσε τὴν πρωτοχρονιά εἰς τὸν Κοινοτικὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Σο-

Ἡ Διοίκησις τοῦ Θ. Κέντρου ὅπερ, ὡς γνωστόν, εὐρίσκειται αὐστηρῶς μακρὰν πάσης πολιτικῆς, διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν περὶ «Διχασμοῦ» μὲ ὑπογραφὴν τοῦ Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου, προέβη εἰς μακρὰν συζήτησιν και ἀπεφάσισε παμψηφεί ἵνα πραγματοποιηθῆ αὕτη διὰ τοῦ παρόντος 38ου Τόμου, ἵνα οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι πληθυσμοί, λάβωσι γνῶσιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Πατριάρχου και αὐθεντικῆς ἀντιγραφῆς τοῦ συνοδοῦ αὐτοῦ.

φίας. Πρωτοχρονιά, κατὰ τὸ παλαιὸ Ἡμερολόγιον ἦτο τὸ Σάββατον χρονολογίας 14 Ἰανουαρίου κατὰ τὸ νέον Ἡμερολόγιον. Ἀλλὰ ὁ κόσμος ἐκεῖ —ὅπως γίνεται συνήθως εἰς πολλὰς ἄλλας παροικίαις τοῦ ἐξωτερικοῦ— ἐπανηγύριζε τὰς εορτὰς κατὰ τὴν λειτουργία τῆς Κυριακῆς. Ἔτσι δὲν ἐχάνοντο αἱ ἐργασίαι ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος. Ἐν τούτοις, οἱ Ἕλληνες τοῦ Λονδίνου, πιστεύσαντες τὴν διάδοσιν ὅτι θὰ ἐλειτούργει ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Πατριάρχης, ἐγκατέλειψαν τὰς ἐργασίας των, και ἔσπευσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀθροοὶ διὰ

νά ἴδουν τὸν ἄνδρα, πὸν εἰς τὰς ὀδυνηρὰς ἐκεῖνας ἡμέρας τοῦ βαρυτάτου ἐθνικοῦ χειμῶνος, ἐπίστευαν ὅτι τὸν ἀπέστειλεν ἡ Θεία Πρόνοια νὰ κυβερνήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ κινδυνεῦον νὰ καταποντισθῇ σκάφος, «νὰ ἐνωτισθοῦν τῶν λόγων αὐτοῦ» καὶ νὰ ἀντλήσουν νέαν πίστιν. Καὶ νέαν ἐλπίδα. Πίστιν καὶ ἐλπίδα ὅτι θὰ αἰθριάσῃ ἡ αἰσιωτέρα αὔριον.

* *

Ὁ μολυβένιος, ὁ ἀνήλιος οὐρανὸς τῆς Μητροπόλεως τοῦ Βρετανικοῦ Κόσμου, σὰν νὰ ἐσυμβόλιζε τὴν βαθυτάτην μελαγχολίαν πὸν ἐβάρυνε τὴν Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Πρὸ πάντων δὲ τὴν ψυχὴν τῶν ἀλυτρώτων, οἱ ὅποιοι φρικιοῦσαν εἰς τὸ ὄραμα τῆς ἐνδεχομένης ἐθνικῆς καταστροφῆς. Καὶ τὸν ξερριζωμὸ τῶν.

Βαρυθυμοῦσαν δι' αὐτὸ τὸ σπαραξικάρδιο, ὅτι: κατόπιν ἐνὸς μεσουρανήματος ἀνεκκαλήτων θριάμβων, πὸν κρατοῦσαν εἰς ἔκστασιν τὸν πολιτισμένον κόσμον, ἀντηχοῦσαν δὲ παντοῦ οἱ ὕμνοι τῶν θεσπεσίων στρατιωτικῶν καὶ διπλωματικῶν τροπαίων τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, καταστήσαμεν νὰ εἴμεθα ἔρημοι καὶ ἄφριλοι καὶ ἀσύμμαχοι. Νικηταὶ ἡμεῖς καὶ συναθληταὶ τῶν νικητῶν τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου, ἤμασταν καταδικασμένοι νὰ ἐκδιωχθῶμεν ἀπὸ τὰ πατρογονικὰ ἐδάφη, τὰ ποτισμένα ἀπὸ τὰ αἵματα λεγεῶνων μαρτύρων καὶ ἡρώων.

Τὰ ἀγγέλματα, πὸν μᾶς ἤρχοντο τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἦσαν τόσον λυπητερά, ὥστε τὸ πένθος τοῦ μολυβένιου οὐρανοῦ τῆς Ἀλβιόνος ἐφαίνετο σὰν νὰ διελάλει τὴν ὀδύνην τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς.

* *

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τοῦ Λονδίνου, καθὼς ἀνέφερα, μολοντί ἡ ἡμέρα ἦτο ἐργάσιμη, εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ ἀνθρωποπλήμμυραν. Ὁ Πατριάρχης ὁμῶς δὲν συμμετέσχεν εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἠρκέσθη νὰ χοροστατήσῃ, ἰστάμενος ἐπιβλητικῶς, μὲ τὸν μανδύαν του, εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικόν του Θρόνον.

Εἰς τὰς 11, ὅπως συνήθως, ἤρχισεν ἡ λειτουργία. Τὴν ἐτέλεσα μόνος μου, χωρὶς τὴν συμμετοχὴν κανενὸς ἐκ τῶν ἐφημερίων τοῦ μεγαλωνύμου Ναοῦ. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης, οἱ βοηθοὶ του ἐφημέριοι καὶ ὁ διάκονος, ἔκαμαν «ἀπεργία!». Παρέμειναν ἀπλοὶ θεαταί, ἀπρακτοῦντες! Παρέμειναν εἰς τὴν οὐδετερότητα δι' ἔλλειψιν ἠθικῆς ἀνδρείας, συνώνυμη πρὸς ἠθικὴν αὐτοκτονίαν. Πατριάρχου Οἰκουμενικοῦ παρισταμένου — τοῦ Ἐθνάρχου τῆς ἄλλης, τῆς πολυπληθεστερᾶς Ἑλλάδος, τῆς Ἀλυτρώτου — ἐπροτίμησαν νὰ κυρτώσουν τὴν σπονδυλικὴν τῶν στήλην, ὡς ραγιαδες, ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀξιοδάκρυτην ἐπιταγὴν τῆς ἐπισήμου ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ Ἀντιπροσωπείας τοῦ θλιβεροῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος, τὸ ὅποιον ἔδιδε τὸν τόνον τοῦ Ἑλληνοκτόνου μίσους καὶ τῆς ἀδιαλλαξίας. Καὶ τὸ ἔκαμαν αὐτὸ τὸ σπαραξικάρδιο εἰς

περίοδον πού ἐσείετο ἐκ θεμελίων ἢ ὑπόστασις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος πού ὠνομάζετο «Ἑλλάς τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπείρων», πού εἶχε τοὺς φαντάρους μας στρατωνισμένους εἰς τὴν «Πόλιν τῶν πανελληνίων ὀνειρών», καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ναυαρχίδα — τὸν Ἀβέρωφ — ναυλοχοῦσαν εἰς τὸν Βόσπορον, ἐμπρὸς εἰς τὰ Σουλτανικὰ Ἀνάκτορα!

* *

Λειτουργῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Λονδίνου, δὲν ἔβλεπα πρόσωπα, ἀλλὰ σιγοκινουμένας σιλουέττας τοῦ συνωστισμένου πλήθους.

* *

Ὁ Ναός, ὠραῖος τύπος Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ὃ ὁποῖος ἠγοράσθη καὶ ἐκοσμήθη μὲ ἠγεμονικὲς δωρεές, ἦτο σκοτεινιασμένος. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὃ διὰ θαυμασιῶν μωσαϊκῶν κοσμούμενος θόλος, ἐφαίνετο ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀδιόρατος. Δὲν γνωρίζω τώρα τί γίνεται ἐκεῖ. Ἀλλὰ τότε δὲν ὑπῆρχον ἠλεκτρικὰ φῶτα, ἐξ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως τοῦ Ἱερατικοῦ Προϊσταμένου, ὃ ὁποῖος ἀπέκρουσεν, ὡς ἀπαράδεκτον ἓνα «τέτοιον νεωτερισμόν»!

Διὰ τὴν ἔλλειψιν ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων — πού εἶναι δῶρα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας — δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ — δὲν ἐξεχύνοντο τὰ φωτοκύματα διὰ τὰ χορταίνη τὸ μάτι τὴν ἑμορφία καὶ τὶς ἁρμονίες τοῦ Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, πού, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ κλασσικὰ τεμένη τοῦ προχριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ, τεμένη ἐξωτερικῆς λαμπρότητος — εἶναι ρυθμὸς ἐσωτερικῆς ἐπιβολῆς.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Ἁγία Σοφία τοῦ Λονδίνου εἶναι μία ἀπὸ τὶς ὀλίγιστες τοῦ κόσμου, πού στολιζέται μὲ εἰκονογραφίες τοῦ δαιμονίου ζωγράφου Θεϊρσίου. Αὐτὸς ὁ καλλιτέχνης κατῴρθωσε νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν θρησκευτικὴν ἀνάτασιν καὶ τὴν μυστικοπάθεια τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐδημιούργησε συγχρονισμένα πρότυπα βυζαντινῆς ἀγιογραφίας καὶ συνθέσεις πού ἐπισώζουσι μὲ τὴν μεγάλην παράδοσιν, ἀλλὰ εἶναι ἀπηλλαγμένα ἀπὸ τὴν δυσκαμψίαν καὶ ἀπὸ τὰ σφαλερὰ τῶν σχεδίων πλείστων καλλιτεχνῶν τοῦ βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Θεϊρσίος ἐξηγένησε καὶ ἀνύψωσε τὴν βυζαντινὴ ἀγιογραφία. Δι' αὐτὸ εἶναι ἐπίζηλον τὸ προνόμιον τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Λονδίνου νὰ κοσμηθῆται μὲ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ καλλιτέχνη.

Πρέπει ὅμως νὰ προσθέτω ὅτι αἱ μικραὶ εἰκόνες — τὸ Δωδεκάορτιο — πού ἦσαν ὑψηλὰ εἰς τὸ κέντρο τοῦ Τέμπλου ὑποφέρουσι ἀπὸ αἰσθητικὸ ἀδίκημα. Ἦτο τόσο πολυποικίλον καὶ βαρὺ τὸ Τέμπλο, φιλοτεχνημένο ὅπως τὸ εἶδα — χωρὶς χάριν καὶ ἑναρμόνισιν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ σύνολο τοῦ βυζαντινοῦ ἐκείνου σεβάσματος, ὥστε νὰ φαίνωνται πνιγμένα τὰ καλλιτεχνήματα τοῦ Θεϊρσίου.

Ἐνα ἄλλο πού ἀδικοῦσε τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν ἦτο αὐτό: Τὰ τόξα, τὰ συνδέοντα τὸ ἐσωτερικὸν σύνολον ἦσαν γυμνὰ πάσης διακοσμῆσεως. Ἔτσι ὁ κατὰ τὰ ἄλλα ὠραῖος Ναὸς ἐφαίνετο ὅτι αἰσθητικῶς ἦτο ψυχρὸς. Τὴν ψυχρότητα αὐτὴν δὲν τὴν ἔχει ὁ ἄλλος, ὁ ἔξοχος Ἑλληνικὸς ναὸς τῶν Παρισίων, συνδεδεμένος μὲ πλουσίαν γενικὴν διακόσμησιν.

Προσθέσατε εἰς αὐτὰ καὶ τὴν ἔλλειψιν ἠλεκτρικῶν φωτοκυμάτων, ἀναλογισθῆτε δὲ καὶ τὸν διαρκῆ πένθιμον οὐρανὸν τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης καὶ οὐ ἔχετε κάποιαν ἰδέαν πόσον βαρὺ μελαγχολικὸν αἶσθημα σᾶς πιέζει ὅταν βρίσκεσθε μέσα εἰς τὸ σέβασμα ἐκεῖνο.

Ἡμεῖς δὲν εἴμαστε ὅπως οἱ βόρειοι λαοί, ψυχροί, διὰ τὰ αἰσθανώμεθα μέσα εἰς σκοτεινοὺς Γοτθικοὺς Ναοὺς, μὲ τὰ παντοειδῆ τὰ τόξα. Ὁ θόλος τοῦ μεγάλου Ναοῦ τῶν Πατέρων ἡμῶν — ἡ Ἁγία Σοφία — ἐφαίνετο ἔχων οὐρανίαν φωτεινότητα. . .

Φαίνεται ὅτι ὑπὸ τὸν πένθιμον οὐρανὸν τοῦ Λονδίνου οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες συνεβιάσθησαν νὰ λατρεύσουν τὸν Θεὸν τοὺς ἔτσι ὑπὸ σκοτεινὴν ἀτμόσφαιραν. Ἐνῶ δὲ ἀπέκρουσαν τοὺς ἠλεκτρικοὺς λαμπτήρας, ἔστω καὶ τῆς ἀσθενεστέρως ἐντάσεως ὡς ἀπαράδεκτον «νεωτερισμόν» ἐν τούτοις δὲν ἀπέκρουσαν τὴν ἐπιστροφάτευσιν Ἀγγλίδων διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ὠραίας Χορωδίας τῶν.

Ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη ἔβλεπα τοὺς ἐορταστὰς ὡς ἀντανάκλασιν σκιῶν ὑπάρξεων. Οἱ σιλουέττες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐχάνοντο μέσα εἰς ἓνα κρυερὸν ζόφον.

* * *

Μόνον κάποτε, κάποιες μαρμαρυγὲς διωλίσθαιναν ἐκεῖ πρὸς τὸν Θρόνον ὅπου ἐστέκετο ὁ Πατριάρχης. Εὐθυτενῆς μεγαλοπρεπῆς, φέρων βαρῦτιμον μανδύαν, μὲ ἀπαστράπτοντα τὰ ἐγκόλπια ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἐκυριάρχει ἀπὸ τοῦ θρόνου του. Ἐφαίνετο σὰν θέαμα αὐτοκρατορικῆς μεγαλειότητος.

Κάποια ὑπερκόσμια αἴγλη τὸν ἐπλαισίωνε, σὰν αἴγλη ἡρώων καὶ μαρτύρων. Ἐβλεπα μυστικὰς μαρμαρυγὰς. Τί ἦσαν; Σὰν νὰ ἦσαν οἱ πόθοι. Καὶ αἱ ἐλπίδες καὶ αἱ στοναχαὶ τῶν ὀδυνωμένων τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων. Μέσα σ' ἓνα τέτοιον περιβάλλον μυστικοπαθείας, τὰ μάτια ὄλων, τὰ πρόσωπα ὄλων ἐφαίνοντο συγκεντρωμένα πρὸς τὸν Θρόνον, ὅπου ἐστέκετο, εὐθυτενῆς, ὁ μέγας Ἕλληνας, ὁ Ἐθνάρχης τῶν ἀλυτρώτων, ὁ Πρωθυεράρχης τῆς Θεῆς Προνοίας.

Ἀπὸ τὴν Θέσιν ἐκείνην ὁ μαρτυρικὸς Ἀρχηγός, ὁ διαιωνίζων μίαν εὐκλεεστάτην παράδοσιν, ὠμίλησε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη τῶν πιστῶν. Ἔλαβε ὡς θέμα τὸν ἡρωϊκὸν Ἱεράρχην τῆς Καισαρείας, τὸν Μέγαν Βασίλειον, τοῦ ὁποίου ἐworτάζετο ἡ μνήμη.

Ἀνέλυσε τὴν θρυλικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ μεγάλου ἠθικοῦ ἥρωος, ὁ

δοποῖος ἀντετάχθη, μὲ καταπληκτικὴν εὐτολμίαν πρὸς τοὺς ἐστεμμένους Τυράννους τῶν ἡμερῶν του.

Ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε οἱ ἐν Λονδίῳ εὐρέθησαν ἐνώπιον παρομοίου θεάματος καὶ ἀκροάματος ἑνὸς καταρράκτου εὐγλωττίας. Καὶ ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ Πατριάρχης ἐξήρθη εἰς παρόμοια δλύμια ὕψη ρητορικῆς δεινότητος, ὡς θὰ διαλάβω εἰς τὰ ἐπόμενα, ἀναλύων τὴν συγκλονιστικὴν, τὴν ἐπίκαιρον ἐκείνην περὶ ἠθικῆς ἀνδρείας ὁμιλίαν του.

* *

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Αἱ ἁρμονίαι τῆς Χορωδίας τῶν Ἀγγίδων καὶ τῶν Ἀγγλων. — Αἱ θρησκευτικαὶ συνθέσεις Ἑλλήνων Μουσουργῶν. — Ὁ ρητορικὸς ὕμνος εἰς τὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο τοῦ ἑορταζομένου Ἀγίου Μεγάλου Βασιλείου κλπ.

Ο ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑΛΟ ΗΘΙΚΟ ΗΡΩΑ

Συνεχίζεται ἡ Μυσταγωγία μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ τραγικοῦ Πατριάρχου τῆς Οἴκουμένης. — Οἱ ἁρμονίαι τῆς Χορωδίας τῶν Ἀγγλίδων πλημμυρίζουν, τὴν Πρωτοχρονιά, τὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τοῦ Λονδίνου. — Καὶ μὲ τοὺς Ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ ἐν «ἀπεργία!». «Κάτω ὁ προδότης!» ἐγρύλλισε ἓνας ἐγκάθετος μανιακὸς ταραξίας.

Ἡ χορωδία τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Ἀγγλίδων, ἄριστα κατηρτισμένη, ἔφαλλε τὴν Λειτουργίαν τοῦ διασῆμου Ἑλληνοσυνθέτου Λαμπελέι. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τῶν Παρισίων, ὅπου ἐτελεῖτο ἡ Λειτουργία τοῦ μουσικοσυνθέτη Στάθη καὶ ἡ τῆς Βιέννης μὲ τὴν ὀνομαστὴν Λειτουργίαν τοῦ Χαβιαρᾶ, ἠμιλλῶντο μὲ τὴν ἐν Λονδίῳ ποιά νὰ ὑπερβάλῃ τὴν ἄλλην καὶ εἰς μουσικὴν λαμπρότητα.

Εἶχα ζηλέψει. Διότι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν εἶχε ἀκόμη κατισχύσει εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας τῆς Ἀμερικῆς ἡ ὁρμὴ, ἡ παρατηρουμένη σήμερα — ὅπως λαμπρύνεται ἡ λατρεία μὲ στελέχη τῶν κοριτσιῶν καὶ τῶν ἐφήβων τῆς νέας μας γενεᾶς. Ἀπὸ ὅσα εἶδα τὸ 1922 εἰς τὴν Εὐρώπην, σχετικῶς μὲ τὴν ἀνύψωσιν τῆς λατρείας μας διὰ λαμπροτάτων χορωδιῶν, ἔγινα, ὅταν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, θερμότερος κῆρυξ πρὸς κατίσχυσιν καὶ ἐδῶ τοῦ ἐξευγενιστικοῦ αὐτοῦ Θεσμοῦ τῶν χορωδιῶν. Ὑπεστήριξα ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Κήρυκος καὶ ἀπὸ ἓνα πνευματικὸν του ἔργον: «Αἱ Βάσεις τῆς Προόδου» — τὴν ἐξάπλωσιν εἰς ὅλες μας τὶς Κοινότητες αὐτοῦ τοῦ ἐξευγε-

νιστικῷ θεσμοῦ καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ παιδιά μας τῆς νέας γενεᾶς ἐθίζονται καὶ εἰς τὴν ἀγάπῃ τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ λειτουργίας καὶ τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, ποῦ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ Ἐδαγγελίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Εἶναι μεγάλο κέρδος ὅτι σήμερα κάπου ἑφτά χιλιάδες Ἑλληνοπούλα ψάλλουν εἰς τίς μικτὲς χορωδίας μας καὶ γίνονται θερμοὶ ἀπόστολοι τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΟΣ τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Ἔχω δὲ ἐνισχύσει μὲ θερμότητα —σχεδὸν μὲ Ἑλληνικὸ φανατισμὸ— τοὺς χοράρχας μας, πρὸ πάντων δὲ τὸν Νικόλαο Ρουμπάνη, τὸν «μάρτυρα» καὶ τὸν Χρῆστο Βρυωνίδη, οἱ ὅποιοι ἐξέδωκαν καὶ μουσικὰ συγγράμματα, πρὸς χρῆσιν τῶν χορωδιῶν μας.

Διὰ πνιγμοῦ καὶ ἀγχόνης

Ἄς ἐπανέλθω τώρα στὸ Λονδίνο: Ἡ χορωδία τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Ἀγγλίδων, ποῦ ἐξετέλει τὰς συνθέσεις τοῦ προαναφερθέντος Ἑλληνο μουσουργοῦ, ἐπλημύριζε ἀπὸ ὠκεανούς ἀρμονιῶν ἐκεῖνο τὸ σέβασμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πρωτεύουσα τοῦ Βρετανικοῦ κόσμου.

Ὅταν ἐτελείωσε ἡ λειτουργία — τὴν ὁποίαν ἐτέλεσα, ἄνευ συμπράξεως τῶν ἱερέων τῆς Κοινότητος, οἱ ὅποιοι εἶχαν κηρύξει «ἀπεργία» διὰ νὰ μὴ προσκρούουν εἰς τὸ τότε θλιβερὸ καθεστὸς τῶν Ἀθηνῶν, ποῦ ἐτόλμησε καὶ «καθῆρεσε» τὸν Ἀρχηγὸ τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας, χοροστατῶν εἰς τὸν θρόνον τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχης Μελέτιος ὁ Δ' ἔφαλε μερικὰ νεκρῶσιμα. Ἀπήγγειλε δέ, ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει, εὐχὴν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Δωροθέου Μαρμελή, Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, θανόντος ἐν Λονδίῳ.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ἐχαρακτήρισε μὲ δλίγα, δλίγα ἄδρα λόγια τὸν μεταστάντα, ὁ ὁποῖος ἔζησε ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸ Λονδίνο, μάρτυς τοῦ καθήκοντος εἰς ἀγῶνα ἱερὸν ὑπὲρ τῶν τιμαλφεστάτων ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἱερὰ ἐκείνη στιγμή τῆς μνήμης τοῦ γενναίου προμάχου, τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐνεθύμιζε τὰ ἀθλήματα ἄλλων τιμωτῶν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος προασπιστῶν ἀπὸ τοῦ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως καὶ Γρηγορίου τοῦ Πέμπτου, τῶν διὰ πνιγμοῦ καὶ δι' ἀγχόνης τελειωθέντων ἀοιδίμων Πατριαρχῶν, μέχρι τῶν νεωτέρων Ἱερομαρτύρων, τοῦ Κορυτσαῦ Φωτίου, τοῦ Γρεβενῶν Αἰμιλιανοῦ καὶ τοῦ Μελενίου Κωνσταντίνου. Ἦσαν τὰ θύματα τῆς θηρωδίας καὶ τῶν βασάνων τῶν σφαγῶν.

Τὸ πυκνὸ ἐκκλησίασμα παρηκολούθει μὲ βαθυτάτῃ ἐπίσης συγκίνησιν τὰ τελούμενα. Διότι οἱ Ἕλληνες τοῦ Λονδίνου ἐγνώριζαν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἀγωνιστὴν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ συνέτρεξαν τὴν ἱερὰν

ἀποδημίαν του εἰς τὴν βρετανικὴν πρωτεύουσαν. Δι' αὐτό, ὅταν ὁ χοροστα-
τῶν Πρωθιεράρχης Μελέτιος, πνιγόμενος ἀπὸ συγκίνησιν, ἐπρόφερε τὰς ὑστά-
τας λέξεις ὑπὲρ ἀλήστου μνήμης τῶν ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ
πατρίδος, δλόκληρο τὸ ἐκκλησίασμα ἐπανελάμβανε, ἐν συγκινήσει, τὸ ἐπιφώ-
νημα: Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ ἀθλητοῦ τοῦ Γένους ἀειμνήστου Τοποτηρητοῦ.

Ἡ ἐμφάνισις τῶν δύο θλιβερῶν

Ἄλλὰ ἡ ἱερὰ συγκίνησις τῶν ξενιτεμένων, ἐλευθέρων καὶ ἀλυτρώτων
—παρισταμένων εἰς ὅλως ἐξαιρετικὴν τελετὴν Πρωτοχρονιάς — ἐκορυφώθη
ὅταν ὁ Πατριάρχης — ὁ ὑπὸ διωγμὸν — ἀνέλαβε νὰ ἐξυμνήσῃ τὸν μεγάλον
ἠθικὸν ἥρωα, τὸν Ἱεράρχην τῆς Καισαρείας Ἁγίου Βασίλειον, ὁ ὁποῖος μὲ

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ

Αἱ συνθέσεις Ἑλλήνων Μουσουργῶν, ἐκτελούμεναι ἀπὸ τῆς Χορω-
δίας, στολίζουν τὰ ἱερὰ σεβάσματα τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς
Βιέννης. — Ὁ ἐξευγενιστικὸς θεσμὸς κατισχύει καὶ εἰς τὰς ἐν Ἀμε-
ρικῇ Ἑλληνικὰς Κοινοτήτας. — Ἑπτὰ χιλιάδες Ἑλληνοπούλα μας ἐθί-
ζονται εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ γλώσσης καὶ εἰς τὴν ΕΛΛΗ-
ΝΙΚΟΤΗΤΑ τῆς Ὁρθοδοξίας. — Τὸ κήρυγμα τῆς Πρωτοχρονιάς ἦτο
ἡ ἀπειλὴ τῶν τυράννων πρὸς τὸν παγκόσμιον ἥρωα: «Δήμευσις, Ἐξο-
ρία ἢ Θανάτωσις!»

καταπληκτικὴ εὐτολμία ἀντετάχθη εἰς τὴν παρανομία τοῦ Ρωμαίου Αὐτοκρά-
τορος καὶ τῶν ἄλλων τυράννων τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ Πατριάρχης ἐνδεδυμένος βαρῦτιμον μανδύαν, ὄραϊος καὶ μεγαλο-
πρεπῆς ὡς ἦτο, ἐδέσποζεν εἰς τὸν Θρόνον του. Ἦτο δὲ κατασυγκινημένος.
Ἐφαίνετο ὑπαῦρο τὸ πρόσωπόν του. Ἴσως ἀπὸ θλίψιν, διότι τὰς ἡμέρας ἐκεί-
νας ἐλάμβανε ὀδυνηρὰς εἰδήσεις διὰ τὴν ἐθνικὴν μας ὑπόθεσιν.

Κυκλοφοροῦσαν δὲ ἐκεῖνες τῆς ἡμέρας εἰς τὸ Λονδίνο σὰν κατάδικοι ὁ
τραγικὸς Πρωθυπουργὸς τῆς ἀπομονωθείσης δυστυχημένης Ἑλλάδος. Ἐπί-
σης δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ θλιβερὸς Ἱεράρχης, ὁ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος. Εἴ-
χεν ἐνοκῆψει καὶ αὐτὸς ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς τὸ Λονδίνο. Ἐτρωγε δὲ τὰ
σίδηρα νὰ φάγῃ τὸν Πατριάρχην τῆς Οἰκουμένης, τὸν ὁποῖον — ἄκουε τῆς
Ἑλλαδικῆς παραφροσύνης καὶ μανίας — εἶχε καθαιρέσει ἡ ΘΥΓΑΤΕΡΑ Ἐκ-
κλησία τῶν Ἀθηνῶν.

Καὶ εἶχε φρικιάσει καὶ δλόκληρος ὁ Χριστιανικὸς κόσμος διὰ τὸ τόλμημα
τῆς παραφροσύνης τῶν Γραικῶν! Ἐφρικίασε δὲ καὶ ὁ Πριμᾶτος τῆς Ἀγ-
γλίας, ὁ Κανταβρυγίας. Εἶχε δὲ φρικιάσει καὶ ὁ λεονταρίσιος Πρωθυπουργ-

γός, ὁ Οὐαλλὸς Δαβίδ, Λούδ Τζώρτζ. Ὅταν μᾶς ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τιμητικὴν εἶχε ἐκφράσει καὶ αὐτὸς τὴν ὀδύνην του διὰ τὰ κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τολμήματα.

Ἐπὶ πλέον ὁ θλιβερός ὁ Τραπεζοῦντος εἶχεν ἀναρριχηθῆ καὶ ἀπὸ τῶν σπηλῶν μιᾶς τῶν σοβαρωτέρων ἀγγλικῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου, νὰ πωλήσῃ ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν Ἐπισκοπελιανὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐπροκάλεσε τὸν οἶκτον τῆς Βρετανικῆς κοινωρίας. Περὶ αὐτῶν τῶν τολμημάτων τῆς ἑλληνικῆς παραφροσύνης θὰ ὁμιλήσω ἀργότερα.

Τὸ ἀριστούργημα τῆς καλλιπέειας

Ὁ Πρωτοχρονιάνικος λόγος τοῦ Ἠγέτου τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας ἦτο λογοτεχνικὸ ἀριστούργημα ρητορικῆς καλλιπέειας. Εἶχε δὲ προξενήσει τὴν κατάπληξιν, διότι ἐφαίνετο ὅτι σὰν νὰ ἐσυγχρονίζοντο τὰ γεγονότα τῆς ἠρωϊκῆς κατὰ τῶν τυράνων ἐξεγέρσεως τοῦ ἐορταζομένου Μεγάλου Βασιλείου, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀποθανάτισαι τὴν παγκόσμια μνήμη του.

Ὁ ρήτωρ τῆς Μεγάλης Ἡμέρας, σὰν καταρράκτης εὐγλωττίας, ἐξῆρε τὰς μεγάλας γραμμάς τῆς σταδιοδρομίας τοῦ ὑμνουμένου Ἑλληνοχριστιανοῦ ἥρωος. Ἰδιαιτέρως δὲ ἐξωγράφησε μετὰ δυνάμεως τὰς ἐξαιρετικὰς ἐκείνας στιγμάς, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ μέγας «τῆς Καππαδοκίας Φωστήρ» ἀντεμετώπισε τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ ἀπολυταρχικοῦ Ρωμαίου Ἀυτοκράτορος.

Εἶχε τότε τεθῆ πρὸς τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην, τὸν ἠθικὸ ἥρωα, τὸ πρόβλημα ἢ νὰ ὑποταχθῆ εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ Ρωμαίου Μονάρχου — ὁ ὁποῖος εἰσέβαλε καὶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπῆτει νὰ κανονίσῃ ζητήματα χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως — ἢ νὰ ὑποστῆ τὰ ἐπακόλουθα τῆς αὐτοκρατορικῆς ὀργῆς!

Ἡ ἀπειλὴ τῆς θανατώσεως

Ὁ Μόδεστος, ἑπαρχὸς τοῦ τυραννικοῦ Μονάρχου, ἠπειλήσε τὸν Μέγαν Βασιλεῖον — ἐν περιπτώσει ἀνυπακοῆς — μὲ δήμευσιν τῆς περιουσίας του. Μὲ ἐξορίαν. Καὶ τελικῶς μὲ θανάτωσιν!

Ἄλλὰ ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης τῆς Καισαρείας, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν ὑψηλοφροσύνην τῆς Πομπῆς Λεγεῶνων Ἑλλήνων Ἱερομαρτύρων, ἀπῆντησε μὲ ἠρωϊκὴν γλῶσσαν ἐνὸς ἀφωσιωμένου μυσταγωγοῦ τῆς θρησκείας τοῦ Μεγαλομάρτυρος τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀπῆντησε πρὸς τὸν Ἀπεσταλμένον τοῦ Ρωμαίου Μονάρχου ὅτι δὲν τὸν φοβίσει οὔτε ἡ δήμευσις, οὔτε ἡ ἐξορία, οὔτε ἡ θανάτωσις! «Δι' ὅλας αὐτὰς τὰς ἀπειλάς εἶμαι ἕτοιμος. Ἀκουέτω ταῦτα καὶ Βασιλεύς!».

Εἶχε δονηθῆ ὁ Ναός με τὸ βροντερόν ἐπιφώνημα: «Ἀκουέτω ταῦτα καὶ βασιλεύς!».

Τὸ ἐκκλησίασμα ἤκουε με θαυμασμόν καὶ με κατάπληξιν τὸν ἀριστοτεχνικὸν Ἔμνον πρὸς τὸν μεγάλον Ἑλληνοχριστιανὸν ἥρωα. Τὸν ἥρωα τοῦ καθήκοντος, ὁ ὁποῖος ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ρήτρα, ποῦ τονίζει: «Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις!».

Τὸ ἥρωϊκὸ φρόνημα

Ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος —ὡς λέγεται— «ἐκρέμετο ἀπὸ τὸ χεῖλη τοῦ ρήτορος» ἠσθάνετο ὅτι παρόμοιος ὕμνος θὰ ἔπρεπε νὰ φιλοτεχνηθῆ ἀπὸ ἄλλον ἀντάξιον ὁμιλητὴν, διὰ νὰ ὑμνήσῃ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἥρωϊκὸ φρόνημα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Διότι καὶ αὐτὸς πειθαρχῶν εἰς τὴν ρήτραν: «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις», ἀντεμετώπισε με ἥρωϊκὸν φρόνημα τὰς ἀπειλάς καὶ τοὺς διωγμοὺς καὶ τὴν ἐξορίαν. (Καὶ τὴν ἀνήκουστη καθαίρεισι). Μάρτυς τοῦ καθήκοντος ὕψωσε τὸ τεράστιο ἠθικὸ του ἀνάστημα ἐναντίον τῆς κοσμικῆς βίας, ἡ ὁποία εἰσέβαλεν εἰς τὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ παρεβίασε αἰώνιους ἱεροὺς Θεσμούς.

Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ καταδιωκομένου Πατριάρχου, ὑμνοῦντος τὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο ἐνὸς καταπληκτικοῦ ἥρωος τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ —τοῦ Ἱεράρχου τῆς Καισαρείας— παρέμεινε βαθυτάτη. Ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε οἱ Ἕλληνες τοῦ Λονδίνου εὐρέθησαν ἐνώπιον παρομοίου δράματος καὶ θεάματος. Ἐνώπιον ἐνὸς καταρράκτου ἐμπνευσμένης εὐγνωστίας. Καὶ ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ δεινοπαθήσας Πατριάρχης Μελέτιος ἐξήρθη εἰς παρόμοια δλύμνια ὕψη, ὅσον τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς Πρωτοχρονιάς, ποῦ εἶχε συγκλονίσει τοὺς ἐν Λονδίῳ ὁμογενεῖς ἑορταστάς.

Μετὰ τὸ ρητορικὸ ἐκεῖνο ἀριστοτέχνημα ὁ χοροστατῶν Πατριάρχης ἐμοίρασε ἀπὸ τοῦ ὄρονου του τὸ ἀντίδωρον. Τὸ πυκνὸν ἐκκλησίασμα προσήρχετο νὰ ἀσπασθῆ, με εὐλάβεια, τὸ χερί τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς Θεῆς Προνοίας.

Δυσφήμισις εἰς τὸν Τύπον

Εἰς τὰς στιγμὰς ἐκείνας τῶν ἱερῶν συγκινήσεων δὲν ἔλειψαν, ἀτυχῶς, καὶ τὰ λυπηρά, τὰ Ἑλληνικὰ ἐπεισόδια.

Ἐνας φανατικὸς, ποῦ μισοῦσε τὸν Δημιουργὸ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος «τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπείρων», ἀπεπειράθη νὰ διαταράξῃ τὴν ἀγιότητα τῆς τερματισθείσης Ἑλληνοχριστιανικῆς Μυσταγωγίας.

Ἦτο ὁ Ἀμπατιέλος ἐκ τοῦ ἐφοπλιστικοῦ κόσμου. Ἐστάθη πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ Ναοῦ, παρὰ τὸν Νάρθηκα. Ἐκεῖ λοιπόν, ὅταν διειμοιράζετο τὸ Ἀντίδωρον καὶ ὅταν ἠκούσθησαν ἀπὸ τὸν μαγνητισμένον λαὸν τὰ ἐπιφωνήματα:

«Ζήτω ὁ Μεγάλος Πατριάρχης», ὁ Ἀμπατιέλος ἐγρύλλισε! «Κάτω ὁ Προδότης!».

Ἐπηκολούθησε λυπητερὴ σκηνή, τὴν ὁποίαν ἀνέγραψε καὶ ὁ Ἀγγλικὸς τύπος, εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος. Παρ' ὀλίγον δὲ νὰ ἀποτελειωθῇ δι' ἀποπνιγμοῦ ὁ τολμητίας, αἰσθανθεὶς εἰς τὸν λαϊμὸν του νὰ νύχια τῶν ἐπιτεθέντων.

Ἔτσι ἐκπρόσωπος τῶν ξενοκάρδων Ἑλλαδικῶν ἔγινε ὑπαίτιος νὰ δυσφημισθῇ τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσα κατὰ τὴν ἅγια Ἡμέρα τῆς Πρωτοχρονιάς, ὡς θὰ ἀναγράψω εἰς τὸ ἐπόμενον.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τὰ λυπηρὰ ἐπεισόδια τῆς μανίας καὶ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀλληλοσπαρασσομένων. — Τὴν ἐπαύριον Κυριακὴν τῆς Πρωτοχρονιάς συνεχίζεται ἡ Μυσταγωγία εἰς τὸ Λονδίνο μὲ λειτουργίαν τοῦ Πατριάρχου. — Τὸ περὶ ὁμονοίας καὶ συνεργασίας κήρυγμα τοῦ Ἐθνάρχου κλπ.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΙΓΑΣΙΝ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ὅταν τὴν Κυριακὴ τῆς Πρωτοχρονιάς ὁ λειτουργῶν Ἐθνάρχης τῶν Ἀλυτρώτων ἐπῆγε εἰς τὸν θρόνον του, τὸ πρόσωπό του τὸ περιέλουε κάποια οὐράνια αἴγλη. — Τί ἦτο; Ἦτο ἀνταύγεια, διολισθήσασα ἐκ τοῦ ἀντικρυνοῦ παραδύρου; Ἦ μήπως ἦσαν ἀκτίνες μυστικοῦ πόδου τῶν Ἀλυτρώτων, πού καρτεροῦσαν, ἐπὶ αἰῶνες, νὰ ἐορτάσουν τὴν Ἐνδικὴν Ἀνάστασιν;—Δέν γνωρίζω.

Εἰς τὸ προηγούμενον ἀνέφερα ὅτι τὸ Σάββατο τῆς Πρωτοχρονιάς (κατὰ τὸ παλαιὸν Ἡμερολόγιον) ἐλειτούργησα μόνος μας εἰς τὴν Ἁγία Σοφία τοῦ Λονδίνου, ἐνῶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐχοροστάτησε μὲ τὸν Ἀρχιερατικὸ μανδύα εἰς τὸν θρόνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἐκήρυξε.

Ἐλειτούργησα δὲ μόνος μου, διότι οἱ Ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Διάκος εἶχαν κηρύξει «ἀπεργία!». Λέγεται ὅτι τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ μερικοὶ Σύμβουλοι τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἀπεργοὶ εἶχαν συμμορφωθῆ πρὸς τὴν ἐπιταγὴ τῆς «ἀντισυμμαχικῆς» Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσα. Ἡ ἀπίστευτη ἐκείνη «ἀπεργία» εἶχε σημειωθῆ ὡς πρωτάκουστο σκάνδαλο ἱερατικῆς ἀπρεπείας καὶ προκλήσεως πρὸς τὸν πνευματικὸν Ἀρχηγὸν τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν — μὲ εὐλαβὲς πλήρωμα, πού κατέκλυσε τὴν Ἐκκλησίαν — ὁ Πατριάρχης ἐκήρυξε ἀπὸ τὸν θρόνον του. Ἔλαβε ὡς θέμα τὸ

ἠθικὸ μεγαλεῖο τοῦ ἐφορταζομένου Ἀγίου Ἱεράρχη τῆς Καισαρείας Μεγάλου Βασιλείου. Μὲ τὸν καταρράκτη τῆς εὐγλωττίας του ὁ ὁμιλητὴς ἐξῆρε τὸ παγκόσμιο ἠθικὸ μεγαλεῖο τοῦ ἠρωϊκοῦ Ἱεράρχη, ὁ ὁποῖος ἀντετάχθη εἰς τὰ ἀντιχριστιανικὰ κελεύσματα τοῦ τυρανικοῦ Ρωμαίου Αὐτοκράτορος. Εἰς τὰς ἀπειλὰς ὁ ἠρωϊκὸς Ἕλλην Ἱεράρχης τῆς Καισαρείας ἐτόνισε ὅτι δὲν τὸν φοβίξει τίποτε: οὔτε ἡ δήμευσις, οὔτε ἡ ἐξορία, οὔτε ἡ θανάτωσις!

Ἐν τέλει, σᾶς ἀνέφερα ὅτι μετὰ τὸ Ἀντίδορο, πὺ τὰ εὐσεβῆ πλήθη

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τότε εἰς τὸ Λονδῖνον ἐβλέπαμε τὸ ὄραμα τῆς καταρρεύσεως τῆς Ἑλλάδος τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπειρῶν. Τὴν Κυριακὴν τῆς Πρωτοχρονιάς ὁ λειτουργῶν Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης τῶν Ἀλυτρώτων ὠμίλησε περὶ ὁμονοίας καὶ συνεργασίας. — Τίς πταίει; — Εἰς τὸ ἐρώτημα ἀπήντησεν ὁ ἴδιος: Πταίωμεν ὅλοι. Μὲ τὰς κατ' ἀλλήλων αἰτιάσεις δὲν λύεται τὸ πρόβλημα. Ἀπ' ἐναντίας, ἐντείνεται ἡ συμφορὰ ἢ πλήξασα τὸν Ἕλληνικὸν κόσμον. Ἄς συγκεντρωθῶμεν ὅλοι ἐν ἀφοσιώσει καὶ αὐταπαρνήσει διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πολυτμοτάτων τῆς μαρτυρικῆς φυλῆς, ἀπειλουμένης νὰ ὑποστῇ τὴν Μεγάλην Συμφορὰν.

ἐλάμβανον ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὅταν ἀπὸ τὸ μαγνητισμένον λαὸν ἠκούσθησαν τὰ ἐπιφωνήματα: «Ζήτω ὁ Μεγάλος Πατριάρχης», ἕνας φανατικὸς, ὁ ἀντιβενιζελικὸς Ἀμπατιέλος, ἐκ τοῦ ἐφοπλιστικοῦ κόσμου, ἐγρύλλισε: «Κάτω ὁ προδότης!».

Τότε ἕνας Ἕλλην τῆς Ἀμερικῆς, ὁ Ἰωάννης Παναγουλόπουλος, πὺ εἶχε χρηματίσει καὶ πρόεδρος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ «Ἀγίου Ἐλευθερίου» Νέας Ὦρκης, ὥρμησε καὶ ἔχωσε τὰ νύχια του εἰς τὸν λαϊκὸν τοῦ τολμητῆ. Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ! Ἀτυχῶς ἡ σκηνὴ ἐκείνη τοῦ φανατισμοῦ ἀνεγράφη καὶ εἰς τὸν Ἀγγλικὸν τύπον, ὁ ὁποῖος ἐλεεινολόγησε τὴν ἀπρέπειαν τοῦ νεοελληνικοῦ ἀγριωτάτου φανατισμοῦ, εἰς περίοδο πὺ κινδυνεύει ἡ πατρίδα τους.

Τὴν ἐπαύριον Κυριακὴν, 2 Ἰανουαρίου, κατὰ τὸ παλαιὸν ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον (15 κατὰ τὸ νέον) προσήρχετο νὰ ἐφορτάσῃ τὴν μεγάλην Ἡμέραν τῆς Πρωτοχρονιάς ὁ Ἕλληνικὸς κόσμος, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς ἀσχολίας τῆς βιοπάλης ἐν τῇ ἀχανεῖ βρετανικῇ πρωτευούσῃ. Θὰ ἐλειτούργει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης: Εἶχε διαδοθῆ, ἀστραπιαίως, ἡ εἶδησις εἰς ὅλα τὰ Ἕλληνικὰ κέντρα. Πράγματι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Καθεδρικός Ναὸς εἶχεν ὑποστῆ κατακλυσμὸν ἀπὸ ὁμογενεῖς πάσης τάξεως, ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ἐποδειγματικὴ ἡ τάξις καὶ ἡ εὐπρέπεια. Τρεῖς Ἐπίτροποι τοῦ Ναοῦ, οἱ κύριοι Γιαννακόπουλος, Φραγκόπουλος καὶ Σεκιάρης ἦσαν ἀφωσιωμένοι

εἰς τὴν ἰδικήν του, τὴν κοσμικὴν λειτουργίαν ἐν πλήρει συναισθήσει τοῦ ἐξαιρετικοῦ μεγαλείου τῆς Ἡμέρας, ὅτι ἡ ἐκκλησία των ἐτιμᾶτο ἀπὸ τῆς Ὁρθοδοξίας τὸν Ὑπατον Ἀρχηγό.

Οἱ ἐξέχοντες εἰς δρᾶσιν Ἕλληνες κατελάμβανον τὰς θέσεις. των. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν διακρίνω τὴν ἐν Λονδίῳ Ἐθνικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀλυτρώτων, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν συνετὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Γ. Μαρκέτη, εἰργάζετο μὲ ἀφοσίωσιν διὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν. Εἶναι λαμπροφορεμένοι οἱ κ. κ. Φερμιάνογλους, Παντελῆς, Πούπτης, Εὐμορφόπουλος, Μαυροκορδάτος, οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀλυτρώτων.

Εἰς τὰς πρώτας γραμμάς ἦτο καὶ ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Λέσχης. Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Φιλοπτώχου Τμήματος τῆς Παροικίας. Νὰ καὶ ἡ σὰν Βυζαντινοῦ Ἁγίου μορφὴ τοῦ κ. Α. Καλβοκορέση. Μᾶς ἦτο πολῦτιμος μὲ τὴν πρόθυμη εὐγένειά του νὰ μᾶς συντρέχη εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Πατριαρχικῆς Ἐθνικῆς Ἀποστολῆς. Νὰ καὶ ὁ Σερ Τζῶν Σταυρίδης, σὰν ἀληθινὸς εὐπατριδῆς. Μᾶς εἶχε συνοδεύσει κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν πού μᾶς ὤρισε ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐκράτησε τριάντα πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας. Καὶ μᾶς ἔκαμε ἐκείνας τὰς συνταρακτικὰς, τὰς ἱστορικὰς ἀνακωινώσεις, τὰς ὁποίας ἐκράτησα στενογραφικῶς.

Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἔλαβε θέσιν καὶ ὁ Ἰωάννης Παναγιολόπουλος «ὁ ἦρωσ τῆς Ἡμέρας», κορδατός, ὡς Κέρβερος, δι' ἐνδεχομένην νέαν ἀταξίαν. Εἶχεν —ὡς ἔλεγε— τὰ νύχια του ἀκονισμένα!

Πολὺς κόσμος πού ἐξεπλάγη, ὅταν ἤκουσε ὅτι ὁ Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ναοῦ Κωνσταντίνος Παγώνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κληρικοὶ ἐκήρυξαν «ἀπεργίαν», προσῆλθε νὰ πεισθῇ μήπως ἦτο συκοφαντικὴ ἡ διάδοσις ὅτι δὲν λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Λειτουργίαν. Διότι ἐφαίνεται ἀπίστευτο. Ἔθεσαν ὅμως οἱ δυσπιστοῦντες «τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν». Διότι καὶ τὴν ἡμέρα πού λειτουργοῦσεν ὁ Πατριάρχης συνεχίζετο ἡ πρωτάκουστη «ἀπεργία» τῶν ἱερέων, πού ἐνέμειναν εἰς τὴν ἀξιοδάκρυτην «ἄψογον οὐδετερότητα!» Χθές, Σάββατο, ἐλειτούργησα μόνος μου. Ὁ δὲ Πατριάρχης, φέρον τὸν μανδύαν του, ὠμίλησε ἀπὸ τὸν θρόνον του.

Τὴν Κυριακὴ ὅμως τῆς Πρωτοχρονιάτικης Λειτουργίας ἐλάβαμε μέρος —καὶ οἱ δύο ἐξ Ἀμερικῆς συνοδοί, τοῦ λόγου μου καὶ ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφος αἰδ. Κώνστας Χατζηδημητρίου.

Εἶναι δὲ περίεργο ὅτι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Διάκος συνέδεσε τὰς τύχας του μὲ τοὺς ἀπεργούς, πού εἶχαν κυρτώσει τοὺς τραχήλους των διὰ νὰ φανοῦν εὐχάριστοι ραγιάδες πρὸς τὸ Ἑλλαδικὸ καθεστῶς. Καὶ τὸ ἔκαμαν αὐτὸ ἐν μέσῳ φιλοβενιζελικῆς Ἀγγλίας!

Ἡ περίεργη ὅμως ἐκείνη ἀποχὴ τῶν ἀπεργῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Διακού, δὲν ἐπηρεάσεν τὴν λειτουργικὴν λαμπρότητα.

Ἡ Χορῳδία τῶν Ἀγγλίδων καὶ τῶν Ἀγγλων — πού ἐπλημμύριζε τὸν

Ναὸν μὲ ὤκεανὸ ἀρμονιῶν, ἐκτελοῦσα τὰς συνθέσεις τοῦ Ἑλληνοῦ μουσουργοῦ Λαμπελέτ, ἡ χλιδὴ τῶν πλουσιῶν Πατριαρχικῶν ἀμφιέσεων (καὶ ἡμεῖς οἱ συλλειτουργοὶ εἴχαμε βαρῦτιμα ἱερατικά μὲ καλλιτεχνικὸν συνδυασμὸν χρωμάτων), πρὸς παντὸς δὲ ἡ ἐπιβάλλουσα κορμοστασιὰ τοῦ Ὑπάτου Ἀρχηγοῦ καὶ αἱ σεμναὶ τελετουργικαὶ κινήσεις, ἀβίαστοι, ἱεροπρεπεῖς, καὶ γενικῶς δλόκληρο τὸ ἐκεῖ περιβάλλον τῶν ἀμέμπτως λαμπροφορεμένων Ἑλληνίδων καὶ Ἑλλήνων σοὶ ἐνέπνεαν ἀληθινὰ ὅτι ἦτο μίᾳ ξεχωριστῇ, λαμπροτάτῃ καὶ ἱστορικῇ ἐκείνῃ ἡ ἡμέρα.

Θάμβος! Ἐλειτούργει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ πνευματικὸς Ἠγέτης τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων, ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ κόσμος ἐκεῖνος, ποῦ καταλαβαίνει ἀπὸ ἐξαιρετικῶς ὥραϊα πράγματα, ποῦ ἔχει ἐξησκημένον τὸ μάτι του εἰς λεπτὰ ζητήματα ἀνωτέρας αἰσθητικῆς, ὠμολόγησε ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ ἐκείνη λειτουργία ἦτο κάτι τὸ ἀληθῶς ὑπέροχο. Τὴν ἠσθάνθησαν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των ὄχι μόνον ὡς σπανίαν ἀνάτασιν πνευμάτων καὶ ψυχῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς αὐτόχρημα καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν.

Ἔβλεπα καὶ ἐγὼ ὅτι πράγματι ἡ ἐν Λονδίῳ ἐμφάνεια ἑνὸς μαγαλοπράγμονος Πατριάρχου, τελεταρχοῦντος, εἶχε κάτι τὸ ἐξόχως γοητευτικόν. Αἰσθανόμουν ῥίγη συγκινήσεως, ἀναλογιζόμενος τὰ παρελθόντα μεγαλεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, ὅποτε εἴχαμεν εἰς τὸ Βυζάντιον ἐμφανίσεις Αὐτοκρατορικῆς καὶ παρελάσεις δοφνοστεφῶν λεγεῶνων, ὅποτε ψαλμωδίες ὑπερπεντακοσίων φωνῶν, ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων, ἀντηχοῦσαν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ μεγάλου Ναοῦ τῶν Πατέρων ἡμῶν. Ἀνελογιζόμουν ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ ὅπου ὁ Ἑλληνισμὸς ἐμεσουράνει, κύριος τῶν θαλασσῶν. Καὶ τῶν ἠπείρων. Εἴχαμε μεγαλεῖα ἀνεκλάλητα, ἀνάλογα πρὸς ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα — ἐσκεπτόμουν τότε — ἐμφανίζεται ὁ κυρίαρχος τοῦ κόσμου Βρετανικὸς Κολοσσός. Τίς οἶδε; ὠνειροπολοῦσα πρὸς στιγμὴν. Τίς οἶδε, ἐὰν καὶ πάλιν δὲν εὐδοκήσῃ ἡ Θεῖα Πρόνοια νὰ ἐπανακτήσωμε τὰ ἀπολεσθέντα μεγαλεῖα τῆς ἡρωικῆς ἡμῶν Φυλῆς.

Ἄλλὰ ἀπὸ τὰς φαντασιώσεις ἐκείνας ἐπανῆλθα, μετ' ὀλίγον μὲ τὴν εἰκόνα τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος. Μᾶς ἐνεφάνισε τὴν εἰκόνα αὐτὸς οὗτος ὁ Πατριάρχης, ὅταν ἔλαβε τὸν λόγον. Ἐπῆγε καὶ ἐστάθη εἰς τὸν θρόνον του. Τὸ ἐκκλησίασμα, μέσα εἰς τὸν ὑποσκότεινον — χωρὶς ἠλεκτρισμὸν — Ναόν, ἐφαίνετο ὡς μίᾳ μᾶζᾳ σκιῶν. Εἶδα τὴν στιγμὴν ἐκείνην μόνον μίᾳ γενικῇ κίνησιν ἀναριθμῆτων κεφαλῶν, ποῦ ἐστράφησαν ὅλες πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἐπῆγε καὶ ἐστάθη, ἐπιβλητικῶς καὶ μεγαλοπρεπῆς, ὁ λειτουργῶν Πατριάρχης, ὁ πνευματικὸς ἡγεμὼν τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων τῆς Οἰκουμένης.

Εἶδα ἕνα φέγγος. Δὲν ξέρω. Τὸ εἶδα ὁμοῦς ἐκείνην τὴν στιγμὴν. Μοῦ εἶπαν ὁ Χρῆστος Καίσαρ τῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ὁ ἀνταποκριτὴς καὶ

πολλοὶ ἄλλοι ὅτι τὸ εἶδαν καὶ αὐτοί. Ὁ Πατριάρχης, μὲ τὰ ἐγκόλπια ἐπὶ τοῦ στήθους ἀπαστρέπτοντα, καὶ μὲ τὰ δόχρυσα ἄμφιά του, ἐφαίνετο σὰν νὰ εἶχε περιβληθῆ ἀπὸ κάποιαν οὐράνιαν αἴγλη.

Τί ἦτο; Ἦτο ἀνταύγεια διολισθήσασα ἐκ τοῦ ἀντικρυνοῦ παραθύρου; Ἦσαν μαρμαρυγές ἐκ τῆς λαμπρότητος τῶν πολυτίμων ἀμφίων του; Ἦ μήπως ἦσαν ἀκτίνες μυστικῶν πόθων καὶ ἐλπίδες τῶν γενεῶν τῶν Ἀλυτρώτων, πού καρτεροῦν ἐπὶ αἰῶνες νὰ ἐορτάσουν τὴν ἐθνικὴν Ἀνάστασιν; Δὲν γνωρίζω. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Πατριάρχης, ὅταν ἔλαβε τὸν λόγον, λὲς καὶ ἦτο φωτολουσμένος ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν ἀνταύγειαν ἐκείνης τῆς αἰθέριας φωτονεφέλης.

Τί εἶπεν; Ἐξήρθη εἰς ὕψος μεγάλων πηγαίων ἐμπνεύσεων. Αἱ καταδρομαὶ τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης περιόδου ἐναντίον τῆς μαρτυρικῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, αἱ ταπεινώσεις καὶ οἱ ἐξευτελισμοὶ καὶ οἱ κίνδυνοι μελλουσῶν ἀπωλειῶν, ἀποτελοῦσαν τὴν βάσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐφιλοτέχνησε ἓνα ἐμπνευσμένο καὶ ἐμπνέον ρητορικὸν καλλιτέχνημα.

Τίς πταίει; Εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔδωσεν ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντησιν. Ἐκείνη ἢ ἀπάντησις ἦτο τὸ φάρμακο εἰς τὰς ψυχάς, τὰς πικραμένας ἐκ τῆς θέας τῆς ζοφερᾶς, τὴν ὅποیان εἶχε προβάλει ὁ μαρτυρικὸς Πατριάρχης εἰς τὴν ὀμύγυριν ἐκείνην τῶν ἀποδῆμων, πού «ἐκρέμοντο ἀπὸ τὰ χεῖλη του».

Πταίωμεν ὅλοι, ἐτόνισεν. Μὲ τὰς ἀντεγκλήσεις μας καὶ τὰς κατ' ἀλλήλων αἰτιάσεις, ἐνῶ δὲν λύεται τὸ πρόβλημα, ἀπ' ἐναντίας ἐντείνεται ἡ σπαραξικάρδια συμφορὰ, ἡ πλήξασα τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον «κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος».

Καὶ σὰν Προφήτης ἐμπνευσμένος, Ἱεροφάντης, ὡς ἦτο καὶ Μυσταγωγός, μᾶς ἔδωσε ἓνα ἔξοχο διάγραμμα περὶ τῆς τελεσιουργοῦ δυνάμεως τῆς ὁμονοίας. Καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. Καὶ ἐξώρκισε τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀφίσουν κατὰ μέρος τὰς διαφορὰς τῶν προσωπικῶν καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλοι ἐν ἀφοσιώσει καὶ ἐν αὐταπαρνήσει πρὸς τὴν κυρίαν γραμμὴν τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν σωτηρίαν πολυτίμων πραγμάτων τῆς μαρτυρικῆς φυλῆς, ἀπειλουμένης ἀπὸ τὴν μεγαλυτέραν συμφορὰν.

Αὐτὸ ἦτο τὸ θέμα τοῦ ὀμιλητοῦ, Οἰκουμενικοῦ πνευματικοῦ Ἠγέτη καὶ Ἐθνάρχου τῆς Μείζονος Ἑλλάδος τῶν Ἀλυτρώτων.

Οἱ ἀκροαταὶ του, συνεῖχαν καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοὴν των. Ἐφαίνοντο σὰν αἰχμαλωτισμένοι ἀπὸ τὸν καταρράκτην τῆς εὐγλωττίας καὶ ἀπὸ τὴν σαγήνην τῶν περὶ ὁμονοίας καὶ συνεργασίας ἐθνικῶν ὑποθηκῶν τοῦ πολυπικραμένου Ἀρχηγοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀδελφῶν καὶ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Οἰκουμένης. Τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ Ἠγέτη, τὸν ὅποιον οἱ ψυχοδιανοητικῶς ἀνάπηροι, οἱ ἔτεροκίνητοι θλιβεροὶ τῶν Ἀθηνῶν Ἱεράρχαι τὸν ἐδίκασαν! Τὸν κατεδίκασαν εἰς καθάρισιν! Τὸν ὑπεβίβασαν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν μετὰ ἐξωφρενικῆς διαταγῆς ὅπως συλληφθῆ ὁ Μοναχὸς Μελέτιος καὶ ἐγκλεισθῆ, ἐφ'

δρου ζωῆς, εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στροφάδων! Νὰ γιατί ἐχάσαμε τὴν πατρίδα μας.

Ὁ δὲ τότε Πρωθυπουργὸς τῆς δυστυχισμένης Ἑλλάδος ἦτο φθασμένος τὴν Πρωτοχρονιά εἰς τὸ Λονδίνο μὲ σκοπὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ κάποιο δάνειο. Ἐκρούε θύρες. Ἀλλὰ ὅλες τοῦ ἔμειναν ἐρηθτικῶς κλειστές. Οὔτε ἕξ «πέννες» δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμες διεμήνυσε πρὸς τὸν περιπλανώμενον ἀντισυμμαχικὸν Ἡγέτην τῆς Ἑλλάδος ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργός, ὁ ὁποῖος ἀνοιξε τὰς ἀγκάλας του πρὸς τὸν καταδιωκόμενον Μεγάλον Πατριάρχην καὶ τὸν περιέβαλε μὲ ὄλας τὰς τιμάς, ὅταν μᾶς ἐδέχθη εἰς τὸ Ἀρχηγεῖο του. Ἦμασταν τρεῖς. Ὁ λαοπρόβλητος Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης. Ὁ φίλος τοῦ Πρωθυπουργοῦ Σέρ Τζῶν Σταυρίδης. Καὶ τοῦ λόγου μου, ὡς Γραμματεὺς τοῦ καταδιωκόμενου Ἐθνάρχῃ τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος.

Καίτοι δὲ —ἐπαναλαμβάνω— ὁ δυστυχισμένος Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἦτο φθασμένος τὴν Πρωτοχρονιά εἰς τὸ Λονδίνο, ὅμως δὲν ἐνόμισε ὅτι ἦτο πρέπον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησίᾳ διὰ νὰ λειτουργήσῃ. Δὲν κυριαρχοῦσαν οὔτε τότε — εἰς τὴν κρισιμωτέραν περίοδον τοῦ μεγάλου κινδύνου ποὺ ἀπειλοῦσε νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Μεγάλῃν Ἑλλάδα εἰς τὸν Σταυρὸν— αἰσθήματα Ἑλληνικῆς μεγαλοφροσύνης. Φυσικὰ δὲν ἐώρτασε μαζί μὲ τοὺς Ἕλληνας στὴν Ἐκκλησίᾳ, τὴν Πρωτοχρονιά, οὔτε ἐκεῖνος ὁ θλιβερός Ἱεράρχης, ὁ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος, ποὺ ἐφρόντισε καὶ ἔδραμε, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ ἡμῶν, εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσα, ἐν καιρῷ χειμῶνος, μὲ «εἰδικὴν ἀποστολήν», φανταζόμενος ὅτι θὰ ἤμποροῦσε νὰ παίξῃ «τὸν χριστιανικόν, τὸν ἑλληνοπρεπῆ καὶ φιλάδελφον ρόλον» ἐναντίον τοῦ Ἐθνάρχου τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Ἦτο ρόλος, τὸν ὁποῖον, ὅταν μᾶς δέρνη ὁ διχασμὸς, παίζουν ἀρκετοὶ ἄλλοι περιπλανώμενοι διὰ νὰ μαχαιρώσουν τὴν ἀτυχή πατρίδα ποὺ τοὺς ἐγέννησε.

Ὅταν ἐτελείωσε ἐκεῖνη ἡ ἱστορικὴ λειτουργία —μὲ τὴν πρωτάκουστη «ἀπεργία» τῶν ἱερέων τοῦ Ὁραίου Ναοῦ— καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Πατριαρχικὸ αὐτοκίνητο, ὅλος ὁ κόσμος ποὺ ἐπερίμενε συνωστισμένος ἔξω εἰς τὸ πρὸ τοῦ Ναοῦ χῶρον, ἐξερράγη εἰς θυελλώδεις ἐπευφυμίας καὶ χειροκροτήματα.

— Ζήτω ὁ Μεγάλος Πατριάρχης!

— Ζήτω ὁ Ἐθνάρχης!

Ἡ διαδήλωσις ἦτο ἐπιβλητικὴ. Καὶ ἐγκαρδιωτάτη. Οὐδεμία ἐσημειώθη χασμωδία, ὅπως ἡ χθεσινὴ, ἡ σαββατιάτικη λυπηρὰ χασμωδία. Ἐὰν δὲ τυχὸν ὑπῆρχε κάποιος τῶν ἀντιθέτων φανατικῶν, ἐνθουσιούμενος τὰ νύχια τοῦ τιμωροῦ Ἑλληνοαμερικανοῦ Παναγουλοπούλου, θὰ ἔκαμνε τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν. . .

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τότε οἱ Βρετανοὶ ὄραματίζοντο ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο θὰ ἀνελάμβανε καὶ πάλιν Οἰκουμενικὴν Ἀποστολήν. — Εἶδα πῶς παρήλασε

ἔμπρὸς στὸν Πατριάρχη - Ἐθνάρχην ἢ πνευματικὴ τῶν Βρετανῶν ἀριστοκρατία. Ἐν συνεχείᾳ: Πῶς εἶδα τὴν κατοικία καὶ τὸ Γραφεῖο τοῦ πρωθυπουργοῦ Λώυδ Τζώρτζ. — Πῶς εἶδα καὶ τὸν Λόρδο Πριμάτο, δηλ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Καντερβουρίας νὰ γονυπετῆ ἔμπρὸς εἰς τὸν Πατριάρχη τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης καὶ νὰ ἐπικαλῆται τὴν εὐλογίαν του. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴν του κτλ.

ΟΙ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΩΝ «ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ» ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

Οἱ δαυμασταὶ τῆς ἐνδόξου Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας διέβλεπαν ὅτι μέ τὸ δρυλικὸ Βυζάντιο ἐλευθερωμένο — δὰ ἀνελάμβανε, καὶ πάλιν, τὸ Πατριαρχεῖον εὐρυτέραν πολιτιστικὴν ἀποστολήν, ὡς παγκόσμια Ἑλληνοχριστιανικὴ Δύναμις.—Τὰ ὄνειρα τῶν ὀργανωμένων Φιλελλήνων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Εἰς τὰ προηγούμενα ἐτόνισα ὅτι ἡ Πρωτοχρονιάτικη εἰς τὸ Λονδίνο Λειτουργία τοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλαδικῶν καταδιωκομένου Πατριάρχη τῆς ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ καὶ ἡ περὶ ὁμονοίας καὶ συνεργασίας ὁμιλία του εἶχε κατασυγκινήσει τὸ ἐκκλησίασμα. Τὴν μεγάλην ἐκείνην ἡμέραν τῶν ἱερῶν

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΥΡΑΝΗΜΑ

Οἱ Φιλέλληνες εἶχαν ἠλεκτρισθῆ ἀπὸ τὸ Μεσουράνημα τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὰ ὄρια ἐχαράσσοντο εἰς τὰ τεῖχη τῆς Πόλεως τῶν Πανελληνίων Ὀνείρων, «διηγώντας τα νὰ κλαῖς!» — Πῶς ἐνεργούσαν οἱ ὀργανωμένοι Φιλέλληνες τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Βρετανίας. — Ἡ «Ἀμερικαν Χελλένικ Σοσάετυ» καὶ ὁ «Ἀγγλοελληνικὸς Σύνδεσμος τοῦ Λονδίνου». Καὶ ἡ «Ἀγγλικαν Ἡστερν Ἀσσοσιασίον». — Τὸ πέρασμα τοῦ Πατριάρχη — Ἐθνάρχου ἀπὸ τὸ Λονδίνο συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ φιλελληνικοῦ κόσμου. — Αὐτὸ δὲ τὸ περίεργον Ρωμέϊκο, ἀνέκαθεν, δὲν ἔπαυσε νὰ φαρμακῶνῃ τοὺς προφήτας του!

συγκινήσεων ὁ Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ Κωνσταντίνος Παγώνης καὶ οἱ λοιποὶ μετ' αὐτοῦ συνέχισαν τὴν πρωτάκουστη ἱερατικὴ «ἀπεργία» τους. Τὸ διέπραξαν δὲ αὐτὸ τὸ πρωτάκουστο, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν ποὺ ἔλαβαν ἀπὸ τὸ ἐν Λονδίῳ ταλαίπωρον ἐπίσημον διπλωματικὸ Ἑλλαδικὸ συγκρότημα. Ἦτο δὲ τότε ἡ σπαραξικάρδια ἐποχὴ, ποὺ ἐκρίνετο ἡ μαύρη τύχη

τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν «Δύο Ἡπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν». Καί-
τοι δὲ τότε ἦτο φθασμένος εἰς τὸ Λονδίνο καὶ ὁ ταλαίπωρος πρωθυπουργὸς
τῆς Ἑλλάδος, πού ἔκρουε κλειστὰς θύρας γιὰ κάποιο δάνειο, ὅμως ἀπέφυγε
νὰ λειτουργηθῆ, σὰν Χριστιανὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησίᾳ.

Τὸ ἴδιο ἔπραξε καὶ ἐκεῖνος ὁ θλιβερός, ὁ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος. Εἶχε
δράμει καὶ αὐτὸς ἐν καιρῷ χειμῶνος, ὀλίγες ἡμέρες πρὸ ἡμῶν, διὰ νὰ πλήξῃ,
ὡς ἐλογάριαζε, τὸν Πατριάρχῃ τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης. Αὐτὸν δὲ τὸν
Οἰκουμενικὸ Ἡγέτην, τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Βυζαντίου,
αὐτοὶ οἱ κύριοι Ἀρχιερεῖς τῶν Ἀθηνῶν τὸν ὑπεβίβασαν εἰς τὴν τάξιν τῶν
Μοναχῶν! Διετάθη δὲ ὅπως ὁ Μοναχὸς Μελέτιος Μεταξάκης συλληφθῆ καὶ
ἐγκλεισθῆ εἰς τὸ Μοναστήρι τῶν Στροφάδων. Ἀνήκουστα τολμήματα.

Τώρα προχωρῶ εἰς τὴν πένθιμη ἀναγραφὴ. Ἀτυχῶς καὶ τότε εἰς τὴν
κρισιμώτερον περίοδο τοῦ μεγάλου κινδύνου, πού ἀπειλοῦσε νὰ ὀδηγήσῃ τὴν
Μεγάλῃ Ἑλλάδα ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου δὲν κυριαρχοῦσαν εἰς
τίς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων αἰσθήματα Ἑλληνικῆς μεγαλοφροσύνης. Ἡ ἀπου-
σία δὲ αὐτῆς τῆς σώτειρας μεγαλοφροσύνης κατέθλιβε καὶ τοὺς πολυπλη-
θεῖς, τοὺς παλαιοὺς φίλους τῆς ἀλληλοσπαρασσομένης ἄτυχης πατρίδος μας.

Ὡς εἶναι γνωστὸ ὑπῆρχαν εἰς τὴν Ἀγγλίᾳ καὶ εἰς τὴν Γαλλίᾳ, ἀπὸ πολ-
λῶν ἑτῶν, ὀργανωμέναι πολῦτιμες φιλελληνικῆς δυνάμεις καὶ πρέπει νὰ τίς
ἀναφέρω.

Ἐπίστατο δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἡ θαυμασία ἐκεῖνη ἡ συσσωμάτωσις,
ἡ πασίγνωστη: «American - Hellenic Society» εἰς τὴν ὁποῖαν μετεῖχεν
ἐνεργῶς καὶ ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ». Τὴν πρωτοβουλία δὲ τῆς συσσωματώσεως
τῶν Ἀμερικανῶν Φιλελλήνων τὴν εἶχεν ἀναλάβει ἐκεῖνος ὁ ἀείμνητος πρε-
σβευτὴς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀλεξανδρινὸς Γεώργιος Ροῦσος πού δὲν ἦτο τῆς
διπλωματικῆς καριέρας.

Ἐκεῖνη ἡ «American-Hellenic Society — τῆς ὁποίας προϊστάτο ἕνας
πνευματικὸς κολοσσός, ὁ πρύτανης τοῦ Columbia University, ὁ ἀείμνητος
Δρ. Nicholas Murray Butler, μὲ κέντρο τὴν Νέα Ὑόρκη, μὲ τμήματα εἰς
τὴν Βοστώνη καὶ εἰς τὸ Οὐάσιγκτον καὶ μὲ πυρῆνες εἰς τὰ σπουδαιότερα
Ἀμερικανικὰ Πανεπιστήμια— ἠγωνίζετο μὲ γενναιότητα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν
τῶν ἐθνικῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Θαυμασία ἐκεῖνη συσσωμάτωσις τῶν Ἀμερικανῶν Φιλελλήνων — πού
ἦσαν σὰν δλόκληρες Μεραρχίαι— ἐξέδωκε καὶ σειρὰ σπουδαίων συγγραμ-
μάτων ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Μικρὰ Ἀσία. Εἰς
τὸν Πόντο. Εἰς δλόκληρην τὴν Θράκην. Εἰς τὰ Δωδεκάνησα. Καὶ γενικῶς εἰς
ὅλα τὰ ἐδάφη, τὰ κατοικούμενα ὑπὸ τῶν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων. Ἐπὶ πλέον
ἡ γενναία ἐκεῖνη Ὄργάνωσις τῶν Ἀμερικανῶν Φιλελλήνων εἶχε τάξει ὡς κύ-
ριο σκοπὸ τῆς καὶ «τὴ διάδοσις καθ' ὅλην τὴν Συμπολιτείαν τῆς ἀρχαίας Ἑλ-
ληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας. Καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φι-

λογογίας». (And the encouragement of the ancient and modern Hellenic language and literature in America), ὡς ἐτόνιζε τὸ Καταστατικὸ τῆς.

Ἔτσι ἐκεῖνοι οἱ Φιλέλληνες εἰς τὴν Ἀμερική καὶ εἰς τὴν Ἀγγλία καὶ εἰς τὴν Γαλλία εἶχαν σταθῆ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἔτσι ἐδημιουργήθη ἐκεῖνο τὸ μεγαλεῖ· πού ἐλέγετο: «Ἑλλάδα τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἡπειρῶν».

Ὅμως, μετὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1920, ἡ ἐξοχωτάτη ἐκείνη τῶν χιλιάδων Ἀμερικανῶν Φιλελλήνων Ὁργάνωσις ἐραδιοργανώθη. Καὶ ἐδυσφημίσθη ὅτι ἦτο Ὁργάνωσις ὄχι φιλελληνική, ἀλλὰ κομματική (!) Καὶ ἔτσι ἀφέθη καὶ διελύθη ὑπὸ τὰ πλήγματα τοῦ θλιβεροῦ Ἑλληνικοῦ κομματισμοῦ.

Ἐνῶ δὲ ἡμεῖς ἐκλωτοῖσάμε, κατὰ τρόπον τραγικόν, τὴν Ὁργάνωσιν τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν τῆς Ἑλλάδος σπουδαίων Ἀμερικανῶν, οἱ κύριοι Ἀγαρηνοί, νοσημονέστεροι ἀπὸ ἡμᾶς, ἐμερίμνησαν καὶ ὠργάνωσαν τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ἰδικούς τους φίλους.

Αὐτοὶ δὲ οἱ φίλοι των, ἰσχύοντες καὶ μέσα εἰς τὸ Σταίητ Ντηπάρτμεντ, μᾶς ἐθέριζαν καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου. Ὅταν δὲ ὠργανώθησαν τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα, τὰ φρικτὰ ὄργια, τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1955 εἰς τὸ Βυζάντιον, οἱ κύριοι τοῦ Σταίητ Ντηπάρτμεντ μετεχειρίσθησαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τοὺς σφαγεῖς καὶ τὰ θύματα τῶν σφαγῶν!

Ὅμως, τὸ σημερινὸ θέμα εἶναι, τί ἐγίνετο τότε εἰς τὴν Εὐρώπῃ στίς ἀρχὰς τοῦ 1922. Πῶς εὐρήκαμε τὴν ἀτμόσφαιρα. Δυστυχῶς, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παλαιοὶ θαυμασταὶ καὶ ὑποστηρικταὶ τῆς Ἑλλάδος εἶχαν πάθει ἀπὸ ἓνα εἶδος νεκροφανεῖας. Ἦσαν δὲ σὰν παγωμένοι. Τοὺς εἶχε παγώσει ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνέλπιστη ἀνοδος ἄλλου καθεστῶτος. Τὸ Ἑλλαδικὸν ἐκεῖνο καθεστῶς, καλῶς ἢ κακῶς, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀντισυμμαχικόν.

Ἔτσι, τόσον οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅσον καὶ οἱ ἐν Γαλλίᾳ Φιλέλληνες, δηλωμένοι θερμοὶ ἀγωνισταὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος, εἶχαν πάθει καθολικὴν ἐκλειψὴν ἀπὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1920 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1922, ὅτε ἐπεφάνη εἰς τὸ Λονδίνο ὁ ἐκ Κρήτης Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης, ὁ Ἐθνάρχης τῆς φιλοσυμμαχικῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος.

* * *

Διὰ πρώτην φοράν, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ἑνὸς ἐμπνευσμένου ἡγέτη, Ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης, ἐξεπήδησαν καὶ πάλιν οἱ φιλέλληνες ἀπὸ τὴν νεκροφάνεια. Ἐξεπήδησαν περιχαρεῖς. Θαρροῦντες. Καὶ ἐλπίζοντες. Ἠλιπίζαν, βλέποντες νέα «σημεῖα τῶν καιρῶν». Σημεῖα ἀφυπνίσεως. Ἐξεπήδησαν καὶ πάλιν οἱ στρατιῆς τῶν ἐν Λονδίῳ ὠργανωμένων Φιλελλήνων νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Ἐτεκμηριώθη δὲ τὸ ξαναζωντάνεμα καὶ κατὰ τὸ ἐπίσημον Δεῖπνον, πού ὠργανώθη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσαν πρὸς τιμὴν τοῦ πνευματικοῦ ἡγέτη

τῆς Ὁρθοδόξου ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ καὶ Ἐθνάρχῃ τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων. Ὅστερα ἀπὸ παγερὸ χειμῶνα, ἠκούσθησαν, κατὰ τὸ δεῖπνο, θερμά, θερμότερα, γενναῖα λόγια, διὰ τὴν Ἑλληνικὴ ὑπόθεσι, ἰδιαίτερος διὰ τὴν Ἑλληνικὴ ὑπόθεσι, ἰδιαίτερος δὲ διὰ τὴν τύχη τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἐκινδύνευε νὰ ὑποστῇ κατακλυσμὸν ὀλέθρου.

Κατεδείχθη δὲ καὶ τότε πόσον κολοσσιαῖο ἦτο διὰ τὸν Ἑλληνικὸ κόσμον τὸ ἠθικὸ κεφάλαιον ἑνὸς Πατριάρχῃ τῆς Ὁρθοδόξου ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ. Καὶ μάλιστα ἑνὸς μαγνητίζοντος, ἐπιβλητικοῦ Ἀρχιεροῦ τῶν Ἀλυτρώτων.

Αὐτὸ δὲ τὸ κολοσσιαῖο, ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ἠθικὸ κεφάλαιον τοῦ Ἡγέτη τῶν ἀλυτρώτων Ἑλληνικῶν χωρῶν οἱ κύριοι Ἑλλαδικοὶ — ἀφρονούντες — τὸ μετεχειρίζοντο σὰν νὰ ἦτο ἔθνικὸ σκύβαλον! Σὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ κάποιου μισέλλητος Ἐξάρχου τῶν Βουλγάρων καὶ ὄχι περὶ μεγαλοπράγμονος Ἐθνάρχῃ τῆς Μείζονος Ἑλλάδος τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων!

Εἶναι, ἀλήθεια, περιεργότατον αὐτὸ τὸ ἀκατάστατον Ρωμῆϊκον. Ἀνεκάθεν. Δὲν δέχεται τοὺς Προφήτας του. Ἡ τοὺς ποτίζει τὸ κώνειον. Ἡ τοὺς ἐξορίζει. Ἡ, ἀντὶ παρασῆμων, τοὺς φυτεύει εἰς τὰ στήθη τους μερικὰς σφαῖρας, ὡς προδότες!

* * *

Προκειμένου περὶ τῶν ἐν Λονδίῳ παλαιῶν Φιλελλήνων (οἱ ὅποιοι ὕστερα ἀπὸ παγερὸ ψυχικὸν χειμῶνα ἔχουν ξαναζωντανέψαι) πρέπει νὰ τονίσω ὅτι ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσαν λειτουργοῦσαν δύο Βρετανικὰς Συσσωματώσεις. Ἡ μία ἦτο ὁ «Ἀγγλοελληνικὸς Σύνδεσμος» τοῦ Λονδίνου. Αὐτὸς ὁ Σύνδεσμος μὲ τὸν προῶρος θανόντα, τὸν διάσημον Μπάρρως καὶ μὲ τὸν Ρήιθς εἰς τὴν ἡγεσίαν, εἶχε συγκεντρωμένους ὄλους τοὺς ἐξέχοντας Βρετανοὺς Φιλέλληνας.

Ἐπῆρξε δὲ σημαντικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ τότε πολυμερὴς δρᾶσις τοῦ Συνδέσμου. Θὰ ἐχρειάζετο εἰδικὴ ἐνασχόλησις διὰ τὸ ἱστορικὸν ἔργον τῆς Φιλελληνικῆς αὐτῆς Συσσωματώσεως, ἡ ὁποία ἠγωνίσθη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ὅπως τὸ εἶχε πράξει καὶ ἡ σπουδαία Ὁργάνωσις τῶν «Ἀμερικανῶν Φιλελλήνων». Εἶναι κριμα ὅτι καὶ ἡ ἐν Λονδίῳ συσσωμάτωσις (ὅπως ἔγινε καὶ ἡ ἐν Νέα Ἰόρκῃ) ἀφέθη νὰ παρακαμάσῃ. Ἀλλῶς θὰ ὑπῆρχε στὴν Ἀγγλίαν ἕνα γενναῖον ἠθικὸν κεφάλαιον, ὅταν, εἰς τὰ κατόπιν χρόνια, ἄρχισε ὁ ἱερός ἀγὼν διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Μεγαλονήσου Κύπρου. Τὸ ἴδιον θὰ ἐγένετο καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐὰν εὐρίσκετο εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἡ Ἀμερικαν — Χελλένικ Σοσάετη.

* * *

Ἡ ἄλλη Ὁργάνωσις τοῦ Λονδίνου, ἡ παλαιότερα, ἔχουσα μορφήν διαφορητικὴν, ἦτο ἡ «Ἀγγλικαν Ἦστερν Ἀσσοσιέσιον».

Εἶναι δηλαδὴ ἡ Ἐταιρεία, ἡ ὁποία εἶχεν, ὡς σκοπὸν, τὴν προαγωγὴν τῶν φιλικῶν σχέσεων καὶ τῆς προσεγγίσεως τῶν δύο φιλικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀγ-

γλικανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνορθοδόξου. Ἐν τούτοις, ὅμως, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ὁργάνωσις εἶχε προσφέρει σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐν γένει Ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἑλευθερίας.

Ὡς ἦτο ἐπόμενο, οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἕλληνες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἐργαζόμενοι δι' ἓνα ὑψηλὸν ἰδεῶδες, τὸ ὁποῖον ὑπηρετοῦσε καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας, ὁ Ραντὼλλ Καντουάρ (τὴν προσωπικότητα τοῦ ὁποῖου θὰ περιγράψω εἰς ἐπόμενα κεφάλαια) ἐφέροντο καὶ αὐτοὶ φυσικῶς πρὸς ἐνίσχυση ὄλων γενικῶς τῶν πολιτιστικῶν του νεωτέρου Ἑλληνικοῦ κόσμου ἀγόνων.

Οἱ Ἀγγλικανοὶ παρακολουθοῦσαν μὲ συγκίνησιν ἱερὰν τὰ στρατιωτικὰ καὶ διπλωματικὰ τρόπαια τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐγίνοντο ἐντολοδόχοι πρὸς προστασία τῶν κατὰ ἀνατολὰς μαρτυρικῶν χριστιανῶν. Ἐντολοδόχοι γὰρ ἐπεκταθῶν ἀπὸ τὸν Μικρασιατικὸν Ταῦρον καὶ πρὸς τὸν Πόντον, πρὸς προστασία ὄχι μόνον τῶν Ὁρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀρμενίων καὶ λοιπῶν Χριστιανῶν.

Οἱ φίλοι μας Ἀγγλικανοὶ ὠραματίζοντο καὶ τὴν ἐγγύζουσαν ἡμέραν πρὸς θριαμβευτικὴν παρέλασιν τῶν Ἑλλήνων ἐντὸς τοῦ Βυζαντίου, πλησίον τῶν τειχῶν τοῦ ὁποῖου εἶχαν χαράξει τὰ Ἑλληνικὰ ὄρια οἱ θριαμβευταὶ τοῦ ὑπὲρ Ἑλευθερίας ἱεροῦ ἀγῶνος.

Οἱ θρυλικοὶ φαντάροι —τοὺς εἶδα— ἦσαν στρατοπεδευμένοι μέσα εἰς τὴν Πόλιν τῶν Πανελληνίων Ὀνειρών, ἡ δὲ ἐνδοξὴ Ναυαρχίδα — ὁ Ἀβέρωφ— ναυλοχοῦσε ἐμπρὸς εἰς τὰ Σουλτανικὰ Ἀνάκτορα!

Οἱ φίλοι μας οἱ Ἀγγλικανοὶ —κυβερνῆται καὶ μέλη τῆς «Ἄγγλικαν Ἡστερον Ἀσσοσιαίσιον» ὠραματίζοντο ἐπὶ πλέον ὅτι ἡ ἀναγέννησις τῆς μεγαλυνομένης Ἑλλάδος —χωροῦσης μὲ ἄλματα ἀκατασχέτως καὶ προκαλούσης τὸν παγκόσμιον θαυμασμό— θὰ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν μακροαῖων φρικτὴν τυραννίαν.

Μὲ ἄλλους λόγους οἱ ὠραματιζόμενοι Ἀγγλικανοὶ —ἐπίστευαν, ὡς μᾶς ἔλεγον— ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀναγέννησις ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀνάστασις αὐτοῦ εἰς τὴν προτέραν εὐκλειαν καὶ αὐτοκυριαρχίαν του, θὰ εἶχεν, ὡς φυσικὸ ἀπολόγημα, τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἡγετικῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῆς λαμπρότητα ὅτε ἐνεφανίζετο ὡς τεραστία ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ Ἑλληνοχριστιανικὴ δύναμις τῆς ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Μὲ ἄλλους λόγους εἶχε διαπιστωθῆ —εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσουρανήματος — οἱ Βρετανοί, τόσον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ ἀνωτέρου πνευματικοῦ κόσμου, οἱ τρόφιμοι ἑνὸς πολιτισμοῦ ἀθανάτου —τοῦ αἰδίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ— ὠραματίζοντο ὅτι τὸ πολυβασανισμένο ἐν Βυζαντίῳ Πατριαρχεῖον θὰ ἀνελάμβανε καὶ πάλιν εὐρυτέραν ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΝ. Ὁραματίζοντο ὅτι μὲ ἑλεύθερο Βυζάντιον καταγαλιζόμενον ἀπὸ τὰ γαλανὰ, τὰ κρατικά ἐμβλήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ

Σταυροῦ, με ἐλεύθερη καὶ τὴν Ἔδρα τὸ πολυβασανισμένο Πατριαρχεῖο, θὰ ἄνοιγε καὶ πάλιν τὰς εὐρείας πνευματικὰς λεωφόρους πρὸς συνέλιση τῶν παγκοσμίου ἐννοίας ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ πολιτιστικῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἀθλημάτων!

Αὐτὰ τὰ μεγαλεῖα ἠσθάνοντο οἱ δραματιζόμενοι Φιλέλληνες ὅτι τὰ φεγγολήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἡλίου θὰ ζωοποιοῦσαν ὄχι μόνον τὸ πολυβασανισμένο Βυζάντιο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῶν πρὸς Ἀνατολὰς Ἀλυτρώτων.

Αὐτὲς ἦσαν οἱ τεράστιες ἠθικὲς δυνάμεις τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ κόσμου, πὸν ἐβάρυναν εἰς τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία γενναία, ἀλκιμη, θριαμβεύουσα, ἐπορεύετο εἰς ὑψηλὴν ἱστορικὴν κλῆσιν τῆς Θείας Προνοίας.

Ὅμως ὅλοι — καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ — προσωπικότητες τῆς ἀνωτέρας διανοήσεως, ἐκκλησιαστικοὶ ἡγῆται, συγγραφεῖς, δημοσιολόγοι, καθηγηταὶ καὶ ἐξέχοντες πολιτικοὶ ἄνδρες — νομίζεις ὅτι εἶχαν ποτισθῆ ἀπὸ τὸ ποτήριον τῆς ἀλγεινότερας ἀπογοητεύσεως, ὅταν ἠσθάνθησαν ὅτι ἔπνευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄλλος, διαφορετικὸς ἄνεμος. Αὐτὴ ἦτο τότε ἡ λυπητερὴ εἰκόνα.

Ὅλοι τοὺς ὅμως αὐτοὶ οἱ μουδιασμένοι καὶ ἀπογοητευμένοι διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον κακῶς ἐθεωρεῖτο ὡς ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν συμμαχικὴν παράταξιν τῶν νικητῶν — ἠσθάνθησαν, ὕστερα ἀπὸ τὸν παγετῶνα, ὅτι σὰν νὰ ἀνέτειλεν ἑαρινὸς ἥλιος μετὰ τὴν ἐν Λονδίῳ ἐμφάνισιν τοῦ μαγνητίζοντος καὶ αἰχμαλωτίζοντος Πατριάρχου τῆς ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΟΙΚΟΤΜΕΝΗΣ καὶ Ἐθνάρχου τῶν ἑκατομμυρίων τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, ὀδηγουμένης εἰς τὴν Σταύρωσιν ὅπως θὰ ἀναπτύξω εἰς τὰ ἐπόμενα. Θὰ ζωγραφίσω τὰ ὅσα ἐγίναν εἰς τὸ Λονδίνο κατὰ τὸ ἐπίσημον Δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐθνάρχου τῶν ἑκατομμυρίων ἀλυτρώτων καὶ Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου ΟΙΚΟΤΜΕΝΗΣ

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Εἶδα πῶς παρήλαυνε ἐμπρὸς στὸν Πατριάρχη - Ἐθνάρχη ἡ πνευματικὴ τῶν Βρετανῶν Ἀριστοκρατία. — Γενναῖαι διακηρύξεις τῶν ρητόρων τὴν βραδύα τοῦ ἱστορικοῦ τιμητικοῦ Δείπνου. — Ὕμνοι τοῦ Βρετανικοῦ Τύπου. — Ἐν συνεχείᾳ: Πῶς εἶδα τὴν κατοικίαν καὶ τὸ Γραφεῖο τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώριτζ. Τί μᾶς εἶπε. — Εἶδα καὶ τὸν Λόρδο Πριμάτο, δηλαδὴ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας νὰ ΓΟΝΥΠΙΕΤΗ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατριάρχη τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης καὶ νὰ ἐπικαλεῖται τὴν ΕΥΛΟΓΙΑ του. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴν του, κλπ.

Εἶδα ὅτι ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἐθνάρχην Πάρηλασε
ἡ πνευματικὴ ἀριστοκρατία τῆς βρετανικῆς
καὶ διεθνούς κοινῆς

Πλοῦτος καὶ χλιδῆ τῆς λεπτοτέρας αἰσθητικῆς - Χρυσὰ φεγγο-

βολήματα καὶ μαρμαρυγές ἀπὸ φωτοκύματα.—'Αγγλίδες μὲ μορφές ἐξευγενισμένες, ἀνώτεροι κληρικοὶ τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Ιεραρχίας μὲ στολές «ποιμένων».—Πολιτευταί, διπλωμάται συγγραφεῖς, καθηγηταί καὶ δημοσιογράφοι.—Καὶ μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν καταυγασμὸ ἀί πολυτελεῖς ἀμφιέσεις, οἱ πολύχρωμες ἀστραπές ἀδαμάντων, ρουμπινιῶν καὶ σαφείρων καὶ ἡ λάμψη τῶν παρασῆμων προξενούσαν τὸ δάμβος.

Εἰς τὰ προηγούμενα ἀνέφερα ὅτι οἱ δραματιζόμενοι φιλέλληνες ἠσθάνοντο ὅτι τὰ φεγγολήματα τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ηλίου θὰ ζωοποιούσαν ὄχι μόνον τὸ ἐν Βυζαντίῳ Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῶν πρὸς 'Ανατολὰς ἀλυτρώτων ἀδελφῶν.

'Ἦσαν οἱ τεράστιες φιλελληνικὲς καὶ ἠθικὲς δυνάμεις τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ κόσμου ποὺ ἐβάδρουν εἰς τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος, ἡ ὁποία, γενναία, ἀλκιμη, θριαμβεύουσα ἐπορεύετο εἰς ὑψηλὴν ἱστορικὴν κλῆσιν τῆς Θείας Προνοίας.

'Ὅμως ὅλοι —καὶ οἱ ἐν 'Αγγλίᾳ— προσωπικότητες τῆς ἀνωτέρας διανοήσεως, ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται, συγγραφεῖς, δημοσιολόγοι, καθηγηταί καὶ

Εἰς ἄκρον Αὐτοκρατορικό !

'Ὁ καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν 'Ελλαδικῶν Πατριάρχης, στολισμένος μὲ τὰ παράσημα τῶν Μεγαλοσταυρῶν, εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἀπαστράπτουσαν Αἴθουσα, ὠδηγήθη ἔμπρὸς εἰς μιὰ χρυσοῦ, πολυτελεῖ, 'Ἐδρα, ἡ ὁποία ἔμοιαζε σὰν θρόνος Αὐτοκρατορικός! — Καὶ παρήλασεν ἔμπρὸς τοῦ ἡ ὀμήγουρις τῶν ἑορταστῶν, ἀριστοκρατικὴ εἰς πνεῦμα καὶ κοινωνικὴν ὠραιότητα. — Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐδιάβαζαν τὰ γενόμενα, πενθοῦντες, ὁ δυστυχισμένος 'Ελλην πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ολιβερός Τραπεζοῦντος.

ἐξέχοντες πολιτικοὶ ἄνδρες — νομίζεις ὅτι εἶχαν ποτισθῆ ἀπὸ τὸ ποτήριον τῆς ἀλγεινότερας ἀπογοητεύσεως, ὅταν ἠσθάνθησαν ὅτι ἐπνευσεν εἰς τὴν 'Ελλάδα διαφορετικὸς ἄνεμος. Εἶχαν πάθει ἀπὸ ἓνα εἶδος νεκροφανεῖας. Αὐτὴ ἦτο τότε ἡ κατάστασις, ὅταν βρεθῆκαμε εἰς τὴν Βρετανικὴν πρωτεύουσα.

'Ὅλοι τοὺς ὅμως αὐτοὶ οἱ μουδιασμένοι καὶ ἀπογοητευμένοι διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν 'Ελλάδα καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον καλῶς ἢ κακῶς ἐθεωρεῖτο ὡς ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν συμμαχικὴν παράταξιν τῶν νικητῶν — ἠσθάνθησαν, ὕστερα ἀπὸ τὸν παγετῶνα ὅτι σὰν νὰ ἀνέτειλεν ἑαρινὸς ἥλιος μὲ τὴν ἐν Λονδίνῳ ἐμφάνισιν τοῦ μαγνητίζοντος καὶ αἰχμαλωτίζοντος Πατριάρχου τῆς 'Ορθοδόξου Οἰκουμένης καὶ ταυτοχρόνως 'Εθνάρχου τῶν ἑκατομμυρίων τῆς φιλοσυμμαχικῆς 'Αλυτρώτου 'Ελλάδος.

Προσθετέον καὶ τοῦτο ὅτι οἱ Φιλέλληνες ἠσθάνθησαν πρόσθετον ὀδύνην καὶ ἀηδίαν ὅτι αὐτὸν τὸν Πατριάρχη τῆς Οἰκουμένης, τὸν ἠθικό, πνευματικό κολοσσὸ οἱ Ἑλλαδικοί, παραφρονούντες, τὸν καθήρεσαν(!) καὶ τὸν κυνηγοῦσαν σὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ μισέλληνος Βουλγάρου Ἐξάρχου καὶ ὄχι περὶ Ἀρχηγοῦ καὶ Ἐθνάρχου τῶν ἑκατομμυρίων ἀλυτρώτων ὁμογενῶν.

* * *

Τώρα προχωρῶ. Ὑστερα ἀπὸ μακροχρόνια καθολικὴ ἔκλειψη τοῦ φιλελληνικοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν δημοσιότητα ἐγένετο ἡ πρώτη ἀπόπειρα τῆς περισυλλογῆς αὐτῶν μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ ἐπισημοῦ Δείπνου, πού ὀργανώθη πρὸς τιμὴν τοῦ καταδιωκομένου Πατριάρχη, πνευματικοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὴν ὄραία πρωτοβουλία τὴν ἐλάμβανε, ὡς ἔπρεπε, ἡ ἐν Λονδίῳ Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἀλυτρώτων.

Τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, πού διατηροῦσε ἀκοίμητη τὴν ἱερὴ φλόγα, ἠγείτο ὁ κ. Γ. Μαρκέτης. Δυναμικοὶ συνεργάται του εἰς τὸν ἀγῶνα ἦσαν οἱ κ. κ. Β. Παντελῆς, Π. Φερμάνογλου, Ν. Εὐμορφόπουλος, Δρ. Πούιττης καὶ Μαυροκορδάτος. Τὸ Δείπνο ὤρισθη νὰ δοθῆ εἰς τὸ Ξενοδοχεῖο Σέσιλ, ἓνα ἀπὸ τὰ ὄραια καὶ μεγαλείτερα τῆς Βρετανικῆς πρωτεύουσας.

Διὰ νὰ ὀργανωθῆ μία ἐστίασις ἐπιβλητικὴ εἰς τὸ Λονδίνο μὲ τὰς ἀχανεῖς του ἐκτάσεις, μὲ τὰ ὑπεροκτῶ ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων του, ἔχρειάζετο χρόνος ἱκανός. Οἱ ἡμέρες ὅμως τῆς παραμονῆς τοῦ Πατριάρχη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσα ἦσαν μετρημένες. Δὲν εἴχαμε καιρὸ νὰ χάσωμε. Διότι, ἀφοῦ ἐπισκεφθήκαμε τὸν Πρωθυπουργὸ Λόυντ Τζώρτζ, καὶ τὸ Ἐρημητήριόν του, τὸν ἀσθενοῦντα Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Καντερβουρίας, πού ἔθεωρεῖτο ὅτι εἶναι, μετὰ τὸν βασιλέα, τὸ σπουδαιότερο πρόσωπο στὴν Ἀγγλία, ἔπρεπε, τὸ ταχύτερο, νὰ πᾶμε εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσα διὰ νὰ ἐπικοινωνήσωμε μὲ τοὺς ἐκεῖ ἐπισήμους, νὰ ἰδοῦμε πῶς ἦσαν καὶ τὰ ἐκεῖ πνεύματα καὶ τί ἦταν δυνατὸν νὰ γίνῃ πρὸς διάσωσιν τῶν ἑκατομμυρίων χριστιανῶν, ἐφ' ὅσον ἦτο προαποφασισμένη ἡ ἐκδίωξις μας ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Θράκη.

Ἐπειτα ἐκρίνετο ἐπεβεβλημένη ἡ ταχύτερα μετάβασις μας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ἐκεῖ Ἐθνικὸ Κέντρο ἀνυπομονοῦσε νὰ ἰδῆ ὅσον τὸ δυνατόν τὸ συντομώτερο τὸν Ἐθνάρχη, ἀναλαμβάνοντα εἰς τὰ δυνατά του χέρια τὸ πηδάλιο τοῦ κλυδωνιζομένου σκάφους. Δι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε, ἐπαναλαμβάνω, ἱκανὸς καιρὸς πρὸς προετοιμασίαν τοῦ δείπνου καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ λεγεῶνες τῶν Βρετανῶν φιλελλήνων. Ἐκ συναρπαγῆς δὲν γίνονται εὐκόλως ἐπίσημα δείπνα εἰς τὴν ἀχανῆ Μητρόπολιν τῶν πολυασχόλων Βρετανῶν. Ἐν τούτοις ἡ συγκέντρωσις εἶχεν ἀξιοσημεῖωτη ἐπιτυχία. Ὅσοι ἐκωλύθησαν νὰ παραστοῦν ἀπηύθυναν ἐξαίσια γράμματα καὶ τηλεγραφήματα. Ἐξεδήλωσαν μὲ λόγια βαρυσήμαντα τὸν θαυμασμό τους, πρὸς τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν ἱε-

ρὸν ἀγῶνα του καὶ τὴν βαθεῖαν συμπάθειάν των πρὸς τὸν ταλαιπωρημένον Ἑλληνισμό τῶν Ἀλυτρώτων.

Οἱ προσκεκλημένοι, ὅσοι δὲν ἐκωλύθησαν ἐκ τῶν ἀσχολιῶν των, εἶχον κατακλύσει, ἐγκαίρως, μίαν ἀπὸ τὰς ὄραιότερας αἰθούσας τοῦ ἀπεράντου ξενοδοχείου, παραπλεύρως τῆς αἰθούσης ὅπου ἐδίδετο τὸ Δεῖπνο.

Τὸ σαλόνι ἄστραφτε ἀπὸ τῆς χλιδῆς τῆς πλουσίας του διακοσμῆσεως. Θαυμασία ἐπίπλωσις. Πλοῦτος. Ἀλλὰ πλοῦτος καὶ χλιδῆ τῆς λεπτοτέρας αἰσθητικῆς. Ὅλα ὄραϊα, καλλιτεχνικῶς ἀρμονισμένα. Φεγγυολήματα χρυσᾶ καὶ μαρμαρυγῆς ἀπὸ τὰ φωτοκίματα τῶν πολυελαίων. Καὶ μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν ἐκθαμβωτικὸν καταναγασμό, οἱ πολυτελεῖς τῶν Ἀγγλίδων ἀμφιέσεις, οἱ πολυχρωμες ἀστραπῆς τῶν ἀδαμάντων, τῶν ρουμπινιῶν καὶ τῶν σαπφείρων καὶ οἱ περιεργες γραφικῆς στολῆς τῶν ἀνωτέρων Βρετανῶν κληρικῶν καὶ οἱ λαμπρόνες τῶν παρασήμων, ποῦ κοσμοῦσαν στήθη προτεταμένα, ὑπερήφανα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ποῦ εἶδα κατὰ τὴν συγκέντρωση ἐκεῖνη τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἀνωτέρας Βρετανικῆς καὶ διεθνούς κοινωνίας, μοὶ ἐπροξένησαν τὸ θάμβος. Ἔβλεπα ζωντανῆ τὴν εἰκόνα τῆς κοινωνικῆς τῶν Βρετανῶν χλιδῆς.

Κυρίες μὲ μορφῆς ἐξευγενισμένες. Ἀγγλίδες καὶ Ἑλληνίδες, κληρικοί, πολιτευταί, διπλωμάται, συγγραφεῖς, καθηγηταί, δημοσιογράφοι, συγκεντρωμένοι εἰς ὄμιλους, χωριστά, καὶ ὁμαδικῶς, ὠμιλοῦσαν δι' ὅλα τὰ ζητήματα.

Ὅταν εἰσῆλθαμε καὶ ἡμεῖς οἱ συνοδοὶ εἰς τὴν ἀπαστράπτουσα αἴθουσα τῆς χλιδῆς καὶ τοῦ πλοῦτου ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶχε γίνει τὸ κέντρο τῆς ὁράσεως. Μεγαλοπρεπής, ὄραϊος καὶ ἐπιβλητικὸς, ὡς ἦτο, ἔφερον εἰς τὰ στήθη του ὅλα του τὰ παράσημα. Δὲν ἤθελε νὰ ἐμφανισθῆ μὲ παράσημα. Σχεδὸν τὸν ἐβίασα νὰ τὸ κάμῃ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσουμε ἀπὸ τὸ Ρίτζ Ὅτέλ, ὅπου ἐμέναμε.

— Μὰ τί εἶμαστε τώρα γιὰ παράσημα τὴν στιγμήν ποῦ χάνεται τὸ Ἔθνος; μοὶ εἶπε μὲ χαρακτηριστικὸν μορφασμὸν βαθυτάτης ὀδύνης.

— Μὰ ὅχι —ἀπέχρυσον— ὁ κόσμος αὐτὸς θὰ ἔλθῃ μὲ τὰ διάσημά του νὰ τιμήσῃ τὸν Πατριάρχην. Θὰ εἶναι ἐκεῖ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι καὶ τῶν Ὀρθοδόξων κρατῶν, τὰ ὅποια σᾶς ἔχουν παρασημοφορήσει. Πρέπει, νομίζω, νὰ τοὺς τιμήσωμεν εἰς δεῖπνο ἐπίσημο.

Ὁ Πατριάρχης εὐρῆκε λογικὴν τὴν παρατήρησιν καὶ ὑπεχώρησε. Τὰ στήθη του ἦσαν στολισμένα μὲ πληθῶρα διασήμων, μεταξὺ τῶν ὁποίων κυριαρχοῦσαν οἱ μεγαλόσταυροι δύο Ὀρθοδόξων κρατῶν ἑλευθέρων τότε καὶ εὐτυχημένων καὶ μεγαλυνθέντων μετὰ τὴν λήξιν τῆς παγκοσμίου συρράξεως: Τῆς Νοτιοσλαβίας καὶ τῆς Ρουμανίας.

Ὁ Πατριάρχης, εἰσερχόμενος, ὠδηγήθη καὶ ἐστάθη ἔμπρὸς εἰς μίαν χρυσῆν, πολυτελεῆ ἔδραν, ποῦ ὁμοίαζε σὰν θρόνος αὐτοκρατορίας. Καὶ παρήλαυνεν ἔμπρὸς του ἡ ἐκλεκτὴ ἐκεῖνη εἰς πνεῦμα καὶ ἀριστοκρατικὴν ὄραιότητα ὁμήγουρος τῶν ἑορταστῶν.

Ἔβλεπα, με ἀγαλλίαση, μορφές προσφιλεῖς εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον. Εἶδα καὶ ἐκείνους ποὺ ἐγνώρισα κατὰ τὴν ἐν Λονδίῳ παραμονήν μας. Νὰ ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος τῆς Σαραγουάκης, ὁ Δρ. Μῶνσεν με τὴν ἐπίσημον στολή τοῦ ἀρχαίου ποιμένος τῆς Σκωτίας.

Με στολή διαφορετικὴ, περιέργη, με ἔγχρωμα τὰ διάσημα τοῦ ὑψηλοῦ του ἀξιώματος προσέβαλε καὶ ὁ περιώνυμος Dean τοῦ περιφήμου τῶν Βρετανῶν Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἦτο ὁ Δρ. Inge ἕνας ἀληθινὰ πνευματικὸς κολοσσός, συγγραφεὺς καὶ λογογράφος. Ὁ Ντὴν αὐτὸς εἶναι στυγνὸς τὴν μορφήν. Καὶ σιωπηλός. Ἡ συναναστροφή του δὲν σοὶ λέγει τίποτε. Κατ' ἐξοχὴν ἑσωτερικὸς ἄνθρωπος, σκυθρωπός, μοναστηρίσιος, σοὶ ἀποκαλύπτει τὸ μεγαλεῖο τῆς ἰσχυρᾶς του διανοητικότητος ὅταν μελετήσῃς τὰ ἐμβριθῆ συγγράμματά του. Στέκεται εἰς τὸ πλευρὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης, ὑψηλὸς ὡς κολώνα, ψυχρὸς ὡς μάραρον καὶ διανοεῖται, ἀμίλητος! Μόλις κατώρθωσα νὰ τοῦ ἀποσπᾶσω μερικὰς λέξεις ἀπὸ τὸ στόμα του. Ὁ Ντὴν τοῦ Καθεδρικοῦ εἶναι φιλόσοφος τῆς Σχολῆς τῶν Σιγόντων! Εἶναι θαυμαστής τῶν Ἑλληνικῶν δημιουργημάτων. Θαυμαστής καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁμιλητικὸς καὶ προσηνὴς ἦτο κατ' ἐξοχὴν ὁ Δρ. Douglas συγγραφεὺς καὶ τοῦ περὶ Ἀγίας Σοφίας συγγράμματος. Μαζὶ του ἄλλοι φιλέλληνες ἀγγλικοὶ θεολόγοι, καθηγηταὶ καὶ κληρικοί, εὐχάριστοι συνομιληταί. Ἦσαν ὁ Δρ. Νόρμαν Σμίθ, Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ κινήτριος δύναμις τῆς «Anglican and Eastern Association», ἀφωσιωμένος εἰς τὸ ὄραϊον κίνημα διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ Δρ. Atley διευθυντὴς ὀργανώσεως κοινωνιολογικῆς. Ὁ Δρ. Richard τῆς «English Church Union», σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ προστασία τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν προσβολὴν τῆς Ἀθείας. Ὁ Δρ. Fynes Clinton, συμπαθὴς φιλελληνικὴ φυσιογνωμία. Ὁ Δρ. Dey καὶ ὁ Δρ. Mortlock, συντάκται τοῦ περιοδικοῦ «The Church Times» καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὀνομαστοὶ Ἀγγλικανοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοί.

Νὰ καὶ ὁ Harold Spender, ὁ διευθυντὴς τοῦ ὀνομαστοῦ περιοδικοῦ «Nation» ἕνας ξακουσμένος συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος. Ὁ Spender ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ τοὺς φανατικωτέρους ὀπαδοὺς τοῦ μεγάλου Ἑλληνοπολιτικοῦ, τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Κοντὰ στὸν Σπέντερ νὰ καὶ ἡ στρατιὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων: Τῶν Times. Τοῦ Morning Post. Τοῦ Daily Telegraph καὶ ἄλλων.

Ἐκ τῶν Ἀγγλίδων χαιρετίζω ἐκδηλώνων εὐγνωμοσύνην ἐθνικὴν, τὴν χήρα τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, τοῦ ἀειμνήστου Burrows τοῦ μεγάλου ὑπερασπιστοῦ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων, τοῦ ὁποίου τὸν πρόωρον θάνατον ἐθρήνησεν ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων προβάλλει εὐθυτενῆς καὶ ὠραῖος, ἀληθινὸς εὐπατριδῆς, ὁ Σέρ Τζὼν Σταυρίδης, ὁ ὁποῖος μᾶς συνώδευσε εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην συνάντησιν τοῦ καταδιωκομένου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μὲ τὸν πρωθούργου Λόυδ Τζῶρτζ. Τότε εἶχα γράψει τὴν ἐπὶ τῶν λεχθέντων ἔκθεσιν, τὴν ὅποσαν μαζί μὲ τὸν Πατριάρχη τὴν εἶχε μονογράψει ὡς αὐθεντικὴ καὶ ὁ Σέρ Σταυρίδης.

Νὰ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες εἰς τὴν ἀπαστράπτουσαν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Νὰ ὁ Α. Καλβοκορέσης, σὰν βυζαντικὴ ἀγιογραφία. Νὰ καὶ ἄλλοι ἀγωνισταί, οἱ κύριοι Κ. Κωνσταντινίδης, τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, Μεσσηνέζης, Κυριακίδης, Χρ. Καίσαρης, ἀνταποκριτὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος. Ἐπίσης οἱ κύριοι Βασιλειάδης, Σεκιάρης, Μαζαράκης, Μαυροκορδάτος, Λυκιαρδόπουλος, Ἀγγελάτος, Παπαδάκης. Αὐγερινός, Θεοφιλάτος, Ἀπέργης, Μελάς, Γιαννακόπουλος, Παντελής, Φερμάνογλου, Δρ. Πούπτης, Δρακούλης, Πιζάνης, ἡ πατριὰ τῶν Παναγοπούλων καὶ ἄλλοι.

Ἐκ τῶν πρώτων εἶχε προσέλθει καὶ ὁ ἐπὶ διπλωματικὰ ποζάρων προϊστάμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ἄρχιμ. Κ. Παγώνης, ὁ ὁποῖος —ὡς ἀνεφερα— μαζί μὲ τοὺς συναδέλφους του κληρικοὺς τοῦ Ναοῦ, εἶχεν ἀπεργήσει τὸ Σάββατο τῆς Πρωτοχρονιάς καὶ τὴν ἐπαύριον Κυριακὴν κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν λειτουργίαν! Ὁ κ. Ἀρχιμανδρίτης μὲ τὴν ὑπερύψηλην κορμοστασίαν του καὶ τὴν πλούσια γενειάδα του καὶ μὲ τὰ φαρδομάνικα ράσα του, προκαλοῦσε τὴν ἰδιαίτην προσοχὴν. Δὲν ἐγνώριζα καλὰ πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς ἀγγλικῆς, τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς διεθνούς ἐν γένει κοινωνίας τοῦ Λονδίνου. Ἀτυχῶς δὲν ἐκράτησα σημειώσεις ὄλων τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐτίμησαν ἐκείνη τὴν ἱστορικὴν βραδυά.

Γνωρίζω ὅμως ὅτι ἔλειπαν δύο σημαντικοὶ ἐκπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας. Ἦτο ὁ ἐπέχων διὰ τὴν Ἀγγλίαν θέσιν Πατριάρχου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας Ράνταλλ, τὸν ὁποῖον, ἀσθενοῦντα ἐπεσκεφθήμεν εἰς τὸ Ἐρημητήριόν του τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας. Μοὶ ἔκαμε δὲ τότε βαθυτάτη ἐντύπωση. Ὁ ὑπέργηρος, 80 ἐτῶν, Ἀρχιεπίσκοπος, τὸ σπουδαιότερον —μετὰ τὸν βασιλέα— πρόσωπον, μόλις ἀντίκρουσε τὸν ὠραῖον καὶ ἐπιβλητικὸν Πατριάρχη τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης ΕΓΓΟΝΑΤΙΣΣΕ —κατασυγκινημένος— καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ ἐπιδαφιλεύσῃ τὴν ΕΥΛΟΓΙΑΝ του! Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴν του.

Τὴν συγκινητικὴν ἐκείνην σκηνὴν τῆς χριστιανικῆς ταπεινώσεως τοῦ Καντερβουρίας καὶ τὰ ὅσα συνεζητήθησαν ἐπὶ τέσσερες ὥρες, θὰ τὰ περιγράψω εἰς ἰδιαιτέραν ἀναγραφὴν.

Ὁ ἄλλος σημαντικὸς Ἀγγλικανὸς Ἱεράρχης, ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸ ἐπίσημον Δεῖπνον ἦτο ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἄρρωστος.

Εἶχα πάγει καὶ τὸν ἐπεσκεφθῆν εἰς τὴν κατοικίαν του, εἰς τὸ «Φούλλαμ

Πάλας», κατ' ἐντολήν τοῦ Πατριάρχου καὶ διεθίβασα τὰς εὐχὰς τοῦ πρὸς ἀναρρωσιν.

Θὰ ἔπρεπε, βέβαια, καὶ θὰ ἤμποροῦσαν, σὲ τέτοια ἐπιβλητικὴ συγκέντρωση τῆς πνευματικῆς ἀριστοκρατίας τῶν Βρετανῶν φιλελλήνων νὰ εἶναι παρόντες καὶ ὁ δυστυχημένος Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ ἄλλος, ὁ σὺν αὐτῷ, ὁ θλιβερὸς ἐκεῖνος Χρῦσανθος τῆς Τραπεζοῦντος, ἐὰν δὲν διεξήγαν τὸν λυσσαλέον, τὸν ἐθνοκτόνον ἐκεῖνον ἐμφύλιον πόλεμον ἐναντίον τοῦ Ἐθνάρχου τῆς ἄλλης, τῆς Μείζονος Ἑλλάδος τῶν ἀλυτρώτων. Δυστυχῶς, αὐτὸ εἶναι τὸ ἀδιόρθωτο Ρωμέικο. Νὰ κατασπαράσσεται καὶ εἰς τὴν πλέον κρίσιμη περίοδο τῆς ἐθνικῆς του ὑπάρξεως.

Κατὰ γενικὴ ὁμολογία, ἡ σημαντικὴ ἐκείνη συγκέντρωσις πρὸς τιμὴ τοῦ Ἐθνάρχου τῆς φιλοσυμμαχικῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, πνευματικοῦ δὲ Ἠγέτη καὶ τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὀρθοδόξων τῆς Οἰκουμένης, ἦτο ἐπιβλητικὴ. Καὶ ἐμπνευστικὴ. Ἡ ἐντύπωσις ἦτο βαθυτάτη. Πρὸ παντὸς δὲ οἱ ἐκφωνηθέντες, κατὰ τὸ Δεῖπνο, λόγοι ἦσαν ἰδιαιτέρας σημασίας διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον. Ἀσχολήθηκε δὲ καὶ ὁ Ἀγγλικὸς τύπος, ὅπως θὰ ἀναφέρω εἰς τὴν ἐπομένη ζωγραφιά.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τὸ μήνυμα τοῦ Ἐθνάρχου - Πατριάρχου πρὸς τοὺς Βρετανούς. — Τὰ βαθυστόχαστα ρήματα τοῦ ἀξιοθαυμάστου Φιλέλληνο^ς Dean Inge τοῦ σκυθρωποῦ φιλοσόφου. — Οἱ κερανοὶ τοῦ δυναμικοῦ Harold Spender καὶ ἄλλων.

Ἐν συνεχείᾳ: Εἰς τὸ Σπίτι τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. — Καὶ εἰς τοῦ Καντεβουρίας κτλ. Καὶ ἄλλα σημαντικά.

«ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Αὐτὴν τὴν ὀφειλὴν τὴν εἶχε διακηρύξει εἰς τὸν λόγον τοῦ ὁ σκυθρωπὸς διανοούμενος ποῦ ἐθεωρεῖτο ὅτι ἦτο ἡ πνευματικὴ Δόξα τῆς Ἀγγλίας. — «Καὶ αὐτὴ ἡ Χριστιανικὴ Ἐρησκεία — ἐτόνισεν — εἶναι νόμιμος διάδοχος τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας». Καὶ διὰ τὰ ξενοκρατούμενα Ἑλληνικὰ Δωδεκάνησα. — Καὶ τὴν Ἀγία Σοφία. — Κερανοὶ καὶ ἐναντίον τῶν τότε σφαγῶν.

Ἡ ὥρα ἐπλησίασε. Ἦτο ἡ 7 μ. μ. Δίδεται τὸ σύνθημα. Καὶ ὅλη ἐκείνη ἡ ἐκλεκτὴ δμήγυρις τῆς ἀνωτέρας διανοήσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐπιβολῆς ἐκχύνεται ἀπὸ τὸ Σαλόνι εἰς τὴν παραπλεύρως αἴθουσαν τοῦ τιμητικοῦ Δείπνου.

Ἐκεῖ ἐτελέσθη μία ἀληθινὴ μυσταγωγία τοῦ φιλελληνικοῦ κόσμου, ἡ

ὅποια ἐφαίνετο περισσότερο ἱερά, ἐφ' ὅσον ἡ Ἑλλάδα — ἰδιαιτέρως δὲ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀλυτρώτων — διέτρεχον περίοδον κρισιμοτάτην.

Ὁ Πατριάρχης μὲ καταστόλιστα τὰ στήθη ἀπὸ τὰ διάσημα, κάθεται εἰς τὸ κέντρο τῆς κυρίας τραπέζης τῶν ὁμιλητῶν. Τὸ σύνολό του, μεγαλοπρεπές, εἶχεν ἐπιβολὴν ἡγεμόνος. Ἐκατέρωθεν, εἰς μακρὰς σειράς, λαμβάνουν θέσεις οἱ ἐπίσημοι, καθὼς καὶ οἱ ὁμιληταί.

Ἐγὼ βρέθηκα εἰς τὸ μέσον τοῦ Δρος Ντώγκλας, τοῦ φιλέλληνος Ἀγγλικανοῦ κληρικοῦ, συγγραφέως καὶ τοῦ περὶ Ἀγίας Σοφίας ἔργου, καὶ τοῦ Δρος Νόρμαν Σμιθ, διευθυντοῦ τῆς «Anglican and Eastern Association». Ἐκ τῆς αὐτῶν συνομιλίας ἐκράτησα διὰ τὸ Ἡμερολόγιό μου ἐνδιαφέροντα ζητήματα περὶ τῆς διανοητικότητος καὶ τῆς ζωῆς τῶν Βρετανῶν. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω μάλιστα, ἐδημιούργησα, κατὰ τὴν συνομιλίαν, καὶ ἓνα μικρὸν ἐπεισόδιον, σχετικὰ μὲ τὸν θεσμόν τῆς Βρετανικῆς Μοναρχίας, διὰ τὸ ὅποιον ἐξήγειρα τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ Δρος Ντώγκλας. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ θὰ τὸ ἀναφέρω, ἀργότερα, ἐπειδὴ εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ βαθμοῦ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν Βρετανῶν εἰς τὴν βασιλεύουσαν Δυναστεία.

Τὸ Δεῖπνον ἄρχισε μὲ ὡραῖα αὐτοσχέδια προσευχὴ τοῦ Πατριάρχου. Ὅλοι ἠκούσαμεν ὄρθιοι. Τὸ ἐδεσματολόγιον ἦτο περίφημον. Ἦτο πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ἀπλὸ καὶ κάπως ἀνούσιον ποὺ ἐδοκιμάσαμεν, ὅταν μετέβημεν εἰς τὸ Ἑρμητηριῶν τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας, ὅπου μᾶς ἐκράτησεν εἰς γεῦμα ὁ ἐκεῖ ἀναρρωνύων Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας, τὸ σπουδαιότερον, μετὰ τὸν βασιλέα, πρόσωπον στὴν Ἀγγλία.

Μετὰ τὰ ἐπιδόρπια λαμβάνει τὸν λόγο, ὡς συμποσιάρχης, ὁ Σέρ Τζῶν Σταυρίδης. Εἶναι ὁ Ἕλλην εὐπατρίδης, ὁ ὅποιος μᾶς συνώδευσε κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Γραφεῖο τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. Περὶ τῆς ἀποκαλυπτικῆς ἐκείνης συνομιλίας τῶν δύο Ἠγετῶν, τῶν Βρετανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων θὰ ἀσχοληθῶ ἀργότερον.

Ὁ Σέρ Τζῶν Σταυρίδης ἐγείρεται καὶ προτείνει νὰ προπῶμεν εἰς ὑγείαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας καὶ ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς ὑπηρετοῦσης τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ἀκολούθως ὁ συμποσιάρχης (οἱ ρήτορες ὁμίλησαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν) μὲ πολλὴν δύναμιν καὶ εὐγλωττίαν, μὲ χρῶμα ρητορικῶν ἐξάρσεων, καὶ κάποτε μὲ χιοῦμορ, ὕμνησε τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του, κατὰ τοὺς τελευταίους πέντε αἰῶνας τῆς καταδυναστεύσεώς του. Χαρακτηρίζων δὲ τὴν ἐπαιετὴν πάλην τῆς Ἱερᾶς Ἐθνεγεροσίας τοῦ 1821, ἐξῆρε, ἐπικαίρως, τὰς θυσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου διὰ τὴν Ἀναγέννησιν. Ἐμνήσθη τῆς φοικιαστικῆς ἀγχόνης τοῦ μεγαλομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', μᾶς ἔδωκε μιὰ συνολικὴ εἰκόνα τῶν νέων ὁμαδικῶν σφαγῶν εἰς τὴν

Ἀνατολήν, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν προσφάτων θηριωδιῶν εἰς τὸν Πόντο καὶ ἐν στιγμῇ ἱερᾷ ἐμνημόνευσε τὸ ὄνομα τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος εἶχε θέσει τέρμα εἰς τὴν συνέχιση τοῦ φρικιαστικοῦ ἔργου τῆς σφαγῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἐλευθερωτοῦ ἡ αἴθουσα σείεται ἀπὸ τὰς ἐπευφημίας καὶ τὰ χειροκροτήματα. Ὅλοι ἐγείρονται καὶ ἀποτίουν εὐγνωμοσύνης φόρον καὶ εὐλαβῆ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν αὐτεξόριστον, τὸν Μέγαν Ἀναχωρητὴν τῆς Santa Barbara τῆς Καλιφορνίας.

ΘΥΣΙΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ὁ εὐπατριδῆς εἰσηγητὴς ὑμνησε τοὺς ἀδιαλείπτους ἀγῶνας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του κατὰ τοὺς τελευταίους πέντε αἰῶνας τῆς καταδυναστεύσεώς του. Χαρακτηρίζων δὲ καὶ τὴν ἐπταετῆ πάλιν τῆς Ἰερᾶς Ἐθνεγεροσίας τοῦ 1821, ἐξήρην, ἐπικαιρῶς, τὰς θυσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἀναγέννησιν. Ἐμνήσθη καὶ τῆς φρικτῆς ἀγχόνης τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'. Μᾶς ἔδωκε δὲ καὶ τὴν συνολικὴν εἰκόνα τῶν νέων ὁμαδικῶν σφαγῶν εἰς τὴν Μ. Ἀσία καὶ τὸν Πόντο. — Οἱ ἄλλοι ρήτορες Βρετανοὶ καὶ Ἕλληνες.

Κατόπιν ὁ Σέρ Τζὼν Σταυρίδης, συνεχίζων τὴν ἀριστοτεχνικὴν του εἰσήγησιν ἐνθυμίζει ὅτι ἡ Ὁμογένεια ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ ξενίξῃ τὸν συμπολίτην καὶ φίλον τοῦ Μεγάλου Ἐλευθερωτοῦ, τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον. Καὶ ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ χειροκροτημάτων μᾶς ἔδωκε ἓνα ἀδρὸν διάγραμμα τῆς φωτεινῆς σταδιοδρομίας τοῦ τιμωμένου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἐτόνισε δὲ ὅτι αἱ ἐν τῇ Βρετανικῇ πρωτεύουσῃ τιμητικαὶ ἐκδηλώσεις ἀποτελοῦν πολύτιμον ἐνίσχυσιν καὶ παρηγορίαν διὰ τὸν Πατριάρχην, ἀπερχόμενον εἰς τὴν μαρτυρικὴν Ἀνατολήν διὰ νὰ περισώσει τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν περαιτέρω ὁμαδικὴν σφαγὴν.

Ὅλα ὅσα διετύπωσεν ἀριστοτεχνικῶς ὁ εὐγλωττος ρήτωρ εἶχαν τὴν θέσιν των καὶ τὴν ἐπικαιρότητα των κατὰ τὴν τότε δραματικὴν περίοδον τοῦ νέου Μαρτυρολογίου.

Τὸν Σέρ Τζὼν Σταυρίδην διαδέχεται ὁ κ. Κ. Κωνσταντινίδης. Ἦτο μέλος τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἶχεν ἀποσταλῆ ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Κέντρο νὰ χαιρετίσῃ τὸν Πατριάρχην εἰς τὸ Λονδίνο. Ὁ κ. Κωνσταντινίδης εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀγνωτότερους Ἕλληνας πὸν ἐγνώρισα εἰς τὴν ζωὴν μου. Ἐμπορος, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ λογογράφος. Ἐγραψε ποιήματα μὲ ἀληθινὴν ἔμπνευσιν, ψάλλον τὰ μαρτυρολόγια τοῦ Ἔθνους. Εἶχεν ἐκδώσει τότε — προσφάτως — τὰ «Ἀνατολίτικα» τοῦ Βίκτωρος Οὐγκῶ,

τῶν ὁποίων ἐφιλοτέχνησε τὴν μετάφρασιν, ἀποδώσας εἰς λαξευτοὺς μουσικοὺς στίχους τὴν ψυχὴ τοῦ μεγάλου Γαλάτη ποιητῆ.

Ὁ Κωνσταντίνος ὠμίλησε σὰν ποιητῆς. Ἐχαιρέτισε τὸν Πατριάρχην καὶ ἠρμήνευσε τοὺς παλμοὺς καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν Ἀλυτρώτων, οἱ ὅποιοι ἀπέβλεψαν πρὸς Αὐτόν, ὡς σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν.

Συνεχίζων ἐξῆρε τὰς ἀνθρωπιστικὰς ἀρχὰς τῶν πολιτικῶν κατευθύνσεων τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν ὅτι μία τοιαύτη Μεγάλη Δύναμις, πού συγκεντρώνει τὰς χρηστὰς ἐλπίδας τῶν δεινοπαθούτων λαῶν δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὸν ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ ὑποθέσεων ἱερῶν Ἀλυτρωτον Ἑλληνισμὸν.

Σεμνὸς καὶ ἤρεμος καὶ ἀνεπιτήδευτος ὁ λατρεῦον τὸν Κερδῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λόγιον Ἐρμῆν, ἐξηκολούθησε εἰς τὸ Λονδίνο, τὸ Ἀθόρυβο, ἀλλὰ καὶ τὸ θετικὸ ἔργον του, τὸ ὁποῖον μετέφερεν, ἔπειτα, καὶ εἰς τὸ Παρίσι, σὰν ἀληθινὸς ἀπόστολος τῶν ἐθνικῶν δικαίων τῶν Ἀλυτρώτων.

Τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Πατριαρχείου διεδέχθη ὁ Δρ. Πούπτης, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ἑβδομαδιαίου πλουσίου περιοδικοῦ του —τῆς «Ἑσπερίας»— προσέφερεν ὠραῖες ὑπηρεσίαι εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα τῶν Ἀλυτρώτων. Ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῶν δεινοπαθούτων ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ἀπέστειλεν, εἰς στιγμὴς ὑπερτάτης κρίσεως, Ἀρχηγὸν τῆς περιωπῆς ἑνὸς μεγαλοπράγμονος Πατριάρχην καὶ μὲ τάκτ ἐπεκαλέσθη, μὲ θερμὰ λόγια εὐγνωμοσύνης τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων ἐνίσχυσιν τῶν εὐγενῶν Ἀγγλων φιλελλήνων, πού ἐφάνησαν ἕως τώρα τόσον πολύτιμοι συναθληταὶ τῆς ἱερᾶς ὑποθέσεως.

«Σεῖς —προσέθεσε— οἱ φίλοι τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, βοηθήσατέ μας, ἀκόμη μίαν φορὰν, εἰς τὴν κρισιμωτάτην στιγμὴν τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἑλλάδα, ἀπαλλασσομένη ἀπὸ τὴν σημερινὴν διαταραχὴν τῆς ὁἰ συνεχίση τὸν ὠραῖον πολιτιστικὸν τῆς δρόμον, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι προωρισμένη ἀπὸ τὴν Θείαν Πρόνοιαν».

Ὁ Δρ. Πούπτης εἶχεν ἐρμηνεύσει μὲ λόγια σεμνὰ καὶ πονεμένα τὴν ψυχὴν τῶν Ἀλυτρώτων.

Τὸν ἐκπρόσωπο τῶν Ἀλυτρώτων τὸν διεδέχθη ὁ Δρ. Inge ὁ διάσημος Ντὴν τοῦ ἐν Λονδίῳ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου, παμβρετανικοῦ σεβάσματος. Ὁ Ντὴν, πού κατεῖχε μίαν ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἐν Ἀγγλίᾳ θέσεις, ἦτο παμβρετανικὴ φυσιογνωμία, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφωτέρους ἐκπροσώπους τῆς Βρετανικῆς συγχρόνου διανοήσεως.

Σὰς τὸν περιέγραψα εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιο. Ὁ πνευματικὸς αὐτὸς κολοσσός, φιλόσοφος, συγγραφεὺς καὶ λογογράφος, εἶναι στυγνὸς τὴν μορφὴν. Καὶ σιωπηλός. Κατ' ἐξοχὴν ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος, σκυθρωπός, μοναστηρίσιος, σοὶ ἀποκαλύπτει τὸ μεγαλεῖο τῆς ἰσχυρᾶς του διανοητικότητος, ὅταν μελετήσῃς τὰ ἐμβριθῆ συγγράμματά του. Ὑψηλός, σὰν κολῶνα, ψυχρὸς σὰν μάρμαρο, διανοεῖται ἀμίλητος.

Ἡ ἀπαγγελία του ἦτο οἰκτρά. Σχεδὸν κατέπινε τὶς λέξεις του. Εἶχε κάποια νευρικότητα καὶ εἰς τὴν λαλίαν του καὶ εἰς τὰς κινήσεις του.

Ὁ φιλόσοφος αὐτός, πού ἀνήκει εἰς τὴν «Σχολὴν τῶν Σιγόντων», ἔπλεξε ἓνα ἐξαίσιον ἐγκώμιον εἰς τὰ ἀκατάλυτα δημιουργήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Μᾶς ἀνήγγειλε ὅτι εἶναι συνεργάτης ἑνὸς νέου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται: «Τὸ Κληροδοτήμα τῆς Ἑλλάδος». Μᾶς εἶπεν ὅτι ἐκεῖ πραγματεύεται τὸ θέμα περὶ τῶν ἀθανάτων κληροδοτημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα. Κληροδοτημάτων εἰς τὰς Ἐπιστήμας. Εἰς τὴν Τέχνην. Εἰς τὴν πολιτικὴν. Εἰς τὴν θρησκείαν.

Καὶ ὑπὸ τὰς ἐπανειλημμένας ἐπευφημίας, πού τὸν διέκοπτον, ὁ διάσημος Ντὴν ἐξαγγέλλει τὴν ὀφειλὴν τῶν Ἄγγλων καὶ ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος πρὸς τὸ αἰώνιον Ἑλληνικὸ πνεῦμα.

Ἐτόνισε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐὰν ὁ Χριστιανισμὸς ἐξεπορεύθη ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην, ἐν τούτοις —κατὰ τὴν γνώμην του— ὡς ὀργανικὸν σύστημα, ὡς φιλοσοφία καὶ ὡς θεολογία, ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία εἶναι νόμιμος διάδοχος τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι, ἐπὶ δέκα περίπου αἰῶνας, μέχρι δηλαδὴ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διαλύσεως τῶν Φιλοσοφικῶν Σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἠσχολήθησαν περὶ ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν Δόξαν καὶ τὴν Τιμὴν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ἴδου διατὶ —ἐτόνισε— ὀφειλέται ἡμεῖς ὅλοι — ἀγαποῦμεν τὴν Ἑλλάδα, καί, ἀνεξαρτήτως τῶν κατευθύνσεων τῆς πολιτικῆς, εἴμεθα εἰς τὸ πλευρόν σας εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῶν Ἀλυτρώτων.

Ἐτόνισε προσέτι ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχθῶμεν ὅτι ἡ πρέπουσα θέσις τῶν Ἰταλῶν εἶναι εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Δωδεκάνησα. Ἐκαυτηρίασε δὲ μὲ δριμύτητα καὶ τὰς ὑπὸ τῶν τυράννων νέας σφαγὰς τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Ἐν τέλει ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν του ὅτι συμμετέχει εἰς δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, ἐνθουσίας τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν τῆς πρὸ τριετίας γενομένης ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Παύλου δεξιώσεως αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν.

Ἐτερομάτισε δὲ τὴν βαθυστόχαστον ὀμίλιαν του μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς πεποιθήσεώς του ὅτι ὁ ἀγωνιζόμενος Ἑλληνισμὸς θὰ εὐτυχήσῃ νὰ ἴδῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὀνείρων του, ἡ δὲ Ἁγία Σοφία θὰ γίνῃ καὶ πάλιν τὸ κέντρον τῆς λατρείας τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἡ ἐκλεκτὴ ἐκείνη ὀμήγουρις τῆς Βρετανικῆς καὶ τῆς διεθνοῦς κοινωρίας ἐκάλυψε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ διασήμου σκυθρωποῦ Βρετανοῦ διανοουμένου μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα καὶ μὲ ἐκκωφαντικὰς ἐπευφημίας.

Ὅταν μιλοῦσε, ἔτσι, ἐκ τοῦ προχείρου, ὁ διάσημος Ντὴν —ἡ πνευματικὴ τῆς Ἀγγλίας Δόξα— παρετήρησα ὅτι οἱ Ἄγγλοι δημοσιογράφοι —ἐκπρόσωποι ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν — εὗρισκοντο, ἰδιαιτέρως εἰς ἀδιάπτωτην

ἐνασχόλησιν. Κρατούσαν σημειώσεις πρὸς ἀπόδοσιν τῶν πυκνωμένων στοχασμῶν τοῦ μεγάλου Βρειανοῦ διανοουμένου.

Ἄλλὰ αἱ συγκινήσεις συνεχίζονται, ἐπαναφέρουσαι τὰς παλαιὰς ἡμέρας τῶν ἐνθουσιαστικῶν ἐκδηλώσεων τῶν Βρετανῶν Φιλελλήνων, ὅταν ἐμεσουράνει τὸ λαμπρὸν ἄστρο τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου.

Μετὰ τὸν ἔνδοξον Ντὴν ἐγείρεται ἓνας, ἀληθινὰ μέγας συγγραφεὺς καὶ δημοσιολόγος. Ἦτο ὁ διευθυντὴς τοῦ περιφήμου περιοδικοῦ «NATION», ὁ Harold Spender, ἓνα θηρίο φιλελληνικῆς μαχητικότητος. Ὅταν ἐμίλησε ἐκείνη τὴ βραδυὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου, ἐνόμιζες ὅτι σὰν νὰ ἐξηγοντίζοντο κεραυνοὶ ἀπὸ τὸ στόμα του.

Εἰς τὸ ἐπόμενο : — Οἱ κεραυνοὶ τοῦ Spender. — Τὸ μήνυμα τοῦ Πατριάρχου - Ἐθνάρχου τῶν Ἀλυτρώτων πρὸς τὸν Βρετανικὸν Κόσμον. — Ὕμνοι τοῦ Ἀγγλικοῦ Τύπου.

Ἐν συνεχείᾳ: Πῶς εἶδα τὸ σπίτι καὶ τὸ Γραφεῖο τοῦ πρωθυπουργοῦ Λούδ Τζώρτζ. — Τί μᾶς εἶπε. — Συνδιάλεξις καὶ εἰς τὸ ἐξοχικὸ σπίτι τοῦ Λόρδου Προμάτου. Δηλαδὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας, ὁ ὁποῖος ΕΓΟΝΑΤΙΣΕ ἔμπρὸς στὸν Πατριάρχου καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν ΕΥΛΟΓΙΑ του.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐπικαίρως ἀνέφερε ὅτι μὲ τὸ Βατικανὸν δὲν γίνεται τίποτε. Ὅμως εἶναι δυνατὴ ἡ προσέγγισις τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας μὲ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν μεγάλων ὑποθέσεων τῆς Ἀνθρωπότητος, σπαρασσομένης.—Πρὶν ἀπὸ τὸν Πατριάρχου ἠκούσθησαν οἱ κεραυνοὶ τοῦ Χάρολδ Σπέντερ ἐναντίον καὶ τῶν Ἀγγλων ὅσοι ἀνέχονται τὸ αἶσχος τῶν σφαιρῶν εἰς τὴν ἀτυχῆ Ἀνατολήν.

Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησαν καὶ ἄλλοι ρήτορες. Ὁ συγγραφεὺς καὶ δημοσιολόγος, ὁ Χάρολδ Σπέντερ, Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ «NATION» καὶ ὁ Πατριάρχου.

Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Δρος Ange, τοῦ Ντὴν τοῦ Καθεδρικοῦ, εἶχα δημιουργήσει, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἓνα μικρὸ ἐπεισόδιον, σχετικὰ μὲ τὸν θεσμὸ τῆς Βρετανικῆς Μοναρχίας.

Εἶχα ἐρωτήσῃ τὸν παρακαθήμενόν μου Δρα Ντῶγκλας νὰ μάθω πῶς

κρίνει τὴν ἐν γένει πνευματικὴν προσωπικότητα τοῦ κατέχοντος τὴν θέσιν τοῦ Ντὴν τοῦ Ἁγίου Παύλου, παμβρετανικοῦ σεβάσματος.

Ὁ Δρ. Ντῶγκλας μοι ὕμνησε τὸν Ντὴν ὡς ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα. Καὶ μοι ἐτόνισε μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν ὅτι διὰ τὴν θέσιν τοῦ Πρωθιερέως τοῦ Ἁγίου Παύλου ἡ ἐκλογή γίνεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας! Καὶ ἐπανέλαβε μὲ ὕφος ὑπερηφανείας — «ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας!»

Φυσικὰ εἰς ἐμένα δὲν ἔκαμε ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν αὕτῃ ἢ ἰδιαιτέρως

ΡΗΤΟΡΙΚΟΙ ΚΕΡΑΥΝΟΙ

Ὁ διάσημος Harold Spender ἐπίτιμος διδάκτωρ καὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, ἀφοῦ ὕμνησε τὴν σημασίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ φιλοσυμμαχικοῦ Πατριάρχου, πορευομένου εἰς τὴν αἱματοκυλισμένη Ἀνατολή, ἐπετέθη μὲ σφοδρότητα κατὰ τῶν σφαγέων. Κατήγγειλεν ὅτι αἱ πράξεις τῶν Χριστιανομάχων ἀποτελοῦν ἀκαταμέτρητο αἴσχος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπετέθη καὶ ἐναντίον τῶν Βρετανῶν ἐκεῖνων, οἱ ὅποιοι ἀνέχονται τοὺς δολοφόνους, ἢ τολμοῦν νὰ ὑποστηρίξουν τοὺς διώκτας τοῦ Χριστιανισμοῦ!

τονισθεῖσα πρόσθετη πληροφορία, σχετικὰ μὲ τὴν ἀνάμιξι τοῦ Βρετανοῦ βασιλέως διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ντὴν. Ἐπίστευα — ἀπὸ ὅσα ἐγνώριζα τί γίνεται εἰς τὰς Αὐλὰς τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς — ὅτι τὸ νὰ προτιμηθῆ ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ ἐστεμμένους δὲν ἀποτελεῖ πάντοτε ἐνδειξὴν ἀσφαλῆ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ καταλληλοτέρου. Ἐπίστευα ὅτι οἱ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Παλάτι διοριζόμενοι ἠμπορεῖ νὰ εἶναι καλοὶ καὶ ἄξιοι. Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ εἶναι καὶ μὴ κατάλληλοι καὶ νὰ προτιμῶνται, διότι ἔχουν εὐλύγιστη τὴν σπονδυλικὴν τους στήλην, κατάλληλοι δι' ὑποκλίσεις αὐλοκόλακας, οἱ ὅποιοι ὑποκύπτουν καὶ εἰς τὶς παράλογες ἀξιώσεις τοῦ περιβάλλοντος.

Αὐτὸ ἔχων ὑπ' ὄψιν λέγω εἰς τὸν παρακαθήμενόν μου Ἀγγλικανὸν φιλέλληνα κληρικόν: Τὸ ὅτι ἓνας Dean ἐκλέγεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορα αὐτὸ ἀποκλείει τὴν πιθανότητα μήπως εἶναι δυνατόν νὰ μὴ διορίζωνται πάντοτε οἱ ἄριστοι ἀλλὰ οἱ ἔχοντες μεγαλύτεραν εὐλυγισίαν τῆς σπονδυλικῆς στήλης;

— Πῶς τὸ εἶπατε; μὲ διακόπτει ἀπότομα ὁ αἱματώδους κράσεως συνομητητής, ὁ ὁποῖος ἔγινε «μπαρούτι». Ἐστήλωσε μὲ ἐκπληξην, ὀρθάνοιχτα τὰ μάτια του ἐπάνω μου. Εἶχε θιχθῆ ἡ βρετανικὴ εὐαισθησία του καὶ ἡ ὑπερηφανεία του. Ἐγινε κατέρυθρο τὸ πρόσωπό του, καὶ μὲ φωνή, ἐμφαντικὴ τῆς ἐξεγέρσεως, προσέθεσε:

«Δὲν γνωρίζω, κύριε, τί γίνεται ἄλλοῦ καὶ ποῖα Ἀνάκτορα ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας, διὰ νὰ μορφώσετε τέτοια γνώμη. Ἐδῶ εἶναι Ἀγγλία! Καὶ στὴν Ἀγ-

γλία δὲν συμβαίνουν ἄτοπα πράγματα Διὰ τὴν ἐκλογὴν τις εἰς μία ὑπεύθυνη θέσιν ἀπὸ τὸν Βασιλέα εἶναι ἡ μεγίστη τῶν τιμῶν. Εἶναι δὲ καὶ ἡ τρανοτέρα ἀπόδειξις τῆς ἐξαιρετικῆς ἀξίας τῶν ἐκλεγομένων. Ἡ κοινὴ γνώμη ἔχει ἀπόλυτην ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν βασιλέα τῆς, διότι ὁ βασιλεὺς δὲν κάμνει ποτὲ κατάχρησι τῆς θέσεώς του. Εὐλαβεῖται τὴν κοινὴν γνώμην. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ὑποδεικνύει τὸν ἄριστον. Ἐρωτᾷ ὅλους τοὺς ἀρμοδίους καὶ φροντίζει νὰ λάβῃ τὰς ἀσφαλεστέρας πληροφορίας.

Σὰς ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν διὰ τὴν νὰ τὰ γνωρίζετε ὅτι διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀπὸ τὸν βασιλέα ὁ Δρ. Ange ὡς Dean εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν τοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου τοῦτο ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ἀπόδειξιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐξοχότητος».

Προσπάθησα ὁπωσδήποτε νὰ μπαλώσω τὰ ἀμπάλωτα.

Ἡσθάνθηκα καὶ κάποια ταπεινώσις ἀναλογιζόμενος τί γίνεται εἰς τὰ Βαλκανικὰ κράτη καὶ τί ρόλο παίζουν συνήθως οἱ αὐλικοί, οἱ ὅποιοι κάποτε μνητερίζουν κάθε ἀξία, κάθε ἱκανότητα καὶ ἀκέραιον χαρακτήρα.

Ἐγνώριζα ὅτι ὁ Δρ. Aneg ἦτο διάσημος θεολόγος μὲ βαθιεῖς, πρωτότυπες, θεωρίαι. Ἄλλά, ὕστερα ἀπὸ τὸ μάθημα πού πῆρα αἰσθάνθηκα μεγαλύτερον σεβασμὸν καὶ γὰρ τὸν ἀδαμάντινον χαρακτήρα του. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶχα παρακολουθήσει μὲ θαυμασμὸν τὸν ἐξαισιον φιλελληνικὸν λόγον, στὸν ὅποιον ἐτόνισε καὶ αὐτὰ τὰ ἀνάγλυφα:

«Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνοὶ καὶ ἡ Ἀνθρωπότης εἴμεθα ὀφειλέται πρὸς τὸ αἰῶνον Ἑλληνικὸν πνεῦμα».

Τὸν Ντὴν τοῦ Καθηδρικοῦ τὸν διεδέχθη εἰς τὸ βῆμα ἓνας ἄλλος μεγάλης πνευματικῆς ὀκλής ρήτωρ, δημοσιολόγος καὶ συγγραφεὺς δεκάδων σπουδαίων ἔργων. Ἦτο ὁ Harold Spender, πρῶτον διαμετρήματος δημοσιογράφος. Ὁ Σπέντερ, τιμημένος καὶ μὲ τὸ Ἑλληνικὸν παράσημον τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Σωτήρος, ἐπίτιμος δὲ διδάκτωρ καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, ἦτο πασίγνωστος καὶ διὰ τὸν θαυμασμὸν του μέχρι φανατισμοῦ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Αὐτὸς ὁ μέγας Βρετανός, ὅταν μιλοῦσε τὴν βραδυὰ τοῦ τιμητικοῦ Δείπνου πρὸς τὸν Οἰκουμένικον Πατριάρχη, ἐνόμιζες ὅτι νὰ ἐξηκοντίζοντο κερρανοὶ ἀπὸ τὸ στόμα του.

Ἐτόνισε στὴν ἀρχὴ τὴν σημασίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ φιλοσυμμαχικοῦ Πατριάρχου Μελετίου, πορευομένου εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἡ ὁποία ἔχει μεταβληθῆ εἰς μακελλεῖον τῶν ἀνυπερασπίστων χριστιανικῶν πληθυσμῶν. Ἐπετέθη μὲ σφοδρότητα κατὰ τῶν σφαγῶν καὶ κατήγγειλεν ὅτι αἱ πράξεις τῶν Χριστιανομάχων ἀποτελοῦν ἀκαταμέτρητον αἷσχος διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα. Μὲ εἰρωνείαν δὲ καὶ μὲ καυστικότητα ἐπετέθη καὶ ἐναντίον τῶν Βρετανῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀνέχονται τοὺς δολοφόνους ἢ τολμοῦν νὰ ὑποστηρίξουν τοὺς διώκτας τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ τιμὴ τῆς Βρετανικῆς κοινῆς γνώμης — ἐβροντοφώνησε — ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον τῆς ἐπισήμου Ἀγγλίας, ἡ τιμὴ τοῦ ἀγγλικοῦ πολιτισμοῦ ἐπιβάλλει νὰ σταθῶμεν παρὰ τὸ πλευρὸν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι, ἐκπρόσωποι τῆς Ἐλευθερίας, ἀγωνίζονται πρὸς διάσωσιν τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἐγγὺς Ἀνατολή.

Ὁ Σπέντερ μιλοῦσε μὲ ρητορικὴ δύναμη, ποῦ προκαλοῦσε τὸ θάμβος. Ἦτο ἀκατάσχετος, σὰν καταρράκτης. Διεκόπτετο δὲ ἀπὸ θύελλα χειροκροτημάτων καὶ ἐπευφημιῶν, σχεδὸν σὲ κάθε ἐπιγραμματικὴ πρόταση τῆς ἀριστοτεχνικῆς ἀγορεύσεώς του.

Ἔτσι, μὲ ὅσα ἐτόνισε ὁ Σπέντερ καὶ οἱ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ ρήτορες ἐτεκμηριώοντο ὅτι τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου δεῖπνο ἐλάμβανε τὸν χαρακτηριστὴν ἐξεγέρσεως τῆς κοινῆς γνώμης ἐρμηνευομένης ὑπὸ ἐξόχων ἀνδρῶν, ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, τοὺς ὁποίους ἡ διπλωματία κατεδίκαζε νὰ πέσουν καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν φρικτῆς τυραννίας ἢ καὶ νὰ κατασφαγοῦν.

Μετὰ τὸν Σπέντερ ἐγείρεται ὁ τιμώμενος Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης. Ὁ λόγος του ἦτο ἐκεῖνος ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι. Ἔθιξε ζήτημα παγκοσμίου χριστιανικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ὁμίλησε διὰ τὴν θερμότερα προσέγγισιν καὶ βαθμιαίαν ἔνωσιν τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς ἐντονωτέραν, ἀπὸ κοινοῦ, ὑπηρεσίαν τῶν ἰδεωδῶν τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ὅδου τί εἶπε, γαλήνιος καὶ ἐπιβλητικός, ἐρμηνεύοντος τοῦ Σέρ Τζῶν Σταυρίδη.

«Ἐἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν φιλοξενίαν ταύτην καὶ τοὺς καλοὺς λόγους, οἵτινες ἐλέχθησαν δι' ἐμέ, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μου, καὶ διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐπιτελέσει ἐν αὐτῇ. Ἀντιλαμβάνομαι καλῶς τὴν σημασίαν ὄλων τούτων καὶ χαίρω ὅτι καὶ ἐξ Ἀγγλίας, ὅπως καὶ ἐξ Ἀμερικῆς, ἀποκομίζω, ἀπερχόμενος εἰς τὴν διακονίαν μου, πολύτιμον κεφαλαῖον συμπαθειῶν. Δύναμαι ἄλλως νὰ εἶπω ὅτι ἡ προσκομιδὴ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἀναμένεται ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῆς εὐθύνης τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος. Διότι δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ προτίμησις ἐμοῦ, τοῦ μακρὰν εὐρισκομένου, ἐπὶ τῆς ἐκλογικῆς ψήφου, ὀφείλεται μὲν εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ μου ἔδει νὰ θριαμβέσῃ ἡ ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους ὑπὸ τῆς ἀντιδραστικῆς Κυβερνήσεως (τῶν Ἀθηνῶν) κακοποιουμένης, ὀφείλεται ὅμως καὶ εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι ἔχω τὸ προνόμιον νὰ ἀπολαμβάνω ζωηρῶν συμπαθειῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ διὰ τὸν ζωηρῶς ὑπ' ἐμοῦ ἐκδηλωθέντα πρότερον πόθον ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐν ταῖς χώραις ταύταις μεγάλου κλάδου τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποῦ μὲν ὑπὸ μορφὴν ἐνώσεως ἐν τῷ πεδίῳ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς καὶ διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ δὲ ὑπὸ τὴν μορφὴν ἐνώσεως ἐν τοῖς μυστηρίοις».

Συνεχίζων μὲ τὰκτ πάντοτε, καὶ τονίζων τὸ ζήτημα τῆς εὐκταίας ἐνώ-

πεως τῶν Ἐκκλησιῶν, Ἑλληνορθόδοξου καὶ Ἀγγλικανικῆς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἠθικὰς δυνάμεις, καὶ ὑπαινισσόμενος ὅτι ὑπῆρξαν ἄκαρποι αἱ μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἀπόπειραι συνδιαλλαγῆς, προσέθεσε:

«Λιότι καὶ ἐκ τῆς συμφορᾶς τοῦ μεγάλου πολέμου, ὅστις διήρσε τὸν κόσμον εὐρύτερον καὶ βαθύτερον ἢ εἰς πᾶσαν ἄλλην περιπτώσιν ἀνθρωπίνης ζωῆς, προέκυψε ζωηρὰ ἢ συναίσθησις τῆς ἀνάγκης εὐρύνσεως τῶν δεσμῶν τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ομάδων καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ πόθος τῆς ἐνώσεως τῶν διεστώτων καὶ προσεγγίσεως τῶν μεμακρυσμένων, παντοῦ ὅπου δὲν παρεμβάλλεται τὸ φυσικῶς ἀδύνατον.

«Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἥς ἠγεῖται τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀπογοητευθεῖσα ἐκ τῶν προγενεστέρων ἀποπειρῶν περὶ ἐπανασυνδέσεως τοῦ ἐξ ἀνθρωπίνων ἁμαρτιῶν διαρραγέντος δεσμοῦ μεταξὺ τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀποπειρῶν, αἵτινες ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εὐρυνσιν τοῦ χάσματος, χωρὶς νὰ παύσῃ ποτὲ πιστεύουσα εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα «ἵνα πάντες ἐν ὧσι, ἐχαλάρωσε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς διὰ τὴν ἀνάληψιν νέων ἀποπειρῶν».

Τονίζων δὲ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐπισκοπελιανῆς ἢ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ὑπὲρ τῶν σφαζομένων Χριστιανῶν, εἶπε:

«Ἦλθεν ὁμοῦ τὸ ἐξ Ἀγγλίας καὶ ἐξ Ἀμερικῆς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πνιγομένην ἐν τῷ αἵματι αὐτῆς Χριστιανικὴν Ἀνατολήν, ἥλθεν ἢ ἔμπρακτος ἐκδήλωσις γνησίας χριστιανικῆς ἀγάπης τῶν λαῶν τῶν δύο χωρῶν, ἐπιτελεσασῶν τὸ ἔργον τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου πρὸς παραμυθίαν καὶ σωτηρίαν τῆς τραυματιομένης καὶ ἐκπνεύσεως χριστιανοσύνης τῆς Ἀνατολῆς, ἥλθεν ἢ φωνὴ τῆς δημοσίας γνώμης τῶν χριστιανικῶν τούτων λαῶν, ζητοῦσα ἐλευθερίαν καὶ δικαιοσύνην διὰ τὴν ὑπερδύναμον δοκιμασθεῖσαν Χριστιανικὴν Ἀνατολήν (ραγδαῖα χειροκροτήματα), ἦλθαν πάντα ταῦτα νὰ δημιουργήσουν ἀτμόσφαιραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ ἰδέα τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἀνέζησε καὶ κατέστη πόθος γενικὸς καὶ πίστις ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς τοῦ πληρώματος αὐτῆς τοῦλάχιστον μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ὑπὸ ἐλαχίστων χωρίζονται διαφορῶν, οἵαι εἶναι αἱ τῆς Ὁρθόδοξου καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας». (Ἐπευφημίαι καὶ ζωηρὰ χειροκροτήματα).

Μὲ χάριν καὶ μὲ λεπτότητα καὶ ἀγάπην ὁ Ὑπατος Ἡγέτης τῶν 150 ἑκατομμυρίων Ὁρθόδοξων τοῦ κόσμου, ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀσθενοῦντα Ἀρχηγὸν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, προσέθεσε:

«Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἢ Σεβασμιότης του ἀπὸ τῆς κλίνης, ἐν ἣ δυστυχῶς κατάκειται, ἀσθενοῦσα, ἐπιστέλλουσά μοι σήμερον εὐηρεστήθη νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν ἐπιστολήν: «Θὰ εἶναι διὰ τὸ καλὸν τοῦ κόσμου νὰ ἔλθουν αἱ Ἐκκλησίαι εἰς τὰς ὁποίας Ὑμεῖς καὶ ἐγὼ ἀνήκομεν, εἰς στενωτέραν φιλίαν,

ἐν ὀνόματι καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου». (Ζωηραὶ ἐπευφημίαι ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας).

Ὁ Πατριάρχης κατέληξεν ὡς ἑξῆς: Ἐκάλεσεν εἰς προσευχὴν τὴν ἐκπροσωποῦσαν τὴν πνευματικὴν ἀγγλικὴν καὶ διεθνή συγκέντρωσιν. Εἶπε ἐν συγκινήσει τὰ ἑξῆς:

«Καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡ διάνοιά μου μεταφέρεται εἰς τὴν κλίνην ἄλλου διαπρεποῦς Ἱεράρχου, τοῦ ἐπισκόπου τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, τοῦ σεβασμιωτάτου Ingram καὶ τούτου δυστυχῶς ἐν ἀσθενείᾳ κατακειμένου. Παρακαλῶ, ἐνωθῆτε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν προσευχὴν ὅπως χαρισθῶσιν ἀμφοτέροι τῇ Ἐκκλησίᾳ σῶφι καὶ ὀλοτελεῖς, συνεχίζοντες τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου».

Ὁ λόγος τοῦ Πατριάρχου, μεταφράζοντας τοῦ Σέρ Τζῶν Σταυρίδη, ἐπροξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Διότι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας, ἔθιξε ζητήματα προσφιλῆ εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Χριστιανοσύνην, αἰσθανομένην, ἐκπαλαι βαθύτατον σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν.

Τὴν ἐπαύριον αἱ σπουδαιότεραι ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου ἀνέγραψαν τὰ ὅσα ἔλαβον χώραν εἰς τὸ Σέσιλ. Ἔτσι μὲ τὴν εὐρεῖαν δημοσιότητα ἐνισχύετο τὸ ρεῦμα τῆς κοινῆς γνώμης πρὸς προστασίαν τῶν χριστιανῶν τῆς αἱματοκυλισμένης Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τὰ μετὰ ταῦτα. — Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Βρετανικοῦ Τύπου. — Αἱ περαιτέρω ἀσχολαὶ τοῦ Πατριάρχου. — Ἡ ἐπίσκεψις στὸ Γραφεῖο τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυντ Τζώρτζ. — Αἱ συνομιλῖαι καὶ μὲ τὸν Ἀγγλικανὸν Ἀρχιεπίσκοπον κλπ.

ΕΞΕΧΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Τί εἶδα εἰς τὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἀγίου Παύλου καὶ εἰς τὸ Οὐεστμίνστερ Ἄμπυ. Δέν εἶναι μόνον θρησκευτικὰ σεβάσματα, ἀλλὴ ταυτοχρόνως καὶ πολυδαίδαλα ἔθνομολογικὰ βρετανικὰ Μουσεῖα.—Δέκα αἰῶνων ἱστορία τὴν βλέπεις σὰν κινηματογραφικὴ ταινία, μὲ ἀδριάντες καὶ μὲ ἔξοχα μνημεῖα Τέχνης.—Τί δὲ ἐγίνετο ἐάν καὶ ἡ Ἑλλάδα ἀποκτοῦσε τὸ ἴδικό της τὸ ἀσύγκριτο Πάνθεο! Ὁ λόγος καὶ περὶ «τῶν ὑπουργῶν» τοῦ Πατριάρχου!

Ἔτσι, μὲ τὰ ὅσα κεραινικὰ εἶπε ὁ διευθυντὴς τοῦ σημαντικοῦ περιοδικοῦ «NATION» Σπέντερ, καὶ μὲ ὅσα διεκήρυξεν ὁ πνευματικὸς κολοσσός, ὁ

Dean Ange και οί ἄλλοι, ἐξυπηρέτησαν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα μας. Ἐβγῆκαν τὴν ἐπαύριο οἱ σπουδαιότερες ἐφημερίδες τῆς Βρετανικῆς πρωτεύουσας, ὅπως οἱ «Τάϊμς», τὸ «Μόρνινγκ Πόστ», τὸ «Νταϊηλυ Τέλεγραφ» και ἄλλες — τὰ ἰσχυρότερα ὄργανα τῆς κοινῆς γνώμης— και μᾶς ἐξυπηρέτησαν. Ἀνεγραψαν τὰ ὅσα συνέβησαν εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου δεῖπνο, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει τὸν χαρακτῆρα ἐνθουσιώδους φιλελληνικῆς διαδηλώσεως.

Ἔτσι, κατὰ τὴ μαύρη ἐκεῖνη περίοδο, πού ἡ Ἑλλάδα κατηγγέλλετο — ὄχι πάντοτε δικαίως— ὡς ἀντισυμμαχική και φιλοκαίξερική, ἐμάνθανε εὐρύτερα ὁ ἀγγλικὸς κόσμος πόσον ἱερὰ ἦτο ἡ ὑπόθεσις ὑπὲρ τῶν καταδιωκομένων ἐν Ἀνατολῇ χριστιανῶν, διὰ τὴν ὁποῖαν συνηγόρησαν και οἱ ἔξοχοι Βρετανοὶ ρήτορες πρὸς ἐνίσχυση τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἀποστολῆς τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχου.

«Μὲ μιά τουφεκιά δυὸ τρυγόνια», λέγει ἡ ἑλληνική παροιμία. Ἄλλὰ ἐδῶ ἡ τουφεκιά ἔφερε πολλὰ τρυγόνια. Ξαναζωντάνεψαν δὲ ἀπὸ τὴν νεκροφάνεια και αἱ φιλελληνικαὶ δυνάμεις τῶν Βρετανῶν. Ἀκριβῶς δὲ αὐτὸ θέλω νὰ τονίσω ἰδιαίτερα: τὸν σεισμὸ πού προκαλοῦσε εἰς τὴν χριστιανική Ἀγγλία τὸ πέρασμα ἐνὸς Πατριάρχου και μάλιστα ἐνὸς μεγαλοπράγμονος Πατριάρχου τῆς δυναμικότητος και τῆς πνευματικῆς εὐστροφίας τοῦ Μελετίου, γεννήματος τῆς ἠρωϊκῆς Κρήτης.

Τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας —ὡς ἔχω ἀναφέρει και θὰ ἀναπτύξω περισσότερον — παρεπιδημοῦσαν στὸ Λονδίνο οἱ δύο θλιβεροὶ ἐχθροί: ὁ ἀτυχῆς πρωθυπουργὸς και ἐκεῖνος ὁ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος. Αὐτοὶ ὅμως ἦσαν ἀφανεῖς, κλεισμένοι. Καὶ πενθοῦσαν. Πενθοῦσαν δὲ και ἦσαν φαρμακωμένοι ὄχι διότι ἐχάνετο ἡ Μεγάλη Ἑλλάδα, ἀλλὰ διότι κυριαρχοῦσε, τιμῶμενος και θαυματοζόμενος, ὁ μισητὸς ἀντίπαλος, ὁ συμπατριώτης τοῦ «προδότη»! Αὐτὴ ἦτο τότε ἡ μεγάλη ἐθνική συμφορὰ πού μᾶς ἔδερνε, ἀλληλοτρωγομένους.

Θὰ ἦτο ἐνδιαφέρον νὰ ἀναφερθῆ πῶς ζοῦσε ὁ Πατριάρχης τὶς ἐβδομάδες πού παρέμεινε στὴν Βρετανική πρωτεύουσα. Ἀπλούστατα. Ἦτο κλεισμένος μέσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Ρίτζ. Ἀπὸ ἐκεῖ κινοῦσε τὴν μηχανὴ τῶν πολύπλευρων ἀγῶνων πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις. Αἱ ἐπιστολαὶ του, αἱ ἐκθέσεις του, αἱ ὁδηγίαι του πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, εἰς τὴν Ἐπισκοπὴ Νέας Ὑόρκης και πρὸς ἄλλα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἐγίνοντο ὄχι διὰ τοῦ ταχυδρομείου, ἀλλὰ μέσῳ τοῦ τηλεγραφείου. Νύχτα - μέρα ἦτο ἀπασχολημένος εἰς τὸ Ρίτζ. Ὅμως, ὡς ἀπεδείχθη, ὅλη αὐτὴ ἡ ἀλληλογραφία, ἐκθέσεις, τὰ σημαντικὰ ἔγγραφα κτλ., δὲν ἔφθαναν εἰς τὸν προορισμὸ τους! Οἱ ἐν Ἑλλάδι θανάσιμοι εἶχαν κηρύξει «μποῦκοτάξ»! Τὰ τηλεγραφήματα ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη και ἀπὸ τὸ Λονδίνο περνοῦσαν ἀπὸ τὴ νῆσο Σύρα. Καὶ ἐκεῖ τὰ ἔτρωγε ὁ Μινώταυρος! Περὶ τοῦ ἀνακαλυφθέντος αὐτοῦ σκανδάλου τῆς Ἑλληνικῆς Δόξης θὰ ἀσχοληθῶ ἰδιαιτέρως. Οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις,

μὴ γνωρίζοντες τὴν μεσολάβησιν τοῦ «Μινωταύρου», εὐρίσκοντο, ἐπὶ ἑβδομάδες, εἰς ἀγωνίαν, μὴ γνωρίζοντες ἂν ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη τὴν ἐκλογὴν!

Πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ ξενοδοχεῖο Ritz ὅπου μᾶς ὠδήγησαν, ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ἐπισημότερο. Καὶ δαπανηρότερο. Ἐκεῖ καταλύουν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες. Μᾶς ὠδήγησαν δὲ ἐκεῖ, διότι ἐνομίσθη ὅτι ἓνας πνευματικὸς καθηγεμῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων, ἔπρεπε νὰ στήσῃ ἐκεῖ τὸ Ἀρχηγεῖο του.

Ἦτο ὁμως δρᾶμα ὅτι μᾶς ἐπῆγαν ἐκεῖ ἀπὸ ἄγνοια τῆς οικονομικῆς πραγματικότητος. Διότι τὰ οικονομικά μας μέσα μόλις ἐπαρκοῦσαν, ὅχι εἰς τὸ πολυδάπανο Ρίτζ, ἀλλὰ εἰς ἓνα τετάρτης τάξεως ξενοδοχεῖο. Λέγω δὲ δρᾶμα, διότι ἐκινδυνεύσαμε νὰ μείνωμεν «ἀμανάτι» στὸ Λονδίνο. Καὶ δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ κουνηθοῦμε ἀπὸ ἐκεῖ, ἂν δὲν εὐρίσκετο ἓνας Χριστιανός, ὁ ὁποῖος, τὴν τελευταία στιγμή, ἀνέλαβε νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ σπασμένα. Ὅχι μόνον τὰ ὀγκώδη τηλεγραφικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ἕκτακτα μπίλλια. Ὁ Πατριάρχης κρατοῦσε εἰς ἐστίασιν ὅλους τοὺς δυναμικοὺς φίλους καὶ θαυμαστάς. Ὅλα ἀβέρτα.

Ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος πού ἀνέλαβε νὰ ἐξοφλήσῃ τὸν εὐτραφῆ λογαριασμόν ἦτο ἓνας μεγαλοῦδεάτης Ἕλλην ἀπὸ τὸν Μαρμαρᾶ. Ἦτο ὁ ἐφοπλιστής, ὁ Παντελῆς. Ὁ ἴδιος ὁ ἐκ Μαρμαρᾶ ἐχάρισε εἰς τὸν Πατριάρχη καὶ ἄλλα πρόσθετα ἐφόδια, διὰ νὰ πᾶμε καὶ στὸ Παρίσι εἰς τὸ πρέπον ξενοδοχεῖο.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδες τὰ τηλεγραφήματα τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη καὶ ἀπὸ τὸ Λονδίνο δὲν ἐπῆγαιναν εἰς τὸ Πατριαρχεῖο! Διότι περνοῦσαν ἀπὸ τὴ νῆσον Σῦρον καὶ ἐκεῖ τὰ ἔτρωγεν ὁ «Μινωταύρος!» Οἱ ἐν Φαναρίῳ δὲν ἐγνώριζαν ἂν ὁ Μελέτιος εἶχε δεχθῆ τὴν ἐκλογὴν του! — Πῶς ἐμπλέχθηκα εἰς τὰ διπλωματικά «δρίχτρα» τοῦ Τραπεζοῦντος! — Τὸ «Ἐπιτομὴ Πολέμου!»

Τὸ πατριαρχικὸ διαμέρισμα στὸ Ρίτζ Χοτέλ εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἀληθινὸ προσκύνημα. Ἀπὸ τὸ πρωτὸ ἕως τὸ βράδυ ἀνεβοκατέβαιναν οἱ θαυμασταί, πρὸ παντὸς τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας τοῦ Λονδίνου οἱ ἐξέχοντες.

Κλεισμένος μέσα εἰς τὸ Ρίτζ ὁ Πατριάρχης, δὲν εἶχε καιρὸ οὔτε νὰ ἴδῃ τὴν ἀχανῆ Βρετανικὴ πρωτεύουσα. Οἱ μόνες ἐπισκέψεις πού ἐκάμαμεν ἦσαν: εἰς τὸ σπίτι τοῦ πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ. Εἰς τοῦ Λόρδου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας Ραντάλλ καὶ Πριμάτου τῆς Ἀγγλίας, ἀσθενοῦντος, πήγαμε καὶ τὸν εἶδαμε εἰς τὸ ἐξοχικὸ παρὰ τὸ Ντόβερ Ἐρημητήριον τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας. Ἐπήγαμε δὲ καὶ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ φιλέλληρος Λόρδου Κρόσφελντ, καθὼς καὶ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Σερ Τζὼν Σταυρίδη.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὸ σπίτι τοῦ διασήμευ Dean τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ

τοῦ Ἀγίου Παύλου, τοῦ δόκτορος INGE τοῦ σιωπηλοῦ, πού ἀνῆκεν εἰς τὴν «Σχολὴν τῶν Σιγῶντων».

Ὅλες τὶς ἄλλες ἐπισκέψεις, ἐξεχόντων ὁμογενῶν, δὲν τὰς ἀνταπέδωκεν προσωπικῶς ὁ Πατριάρχης. Δι' αὐτὰς τὰς ἐπισκέψεις καὶ τὰς διαφόρους ἐν γένει ὑποθέσεις του, μετεχειρίζετο ἡμᾶς τοὺς δύο συνοδοὺς του, πού μᾶς ἐπεστράτευσε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὸν ἀγῶνα του. Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ λεχθῆ ὅτι ἐκείνη ἡ συνοδεία, ἡ ὁποία παρετάθη ἐπὶ μῆνες εἰς τὴν Εὐρώπῃ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη, μᾶς εἶχε ρημάξει οἰκονομικῶς. Ἡ «ἀποστολή» ἐχαρακτηρίζετο ὡς «ἐθνική, συνεπαγομένη θυσίας». Δὲν ἐπηγαίναμεν, ἐπομένως, γιὰ «μαλλί», ἀλλὰ δὲν ἐφантаζόμεθα ὅμως ὅτι θὰ ἐγυρίζαμε τόσον γενναῖα «κουρεμένοι»!...

Εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο συνοδοὺς εἶχαν ἀνατεθῆ τὰ διάφορα πατριαρχικά «Ἐπιτροπεία». Ὁ συνάδελφός μου ἐκ Σικάγου Κώνστας Χατζηδημητρίου εἶχεν ἀναλάβει, ἅς ποῦμε, δύο Ἐπιτροπεία. Τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν, ἄνευ ὅμως ταμείου, μὴ ὑπαρχόντων «σκουδῶν»!

Εἰς ἐμένα ἔτυχε τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Ἐξωτερικῶν! Ὁ Πατριάρχης ἐνόμιζε ὅτι ἤμουν ἀτάλληλος δι' αὐτὸ τὸ Ἐπιτροπεία! Παρ' ὀλίγον δὲ νὰ τὸ πιστεύσω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος. Καὶ μάλιστα ἐκαμάρωνα!

Ὅταν ὅμως ἀνέλαβα ἐντολὴν, διπλωματικῆς διαπραγματεύσεως μὲ ἐκεῖνον τὸν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον καὶ ἐμπερδεύτηκα εἰς τὰ «φαναριώτικα» δίκτυα του, ἐκατάλαβα, μετὰ ὠρισμένη ἀποτυχία μου, ὅτι δὲν εἶχα «διπλωματικά» προσόντα. Εἶπα δὲ εἰς τὸν Πατριάρχην, τίμια καὶ εὐλαβικῶς, ὅτι τὸ μόνον χαρτοφυλάκιον, διὰ τὸ ὁποῖον αἰσθάνομαι ὅτι μπορῶ νὰ τὰ βγάλω πέρα, νικηφόρος, ἔστω καὶ στήθος πρὸς στήθος, εἶναι τὸ «Ἐπιτροπεία Πολέμου»! Ὁ Πατριάρχης μειδιούσε διὰ τὴν προτίμησίν μου νὰ ὑπηρετήσω εἰς ἄλλο Ἐπιτροπεία. «Τοῦ Πολέμου»! Πάντως, δημοσιογραφικοῦ πολέμου.

Εἰς ξεχωριστὸ κεφάλαιον θὰ ἀναφέρω τὰ ὅσα περίεργα συνέβησαν ὅταν, μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου, ἐπεσκέφθηκα τὸν Τραπεζοῦντος εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του. Ἡ ἀποστολή μου ἦτο ἄκρως ἐμπιστευτική. Ἐπῆλθε μὴ μυστικὴ συμφωνία, τὴν ὁποίαν διεβίβασα εἰς τὸν Ἐθνάρχην τῶν Ἀλυτρώτων. Ὅμως τὴν ἔπαθα. Διότι ἤμουν ἀνίκανος νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ μὲν λαλιὰ τοῦ συνομιλητοῦ ἦτο θετικὴ καὶ ὀλοκάθαρη, ὅμως τὰ ὅσα ἔκρυπτε εἰς τοὺς ὀπισθίους γύρους τοῦ ἐγκεφάλου του ἦσαν ἐντελῶς διάφορα! Καὶ ἔτσι βρέθηκα μπλεγμένος εἰς τὰ δίκτυα τῆς καλογερικῆς διπλωματίας!

Σὰν ὑπουργὸς πού ἤμουν τῶν Ἐξωτερικῶν ἢ τοῦ Πολέμου, ἐπήγαινα, κατ' ἐντολὴν, νὰ ἀνταποδίδω ἐπισκέψεις ἐξαιρετικῶν ὁμογενῶν μας, οἱ ὁποῖοι πολιορκούσαν τὸν Πατριάρχην εἰς τὸ Ρίτς Χοτέλ. Ἔτσι εὗρισκα τὴν εὐκαιρίαν νὰ βλέπω καὶ νὰ μελετῶ τὰ παντοῖα πολιτιστικὰ ἰδρύματα καὶ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα καταγλαΐζουν τὴν πρωτεύουσα τοῦ Βρετανικοῦ κόσμου. Ἐπῆγα, ἐφω-

διασμένος και με τὸν «Μπέντεκερ», εἰς Μουσεῖα. Βιβλιοθήκες. Ἐκκλησίαι. Καὶ γενικὰ εἰς ὅλα τὰ ἀξιοθέατα μέρη, διὰ νὰ συμπληρώσω τὴν μόρφωσίν μου.

Ἐμελέτησα, ἰδιαίτερα, τὰ ἀπάνταστα κειμήλια εἰς τὸ Westminster Abbey, καὶ εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἐνδιαφέρθηκα ἰδιαίτερα διὰ τὸν Καθεδρικὸν, διότι ὁ Πατριάρχης μοι εἶπεν ὅτι πρέπει ἀπαραιτήτων νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν διάσημο Dean τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ σοφὰ του συγγράμματα ἔχει ὑμῆσει τὰ πανανθρώπινα δημιουργήματα τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας. Αὐτὸς ὁ Dean ὡς ἔχω ἀναφέρει, ὅταν ὠμίλησε εἰς τὸ δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου, ἐτόνισε «τὴν ὀφειλὴν τῆς Βρετανίας καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος εἰς τὸ αἰῶνιο Ἑλληνικὸ Πνεῦμα». Ἡ Ἐκκλησία αὐτή, τῆς ὁποίας προΐστατο ὁ σοφὸς Ἑλληνιστὴς Dean, εἶναι διὰ τοὺς Ἕλληνας, ὅ,τι δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας ἢ Ἁγία Σοφία καὶ ὅ,τι ὁ Ἅγιος Πέτρος διὰ τὸν Ρωμαιοκαθολικὸν κόσμον. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος στὸν Χριστιανικὸν κόσμον.

Ὁ Καθεδρικὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου δὲν εἶναι μόνον θρησκευτικὸν σέβασμα. Εἶναι ταυτοχρόνως καὶ Βρετανικὸν Ἐθνολογικὸν ἀξιοθαύμαστο Μουσεῖο. Ὅλα τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς ἱστορίας τοῦ Βρετανικοῦ Ἔθνους. Θριάμβοι, μάχαι, ναυμαχίαι καὶ λοιπά, πάντα τὰ ἐνδοξα γεγονότα ἔχουν ἀποθανατισθῆ ἔκει με ἀνδριάντες καὶ περίφημες γλυπτὲς συνθέσεις διασήμων Βρετανῶν καλλιτεχνῶν.

Εἶδα ἐκεῖ, καθὼς καὶ εἰς τὸ Westminster Abbey ἀναρίθμητα γλυπτὰ ἔργα. Εἶδα ἐκεῖ μέσα ὁμοιώματα —ὑπερφυσικοῦ μεγέθους ὁμοιώματα— ὄχι μόνον στρατηγῶν καὶ ναυάρχων καὶ ἄλλων νικητῶν ἐν πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ νικητῶν εἰς τὰ πεδία τῆς εἰρήνης διασήμων πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐπιστημόνων, φυσιοδιφῶν, ἐξερευνητῶν, συγγραφέων, ποιητῶν, καλλιτεχνῶν. Ὅλοι ὅσοι ἔχουν καθιερώσει τὴν ζωὴν τους διὰ νὰ δημιουργηθῆ —διὰ μέσου τῶν αἰώνων— τὸ μεγαλεῖο τοῦ Βρετανικοῦ Ἔθνους, ἔχουν ἀπαθανατισθῆ δι' ἀνδριάντων καὶ ἄλλων κολοσσιαίων συνθέσεων καὶ ἱστορικῶν μνημείων πού εἶναι «θαῦμα ιδέσθαι».

Εἶχα ζηλέψει αὐτὴν τὴν ἔμπνευσι τῆς διανοητικότητος τῶν Βρετανῶν. Καὶ ὠνειρεῖθην καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἕνα παρόμοιο ἱερὸν σέβασμα. Τὸ ἐνδοξότερον τοῦ κόσμου σέβασμα. Ἐνα σέβασμα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι καθιερωμένο καὶ εἰς τοὺς παντοίους ἀγῶνας καὶ εἰς τὰ πανανθρώπινα ἰδεώδη τῆς αἰωνίας φυλῆς τῶν Ἑλλήνων. Καὶ νὰ ἀτενίζωμεν ἐκεῖ εἰς αὐτὸ τὸ Πανελλήνιο σέβασμα τίς μορφὲς τῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγάλων διανοουμένων, φιλοσόφων, συγγραφέων, καλλιτεχνῶν, ποιητῶν, τῶν ἡρωϊκῶν ἀθλητῶν καὶ τῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τριῶν καὶ πλέον χιλιάδων ἐτῶν ἔχουν ἀγωνισθῆ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἔτσι ἐδημιούργησαν τοὺς ἐξαισίους σταθμοὺς τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἀποτελεῖ τὴν δόξα καὶ τὸ ἀγλαΐσμα τῆς Ἀνθρωπό-
τητος.

Σὰν τὸν Καθεδρικὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου, πού τὸν ἐφιλοτέχνησε ὁ μεγάλ-
ος Βρετανὸς Ἀρχιτέκτων Βρέν (1675 — 1710), εἶναι, ὡς ἀνέφερα, καὶ τὸ
περίφημο ἀριστούργημα Westminster Abbey, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ ἀνάγεται
εἰς τὸν ἕνατον αἰῶνα. Εἶναι καὶ αὐτὸς ὁ Ναὸς ὄχι μόνον χριστιανικὸ σέβα-
σμα, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἓνα πολυδαίδαλο Ἐθνολογικὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο.
Σὰν Διδακτῆριον.

Διὰ τὰ μάθη ὁ Ἄγγλος τὴν ἱστορίαν τοῦ εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἐπισκεφθῆ ἀμ-
φοτέρως τὰ σεβάσματα τῆς «Πίστewos καὶ τῆς Πατρίδος» τῶν Βρετανῶν. Θὰ
ἰδῆ ἐκεῖ ζωντανὴ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους του. Θὰ τὴν ἰδῆ σὰν ἓνα κινημα-
τογράφο τὴν ἱστορίαν του, μελετῶντας ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐξαισία τῆς Τέχνης Μνη-
μεῖα, τὰ ὁποῖα ἀνεγείρει συνεχῶς καὶ ἐξακολουθητικῶς τὸ Ἔθνος του ἀπὸ
δέκα αἰῶνων μέχρι σήμερον. Κάτι τὸ ἀσύλληπτο εἰς ἔθνικὸ μεγαλεῖο.

Μέσα ἐκεῖ εἰς τὸ πολυδαίδαλο Westminster Abbey εἶναι τὰ μνημεῖα
καὶ οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων τῆς Καν-
τερβουρίας. Φυλάσσονται ἐκεῖ ἀκόμη καὶ οἱ στολές καὶ τὰ κοσμήματα καὶ ὅλα
τὰ ἱστορικὰ ἀντικείμενα τῶν βασιλέων. Καὶ τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν. Μέσα ἐκεῖ
εἰς τὰ ἀναρίθμητα μνημεῖα — ἀνδριάντες, προτομῆς ἢ γλυπτικῆς συνθέσεις
ἀνωτέρας Τέχνης— πού διαιωνίζουν τὶς ἱστορικὰς σελίδες τοῦ Βρετανικοῦ
μεγαλείου, εἶδα ἓνα πανόραμα ἐξαισιοῦ. Εἶδα ἀπὸ ὅ,τι ἐγνώριζα ἀπὸ τὴν ἱστο-
ρίαν τοῦ Βρετανικοῦ πολιτισμοῦ, μορφῆς προσφιλεῖς καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸ
κόσμο.

Νά, ἀγαματένιοι οἱ φιλέλληνες Βρεταννοὶ πρωθυπουργοί. Νά ὁ κατὰ
τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ ἱεροῦ 1821 πρωθυπουργὸς Γεώργιος Κάννιγκ.
Νά καὶ ὁ ἄλλος, ὁ Γουίλλιαμ Γλάδστον, τοῦ ὁποίου ὁ ἀνδριὰς στολίζει τὴν
πλατεῖαν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια μου προβάλλουν καὶ οἱ μεγάλοι Βρεταννοὶ δια-
νοούμενοι. Νά οἱ ποιηταί, ὁ Σαίξπηρ, ὁ Μίλτον καὶ ὁ Τέννyson. Νά καὶ οἱ
λογοτέχνη, ὁ Οὐῶλτερ Σκὼτ καὶ ὁ Τσάρλς Ντίκενς. Νά καὶ ὁ ἐκ πολιτο-
γραφήσεως Βρεταννός, ὁ διάσημος μουσουργὸς Χαϊντελ. Νά καὶ ὁ κριτικὸς
Τζῶν Ράσκιν καὶ ὁ βαθυστόχαστος Τόμας Καρλάυλ. Νά καὶ ὁ μεγάλος ζω-
γράφος Τῶρνερ. Νά καὶ ἄλλος γνωστὸς καὶ προσφιλὴς ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς
ὑπηρεσίας μου στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας: ὁ Λόρδος Κρόμερ, ὁ ἐκ-
πολιτιστὴς τῆς χώρας τῶν Φαραῶν. Νά καὶ ὁ νικητὴς τοῦ Σουδᾶν στρατη-
γὸς Γόρδων.

Καὶ παρελαύνουν εἰς τὸ μεγαλοφάνταστο πανόραμα τῶν Βρετανῶν ὁ
φυσιοδίφης Ντάργουϊν, καὶ ὁ φιλόσοφος Σπένσερ καὶ ὁ Νεύτων, ὁ περιώνυ-
μος ἀστρονόμος. Ὁ Λόρδος Σώλσμπωρ καὶ ὁ Ντισραῆλ καὶ ὁ Πάλμερστον

καὶ ὁ Οὐίλλιαμ Πήττ, συνδεδεμένοι καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ νεοελληνικοῦ κόσμου. Ἔχουν ἐκεῖ τὰ ὁμοιώματά τους καὶ ἐξέχοντες ἄνδρες τῆς Ἀμερικῆς, θυγατέρα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ὁ Τζώρτζ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ ἰδιαίτερος προσφιλέτης εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ποιητῆς Λογκφέλλω καὶ ἄλλοι.

Θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχα ἀφιερώσει πολλές σελίδες διὰ νὰ περιγράψω τὰ ὅσα ἀξιοθαύμαστα ἐμελέτησα εἰς τὸ Westminster Abbey καὶ εἰς τὸν Καθεδρὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου, τὰ μοναδικὰ αὐτὰ ἱερά τῶν Βρετανῶν σεβάσματα. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν εἶναι τοῦ παρόντος.

Κοντὰ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου ἦτο καὶ ἡ κατοικία — ἀρχαία καὶ αὐτὴ — τοῦ διασήμου Dean τοῦ σκυθρωποῦ μεγάλου διανοουμένου, τὸν ὁποῖον ἐτίμησε ὁ Πατριάρχης μὲ προσωπικὴν του ἐπίσκεψιν. Πρέπει νὰ τονίσω ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ ἐκείνη ἐπίσκεψις στὸ σπίτι τοῦ «Gloomy Dean» ποῦ ἦτο πνευματικὸς τρόφιμος τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, εἶχε γιὰ μένα ἰδιαίτερο δημοσιογραφικὸ ἐνδιαφέρον πρὸς περιγραφή, ἐφ' ὅσον τὸ θέμα ἦτο σπάνιο.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Ἡ συνδιάλεξις τοῦ Πατριάρχῃ μὲ τὸν ἀμίλητο, τὸν σκυθρωπὸ φιλόσοφο, τὸν «Gloomy Dean» — Τὰ καλλιτεχνήματα τοῦ σπιτιοῦ του. — Ἡ συνδιάλεξις ἐγένετο εἰς δύο γλώσσας: τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν. — Ἡ σύζυγος τοῦ Dean καὶ τὰ παιδοπούλά του. — Ὁ λόγος καὶ περὶ Ἑρασμακῆς προφορᾶς.

Ἐν συνεχείᾳ: Ἡ ἱστορικὴ συνέντευξις μὲ τὸν Βρετανὸ Πρωθυπουργὸ Λόυδ Τζώρτζ. — Τί μᾶς εἶπε. — Συνομιλίες καὶ μὲ τὸν Λόρδο Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Καντερβουρίας, ὁ ὁποῖος ΕἶΘΝΑΤΙΣΣΕ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατριάρχῃ καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν ΕΥΛΟΓΙΑ του.

Σ' ΕΝΑ ΣΑΛΟΝΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑΣ

«Εἶμαι ἰδιαίτερος εὐτυχῆς καὶ ὑπερήφανος ὅτι ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποδεχθῶ τὸν Ὑπάτο Ἀρχηγὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, Μητέρας τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ». Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ντὴν, ὁ διάσημος Βρετανὸς καὶ κατόπιν ἐβυθίσθη στὶς φιλοσοφικὰς σκέψεις του! — Τσαΐ πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχῃ. — Τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον τοῦ Ντὴν.

Ὁ Ἅγιος Παῦλος τοῦ Λονδίνου εἶναι ἡ μεγαλύτερη Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος στὸν χριστιανικὸν κόσμον. Ὅταν ἤμασταν τὸ

1922 στὸ Λονδίνο, Dean, ἡ Πρωθιερεὺς τοῦ Ἁγίου Παύλου ἦτο ὁ διάσημος συγγραφεὺς καὶ Ἑλληνοστῆς καὶ θαυμαστῆς τοῦ αἰδίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ Δρ. Ange, ὁ ἐπιλεγόμενος «σκυθρωπὸς Ντὴν» (The Gloomy Dean). Αὐτὸν τὸν διάσημον συγγραφέα καὶ θαυμαστὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν ἀμίλητο Ντὴν, πού ἀνήκε εἰς τὴν «Σχολὴ τῶν Σιγώντων», ἤθελε νὰ τὸν τιμῆσῃ ὁ Πατριάρχης μὲ ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Μοναστηρίσιον Σπίτι του. Ὁ Ντὴν, διοριζόμενος ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἀνήκει δικαιοματικὰ εἰς τὴν τάξιν τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς Βρετανικῆς ἀριστοκρατίας καὶ τῆς ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας.

Ὁ Πατριάρχης μᾶς ἐκάλεσε τοὺς δυὸ «ὑπουργοὺς» του νὰ τὸν συνοδεύσωμεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς οἰκογενείας τοῦ διασήμου, τοῦ σοφοῦ Ἑλληνοστοῦ Dean τοῦ Δρος Ange

Ὁ Dean εἰδοποιήθη ὅτι θὰ τὸν ἐτίμα ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μᾶς εἶπε ὅτι θὰ μᾶς περιμένη τὴν ἴδια ἡμέρα στὸ σπίτι του ὥρα 4 μ.μ., διὰ νὰ πάρωμε τὸ τσάι. Ὁ Ντὴν κατοικεῖ κοντὰ στὸν καλλιμαρμαρο Ναὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου —θαῦμα τέχνης— τοῦ ὁποίου ὁ ὑπερῦληλος τρουῖλλος δεσπόζει εἰς τὴν ἀχανῆ Βρετανικὴ πρωτεύουσα. Ἡ οἰκία τοῦ Dean ἐκτίσθη καὶ αὐτὴ πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων, ὅταν ἀνεγείρετο ὁ Καθεδρικός τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἀπὸ τὸν διάσημο ἀρχιτέκτονα, τὸν Σέρ Κρίστοφερ Βρέν.

Φανήκαμε καὶ ἡμεῖς οἱ τρεῖς ἐπισκέπται σὰν «Ἄγγλοι». Πήγαμε στὴν ὥρα μας. Στὶς τέσσαρες ἀκριβῶς τὸ πατριαρχικὸ αὐτοκίνητο σταματοῦσε ἔμπρὸς εἰς τὸ παλαιὸν σπίτι, τὸ ἀπλὸ σπίτι τοῦ ἀνθρώπου τῆς πνευματικῆς Βρετανικῆς ἀριστοκρατίας, πού ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο γαλουχημένος ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα τῶν Ἀθανάτων.

Ἀπὸ ἓνα δενδροφυτευμένο προαύλιον προβάλλει ἡ κυρία τοῦ σπιτιοῦ πρόσοψις, ἡ ὁποία σοῦ δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰς τὸ οἶκον τοῦτο, πού μοιάζει σὰν μοναστηρίσιον, πρέπει νὰ κατοικοῦν ἄνθρωποι ἀποτραβηγμένοι, μακρὰ ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια. Ἄνθρωποι ἀφωσιωμένοι εἰς πνευματικὰς, ὑψηλὰς ἐνασχολήσεις. Γαλήνιοι. Καὶ ἀναχωρηταί.

Ὁ Dean μᾶς ἐπερίμενε. Ἐνδεδυμένος μὲ τὴν ἀρχαία στολὴ τῶν ποιμένων τῆς παλαιᾶς Σκωτίας —εἶναι ἡ στολὴ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας— μᾶς ὑποδέχεται στὴ θύρα τοῦ Μοναστηρίου Ἀναχωρητηρίου. Μαζὶ του στὴ θύρα ἦσαν καὶ δυὸ κυρίες. Ἡ μία ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ Dean καὶ ἡ ἄλλη ἡ πεθερὰ του, πού ἦσαν συγγενεῖς τοῦ Λόρδου Προμάτου, δηλαδὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας, πού θεωρεῖται, ὅτι, μετὰ τὸν βασιλέα, εἶναι τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Στὴν ἐπίσκεψιν ἤμασταν τρεῖς, ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ δύο —ἄς ποῦμε— «ὑπουργοί» του, ἀπένταροι ὅμως, ὁ ἐκ Σικάγου κ. Κ. Χατζηδημητρίου καὶ

τοῦ λόγου μου. Ἐκεῖνος τῶν «Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν», ἄνευ ταμείου. Τοῦ δὲ λόγου μου τῶν Ἐξωτερικῶν, χωρὶς προσόντα διπλωματικά!

Ἐμπήκαμε σὲ μιὰ αἴθουσα εὐρύχωρη, ἀκριβῶς τετράγωνη. Ἦτο σαλόνι τοῦ διασήμευ Ντὴν, ἀντιπροσωπευτικοῦ τύπου τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Λονδίνου.

Τὰ ἐξετάζω ὅλα μὲ δημοσιογραφικὰ μάτια, γιὰ περιγραφή. Ἡ αἴθουσα ἦτο σχεδὸν γυμνή. Αἰσθητικῶς ψυχρή. Ἐνεθύμιζε ἀσκητισμὸ καὶ φιλοσοφικὴ περιφρόνησι πρὸς τὴν πολυτέλεια καὶ τὴν χλιδὴ τῶν ἐγκοσμίων.

Εἰς τὸ κέντρο τοῦ σαλονιοῦ ἦτο τοποθετημένο ἓνα ἄπλο τραπέζι, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο τοποθετημένο τὸ σερβίτσιο τοῦ τσαγιοῦ. Γύρω τοῦ τραπεζιοῦ λίγες καθέκλες χοντρές, χωρὶς γοῦστο.

Εἰς τὸ κέντρο τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ σαλονιοῦ ἔκαιε ἡ τόσον προσφιλὴς εἰς τοὺς Ἕλληνας πυρὰ — ἡ «γωνιά» — ἐφωδιασμένη μὲ χονδρὰ ξύλα, ὀζώδη. Ἡ κόκκινη πυρὰ μὲ τὰ ὀζώδη ξύλα ἦτο σὰν ἐκείνη πού εἶδα στὸ Γραφεῖο τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ὁ ὁποῖος ἐκάθησε ἐκεῖ κοντὰ στὴν «γωνιά» ὅταν μᾶς ἐδέχθη καὶ ἔγινε ἐκείνη ἡ ἱστορικὴ συνδιάλεξι του μὲ τὸν Πατριάρχη.

Εἰς τὸ ἀσκητικὸ σαλόνι τοῦ «σκυθρωποῦ Ντὴν», παράπλευρα στὴν καίουσα «γωνιά», ἦτο μιὰ ἐταξέρα μὲ βιβλία.

Εἰς τὴν ἄλλη τὴν ἀπέναντι πλευρὰ, ἦτο ἓνα παλαιὸ μακρὸ «σεντουῖκι», μὲ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Εἰς τὴν καλλιτεχνικὴ Πινακοθήκη τῆς Τραπεζαρίας τοῦ διασήμευ Ντὴν ἦτο καὶ ἡ ἐλαιογραφία τοῦ περιωνύμου Ἐράσμου τῆς Ἀναγεννήσεως, τοῦ κατασκευαστοῦ τῆς «κινέζικης» Ἑλληνικῆς προφορᾶς. Ἡ περίεργη γενικὴ διακόσμησις τοῦ Μοναστηρίσιου Σπιτιοῦ τοῦ ἐκπροσώπου τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀριστοκρατίας τῶν Βρετανῶν.

κάποια ξυλογλυπτικὴ διακόσμησι λαϊκῆς τέχνης, σὰν τὶς παλαιαῖς κασέλες τῆς Ἀνατολῆς. Εἶδα τέτοιες κασέλες στὰ μοναστήρια καὶ τὰ ἐρημητήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Κατὰ τὴν ἐστρατεία δὲ τοῦ 1912 — 1913 εἶδα τέτοιες κασέλες σὲ παλιὰ σπίτια τῆς Κοζάνης καὶ Σιατίστης, τῆς Καστοριάς καὶ τῆς Μοσχολέως καὶ τῆς Κορυτσᾶς καὶ σὲ σπίτια τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Παρόμοια ἦτο καὶ ἡ κασέλα εἰς τὸ σαλόνι τοῦ μοναστηρίσιου σπιτιοῦ, τοῦ «σκυθρωποῦ» Ἕλληνοδιανοουμένου.

Στὴν πλευρὰ πού ἦτο τὸ μακρὸ ξυλογλυμμένο σεντουῖκι, ἀκριβῶς ἀπὸ ἐπάνω ἐκρέματο στὸν τοῖχο, μὲ παλαιὰ κορνίζα, ἐλαιογραφία, εἰκονίζουσα μορφὴ ἐξαγνισμένη καὶ ἀποπνευματισμένη.

Ἠρώτησα τὸν διάσημον Dean καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ πατέρα του.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ μόνα ἀντικείμενα τοῦ σαλονιοῦ, ἢ γύμνια τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο περισσότερο κρύα καὶ σκυθρωπή, ἐφ' ὅσον μάλιστα προσετίθετο καὶ ἡ σκυθρωπή μορφή τοῦ μοναστηρίσιου καὶ ἀμίλητου οἰκοδεσπότη.

Στὸ τραπέζι, γὰρ τὸ τσαΐ, ἐκαθήσαμε καὶ οἱ ἔξι. Οἱ τρεῖς ἡμεῖς οἱ ἐπισκέπται, καὶ οἱ τρεῖς φιλοξενοῦντες: Ὁ Dean ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ πεθερὰ του.

Μαζὶ μὲ τὸ τσαΐ μᾶς εἶχαν παραθέσει βούτυρο, καθὼς καὶ ψωμί, χονδρὸ σὰν κουραμᾶνα.

Ἡ κυρία Dean, ἀρχόντισσα τῆς πνευματικῆς ἀριστοκρατίας τῶν Βρετανῶν, ἦτο ἀπλούστατα ἐνδεδυμένη, σὰν νουκοκρούλα. Ἐμοιαζε σὰν Ὀλλανδέζα, σὰν ἕνας τύπος ἀπὸ ἐκείνους, πού ἔχουν ἀπαθανάτισει στοὺς διασημοὺς πίνακές τους οἱ μεγάλοι Μάστερς τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Ὀλλανδικῆς Τέχνης. Τέτοια μοῦ ἐφάνη ἡ συμβία τοῦ Dean. Ἡ μητέρα της ἦτο μᾶλλον ἀγγλικὸς τύπος. Οἱ κυρίες ἦσαν ὁμιλητικῆς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Οἰκοδεσπότη. Αὐτὸς ἐκάθητο ἀμίλητος, συγκεντρωμένος στὶς σκέψεις του, πού σὰν νὰ ἦσαν ἀποτυπωμένες στὸ πλατύ, τὸ αὐλακωμένο ἀπὸ τὶς φιλοσοφικὰς ἀσχολίας, μέτωπό του. Ὁ Πατριάρχης μιλοῦσε γαλλικά, τὰ ὅποια ἐγνώριζε καὶ ὁ Ντὴν. Ἀγγλικά καὶ γαλλικά μιλοῦσαμε καὶ ἡμεῖς οἱ δυὸ συνοδοὶ τοῦ Πατριάρχου.

Αὐτὸς ὅμως ὁ Ντὴν, ὁ βαθυστόχαστος συγγραφεὺς, πού τὸν τιμᾶ καὶ τὸν σέβεται ὀλόκληρος ὁ Βρετανικὸς κόσμος, ἀντεπροσώπευε καὶ στὸ σπίτι του τὸ σπάνιον καὶ περίεργον μυστήριον τῆς Σιγῆς. Μόλις καταρωθώσαμε καὶ τοῦ ἀπεσπᾶσαμε μερικὰς λέξεις ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐβυθίσθη εἰς τὸ μυστήριον τῆς σιωπῆς του!

Μᾶς εἶπεν ὅτι εἶναι ἰδιαίτερος εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος ὅτι ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ὑποδεχθῆ τὸν Ὑπατο Ἀρχηγὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, Μητέρας τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι εἶπε, καταπίνοντας τὶς λέξεις του. Αὐτὸ ἦταν ὅλο!

(Ἐν παρενθέσει ἀναφέρω τώρα ὅτι ὅταν μετὰ τινα ἔτη ἦλθε στὴν Ἀμερικὴ ὁ διάσημος σκυθρωπὸς Ντὴν — ὁ Gloomy Dean — οἱ Ἀμερικανοὶ δημοσιογράφοι εἶχαν χαλάσει τὸν κόσμον μὲ τὶς περιεργότατες συνεντεύξεις καὶ περιγραφάς!).

Ἡ κυρία Dean τὸν ἐπειροποιεῖτο στοργικά. Τὸν ἀτένιζε δὲ μὲ ἕνα ὑπερτατο σεβασμό. Ἔχει βαθύτατη συνείδησι τοῦ πνευματικοῦ του μεγαλείου καὶ τὸν θαυμάζει μὲ ἀφοσίωσι.

Σὲ λίγο ἦλθαν καὶ τὰ παιδιὰ τους — ἕνα δεκαετὲς κοριτσάκι καὶ ἕνα δεκατετραετὲς ἀγοράκι. Χαριτωμένα Ἀγγλόπουλα, τὰ ὅποια διέχυσαν κάποια ζωηρότητα εἰς τὸ γυμνὸ, τὸ μοναστηρίσιον ἐκεῖνον σαλόνιον, πού ἐφαίνετο — ὅπως

εἶπα— κρύο ἀπὸ τὴ γυμνότητά του, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν σκυθρωπὴ σιγὴ τοῦ διασήμου Οἰκοδεσπότη.

Ἄμα ἐτελείωσε τὸ τσάϊ μὲ τὴν χονδρὴ κουραμάνα, ἐσκέφθηκα —διὰ τὴν ἱκανοποίησι τῆς δημοσιογραφικῆς περιεργίας, πρὸς περιγραφὴ— ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ δοθῇ κάποια διέξοδος σ' ἐκείνη τὴν βαρειά, τὴν πιεστικὴ τῆς ψυχῆς ἀτμόσφαιρα— καὶ ἐρώτησα τὸν σκυθρωπὸ οἰκοδεσπότη, ἐὰν ὑπάρχουν σ' αὐτὸ τὸ ἀρχαῖο σπίτι πίνακες Τέχνης διὰ νὰ τοὺς περιεργασθῶμεν καὶ ἔτσι σηκωθῆκαμε καὶ ἐμπήκαμε στὴν παραπλεύρως τραπεζαρία.

Ἄπλῃ καὶ αὐτῇ, σὰν μοναστηρίσια, κοινοβιακῇ. Ἡ περιέργεια ὅμως ἱκανοποιεῖτο. Διότι εἶδαμεν ἐκεῖνο πού ἐμάντευα. Εἰς τοὺς τοίχους τῆς τραπεζαρίας ἦσαν κρεμασμένες σειρὰ εἰκονογραφῶν, ἐνδιαφερούσης σημασίας, γενικὰ διὰ τὴν Τέχνη, ἰδιαίτερα ὅμως διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Παύλου, παμβρετανικοῦ σεβάσματος.

Οἱ καλλιτεχνικοὶ πίνακες δὲν ἦσαν ἄλλο παρὰ μορφές τῶν διαφόρων προκατόχων τοῦ Gloomly Dean. Ἐνας ἀπὸ τοὺς περίφημους ἐκείνους πίνακες εἰκόνιζε τὸν διάσημον Οὐμανιστὴν τοῦ Δεκάτου Ἑκτου Αἰῶνος. Τὸν σοφὸν Ἑλληνιστὴν τῆς Ἀναγεννήσεως Ἐρασμον. Τὸν περιέργον ἐκεῖνον κατασκευαστὴν τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς —τῆς Ἐρασματικῆς— μὲ τὴν ὁποίαν, ἔκτοτε, οἱ Ἑβρωπαῖοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ σπουδάζουν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ὡς δὲ εἶναι γνωστὸ κατὰ τὴν Ἐρασματικὴν προφορὰν, καθιερώθη ἀπὸ τὸν κατασκευαστὴν τῆς νὰ ἀναλύωνται, πρὸς εὐκολίαν τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, οἱ δίφθογγοι. Ἔτσι π.χ. τὸ ΚΑΙ προφέρουν ὡς Κ-Α'-Ι καὶ τὸ Οἱ ὡς Ὀ-ι καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὅταν ἐκύτταξα τὴν ἀποπνευματισμένην ζωγραφίαν τοῦ Ἐράσμου, μὲ τὰ ἐκφραστικὰ τὰ μάτια του, μοῦ ἤλθε καὶ ἐψιθύρισα: «καὶ οἱ ἄνθρωποι», ἐρασματικά: «καὶ οἱ ἄνθρωπόι»!

Ἐνῶ ὁ Ντὴν καὶ ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφος κατειργάζοντο ἄλλους πίνακας, ὁ Πατριάρχης ἐστάθη καὶ αὐτὸς ἐμπρὸς τὴν περίφημην μορφὴν τοῦ περιωνύμου Ἑλληνιστοῦ τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἐπῆρε τὸ αὐτί του τὸν ψιθυρισμό μου: Κá-ἰ ὄ-ἰ ἄνθρωπό-ἰ.

Ἐκατάλαβε ὅτι ὁ ψιθυρισμὸς μου ἐσατύριζε τὴν κακοποίησιν τῆς μουσικότητος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ μὲ ἠρώτησε σιγανὰ καὶ μὲ χαρακτηριστικὸν μεδίαιμα: «ἀπὸ πότε ἄρχισα νὰ σπουδάζω Κινέζικα»!

Εὐστοχῇ ἢ Πατριαρχικῇ παρατήρησις διὰ τὴν κινέζικην ἠχώ: «Κά-ἰ ὄ-ἰ ἄνθρωπό-ἰ».

Μὲ αὐτὸν δὲ τὸν κινέζικον τρόπον, εἰς ἧχον βαρύν, ψαλμωδοῦσε καὶ ὁ Ντὴν, ὅπως ψαλμωδοῦν καὶ οἱ ἄλλοι Ἑβρωπαῖοι Ἑλληνισταί, τὶς ἀρμονίας τῆς μελωδικῆς γλώσσης τῶν Ἑλλήνων: «Κά-ἰ ὄ-ἰ ἄνθρωπό-ἰ»!

Πλαῖ στὴν τραπεζαρία, μᾶς ἔδειξαν τὸ ἰδιαίτερον Γραφεῖο τῆς Κυρίας

Ντήν. Ἄπλὸ καὶ αὐτό. Μοναστηρίσιο. Ἡ Κυρία Ντήν μᾶς παρεκάλεσε καὶ ἐγράψαμε καὶ οἱ τρεῖς οἱ ἐπισκέπται, Ἑλληνιστί, τὰ ὀνόματά μας εἰς ἀνάμνησι.

Ὁ Πατριάρχης εὐλόγησε καὶ τοὺς τρεῖς τοῦ μοναστηρίσιου Σπιτιοῦ, ὑποκλιθέντας μὲ εὐλάβεια πολλή. Ὁ Ντήν, ὑποκλινόμενος, ἐπιθύρισε, γαλλιστί, ὅτι θὰ τοῦ μείνῃ ἀλησιμόνητη ἢ μεγάλη τιμὴ πού τοῦ ἔκαμεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἔνδοξης ἀρχαίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Τοὺς ἀποχαιρετήσαμε. Μᾶς συνώδευσαν ἕως τὴν θύρα μὲ εὐλαβικὴ ὑπόκλισι. Καὶ ἀπῆλθαμεν.

Μέσα στὸ αὐτοκίνητο διηγόμουνα στὸν Πατριάρχη τὰ ὅσα εἶδα στὸ μοναστηρίσιο σαλόνι. Καὶ στὰ ἄλλα διαμερίσματα. Μειδιοῦσε διὰ τὴν δημοσιογραφικὴ ὄσφρησι καὶ παρατηρητικότητά. Διότι καὶ Ἐκεῖνος, ὡς καὶ ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφος, μὴ ἔχοντες ἐνδιαφέρον πρὸς περιγραφήν, δὲν εἶδαν τίποτε ἀπὸ ὅσα εἶχα παρατηρήσει ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ.

Ἐξαιρετικὸ ὅμως ἐνδιαφέρον θὰ ἔχη ἡ περιγραφή τῆς κατοικίας τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λούδ Τζῶρτζ καὶ τὰ ὅσα διεκήρυξε πρὸς τὸν Πατριάρχη, πανελληνίου καὶ διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος, ὅταν ἐκρίνετο ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος τῶν πέντε θαλασσῶν καὶ τῶν δύο Ἠπείρων. Ἀνάλογο ἐνδιαφέρον ἔχουν τὰ ὅσα συνεζήτησε ὁ Πατριάρχης μὲ τὸν Λόρδο Πριμάτο τῆς Ἀγγλίας, τὸ σπουδαιότερο μετὰ τὸν βασιλέα πρόσωπο, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Καντερβουρίας, σεβ. Ράντωλλ. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν, τῶν συνταρακτικῶν, εἰς ἐπόμενα κεφάλαια.

Ἐν συνεχείᾳ: Πῶς ὄλα τὰ σπουδαῖα τηλεγραφήματα τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὴν Νέα Ἰόρκη καὶ ἀπὸ τὸ Λονδίνο πρὸς τοὺς ἐν Φαναρίῳ οὐδέποτε ἐλήφθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι! Διότι ὄλα τὰ ἔτρωγεν ὁ «Μινώταυρος», εἰς τὸν ἐνδιάμεσο σταθμὸ τῆς νήσου Σύρου! Οἱ ἐν Φαναρίῳ ἀγωνισοῦσαν, μὴ γνωρίζοντες ἕαν ὁ Μελέτιος ἀπεδέχθη τὴν ἐκλογήν του!

Ἐπήσης: Μὲ τὴν ἐντολή τοῦ Πατριάρχου εἶχα μυστικὴ συνάντησι μὲ τὸν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖο του. Ὁ Τραπεζοῦντος, ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν δυναμιτήσιν τὴν θέσιν τοῦ Πατριάρχου, μὲ ἐτόλιξε εἰς τὰ διπλωματικά του δίχτυα!

Ο «ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ» ΚΑΙ Η «ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ»

Αυτὰ τὰ μυθολογικὰ θηρία — στὴν ἐποχὴ ποὺ ἐβασίλευεν ἡ ὀλέτειρα Ἐθνικὴ Διχόνοια — τὰ ἐπιστράτευσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ μαύρου μίσους καὶ τὰ ἔστειλαν στὸ εἰρηνικὸ Νησί, τὴν Σύρο, ὅπου κρατοῦσαν τὸ ὑποβρύχιο καλώδιο καὶ ἔτρωγαν ὅλα τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου. — Εἶχε καταπλαγῆ καὶ ὁ Λούδ Τζώρτζ, ὁ λιονταρίσιος Πρωθυπουργὸς μὲ τὴν τακτικὴ αὐτὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐντροπῆς.

Πρέπει, λοιπόν, νὰ ἐκθέσω τὴν μαύρη εἰκόνα τῆς πρωτοφανοῦς κατακρατήσεως τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ Πατριάρχου - Ἐθνάρχου τῶν Ἀλυτρώτων διὰ νὰ τεκμηριωθῆ πόσον μανιακὴ ἦτο ἡ τότε ἐμπάθεια τοῦ διηρημένου καὶ σπαρασσομένου Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἡ ὁποία ἐμπάθεια, κατέληξε εἰς τὸ σταύρωμα τῆς ἄτυχης Πατρίδος μας. Εἰς τὸν χαμὸν δὲ καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τοῦ Πόντου, καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Ἀκούσατε, λοιπόν, πρωτότυπα πράγματα Ἑλληνοκτόνου φαγωμάρας, τὰ ὁποῖα ἄλλοι λαοὶ πολιτισμένοι, ὅα τὰ μετεχειρίζοντο ὡς θέμα συνταρακτικῶν πειρατικῶν μυθιστορημάτων.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ μέσα ποὺ ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν οἱ τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος θλιβεροὶ τῶν Ἀθηνῶν ἐναντίον τοῦ πανηγυρικῶς ἐκλεγέντος Πατριάρχου καὶ Ἐθνάρχου τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, ταυτοχρόνως δὲ πνευματικοῦ Ἠγέτη τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθόδοξων, ἦτο καὶ ἡ κήρυξις μπουκοτάς κατὰ τῆς τηλεγραφικῆς ἀλληλογραφίας του!

Κατέστρωσαν γενικὸ σχέδιο νὰ τὸν ἀπομενώσουν ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο! Καὶ τὸ κατῶρθωσαν, ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδες, χωρὶς ἡμεῖς νὰ τὸ ἀντιληφθῶμεν. Ἴδου μερικὲς λεπτομέρειες, ποὺ ἔδειχναν καὶ εἰς τοὺς ἐπισήμους τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς τὸ Λονδίον, ὅτι ἡ ταλαίπωρη ἡρωικὴ πατρίδα μας κατήνησε νὰ φαίνεται ἀγνώριστη.

Τὰ πρῶτα ἀγγέλματα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐκ τῆς ἡρωικῆς Κρήτης Μελετίου ὡς Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου τὰ μετέδωκαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπὸ τὸ Λονδίνο. Κατόπιν τὴν εἶδησι τὴν μετέδωκεν καὶ ὁ «Ἠνωμένος Τύπος». Ἀλλὰ ἐπίσημα ἀγγέλματα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Φαναρίου δὲν ἔφθασαν εἰς τὸν ἐν Νέα Ὑόρκῃ Πατριάρχου. Τὴν ἐπαύριον τίποτε. Ἐπέρασαν ἡ τρίτη, ἡ τετάρτη ἡμέρα. Σιγὴ νεκρικὴ. Εὐλόγως ἤρχισεν ἡ ἀγωνία. Καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι οἱ θαυμασταὶ του, ἐτηλεγραφήσαμε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολην, ζητοῦντες πληροφορίας τί συμβαίνει, ἀλλὰ δὲν ἤρχετο καμμία ἀπάντησις!

Τὸ Γραφεῖο τῆς ἐν Νέα Ὑόρκῃ Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπολιορκεῖτο, κυριολεκτικῶς ἀπὸ ἰδικούς μας καὶ Ἀμερικανούς.

Ζητοῦσαν ἐναγωνίως νὰ μάθουν ἐὰν ἦλθε τὸ ἐπίσημο ἄγγελμα. Ὅργανώσεις Ἀμερικανικαί, ἡ Λέσχη τῶν Κληρικῶν, ἡ Ὀμοσπονδία τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἔξοχος φιλέλλην ἐπίσκοπος τῆς Ἀγγλικανικῆς ἢ Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας, ὁ Δρ. Οὐίλλιαμ Μάννινγκ καὶ πολλοὶ ἄλλοι φιλέλληνες καὶ θαυμασταὶ ποῦ ἤθελαν νὰ ἐτοιμάσουν ἐπίσημα γεύματα, ὑποδοχῆς καὶ δεξιώσεις πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου, ἀνέμεναν, ἀνυπομόνως, νὰ ἀκούσουν τὴν ἐπίσημη διαβεβαίωσι τῆς ἐκλογῆς. Ἄλλὰ τίποτε. Ἐπέρασεν ἡ πέμπτη, ἡ ἕκτη, ἡ ἑβδόμη ἡμέρα. Τίποτε. Σιγὴ ἀπόλυτη. Ἡ ἀγωνία εἶχε κορυφωθῆ.

Ἐξ ἄλλου, ὁ «Ἠνωμένος Τύπος» μετέδιδε ἀνησυχητικὰ τηλεγραφήματα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης, ἐμπνεόμενα ἀπὸ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἀντιδραστικούς καὶ ἐχθρικούς κύκλους, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ ποτὲ —τί λόγος— τὴν παράνομον ἐκλογὴν (!) ὅτι (—τράβα κορδέλλα τερατολογημάτων—) τὸν Μελέτιον ἀπεκήρυξαν τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου!, ὅτι —συνέχεια ἑλλαδικῶν εἰδήσεων ἐθνικῆς ἐντροπῆς— ἡ Ὑψηλὴ Πύλη κατήγγειλε τὴν προᾶξιν τῆς ἐκλογῆς καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀποβίβασιν τοῦ Πατριάρχου, ὡς μὴ Ὀθωμανοῦ ὑπηκόου! Δηλαδὴ πρὶν ἀπὸ δέκα μῆνες προεξόφλησαν τὴν κατάρρευσιν τοῦ νικηφόρου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, εὐρισκομένου εἰς γραμμὴν ὄχι μακρὰν τῆς Ἀγκύρας! Καὶ ἐτόνιζαν ὅτι τὸν προδοτικὸν Βενιζελικὸν Πατριάρχου, ὡς μὴ Ὀθωμανὸν ὑπήκοον δὲν θὰ δεχθῆ στὴν Πόλιν ὁ Κεράλ!

Ἐν συνεχείᾳ τὰ ἔξ Ἀθηνῶν χαλκευόμενα, ὡς αὐθεντικὰ τηλεγραφήματα, προσέθεταν ὅτι οἱ Ὑπατοὶ Ἀρμοσταὶ τῶν Συμμάχων ἀσπάζονται τὰς κατὰ τοῦ Πατριάρχου ἀντιλήψεις ταύτας τῆς Ὑψηλῆς Πύλης! Ὅτι ἐπὶ Συνοδικοί, οἱ ὅποιοι ἀπέσχον τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, συνέρχονται μετὰ τῆς ἄλλης Ἱεραρχίας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἢ εἰς τὴν Προῦσαν, διὰ νὰ ἐκλέξουν νέον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχου καὶ τὰ παρόμοια, ποῦ ἐδόξαζαν τότε τὴν ταλαίπωρη Μεγάλῃ Ἑλλάδι!

Ὅλες ὅμως ἐκεῖνες οἱ χαλκευόμενες ἀπὸ τοὺς ἐθνοσωτήρας εἰδήσεις, καίτοι ἦσαν ἐντελῶς μυθοπλαστικές, ὅμως συνέπιπταν μὲ τὴν περιέργη νεκρικὴ σιγὴ, τὴν ὁποίαν ἐτήρει τὸ ἐν Φαναρίῳ Ἐθνικὸν Κέντρο.

Καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἡμεῖς οἱ θιασῶται αὐτοῦ, ὡς φυσικωτέραν αἰτίαν τῆς μὴ ἀναγγελίας τῆς ἐκλογῆς, ἐθεωρήσαμε τὴν πιθανὴν ἄρνησιν τῆς ἀπειλητικῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Κεμαλικῆς Κυβερνήσεως, ἴσως δὲ καὶ τῆς πλειονότητος τῶν Συμμαχικῶν Ἀρμοστῶν τὴν ἄρνησιν νὰ ἀναγνωρίσουν τὰ ἐν Φαναρίῳ ἀποφασισθέντα.

Ἐν τούτοις δὲν εἶχομεν ἀπελπισθῆ τελείως. Ἴσως νὰ ὑπῆρχε καὶ κάποια ἄλλη αἰτία, τὴν ὁποίαν δὲν μπορέσαμε νὰ μαντεύσωμεν.

Ἡ δὲ αἰτία —ὡς ἀπεκαλύφθη— ἦτο αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀντισυμμαχικὸ ἐπί-

σημο κυβερνητικό συγκρότημα τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον καταπολεμοῦσε με-
λύσσα, με κάθε θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον μέσον τὸν Πατριάρχη καὶ Ἐθνάρχην

ΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

Τιμαὶ πρὸς τὸν νεοεκλεγέντα Πατριάρχη εἰς τὸν Λευκὸ Οἶκο καὶ
εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Γερουσίαν. — Τιμαὶ καὶ ἀπὸ μεγάλης θρησκευτικῆς
καὶ πολιτιστικῆς φιλλελληνικῆς Ὁργανώσεως. — Ἀπονομὴ καὶ Πανεπι-
στημιακῶν Διπλωμάτων πρὸς τὸν Ἄνδρα. Πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἀ-
λυτρώτων καὶ πνευματικῶν Ἡγέτην τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ἑκατὸν πε-
νήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων. — Οἱ Ἑλλαδικοὶ ὅμως τὸν κατεδῶκαν
θανασίμως, γιὰ νὰ τὸν ἐξοντώσουν!

τῶν ἑκατομμυρίων τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Ὅπως δὲ εἶχε τονισθῆ τότε, τὰ
μαῦρα πάθη τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπευθύνων εἶχαν φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν
μανιακῆς ἀγριότητος, ὥστε θὰ προτιμοῦσαν νὰ συμμαχήσουν καὶ με αὐτὸν
ἀκόμη τὸν Σεϊχουϊσλάμην καὶ με τὸν Βούλγαρο Ἐξάρχον, ἀρκεῖ νὰ ἐξοντω-
θῆ ὁ Ἡγέτης τῶν Ἀλυτρώτων, Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ ἐκ τῆς Μεγα-
λονήσου συμπολίτης τοῦ «προδότη»!

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἰδοὺ ἡ ἐξήγησις τοῦ ὄλου μυστηρίου. Τὸ τηλεγρα-
φικὸ καλῶδιο ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη διὰ τὸν Νέον Κόσμον διέρχεται ἀπὸ
τὴν νῆσον Σῦρον. Ἡ ὀργανωμένη ἐπίσημη Ἑλλαδικὴ ἀντίδρασις καὶ μανία
πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων Πατριάρχη, εἶχε στήσει τὸ
συνωμοτικὸ Ἀρχηγεῖον τῆς εἰς τὴν εἰρηνικὴν ἐκεῖνην νῆσον διὰ νὰ γίνῃ συνερ-
γὸς συνωμοτικῶν πράξεων τοῦ ταλαίπωρου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Τὸ με ἀγωνίαν ἀναμενόμενον ἐπίσημον τηλεγράφημα ἀπεστάλη ἀπὸ τὸ
Φανάρι πρὸς τὸν Πατριάρχη τὴν ἡμέραν τῆς πανηγυρικῆς ἐκλογῆς του.
Ἀλλὰ οἱ Ἑλλαδικοὶ συνωμοταί — ποὺ ἔφαγαν τὴν Ἑλλάδα τῶν δύο Ἠπειρώτων
καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν — ἐγράψωσαν τὸ ἐπίσημο τηλεγραφικὸ ἄγγελμα.
Καὶ τὸ ἐπνίξαν πρὸς δόξαν τοῦ ταλαιπωρημένου Ἑλληνικοῦ Κράτους, τὸ
ὁποῖον βεβαίως δὲν ἦτο κάποιο κράτος τῶν Ζουλοῦ...

Ἐνῶ δὲ ὅλοι ἡμεῖς οἱ ὁμογενεῖς τοῦ Νέου Κόσμου καὶ οἱ Φιλέλληνες
Ἀμερικανοὶ μαζί με τὸν ἐκλεκτὸ τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἐθνικοῦ Κέντρου διηρχό-
μεθα ἡμέρας ἀγωνίας, ταυτοχρόνως καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔβασανί-
ζοντο, ἐφ' ὅσον δὲν ἐλάμβανον καμμίαν ἀπάντησιν διὰ νὰ γνωρίζουν ἐὰν ὁ
νέος Πατριάρχης ἐδέχθη ἢ ὄχι τὴν ἐκλογὴν του!

Ἐπέρασαν μαῦρες ἡμέρες νεκρικῆς σιγῆς, ἡ ὁποία σιγὴ εἶχε κορυφώσῃ καὶ τὴν ἀγωνία τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Οἱ ἐν Φαναρίῳ ὅμως, ποὺ εἶχαν πικρὰν πείραν τῆς νοσοτροπίας τῆς ἀγρίας ἀντιδράσεως τῶν Ἀθηνῶν, εἶχαν ὑποπτευθῆ ἐκεῖνο ποὺ πράγματι συνέβαινε. Δι' αὐτὸ ἔστειλαν ἐκ δευτέρου ἐπίσημον τηλεγραφικὸν ἄγγελμα μέσῳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐπαύτου Ἀρμостоῦ τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ Ναυάρχου Μπρίστολ, τὸ ὁποῖον καὶ ἐλήφθη εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου.

Ἄλλὰ τὸ ἔργο τῆς Ἑλλαδικῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ μαρτυρικοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων συνεχίζετο. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου ἀποδομένου τὴν ἐκλογὴν καὶ εὐχαριστοῦντος, κατεκρατήθη καὶ πάλιν, εἰς τὴν Σύρον, ὅπου εἶχε στήσει τὴν ἔδραν τοῦ ὁ Μινώταυρος, ἐπιτηρητῆς τῶν ἐκεῖ ὑποβρυχίων τηλεγραφικῶν καλωδίων!

Ὁ μυθολογικὸς Μινώταυρος κατέπιε καὶ τὸ νέο ἐπίσημο ἄγγελμα τῆς ἐπισήμου ἀποδοχῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ὅπως κατέπινε ἐπὶ ἑβδομάδας καὶ ὅλα τὰ ὑποβρυχία ἀγγέλματα, σχετιζόμενα μὲ δλόκληρο τὸ δράμα, τὸ ὁποῖο κατέληξε μὲ τὴν κατάρρευσιν τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἐκρίζωσιν ἑκατομμυρίων ἀδελφῶν ἀπὸ τὰς ἀκμαζούσας αὐτῶν ἐστίας εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Εἰς τὸν Πόντο. Καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην.

Ἔτσι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, στερούμενοι, ἐπὶ ἑβδομάδες, ἐπισήμου τηλεγραφικοῦ μηνύματος ἐκ τοῦ Νέου Κόσμου, ἤρχισαν νὰ κλονίζονται. Καὶ νὰ βλέπουν τὴν ὄλην εἰκόνα ὄχι μόνον μελαγχολικὴν. Ἀλλὰ καὶ ζοφερὰν. Καὶ νὰ κλονίζονται. Ἐφαντάζοντο μήπως ὁ Μελέτιος, ὑπὸ τοιαύτας δεινότητας συνθήκας τῆς χειμαζομένης μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς μαρτυρικῆς Φυλῆς, ἀγομένης εἰς τὸ Σταύρωμα, ἀποστέρξῃ νὰ ἀναλάβῃ τὴν κολοσσιαίαν εὐθύνην.

Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀγωνίας καὶ τῶν ἀπειλητικῶν δραμάτων καὶ τῶν φόβων, ὁ ἐκλεγείς Πατριάρχης καθίστατο περισσότερον ἐπιπόθητος. Ὁ κόσμος ποὺ τὸν ἐξέλεξε, μὲ καταπληκτικὴ πλειοψηφία, ἐπίστευεν ὅτι μόνον αὐτὸς θὰ ἠμποροῦσε νὰ περισώσῃ τὰ ναύαγια ἐπικειμένης ἐθνικῆς καταστροφῆς. Ὁραματίζοντο. Καὶ ἐπίστευαν. Καὶ ἠσθάνοντο. Ὅτι Ἐκεῖνος ὁ μεγαλοϊδεάτης Προθιεράρχης, ὁ ἐξαναγκασθεὶς εἰς ἔξορίαν ἀπὸ τὴν βίαν τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ Ἑλλαδικοῦ καθεστώτος. Ὁ καταφυγὼν εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Συμπολιτείαν. Ὅπου ἀκμάζον οἱ ἐλεύθεροι θεσμοί. Ὁ μακρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ, εἰς τοὺς Ἀντίποδας, συνεχίζων ἓνα ἱερὸν ἀγῶνα ἀναδημοργικόν. Ὁ ἀνασυντάσσων τὰς πνευματικὰς, τὰς ἠθικὰς καὶ ἰλικὰς δυνάμεις τῶν ἐν Ἀμερικῇ Κοινοτήτων. Ἰδρῶν νέους Ναοὺς. Καὶ φυτώρια Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Πυργῶνων τὴν ἐν Ἀστορίᾳ Ἱερατικὴν Σχολὴν πρὸς

ἀρτίαν Ἑλληνοχριστιανικὴν μόρφωσιν κλήρου ἀπὸ τὰ στελέχη τῶν νέων μας γενεῶν. Ἐπανιδρύων τὸν «Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα» πρὸς φωτισμὸν καὶ μόρφωσιν τοῦ λαοῦ. Ἰδρύων ταμεῖον πρὸς ἀνακούφισιν ἔνδεῶν. Καὶ ἀρρώστων. Συγκαλῶν Κληρικολαϊκὰς Συνελεύσεις. Καταρτίζων τὴν καλλιτέραν ὁργανωσιν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀμερικῆς. Ἀγορεύων. Κηρύττων. Φρονηματίζων. Ἐμπνέων. Ἀγόμενος ὑπὸ τῶν δυνάμεων τοῦ πονηροῦ εἰς τὰ Δικαστήρια πρὸς ὄχλησιν. Καὶ ἀμυνόμενος. Ὑπὲρ Δικαιοσύνης. Καὶ εὐπρεπείας. Καὶ Ἑλληνικῆς τιμῆς. Καὶ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς μαρτυρικῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀεικίνητος. Νυχθημερὸν ἐργαζόμενος. Πονῶν. Μοχθῶν. Ἀγρυπνῶν. Ἀναπτύσσων τὰς φιλελληνικὰς δυνάμεις. Συγκροτῶν ἱερατικὰ συνέδρια. Παρακολουθῶν ξένα τοιαῦτα. Καὶ καλλιεργῶν σχέσεις μεταξὺ τῶν κορυφαίων τῆς Βορειοατλαντικῆς Συμπολιτείας. Ἐκείνος. Ὁ ἐξόριστος. Ὁ καταπολεμούμενος ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Κακοῦ. Ὁ ἐν τῇ ἐξορίᾳ του διαμαρτυρούμενος καὶ παλαίων κατὰ τῆς Ἀδικίας. Καὶ κατὰ τῶν ἀνόμων ἐπεμβάσεων τῆς Κοσμικῆς Αὐθαιρεσίας εἰς τὰ ἱερὰ καὶ θεῖα δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶχαν τὴν πεποιθήσιν (οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγωνιῶντες) ὅτι θὰ ἦτο ὁ ἀπὸ μηχανῆς Θεὸς τῆς ἀνόρθωσης καὶ τῆς σωτηρίας. Καὶ τῆς παρηγορίας ἐν ὄψει ἐπικειμένων μεγάλων δεινῶν τῆς μαρτυρικῆς φυλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλὰ ἀπὸ τὸν πολυτόπητο Πατριάρχην δὲν εἶχαν λάβει οὔτε μίαν τηλεγραφικὴν λέξιν ὅτι ἀπεδέχθη τὴν ὑψίστην τιμὴν...

Ναὶ μὲν μετὰ ἰκανὰς ἐβδομάδας ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν ἐν Σύρῳ λογοκρισίαν ἓνα τηλεγράφημα τοῦ ἐν Νέεϋ Ἰόρκῃ Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Ἀλεξάνδρου, ἀγγέλλοντος πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πατριάρχου διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ τὰ καθέκαστα καὶ πρὸ παντὸς ἢ βεβαίως τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἐκλογῆς, ἐγένοντο διὰ πρώτην φορὰν γνωστὰ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅταν, μετὰ ἓνα μῆνα εἶχε φθάσει ἐκεῖ ὁ Ἐθνικὸς Κήρυξ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεγράφοντο, ἡμέραν καθ' ἡμέραν, λεπτομερεῖς περιγραφαί, σχετιζόμεναι μὲ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ζωὴν τοῦ νεοεκλεγέντος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Διὰ πρώτην φορὰν ἐγένοντο γνωστὰ ἀπὸ τὴν ἑφημερίδα! Ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, ὅταν εὐρίσκετο ὁ Πατριάρχης εἰς τὴν Νέαν Ἰόρκην καὶ κατόπιν ὅταν περιμένομεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσα, ἡ λογοκρισία εὐρίσκετο εἰς καθημερινὴν ἑνασχόλησιν.

Ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ ἔξοδα ἐπῆγαιναν χαμένα. Ἡ ἐν Νέεϋ Ἰόρκῃ Ἑλληνικὴ Ἐπισκοπὴ ἀπέστελλε εἰς τὸ Πατριαρχεῖο, σχεδὸν κάθε μέρα, ἐκτεταμένα τηλεγραφήματα διὰ τὰ «Ἔργα» καὶ τὰς «Ἡμέρας» τοῦ Πατριάρχου στὴν Νέαν Ἰόρκην. Καὶ δὲν ἔφθανεν εἰς τὸ Φανάρι οὔτε μιὰ λέξις!

Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχαν τιμῆσει κατὰ τὸν ἐξοχώτερον τρόπο τὸν Ὑπατο Ἀρχηγὸ τῆς Μητέρας τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅλα ἐτηλεγραφοῦντο:

Ἡ ἱστορικὴ δεξιῶσις εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (St. John the divine), τῶν Ἐπισκοπελιανῶν, τῇ συμμετοχῇ ἡγετῶν καὶ πλείστων ἄλλων θρησκευτικῶν Ὁμολογιῶν. Τὸ ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἄστορ, ὄργανωθὲν ὑπὸ τῆς «Λέσχης τῶν Κληρικῶν» καὶ τῆς «Ὁμοσπονδίας τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν», εἰς τὸ ὁποῖον ἀντεπροσωπεύθησαν λεγεῶνες Ἀμερικανικῶν Ὁργανώσεων. Ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Φιλαδέλφεια. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Νιοῦαρκ, ὅπου ὁ Πατριάρχης ἐκηρύχθη ἐπίτιμος πολίτης τῆς πόλεως. Ἡ ἀπονομὴ ἀκαδημαϊκοῦ τίτλου εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Νέας Ὑόρκης. Ἡ ὑποδοχὴ, ἡ γενομένη εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀμερικῆς Χάρντιγκ, ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἡ πατριαρχικὴ λειτουργία εἰς τὴν Ρωσικὴν Μητρόπολιν, μὲ τὴν συμμετοχὴν, ἢ συμπροσευχὴν, ὄλων τῶν ἀλλοφύλων Ὁρθοδόξων Ἀρχιερέων καὶ ἄλλων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ πλείστα ἄλλα τιμητικὰ ἐκδηλώσεις ἐξεχόντων Ἀμερικανῶν, θαυμαστῶν καὶ τροφίμων τοῦ αἰδίου πολιτισμοῦ τῆς φυλῆς τῶν Ἑλλήνων — ὅλα αὐτά, κεφάλαια ἠθικὰ πολύτιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, τιμωμένοι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ Ἠγέτη, ἐτηλεγραφουῦντο μὲν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο πρὸς γνῶσιν τοῦ Πανελληνίου, ἀλλὰ τὰ πολυέξοδα τηλεγραφήματα δὲν ἔφθαναν εἰς τὸν προορισμὸν τους! Λές, ἐπαναλαμβάνω, καὶ κατεβροχθίζοντο ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κομματικὴν ἀγριότητα...

Ἡ Ἑλλάδα — τοῦ 1922 — ἀγωνιοῦσε. Ἦσαν οἱ παραμονές ποῦ ἐσχεδιάζετο ἀπὸ τοὺς κριτὰς — τοὺς πρώην συμμάχους — νὰ διαπραχθῇ τὸ ἔγκλημα τῆς ἱστορικῆς Ἀδικίας.

Καὶ ὅμως. Οὔτε ὁ κίνδυνος τῆς στρατιωτικῆς Ἑλληνικῆς καταρρεύσεως καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ Πόντου καὶ δλοκλήρου τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης — οὔτε ἡ κατὰ τοῦ ἐν Ἑλλάδι νέου καθεστώτος — θεωρουμένου ὡς ἀντισιμαχικοῦ φιλοκαίξερικοῦ — κατακραυγὴ τῶν Νικητῶν δὲν ἴσχυσαν νὰ δαμάσουν τὴν ἀγριότητα τοῦ θηρίου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐμπαθείας.

Ἄλλὰ αὐτὲς οἱ σελίδες τῆς ἔθνικῆς ἐντροπῆς — ποῦ ἐκτίθεται ὡς δίδαγμα ἀπὸ τὴν ὀλέτειρα Ἐθνικὴ Διχόνοια — ἐσυνεχίζοντο καὶ εἰς τὸ Λονδίνο. Ἐναντίον τοῦ μαρτυρικοῦ, τοῦ μεγαλοπράγμονος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ Ἐθνάρχου τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος.

Ὡς δὲ ἔχω ἀναφέρει εἰς τὰ προηγούμενα, τὶς ἑβδομάδες τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1922 παρεπιδημοῦσαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρωτεύουσα ἐκεῖνος ὁ δυστυχησμένος πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν ἀκολουθία του, καθὼς καὶ ἐκεῖνος ὁ θλιβερός ὁ Τραπεζοῦντος. Τὸ ἅπαντον δὲ τῶν ἐνεργειῶν των καὶ τῶν ὀνείρων ἦτο ὄχι πῶς θὰ σωθῇ ἡ καταδικασμένη Μεγάλῃ Ἑλλάδα καὶ πῶς θὰ σωθοῦν

τὰ ἑκατομύρια τοῦ ἄλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ πῶς «θὰ φᾶνε» — ὄχι τὸν Βούλγαρο Ἐξαρχο — ἀλλὰ τὸν Ἐθνάρχη τῶν Ἀλυτρώτων, τὸν συμπολίτη καὶ συνεργάτη τοῦ αὐτοεξορίστου «προδότη». Εἰς τὸ Λονδίνο ἔγιναν νέες ἀποκαλύψεις ἐπίσημες, ὅτι ἐξακολουθοῦσε ἡ Σύμος, τὸ εἰρηνικὸ ἐκεῖνο νησί, νὰ καταπίνῃ ὅλα τὰ Πατριαρχικὰ τηλεγραφήματα καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ δυστυχομένου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Νέαι ἐπίσημες ἀποκαλύψεις ὅτι ὁ «Μινώταυρος» καὶ ἡ «Λεερναία Ὑδρα» ἦσαν οἱ κυρίαρχοι τῶν δημοσιογραφικῶν καλωδίων!

Ἐν συνεχείᾳ: Ἡ περιέργη κατοικία τοῦ Βρεταννοῦ Πρωθυπουργοῦ. Τί μᾶς εἶπε ὁ λεονταρίσιος ἄνθρωπος, ὁ Λόυδ Τζώρτζ, διὰ τὴν μαύρη τύχη τοῦ ἄλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. — Τὰ ὅσα μᾶς εἶπε καὶ ὁ Λόρδος Πριμάτος, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας. — Τί μᾶς εἶπαν εἰς τὸ Παρίσι, ἀγριεμένοι ὅλοι οἱ ἐπίσημοι, οἱ κριταὶ τῆς δυστυχομένης Ἑλλάδος. Ὁ Βενιζέλος τοὺς εἶπεν: «Μὴ ἀδικεῖτε τὴν Ἑλλάδα. Θὰ τὴν χρειασθῆτε!»

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ !

Ἡ ἀποτυφλωμένη Ἑλλαδικὴ συνωμοσίᾳ ἀδιαφοροῦσε ἓνα «ληστρικὸν» σκάνδαλο διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ ἐὰν ἐκινδύνευε τὸ πολιτισμένον, φιλελευθέρων συνταγματικῶν θεσμῶν Κράτος, νὰ στιγματίζεται ὡς «βερβερίνικη, πειρατικὴ φωλεά» !

Εἰς ἐπόμενα Κεφάλαια θὰ ἀναφέρω τὰ ὅσα ἤκουσα κατὰ τὶς συνομιλίας τοῦ Πατριάρχου μὲ τοὺς ἐπισήμους τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας διὰ τὴν μαύρη τύχη ποὺ ἀναμένει τὰ ἑκατομύρια τῶν Ἀλυτρώτων τοῦ Πόντου, τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Κατεδικάζοντο νὰ ξεροζωθοῦν ἀπὸ τὰ αἵματοποτισμένα, ἐπὶ χιλιετηρίδες ἱερὰ ἔδαφη. Τὰ ὅσα δὲ ἤκουσα τὰ ἀπέδωκα στενογραφικῶς. Αἱ δὲ ἐκθέσεις μου, μονογραφημένες καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχη, ὡς ἔγκυρες, εἶναι κατατεθειμένες καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖο.

Τὴν συνταρακτικὴν συνομιλίαν μὲ τὸν Βρεταννὸν πρωθυπουργὸν τὸν Λόυδ Τζώρτζ, τὴν ἤκουα δύο φορές. Εἰς τὴν ἀγγλικήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ἐρμηνεύοντος τοῦ Σέρ Τζὼν Σταυρίδη.

Εἰς σχετικὸν ἐρώτημα τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὁ Πατριάρχης πρὸς διαφώτισιν, ἀπάντησε μὲ τάχθι: «Ἡ Κυβέρνησις (τῶν Ἀθηνῶν) προβλέπουσα ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου θὰ διεδήλωνε τὸ ἀληθὲς φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, φρόνημα φιλελεύθερον, φιλοβρεταννικὸν καὶ φιλοσυμμαχικόν, ἠγωνίσθη

νά τὴν ἐμποδίσῃ. Τώρα τὸν νέον Πατριάρχην καταπολεμεῖ δι' ὄλων αὐτῆς τῶν μέσων.

Ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ κατακρατῇ ὅλα μου τὰ τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα ἔστειλα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὴν Νέα Ἰέρουσαλὴμ καὶ ἀπὸ ἐδῶ (τὸ Λονδίνον). Δηλαδὴ ἐπὶ ὀλόκληρον μῆνα δὲν κατώρθωσε τὸ Πατριαρχεῖον νὰ μάθῃ ἀπὸ ἰδικὰ μου τηλεγραφήματα ἐὰν ἐδέχθῃ τὴν θέσιν!». Αὐτά.

Εἰς τὸ προηγουμένον κεφάλαιον ἐτόνισα ὅτι ὅλαι αἱ ὑπὸ τῶν ἐπισήμων τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανικῶν Ὄργανώσεων τιμητικαὶ ἐκδηλώσεις — κεφάλαια ἐθνικὰ πολύτιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, τιμωμένου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Ἡγέτη — ἐτηλεγραφοῦντο μὲν πρὸς γνῶσιν τοῦ Πανελληνίου, ἀλλὰ δὲν παρεδίδοντο εἰς τὸν προορισμὸν των. Λές καὶ κατεβροχθίζοντο ἀπὸ τὴν Λερναίαν Ἰδέαν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐντροπῆς, ἡ ὁποία ἐπεξέτεινε τὸ συνωμοτικὸ Ἀρχηγεῖο τῆς καὶ εἰς τὸ εἰρηρικὸ Νησί, τὴν Σύρον, ὁπόθεν διήρχετο τὸ τηλεγραφικὸ καλώδιον.

Πρέπει νὰ τονίσω ὅτι ἡμεῖς ὅλοι στὴν Νέα Ἰέρουσαλὴμ δὲν ἐγνωρίζαμε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνδοξα ἔργα, τὰ ὁποῖα κατειργάζετο τὸ ἐπίσημον Κράτος, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο βερβερίνικον, οὔτε πειρατικόν, ἀφοῦ ἦτο συνταγματικὸν Κράτος τῶν ἐλευθέρων Ἑλληνικῶν θεσμῶν.

Καὶ ὅμως ἐξησκέιτο ἓνα εἶδος πειρατείας τῶν τηλεγραφημάτων εἰς βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχῆ. Διότι ἡ Λερναία Ἰδέα τῆς θανάσιμης Ἑλληνικῆς ἐμπαθείας πού ἔδευρε καὶ τότε τὴν Ἑλλάδα, δὲν κατεβροχθίζε μόνον τὰ ἰδικὰ μας τηλεγραφήματα, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἀνηθύνοντο στὸν Πατριάρχην ἀπὸ ἄλλες χώρες. Ἦσαν ἐνεξήγητα τὰ ἀθρόα τηλεγραφικὰ συγχαρητήρια. Διότι ὁ νεοεκλεγείς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, διατελέσας Ἀρχιεραματεὺς — δηλαδὴ ἡ ψυχὴ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων — ἔπειτα Μητροπολίτης τοῦ Κιτίου τῆς Κύπρου, καὶ κατόπιν Μητροπολίτης Ἀθηνῶν — εἶχε δημιουργήσει πολύμορφες σχέσεις καὶ φιλίες. Πλείστοι φίλοι καὶ θαυμασταὶ ἔσπευσαν νὰ τὸν συγχαροῦν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ ἄλλες πόλεις τοῦ Κράτους. Καὶ ὅμως — ἐμάθαμεν κατόπιν — κανένα τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔφθασε.

Καὶ ἄλλα δὲ τηλεγραφήματα συγχαρητήρια, ὅπως ἐξηκριβώθη βραδύτερον, σταλέντα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀπὸ τὴν Σμύρνην, ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἀπὸ τὴν Ἡπειρον, ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἀπὸ τὴν Θράκην, ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἀπὸ τὴν Κρήτην καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη, τὰ κατὰ τὴν τῆς ἀγριωτάτης Ἑλληνικῆς κομματικῆς Ἐμπαθείας. Τὸ τέρας αὐτὸ — ἡ ἐμπαθεστάτη Ἀλληλομαχία τῶν Γραικῶν — ὅταν θεριέψῃ, δὲν γνωρίζει ὄρια. Τρώγει καὶ αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἡπειρῶν.

Ἐκατομμύρια ἀπὸ τὸν Πόντον, ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀπὸ τὴν Ἀν. Θράκην, ἀφήσαμε τοὺς χιλιάδων ἐτῶν Ἱεροὺς Βωμοὺς καὶ τοὺς Τάφους ἡρώων καὶ μαρτύρων καὶ μέναμε σὺν ὄρφανοῖς, πρόσφυγες. Ἀλλὰ μὲ τὴν παρηγορίαν καὶ

τὴν πίστι στὴν λαϊκὴ προφητεία: Σώπασε, Κυρὰ Δέσποινα! Πάλιν μὲ χρόνους μὲ καιρούς, πάλιν...

Τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐν διωγμῷ ζώντος Μελετίου ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μᾶς ἀνηγγέλθη στὸν «Ἐθνικὸ Κήρυκα» τὴν 9ην Δεκεμβρίου ἀπὸ τοὺς ἀνταποκριτὰς μας ταυτοχρόνως: Ἀπὸ τὴν Πόλη, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ ἀπὸ τὸ Λονδίνο. Ὁ τοῦ Λονδίνου μάλιστα, ὁ Χρῖστος Καίσαρης, σὰν μεγαλοῦδεάτης Ἡπειρώτης ἀγωνιστὴς ποῦ ἦτο, ἐτηλεγράφησε μὲ δραματισμὸ τῆς Μεγάλης Ἰδέας ὡς ἐξῆς, ἐπὶ λέξει:

Λονδίνο, 9 Δεκεμβρίου, Ἐθνικὸν Κήρυκα: Παρακαλῶ, διαβιβάσατε Πατριάρχην Μελέτιον εὐλαβῆ συγχαρητήρια καὶ ἐνθέρμους εὐχὰς ὅπως ἀξιωθῆ λύση καὶ ἐθνικὸν ζήτημα, πηγνύων ἐθνικὴν σημαίαν εἰς Ἐπιτάλοφον!

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐδημοσιεύετο εἰς τὴν ἐφημερίδα μας, σταλμένο ἐκ Καλιφορνίας, καὶ τὸ συμβολικὸν μήνυμα τοῦ πολυπικραμένου μεγάλου Ἀναχωρητοῦ:

«Νέαν Ὑόρκην, φροντίδι Ἐθνικοῦ Κήρυκος, Πατριάρχην Μελέτιον. Εἶμαι εὐτυχῆς μανθάνων ἐκλογὴν ὑμῶν ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἐθνικὸν Κέντρον ἤρθη εἰς ὑψος περιστάσεων. Συγχαίρω, Ἔθνος, Ἐκκλησίαν, διὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν.

BENIZEΛΟΣ»

Πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ παραμυθένιο ἐκεῖνο θηρίο εἰς τὸ εἰρηνικὸ νησί τὴν Σύρο — ὅπου ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον μῆνα ἔτρωγε καλώδια καὶ τηλεγραφήματα, σχετιζόμενα μὲ ἓνα Οἰκουμενικὸ Ἠγέτη τῆς Χριστιανωσύνης — δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἀρχίσῃ τὸν καταστροφισμὸ ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς. Τὸ ὀδοντωτὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀρχισε νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὴν δεύτερη ἡμέρα.

Ἔτσι, μόλις ἔγινε ἡ θριαμβευτικὴ ἐκλογή, ἐλήφθησαν τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ἀτὴν Νέα Ὑόρκη τὰ ἐξῆς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη συγχαρητήρια τηλεγραφήματα: Τοῦ προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Σταυροῖδου, τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Γρηγορίου, τοῦ Συνταγματάρχου Γ. Κονδύλη, τῶν κ.κ. Ἀργυροπούλου, Κωνσταντινίδου, Θωμάρεις, Ν. Κυριακίδου, Παναγοπούλου, Στρατηγοῦ Ζυμβρακάκη καὶ τῆς Κρητικῆς Ἀδελφότητος. Αὐτὰ μόνον.

Ὅλα τὰ ἄλλα καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἐπίσημον ἄγγελμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου περὶ τῆς πανηγυρικῆς ἐκλογῆς τοῦ Μελετίου, «διὰ νὰ συνεχίσῃ οὗτος τὸν Ἱερὸν Ἀγῶνα τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Φωτίων», τὰ περιάρπαξε τὸ ἀδηφάγο Ἑλληνοθηρίο εἰς τὴν Σύρο καὶ τὰ κατεβρόχθισε! Ἐκτοτε δέ, συνεχῶς, κάθε μέρα, τὸ θηρίο ἔτρωγε καλώδια καὶ τηλεγραφήματα, ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον μῆνα πρὸς δόξαν τοῦ τότε κράτους, τοῦ ὁποίου τὰ Συνταγματικὰ θεμέλια στηρίζονται εἰς τὰ ἱερὰ «Ἀνθρώπινα Δικαιώματα».

Ἐφραίνεται δὲ περιέργω ὅτι, πῶς κατώρθωσε ἡ τότε Ἑλληνικὴ συναμοσία καὶ συνελάμβανε καὶ ὅλα τὰ ἔξ Αἰγύπτου τηλεγραφήματα! Φαίνεται ὅτι εἶχαν ὀργανωθῆ σὲ τέλειο δίκτυο τῆς διάσωσης ἐκείνης ἐπιδρομῆς, ἡ ὁποία ἐφραίνεται ὡς πειρατεία!

Ὅταν ἐφθάσαμε τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1922 εἰς τὸ Λονδίνο, ἀνύποπτοι δι' ὅσα ἐμηχανεύετο ἡ Λερναία Ἰδρα, ἐξακολουθοῦσαμε νὰ ἀπασχολοῦμε κάθε μέρα τὸ καλώδιο τοῦ εἰρητικοῦ Ἑλληνικοῦ νησιοῦ.

Τρεῖς ἡμέρες προτῆτερα, τὴν 5ην Ἰανουαρίου, κατέφθασεν ἔξ Ἀθηνῶν, ἐν καιρῷ χειμῶνος, καὶ ἐκεῖνος ὁ θλιβερός ὁ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος, σταλμένος ἀπὸ τὸ θλιβερότερον Κυβερνητικὸν καθεστῶς.

Ἐζήτησε νὰ διαφωτίσῃ τὴν κοινὴ γνώμη τοῦ Λονδίνου καὶ τὸν Καντεν-βουρίας ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου εἶναι παράνομος.

Ὅμως, ὁ κ. Τραπεζοῦντος εὗρηκε ὅλες τὶς θύρας κλειστές, διὰ τὰ φιλάδελφα δὲ αὐτοῦ αἰσθήματα θὰ ἀναπτύξω εἰς εἰδικὸ κεφάλαιο. Τὸν περιεφρόνησε καὶ ὁ Καντενβουρίας.

Ὁ Πατριάρχης — μόλις ἐφθάσαμε στὸ Λονδίνο — τηλεγραφοῦσε κάθε μέρα στὴν Κωνσταντινούπολη. Διεβίβαζε ὁδηγίαι. Καθίστα Τοποτηρητὴν τὸν Μητροπολίτην Καισαρείας Νικόλαον. Ἔδιδε ἐντολὴν ὅπως συνεχισθοῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν Ἐπιτρόπων του. Ἐκράτει τὸ Ἐθνικὸν Κέντρον ἐνήμερον τῶν ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πρωτευούσῃ ἐνεργειῶν του καὶ ἐν γένει εὗρισκετο εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῶν ὑπευθύνων καὶ τῶν φίλων του.

Ὁ Πατριάρχης τηλεγραφοῦσε ἀβέρτα πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἦσαν δὲ συνήθως μακροσκελῆ τὰ τηλεγραφήματά του. Τὰ ἐκ νέας Ὑόρκης καὶ ἐκ Λονδίνου ἀποσταλέντα ἐστοίχιζαν ὀλόκληρη περιουσία. Καὶ ὅμως ἐπήγαιναν χαμένα τὰ δαπανηρὰ μακροσκελῆ μηνύματα, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦσε νὰ τὰ καταβροχθίζῃ εἰς τὴν Σύρον ὁ Μινώταυρος τῆς ἀγριωτάτης ἐμπαθείας καὶ τοῦ ἀντισιμμαχικοῦ καὶ ἀδιαλλάκτου συγκροτήματος τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον «ἐπάκτωσε» καὶ τὸν θλιβερόν τὸν Τραπεζοῦντος διὰ νὰ «συγυρίξῃ» δεόντως τὸν «παράνομον» καὶ «καθηρημένον» ἀπλὸν τῶρα Μοναχὸν Μελέτιον!

Χαμένα λοιπὸν ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ ἔξοδα, ἐφ' ὅσον τὸ θηρίο τῆς ἐν παραφροσύνῃ διατελούσης νεοελληνικῆς ἐμπαθείας ἐλάμβανε τὴν τόλμη καὶ τὴν ἀνήκουστη ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου, εὐθύνην, νὰ ἀπομονώσῃ τὸν πνευματικὸν Ἀρχηγὸν τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὀρθοδόξων τῆς Οἰκουμένης!

Πρέπει νὰ τονίσω ὅτι τὸ πρωτοχρονιάτικον μῆνυμα πού ἔστειλε εἰς τὸ Πατριαρχεῖο ὁ Πατριάρχης Μελέτιος ὁ Δ' ἦτο ὠραιότατο. Ἀριστοτεχνικὴ ποιητικὴ ζωγραφία. Εἰκόνιζε τὴν ὅλην, τὴν θλιβερὴν συμφορὰ πού ἐπλήξε τὸ ἐν ἀλληλομαχίᾳ φθειρόμενον γένος τῶν Ἑλλήνων.

Τὴν 14ην Ἰανουαρίου (1ην κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον), ὁ Πατριάρχης ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν, τὸν Μητροπολίτην Καισαρείας Νικόλαον, ἐτόνισε:

«Ὁ Λύσας σήμερον χρόνος καταλείπει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔνος ἐν καταστάσει σκάφους, δεινῶς παλαιόντος ἐν ζοφερᾷ νυκτὶ χειμῶνος μετὰ πληρώματος ἀλληλοσπαρασσομένου. Εἶθε οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ Κυβερνῶντες τοῦ Ἔθνους, σὺν παντὶ τῷ πληρώματι ἐορτάσωμεν, ἐπὶ ἀνατολῇ νέου ἐνιαυτοῦ νηνεμίαν ἐν κραυγῇ: Σῶσον, Κύριε!»

Αἶ, λοιπόν. Αὐτὸ τὸ ἀριστοτεχνικὸ μήνυμα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ ἐξαγγέλματα ἐνὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ὁποίου — πρὸ παντός εἰς τὴν δραματικὴν ἐκείνην περίοδον — ἐνδιεφέρετο ὅλος ὁ κόσμος, εἰδικώτερον δὲ ἐνδιεφέροντο ὅλοι οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξοι λαοί, δὲν ἔφθασαν εἰς τὸν προορισμὸν των. Ἡ ἀπαυφλωμένη Ἑλλαδικὴ συνωμοσία ἀδιαφοροῦσε ἐὰν δημιουργοῦσε ἓνα «κληστικὸν» σκάνδαλο παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐὰν ἐκινδύνευε τὸ πολιτισμένον, τὸ φιλελεύθερον, τῶν φιλελευθέρων συνταγματικῶν Θεσμῶν Κράτος νὰ στιγματίζεται ὡς «βερβερίνικη πειρατικὴ φωλεά».

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡμεῖς δὲν ἐγνωρίζαμεν τίποτε περὶ τῆς ἐνέδρας εἰς τὴν Σύρον. Ἀπολύτως τίποτε, τόσον ὅταν εἴμεθα εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ὅσον καὶ κατόπιν ὅταν μετέβημεν εἰς τὸ Λονδίνον.

Ἐνομίζομε ὅτι ὁ κόσμος εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ ἀλυτρώτου Γένους συνεχῶς καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀπὸ ἐνὸς μηνός, θὰ ἐλάμβανε γνῶσιν περὶ ὅλων τῶν λεπτομερειῶν ἀπὸ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἄλλὰ ὅποια ἔκπληξις! Ἐνα πρωτὶ λαμβάνομεν στὸ Λονδίνο ἀπὸ τὴν Ρουμανία τηλεγράφημα τοῦ κ. Κωνσταντινίδου, μέλους τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἔρχεται μετὰ τὴν ταχεῖα ἀμαξοστοιχία νὰ ὑποδεχθῇ τὸν Πατριάρχου ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου.

Ὁ κ. Κωνσταντινίδης, ἓνας ἔξοχος ὁμογενής, ποὺ καλλιεργοῦσε μετὰ τὴν ἴδια ἐπιτυχία τόσον τὸν Κερδῶ ὅσον καὶ τὸν λόγιον Ἑρμῆ, προσέθετε εἰς τὸ τηλεγράφημά του ὅτι «ἐπὶ ἓνα τώρα μῆνα μέχρι χθές, ὅποτε εἶχα ἀφίσει τὴν Κωνσταντινούπολη, οὐδεμίαν εἶδησις ἐλήφθη εἰς τὸ Φανάρι ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτετρας Παναγιότητος!»

Συμφορὰ μας! Τὸ ἀπροσδόκητον ἐκεῖνο ἄγγελμα ἔπεσε σὰν βόμβα εἰς τὸ Ρίτζ Χοτέλ. Φρίκη! Ὁ κόσμος στὴν Κωνσταντινούπολη ἐβασανίζετο ἀπὸ ἀγωνία ἐπὶ πέντε σχεδὸν ἑβδομάδες. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Μικτὸ Συμβούλιον

ἀγωνιοῦσαν, διότι, ἐπὶ τέλους, δὲν ἐγνώριζαν ἕαν ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη τὴν πανηγυρικὴν ἐκλογὴν ἢ ὄχι!

Ἡ ἀπροσδόκητη ἐκείνη ἐπισκεπτικὴ ὁδὸς, ποῦ ἔπεσε εἰς τὸ Ρίτς Χοτέλ μᾶς εἶχε ζαλίσει. Καὶ δὲν ἐγνώριζαμε τί ἔπρεπε νὰ πράξωμεν διὰ νὰ ἐπικοινωνήσωμε κατὰ τρόπον ἀσφαλῆ μετὰ τὸ ἐν ἀγωνίᾳ εὐρισκόμενον Ἐθνικὸν Κέντρον.

Γίνεται γενικὴ ἔρευνα ἀπὸ τὰ τηλεγραφικὰ Πρακτορεῖα. Ὅλα μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ ὑπηρεσία των διεξάγεται διὰ τοῦ καλωδίου ποῦ διέρχεται ἀπὸ τὴν νῆσο Σύρο!

Ἀπορούσαμε τί ἔπρεπε νὰ πράξωμε διὰ νὰ ἐπικοινωνήσωμε τηλεγραφικῶς μετὰ τὸ Ἐθνικὸν Κέντρο ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἐνα μόνον ἐνεδεικνύετο μέσον ἀσφαλείας. Διὰ τοῦ ἀσυρμάτου.

Ἀλλὰ τέτοιος σταθμὸς δὲν ὑπῆρχε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ ἰδιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Μὲ ἀσύρματον ἦσαν ἐφοδιασμένα τὰ εἰς τὸν Βόσπορον ναυλοχοῦντα συμμαχικὰ πολεμικά. Καὶ μᾶς ἤλθεν ἡ σκέψις νὰ ἐνεργήσωμε πρὸς ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸ Πατριαρχεῖο, μέσω τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου.

Εὐτυχῶς ἡ δυσκολία ἐλύετο αὐθιμερόν. Ὁ κ. Ν. Κυριακίδης, ὁ ὁμογενὴς ἐφοπλιστής, ὁ πασιγνώστος εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Ἀμερικῆς διὰ τὰς ἐθνικὰς καὶ ἄλλας παντοίας κοινωφελεῖς ὑπηρεσίας του — ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τί γίνεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν — μᾶς τηλεγραφεῖ ὅτι μετ' αὐτοῦ, διαμένοντος εἰς τὴν Βραΐλαν, δυνάμεθα νὰ ἐπικοινωνοῦμε τηλεγραφικῶς καὶ ἐκείνος θὰ μεταβιβάξῃ «τὰ πρὸς τὸν ὄν ὄρον» πατριαρχικὰ τηλεγραφήματα. Δόξα σοι ὁ Θεός, ὅτι τὸ μέγα πρόβλημα ἐλύετο.

Καὶ ἔτσι, ἕνας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, πνευματικὴ κορυφὴ τῶν ἐκατομμυρίων Ὁρθοδόξων ἐν τῷ κόσμῳ, θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἔχη τὸ προνόμιον νὰ στέλλῃ καὶ αὐτός, χωρὶς ἐμπόδιον, ἕνα τηλεγράφημα, προνόμιον ποῦ ἐχάρισε ὁ πολιτισμὸς καὶ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον πτωχὸν βιοπαλαιστήν.

— Ἐμπρός, λοιπόν, μοι λέγει ὁ Πατριάρχης — νὰ στείλῃς εἰς τὸν κ. Κυριακίδην τὰ σπουδαιότερα τῶν κατακρατηθέντων τηλεγραφήματα.

Αὐτὸ δὲ καὶ ἔπραξα αὐθωρεῖ. Σὰν «Ἐπιτροπὸς τοῦ Πολέμου» ποῦ ἤμουνα, ἐνήργησα μετὰ κεραυνικὸν μένος. Ὁ ἄλλος ὅμως, ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφός μου, ποῦ κρατοῦσε τὰ δύο χαρτοφυλάκια, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν (χωρὶς τσεντίσσιμον στὸ Ταμεῖο) ἀποροῦσε — πῶς μετὰ τόσα ἔξοδα — θὰ μπορούσαμε νὰ γλυτώσωμε ἀπὸ τὸ πολυδάπανον Ρίτς Χοτέλ. Κινδυνεύαμε νὰ μείνωμε «ἀμανάτι». Ὁ κ. Ἐπιτροπὸς ἐφοβεῖτο πολὺ αὐτὸ τὸ δρᾶμα τῆς ἀπενταρίας!

Ὅμως, ὁ καλὸς Θεὸς μᾶς ἔστειλε τὸν οἰκονομικὸν μας λυτρωτὴν. Ἦτο ὁ κ. Παντελής, ὁ ἐφοπλιστής ἀπὸ τὸν Μαριμαρᾶ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔσωσε ἀπὸ τὸν κίνδυνον νὰ μείνωμε «ἀμανάτι». Ὡς δὲ ἔχω ἀναφέρει, ὁ ἐκ Μαριμαρᾶ καρβοκέρης ἐχάρισε εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ ἄλλα ἐφόδια διὰ νὰ πᾶμε εἰς τὸ

Παρίσι, εἰς ξενοδοχεῖο ἀνάλογο μὲ τὴν θέσιν ἑνὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ὁ κ. Κυριακίδης μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἔλαβε τόσα τὸν ἀριθμὸν τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα μετεβίβασε καὶ αὐτὸς τηλεγραφικῶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολην. Ἔχει καλῶς. Μοὶ ἐπέρασεν ὅμως μία σκέψις. Καὶ λέγω εἰς τὸν Πατριάρχη:

— Καλὰ ὁ κ. Κυριακίδης ἔλαβε τὰ τηλεγραφήματα καὶ τὰ μετεβίβασεν, ὡς λέγει. Ἄλλὰ ἐξεταστέον: Παρελήφθησαν ἄραγε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν; Ἐδῶ εἶναι τὸ πρόβλημα.

Εἰς τὸν Πατριάρχη ἐφάνη εὐλογία ἢ παρατήρησις. Καὶ τηλεγραφῶ, κατ' ἐντολὴν του, πρὸς τὸν κ. Κυριακίδη νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ ἐὰν ἔχη εἶδησιν περὶ τῆς ἀσφαλοῦς παραλαβῆς τῶν πατριαρχικῶν τηλεγραφημάτων πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ κ. Κυριακίδης, ἀνυπόμονος καὶ αὐτὸς — ὅπως ἤμασταν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ ἓνα καὶ πλεόν μῆνα, διότι ἡ Ἑλλαδικὴ συνκομοσία μᾶς ἔκαμνε «μποῦκοτάς» — κάμνει ἐρεῦνας εἰς τὰ ρουμανικὰ τηλεγραφεῖα καὶ ἀποδεικνύει ὅτιν οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δὲν εἶχαν λάβει πάλιν οὔτε μίαν λέξιν!

Εἶχε μείνει κατάπληκτος καὶ ἐκεῖνος ὁ ἐκ Μαρμαρᾶ Μεγαλοέλλη πατριώτης. Τί δὲ ἀπέδειξεν ἡ ἔρευνα; Ἀπεδείχθη ὅτι ἕνεκα βλάβης κάποιας γραμμῆς τῆς ἀπ' εὐθείας συγκοινωνίας Ρουμανίας — Κωνσταντινουπόλεως, τὰ τηλεγραφήματα ἀπὸ τὸν σταθμὸ τῆς Βραΐλας μετεβιβάσθησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μέσῳ Θεσσαλονίκης! Ἐκεῖ δὲ τὰ κατέτρωγε — ὅπως καὶ εἰς τὴν Σύρον — ἡ ἐνεδρεύουσα Λερναία Ὑδρα τῆς ἀκαταμέτρητης Ἑλλαδικῆς ἐντροπῆς ποῦ ἐλάμβανε τὸν χαρακτῆρα πανορθοδόξου καὶ διεθνοῦς σκανδάλου εἰς βάρος τῆς μαρτυρικῆς Πατρίδος...

Τότε ὁ κ. Κυριακίδης ἠναγκάσθη νὰ ἀποστείλῃ ἀντίγραφον ὅλων τῶν τηλεγραφημάτων διὰ συστημένης ἐπιστολῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Κλείων τὸ σημερινὸ κεφάλαιον, τοῦ ὁποῖου τὰ γεγονότα τῆς μεγάλης ἐντροπῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσουν θέμα γκαγκαστερικοῦ μυθιστορήματος, ἐπιναλαμβάνω:

Ἡ δύσμοιρη Ἑλλάδα ἀγωνιοῦσε. Ἦσαν δὲ καὶ οἱ παραμονές νὰ διαπραχθῇ τὸ ἔγκλημα τῆς ἱστορικῆς Ἀδικίας. Καὶ ὅμως: Οὔτε ὁ κίνδυνος τῆς στρατιωτικῆς καταρρέουσας καὶ τῆς ἀπώλειας τοῦ Πόντου, τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης, οὔτε ἡ κατακραυγὴ τοῦ συμμαχικοῦ κόσμου — νικητῶν τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου — δὲν ἴσχυσαν νὰ δαμάσουν τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐμπαθείας. Διότι τὶς μαῦρες ἐκεῖνες ἡμέρας ἔγινε ἀπόπειρα δολοφονίας καὶ τοῦ ἥρωος Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη, δεχθέντος τὰ βόλια ἀνάνδρων ἀνθρωποκτόνων...

Ἐφεξῆς θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀναγραφή τῶν ὄσων κατειργάζετο εἰς τὸ Λονδῖνον ἐναντίον τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχου ἐκεῖνος ὁ θλιβερός ὁ Τραπε-

ζούντος, αποσταλείς από τὸ Κυβερνητικὸ καθεστῶς τῶν Ἀθηνῶν διὰ νὰ διαφώτιση τὸν Καρτερούριας καὶ τὴν κοινὴ ἀγγλικὴ γνώμη περὶ τῆς παρανόμου ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου!

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Πῶς ἔπεσα στὰ διπλωματικὰ δίχτυα τοῦ Τραπεζοῦντος κλπ.

Ἐν συνεχείᾳ: Ἡ συνέντευξις τοῦ Πατριάρχου μετὰ τὸν Βρετανὸν Πρωθυπουργό. Ἐπίσης καὶ μετὰ τὸν Καρτερούριας κλπ.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΜΑΧΙΑΣ

Ἡ ἐντύπωσις τῶν ἐν Οὐάσιγκτων ἐπισήμων διὰ τὴν νεοελληνικὴν ἀκαταστασίαν.— Ἐκεῖνοι ποῦ μεταφέρουν πολιτικὰς ἔριδας τοῦ παλαιοῦ κόσμου κρίνονται ὡς ἀνεπιθύμητοι πολῖται ἐν Ἀμερικῇ;— Πρέπει νὰ ἐπαναστατοῦν οἱ λαοὶ ὅταν πρόκειται περὶ τῶν ἱερῶν Βωμῶν καταλυομένων;— Μία ἀποκαλυπτικὴ συνέντευξις στὸ Λονδίνο.— Μπορεῖ ἡ Θεῖα Πρόνοια νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα ὅταν τὴν ἐνταφιάζουν οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνες ἀλληλοτρῶγόμενοι;

Εἰς τὸν πολυάσχολο Πατριάρχου ἐξέφρασα τὴν ἐξῆς πρόθεσίν μου: «Ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ἐπικοινωνήσω μετὰ τὸν ἐν Λονδίνο παρεπιδημοῦντα δυστυχισμένο Πρωθυπουργό τῆς Ἑλλάδος. Καὶ νὰ τοῦ ἀνακοινώσω τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἐπὶ παρουσίᾳ μου ἀπὸ τὸν Ἀγγλο Πρωθυπουργό πρὸς τὸν Ἐθνάρχη τῶν Ἀλυστρῶτων διὰ τὴν μαύρη τύχη, ποῦ ἀναμένει τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ἡ συμφορὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴν καταστροφὴ τῆς 29ης Μαΐου 1453, ὅταν οἱ Τοῦρκοι ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν».

Εἰς τὸν Πατριάρχου προσέθεσα ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ συνομιλήσω καὶ μετὰ τὸν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθη ἡ τότε ἀντισυμμαχικὴ Κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν ὡς ὄργανο καὶ τὸν ἀπέστειλε εἰς τὸ Λονδίνο διὰ νὰ δηλητηριάσῃ τοὺς ἐπισήμους κύκλους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον τοῦ Μελετίου ὡς παρανόμου — βεβαίως καὶ καθηρημένου ψευτοπατριάρχου!

Ὁ Πατριάρχης, πολῦπειρος εἰς παντοίους ἀγῶνας, ἦτο Πνευματικὸς Ἡγέτης, εὐρυτάτων προσανατολισμῶν. Ἦτο μεγαλοϊδεάτης, πλειστάκις δὲ ἔδειξε καὶ γνωρίσματα μεγαλοψυχίας, πρὸ πάντων ὅταν, τὸ 1921 καταδιωκόμενος ἀπὸ τὸ ἀντισυμμαχικὸ καθεστῶς τῶν Ἀθηνῶν κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου, ἐλεύθερα, εἰς ἐλεύθερη χώρα, ἐξασκοῦσε τὰ ποιμαντικὰ του καθήκοντα, ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἄνευ ἀστυνομικῶν ἐπεμβάσεων. Τὴν

ἐποχή δὲ ἐκείνη τὸ ἐν Ἀμερικῇ ποίμνιον ὑπήγετο εἰς τὴν διοικητικὴν ποιμαντορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν εὐρίσκειτο στὴν Νέα Ὑόρκη εἶχεν ἐκλεγῆ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὸ Λονδίνο. Ὁ Πατριάρχης αἰσθανόμενος σπαραγμὸν ψυχῆς ὅτι κατὰ τὴν κρισιμοτάτην ἐκείνην περίοδον, ποὺ οἱ Κριταὶ τῆς Γῆς ὠδηγοῦσαν εἰς τὸ σταύρωμα τὴν ἄτυχη πατρίδα, δολοκλήρος δὲ ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ἐφθείρετο εἰς Ἑλληνοκτόνον ἀλληλοσπαραγμὸν, ἐνέκρινε τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τοὺς θανασίμους ἀντιπάλους του.

Μοὶ ἀπήντησε μὲ πνεῦμα ἀνωτερότητος. Καὶ μεγαλοφροσύνης. Προκειμένου εἰδικώτερον διὰ τὸν Τραπεζοῦντος, τὸν θανάσιμον πολέμιον, ὁ Πατριάρχης, ὄχι μόνον μοὶ ἐχάρισε τὴν συναίνεσίν του, ἀλλὰ μοὶ ἔδωκε καὶ τὴν πρόσθετην ἐντολήν νὰ εἶπω εἰς τὸν Χρῦσανθον ὅτι πολὺ εὐχαρίστως θὰ τὸν ἐδέχεται καὶ ὁ ἴδιος πρὸς συνομιλίαν ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ.

Διὰ τὸν Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος εἶχα παλαιὰν ἐκτίμησιν. Ἦκουα ὅτι εἶναι νεοιδεάτης, φίλος τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ ὅτι ὑπῆρξε πρόμαχος ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ὁμολογίαν.

Ἦσθάνομην ἐκτίμησιν καὶ διὰ τὸ πολύπλευρο δημιουργικὸ του ἔργο εἰς τὴν Ἐπαρχία του, τὴν Τραπεζοῦντα. Ἦκουα πάντοτε καλὰ ἀπὸ τοὺς Ποντίους. Προσθέτω ὅμως καὶ τοῦτο: Διατελέσας εἰς τὴν Νέα Ὑόρκη μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος τῆς Ὁργανώσεως Near East Relief, τοῦ μεγάλου ἐκείνου φιλανθρωπικοῦ κινήματος τῶν Ἀμερικανῶν πρὸς περίθαλψιν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, ἤκουα πάντοτε εὐφημα λόγια ἀπὸ Ἀμερικανούς καὶ Ἕλληνας διὰ τὴν γενναίαν δρᾶσιν τοῦ Τραπεζοῦντος. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἐξῆς: Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐκεῖνοι φιλάνθρωποι, ποὺ εἶχαν συνδέσει τὴν ζωὴ τους μὲ τὰ ζητήματα καὶ τὰ προβλήματα τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, εἶχαν παραξενευθῆ διὰ τὴν πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν γραμμὴν, ποὺ ἠκολούθησε ὁ Χρῦσανθος κατὰ τὴν μετέπειτα μαύρην ἐκείνην διὰ τὸν Ἑλληνισμόν περίοδον. Παραξενεύθησαν καὶ ἐλυπήθησαν ὅταν ἔφθαναν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην τηλεγραφήματα ὅτι, προκειμένου διὰ τὸν νεοεκλεγέντα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὁ Τραπεζοῦντος συνεμάχησε μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Μελετίου καὶ συνετάχθη, ἐξ ὀλοκλήρου, μὲ τὰς ἀπόψεις τῆς ἀντισυμμαχικῆς Ἀθηναϊκῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας ἔγινε πειθῆνιον ὄργανον. Ἐπῆγε δὲ καὶ εἰς τὸ Λονδίνο νὰ πολεμήσῃ τὸν Πατριάρχην!

Ὁ Χρῦσανθος διέμενε εἰς τὸ ξενοδοχεῖο «Κῶρζον» τοῦ Λονδίνου. Τοῦ ἐτηλεφώνησα ἓνα πρῶτ' ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ. Μοὶ ὤρισε δὲ συνέντευξιν διὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Ἐπῆγα ἀρματωμένος διὰ νὰ τὸν διαφωτίσω διὰ μερικὰ ζητήματα, ποὺ

ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ καὶ ταυτόχρονα νὰ ἀντιληφθῶ τὰς ἀπόψεις του. Τὰ τῆς συνδιαλέξεως τὰ ἐκθέτω ἐν συντομίᾳ, ἀπὸ ὅσα ἔχω σημειωμένα εἰς τὸ Ἡμερολόγιό μου.

Ὁ Ἱεράρχης μοὶ εἶχε ζητήσει παντοίας πληροφορίας. Ἦθελε νὰ διαφωτισθῇ διὰ τὰ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικὰ ζητήματα καὶ προβλήματα.

Ἐπειδὴ δὲ ἠνοίχθη, ἐπικαίρως, ἡ συνομιλία διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀποδήμων ἀδελφῶν, ἔλαβα ἀφορμὴν καὶ τοῦ περιέγραφα τὰς ὑποδοχὰς καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς τιμὰς, πού ἐπεδαψίλευσαν εἰς τὸν νεοεκλεγέντα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἦσαν αἱ ἐξαιρετικαὶ τιμαὶ εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Χάρντιγκ. Ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν Γερουσίαν. Ἀπὸ Ἐκκλησιαστικὰς Ὄργανώσεις διαφόρων Ἀμερικανικῶν Δογμάτων. Ἀπὸ Πανεπιστήμια, τὰ ὅποια τοῦ ἀπένευμαν τιμητικούς ἀκαδημαϊκούς τίτλους καὶ ἀπὸ πόλεις, πού τὸν ἀνεκήρυξαν ἐπίτιμον πολίτην αὐτῶν.

Δὲν παρέλειπα νὰ τονίσω καὶ τὴν κατάρα πού μᾶς δέρνει. Τὴν κατάρα τῆς ἀλληλομαχίας.

ΘΛΙΒΕΡΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Μὲ τὴν συγκατάθεση τοῦ μεγαλοπράγμονος, τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχου, ἀνέλαβα νὰ συνομιλήσω στὸ Λονδίνο μὲ τὸν θλιβερὸ Ἱεράρχη τῆς Τραπεζούντος. — Ἐπίσης δὲ καὶ μὲ τὸν παρεπιδημοῦντα, τὸν δυστυχημένον Πρωθυπουργὸ τῆς μαρτυρικῆς Ἑλλάδας. — Τὰ ὅσα διεκήρυξεν ὁ Χρῦσανθος. — Ἐν συνεχείᾳ οἱ κεραυνοὶ τοῦ Βρεταννοῦ Πρωθυπουργοῦ. — «Μικρὴ, ἀλλὰ ἔντιμη Ἑλλάδα, ἔστω καὶ μὲ σύνορα τῆς Μελοῦνας!»

Ἐφ' ὅσον ὁ Ἱεράρχης ἤκουε μετ' ἐνδιαφέρον τὰ ὅσα πληροφορικὰ τοῦ διηγόμουν, ἐτόνισα καὶ τὴν θλιβερὰν ἐντύπωσιν πού ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἐπισήμους τοῦ Λευκοῦ Οἴκου ὅτι εὐρέθησαν ὁμογενεῖς μας, λεγόμενοι Ἕλληνες Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι, ἐκ τῶν τάξεων τῶν πολιτικῶς διαφωνούντων, οἱ ὅποιοι ὠθούμενοι ἀπὸ κομματικὴν ἐμπάθειαν καὶ ἐνεργοῦντες κατ' ἐπιταγὴν, ἀπηύθυναν σωρείαν ὁμοιομόρφων τηλεγραφημάτων εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον. Καὶ ζητοῦσαν νὰ μὴ γίνῃ δεκτὸς ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὡς παρανόμως ἐκλεγείς!

Καὶ προσέθεσα εἰς τὸν συνομιλητὴν Ἱεράρχην τῆς Τραπεζούντος: «Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Πατριάρχης ἐπέρασε θριαμβευτικῶς ἀπὸ τὸν Λευκὸν Οἶκον. Ἀπὸ τὰς ἐνεργείας ὅμως καὶ τὰς δυσφημιστικὰς ἐκείνας ἐπιθέσεις τῶν ἀντιθέτων, παρέμεινεν εἰς τοὺς Ἀμερικανούς ἡ ἀπογοητευτικὴ ἐντύπωσις διὰ

τὴν Ὀλιβεράν ἐμπάθειαν τοῦ νεοελληνικοῦ κόσμου. Φιλέλληνες Γερουσιασταί, μετὰ τῶν ὁποίων ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τριῶν ὁμογενῶν, τοῦ εἶπαν, ὡς εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω, καὶ τὰ ἐξῆς διὰ τὴν νοοτροπία τῶν ἀδιορθώτων καὶ τῶν θλιβερωτάτων ἐμπαθειῶν: «Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς τελευταίους πολεμικοὺς καὶ διπλωματικοὺς θριάμβους (ὅταν ἐμεσουράνει τὸ ἄστρον τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ) κατεπλήξατε τὸν κόσμον καὶ ἀνεβιάσατε παντοῦ εἰς ὕψη δυσθεώρητα τὰ ἠθικά σας κεφάλαια, κινδυνεύετε τώρα νὰ χάσετε τὸ πᾶν. Αὕτη δὲ ἡ ἀλληλομαχία καὶ ὁ κομματισμὸς πρὸς ἔξωθεν μετεφύτευσαν οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς — εἰς τὴν χώραν μας ὅπου τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς ὅλης μας ζωῆς — κινδυνεύουν νὰ ἀπογυμνωθοῦν ἀπὸ κάθε συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν!»

Καὶ προσέθεσα ὅσα φρονοῦν οἱ ἐν Ἀμερικῇ Γερουσιασταὶ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι (ὅπως βεβαίως φρονοῦν καὶ οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ), τονίσας πρὸς τὸν ὑψηλὸν συνομιλητὴν μου τὰ ἐξῆς: «Ἀφοῦ ὑπάρχει κίνδυνος — ὅπως τονίζουσιν οἱ φιλέλληνες φίλοι μας — νὰ βιωσθῆτε καὶ νὰ ὑποχρεωθῆτε ὑπὸ τῆς δυσμενεστάτης Εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας νὰ ἐκκενώσετε τὰ αἱματοβαμμένα ἐδάφη σας, τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Θράκην, παύσατε, τοῦλάχιστον, τὴν ἀπελπίζουσαν ἀλληλομαχίαν. Παρουσιάσατε εἰς τὴν χώραν μας ταύτην τῆς Ἐλευθερίας, ἠνωμένον μέτωπον ἐνεργειῶν καὶ μὴ καταναλίσκεσθε εἰς ὀλεθρίους, ἀκάπουτος ἀγῶνας, ὅπως ἐκεῖνος ὁ στρεφόμενος κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐστάλησαν εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον, βροχηδὸν καταγγελίαι, αἱ ὁποῖαι ἐγέμισαν, πλειστάκις, τὰ καλάθια τῶν ἀχρήστων!»

Ὅταν διηγόμουν αὐτὰ, μὲ κάποιον, βέβαια, ἐξαιρετικὸν τόνον, παρετήρησα δυσφορίαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑψηλοῦ συνομιλητοῦ. (Ἀσφαλῶς δυσφορίαν θὰ ἐδείκνυε οἷοσδήποτε ἄλλος παρομοίας ἀρχιερατικῆς συνομοταξίας — συνομιλητής).

Μὲ τὸ βλέμμα του, τὸ ὁποῖον εἶχε γίνει πρὸς στιγμήν, ἀπλανές, μὲ κάποιαν νευρικὴν του σύσπασιν, πρὸς ἐπήρε τὸ μάτι μου καὶ μὲ τὴν Ὀλιβεράν πελιδνότητα ὁ Ἱεράρχης τῆς Τραπεζοῦντος, ὅσον καὶ ἂν ἤθελε νὰ ἐπιτηδευθῇ ἀταραξίαν, ἐπρόδιδεν ὁμως τὰς ἐνδιαθέτους σκέψεις του. Καὶ τὴν δυσφορίαν του.

Ἐπειδὴ, ὡς ἐνόμισα, ἡ στιγμή ἦτο ψυχολογημένη, ἐκύτταξα κατάματα τὸν συνομιλητὴν πρὸς ἣν ἐπὶ νὰ μάθῃ τὰ ἐν Ἀμερικῇ ζητήματα, καὶ τοῦ προσέθεσα:

«Ἀπὸ Ἀμερικανούς, Σεβασμιώτατε, μὲ τοὺς ὁποίους συνέρχομαι εἰς τὴν «Ἐπιτροπὴν Περιθάψεως τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς», ἔχω ἀκούσει τόσα πολλὰ κατὰ τὴν δρᾶσιν σας εἰς τὴν Τραπεζοῦντα. Οἱ ἴδιοι ὁμως οἱ Ἀμερικανοὶ — ἅς μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ εἰλικρινὴς παρηγοσία — ξενίζονται τώρα — διότι ἐφαντάζοντο ὅτι ὁ Ἱεράρχης τῆς Τραπεζοῦντος θὰ ἔπρεπε

νά μὴν εὐρίσκειται εἰς τὸ πλευρὸν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀνεπαρκείας των συντελοῦν εἰς τὴν παράτασιν τῶν μαρτυρολογίων, ὀδηγοῦν δὲ εἰς τελικὸν ξερρίζωμα τοῦς Ἕλληνας τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Συμπίπτει νὰ εἶναι ἀκριβῶς αὐτὴ καὶ ἡ ἰδική μου ἀντίληψις. Ὁμολογῶ δὲ — σὰς ὁμιλῶ με εἰλικρινῆ παρησία — ὅτι ξενίζομαι καὶ ἐγὼ ὅτι ὑπερμαχεῖτε ὑπὲρ συγκροτήματος, τὸ ὁποῖον θέτει εἰς τρομερὸν κίνδυνον ὄχι μόνον τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Θράκην, τὴν ἰδιαιτέραν σας πατρίδα, πὺν εἶναι καὶ ἰδική μου ἄμοιρη πατρίδα. Δὲν θέλω νὰ προσθέσω, Σεβασμιώτατε, ὅτι ἤκουσα καὶ τοὺς ὠργανωμένους Ποντίους τῆς Ἀμερικῆς νὰ δυσφοροῦν, διότι ὁ Μητροπολίτης τῆς Τραπεζοῦντος εὐρίσκειται ἀντιμέτωπος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο, εἰς στιγμὰς τόσον κρισίμους διὰ τὴν πατρίδα μας, Σεῖς, Ἅγιε Τραπεζοῦντος, με τόσα πολλαπλᾶ προσόντα καὶ με ἠθικὰ κεφάλαια Ἐκκλησιαστικῶν ἀγώνων καὶ με πνευματικὰ σπινθηροβόληματα, μήπως βλέπετε τὰ φλέγοντα ζητήματα καλλίτερον, ἢ μήπως, ἄρά γε, ἔχομεν ἡμεῖς ἄδικον, πλανώμενοι;»

Ἔτσι, ἔδωκα διέξοδον εἰς τὸν Ἱεράρχην διὰ νὰ ἀκούσω τὰς ἀπόψεις του.

Ὁ Τραπεζοῦντος μοὶ ἀπήντησε εἰς γλώσσαν δικανικὴν. Μοὶ ἀνέφερε τοὺς πολλαπλοὺς ἀγῶνας του εἰς τὴν Τραπεζοῦντα καὶ εἰς τὴν Θράκην καὶ τὴν μακρὰν συνεργασίαν του μετὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Μοὶ ἐτόνισε δὲ καὶ τὰ ἐξῆς: «Τὸ προνόμιον, θέβαια, τοῦ πατριωτισμοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ διεκδικῇ ἀποκλειστικῶς ἢ τῶν Φιλελευθέρων Ἱδεολογία, ὅπως τὴν δνομάζετε. Ἐάν Πατρις σημαίη Βενιζελισμός, τοιοῦτος μάλιστα, ὅπως ἐξεδηλώθη εἰς τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐσωτερικὴν πολιτικὴν του ἐν Ἑλλάδι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν γνωρίζω τί πρέπει κανεὶς νὰ εἴπῃ διὰ τοιαύτην πατρίδα».

Συνεχίζων τὰ ἐπιχειρήματά του προσέθεσε: «Ἐγὼ, φίλε μου, τὴν Πατρίδα τὴν βλέπω ἀπόσωπον. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχη μίαν Κυβέρνησιν, ἐκπηγάσασα διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, ἐκ τῶν σπλάγγνων τοῦ λαοῦ, ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ταχθῶμεν ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὸ πλευρὸν τῆς καὶ πρὸ πάντων ὅταν ἀντικρῦζωμεν τόσον σοβαροὺς ἐξωτερικοὺς κινδύνους. Τί θέλετε νὰ κάμω διὰ νὰ λέγωμαι πατριώτης; Νὰ ἐπαναστατήσω καὶ νὰ κηρύξω τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ καθεστώτος, ὅπως κάμνουν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει; Αὐτὸ ἐννοεῖτε ὅτι σημαίνει φιλοπατρίαν;

Προφανῶς, ὁ Μητροπολίτης τῆς Τραπεζοῦντος, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐννοοῦσε τὴν «Ἐθνικὴν Ἄμυναν», ἢ ὁποία ὠργανώθη διὰ νὰ δράσῃ πρὸς ἄμυναν ὑπὲρ ἱερῶν βωμῶν, οἱ ὅποιοι ἠπειλοῦντο νὰ ἀφανισθοῦν, ἐὰν ἐξακολουθοῦσε ὑφιστάμενον τὸ ἐν Ἀθήναις καθεστῶς, τὸ ὁποῖον εὐρέθη ἀντιμέτωπον πρὸς τοὺς Συμμάχους, τοὺς νικητὰς τοῦ παγκοσμίου πολέμου, κριτὰς δὲ καὶ τῶν τυχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, σφαγιασθέντος καὶ τότε. Ἐννοοῦσε δὲ βεβαίως καὶ ἐκείνους ἐν γένει, οἱ ὅποιοι ἀνέδειξαν ὡς

Οικουμενικὸν Πατριάρχην καὶ Ἐθνάρχην τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, τὸν Μελετίου, ὡς φιλελεύθερον καὶ ὡς φίλον καὶ συμπολίτην τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου.

Αὐτὸν τὸν νέον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, τὸν Θριαμβευτικῶς ἐκλεγέντα μὲ μεγάλην πλειοψηφίαν, ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνελεύσεως Κλήρου καὶ Λαοῦ, τὸν κατεπολέμησε ὁ Τραπεζοῦντος, μὲ ἄσφαιρα πυρά. Μένων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς φίλος τοῦ Κυβερνητικοῦ Καθεστώτος, δὲν ἐπῆγε οὔτε εἰς τὸ Φανάρι διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν. Τὸν καταπολεμοῦσε εἰς τὴν Ἀθήνα ὡς Μητροπολίτην Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ ἔπειτα ὡς Πατριάρχην. Τὸν κατεπολέμησε καὶ εἰς ξένην χώραν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν νικήτριαν τοῦ συμμαχικοῦ Ἀγῶνος. Ἔδραμε κατ' ἐπιταγὴν τῆς Ἑλλαδικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία, καλῶς ἢ κακῶς, ἐθεωρεῖτο ὡς ἐχθρική τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος, διὰ νὰ διαφωτίσῃ τὴν κοινὴν ἀγγλικὴν γνώμην ἐναντίον τοῦ παρανόμου Πατριάρχου! Ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ ἀρχιερατικῆς διπλωματικῆς μεγαλοφυΐας.

Ὅταν ὁ Τραπεζοῦντος — κατὰ τὴν συνδιάλεξίν μας — ἔστρεφε τὰ πυρά του κατὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῶν ὁποίων αἱ ἐθνικαὶ ἐνέργειαι ἐχαρακτηρίζοντο ὡς «ἐπαναστατικαὶ» κατὰ τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν, ἐπρόβαλα ἀντίρρησης καὶ παρατήρησα:

— «Ναί, ἀρνεῖσθε τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον πρὸς μίαν ἱερὰν ἐπανάστασιν τῶν λαῶν, ὅταν συντρέχουν λόγοι ἐθνικῆς σωτηρίας».

Εἰς ἀπάντησιν, ὁ ὑπὸ τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ συγκροτήματος τῶν Ἀθηνῶν ἀποσταλεὶς — ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ μεγάλου ψύχους — εἰς τὸ Λονδίνο πρὸς περισπασμὸν ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου — ὁ Ἱεράρχης τῆς Τραπεζοῦντος ἐπεκαλέσθη τὰ συνήθη ἐπιχειρήματα περὶ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ τῆς ζωτικότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς (ἡ ὁποία ὅμως φυλὴ κατεδικάζετο εἰς ἐκρίωσιν καὶ ἀφανισμόν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ), μοὶ εἶπεν ἐπὶ λέξει:

— «Ἐγὼ δὲν πιστεύω ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ. Λαός, ὅπως ὁ Ἑλληνικός, μὲ τόσην ἀκατάβλητον ζωτικότητα, δρῶν ἤδη ἐν τῇ κονίστρᾳ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, δὲν θὰ ἀποθάνῃ τόσον ἀδόξως. Πιστεύω εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς».

Ἦσαν ἀρκετὰ τὰ ὅσα ἤκουα διὰ νὰ πεισθῶ περὶ τῆς νοοτροπίας τοῦ Ἱεράρχου, τοῦ δραμόντος πρὸς διαφῶτισιν τῶν Βρετανῶν περὶ τῆς «παρανόμου» ἐκλογῆς τοῦ Μελετίου!

Ἦτο ἡ Ἑλλαδικὴ νοοτροπία ὄλων τῶν ὁμοφρόνων τοῦ ἐθνοσωτῆρος Μητροπολίτου τῆς Τραπεζοῦντος. Ἀναλλοίωτη νοοτροπία. Ἡ Ἑλλὰς νικήτρια, δοξασθεῖσα καὶ μεγαλυνθεῖσα, ἡ Ἑλλὰς τῶν Δύο Ἠπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν, τῆς ὁποίας τὰ ὄρια εὕρισκοντο παρὰ τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινου-

πόλεως, έκπεσοῦσα ἔπειτα ἀπὸ τὴν Συμμαχίαν, ἐκινδύνευε νὰ ἀκρωτηριασθῇ — ὅπως καὶ ἔγινε. Αὐτοὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι, λησμονοῦντες τὴν τραγικὴν πραγματικότητά, ἠσχολοῦντο μὲ φιλολογίαν: διὰ τὴν Θεϊαν Πρόνοιαν, διὰ τὴν ζωτικότητα καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, πού ἐξεδιώκετο ἀπὸ τὸν Πόντον, ἀπὸ ὅλην τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴ Θράκην. Συζητοῦσαν διὰ τὰς ἐκλογικὰς κάλπας, διὰ τὴν αὐτοτέλειαν, διὰ κράτος μικρὸν μὲν, ἀλλὰ ἔντιμον, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Μελοῦνας.

Συνεχίζων τὴν συνομιλίαν μου μετὰ τοῦ ἐκ Θράκης Ἱεράρχου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Κῶρζον», ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὴν εὐκαταίαν συνέντευξιν Πατριάρχου καὶ Τραπεζοῦντος. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν τῶν περιεργωτάτων καὶ τῶν πρωτοφανῶν δολοπλοκιῶν πρέπει νὰ ἀσχοληθῶ εἰς τὰ ἐπόμενα.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Πῶς ἐναυάγησεν ἡ ὅλη ὑπόθεσις καὶ ἡ συνάντησις. — Τὸ στυγερὸ ἔγγραφο τοῦ μαύρου, τοῦ Ἑλληνοκτόνου μίσους.

Ἐν συνεχείᾳ: Ὁ κεραυνὸς τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. — Αἱ συνομιλίας καὶ μὲ τὸν Καρτερβουρίας. — Ἐπίσης καὶ μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους κτλ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ "ΡΟΥΣΦΕΤΙ,, ΣΤΟΥΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΟΥΣ!

Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ 1922 ὅπου ἡ μεγάλη Ἑλλάδα ἐκλονίζετο ἐκ θεμελίων. — Ἐνα στυγερὸ ἔγγραφο μαύρου μίσους, πού ἀπόκειται στὸ Ἀρχεῖο τῶν Πατριαρχείων. — Ἡ ἀνατροπὴ τῶν συμφωνηθέντων. — Ὁ Ἱεράρχης πού ἐκαυχᾶτο εἰς τὸ Λονδίνο ὅτι «συνέτριψε τὴν ὄφρυν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων»! — Ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς Διπλωματίας. — Τὸ Ὑπουργεῖο τοῦ «Πολέμου»! — «Τὸ διαβόητο ρουσφέτι». — Ὅπου ὁ Λόρδος Ἀγγλικανὸς Πριμᾶτος κλείει τὴν θύρα στὸν κομματικὸν Ἑλλαδικὸν ἀντιπρόσωπον.

Εἰς τὸ προηγούμενον ἀνέφερα ὅτι, μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Πατριάρχου ἐπῆγα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Κῶρζον» τοῦ Λονδίνου στὴν ὄρισμένη ὥρα καὶ ἀμίλησα διὰ μακρῶν μὲ τὸν Ἱεράρχην τῆς Τραπεζοῦντος.

Τώρα παραθέτω τὴν συνέχεια, ἡ ὁποία συνεδυσάσθη μὲ ἀπροσδόκητες ἐκπλήξεις.

Ἡ ὥρα τῆς συνομιλίας μὲ τὸν Τραπεζοῦντος εἶχε παραταθῆ ἐπ' ἀρκετόν. Τοῦ εἶπα τὰ ὅσα ἐπιθυμοῦσα νὰ διατυπώσω.

Ἦκουσα δὲ παρ' αὐτοῦ τόσες σκέψεις καὶ κρίσεις του ὅσες εἶναι ἱκανὲς νὰ μοῦ κάμουν νὰ μορφώσω ἀσφαλῆ γνώμην περὶ τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι εὗρισκαν — ἐν ὀνόματι τῆς νομιμο-

φροσύνης — ἀρχιετὲς δικαιολογίες, ὥστε νὰ νομίζουν ὅτι δικαιολογοῦνται νὰ ἔχουν ἀναπαυμένην τὴν συνείδησίν τους καὶ ὅταν ἀκόμη ἀντικρίζουν τὸ φάσμα τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς. Ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια τῶν ἐπιχειρημάτων ποῦ προβάλλουν πείθεται κανεὶς ἀκόμη περισσότερον ὅτι τὸ μετανοεμβριανὸ καθεστῶς ἀποτελοῦσε, πράγματι, τὸν ἄλεθρο τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ἐμεγάλυναν οἱ ὄραματισμοὶ ὅλων ἡμῶν ὅσοι ἐτάχθημεν εἰς τὸ πλευρὸ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ, τοῦ Ἀνδρὸς τῆς Θείας Προνοίας.

Καὶ ἀναγκάζεται κανεὶς — συνομιλῶν μὲ τοὺς περιέργους αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποῦ ἐνδιαφέρονται ἔστω καὶ διὰ «μικρὰν, πλὴν ἐντιμὸν Ἑλλάδα» — νὰ ἐμβαθύνῃ περισσότερον εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν τρομερῶν διακηρύξεων τοῦ Λούδ Τζῶριτζ — ὁ ὁποῖος τοῦ μετανοεμβριανοῦ καθεστώτος τὰ ἀποτελέσματα τὰ εὔρισκε τόσον ὀλέθρια ὅσον ἦτο καὶ ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν καταστροφή κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν 29ην Μαΐου τοῦ 1453!

Εἰς τὸν ἐπίλογο τῆς συνομιλίας μου μὲ τὸν Τραπεζοῦντος τοῦ ἐτόνισα ὅτι ὁ Πατριάρχης εἰς τὶς θλιβερὰς αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς ἀγωνίας ἐπιθυμεῖ νὰ συνομιλήσετε. Καὶ διὰ νὰ διευκολύνω τὶς σκέψεις σας, Ἄγιε Τραπεζοῦντος, καὶ νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ ἐπιφυλάξεις, σᾶς ἀφίνω νὰ ἐκλέξετε τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον, καὶ ἂν τὸ προτιμᾶτε νὰ μείνη ὅλως ἰδιαιτέρα ἢ μετὰ τοῦ Πατριάρχου συνομιλία τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος.

Ἐν πάσει περιπτώσει — προσθέτω — τὸ ξενοδοχεῖον Ριτζ ὅπου μένομεν δὲν εἶναι πολυτάραχο. Ἔχει ὅλας τὰς εὐνοϊκὰς συνθήκας, ἐν ἀπολύτῳ δὲ ἡσυχία νὰ συνδιαλεχθῆτε μὲ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην.

Ὁ Ἱεράρχης Τραπεζοῦντος, ἐδέχθη κατ' ἀρχήν, τὴν συνάντησιν. Ἐθεώρησεν ὅμως ἐπιβεβλημένον νὰ παραμείνῃ μυστικὸν τὸ διάβημα. Ἐγὼ — προσέθεσε — κρατῶ ὠρισμένην γραμμὴν ἀγῶνος. Συνέχομαι μὲ τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας ἐκείνης, ἡ ὁποία ἀντιτάσσεται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μελετίου ὡς Πατριάρχην. Καὶ ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνήσω ὥστε νὰ μὴ διασυρθῆ τὸ ὄνομά μου, ὅτι αὐτομολῶ εἰς τὸ ἄλλο στρατόπεδο. Πάντως θεωρῶ καλὸν νὰ γίνῃ ἡ συνάντησις ἐπὶ οὐδετέρου ἐδάφους.

Συνεχίζων προσέθεσε: «Πρέπει νὰ σκεφθῶ ἕως αὔριον. Διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν νὰ συναντηθῶμεν καὶ αὔριον εἰς τὰς 6 μ.μ. ἐδῶ (εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Κῶρξον) ὅποτε θὰ σᾶς ἀνακοινώσω τὸ μέρος ὅπου θὰ γίνῃ ἡ ποθητὴ συνέντευξις, δύο ὥρας μετὰ τὴν ἰδικὴν μας νέαν στιχομυθίαν. Δηλαδή κατὰ τὰς 8 μ. μ.»

— Ἔχει καλῶς — εἶπα καὶ ἀπεχαιρέτησα τὸν Τραπεζοῦντος διαβιβάσας πρὸς τὸν Πατριάρχην ἐν πάσει λεπτομερεία τὰ διαμειφθέντα.

Κρυφκοκαμάρωνα μὲ τὸν ἑαυτὸ μου. Ἐκολακευόμουνα καὶ διαλογιζόμουνα ὅτι ἴσως δὲν εἶχε ἄδικον ὁ Πατριάρχης εἰς τὴν ἐκλογὴ τῶν δύο «Ἵπουρ-

γῶν» του. Ὅτι εἰς μὲν τὸν ἐκ Σικάγου συνάδελφό μου κ. Χατζηδημητρίδου προώρισε δύο Ὑπουργεῖα. Τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν χωρὶς ταμεῖο! Εἰς ἑμένα δὲ — ὡς ἀνέφερα μὲ λίγες λέξεις εἰς προηγούμενο κεφάλαιο — προσέφερε τὸ σπουδαιότερο Ὑπουργεῖο, τῶν Ἐξωτερικῶν! Περίλαμπρο Ὑπουργεῖο σπινθηροβολούσης αἴγλης. Ὅμως, χωρὶς οὔτε μιὰ δεκάρα τσακιστή! Ὅπερ ἐσήμαινε τὴν δημιουργία σημαντικοῦ οἰκονομικοῦ παθητικοῦ εἰς τὴν περὶ τοῦ ἄρτου «καλαμαριακὴν» βιοπάλην. Τὸ δὲ τραγικώτερον ἦτο ὅτι ὁ τότε ὑπεύθυνος συνάδελφος τῆς ἄλλης Ἡμερησίας, Ζηλοτυπῶν, ἴσως, ἔγραψεν ὅτι ὁ συνοδὸς τοῦ Πατριάρχου «ἐμπουκώθηκε — πάρετε τὴν ἀναπνοή σας — μὲ πέντε χιλιάδες χρυσᾶ σκουῖδα!» Ἔτσι γράφεται, συνήθως, ἡ ἱστορία γύρω ἀπὸ τὸ δράμα τῶν ὄσων ὑπηρετοῦν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας αὐτὰ τὰ τραγικὰ ἰδανικά, εἴτε πρόκειται γιὰ τὴν ἀμοιρη πατρίδα, εἴτε γιὰ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία!

Ἐν πάσει περιπτώσει ἐνόμιζα τότε ὅτι ἐσημείωνα τὴν πρώτη ἀξιοσημείωτη διπλωματικὴ ἐπιτυχία μου, κατὰ τὴν συνδιαλεξή μου μὲ τὸν Τραπεζοῦντος. Τὰ πράγματα ὅμως ἀπέδειξαν ὅτι κάθε ἄλλο παρὰ ὅτι ἔχω διπλωματικὴ ἐπιδεξιότητα. Φαίνεται ὅτι ἤμουνα ἀνίκανος νὰ διαγνώσω τὸ τί ἔκρυπτε ὁ Ἱεράρχης εἰς τοὺς ὀπισθίους γύρους τοῦ ἐγκεφάλου του.

Ὁ Χρῦσανθος, ἄλλα μοι ἔλεγε, ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα ἐσκέπτετο πολὺ διαφορετικὰ. Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ σημεῖο ἔπαθα τὴν διπλωματικὴ μου παναλεθρία! Ἐφάνηκα τελείως ἀνίκανος νὰ ἐμβαθύνω εἰς τὸ «ἔρεθος» τῶν διαλογισμῶν τοῦ συνομιλητῆ μου.

Δὲν εἶχα πάρρη εἶδησιν ὅτι ὁ συνομιλητῆς μου ἦτο «ἔξπερτ» εἰς τὴν στρατηγικὴν τῆς ἀσυναγώνιστης διπλωματίας τοῦ Φαναρίου!

ΕΦΑΓΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ!

«Διάβασε», μοὶ λέγει, ἐμβρόντητος ὁ Πατριάρχης, «τί γράφει αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος Ἄνθρωπος». — Δέχεται νὰ συναντήσῃ τὸν Ἐθνάρχην τῶν Ἀλυτρώτων, ὄχι ὡς Πατριάρχην, ἀλλὰ ὡς πρῶην Μητροπολίτην Ἀθηνῶν καὶ νὰ δεχθῆ ἐκ τῶν προτέρων ὁ Μελέτιος ὅτι ἡ ἐκλογή του εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ ὅτι παραιτεῖται τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀξιώματος! — Νὰ γιατί οἱ ἄνθρωποι τοῦ μίσους ἔφαγαν τὴν Ἑλλάδα τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπείρων!

Ὁ Ἱεράρχης, ὡς προανέφερα, μοὶ εἶχεν ὠρίσει πρὸς συνάντησίν μας τὴν ἐπαύριον, ὥραν 6 μ.μ., διὰ τὰ περαιτέρω. Ἔτσι, εἰς τὰς 5 ἐτοιμαζόμουνα

νά μεταβῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖο «Κῶρζον» πρὸς συνάντησιν τοῦ Τραπεζοῦντος.

Τὴν ὥραν ὅμως ἐκείνη μὲ φωνάζει ὁ Πατριάρχης. Μοὶ ἐγχειρίζει ἕνα ἔγγραφο καὶ μοὶ λέγει: «Διάβασε τί γράφει αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος ἼΑνθρωπος!»

Καὶ τί νομίζετε ὅτι ἦτο; Ἦτο μία μακροσκελής, κακογραμμμένη ἰδιόχειρος ἐπιστολὴ τοῦ Τραπεζοῦντος πρὸς τὸν Ἐθνάρχη τοῦ Ἄλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, τὸν Ὑπατον Ἀρχηγὸν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ Ὁρθοδοξίας, τὸν Μελέτιον. Ὁ γραφικὸς χαρακτήρ ἐπρόδιδε νευρικότητα καὶ ἄλλειριν ψυχικῆς ἠρεμίας. Τοῦ ἔγραφε κατὰ τρόπο πολὺ περιέργου καὶ τοῦ ἔλεγε:

Δέχεται νὰ συναντήσῃ τὸν Μελέτιον, ὄχι ὡς Πατριάρχην, ἀλλ' ὡς πρῶην Μητροπολίτην Ἀθηνῶν καὶ ἀπαιτοῦσε νὰ δεχθῆ ἓκ τῶν προτέρων ὁ Μελέτιος ὅτι ἡ ἐκλογή του εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ ὅτι παραιτεῖται τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος!

Εἶχα μείνει ἐμβρόντητος διὰ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Τραπεζοῦντος τίς γραμμὲς ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες — πρέπει νὰ προσθέσω — ἕμοιαζαν σὰν ὄρνιθοσκαλίσματα!

Ἔστερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ στυγερό, τὸ ἀπροσδόκητο γράμμα, ἐθεώρησα περιττὸν νὰ μεταβῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Κῶρζον πρὸς συνάντησιν τοῦ Τραπεζοῦντος, οὔτε, βέβαια, εἶχα τὴν ἀφέλεια νὰ πιστεύω ὅτι θὰ μὲ ἐπερίμενε.

Τὸ καταπληκτικὸ ἐκεῖνο γράμμα τῆς «χαμητικῆς» διπλωματίας εἶναι κατατεθειμένο στὰ Ἀρχεῖα τοῦ Πατριαρχείου εἰς αἰδιὸν μνήμην τοῦ τρόπου τοῦ διανοεῖσθαι τοῦ κυβερνητικοῦ Ἑλλαδικοῦ κόσμου τῆς παραστρατημένης ἐκείνης ἐποχῆς, ὅπου ἠκούετο: Δὲν μᾶς χρειάζονται ἀποικίες! Ἦγουν δὲν μᾶς χρειάζεται ἡ Μ. Ἀσία...

Ὁ Χρυσάνθος — ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἤρπαξε ἀπὸ τὸν εἰρηνοποιοὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Δαμασκηνό, τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον τῶν Ἀθηνῶν — βία δικτατορικῆ — ἔσπευσε νὰ διακηρύξῃ τότε — τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922 — εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ παρέαν του τὸ κατόρθωμά του, νὰ βάλῃ στὴν θέσιν του τὸν Μελέτιον! Ὅπως δὲ μᾶς ἐπληροφόρησε ὁ ἐκεῖ τμημένος ἀνταποκριτὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, ὁ ἄγνός Ἡπειρώτης πατριώτης Χρῆστος Καίσαρης, ὅτι εἰς σχετικὴν ἔκθεσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του ὁ κ. Τραπεζοῦντος ἐσημείωσε τὸ ἀνδραγάθημά του, τονίζων ὅτι «ἐταπείνωσε τὴν ὄφρυν τοῦ Μελετίου!»

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτὰ ὅλα μᾶς τὰ ἐπληροφόρησεν ὁ ἄγνός Ἕλληνας ἀνταποκριτὴς μας διὰ τὸν Τραπεζοῦντος, ὁ ὁποῖος ἐκαυχᾶτο διὰ τοὺς ἐν Λονδίῳ ὁμόφρονάς του ὅτι «ἐταπείνωσε τὴν ὄφρυν τοῦ ψευτοπατριάρχου»!

Δὲν ἐκαταλάβαινε ὅμως ὁ περιέργος ἐκεῖνος Ἱεράρχης ὅτι ἐταπείνωνε ἠθικῶς τὸν ἑαυτὸν του. Δὲν ἐκαταλάβαινε ὅτι ἐξέθετε τὴν ἀξιοδάκρυτη μικροπολιτικὴ του. Ὠνειδίξε ὄχι μόνον τὸ Πατριαρχεῖο, ἀλλὰ καὶ τὴν «ἐθνικὴ» Ἑλλάδα καὶ ὀλόκληρον τὸ ἔθνος κατὰ τὴν μαύρην ἐκείνην περίοδον τῆς διαιρέσεως καὶ τῶν ἀλληλοσπαραγμῶν, ὅπου συνεζητεῖτο ἀπὸ τοὺς νικητὰς Συμ-

μάχους ή ἐκδιώξεις μας ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία καὶ ἀπὸ τὴν Θράκη. Ἐσειόντο δὲ τὰ θεμέλια τῆς «Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν»!

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ στυγεροῦ ἐκείνου ἐγγράφου τῆς ἐθνικῆς ἐντροπῆς, εἶπα μὲ πικραμένο μειδιάμα πρὸς τὸν Πατριάρχη, ἐπὶ λέξει αὐτά:

«Παναγιώτατε, ἡ διπλωματία μου ἐχρεωκόπησε. Ἀσφαλῶς δὲν ἔχω προσόντα δι' αὐτὸ τὸ Χαρτοφυλάκιο τῶν Ἐξωτερικῶν. Αἰσθάνομαι ὅμως τὴν ἱκανότητα γιὰ Ἵπουργεῖο «Πολέμου»! Ὡς ἀπεύθυνος διευθύνων συντάκτης μαχητικῆς ἐφημερίδος, ὅπως ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ» ἐτρόβηξα πρὸς τὰ ἐμπρὸς εἰς ἰδεολογικοὺς πολέμους. Διεξήγαγα παντοίους ἀγῶνας στήθος πρὸς στήθος. Ἐσυνείθισα νὰ λέγω φανερὰ πᾶν ὅτι σκέπτομαι καὶ πιστεύω. Γράφω ἐλεύθερα τοὺς στοχασμούς μου. Ἔχω ὡς γνώμονα τὴν ἀμὴν δημοσιογραφικὴν γλῶσσαν τῆς Ἀληθείας. Ἀγωνιζόμενος δι' ἰδεώδη, διὰ τὴν πατρίδα μου καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μου, θέτω κατὰ μέρος καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ προσωπικά μου συμφέροντα. Τέτοια τερτίπια Τουρκικῆς τακτικῆς, σὰν τοῦ Τραπεζοῦντος, δὲν τὰ καταλαβαίνω. Γιὰ τέτοια διπλωματία, τοῦ ἄλλα φρονεῖν καὶ ἄλλα πράττειν, εἶμαι τελείως ἀκατάλληλος. Αὐτὸ τὸ στυγερὸ γράμμα πού ἐλάβατε πιστοποιεῖ ὅτι διπλωματικῶς εἶμαι τελείως χρεωκοπημένος».

Ὁ Πατριάρχης μειδιοῦσε, ἀπολαμβάνων τὴν ὁμολογία μου ὅτι ἐνῶ εἶμαι ἱκανὸς διὰ τὸ Ἵπουργεῖο «Πολέμου» — σφοδροῦ μάλιστα πολέμου, δημοσιογραφικοῦ βέβαια πολέμου μὲ ἄσφαιρα πυρὰ — ἀντιθέτως εἶμαι ἀνεπίδεκτος μαθήσεως διὰ νὰ κατανοήσω τὰς σκοτεινὰς ἀρχὰς τῆς «χαμίτικης» διπλωματίας.

Εἶχε κλείσει ἐκεῖνο τὸ ἀηδὲς ἐπεισόδιον τῆς νοοτροπίας τοῦ «Γιλντίζ», τὴν ὁποίαν ὑπελάμβανεν ἴσως ὁ θανάσιμος κατήγορος τοῦ Πατριάρχου ὡς χριστιανικὴν, σπινθηροβόλον, ἱεραποστολικὴν καὶ ἀξίαν ἐπιβραβεύσεως ἀπὸ τὸ πανάθλιον πολιτικὸν Κόμμα!

Ἀσφαλῶς ὅμως ἡ τοιαύτη Ἰησουϊτικὴ νοοτροπία μὲ ἄγρια ἔνστικτα ἐντροπῆς καθίσταται ἀξία δακρύων εἰς χῶρες πολιτισμένες, ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ μάλιστα εἰς κύκλους θρησκευτικούς, ὧσων πιστεύουν εἰς τὰ ἀνώτερα χριστιανικά ἰδεώδη, ὅπως ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἱεραρχία.

Ὁ δὲ μανιώδης κατήγορος τοῦ Πατριάρχου, ὁ Τραπεζοῦντος, ἐξεδήλωσε κατὰ τὴ μαύρην ἐκείνην ἐποχὴν καὶ ἄλλα, μεγάλης ὀκλήης, διπλωματικὰ σπινθηροβολήματα.

Ἐτρωγε τὰ σίδηρα νὰ γίνῃ δεκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Καντεροβουρίας, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν Ἀγγλία εἶναι ὅτι δι' ἡμᾶς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Ζητοῦσε νὰ τὸν διαφωτίσῃ διὰ τὴν μὴ νομιμότητα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μελετίου, τὸν ὁποῖον μάλιστα, ὡς προανέφερα, ἡ κομμικὴ σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Θεοκλήτου (τοῦ καθηρημένου διὰ τὸ στυγερὸ «Ἀνάθεμα» πού ὠργάνωσε ἐναντίον τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου), τὸν

κατεδίκασεν εἰς καθαίρεσιν παντὸς ἀξιώματος, μὲ τὴν ἐντολὴ ὅπως ὁ Μελετίος, ὡς μοναχὸς πλέον, πρέπει νὰ συλληφθῆ καὶ ἐγκλεισθῆ, ἐφ' ὅρου ζωῆς εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στροφάδων!

Ἐν πάσει περιπτώσει, ἰδοὺ ἡ μεγάλη ἰδέα ποῦ συνέλαβε ἡ διπλωματικὴ ἐκλαμψὶς τοῦ ἀπεσταλμένου ἀπὸ τὸ Ἑλλαδικὸ καθεστῶς Ἱεράρχη, εἰς τὴν προσπάθειά του νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ Καντερβουρίας καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ γίνῃ δεκτὸς διὰ νὰ τὸν διαφωτίσῃ σχετικὰ μὲ τὴν «παράνομον» ἐκλογὴν τοῦ Μελετίου. Ἴδου τί ἐμηχανεύθη:

Ὡς γνωστὸν, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ καταπολεμοῦν τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, ἰσχυρίζομενοι ὅτι αἱ χειροτονίαι τῶν κληρικῶν τῆς δὲν εἶναι ἔγκυροι. Ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας καὶ οἱ ἄλλοι Ἱεράρχαι δὲν ἔχουν τὸ νόμιμον «χάρισμα» τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἐφ' ὅσον διεκότη ἡ ἀποστολικὴ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας των. Ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία τοὺς καταγγέλλει ὅτι δὲν εἶναι κληρικοί, ἀλλὰ κοσμικοὶ, «ψευτοεπίσκοποι», οἱ ὁποῖοι ἐμπαίζουν τὸν Χριστὸν καὶ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν ἱστορίαν! Αὐτὰ φλυαροῦν εἰς τὰ συγγράμματά των οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ, οἱ ὁποῖοι ὁμως προδίδουν ἑαυτοὺς, ὅτι εἶναι ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν πρόοδον, εἰς τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη καὶ τὰς ἐλευθερίας τοῦ Νέου Κόσμου.

Φυσικὰ οἱ Ἀγγλικανοὶ φέρουν βαρέως αὐτὴν τὴν δεινὴν ὕβριν τῶν ἀδιορθώτων Ρωμαιοκαθολικῶν. Διότι ἔχουν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία των, μὲ τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται εἰς στενὰς φιλικὰς σχέσεις ἢ ἰδικὴ μας Ὁρθόδοξος, εἶναι Ἐκκλησία Ἀποστολική, ὅτι δηλαδὴ οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἄλλως λεγομένης Ἐπισκοπελιανῆς, ἔχουν τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, ὅπως τὸ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι. Μὲ ἄλλους λόγους, τὸ πλέον εὐθιχτον σημεῖον τῶν Ἀγγλικανῶν εἶναι ὅταν τοὺς προσβάλλῃς τὸ κῦρος τῶν χειροτονιῶν των. Τὸ θεωροῦν ὡς τὴν δεινότεραν ὕβριν.

Λοιπὸν.

Λοιπὸν ὁ περινούστατος Ἱεράρχης τῆς Τραπεζοῦντος, ὁ καταγγελεὺς ἐν μέσῃ Ἀγγλίᾳ τοῦ Μελετίου, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἔτρωγε τὰ σίδηρα διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ πλησιάσῃ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας. Ὅμως εὐρίσκε τις θύρες κλειστὰς. Καὶ ἔτσι ἐδυσκολεύετο ἡ Ἑλλαδικὴ ἀποστολή του νὰ «διαφωτίσῃ τὸν Ἀγγλικανὸν Ἱγέτην περὶ τῆς μὴ κανονικῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος, ἐπὶ τέλους, εἶναι «καθηρημένος!».

Εὐρίσκων τὴν θύραν τοῦ Καντερβουρίας ἐρημητικῶς κλειστήν, κατέφυγεν εἰς τὸν Ἀγγλικὸν τύπον, καὶ ὠρισμένως εἰς τὸν «Πρωτὶνὸν Ταχυδρόμον» τοῦ Λονδίνου. Ζητῶν κατανόησιν καὶ εὐμένειαν ἔκαμε καὶ ἓνα μεγάλο πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς «ρουσφέτι». Ἐτόνισεν ὅτι εἶναι θερμοὺς παράγων ὑπὲρ τῆς

προσεγγίσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Ἀγγλικανικὴν καὶ ὅτι εἰς ἀντάλλαγμα ὄλων αὐτῶν τῶν καλῶν διαθέσεων τῶν Ἄγγλων ἢ Ἐκκλησία μας «θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ κῦρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν»!

Αὐτὰ εἶπεν εἰς τὰς δηλώσεις του ὁ ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τῆς ἀντισυμμαχικῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἀθηνῶν, ποζάρων καὶ προσφέρων «ρουσφέτια» πρὸς τοὺς φλεγματικούς Ἄγγλους. Εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῇ ἡ «δυσφορία» τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας διὰ τὴν ἀμετροέπειαν τοῦ ἀνεπιθυμήτου Ἑλληνοῦ Ἱεράρχη, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνεθύμιζε μέσα εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἀγγλικανὴν Πρωτεύουσαν ὅτι αἱ χειροτονίαι δὲν εἶναι ἔγκυροι, ἢ ἀμφισβητοῦνται καὶ ὅτι τοῦ λόγου του θὰ φροντίσῃ διὰ νὰ ἀναγνωρισθῶν! Μεγαλεῖο!

Εἰς ἡμᾶς ὄλους τοὺς περὶ τὴν Πατριαρχικὴν Ἀποστολὴν καὶ τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμογενεῖς φίλους μας —τοὺς παρακολουθήσαντας ὄλην αὐτὴν τὴν ἐπονείδιστη τακτικὴ τῆς ἐθνικῆς ἐντροπῆς μέσα εἰς αὐτὸ τὸ Λονδίνο, τὸ δηλητηριασμένον ἐναντίον τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ Ἀθηναϊκοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον κράτος μισοῦσε λυσσῶδῶς τὸν Ἐθνάρχην τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ— ἡ «διπλωματικὴ περινοία» τοῦ ἀνεπιθυμήτου Τραπεζοῦντος προκαλοῦσε σαρκαστικά σχόλια. Ὁ δὲ ἔμπειρος ἀνταποκριτῆς, ὁ ἀγνὸς ἐθνικὸς ἀγωνιστῆς, ὁ Ἡπειρώτης Χρῆστος Καίσαρης, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀτυχή ἀμετροέπειαν τοῦ ἀνεπιθυμήτου ἐν Ἀγγλίᾳ, τοῦ ἀπεσταλμένου πρὸς δυσφήμισι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μᾶς ἐνεθύμισε τὴν λαϊκὴ Ἑλληνικὴ ρήτρα: «Πάρτον σὶ τὸ γάμο νὰ σοῦ πῆ... κλπ.»

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὸν δυστυχημένον, τὸν τραγικὸν πρωθυπουργὸν τῆς τραγικῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἐπέσκεψις εἰς τὸ σπίτι τοῦ πρωθυπουργοῦ Λούδ Τζώρτζ.

Ἐν συνεχείᾳ: Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὸ Ἀναχωρητήριον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντεμβουρίας. — Σπουδαῖες συζητήσεις ἐπὶ πέντε ὥρες!

ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΟΥ ΠΡΩΟΥΠΟΥΡΓΟΥ

Εἶδα περίεργα πράγματα.— Ἐνα φτωχόσπιτο μετὰ παλιά, ξεγδαρμένα ἔπιπλα!— Ἐνόμισα ὅτι εἶχον ἀγορασθῆ ἀπὸ κάποιον «μπίτπαζάρ!»— Τὸ αἶτιον τοῦ φαινομένου.— Πῶς ἐφαίνετο ὁ λεονταρίσιος Ἄνθρωπος μπροστὰ στὸν Πατριάρχην τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης.— Ἡ Ἱστορικὴ συνδιάλεξις τῶν δύο Ἠγετῶν τοῦ Ἄγγλου καὶ τοῦ Ἑλλήνου.

Εἰς τὰ προηγούμενα ἀνέφερα τὰ ἔργα τῆς ἐθνικῆς ἐντροπῆς τὰ ὁποῖα ἐμηχανεύετο ἐν μέσῃ Ἀγγλίᾳ ἐναντίον τοῦ διὰ τελικῆς παμπηφίας ἐκλεγέντος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ Ἐθνάρχου τῶν Ἀλυτρώτων — ὁ θλιβερός

ὁ Τραπεζοῦντος, σκεῦος ἐκλογῆς τῶν Ἑλλαδικῶν ἐπισήμων τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι ζητοῦσαν νὰ ἐξοντώσουν τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἐφ' ὅσον μάλιστα οὗτος ἐτύγχανε νὰ εἶναι φίλος, ὁπαδὸς καὶ συμπατριώτης τοῦ αὐτοεξορίστου «προδότη»!

Ὅμως ἐκεῖνοι οἱ ἀνήκουστοι ἐκτραχηλισμοὶ τῆς ἀγριωτάτης Ἑλλαδικῆς ἐμπαθείας, ἐκδηλούμενοι μέσα στὴν πρωτεύουσα τῆς Μεγάλης Βρετανίας — τὸ Λονδίνο — ἐδυνάμωσαν ἀρνητικῶς καὶ θετικῶς, ὡς ἦτο ἐπόμενο, τὸν ὄνειδιζόμενο πνευματικὸ Ἠγέτη τῶν ἀνά τὴν οἰκουμένην ἑκατομμυρίων ὁπαδῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐνῶ δὲ τότε — τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922 — ἦσαν κλειστὲς οἱ πόρτες εἰς τὸ Λονδίνο, κλειστὲς εἰς τοὺς δύο παρεπιδημοῦντας, τὸν δυστυχημένον πρωθυπουργὸ τῆς ἀντισιμμαχικῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ εἰς τὸν ἀπεσταλμένον, τὸν θλιβερόν Ἱεράρχην, ἀπεσταλμένον, ἐν καιρῷ χειμῶνος, πρὸς δυσφήμισιν, ἀντιθέτως εἰς τὸν καταδιωκόμενον μαρτυρικὸν Πατριάρχην ἐξεδηλώνοντο οἱ ἐξοχώτερες τιμὲς ἐκ μέρους ὄχι μόνον τοῦ Λόρδου Πριμάτου, Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας καὶ γενικῶς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως. Ἐξαιρετικὲς τιμὲς ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν Βρετανὸν Πρωθυπουργὸν Λόυδ Τζώρτζ.

Εἶχα τὴν καλὴν τύχην νὰ εἶμαι παρὼν κατὰ τὴν συνομιλίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ μὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἐκράτησα στενογραφικῶς τὰ λεχθέντα. Ἐγραψα δὲ καὶ τίς ἐπίσημες ἐκθέσεις τῶν συνομιλιῶν τοῦ Λονδίνου καὶ κατόπιν τῶν Παρισίων, μονογραφημέναι καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην ὡς αὐθεντικῆς.

Εἶναι καιρὸς νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνη συνομιλίαν Λόυδ Τζώρτζ καὶ Πατριάρχην. Τὰ τῆς συναντήσεως εἶχαν κανονισθῆ μέρῳ ἐνὸς ἐξαιρετικοῦ Ἑλληνοσ. Ἦτο ὁ Σέρ Τζῶν Σταυρίδης, διακεκριμένος νομομαθής, διευθυντὴς Τραπεζῆς ἐν Λονδίῳ καὶ στενὸς φίλος τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀπὸ τὰ νεανικά τους χρόνια.

Ὁ Βρετανὸς Ἠγέτης — τὸν ὁποῖον ἐπεριμέναμε «σὰν Θεὸν» διὰ νὰ τὸν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς διευκολίῃ εἰς τὰ ἰδικὰ μας προβλήματα — ἀπουσίαζε εἰς τὰς Κάννας τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ἐκεῖ συμμαχικὴν διάσκεψιν, ὅπου ἔφαγε τὸν Γάλλο Πρωθυπουργόν, τὸν Ἀριστείδην Μπριάν.

Μόλις ἐπέστρεψε ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς μᾶς εἶχε ὀρίσει νὰ μᾶς δεχθῆ εἰς ἀκρόαση τὸ πρῶτὸ τῆς 18ης Ἰανουαρίου εἰς τὰς ἑνδεκα παρὰ τέταρτον ἀκριβῶς!

Εἶχα παρακαλέσει τότε τὸν Πατριάρχην νὰ πᾶμε λίγο ἑνωρίτερα διὰ νὰ ἔχω καιρὸ νὰ περιεργασθῶ τὴν κατοικίαν καὶ τὸ Γραφεῖον ὅπου ζοῦσε ὁ χαλύβδινος ἐκεῖνος ἄνθρωπος. Ποθοῦσα νὰ τὸν περιγράψω. Διότι ἐφαναζόμενα ὅτι δὲν θὰ εἶχα ποτὲ ἄλλοτε τὴν μοναδικὴν ἐκείνη εὐκαιρίαν νὰ βρεθῶ

σὲ Γραφεῖο μέσα στὸ σπίτι τοῦ Ἠγέτη τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ Πατριάρχης μοῦ ἔκαμε τὴν χάρη πού τοῦ ἐζήτησα. Ἐπήγαμε δέκα λεπτά πρὶν ἀπὸ τὴν δρισηθεϊσαν ὥραν, οἱ τρεῖς, ὁ Πατριάρχης, ὁ σὲρ Τζὼν Σταυρίδης καὶ τοῦ λόγου μου.

Πρὶν ἐκθέσω τὰ τῆς ἱστορικῆς συνομιλίας νομίζω ὅτι ἀξίζει νὰ περιγράψω τὰ περιεργα, πὺν εἶδα, ἐκεῖ μέσα πὺν κατοικοῦσε ὁ ἰσχυρότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη.

Μὲ τὸ αὐτοκίνητον κάμνομεν ἕνα γῦρο καὶ βλέπομεν τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μπάκινχαμ, τὸ περίφημο Οὐεσαμίνστερ, καὶ τὴν Βουλὴν, κολοσσιαῖα μνημεῖα τέχνης. Ἐπίσης τὸ Ναυαρχεῖο, τὸ Θησαυροφυλάκιο, τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τὰ ἄλλα δημόσια ἰδρύματα τοῦ Οὐάιτ Χώλλ, ὅλα ἐπιβλητικά, θαυμαστά, ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ὑψηλότερη ἐκδήλωση τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ.

Εἰς τὸ μεταξὺ εἰσερχόμεθα εἰς μία πάροδο. Εἶναι ἡ περιώνυμη «Ντάουνιγκ Στρήτ». Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 10 οἰκία εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Εἶναι ἕνα ἀπλούστατο, χαμηλὸ σπίτι. Ἐμπρὸς ἐκεῖ ἐσταμάτησε τὸ αὐτοκίνητο. Ἐνόμισα ὅτι κάποιος λάθος θὰ ἔκανε ὁ ντραίβερ.

— Αὐτό, λοιπόν, εἶναι; ἠρώτησα ἀπογοητευμένος, τὸν Σὲρ Σταυρίδην.

Ἐκεῖνος, ἀντιληφθεὶς τὴν δικαιολογημένη ἐκπληξή μου, ὅτι ἀντὶ μεγαλοπρεπεστάτου Ἀνακτόρου, ὡς ἐφραταζόμουνα, ἀξίου διὰ ἐνδιαφέρουσαν περιγραφήν, εὐρισκάμουνα ἐνώπιον ἐνὸς κοινοτάτου φτωχόσπιτου — με ἐβεβαίωσεν ὅτι «ἐδῶ κατοικεῖ ὁ Πρωθυπουργός».

Τὸ σπίτι ἐκεῖνο μοῦ ἐφαίνετο περισσότερο φτωχικόν, διότι ἀντικρὺ ἐπρόβαλλε μιὰ πλευρὰ τοῦ Θησαυροφυλακίου, πὺν ἐδέσποζε στὴν περιφέρεια μετὰ τὴν ἐπιβλητικὴ μεγαλοπρέπεια του.

Ἀνοίγει ἡ θύρα.

Μπαίνομεν εἰς ἕνα προθάλαμο, ἀκριβῶς τετράγωνο. Τέσσαρες ὄρθιοι, ἐξεσταίνοντο κοντὰ στὴ «γωνιά», ἐμπρὸς στὴ φωτιὰ πὺν ἔκαμε μετὰ ξύλα ὀζῶδη. Τὸ μάτι μου ἐπῆρε τὴν γενικὴ θέα τοῦ προθαλάμου, ὅπου ἐχάζεσαν, ζεσταίνόμενοι, οἱ τέσσαρες ἄγνωστοι. Ὅλοι οἱ τοῖχοι αὐτοῦ τοῦ προθαλάμου ἦσαν στολισμένοι μετὰ βαλσαμωμένα κεφάλια διαφόρων ζώων κερασφόρων. Τίποτε ἄλλο.

Προχωροῦμεν ἀπὸ ἕνα στενὸ διάδρομο. Δεξιὰ μιὰ μεγάλη, ἀπλᾶ κορνιζωμένη φωτογραφία κρεμασμένη στὸν τοῖχο. Ἦτο ἡ φωτογραφία τοῦ τελευταίου Συνεδρίου τῶν Πρωθυπουργῶν, ὅλων τῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Στὸν τοῖχο ἀριστερά, ἕνας μεγάλος χάρτης τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου. Μετὰ ἔγχρωμες καρφίτσες ἐσημειώνοντο οἱ τοποθεσίαι

τῶν μαχομένων στρατιῶν. Οἱ καρφίτσες ἔδειχναν τὶς θέσεις πὺν κατεῖχον, οἱ ἐμπόλεμοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀνακαρχῆς.

Προχωροῦμεν. Ὅποτερα ἀπὸ λίγα βήματα βρισκόμαστε εἰς ἓνα ἀντιθάλαμο, ἀντικρὺ τοῦ ὁποίου ἦτο κλειστὸ τὸ Γραφεῖο τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὅπου γίνονται αἱ συνεδριάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Αὐτὸς ὁ Ἀντιθάλαμος εἶναι ἓνα περιεργότατο φαινόμενο.

Ἐνα μέρος στὴ μιὰ πλευρᾶ, ἀριστερᾶ, εἶναι χωρισμένο μὲ ἓνα εἶδος

ΣΑΝ «ΕΠΙΓΕΙΟΣ ΘΕΟΣ»

Εἰς τὰ μάτια τοῦ Πατριάρχου — πὺν λέγεται ὅτι κατέχει πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ θέση Οἰκουμενικὴ — πρὸς τὸν ὁποῖον ὄμως οἱ διάφοροι Οὐλιβεροὶ Ἑλλαδικοὶ δὲν ἔδειχναν οὔτε μιᾶς πεντάρας σεβασμὸ — ὁ λεονταρίσιος Ἀνθρωπος θὰ ἐφαίνετο ἀσφαλῶς σάν «ἐπίγειος Θεός», πὺν θὰ ἔλυε τὰ προβλήματα μας, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπήγαμεν νὰ ζητήσωμεν τὴν χάριν του. Καὶ τὴν εὐμένειά του...

«παραβάν», ἀπὸ λινάτσα κόκκινη, ξεθωριασμένη, κρεμασμένη σ' ἓνα σχοινί, ἀκαλαίσθητα.

Μοὶ ἔκαμε δὲ τὴν ἐξῆς ἐντύπωση: Ἐὰν τύχαινε νὰ βρισκεται σὲ φτωχικὴ κάμαρα ἐργένηδων Γραικῶν στὸ Ντάουν Τάουν τῆς Νέας Ὑόρκης, θὰ μπορούσες νὰ ὑποπτευθῆς ὅτι πίσω ἀπὸ ἐκείνη τὴ λινάτσα θὰ εἶχαν ὄλα τὰ χρωιῶδη διὰ νὰ ψήνουν «βαρεῖς γλυκεῖς» καφέδες!

Πρὸς τὴν δεξιὰ πλευρᾶ αὐτοῦ τοῦ Πρωθυπουργικοῦ Ἀντιθαλάμου ὑπῆρχε ἓνα παλῆ ἔπιπλο, σάν γραφεῖο. Καὶ στὸ παράθυρο ἐκεῖ κοντὰ ἓνα τηλέφωνο μὲ κάτι χαρτιά, σκορπισμένα.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη δέ, ἀντικρὺ αὐτοῦ τοῦ Γραφείου πλευρᾶ, ὅπου καὶ ἡ περίφημη ξεθωριασμένη λινάτσα, ὁ χώρος κατεῖχετο ἀπὸ μερικὰ παληροῦπιπλα! Εἰς τὸν τοῖχο τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς πλευρᾶς ἦτο κρεμασμένη μὲ ἀπλὴ κορνίζα ἢ ἰχνογραφία ἐνὸς τρομεροῦ Τάγκ. Παρεκεῖ δέ, ὑποβασταζομένη, σάν σὲ ράφι, μιὰ ἐξόχου τέχνης μαρμαρίνη προτομὴ τοῦ Δουκὸς τοῦ Οὐέλιγκτον.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο πὺν μοῦ ἔκαμε τὴν οἰκτρότερη ἐντύπωση ἦταν τὰ περιβόητα ἐκεῖνα παλῆ ἔπιπλα: Ἐνα μικρὸ τραπέζι εἰς τὸ μέσον μὲ πέντε-ἕξι καθίσματα, τὰ καθένα διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ἄλλο, μὲ ξεγδαρμένα πετσιᾶ! Ἐκύτταζα μὲ ἐπαγγελματικὸ δημοσιογραφικὸ μάτι ὄλες τὶς λεπτομέρειες καὶ μειδιοῦσα διὰ τὰ περίεργα ἐκεῖνα πὺν ἔβλεπα στὴν κατοικία τοῦ ἀνθρώπου πὺν κυβερνᾷ τὴν τύχη τῆς Μεγάλης Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας, καθὼς καὶ τὶς τύχες τοῦ Κόσμου!

Δὲν βάσταξα καὶ εἶπα:

— Περίεργο! Ἐστράφηκα πρὸς τὸν Πατριάρχη καὶ σιγοεῖπα: Νομίζει κανεὶς ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ παλῆὰ ἔπιπλα τὰ ἐπέτυχαν ἀπὸ κάποιου Μπιτ-Παζάρ (τουρκιστὶ σημαίνει ψειροπάζαρο) ἢ ἀπὸ κανένα ἄλλο παλαιοπωλεῖο!

Τέτοια εἶναι ἡ ἀλγεινὴ ἐντύπωσις.

Ἐπεμβαίνει τότε ὁ Σέρ Τζὼν Σταυρίδης. Μειδιᾷ καὶ αὐτὸς καὶ μᾶς ἐξηγεῖ ἐκεῖνο τὸ ἀληθινὰ περίεργο φαινόμενο. Καὶ μᾶς λέγει:

— Αὐτὸ ἐδῶ τὸ τὸ Σπίτι — 10 Ντάουνινγκ Στρητ — τὸ ἐχάρισεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος ὁ Β΄, τὸ 1731, εἰς τὸν τότε Πρωθυπουργό, τὸν Ρόμπερτ Οὐῶλπολ. Ἐκτοτε δέ, ἐπὶ δύο αἰῶνες ἕως σήμερα, χρησιμεύει διαδοχικῶς, ὡς κατοικία ὄλων τῶν Πρωθυπουργῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἐπειδὴ δὲ θεωρεῖται ἱστορικὴ ἡ οἰκία, ἡ ἐπίπλωσις της παραμένει ἡ ἴδια, ὅπως καὶ πρὸ 191 ἐτῶν, τὸ 1731. Οἱ Ἀγγλοὶ, συντηρητικοὶ ὅπως εἶναι, δὲν μετέβαλαν τὴν παλαιὰ ἐπίπλωσιν.

Ἄλλὰ ἐνῶ, ὄρθιοι καὶ οἱ τρεῖς, χαριτολογούσαμε διὰ τὴν λινάτσα καὶ τὶς ξεγδαρμένους καθέκλες, νάτος! καὶ προβάλλει, πέντε λεπτά πρὶν ἀπὸ τὴν ὀρθοθεῖσα ὥρα, ἀπὸ τὸν παράπλευρο διάδρομο, κατερχόμενος ἀπὸ τὶς σκάλες ὁ Λόυδ Τζώρτζ.

Μᾶς αἰφνιδίασε. Φοροῦσε ζακέττα μαύρη καὶ παντελόνι ριγωτό. Φρεσκοξυρισμένος, ἔλαμπε ἀπὸ ὑγεία. Εἶχε κοκκινωπὸ τὸ πρόσωπό του. Σὰν νὰ ἐβγήκε ἀπὸ Γυμναστήριον, ἢ σὰν νὰ ἔκαμε, πρὸ ὀλίγων στιγμῶν μασάζ.

Τὰ μαλλιά του τὰ ἀργυροειδῆ, πλούσια, ὅπως ἦταν, μοὶ ἔκαμαν τὴν ἐντύπωσιν χαίτης λιονταρισῶ!

Καμμιά ρυτίδα στὸ κοκκινωπὸ τὸ πρόσωπό του. Στὸ μέτωπό του διακρίνεις πὸν φωτεινὸ τοῦ ἐγκέφαλο καὶ τὴν ἀκατάβλητη ζωτικότητά τοῦ χαλύβδινου Ἡγέτη. Τὸ σύνολό του σοῦ ἐνθυμίζει κάτι τὸ λεονταρισίον!

Κοντοειδῆς ὅπως εἶναι ἐπρόβαλε μὲ βῆμα ταχὺ ἀπὸ τὸν διάδρομον κατ' εὐθειάν πρὸς ἡμᾶς.

Ἐστάθη ἐπὶ δύο δευτερόλεπτα καὶ ἠτένισε κατάμματα, μὲ σεβασμὸ τὸν Πατριάρχη, μεγαλόσωμον καὶ ἐπιβλητικόν, μὲ τὸ ἐπανωκαλύμμαχον καὶ τὰ λάμποντα ἐγκόλπια στὸ στήθος.

Τὰ μάτια τοῦ Λόυδ Τζώρτζ εἶναι λαμπερά, ἐκφραστικά, δηλωτικὰ πνευματικῶν ἀστραπαῶν, σκέψεων φωτεινῶν, ἀλλὰ ψυχικῆς εὐγενείας. Καὶ ἀγαθότητος.

Ἐμπρὸς του στεκόμενος ὁ Πατριάρχης μὲ τὴν ἀρχαιοπρεπῆ στολή του, ἐνεθυμίζε μορφῆς παλαιῶν Ὀλυμπίων.

Ἐμοιαζε, εὐθυτενῆς, μεγαλοπρεπῆς, ἐπιβλητικῆς καὶ ὠραῖος ὡς ἦτο, σὰν πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Βρετανὸ Πρωθυπουργό. Ἐφαινετο ὅτι εἶχε αὐτοκρατορικὴ μεγαλειότητα. «Κακὰ ὅμως τὰ ψέμματα».

Ὁ κοντοειδῆς Οὐάλλος — διαβολεμένος ἀγγλοάνθρωπος — ἦτο ὁ ἄν-

δρας τῆς χαλύβδινης πυγμῆς. Μὲ ἓνα νεῦμα του ἤμποροῦσε νὰ κλονίσῃ θρόνους. Ἡγεμόνων. Βασιλέων. Καὶ αὐτοκρατόρων! Ὅπως καὶ τοὺς ἐξεθρόνισε.

Εἰς τὰ μάτια τοῦ Πατριάρχου, ποὺ λέγεται ὅτι κατέχει πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ θέσιν «Οἰκουμενική» — πρὸς τὸν ὁποῖον ὅμως οἱ διάφοροι Θεόκλητοι καὶ Χρῦσανθοι καὶ θλιβεροὶ τῆς μαύρης ἐποχῆς, δὲν ἔδειχναν οὔτε μιᾶς πεντάρας σεβασμὸ — ὁ λιονταρίσιος ἼΑνθρωπος θὰ ἐφαίνετο ἀσφαλῶς, σὰν «ἐπίγειος Θεός»! ποὺ θὰ ἔλυε τὰ προβλήματα ἡμῶν, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπήγαμε νὰ ζητήσωμε τὴν χάριν του. Καὶ τὴν εὐμένειάν του.

Ὁ Μελέτιος, ὁ Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης — τὸ εἶδα — εἶχε κάποια πνευματικώτερη αἴγλη, τὴν στιγμή ἐκείνη εἰς τὸ πρόσωπό του. Πιθανῶς ἀπὸ τὴν συγκίνησι τοῦ ὅτι ἀντίκρουζε τὸν ἰσχυρότερο τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴν εὐδοκία τοῦ ὁποῖου, πορευόμενος εἰς τὴν Πόλιν τῶν Ὁνειρώων, ἐπερήμενε ἀκτῖνα φωτὸς πρὸς διάλυσιν τοῦ ζόφου καὶ τῆς ἀμύχλης, ποὺ τοῦ προητοῖμαζαν διάφορες συνδυασμέναι δυνάμεις τοῦ Πονηροῦ. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη. Οἱ Λεβαντίνοι. Οἱ διάφοροι «Ἑλληνόφωνοι» συνωμόται «Χρυσανθίων» ψυχροσυνθέσεων. Οἱ ὄπαδοι ὅτι: δὲν μᾶς χρειάζονται «Μικρασιατικὰς ἀποικίας». Προτιμοῦμεν ἔντιμη Ἑλλάδα καὶ μὲ τὰ παλαιὰ σύνορα τῆς Μελοῦνας! Σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ οἱ διάφοροι τουρκόφωνοι «Παπαευθῦμ» καὶ λοιποὶ «ἡμέτεροι». Καὶ οἱ Κεραλικοί. Καὶ ὅλα τὰ φροῦτα τῆς κοσμοχαλασιᾶς τῆς δραματικῆς ἐκείνης ἐποχῆς, ὅπου ἐδημιούργει τὸν νέο γεωγραφικὸ χάρτη τῶν Ἐθνῶν. Καὶ ἐκρημνίζοντο θρόνοι καὶ στέμματα. Καὶ ὠργιάζαν οἱ συνωμόται. Καὶ οἱ βεβηλωταὶ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος τῶν Πέντε Θαλασσῶν.

Λοιπόν. Ἄς προχωρήσω. Ὅσοτερον ἀπὸ τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην ἐναπένησιν — κατόματα εἰς τὸν ἱερωμένον ἼΑνθρωπον μὲ τὰ λάμποντα ἐγκόλπια καὶ μὲ τὴν μεγαλοπρέπεια Ὁλυμπίου — ὁ κοντοειδῆς, λεονταρίσιος Οὐιάλλος, Δαβὶδ Λόυντ Τζῶρτζ, ἔδωκε τὸ χέρι του εἰς τὸν Πατριάρχην, εἰς τὸν Σέρ Τζῶν Σταυρίδη καὶ εἰς ἑμένα — εἶχα αἰσθανθῆ ἄθλητοῦ χέρι — καὶ μᾶς ἔμπασε εἰς τὸ μὲ Ἑλληνικὴ διακόσμηση πρωθυπουργικὸ γραφεῖο του.

Εἰσήλθε κατόπιν καὶ ὁ ἰδιαιτέρος τοῦ Πρωθυπουργοῦ Γραμματεὺς, ὁ Σέρ ἼΑντουαρντ Γκρίγκ, ὁ ὁποῖος ἐκλείσει τὴν θύρα, καλυμμένη, ἐκατέρωθεν, μὲ τσόχα. Ἦτο ἓνα κλείσιμο μυστηριώδικο. . .

Τί εἶδα, λοιπόν, ἐκεῖ καὶ τί εἶχα ἀκούσει ἀπὸ τοὺς βρυχηθμούς τοῦ λεονταρίσιου ἼΑνθρώπου. Καὶ τί ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ λεονταρίσιος ἀπὸ τὸν ἐπισκέπτη του, ποὺ ἔμοιαζε σὰν Ὁλύμπιος παλαιῆς ἐποχῆς. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ ἐκθέσω εἰς τὰ ἐπόμενα. Εἶναι σελίδες ἐξαιρετικῆς ἱστορικῆς σημασίας, ἰδιαιτέρα διὰ τὸν ἀλληλοτρογόμενον Ἑλληνικὸν κόσμον, γενικῶς δὲ διὰ τὴν διχα-

σμένη Ἑλλάδα, πού ὠδηγεῖτο εἰς τὸ σταύρωμα διὰ τὰς ἁμαρτίας ὀλωνῶν μας...

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Ἡ Ἑλληνικὴ διακόσμησις τοῦ Γραφείου τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. — Οἱ κεραινοὶ τοῦ Νικητοῦ τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. — Ἡ προσφορὰ του νὰ πᾶμε στὴν Πόλη μὲ βρετανικὸ πολεμικόν, τὸ ὁποῖον, κατόπιν, ἐκρίθη ἀσύμφορον.

Ἐν συνεχείᾳ: Πεντάωρη συνομιλία καὶ μὲ τὸν Λόρδο Πριματό, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Καντερβουρίας. — Συζητήσεις καὶ μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους, τοὺς κριτὰς τῆς ἄμοιρης Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι ζητοῦσαν νὰ παραδώσουν τὸν Κεμάλ ὄλην τὴν Μ. Ἀσία καὶ τὸν Πόντον καὶ ὀλόκληρη τὴν Θράκην!

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΓΛΟ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Πῶς εἶδα τὴν Αἴδουσα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, στολισμένη καὶ μὲ κλασσικὰ Ἑλληνικὰ κοσμήματα. — Ἡ καίουσα «πυρά». — Ἐκεῖ μέσα ὅπου ἐξεδρονίζοντο βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῆς ἐχθρικής παρατάξεως. — Ἡ κατάπληξις τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὰ κεραυνικά λόγια τοῦ λεονταρίσιου Ἀνθρώπου. — Ἡ ἀνδελληνικὴ μανία τῶν Γάλλων ἐπισήμων.

Εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον περιέγραψα τὰ ὅσα περιέργα εἶδα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. Περιέγραψα τὸν προθάλαμον, τὸν διάδρομον, τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ φτωχόσπιτου, καθὼς καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ λεονταρίσιου ἀνθρώπου, τοῦ νικητοῦ τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου, πού διήρθηνε τίς τύχες τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ κόσμου.

Ὁ Λόρδ Τζώρτζ, ὁ κοντοειδὴς Οὐαλλός, μὲ λεονταρίσια χαιτή, ὕστερον ἀπὸ τὴν χειραψία του εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, μᾶς ἔμπασε εἰς τὸ Γραφεῖόν του, ὅπου γίνονται αἱ συνεδριάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τελευταῖος εἰσηλθε ὁ ἰδιαιτέρος τοῦ Πρωθυπουργοῦ Γραμματεὺς Σέρ Ἐντουαρντ Γκρίγκ, ὁ ὁποῖος καὶ ἔκλεισε ἐρημητικῶς τὴν θύραν. Ἐνα κλείσιμο μυστηριῶδες. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ θύρα ἦτο ντυμένη ἀπὸ τσόχα διὰ νὰ κλείῃ ἑλαφρᾶ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ εἶναι ὀπλισμένη ἐναντίον κάθε ἐνδεχομένου ἀδιακρίτου, πού θὰ εἶχε τὴν περιέργειαν νὰ ὠτακουστήσῃ. Ἐκεῖνο τὸ μυστηριῶδες κλείσιμο μοὶ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ κάποια διπλωματικὴ καρατόμησις!

Καὶ ἐσκέφθηκα: Πόσα κράτη δὲν εἶχαν θανατωθῆ ἐκεῖ μέσα, μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον. Καὶ πόσοι βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες δὲν ἔχασαν τοὺς

θρόνους τους μέσα στην αίθουσα εκείνη, πού διεσκέπετο ὁ λεονταρίσιος ἼΑνθρωπος με τοὺς Ἰπουργοὺς του, ὅταν κλείη, χωρὶς τὸν ἐλάχιστο θόρυβο, ἡ μυστηριώδικη ἐκείνη ἀπλὴ θύρα!

Ἡ Αἴθουσα τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶναι ἐπιμήκης καὶ ἀρκετὰ μεγάλη. Τὸ περιστύλιό της, ρυθμοῦ ἰωνικοῦ, τοῦ ὁποίου οἱ κίονες εἶχαν ραβδώσεις, χρυσομένες, με προδιέθεσαν νὰ νομίζω ὅτι εὐρισκόμυνα μέσα σὲ αἴθουσα ὅπου εἶναι θρονασμένη ἡ Ἑλλάδα, ἡ μητέρα πολιτισμοῦ ἀθανάτου, παγκόσμιας μορφῆς. . .

Εἶχαν λεπτὴ εὐγένεια οἱ ὠραῖοι ἐκεῖνοι κίονες τοῦ περιστυλίου, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα κλασσικὰ Ἑλληνικὰ κοσμήματα, χρυσομένα καὶ αὐτά, τὰ ἀνθέμια καὶ τὰ κυμάτια πού ἐστόλιζαν τὴν κορνίζα τῆς ὀροφῆς τῆς Αἴθουσας ἐκείνης, μέσα εἰς τὴν ὁποία, ὡς ἐτόνισα, ἐκρίνοντο οἱ τύχες τῆς ἸΑνθρωπότητος καὶ οἱ θρόνοι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων.

Γύρω εἰς τὶς τρεῖς πλευρὲς εἶδα βιβλιοθήκες ξύλινες, ἐπεξεργασμένες με φινέτσα. Οἱ ὀγκῶδεις τόμοι τῆς Βιβλιοθήκης, ὁμοίομορφα δεμένοι, νομίζω ὅτι περιεῖχαν τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων.

Εἰς τὸ κέντρο τῆς Αἴθουσης ἦτο μία ἐπιμήκης τράπεζα, σκεπασμένη με τσόχα πράσινη. Γύρω δὲ αὐτῆς εἴκοσι τέσσαρα καινούργια καθίσματα. Σὲ κάθε δὲ θέση ἐπάνω στὴ σκεπασμένη, με τσόχα, τράπεζα, ὑπῆρχε καὶ ἀπὸ μιὰ ξύλινη θήκη με χαρτιά, καθὼς καὶ μελανοδοχεῖο καὶ με ὀλα τὰ σχετικὰ χρειώδη.

Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ εἰσερχομένου καὶ εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς ὑπῆρχε ἡ ἸΕστία, ἡ «Γωνία», εἰς τὴν ὁποία ἔκαιε ὠραῖα φωτιά με «ὀζῶδη» ξύλα. Ἦτο ποιητικώτατο τὸ θέαμα τῆς κόκκινης φωτιᾶς. Οἱ ἸΑγγλοι δὲν ἀγαποῦν τὰ νεώτερα τῆς θερμάνσεως συστήματα, διότι τὰ θεωροῦν ὡς ἀνθυγιεινά. Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον καὶ εἰς τὰ μεγάλα ἀκόμη ξενοδοχεῖα προτιμοῦν αὐτὸ τὸ μέσον θερμάνσεως διὰ τῆς ἸΕστίας, με ξύλα, ἡ ὁποία ἔχει καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ καθαρίζῃ τὸν ἀέρα.

ἸΑλλά, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα, ἡ «κυρὰ», ὅταν μάλιστα στήνεται με ἰδιαίτερη ἐπιμέλεια, ὁ δὲ οἰκοδεσπότης ἔχει καὶ καλλιτεχνικὸ αἶσθημα, παρουσιάζει — ὡς εἶπα — ἓνα θέαμα ποιητικώτατο. Τὸ θέαμα δὲ αὐτὸ φαίνεται ὅτι τὸ ἀπελάμβανε, ἰδιαίτερα, ὁ λεονταρίσιος ἸΑνθρωπος, πού μᾶς ὑποδέχθη με θερμότητα.

Εἰς τὸ ἐπάνω μέρος αὐτῆς τῆς «ἸΕστίας», με τὴν κόκκινη φωτιά, εἰς τὸ προεξέχον διάζωμα ὑπῆρχε ἓνα χάλκινο ὀρολόγιο. Καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ, κρεμασμένη στὸν τοῖχο με ἀπλὴ κορνίζα, μιὰ εἰκόνα. Δὲν μποροῦσα νὰ πλησιάσω διὰ νὰ διακρίνω ποῖος ἦτο ὁ εἰκονιζόμενος προνομιούχος ἐκεῖνος ἸΑνθρωπος, πού ἐστόλιζε, μόνον αὐτός, τὴν ἱστορικὴν αἴθουσα τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας. ἸΕὰν τὸ Γραφεῖο ἐκεῖνο ἦτο Αἴθουσα κάποιου

μουουργοῦ καλλιτέχνη, θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ εἰκόνα θὰ ἦτο τοῦ Χαϊντελ. Διότι τοῦ ἕμοιαζε. Ἴσως ὅμως νὰ ἦτο ἡ εἰκόνα τοῦ Σέρ Ρόμπερτ Οὐώλπολ, εἰς τὸν ὁποῖον, τὸ 1731, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος ὁ Β' ἐχάρισε τὸ ἀπλό ἐκεῖνο φτωχόσπιτο διὰ νὰ χρησιμεύη, ἐφεξῆς, ὡς κατοικία τοῦ ἐκάστοτε Πρωθυπουργοῦ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἐξω, ὁ ἀντιθάλαμος μὲ τὴν περίφημη ξεθωριασμένη κόκκινη λινάτσα, καὶ μὲ τὰ φτωχικά, μὲ ξεγδαρμένα πετσιά, ἐπιπλα, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Νῶε. Μέσα δὲ στὴν Αἴθουσα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθαρῶς Ἑλληνικὸς διάκοσμος. Καὶ ἐπὶ πλεόν Βιβλιοθήκη. Ἄνωθεν δὲ αὐτῆς, κρεμασμένοι μερικοὶ χάρτες, πού ἔδειχναν πῆς παγκόσμιες συγκοινωνίες τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας. Μόνον αὐτά.

Τίποτε ἄλλο!

Ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι εἶδαμε στὴ Γαλλικὴ Πρωτεύουσα, ὅπου τὰ δημόσια ἰδρύματα εἶναι Ἀνάκτορα, πού ἀστράφτουν ἀπὸ ἓνα ἄφθαστο μεγαλεῖο, στὸ Λονδίνο ἡ κοσμοκράτειρα δύναμις τοῦ λεονταρίσιου Ἀνθρώπου εἶχε τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν σεμνήν. Ἀπλὴν. Φτωχικὴν!

Ὅταν μπήκαμε μέσα στὴν Αἴθουσα, ὁ Λόυδ Τζώρτζ ἔδωσε κάθισμα στὸν Πατριάρχη μὲ μέτωπο πρὸς τὸ μέρος τῆς μυστηριώδικης θύρας. Ὁ

Ἡ ΕΧΘΡΟΤΗΣ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ

Ὅπου ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς εἶχε προτείνει νὰ πᾶμε, ἐν ἀσφαλείᾳ — μὲ τὰ κανόνια ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ — εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη! — Κατόπιν ὅμως τὸ σχέδιον ἐκρίθη ἀσύμφορο, ὅταν πήγαμε στὸ Παρίσι καὶ ἀντιληφθήκαμεν τὴν μανίαν τῶν Γάλλων ἐναντίον τῶν Βρετανῶν. Οἱ ἐπίσημοι Γάλλοι συνηγοροῦσαν νὰ καταλάβῃ ὁ Κεμάλ ὄχι μόνον τὴν Μ. Ἀσία, ἀλλὰ καὶ ὅλη τὴν Θράκη! Ἔτσι μᾶς εἶπαν οἱ ἀθεόφοβοι Φραντσέζοι.

Πρωθυπουργὸς ἐκάθισεν ἀντίκρου του καὶ πολὺ κοντὰ του, ἔχων παραπλεύρως του τὴν ποιητικώτατα καίουσαν «πυράν». Εἰς τὸ μέσον τῶν δύο «Ἡγετῶν — τοῦ Λεονταρίσιου Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Ἑλληνοῦ, πού ἦτο ὁ πνευματικὸς Ἡγέτης τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων — ἐστέκετο, ὄρθιος, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱστορικῆς συνδιαλέξεως, ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἑλλὴν εὐπατριδῆς, Σέρ Τζῶν Σταυρίδης. ὁ ὁποῖος ἐκτελοῦσε χρέη διερμηνέως.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν Λόυδ Τζώρτζ, ἀθέατος ἀπὸ τὸν Πατριάρχη, ὁρατὸς

ὅμως ἀπὸ ἐμένα, ἐκάθησεν ὁ πολιτικὸς Γραμματεὺς τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὁ Σέρ "Εντουαρντ Γκρίγκ. Εἰσηλθε μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ στενογραφῆσῃ τὴν συνομιλίαν διὰ νὰ παραμείνῃ αὐτὴ, εἰς τὸ διηνεκές, στὸ Ἄρχεῖο τοῦ Βρετανικοῦ Ἱπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Τοῦτο δὲ δὲν ἐσήμαινε ἄλλο τι ἢ ὅτι ὁ Ἄγγλος πρωθυπουργὸς ἤθελε νὰ προσδώσῃ ἐξαιρετικὴ σημασίαν εἰς τὴν συνδιάλεξιν ἐκείνην, ἢ ὅποια ἦτο πράγματι ἱστορικῆς σπουδαιότητος διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, ὁ ὅποιος ἀντιμετώπιζε τότε, πρωτοφανῆ, ἀκαταμέτρητην συμφορὰν. Διότι, διὰ τὰς ἁμαρτίας ὄλων ἡμῶν, ἐχάσαμε τὴν «Μεγάλην Ἑλλάδα τῶν Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν». Κατεδικάσθησαν, πάλιν, στὴν σκλαβιά, ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ὁ Πόντος καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη. Ἐκατομμύρια δὲ ὁμογενεῖς μας, ὅσοι δὲν κατεστράφησαν, ἐξεριζώθησαν ἀπὸ τὰς ἱεράς τῶν ἐστίας, ἔχασαν τὰ πάντα καὶ — πρόσφυγες — βρῆκαν θαλαπῶρὴν στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Μαρτυρικῆς Ἑλληνικῆς Μάννας.

Ἡμεῖς πήγαμε νὰ παρακαλέσωμε τὸν Πρωθυπουργὸν γιὰ τὰ ἰδικὰ μας τὰ ζητήματα — ἰδιαίτερα, πρὸς ἀσφαλῆ μετὰβασίν μας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν — εἰς πεντάλεπτην ἀκρόασιν πού ἀρχικῶς μᾶς εἶχε τάξει, διότι πραγματικὰ ὁ Βρετανὸς Ἡγέτης ἦτο τρομερὰ ἀπασχολημένος. Δὲν ἐδέχετο δὲ εὐκόλως, ἐφ' ὅσον εἶχε ἀπουσιάσει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας στὴν συμμαχικὴ διάσκεψιν εἰς τὴν Κάννες, τῆς Γαλλίας.

Ἄμα ὅμως ἀντελήφθηκα ὅτι ὁ λενταρίσιος ὁ Ἄνθρωπος, ἀντὶ νὰ μᾶς δώσῃ καιρὸν νὰ τοῦ διατυπώσωμεν τὰ αἰτήματά μας, ἄρχισε ἕνα τρομερὸν αἰφνιδιασμὸν κατὰ τοῦ ἐν Ἑλλάδι καθεστῶτος, τὸ ὅποιον, καλῶς ἢ κακῶς, ἐθεωροῦσε ἐχθρικὸν καὶ ἀντισυμμαχικὸν — δὲν ἔχασα καιρὸν.

Ἐκαθόμουντα, ἀντίκρυν, σὲ μιὰ ὑπουργικὴν ἔδραν, ἐμπρὸς στὴν πράσινην τράπεζαν. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἔβλεπα καὶ τοὺς τέσσαρες. Τὸν Πρωθυπουργόν. Τὸν Πατριάρχην. Τὸν Σέρ Σταυρίδην καὶ τὸν Γραμματέαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἀρπάζω, λοιπόν, ἀπὸ τὴν ἐμπρὸς μου ξύλινην χαρτοθήκην χαρτὶ ἐπίσημον καὶ ἕνα γαλάζιον μολυβδοκόνδυλον, πού ἦτο παράπλευρον. Ἔτσι μπόρεσα νὰ κρατήσω κατὰ λέξιν, τὰ ὅσα ἱστορικὰ ἐλέχθησαν. Λέγω δὲ κατὰ λέξιν, διότι εἶχα ὄλον τὸν καιρὸν, ἐφ' ὅσον ἤκουα τὴν συνομιλίαν Ἀγγλιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ, μεταφράζοντος τοῦ Σέρ Σταυρίδην.

Ἦτο ἔμπνευσις ὅτι ἄρπαξα χαρτὶ καὶ ἐκράτησα κατὰ λέξιν τὰ ὅσα ἐστενογράφησε καὶ ὁ Σέρ Γκρίγκ, τὰ ὅποια εἶχαν ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν μαύρην τύχην τῆς ὑπὸ τῶν Συμμάχων καταδικαζομένης καὶ θυσιαζομένης ἀμοιρης Πατρίδας μας. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς μεγάλης συμφορᾶς, πού θὰ ἐδοκίμαζαν τὰ ἑκατομμύρια τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Πατριάρχης, ἀκούων, κατάπληκτος, καὶ ἀπαντῶν, εἶχε συγκινηθῆ τὸσον πολὺ ἀπὸ τὸν ἀπροσδόκητον αἰφνιδιασμὸν ὥστε, ὅταν ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Αἰ-

θουσα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δὲν ἐνεθυμείτο καλὰ τὴν σειρά τῆς συνομιλίας, καὶ τίς σπουδαιότερες φράσεις.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ Λούδ Τζώρτζ, παθαινομένου καὶ πονοῦντος διὰ τὴν Ἑλλάδα, οἱ λάμπρεις τῶν ματιῶν του καὶ ἡ ὀρθομένη, ἐκάστοτε, ἀργυροειδῆς χαίτη του, ποῦ ἐπλασίωνε τὴν κεφαλὴ του, καὶ τὰ τρομερὰ λόγια, ποῦ ἐξεσφενδόνισε, μᾶς εἶχαν κυριολεκτικὰ ἀπολιθώσει.

«Ἀγαπῶ τὴν Ἑλλάδα, ἐτόνισε μὲ σπαραγμὸ ψυχῆς. Ἄλλὰ ἀπέμεινα κατάμονος». Ὅλοι οἱ συνάδελφοι ἐδῶ (καὶ ἔδειξε τίς γύρω 24 ἔδρες τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου) μὲ ἐγκατέλειψαν. Οἱ φίλοι σας, οἱ ἐπὶ Βενιζέλου, ἔγιναν τώρα ὅλοι ἐχθροὶ σας καὶ φίλοι τῶν Τούρκων. Εἶναι ἀδύνατον νὰ πάρετε οὔτε ἕξ πέννες δάνειο διὰ τίς ἀνάγκες σας. Θὰ φύγετε ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνετε ἐκεῖ. Χωρὶς φίλους καὶ χωρὶς συμμάχους καὶ χωρὶς χρήματα. Ἐτόνισε δὲ ὅτι ἡ ἐπιχειμένη Ἑλληνικὴ συμφορὰ θὰ εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴν καταστροφὴ τοῦ 1453, ὅταν οἱ Τούρκοι ἔγιναν κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὅταν πῆγαμε στὸ Παρίσι οἱ ἐπίσημοι Γάλλοι, μανιακοὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, μᾶς εἶπαν ὅτι: «Θὰ φύγετε καὶ ἀπὸ τὴν Θράκην!».

Τὰ ὄσα λόγια μᾶς εἶπεν ὁ Λούδ Τζώρτζ, κατὰ τὴν ἐπὶ 35 λεπτὰ τῆς ὥρας συνδιάλεξη, τὰ ὅποια περιέλαβα, αὐτολεξεί, εἰς τὴν στενογραφικὴν ἔκθεσίν μου, μονογραφήθεισαν καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ ἀπὸ τὸν Σέρ Σταυρίδην, ἔμοιαζαν σὰν μιὰ τρομερὴ βόμβα, ἡ ὅποια μᾶς εἶχε καταζαλίσει.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνταρακτικῆς συνομιλίας, ὁ εὐπατριδῆς Σέρ Τζὼν Σταυρίδης, κατάπληκτος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ λιονταρίσιου Ἀνθρώπου, ἐλησμώνησε, πρὸς στιγμήν, νὰ εὔρη μερικὰς λέξεις πρὸς ἀπόδοσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἔτσι εἰσερχόμενα καὶ ἐγὼ εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Καὶ συγχρόνως ἔγραφα.

Ἡ ἐπίσημη ἐκείνη ἔκθεσις ποῦ συνέταξα, καθὼς καὶ οἱ ἄλλες ἐκθέσεις, σχετικῶς μὲ τίς ὁμιλίαις τοῦ Πατριάρχου μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους, μονογραφημένες ὡς ἔγκυρες, εἶναι κατατεθειμένες εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὅμως, μερικὰ μέρη τῶν Ἐκθέσεων, ὅσα ἔπρεπε ἀνεκινώθησαν διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν τὸ Πανελλήνιο διὰ τὴν ἐπιχειμένην μεγάλην συμφορὰν, ἐπροξένησαν ἀλγεινὴν κατάπληξιν. Οἱ Γάλλοι, μανιακοὶ κατὰ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος, μᾶς ἐκάρφωσαν μὲ τὸ ἄγγελμα ὅτι «θὰ φύγετε ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀλλὰ θὰ φύγετε καὶ ἀπὸ τὴν Θράκην!».

Μετὰ δέκα μῆνες ἐπῆρχετο ἡ δραματικὴ καταστροφὴ, ἡ ὅποια ἐνεθύμιζε, πράγματι, τὴν μεγάλην ἔθνικὴν συμφορὰ τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ὅταν οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐγίνοντο κύριοι τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων.

Ἀσφαλῶς δέ. Ἡ δραματικὴ στρατιωτικὴ κατάρρευσις. Καὶ ἡ καταστροφὴ. Καὶ ἡ ἐκ Μ. Ἀσίας καὶ Θράκης ἐκδίωξις μας δὲν θὰ ἐπῆρχοντο ἐάν

τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος δὲν ἦτο καὶ τότε διηρημένον. Ἐὰν ἐγίνοντο μερικά ἐπιβαλλόμενα θυσίαί προσώπων θνητῶν ἐπάνω εἰς τὸν ἠωμὸν τῆς αἰωνίας πατριδος. Ἐὰν — δέον νὰ τονίζεται — ἡ ὀλέτειρα ἀλληλομαχία δὲν ἀφάνιζε καὶ τότε τίς ἠθικὴς καὶ ὕλικές δυνάμεις τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀξίου καλλιτέρας τύχης.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πικρότατον δίδαγμα ἀπὸ τὴν συμφορὰ τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς ἀλληλομαχίας, ποὺ κατελυμαίνετο καὶ τότε τὴν πονεμένη, τὴν ἄτυχη, τὴν ἠρωϊκὴ πατρίδα μας.

Ἄλλ' ὅμως πρέπει νὰ προχωρήσω. Νὰ παρουσιάσω τὰ ὅσα — τὰ σπουδαιότερα — συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν μονογραφημένη ἐπίσημη Ἐκθεση ὡς δίδαγμα ἀπὸ τὴν ὀλέτειρα ἔθνικὴ διχόνοια. Δίδαγμα ἀπὸ τὴν μεγάλη κατάρτα τῆς Ἑλληνικῆς διαιρέσεως.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Οἱ τρομακτικοὶ κεραυνοὶ τοῦ Λεονταρίσιου Ἀνθρώπου. Τί εἶχεν εἶπει ὁ ἴδιος πρὸς τὸν τραγικὸ Πρωθυπουργὸ τῆς ἀπομονωθείσης δυστυχισμένης Ἑλλάδος. — Ἡ προσφορὰ τοῦ Λόυδ Τζώρτζ νὰ πᾶμε εἰς τὴν Πόλη μὲ Βρετανικὸ πολεμικὸ ποὺ κατόπιν ἐκρίθη ἀσύμφορον ἔνεκεν τῆς ἐχθρότητος τῶν Γάλλων.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΙΧΟΝΟΙΑ

Ἡ μεγάλη ἀδικία εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς Συμμάχους. — Ὁ αὐτοεξόριστος Ἐλευθερωτὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου ἐτόνιζε πρὸς τοὺς μανιακοὺς Ἀγγλογάλους αὐτὰ τὰ προφητικά: «Μὴ ἀδικεῖτε τὴν Ἑλλάδα, διότι θὰ σᾶς χρειασθῇ καὶ πάλιν» — Ἔτσι, κατὰ τὸν δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμον, ἡ ἀδικημένη Ἑλλάδα ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συμμαχικοῦ κόσμου.

Εἰς τὰ προηγούμενα ἀνέφερα ὑπὸ ποίας συνθήκας μᾶς ἐδέχθη ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἐπήγαμε νὰ τὸν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς διευκλύνῃ πρὸς ΑΣΦΑΛΗ μετάβασή μας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολην.

Προσέθεσα μὲ λίγα λόγια τὸ περιεχόμενον τῶν ἱστορικῶν ἐκείνων ἀνακοινώσεων τοῦ Λόυδ Τζώρτζ, τὴν πρόβλεψίν του ὅτι θὰ ἀναγκασθοῦμε νὰ φύγομε ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία καὶ ὅτι ἡ ἐπιχειρημένη Ἑλληνικὴ συμφορὰ θὰ εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴν καταστροφὴν τοῦ 1453 ὅταν ἡ Τουρκία ἔγινε κύριος τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐν τέλει προσέθεσα: «Ἀσφαλῶς δὲ ἡ δραματικὴ Μικρασιατικὴ καταπολεμικὴ κατάρρευσις. Καὶ ἡ καταστροφὴ. Καὶ ἡ ἐκ Μ. Ἀσίας καὶ Θράκης

ἐκδιώξεις μας, δὲν θὰ ἐπήρχοντο ἐὰν τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος δὲν ἦτο καὶ τότε διηρημένον. Αὐτὸ εἶναι τὸ πικρότατον δίδαγμα ἀπὸ τὴν συμφορὰ τῆς διαιρέσεως, ἢ ὅποια πολλές φορές καταλυμαίνεται τὴν ἄτυχη ἡρωϊκὴ πατρίδα μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα. Καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν οἱ ἀντικειμενικὲς αὐτὲς σελίδες, γράφονται πρὸς ἔθνικὸ φρονηματισμό.

Ἐν συνεχείᾳ, πρέπει νὰ προσθέσω ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Ἐκθεσὴ μου, μονογραφημένη καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχη, τὰ αὐτούσια, αὐθεντικὰ λόγια τοῦ λονταρίσιου Ἀνθρώπου, πού διηθύνε τις τύχες τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ κόσμου. Ἀπὸ ὅσα δὲ ἀργότερα μᾶς εἶπαν εἰς τὸ Παρίσι οἱ Γάλλοι ἐπίσημοι, (αὐτοὶ ἐζήτησαν νὰ φύγουμε καὶ ἀπὸ τὴν Θράκη), καταδεικνύεται ὅτι οἱ τότε σύμμαχοι εἶχαν πάθει ἓνα εἶδος «φρενίτιδος» καὶ «μαύρου μίσους» ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸν λόγο ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαός, μὲ τὸ διενεργηθὲν δημοψήφισμα ἐπανέφερε τὸν βασιλιά του, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀγγλογάλλοι θεωροῦσαν ἀπροκάλυπτον ἐχθρὸν τοῦ ἀγῶνος των.

Ἦτο τεράστιον λάθος πολιτικῆς μυωπίας.

Ὁ ἴδιος ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα του, καίτοι αὐτοεξόριστος, ἐτόνιζε πρὸς τοὺς ἐπισήμους συμμαχικοὺς κύκλους ὅτι «ἀποτελεῖ θανάσιμον συμμαχικὸν σφάλμα καὶ ἀδίκημα, ὄχι μόνον κατὰ τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν ἰδικῶν των συμφερόντων νὰ πλήξουν τὴν Ἑλλάδα — τὴν ὁποῖαν θὰ χρειασθοῦν καὶ πάλιν — νὰ τὴν ἀδικήσουν ἐξ αἰτίας ἑνὸς προσώπου, τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος, ἐπὶ τέλους, εἶναι θνητός, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπουν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἡρωϊκὴν αὐτῶν σύμμαχον. Καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἡρωϊκὴν «σύμμαχον».

(Τὰ ἀνδρικά αὐτὰ λόγια τοῦ μεγάλου προφητικοῦ πολιτικοῦ εἶχαν ἐπαληθεύσει καὶ κατὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, ὅπου ἡ αἰωνία Ἑλλάδα διεδραμάτισε τὸν σημαντικώτερον ρόλον διὰ τὴν θριαμβευτικὴν τελικὴν νίκην τοῦ ὅλου συμμαχικοῦ ἀγῶνος πρὸς διασφάλισιν τῶν ἰδανικῶν τῆς ἐλευθερίας ὁλοκλήρου τῆς Ἀνθρωπότητος).

Οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες ἔρχονται καὶ παρέρχονται. Ἔθνος ὅμως ἡρωϊκὸ καὶ ὑπερήφανον, ὅπως τῶν Ἑθνῶν τῶν Ἑλλήνων, παρ' ὅλα τὰ στιγμιαῖα λάθη του καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς διαπληκτισμούς, πιστὸν εἰς τὰς παραδόσεις του καὶ εἰς τὴν φιλίαν του στὶς Δυτικὰς Δημοκρατίας, ἔπρεπε καὶ τότε νὰ τύχη καλλιτέρας μεταχειρίσεως ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς Γῆς καὶ νὰ μὴ ἀδικηθῆ, ὅπως ἀδικήθηκε καὶ κατόπιν, ἀντὶ νὰ ἐπιβραβευθῆ διὰ τὴν ἀκαταμέτρητες θυσίας του εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου ἐλευθερίας.

Ἐν πάσει περιπτώσει εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ γνωρίζωμεν ὅλοι μας πῶς ἐσκέπτοντο εἰς περίοδον γενικῆς παραζάλης οἱ κριταὶ καὶ ποία τύχη ἀνέμενε τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων, ὑπὲρ τῶν ὁποῖων μοχθοῦσε τότε

ὁ μαρτυρικός Πατριάρχης. Ἐκρουε καρδιές καὶ ζητοῦσε δικαιοσύνη ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουσας.

Ἄνεφερα ὅτι ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργός, ἀρχικῶς, μᾶς εἶχε ὀρίσει πεντάλεπτη ἀκρόαση διὰ τὸ πρῶτὸ τῆς 18ης Ἰανουαρίου τοῦ 1922. Κατὰ τὴν

ΙΣΤΟΡΙΚΟ Αἶσιωμα

«Ὅταν οἱ ὑπεύθυνοι Ἄρχοντες θέτουν τὸ κομματικὸ συμφέρον ὑπεράνω τῆς Πατρίδος. Ὅταν πρυτανεὺς ἢ ἀναληθία καὶ ἡ ἐπιτορκία. Καὶ ὅταν καταπατοῦνται, ἀπὸ πολιτικὴ ἐμπάθεια, αἱ ἅγιοι τῆς Ἑλλάδος Βωμοὶ τότε εἶναι, πάντοτε, ἀλάνθαστο τὸ τραγικὸ ἀποτέλεσμα. . .».

ὀρισθεῖσα ὥρα ἤμασταν εἰς τὸ Γραφεῖο του: Ὁ μαρτυρικός Πατριάρχης, ὁ σὲρ Τζῶν Σταυρίδης καὶ τοῦ λόγου μου. Παρευρίσκετο δέ, πρὸς στενογράφησι, καὶ ὁ Σέρ Ἔντουρντ Γκρίγκ, ὁ πολιτικὸς γραμματεὺς τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ὅμως ὁ Λόυδ Τζῶρτζ, χωρὶς νὰ ἀναμένη τὸν Πατριάρχη νὰ ἐκδηλώσῃ τις ἐπιθυμίες του, διὰ τις ὁποῖες ἐζήτησε τὴν ἀκρόαση, ἄρχισε, σὰν νὰ ἦτο προετομασμένος, ἕνα τρομερὸ αἰφνιδιασμὸ κατὰ τοῦ τότε βασιλέως, πού τὸν θεωροῦσαν ὅτι ἦτο ὄργανο τοῦ Κάιζερ. Παρατείνων ὁ μεγάλος Βρετανὸς τὴν συνδιάλεξη, ἐπὶ 35 λεπτά — ἀντὶ τῶν ἀρχικῶν 5 λεπτῶν — ἐβρόντησε, ἐπὶ λέξει, τὰ ἐξῆς:

— Λόυδ Τζῶρτζ: «Ὁ βασιλεὺς ἐξεμηδένισε ὅλες τις συμπάθειες, τις ὁποῖες εἶχεν ἡ Ἑλλάδα. Ἡ γενικὴ κατάστασις τώρα εἶναι τέτοια, ὥστε ἐμποδίζει τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος νὰ φανοῦν χρήσιμοι εἰς τὴν χώρα σας. Ἐνεκα τοῦ Βασιλέως, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συμπαθοῦσαν πρὸς τοὺς Τούρκους, ἔγιναν τώρα πολὺ περισσότερον ἰσχυροὶ εἰς βάρος πάντοτε τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων. Τὰ εἶπα ὅλα αὐτὰ ἀπεριφράστως εἰς τὸν κ. Γκουνάργην».

Ἄτενισα τὸν Πατριάρχη. Εἶχε γίνεи κάτωχος ἀπὸ τὴν ὀδύνη καὶ τὴν συγκίνηση.

Πρέπει ἐδῶ νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ Λόυδ Τζῶρτζ τὰ ὅσα ἀνεκοίνωσε πρὸς ἡμᾶς τὰ εἶχεν εἰπῆ εἰς τὸν ἄτυχον Πρωθυπουργὸ τῆς Ἑλλάδος Γούναργην καὶ εἰς τὸν Ἰπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν Μπαλτατζῆ, μία ἐβδομάδα προηγουμένως εἰς τις Κάννες τῆς Γαλλίας, ὅταν καὶ οἱ δύο τους πήγανε νὰ συναντήσουν τὸν ἐκεῖ Βρετανὸ Πρωθυπουργό.

Συνεχίζων ὁ λιονταρίσιος Βρετανὸς Πρωθυπουργός τις ἀπροσδόκητες ἐ-

κείνες αίφνιδιαστικές ανακοινώσεις του, μᾶς ἐξεσφενδόνισε καὶ τὰ ἐξῆς τρομακτικῶς ἀπελπιστικᾶς:

«Ἐπιτέτρα ἀπὸ τὴν Ἐπίσημη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ πτώσις τοῦ Βενιζέλου καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν θρόνον, εἶναι τὸ καταστροφικώτερον γεγονός διὰ τὸν Ἑλληνισμό. Ὁ κ. Βενιζέλος εἶχε κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη ὅλης τῆς Εὐρώπης καὶ ἔκαμνε ὅτι ἤθελε. Ὅλοι εὐρισκόμασταν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Τώρα ὅμως ποῦ ἔφυγεν ὁ Βενιζέλος, δὲν θέλουσι νὰ κάμουν τίποτε ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἀφοῦ ὅλοι εἶναι δυσμενεῖς, δὲν ἠμποροῦ καὶ ἐγὼ νὰ κάμω τίποτε προσωπικῶς. Ἡ παρουσία τοῦ βασιλέως κατέστρεψε τὸ πᾶν».

Ἐμείναμε, πρὸς στιγμήν, ἀπολιθωμένοι ἀπὸ τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα κερρανοβολήματα.

Ὅμως ἐγενικεύετο ἡ συνομιλία. Μὲ ἐτοιμότητα πνεύματος ἐτηκολούθησε ἀπάντησις τοῦ μαρτυρικοῦ Πατριάρχου καὶ ἐρωτήματα πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Λούδ Τζώρτζι, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἠμιλήσω εἰς ἐπόμενο Κεφάλαιον.

Μετὰ τὴν διακοπὴν ποῦ τοῦ ἔκαμε ὁ Πατριάρχης, ὁ Λούδ Τζώρτζι, συνεχίζων, ἐπανελάβε τὰ ἐξῆς ἐπὶ λέξει:

«Ἐχω εἰπῆ, πρὸ ἑβδομάδος, εἰς τὸν Γκουνάρην καὶ τὸν Μπαλτατζῆν ποῖα αἰσθήματα τρέφει ὁ κόσμος διὰ τὴν Ἑλλάδα τώρα. Ὅταν ἦτο ὁ Βενιζέλος Κυβερνήτης εἶχα τὴ δύναμιν νὰ μάχωμαι ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος. Τώρα ὅλοι οἱ συνάδελφοί μου μὲ ἐγκατέλειψαν».

Καὶ λέγων «συνάδελφοι» ὁ Πρωθυπουργός, μὲ χειρονομίαν ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοῦ ἔδειχνε τὰ 24 καθίσματα γύρω τῆς μεγάλης πρᾶσινης τραπέζης τοῦ Ἐπιφυλακικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐξηκολούθησε, προσθέσας:

«Ἐἶμαι ἐντελῶς μόνος καὶ δὲν ἠμποροῦ νὰ κάμω τίποτε διὰ τὴν χώραν σας».

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἔδειχναν ἀληθινὸ πόνον καὶ εἰλικρινῆς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Συνεχίζων εἶπε:

«Ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι ἀδύνατον — ἐντελῶς ἀδύνατον — νὰ μείνετε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Αὐτὸ τὸ εἶπα σαφῶς καὶ ὀρισμένως εἰς τὸν Γκουνάρην».

— Πατριάρχης: «Ἀλλὰ ὁ κ. Γούναρης θὰ πάγῃ κάτω καὶ θὰ εἰπῆ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι δὲν θὰ μείνωμεν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπειδὴ μᾶς διώκουν ἀπ' ἐκεῖ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία».

— Λούδ Τζώρτζι: «Τοῦτο θὰ εἶναι ψεῦδος. Διότι δὲν σᾶς διώκουν ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν οὔτε ἡ Ἀγγλία, οὔτε ἡ Γαλλία. Σᾶς διώκει ἀπὸ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς. Διότι ἐὰν ἦτο ὁ Βενιζέλος, δὲν θὰ ἐπολιτευόμεθα ἔτσι. Θὰ ἐμένετε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐπὶ Βενιζέλου ὅλα ἐπήγαιναν καλά. Αἱ ἀποθηκαί μας

καὶ τὰ χρηματοκιβώτιά μας ἦσαν ὅλα εἰς τὴν διάθεσίν του. Τώρα δὲν ἤμποροῦμεν νὰ δώσωμεν οὔτε ἕξην πέννες διὰ τὸν στρατὸν σας. Μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ... (ὁ Σέρ Σταυρίδης, μεταφράζων, δὲν ἐνεθυμῆτο πρὸς στιγμὴν νὰ ἀποδώσῃ τὴν φράση: «νὰ λησμονήσωμεν τὰς κρισίμους στιγμὰς»). Ἐτεμβαίνω τότε διὰ νὰ ὑπενθυμίσω τὴν φράσιν τοῦ Λούδ Τζώρτζ καὶ ὁ κ. Σταυρίδης εἰς τὴν ὑπενθύμισίν μου συνέχισε: «νὰ λησμονήσωμεν τὰς κρισίμους στιγμὰς τῆς ἀγωνίας μας ὅταν ἐμαχώμεθα διὰ τὴν ὑπαρξίν μας. Ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως, χωρὶς νὰ ρίψῃ οὔτε μία τουφεκιά, παρέδωσε τὸ Ροῦπελ εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, καθὼς καὶ ὁλόκληρο Σῶμα στρατοῦ. Ὁ Κωνσταντῖνος συνετέλεσε εἰς τὸ νὲ παραταθῆ, ἐπὶ ἐνάμιον ἀκόμη ἔτος, ὁ πόλεμος».

— Πατριάρχης: «Ἀλλὰ οἱ κυβερνῶντες σήμερον τὴν Ἑλλάδα λέγουν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν: «Ἡ Γαλλία εἶναι ἐναντίον μας, ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ὄχι, καὶ ὁ κόσμος ἐκεῖ ἀγνοῶν τὰ πράγματα, παραπλανᾶται».

— Λούδ Τζώρτζ: «Ὁχι. Ὅλοι εἴμεθα τῆς αὐτῆς γνώμης, προκειμένου περὶ τοῦ βασιλέως. Ἡ Ἀγγλία εἶναι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' εἶναι ἀδυσώπητος ἐναντίον τοῦ βασιλέως. Τὰ εἶπα τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα καθαρὰ εἰς τὸν Γκουνάρην καὶ εἰς τὸν Μπάλτο... Πῶς τὸν λένε ἐκεῖνον τὸν ἄλλον».

— Σέρ Σταυρίδης: «Μπαλτατζῆν».

— Λούδ Τζώρτζ: «Ναί, τὸν Μπαλτατζῆν. Προσωπικῶς εἶμαι φίλος τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἔνεκα τοῦ βασιλέως ὅλοι οἱ ἄλλοι συνάδελφοί μου εἶναι ἐναντίον μου καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ φανῶ χρήσιμος. Εἶναι ἀδύνατον, ἀδύνατον!».

Τὸ ξανατονίζω ὅτι οἱ τρεῖς μας, οἱ Ἕλληνες, εἶχαμεν καταπληγῆ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τρομερὰ πού ἀκούσαμε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ἐπάρχουν καὶ ἄλλα τμήματα τῆς ἐπισήμου ἐκθέσεώς μου, μονογραφημένης ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν Σέρ Σταυρίδην διὰ τὴν κατὰ λέξιν ἀκριβείαν τῶν λεχθέντων κατὰ τὴν ἱστορικὴ συνέντευξιν μὲ τὸν Βρετανὸ Πρωθυπουργό, τὰ ὁποῖα ἀρχικῶς δὲν εἶχαν δημοσιευθῆ.

Τὰ ἀνωτέρω ὅμως τρομερὰ ἀποσπάσματα — παραχωρηθείσης ἐπισήμου ἀδείας — τὰ ἀπέστειλα ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸν Ἐθνικὸν Κήρυκα. Ἐπίσης δὲ πρὸς τὸν Ἐθνικὸν ἀγωνιστὴ φίλον μου Ἀνδρέα Καβαφάκη ΠΡΟΣ ΓΝΩΣΙΝ του περὶ τῆς τραγικῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τῶν καταδικαζομένων εἰς ἐξόντωσιν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων.

Ὁ Καβαφάκης ὅμως ἐβιάστηκε καὶ τὰ ἐδημοσίευσεν μὲ δικταστέλους τίτλους εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῆς ἑφημερίδος του «Ἐλεύθερος Τύπος» τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅταν ἐπήγαινε στὸ σπίτι του, τὶς νυκτερινῆς ὥρες, εὐρέθη νεκρός! Ἐπῆρξε τὸ θῦμα ἀγριωτάτης δολοφονίας ἐμπρὸς εἰς τὴν κατοικίαν του τῶν Ἀθηνῶν. Ὡς δὲ ἦτο ἐπόμενο, οἱ ἀνθρωποκτόνοι τοῦ

ἀειμνήστου ἔθνικοῦ ἀγωνιστῆ, προστατευόμενοι ἀπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ τρόμου, παρέμειναν ἀσύλληπτοι.

Πρέπει νὰ προσθέτω, ὅτι ἐθεώρησα καθήκον μου πατριωτικὸ νὰ ἀνακοινώσω πρὸς τὸν ἀτυχῆ Πρωθυπουργὸ τῆς ἄμοιρης Πατρίδος μας, εὐρισκόμενον στὸ Λονδίνο, τὰ ἀνωτέρω τρομερὰ μηνύματα τοῦ Λόυδ Τζώρτζ. Μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Πατριάρχου τοῦ ὑπέβαλα πιστὸ ἀντίγραφο τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Ἐκθέσεώς μου, εἰς τὸ ὁποῖο περιείχοντο ὅλα ἐκεῖνα τὰ τρομερὰ μηνύματα διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν ἀλύτρωτη πατρίδα μας, πού ἀνέφερα παραπάνω.

Ὁ δυστυχισμένος ὁ πρωθυπουργὸς εἶχε στείλει ἰδιαιτέρο τηλεγράφημα εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ ὁποῖον, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1922, ἀνευρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖο τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὸ τηλεγράφημα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἔλεγε καὶ τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει:

«Κατάστασις καθίσταται ἐξαιρετικῶς δυσχερῆς. Λόυδ Τζώρτζ κατὰ τὴν τελευταίαν μας συνάντησιν εἰς τὰς Κάννας, μετὰ τῶν αἰτίων τῆς ἀδυναμίας ὅπως ἐπιβλήθῃ εἰς τὸν Κεμάλ, ἐπέμεινε ἐπὶ τῆς δημοσίας γνώμης ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, διακεκμημένης δυσμενῶς, λόγῳ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Βασιλέως, ὅστις διὰ τῆς διαγωγῆς του κατὰ τὸν πόλεμον, παρεῖχεν βοήθειαν εἰς τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἀντάντα καὶ ἐγένετο αἴτιος παρατάσεως τοῦ πολέμου. Προχθὲς ἐδέχθη τὸν Μεταξάκην (τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον) εἰς τὸν ὁποῖον ἐπανέλαβε τὰ αὐτά, συνοψίζων τὴν κατάστασιν ὅτι ἡ ἀπώλεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Βασιλέως — Γούναρης».

Καὶ ὅμως. Κατὰ τὴν ἀγωνιώδη ἐκείνη περίοδο πού ἀπέληξεν, ὕστερα ἀπὸ μερικὸς μῆνας, εἰς τὴν στρατιωτικὴν καταστροφήν καὶ εἰς τὴν ἀπώλεια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, οἱ ἐν Ἀθήναις ὑπεύθυνοι, πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καὶ πρὸς ἀποκοίμησιν τοῦ ταλαιπωροῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ — πού ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τὴν μαύρη τύχη πού τὸν ἀναμένει — διέψευσαν τὸ περιεχόμενον τῆς ἱστορικῆς τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου!

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

Τὴν συνταρακτικὴν ἔκθεσιν περὶ ὅσων τρομακτικῶν διεκήρυττεν ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργός, τὰ δύο Σώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἀπέστειλαν εἰς τὸν Βασιλέα, εἰς τὴν Ἑλλαδικὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, πρὸς ἐνημέρωσιν των διὰ τὴν μαύρη μοῖρα πού ἀναμένει τὴ δύσμοιρη Ἑλλάδα.

Τὸν δὲ αἰμύνηστο Ἀνδρέα Καθαφάκη, τὸν διάσημο μαχητικὸ δημοσιογράφου, ἐπειδὴ ἐδημοσίευσεν τὸ τμήμα τῆς συνταρακτικῆς ἐκθέσεως ποῦ τοῦ ἔστειλα ἀπὸ τὸ Παρίσι — τμήμα τῆς συνομιλίας Λόυδ Τζώρτζι καὶ Πατριάρχου — τὸν κατεκρεοῦργησαν κατὰ τὸν ἀγριώτερο τρόπο!

Ἦμποροῦσε νὰ σωθῆ ἢ κατάστασις. Καὶ νὰ σωθῆ καὶ τὸ πᾶν, εἴαν οἱ ὑπεύθυνοι συμφωνοῦσαν μὲ τὸν βασιλέα νὰ κάμῃ τὴν θυσία τοῦ θρόνου τοῦ χάριν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ χάριν τῆς δυναστείας του.

Ὁ μαρτυρικὸς Πατριάρχης ἔλεγε: «Ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἱκανοποιηθῆ ὅτι τὸν ἐπανεφέρουν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν θριάμβῳ. Θυσιάζων ὄχι τὴν ζωὴν του, ὡς Κόδρος, ἀλλὰ τὸν θρόνον του χάριν τῶν Διαδόχων του, καὶ διὰ τὸ καλὸν τῆς κινδυνεύουσας νὰ ἀκρωτηριασθῆ Ἑλλάδος, θὰ ἐγίνετο ἰνδαλμα τοῦ Παναελληνίου. Θὰ καθίστατο δὲ ἕξοχο ὑπόδειγμα ἀφοσιώσεως μέχρις αὐτοθυσίας χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος».

Γνωρίζω ὅτι ὁ μαρτυρικὸς Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων στὴν Κωνσταντινούπολη ἐκάλεσε τὰ Δύο Σώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου. Καὶ ἐξέθεσε τὴν ὅλη τραγικὴν κατάστασιν τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Θράκην. Ἐλήφθη δὲ τότε ἀπὸ τὰ Δύο Σώματα, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων μιὰ ἀνδρική ἀπόφασιν ὅπως ἐνημερωθῆ τὸ ἐν ἀγνοίᾳ διατελοῦν Ἔθνος περὶ τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν ὁμόφωνον ἐτυμηγορίαν τῶν Δύο Σωμάτων, ἢ συνταρακτικὴ Ἐκθεσις τῆς Συνομιλίας τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ μὲ τὸν Πατριάρχην ἀπεστάλη, ἐν ἐπισημῷ ἀντιγράφῳ, ὀλόκληρον τὸ κείμενον εἰς τὸν Βασιλέα, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς διὰ τὰ περαιτέρω.

Ὁ Βασιλεὺς εἶχε κλονισθῆ. Ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ παραιτηθῆ χάριν τῶν διαδόχων του. Καὶ τῆς δυναστείας του. Ἀλλὰ ὄρισμένοι κομματικοὶ Ἠγέται, δὲν ἐνέκριναν αὐτὴν τὴν ὠραία ἀπόφασιν περὶ αὐτοθυσίας χάριν τῆς κινδυνεύουσας μαρτυρικῆς Ἑλλάδος.

Ὅμως, ἢ κομματικὴ ἐμπάθεια κατέστρεψε τὸ πᾶν. Ἡ ἀγριωτάτη ἐμπάθεια σὲ σκοτισμὸ ὄλων τῶν λογισμῶν, ὠδήγησε τοὺς ὑπευθύνους Ἑλλαδικούς μέχρι παραφροσύνης.

Δεῖγμα αὐτῆς τῆς παραφροσύνης ἦτο καὶ τοῦτο: Ὅταν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922 πῆγαμε στὸ Λονδίνο, ἢ Ἑλλαδικὴ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν ἐψήφισε καὶ μᾶς ἐστάλη ἕνας πρωτοχρονιάτικος «μποναμάς». Συνῆλθαν οἱ παράνομοι τῆς ψευτοσυνόδου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ περιβόητου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν (ποῦ ἐσηκηνοθέτησε τὸ «Ἀνάθεμα» τοῦ δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος), ἐδίκασαν ἐρήμην, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Τὸν καθήρεσαν! Τὸν ὑπεβίβασαν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν! Μὲ τὴν ἀπόφασιν ὅπως ὁ Μονα-

χός Μελέτιος συλληφθῆ και ἐγκλεισθῆ, ἰσοβίως εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στροφάδων! Ἀνήκουστα, φρικτὰ τοιμήματα.

Ὅτι δὲ ἡ τότε μανία — παραφροσύνη — ἦτο κολλητικὴ, κατεδείχθη και τὴν ἡμέρα ποῦ ὁ Ἐθνάρχης Πατριάρχης, πνευματικὸς Ἄρχων τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης ἔφθανε εἰς τὸν μαρτυρικὸν θρόνον. Τὴν ἴδια ἡμέρα τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Μελετίου ἡ παραφρονοῦσα Ἑλλαδικὴ Κυβέρνησις τοῦ ἐθνικοῦ ὀλέθρου, ἐπεκύρωνε τὸν πρωτοχρονιάτικο «μποναμά» τῆς καθαιρέσεως τοῦ Πατριάρχου, Ἐθνάρχου τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων!

Αὐτὰ ἦσαν τότε τὰ πάθη τῆς κομματικῆς ἀγριότητος. Τὰ πάθη ποῦ ἔφαγαν τὴν Ἑλλάδα. Ἐφαγαν τὴν Μ. Ἀσία. Καὶ τὸν Πόντο. Ἐφαγαν και τὴν Α. Θράκη.

Νὰ δὲ τὸ θλιβερὸ ἱστορικὸ συμπέρασμα τῆς διδαχῆς: Ὅταν οἱ ὑπεύθυνοι ἄρχοντες θέτουν τὸ πανάλλιο κομματικὸ συμφέρον ὑπεράνω τῆς Πατριδος. Ὅταν καταπατοῦνται, ἀσεβέστατα, ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἐμπάθεια οἱ Ἅγιοι τῆς Ἑλλάδος Βαμοί. Ὅταν πρυτανεύῃ ἡ ἀναλγησία και ἡ ἐπιπορκία, τότε εἶναι πάντοτε ἀλάνθαστο τὸ τραγικὸ ἀποτέλεσμα: Ἡ καταστροφή.

Ἡ ἀναγραφὴ δὲ αὐτῶν τῶν θλιβερῶν σελίδων, βγαλμένων ἀπὸ ἔγκυρες, ἐπίσημες Ἐκθέσεις, ἔχει και τὸν σκοπὸ νὰ ὑπομνήσῃ και εἰς τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἀπόδημη ὁμογένεια ὅτι οὐδὲν πολυτιμότερον τῆς ὁμοιοίας και τῆς ὁμοδικῆς συνεργασίας. Καὶ οὐδὲν ὀλεθριώτερον ἀπὸ τὴν διαίρεσιν και ἀλληλομαχία.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Συνέχεια τῆς συνταρακτικῆς συνδιαλέξεως τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ και τοῦ Πατριάρχου. — Ἡ προσφορὰ τοῦ Λόυδ Τζώρτζ νὰ πᾶμε στὴν Πόλη μὲ Βρετανικὸ πολεμικὸ! Ὅμως αὐτὴ ἡ ἰδέα ἐγκατελείφθη ὡς πολιτικῶς ἀσύμφορη. Δὲν ἦτο φρόνιμο νὰ πᾶμε μὲ τὴν προστασία τῶν Ἀγγλικῶν τηλεβόλων!

Ἐν συνεχείᾳ: Συνδιαλέξεις μὲ τὸν Ἀγγλικανὸ Λόρδο Πριμάτο. — Συζητήσεις και μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους, οἱ ὁποιοὶ ζητοῦσαν νὰ παραδώσουν εἰς τὸν Κεμάλ ὄχι μόνο τὴν Μ. Ἀσία, ἀλλὰ και τὴν Θράκη!

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ "ΒΡΕΤΑΝΙΚΩΝ ΤΗΛΕΒΟΛΩΝ!,,

Αὐτὴ ἦτο ἡ γνώμη τοῦ Λόυδ Τζώρτζ, νὰ προστατευθῆ, τιμητικῶς, ὁ Ἐθνάρχης τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, πορευόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Μεταφράζων τὴν τελευταίαν πρότασιν τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ ὁ Σέρ Τζὼν Σταυρίδης και φοβοῦμενος μήπως ἐξέπνευσαν τὰ πέντε λεπτὰ τῆς

ὀρισθείσης ἀκροάσεως — ἐνῶ ὁ Λούδ Τζώρτζ ἦτο διατεθειμένος νὰ συνεχίσῃ τοὺς κεραινοὺς του, ὅπως καὶ τὸ ἔπραξε — καὶ μήπως δὲν μείνῃ καιρὸς ἀρκετὸς διὰ τὰ Πατριαρχικὰ αἰτήματα, λέγει:

— Σὲρ Τζὼν Σταυρίδης: «Θέλετε νὰ εἰπῆτε τίποτε, Παναγιώτατε;»

Ὁ Πατριάρχης, κατάπληκτος ἐξ ὅσων ἤκουσε ἀπὸ τὸν Βρετανὸ Πρωθυπουργό, ἐγενέκωσε τὴν συνομιλία ἐπὶ ἄλλης φωτεινῆς πλευρᾶς. Μὲ ἐτοιμότητα δὲ πνεύματος, δείχνων ὅτι ὑπάρχει μία ἄλλη Ἑλλάδα, ἡ ὁποία δὲν ἔπρεπε νὰ ἀδικηθῇ ἐξ αἰτίας τῶν σφαλμάτων τοῦ Ἑλλαδικοῦ Κράτους τῶν Ἀθηνῶν, λέγει:

— Πατριάρχης: «Αὐτὰ ὅλα τὰ γνωρίζει ὁ Ἀλύτρωτος Ἑλληνισμός. Ἀπόδειξις δὲ τρανὴ εἶναι ἡ ἰδική μου ἐκλογή ὡς Πατριάρχου. Ὁ λαὸς μὲ ἐξέλεξε διὰ τὸν κυριώτερο λόγο ὅτι εἶμαι φίλος τοῦ κ. Βενιζέλου, ὁ ὁποῖος, ἐν τῇ ἐκλογῇ μου διωβλέπει ἀκτίνες ἀφυπνίσεως τοῦ ὅλου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι γεγονός ἐξαιρετικῆς σημασίας ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου ὑπῆρξεν ὁμόφωνος».

Ὁ Λούδ Τζώρτζ προσέχει μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὰ λεγόμενα τοῦ Πατριάρχου, ὠραιοτάτου καὶ ἐπιβλητικῆς μεγαλειότητος. Καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ περὶ σσότερες λεπτομέρειας ἐρωτᾷ:

— Λούδ Τζώρτζ: «Ποῖοι λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ἐκλογή;»

Ὁ Πατριάρχης — ὁ «καθηρημένος» ἐξ Ἀθηνῶν, κατὰ τοῦ ὁποίου ὡς ἀντικανονικοῦ, ὠργίαζε στὸ Λονδίνο ὡς «ἐπιταχθεὶς κατήγορος», ὁ θλιβερός Τραπεζοῦντος — εὐρῆκε τὴν εὐκαιρία καὶ διεφώτισε τὸν τότε ἰσχυρότερον τοῦ κόσμου, καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

— Πατριάρχης: «Ἡ ἐκλογή γίνεται κυρίως ἀπὸ τὸν λαόν. Συμμετέχουν μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχείου. Ἐκ τῶν 109 τῆς Μικτῆς Συνελεύσεως, ἐξ ὧν 96 ἦσαν λαϊκοί, ἔλαβα 84 ψήφους καὶ ἐκ τῶν 18 Ἀρχιερέων τῆς Δευτέρας Συνελεύσεως οἱ δέκα ἐξ ἐπήφισαν ὑπὲρ ἐμοῦ. Ὡς βλέπετε, λοιπόν, πρόκειται περὶ ὁμοφώνου σχεδὸν ἐκλογῆς».

Καὶ προσέθεσε: «Ἡ Κυβέρνησις (ἡ Ἑλληνική), προβλέπουσα ὅτι ἡ ἐκλογή Πατριάρχου θὰ διεδήλου τὸ ἀληθὲς φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἠγωνίσθη νὰ τὴν ἐμποδίσῃ».

(Τουρκία δὲν ὑπῆρχε τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἐμποδίσει τὴν ἐκλογή Βενιζελικοῦ Πατριάρχου, θεωρουμένου ὡς θανασίμου ἐχθροῦ τῶν Τούρκων. Τὴν βασιλίδα τῶν Πόλεων τὴν κατεῖχαν τότε Ἑλληνικὰ καὶ ἄλλα συμμαχικὰ στρατεύματα).

«Τώρα, τὸν νέον Πατριάρχην τὸν πολεμᾷ δι' ὅλων αὐτῆς τῶν μέσων (ἡ Κυβέρνησις). Ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ κατακρατήσῃ ὅλα τὰ τηλεγραφήματά μου, τὰ ὁποῖα ἔστειλα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ ἀπὸ ἐδῶ. Δηλαδή, ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρο μῆνα δὲν κατώρθωσε νὰ μάθῃ

τὸ Πατριαρχεῖον ἀπὸ ἰδικόν μου τηλεγράφημα, ἐὰν ἐδέχθην τὴν θέσιν!»

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐζωγραφίζετο ἡ ἐκπληξίς δι' ὅσα ἤκουε καὶ πλησιάζων τὸ πρόσωπόν του περισσότερο πρὸς τὸν Πατριάρχη, ἐρωτᾷ μὲ χαρακτηριστικὸ ἐνδιαφέρον:

— Λούδ Τζώρτζ: «Βλέπετε κανένα σημεῖο ὅτι ἄλλαξε τὸ φρόνημα τοῦ ἐν Ἑλλάδι λαοῦ;»

Αὐτὸ ἦτο κυρίως πού ἐνδιέφερε τὸν Βρετανὸ Ἱγέτη: Ἡ μεταβολὴ τοῦ φρονήματος τοῦ ταλαιπωρημένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τὴν ἔγκαιρόν του δὲ ἀφύπνιση ἐξηρτᾶτο καὶ ἡ μεταστροφή τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἡ πρόληψις τῆς καταρρέουσας τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος καὶ ἡ σωτηρία ἑκατομμυρίων ἀλυτρώτων Ἑλλήνων. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀγωνιώδες ἐρώτημα τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ ὁ Ἐθνάρχης τῶν Ἀλυτρώτων ἀπήντησε:

— Πατριάρχης: «Ναί. Καὶ ἀπὸ ἐπιστολάς, λαμβανομένας ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ ἄλλας πληροφορίας καὶ ἀπὸ τὴν ὅλην γενικὴν κατάστασιν, δύναμαι νὰ σᾶς διβεβαιώσω τοῦτο: Ἐὰν ὑποτεθῆ ὅτι γίνονται σήμερον ἐκλογαί, ἡ παροῦσα Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐξασφαλίσῃ οὔτε τὸ ἐν τρίτον τῶν ψήφων, πού ἔλαβε τὸν Νοέμβριον τοῦ 1920. Δύναμαι ἀκόμη νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἓνας λόγος ὅπου ὁ κ. Γούναρης παρατείνει τὴν ἐδῶ διαμονὴν του εἶναι καὶ ὁ ἐξῆς: Γνωρίζει ὅτι ἐὰν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν ἀρχήν».

Αὐτὲς ἦσαν οἱ πληροφορίες πού κατέφθαναν εἰς τὸ Λονδίνο ἐφ' ὅσον μάλιστα ὁ ἀτυχὴς Πρωθυπουργὸς ἔκρουε, εἰς μάτην, τὶς θύρας διὰ νὰ ἐπιτύχῃ Βρετανικὸ δάνειο.

Ἀκολούθως, ὁ Βρετανὸς Ἱγέτης, συνεχίζων, εἶπε τονίζων τὴν ὀδύνην του διὰ τὸ Ἑλληνικὸ δρᾶμα:

«Ἐπὶ Βενιζέλου ὅλα ἐπῆγαιναν καλά. Αἱ ἀποθήκεις μας καὶ τὰ χρηματοφυλάκιά μας ἦσαν ὅλα εἰς τὴν διάθεσίν του. Τώρα δὲν ἠμποροῦμε νὰ δώσωμεν οὔτε ἕξ πέννες διὰ τὸν στρατόν σας».

Ὁ λέων ἦτο ὠρθωμένος ὅταν ἐξαπέλυε τοὺς τρομακτικὸς κεραινοῦς του.

Πρὸς στιγμὴν ἐστράφη καὶ ἐκύτταξε τὴν παραπλεύρως του καίουσα «πυράν», ἀπὸ τὴν ἀνταύγεια τῆς ὁποίας ἐφαίνετο περισσότερο κατεύρυσθον τὸ πρόσωπό του.

Εἰς τὸ τέλος, ὅταν ἠσύχασε ὀλίγον καὶ κατέπεσε ἡ ὀρθωθεῖσα ἀργυροειδὴς χαίτη του, ἐπηκολούθησε συζήτησις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀσφαλοῦς μεταβάσεως τοῦ Πατριάρχῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ πρὶν ἀκόμη συναντήσωμεν τὸν Πρωθυπουργὸν ἐγένετο — ἐντολὴ τοῦ Λούδ Τζώρτζ — ἐνέργεια διὰ τοῦ Γραμματέως του Σέρ Ἐντουαρντ Γκρίγκ, ὅπως διατεθῆ εἰς τὸν Πατριάρχη ἀγγλικὸ πολεμικὸ, ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἐυρίσκοντο εἰς τὴν Μεσόγειο. Φαίνεται ὅτι ἦτο προηγουμένη εἰσήγησις τοῦ Σέρ Τζῶν Σταυρίδη.

— «Τί ἔγινε, λοιπόν, διὰ τὸ ζήτημα τοῦ πλοίου;» ἠρώτησε ὁ λονταρίσιος ἄνθρωπος τὸν Γραμματέα του.

— «Κατὰ τὰς πληροφορίες πού ἔλαβα ἀπὸ τὸ Ναυαρχεῖο, τὰ πολε-

ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΥΔΑ ΤΖΩΡΤΖ

«Ἐπὶ Βενιζέλου ὄλα ἐπήγαιναν καλά. Αἱ ἀποθήκαί μας καὶ τὰ χρηματοφυλάκιά μας ἦσαν ὄλα εἰς τὴν διάθεσίν του. Τώρα δὲν ἤμποροῦμεν νὰ δώσωμεν οὔτε ἕξη πέννες διὰ τὸν στρατόν σας!»

μικά μας διέρχονται καὶ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ. Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο ἀποτελεσματικώτερον νὰ ζητήσωμεν ἐγγυήσεις ἀπὸ τὴν Ρουμανικὴν Κυβέρνησιν, ἢ ἀπὸ τὴν Παναγιώτην του ἥθελε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του σιδηροδρομικῶς διὰ Βουκουρεστίου;»

Ὁ Λούδ Τζώρτζ ἐκούνησε νευρικᾶ τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε:

— «Ὁχι, αὐτὸ νὰ μὴ γίνῃ. Δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνη».

Καὶ λέγων ταῦτα διηύθυνε, πρὸς στιγμὴν, τὴν ἀστραπὴν τῶν ματιῶν του πρὸς ὄλους μας, ζητῶν νὰ εὔρη τὸν τρόπο πού θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ἀνενόχλητη μετάβασιν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν θέσιν του.

Ἐγνώριζε καὶ ὁ Βρετανικὸς Λέων ὄλες τὶς κατὰ τοῦ Πατριάρχου ἀσχημίες τῶν ἐν Ἀθήναις. Ἦτο τέτοια ἡ μανία τους, ὥστε ἔφθασαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐθνικῆς παραφροσύνης: ἔστησαν Δικαστήριον. Τὸν ἐδίκασαν ἐρήμην! Καὶ τὸν κατεδίκασαν εἰς καθαίρεσιν ἀπὸ παντὸς Πατριαρχικοῦ, Ἀρχιερατικοῦ ἢ ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τὸν ὑπεβίβασαν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν! Διετάχθη δὲ ὅπως ὁ Μοναχὸς Μελέτιος — (ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης τῶν ἑκατομμυρίων ἀλυτρώτων καὶ πνευματικῶν Ἀρχηγῶν τῶν 150 ἑκατομμυρίων Ὀρθοδόξων τοῦ Κόσμου) — συλληφθῆ καὶ ἐγκλεισθῆ πρὸς ἰσόβιον σωματικῶν περιορισμῶν εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στροφάδων!

Οἱ ἄνθρωποι, πού κατέπεσαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐθνικῆς παραφροσύνης, οἱ ὅποιοι ἐξαπέστειλαν καὶ τὸ ὄργανόν τους, τὸν Τραπεζοῦντος, διὰ νὰ σκοπίσῃ εἰς τὸ Λονδίνο δηλητήρια κατὰ τοῦ Πατριάρχου, ὡς «ἀντικανονικοῦ» καὶ «παρανόμου», βεβαίως καὶ «καθηρημένου!» — οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ προχωρήσουν καὶ εἰς ἄλλα, εἰς τὰ «ἔσχατα». Λότι παύει νὰ λειτουργῇ ἡ λογικὴ ὅταν τὸν ἐγκέφαλον τὸν διευθύνουν τὰ φλογισμένα μίσση καὶ τὰ πάθη τῆς ἐθνικῆς παραφροσύνης.

Ἐγνώριζε καὶ ὁ λονταρίσιος ἄνθρωπος ὅτι οἱ παραφρονήσαντες συννόμοι καταδοκοῦσαν στὸν Πειραιᾶ, ἢ στὴ Θράκην, εἶτε εἰς οἰονδήποτε ἄλλο

μέρος όπου εξετείνετο ἡ ἐξουσία τους, νὰ μᾶς συλλάβουν καὶ νὰ μᾶς θέσουν ὑπὸ κοστωδία φαλαγγιτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Βεβαίως ἕνας βρυχηθὸς τοῦ «Λέοντος» ἤμποροῦσε νὰ συνετίσῃ τοὺς μανιακοὺς τοῦ Πατριάρχου πολεμίους, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖο τῆς ἀπειλῆς.

Ἀπὸ τὴν στιγμαία ἐκείνη ἀπορία ἐξήγαγε τὸν Βρετανὸ Πρωθυπουργὸ ὁ Σέρ Τζὼν Σταυρίδης.

Αὐτὸς ὁ Ἕλλην εὐπατρίδης διηγήθη τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιο : «Τὸ 1908 ὅταν ἐκηρύχθη τὸ Σύνταγμα εἰς τὴν Τουρκία, οἱ Νεότουρκοι ἀπεπειράθησαν νὰ συλλάβουν τὸν Ἴζέτ Πασᾶ, ἕνα δολοφόνο, ὁ ὁποῖος εἶχε καταφύγει ἐπὶ πλοίου, φέροντος ἀγγλικὴ σημαία. Τότε ὁ πλοίαρχος τοῦ σκάφους ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἀγγλικὴ Πρεσβεΐα, ἣ ὁποία ἐζήτησε ὁδηγίαις ἀπὸ τὸ Λονδίνο, τὸ δὲ Ναυαρχεῖο ἀπήντησε, ὅτι ἡ Βρετανικὴ σημαία πρέπει νὰ παραμείνῃ ἀπολύτως σεβαστή».

Αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο τὸ ἀνέφερε ὁ Σέρ Σταυρίδης, θέλοντας τὰ τονίσῃ ὅτι οἱ ἐν Ἀθήναις κυβερνῶντες ἀντισυμμαχικοὶ καὶ θανάσιμοι ἐχθροὶ τοῦ μεγάλου ἐκ Κρήτης πολιτικοῦ, δὲν θὰ τολμήσουν νὰ κάμουν — διὰ φαλαγγιτῶν — βιαιοπραγία ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου, ἐὰν τὸ ἀγγλικὸ σκάφος διέλθῃ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ Λόυδ Τζώρτζ, ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ τοῦ Ἴζέτ Πασᾶ, στρεφόμενος πρὸς τὸν Γραμματέα του, τοῦ λέγει μὲ λεπτὸ χιοῦμορ: «Πιστεῦω ὅτι ἀπὸ τοῦ 1908 δὲν ἄλλαξεν ἡ Ἀγγλία».

Τὸ μειδιάμα, μὲ τὸ ὅποιον συνώδευσε τὴν φράσιν του, ἦτο δηλωτικὸν τῆς συναισθήσεως ὅτι, μετὰ τὴν θριαμβευτικὴ νίκη καὶ τὴν κατασυντριβὴ τοῦ Καϊζερικοῦ μιλιταρισμοῦ, ὁ ἀκαταγώνιστος Βρετανικὸς Κολοσσὸς καθίστατο ἐπιβλητικώτερη κοσμοϊστορικὴ Δύναμις.

— «Ἐλα, λοιπὸν» — προσέθεσεν εἰς τὸν Γραμματέα του, τὸν Σέρ Γκριγκ — «πηγαίνετε εἰς τὸ Ναυαρχεῖο νὰ τελειώσῃ τὸ ζήτημα μὲ ἕνα πολεμικὸ σκάφος ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ βρίσκονται εἰς τὴν Λεκάνη τῆς Μεσογείου».

Ἦτο ἤδη ἡ ὥρα 11.15'. Ἡ ἀρχικῶς ὀρισθεῖσα διὰ πέντε μόνο λεπτὰ συνέντευξις μὲ τὸν πολυάσχολο Βρετανὸ Πρωθυπουργὸ, εἶχε παραταθῆ τριάντα πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας.

Ὁ Πατριάρχης λέγει εἰς τὸν λεονταρίσιο συνομιλητὴ του:

— Ἐλπίζω, ἐξοχώτατε, εἰς τὴν δυσχερῆ ἀποστολὴ μου ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ ἔχω τὴν πολύτιμον ὑμῶν ἐνίσχυσιν.

Ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς μὲ πολλὴ προσήνεια καὶ μὲ κίνηση τοῦ προσώπου του, ἐνδεικτικὴ προθυμίας, ἀπαντᾷ ἀμέσως:

«Ὅ,τι ἐξαριᾶται ἀπὸ ἐμὲ θὰ τὸ πράξω εὐχαρίστως. Θὰ ἐνισχύσω. Θὰ εἶμαι μαζί σας εἰς τὸ ἔργον σας».

Ὁ Πατριάρχης ἐγείρεται. Καὶ μαζὶ μὲ τὴν χαιρετιστήρια χειροψία λέγει:

— «Κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς τοῦ ἀγγλικῆ λαοῦ, σὰς εὐχομαι πᾶσαν ἐπιτυχία, διὰ τὴν δόξαν τῆς Μ. Βρετανίας καὶ πρὸς τὸ καλὸν τῆς Ἀνθρωπότητος».

— Λόυδ Τζώρτζ: «Εὐχαριστῶ πολὺ».

Πρέπει νὰ τονίσω ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἀγγλικῆ πολεμικῆ σκάφους ἐγκατελείφθη. Ἐπεκράτησε δευτέρα σκέψις σοφώτερη. Ὅταν πήγαμε στὸ Παρίσι καὶ ἀντελήφθημεν τὸ μῖσος τῶν Γάλλων ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας, ἐλάβαμε δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλας προϋποθέσεις, εἶχαμεν πεισθῆ — ὅπως ἐφρόνει καὶ ὁ Λόδος Κῶρζον τοῦ Ναυαρχείου, ὅτι δὲν συνέφερε νὰ πᾶμε στὴν Κωνσταντινούπολι, προστατευόμενοι ἀπὸ τὰ βρετανικὰ τηλεβόλα. . .

Μετὰ τὶς συνομιλίας καὶ μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους, ἐφθάσαμε μὲ ἄλλο μέσον εἰς τὴν ἱστορικὴ πρωτεύουσα τοῦ Γένους, μὲ τὴν ψυχὴ κατώδυνη. Ἐβλέπαμε τὸ ὄραμα τῆς ἐπιχειμένης καταρρεύσεως. Καὶ τῆς ἀποφασισμένης ἐκδιώξεώς μας ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία. Ἀπὸ τὸν Πόντο. Καὶ ἀπὸ τὴν Θράκη. Ἦτο δὲ παρακτικώτερη ἢ ὀδὴν μας, διότι συνεχίζετο ἡ ἀγρία, ἡ ἀδυσώπητη ἐχθρότης τοῦ ἐν Ἀθήναις καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου, ἔβλεπε, ὅχι τὸν μεγαλοϊδεάτη Ἐθνάρχη τῶν Ἀλυτρώτων, ἀλλὰ κάτι χειρότερο ἀπὸ Βούλγαρο Ἐξάρχο!

Αὐτὰ τὰ θανάσιμα μίση καὶ τὰ ἄγρια πάθη εἶχαν φάγει τὸ Ἔθνος. Ἐφαγαν τὴν Ἑλλάδα τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπείρων. . . Αὐτὸ εἶναι τὸ πικρὸ δίδαγμα ἀπὸ τὴν ἀναγραφή αὐτῶν τῶν μαύρων σελίδων τῆς ὀλέτειρας ἐθνικῆς διαιρέσεως.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Σπουδαῖες συζητήσεις καὶ μὲ τὸν Ἀγγλικανὸ Λόρδο Προμᾶτο ἐπὶ πέντε ὥρες ἐπὶ παρουσία καὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπίνης.

Ἐν συνεχείᾳ: Ἡ κατὰ τῆς δυστυχισμένης Ἑλλάδος ἀγριότης τῶν Γάλλων ἐπισήμων. — Τί μᾶς εἶπαν εἰς τὸ Παρίσι.

ΟΙ ΔΥΟ ΔΕΝ ΑΝΤΗΛΑΞΑΝ ΟΥΤΕ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΝ

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐλευθέρης Ἑλλάδος ἔβλεπε ὡς ἐχθρὸ του δαυνάσιμο τὸν Ἐθνάρχη τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ!

Εἰς τὰ προηγούμενα τρία Κεφάλαια ἀσχολήθηκα μὲ τὴν ἐπίσκεψή μας εἰς τὴν κατοικία τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ. Καὶ ἀνέγραψα τὰ ὅσα ὀδυνηρὰ μᾶς ἀνεκοίωσεν ὁ λιονταρίσιος ἐκεῖνος Ἀνθρωπος διὰ τὸ

κρήνισμα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν Δύο Ἠπειρω-
ρων.

Προχωρῶ εἰς τὴν συνέχιση τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου δράμα-
τος.

Κατὰ τὴν μαύρη ἐκείνη περίοδο τῆς ἐθνικῆς ἀγωνίας, ποῦ ἐμελετᾶτο ἀπὸ τοὺς Συμμάχους Κριτὰς ἢ ἐκδιώξις μας ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία, ἀπὸ τὸν Πόντο καὶ ἀπὸ τὴν Θράκη, ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος παρουσίαζε, καὶ εἰς τὸ Λον-
δίνο δύο ἀντιμαχόμενα Στρατόπεδα. Τὸ θέαμα ἦτο σπαραξικάρδιον. Ἀνώ-
τερο δακρύων. Ἴσως κανένα ἄλλο Ἔθνος ἀπὸ τὰ πολιτισμένα καὶ τὰ εὐσύν-
τακτα δὲν θὰ ἔφθανε εἰς τὸ ἀπελπιστικὸ ἐκεῖνο κατάντημα.

Ἐπίστато εἰς τὴν ἀτμόσφαιρα διάχυτο τὸ δράμα τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ
τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ὅμως. Οἱ ἠγέται τοῦ Ἔθνους τῶν Ἑλλήνων δὲν κατώρθωναν νὰ
συνεννοηθοῦν καὶ νὰ συμπράξουν, τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πρωτεύουσα ξένης, με-
γάλης χώρας, τῆς ὁποίας τὴν ἐνίσχυσιν, οικονομικὴν καὶ διπλωματικὴν, εἴχα-
μεν ἀπόλυτην ἀνάγκην.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἦτο στὸ Λονδίνο ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς ἐλεύθερης Ἑλ-
λάδος. Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ Πατριάρχης καὶ Ἐθνάρχης τῆς Ἑλλάδος τῶν Ἀλυ-
τρώτων. Ποτὲ ἄλλοτε εἰς τὴν πολυκύμαντη ἱστορία αὐτοῦ τοῦ μαρτυρικοῦ
Ἔθνους, δὲν συνέπεσε νὰ εὐρίσκωνται, ταῦτοχρόνως, οἱ ἠγέται τῶν δύο Ἑλ-
λάδων — τῆς Ἐλευθέρας καὶ τῆς Ἀλυτρώτου — ἐπὶ ἐθνικῇ ἀποστολῇ εἰς
ξένην χώραν καὶ μάλιστα εἰς τὴν πρωτεύουσα τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατο-
ρίας. Καὶ ὅμως. Δὲν ἐπετεύχθη νὰ ἀνταλλάξουν, οἱ δύο τους, οὔτε κἂν ἓνα
ἀπλὸ χαιρετισμὸν, καίτοι ὁ πρὸς σωτηρίαν ἀγῶνας ἦτο κοινός, κοινοὶ δὲ καὶ
οἱ κίνδυνοι τῆς προβλεπομένης μεγάλης ἐθνικῆς καταστροφῆς.

Τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν ἠγετῶν τῶν δύο Ἑλλάδων παρέμεινε ἀγεφύρωτο
ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐνὸς μέρους. Ἐπρυτάνευσε τὸ μῖσος. Ἡ ἀδιαλλαξία. Τὸ
φλογισμένον πάθος. Καὶ εἰς τὸν βωμὸν αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνοκτόνου πάθους ἐθυ-
σιάζοντο τὰ πάντα. Καὶ ἡ Ἑλλάδα. Καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Καὶ
ἡ τύχη τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. Ἐθυσιάζοντο καὶ ἐκρημνίζοντο ὅλοι οἱ
ἱεροὶ βωμοὶ τῆς μαρτυρικῆς Φυλῆς.

Ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδας — ὅπως τὸ ἔκαμε καὶ
ὁ θλιβερὸς ὁ Χρῦσανθος — ἔβλεπαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μελετίου ὄχι τὸν
Ἐθνάρχην τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ τὸν ἀντίπαλον τοῦ Κόμματός
των. Ἐβλεπαν τὸν θριαμβεύοντα φίλον τοῦ ἐξαισίου πολιτικοῦ — τοῦ «προ-
δότη» — ὁ ὁποῖος διέπραξε τὸ ἀνοσιούργημα νὰ δημιουργήσῃ τὴν Μεγάλην
Ἑλλάδα. Καὶ νὰ σπρώξῃ τὰ σύνορά της εἰς ἀπόστασιν βολῆς τηλεβόλου ἀπὸ
τὰ τεῖχη τῆς «βασιλίδος τῶν πόλεων», τῆς παλαιᾶς πρωτεύουσας τοῦ Ἔθνους
τῶν Ἑλλήνων.

Ούτε ἴχνος μεγαλοφροσύνης. Καμμιά ἀνώτερη, εὐγενής, ἀξία πραγματικού Ἠγέτη Ἑλληνοπρεπῆς χειρονομία.

Τίποτε δὲν ἀνέλαμπε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὑψηλά φρονήματα καὶ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα — ὅπως μᾶς λέγει ἡ πατριος ἱστορία — εἶχαν πρωτανεύσει καὶ κατὰ τὰ Περσικά, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κριθῆ καὶ νὰ σωθῆ ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ὁ Ἠγέτης τοῦ ἐλευθέρου Κράτους — ὅπως καὶ ὁ θλιβερός ὁ Τραπεζοῦντος — εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ Ἐθνάρχου τῶν Ἀλυτρώτων ἔβλεπαν ἐχθρόν! Σὰν νὰ ἦτο ὁ Βούλγαρος Ἐξαρχος ἢ ὁ Σειχουισλάμης καὶ ὄχι ὁ Ἑλλην Ἐθνάρχης, ὁ πνευματικὸς καθηγεμὼν τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὀρθόδοξων τοῦ κόσμου, ὁ διαιωνίζων μίαν μεγάλην ἑλληνικὴν καὶ κοσμοϊστορικὴν παράδοσιν.

Ἔπρεπε νὰ εἴσθε, κατὰ τὴν μαύρη ἐκείνη περίοδο τῆς ἐθνικῆς ἀγωνίας εἰς τὸ Λονδίνο — ὅπου ἐκρίνετο ἡ τύχη τοῦ ἔθνους — διὰ νὰ αἰσθανθῆτε τὸν ψυχικὸν σπαραγμὸν ποὺ ἐνοιώθαμεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, ἀναλογιζόμενοι τὴν μεγάλην κατάρα τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ, ἡ ὁποία μᾶς ἔδερνε καὶ τότε.

Ἡ ὁδὴν μας ἦτο βαθύτερη ὅτι, ἀντιθέτως πρὸς τὴν μεγαλοφροσύνη τοῦ Ἠγέτη τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος — ὁ ὁποῖος ἐκυριάρχει εἰς τὸ Λονδίνο καὶ ἐγένετο παντοῦ δεκτὸς μὲ ἀγάπη, μὲ ἐκτίμηση καὶ μὲ σεβασμὸν — ὁ Ἠγέτης τοῦ Ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους εὗρισκε τὶς θύρας κλειστές.

Ὅταν ἐφθάσε στὸ Λονδίνο ὁ δυστυχιώμενος πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀφιξή του τὴν ἀνήγγειλαν οἱ ἀγγλικὲς ἐφημερίδες μὲ δυὸ λέξεις ψυχρὲς. Καμμιά συμπάθεια. Καμμιά προσοχή. Ἡ κατὰ τῆς δυστυχιωμένης Ἑλλάδος καταφορὰ ἦτο διάχυτη.

Μὲ τὴν εὐκαιρία δὲ τῆς ἀποτίρας τοῦ θλιβεροῦ Πρωθυπουργοῦ νὰ συνάψῃ δάνειο — ποὺ εἶχε ἀπόλυτη τὴν ἀνάγκη ἡ Ἑλλάδα γιὰ νὰ συνεχίσῃ

Η ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ

«Ὅταν ἐφθάσαμε εἰς τὴν «Πόλη τῶν Ὀνειρών», ἀπὸ τὶς πρῶτες ὀραῖες πράξεις ποὺ ἔκαμε ὁ Ἐθνάρχης τῶν Ἀλυτρώτων, ἐσυγχώρησε τὸν Τραπεζοῦντος καὶ ὅλους τοὺς θανασίμους ἐχθροὺς του. . .

τὸν ἀπελπισμένο πόλεμο εἰς τὴν Μ. Ἀσία — ὁ ἀγγλικὸς Τύπος ἔγραφε πικρόχολα σχόλια εἰς βάρος του καὶ εἰς βάρος τῆς αἰμασσοσύνης μαρτυρικῆς Ἑλλάδας. Τὰ πικρόχολα σχόλια ἐνέπνεαν τὴν ἀποκαρδίωση. Καὶ τὴν ἀπελπισία.

Δὲν ἤμπορεῖτε ἔλεγαν — οἱ δηλητηριασμένοι τότε Βρετανοὶ — νὰ ἔλ-

πίζετε τίποτε ἀπὸ ἐδῶ. Πᾶτε ἀλλοῦ! Κυττάξτετε πρῶτα νὰ διορθώσετε τὰ χάλια σας καὶ ἔπειτα νὰ σκεφθῆτε περὶ ὑποδοχῆς τῶν σκοπῶν σας εἰς τὴν ἀγλικὴν πρωτεύουσα.

Ὁ ἀτυχῆς Πρωθυπουργὸς — ἐν μέσῳ σαρκασμῶν καὶ εἰρωνειῶν καὶ παγερᾶς ἀδιαφορίας — ἦτο ἄξιος λύπης περιπλανώμενος εἰς ἄξενον τόπον, ὅπου εὑρίσκει τὶς θύρας ὅλες κλειστές. Εἰς τὴν συγγή, τὴν κατώδυνη μορφὴν τοῦ λῆς καὶ ἐζωγραφίζετο τὸ φάσμα τῆς τάλαιπωρομένης καὶ ἀγωνιώσης, Πατρίδος μας, καταδικαζομένης, καὶ τότε, νὰ πιῇ τὸ πικρὸ ποτήρι τῆς μεγάλης Ἀδικίας.

Τὸ ὀδυνηρότερον δὲ ἦτο ὅτι ὁ ἄλλος Ἠγέτης, ὁ τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἐνῶ ἠγωνίζετο νὰ πείσῃ τοὺς τότε ἰσχυροὺς νικητὰς πρὸς σωτηρίαν τοῦ ποιμνίου του — τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων ἀδελφῶν, οἱ ὅποιοι κατεδικάζοντο εἰς τὴν ἐκρίζωσίν των, τὴν καταστροφὴν — ὁ θλιβερός Ἠγέτης τοῦ Ἐλευθέρου Κράτους ἠσχολεῖτο, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν ἄλλον θλιβερόν τὸν Τραπεζοῦντος — πῶς νὰ τὸν ἐξουδετερώσουν. Καὶ νὰ τὸν ἀχρηστεύσουν.

Τὸ ἅπαντον τῆς μερίμνης τῶν δύο θλιβερῶν, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Τραπεζοῦντος τὸ ὄνειρον, ἦτο πῶς «νὰ φᾶνε» τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, τὸν ἐχθρὸν τοῦ κόμματος!

Εἰς τὰς Ἀθήνας — ὅπως ἔχω προαναφέρει — ἕνα κατώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῶν παρανόμων ἐδίκασε ἐρήμην καὶ κατεδίκασε εἰς καθάρσειν τὸν Ἀνώτατον Ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην! Διετάχθη δὲ ὅπως συλληφθῆ, ὁ ὑποβιβάσθεις εἰς Μοναχὸν Μελέτιος καὶ ἐγκλεισθῆ, ἐφ' ὄρου ζωῆς, εἰς τὴν Μοῆν τῶν Στροφάδων! Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθησαν εἰς αὐτὸ τὸ ἀσεβέστατον ὄσον καὶ κωμικὸν μέτρον τῆς ἐθνικῆς ἐντροπῆς.

Ἦλθαν «νὰ τὸν φᾶνε» καὶ εἰς τὸ Λονδίνο! Ἐπεδίωξαν νὰ δηλητηριάσουν τὴν ἀτιμόσφαιραν ἐναντίον τοῦ «Κωθηρημένου!» διὰ νὰ ἐξουδετερώσουν ἐνδεχομένην ἐπίσημον ὑποδοχὴν καὶ ἀναγώρισιν τοῦ Μελετίου, ὡς Πατριάρχην, ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας, τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας!

Ἐπρόκειτο περὶ πάθους, ἀχαλινώτου. Ἡ μᾶλλον ἐπρόκειτο περὶ μανίας ἀλέθρου, ἡ ὁποία, συνεχιζομένη καὶ εἰς ἄλλα μέτωπα τῆς ἀποτυφλωμένης ἐθνικῆς ἐνεργείας, ἀπέληξε καὶ εἰς τὴν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ καταστροφὴν... Ἦτο ἡ μεγαλειότερη ἴσως εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους στρατιωτικῆς κατάρρευσις καὶ καταστροφὴν...

Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τῶν ἐνεργειῶν τῶν δύο παρεπιδημούντων εἰς τὸ Λονδίνο θλιβερῶν «νὰ φᾶνε» καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸν Πατριάρχην τῆς Ὀρθόδοξου Οἰκουμένης, ὑπῆρξεν ἀντίθετον τῶν προσδοκιῶν τῆς «Ἑλληνοχριστιανικῆς» συνωμοσίας. Διότι, ὁ μὲν Τραπεζοῦντος — τὸ «σκεῦος» τῆς ἐκλογῆς

τοῦ θλιβεροῦ Πρωθυπουργοῦ — πού ζήτησε νὰ «διαφωτίσῃ» τὸν Πρωθιεράρχην τῆς Καντερβουρίας περὶ τῆς «ἀντικανονικότητος» τοῦ Μελετίου, ὑποβι-
 βασθέντος μάλιστα εἰς τὴν τάξιν τῶν «Μοναχῶν» — δὲν ἔγινε δεκτός. Εἰς δὲ
 τὸν Πατριάρχην τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης, καὶ Ἐθνάρχην ἑκατομμυρίων
 Ἀλυτρώτων, ὁ Βρετανὸς Πρωθιεράρχης προητοίμασεν ἐξαιρετικὴν ὑποδο-
 χὴν θερμοτάτης ἀδελφικῆς ἐγκαρδιότητος. Τὴν 20 Ἰανουαρίου μᾶς ἐδέχθη
 εἰς τὸ ἐξοχικὸ τοῦ Ἀναρρωτήριου τῆς «Ἁγίας Μαργαρίτας», ὅπου διεξήχθη-
 σαν σπουδαῖες, ἐπὶ πέντε ὥρες συνδιαλέξεις.

Δύο ἡμέρες προητέρα, τὴν 18 Ἰανουαρίου, μᾶς ὑπεδέχθη μὲ ἐξα-
 ρετικὴ ἐγκαρδιότητα ὁ Πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζῶρτζ, ὁ νικητὴς τοῦ Παγ-
 κοσμίου Πολέμου, πού διηύθυνε τότε τὴν τύχην τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατο-
 ρίας καὶ τοῦ κόσμου.

Δι' ἡμᾶς ἦσαν ἀνοιχτὲς ὅλες οἱ θύρες τῶν ἐπισήμων καὶ τῆς ἐν γένει
 ἀγγλικῆς κοινωνίας, οἱ ὁποῖες ὅμως ἦσαν ἐρημητικὰ κλειστὲς εἰς τὸν ἀτυχῆ
 Ἑλλαδικὸ Πρωθυπουργὸ καὶ εἰς τὸν θλιβερὸ Χρῦσανθο, τὸν τότε ἐκκλησια-
 στικὸ σύμβουλό του καὶ ὄργανό του.

Καὶ ὅμως! Ὁ Πατριάρχης, καίτοι ἐπλήττετο εἰς τὰ καιρία. Καίτοι ἠσθά-
 νετο μὲ ὀδύνη τοὺς ἐκτραχηλισμοὺς τῆς «καθαίρεσέως» ἀπὸ τὴν ἐκτροχια-
 σθεῖσα ἐκκλησιαστικὴ «Θυγατέρα» τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τούτοις δὲν ἔχασε τὸ ψυ-
 χικὸ μεγαλεῖο του. Οὔτε τὴν διαύγειαν τῆς φωτεινῆς διανοίας του. Ἔβλεπε
 εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ δυστυχισμένου Γούναρη «τὸν παλαιόντα εἰς ἀπέλπιδα
 προσπάθειαν Πρωθυπουργὸν τῆς τλήμονος Ἑλλάδος». Ἦτο πρόθυμος νὰ τοῦ
 χαρίσῃ ὅλες τὶς δυνάμεις του, οἰανδήποτε ἐπιρροήν, τὴν ὁποία ἤμποροῦσε νὰ
 ἔχῃ τόσον ἢ προσωπικὴ του αἴγλη, ὅσον καὶ ὁ τεράστιος ἠθικὸς ὄγκος τοῦ
 Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀξιώματος. Ἐπεδίωκε νὰ τοῦ προσφέρῃ, χά-
 ριν τῆς μαρτυρικῆς Ἑλλάδος διὰ αὐτὰ τὰ ἠθικὰ κεφάλαια διὰ νὰ γλυκάνῃ
 τὶς θλιβερὰς ἡμέρας τοῦ Πρωθυπουργοῦ, περιπλανωμένου εἰς τὴν Ἀγγλικὴν
 Πρωτεύουσα χωρὶς μερίδιον καὶ χωρὶς καμμιὰ ἀκτίνα ἐλπίδων εἰς τὰς προσ-
 παθείας του.

Ἐπομένως δὲν ἐξενίσθη ὁ μεγαλόψυχος Πατριάρχης ὅταν ἐξέφρασα τὴν
 ἐπιθυμίαν ὅτι θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ἄτυχον πρωθυπουργὸ τῆς πονεμένης πα-
 τριδος μου.

— Πήγαινε — μοὶ εἶπε — νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃς ὅτι γνωρίζεις ἀπὸ τὴν
 Ἀμερικὴν περὶ τῆς γνώμης τῶν ἐκεῖ Φιλελλήνων καὶ τῶν ἐπισήμων κύκλων.
 Νὰ τοῦ καταστήσῃς γνωστὰ καὶ τὰ ὅσα ἤκουσες μὲ τὰ δικά σου τὰ αὐτιά
 ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ὁμίλησέ του μὲ ὅλη τὴν ἀγνό-
 τητιαν Ἑλληνοῦ πονοῦντος τὴν Ἑλλάδα. Μίλησέ του ὡς πρὸς Κυβερνήτην τῆς
 Πατριδος σου. Ἴσως τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἀνανήψουν, ἔστω καὶ κατὰ τὴν
 ἐνδεκάτην ὥραν.

Ὁ Πατριάρχης ἦτο δύσθυμος. Ἐπέρανε δὲ τὰ ἀνωτέρω μὲ ἓνα βαθὺν στεναγμὸν. . .

Ἡ μεγαλοψυχία τοῦ ἐκ Κρήτης Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μὲ συνεκίνησε καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐνέργειές του. Ὄταν πήγαμε στὴν Πόλιν τῶν Ὀνειρῶν ἀπὸ τὶς πρῶτες ὥραϊες του πράξεις ποὺ ἔκαμε, ἐσυγχώρησε καὶ τὸν Τραπεζοῦντος καὶ ἄλλους θανασίμους ἐχθροὺς του.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Πατριάρχης εἰς τὸ Ἐρημητήριον τοῦ Λόρδου Καντουάρ

Ὁ Δρ. Οὐίλλιαμ Μάννιγκ, ὁ ἱεράρχης τῆς ἐν Νέα Ὑόρκῃ Ἐκκλησίας τῶν Ἐπισκοπελιανῶν, ἓνας κολοσσὸς ἠθικῆς δυνάμεως, ἐκράτησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κανταβρυγίας — τὸν ἐπέχοντα θέσιν Πατριάρχου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας — ἐνήμερον τῶν τιμητικῶν ἐκδηλώσεων, τὰς ὁποίας διετράνωσαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Ἠγέται τῆς Χώρας, ἰδιαίτερα οἱ θρησκευτικοὶ Ἠγέται πρὸς τὸν μεγάλο Ἱεράρχην Μελέτιον, ἐκλεγέντα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Ὁ ἴδιος ὁ Σεβ. Μάννιγκ εἶχεν ὀργανώσει εἰς τὴν κοσμοξαιουσαμένην Μητρόπολιν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, λαμπροτάτην δεξίωσιν πρὸς τὸν Ὑπατον τῆς Ὀρθοδοξίας Ἀρχηγόν, εἰς τὴν ὁποίαν δεξίωσιν συμμετέσχον λεγεῶνες κληρικῶν διαφόρων δογμάτων.

Ὁ Δρ. Μάννιγκ, ἐξαίρων τὴν σημασίαν τῆς ἐκλογῆς διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Ἱεράρχου τῆς δυναμικότητος καὶ τῶν εὐρυτάτων προσανατολισμῶν τοῦ Μελετίου τοῦ Δ', ἀπερχομένου μέσῳ Ἀγγλίας εἰς τὸ ἱστορικὸν Βυζάντιον διὰ τὰ ἀγωνισθῆ — εἰς περίοδον κινδύνων καὶ ἐνδεχομένων διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ — ἐξέφρασε τὴν πεποίθησίν του ὅτι οἱ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας θὰ ἐδέχοντο μὲ ὄλας τὰς τιμὰς τὸν νέον Ἠγέτην τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ θὰ ἐνίσχουαν τὸν πολὺδακρυν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεδύετο.

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Ἐπισκοπελιανὸς Ἱεράρχης τῆς Νέας Ὑόρκῃς ἐλάμβανε τηλεγραφικὰ μηνύματα ἀπὸ τὸ Λονδίνο ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἀσθενῶν σοβαρῶς, εὐρίσκεται μακρὰν τοῦ Λονδίνου. Ἐπομένως, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποδεχθῆ προσωπικῶς τὸν νέον Πατριάρχην, μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέετο διὰ παλαιᾶς φιλίας.

Ἐξεφράσθη τότε ἡ ὑπόνοια μήπως πρόκειται περὶ «διπλωματικῆς» ἀσθενείας. Μήπως αἱ ἀτασθαλῖαι τῶν Ἑλλαδικῶν — οἱ ὁποῖοι ἐξῆυρζαν μὲ μανίαν καὶ ἀναθεμάτιζαν τὸν μεγάλο Πατριάρχην, τὸν ὁποῖον ἐν τέλει, παραφρονοῦντες, κατεδίκασαν καὶ εἰς τὴν ἐξωφρενικὴν ἐκείνην «καθαίρεσιν», ἀτι-

μάζοντες τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν — μήπως αἱ ἑλληνοκαὶ ἀτασθαλίαι ἐπηρέασαν καὶ τὸν Βρετανὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἡγέτην, μὴ ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐμπλακῆ εἰς ἔριδα τῆς ἑλληνικῆς ἐμπασθείας. Ἀλλὰ αἱ ὑπόνοιαι ἐκεῖναι ἀπεδείχθησαν ὅτι ἦσαν ἀβάσιμοι.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Λονδίνο, ὁ ἀσθενῶν πραγματικὰ Ἡγέτης τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας διεβίβασεν, ἐπανειλημμένως τὰ πρὸς τὸν Πατριάρχην ἀδελφικὰ αἰσθήματά του μέσῳ τῶν ἀπεσταλμένων του. Ἦσαν δὲ οὗτοι δυναμικοί, ἐξέχοντες κληρικοί, ὅπως ὁ Ἐπίσκοπος Ὁξφόρδης Δρ. Γκόρ, συγγραφεὺς σπουδαίων θεολογικῶν ἔργων. Ὅπως ὁ Δρ. Νιῶγκλας, ἄλλος ἐπιφανὴς κληρικός. Ὅπως ὁ Δρ. Μπέλλ, ὁ ἐξ ἀπορρήτων γραμματεὺς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας, ἢ «Καντουάρ», ὅπως ὑπογράφεται ἐπισήμως. Ἐκτὸς τούτου, ὁ ὀγδοηκοντούτης Λόρδος Ἀρχιεπίσκοπος Ράντωλλ Καντουάρ ἀντήλλαξε ἀπὸ τὸ ἐρημητήριον τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας, ὅπου διέμενε, ἀναρρωνύων, θερμοτάτα γράμματα μετὰ τὸν Πατριάρχην.

Ὁ Λόρδος Ἀρχιεπίσκοπος Καντουάρ εἰς τὸ τελευταῖον γράμμα του, τὸ ὁποῖον ἀπηύθυνεν ἀπὸ τὸ Ἐρημητήριόν του, ἔγραφε μετὰ εὐκρινῆ φιλελληνικὴν καὶ ἀδελφικὴν διάθεσιν. Ἐτόνιζε τὴν λύπην του ὅτι, ἀσθενῶν, δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Λονδίνο διὰ νὰ ἀνταλλάξῃ τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν μετὰ τὸν μεγαλάνυμον Ἡγέτην τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσέθετε δὲ μετὰ πολλὴν λεπτότητα, ὁποῖαν ἀνακούφισιν θὰ ἠσθάνετο ἐν τῇ ἀσθενείᾳ του, ἐὰν ὁ Ἰππότης Ἀρχηγὸς τῆς Ὁρθοδοξίας εἶχε νὰ διαθέσῃ μερικὰς ὥρας νὰ ἐκδράμῃ μέχρι τοῦ Ἐρημητηρίου, ἀλλὰ — προσέθετε — «δὲν θὰ τολμήσω νὰ ὑποβάλλω εἰς αὐτὸν τὸν κόπον τὴν Παναγιότητά Σας, καίτοι θὰ εἶχα νὰ ἀντλήσω δυνάμεις ἐκ τῆς προσωπικῆς μας συναντήσεως». Ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ Λόρδος Πριμαῖτος τῆς Ἀγγλίας ἔγραφε, δεικνύων μετὰ τὴν λεπτότητα τὰ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην αἰσθήματά του, μᾶς εἶχε κατασυγκινήσει. Ἐπὶ πλέον ὁ Πριμαῖτος μᾶς ἔδιδε πληροφορίας διὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως τῶν σιδηροδρόμων, καὶ προσέθετεν ὅτι θὰ ἦτο καλὸν νὰ προτιμήσωμεν πρωτὸν τραῖνο, ὥστε νὰ εἴμεθα εἰς τὸ Ντόβερ τὸ μεσημέρι, ὅπου θὰ μᾶς παρελάμβανε τὸ αὐτοκίνητόν του διὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὸ Ἐρημητήριόν του. Ἔτσι καὶ ἔγινε.

Πρὸς τὸν Βρετανὸν Πριμαῖτον ἔστειλε μίαν ὥραιαν ἀπάντησιν ὁ Πατριάρχης. Τοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι πηγαίνομεν πρὸς ἐπίσκεψίν του.

Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ ταξίδι ἐκεῖνο εἰς τὸ Ντόβερ μοὶ ἔκαμε νὰ χάσω τὴν προετοιμαζομένην συνέντευξίν μου μετὰ τὸν δυστυχημένον Πρωθυπουργὸ τῆς Πατρίδος μου, πρὸς τὸν ὁποῖον, κατ' ἐντολήν, ἤθελα νὰ ἀνακοινώσω προσωπικῶς μερικὰ σπουδαῖα πράγματα, πὸν ἦτο ἀνάγκη νὰ τὰ γνωρίζῃ. Τοῦ ἄφησα ὁμως εἰς τὸ ξενοδοχεῖο του ἀντίγραφο τῶν τρομερῶν ἀνακοινώσεων τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυις Τζῶρτζ πρὸς τὸν Πατριάρχην.

Λοιπὸν τὸ πρῶτὸ τῆς Πέμπτης, 19 Ἰανουαρίου τοῦ 1922 ἐπῆραμε ἀπὸ

τὸ Λονδίνο τὸ τραῖνο διὰ τὸ Ντόβερ. Ὁ Πατριάρχης συνοδεύετο ἀπὸ τοῦ λόγου μου καὶ ἀπὸ τὸν ἐν Σικάγῳ συνάδελφόν μου αἰδ. Πρωθιερέα Κ. Χατζηδημητρίου, ὁ ὁποῖος — πρέπει νὰ τονισθῇ — προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἀγῶνά μας.

Τὸ ταξίδι ἦτο ἀπολαυστικό. Μὲ τὰς συζητήσεις διὰ τὰ προβλήματα μας πέρασε ἡ ὥρα. Καὶ τὸ μεσημέρι ἤμασταν εἰς τὸ Ντόβερ.

Εἰς τὸν σταθμὸν μᾶς ἐπερίμενε τὸ αὐτοκίνητον τοῦ Βρετανοῦ Πριμάτου, μέσα εἰς τὸ ὅποιον ἦτο καὶ ὁ ἐξ ἀπορρήτων Γραμματεὺς του, ὁ Δρ. Μπέλλ, ἕνας σπινθηροβόλος κληρικός. Καὶ μετὰ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Ἐρημητήριον τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας.

Ἡ θέσις εἶναι μαγική. Τὸ Ἐρημητήριον κεῖται εἰς τὴν ἀνατολικωτέραν ἄκρην τῆς Ἀγγλίας. Ἀντικρὺ φαίνεται τὸ Καλαὶ καὶ οἱ Γαλλικὲς ἀκτὲς. Δεξιὰ τὸ Ντόβερ μὲ τὰ τρομερὰ φρουριακὰ συγκροτήματά του, ἔβλεπα κάτι μυστηριώδη πράγματα, πού ἐμπνέουν τὸ δέος καὶ τὴν φόβη. Ἀπὸ κάποιους μαστοὺς τοῦ ἐδάφους τοῦ Ντόβερ — ἐδάφους ξηροῦ καὶ ἀγόνου — προβάλλουν κάτι φρικιαστικὰ στόματα τρομερῶν θηρίων, πού ἐφώληζαν ἐκεῖ, φυλάσσοντας τὰς Πύλας τῆς ἀτράνταχτης Ἀλβιώνος. Ἦσαν τὰ χαίνοντα στόματα προκαλυμμένων φοβερῶν τοπομαχικῶν, πού σοὶ ἐνθυμίζουν τὸ ἀκαταπάτητον τῆς Μητροπόλεως τοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ κόσμου.

Ἡ Ἁγία Μαργαρίτα, ὡς παραθαλασσία ἐξοχή, θεωρεῖται ἀπὸ τὰς γραφικωτέρας τῶν Βρετανικῶν Νήσων. Θαυμασία ἡ σύστασις τοῦ ἐδάφους μὲ καλλίγραμμους λοφίσκους. Καὶ δασύλλια. Καὶ μὲ ἄφθονα κρυστάλλινα νερά. Εἰς ἕνα δὲ ὑψωμα παραλιακὸν στὰ κράσπεδα τοῦ ὁποῖου σπάνουν τὰ κύματα τῆς Μάγλης, εἶναι κτισμένο τὸ Ἐρημητήριον, ὅπου διέμεναν ὁ ἀσθενῶν Πριμᾶτος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ περίφημον Ἐρημητήριον εἶναι ἕνα ἀπλὸ δώροφο σπίτι μὲ γύρω ὄλο βεράντες. Μοῦ ἐνεθύμισε τὰ Ἀναχωρητήρια τῶν Κελλιωτῶν εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐνοιωθες ὅτι ἐκεῖ εἰς τὸ Ντόβερ ἦτο τόπος πνευματικῆς γαλήνης. Καὶ ἀναπαύσεως. Ἀληθινὸ Ἐρημητήριον, μακρὰ ἀπὸ τὴν τύρβη τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀπὸ τὴν μοχθηρία τῶν μικρανθρώπων, πού τόσο συχνὰ φαρμακώνουν τὴν ψυχὴ μας.

Τὸ Ἐρημητήριον ἐκεῖνο ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ Γραμματέως τοῦ Βρετανοῦ Μονάρχου. Τὸ παρεχώρησε δέ, πρὸς ἀνάρωσιν, εἰς τὸν Λόρδον Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Καντουάρ. Ἀπὸ τὴν Πύλιν, τὸ ἄνω μέρος τῆς ὁποίας ἐφαίνετο σκεπασμένο ἀπὸ κισσοὺς καὶ κλιματαριές, μπαίνομε μέσα εἰς τὸν Κήπον τοῦ Ἐρημητηρίου. Προχωροῦμεν εἰς ἕνα διάδρομον καὶ βρισκόμαστε εἰς τὴν θύρα τοῦ Σπιτιοῦ, ὅπου ἐφιλόξενετο ὁ Ἱεράρχης τῆς Κανταβρυγίας — τοῦ Καντουάρ — τὸ σπουδαιότερον, μετὰ τὸν βασιλέα, πρόσωπον τῆς Ἀγγλίας. Ἄμα μπήκαμε εἰς τὸν προθάλαμον — πού ἦτο σὰν βεράντα σκεπασμένη μὲ ὑελοπίνακας, ἐμφανίζονται δύο ἠλικιωμένες μορφές, ἡ Ἀρχοντοδέσποινα καὶ ἕνας

πού ἔκλεινε πρὸς τὴν δύσιν του. Ὁ Γέρον ἐκεῖνος ἦτο ντυμένος με ρεντικὸτα κλειστή στὸ ἐπάνω μέρος. Ἀπὸ τὴν μέση δὲ ἔως τὰ γόνατα φοροῦσε ἓνα παρά-
ξενο ροῦχο, σὰν ἓνα εἶδος ποδιᾶς.

Φαντασθῆτε ἓνα Μενιδιάτη, ἢ οἰονδήποτε ἄλλο χωρικὸν τῆς Ἑλλάδος με τὴν ἀπλῆ ἐκείνη φουστανέλλα του καὶ ἔχετε περίπου πανομοιότυπον τῆς μαύ-
ρης ποδιᾶς, πού εἶχεν ὁ γέρον. Ἦτο δὲ τὸ πρόσωπόν του ἀρκετὰ εὐτραφές. Φρεσκοξυρισμένος ὁ γέρον εἶχε πολὺ ὀλίγες ρυτίδες, ἐφαίνετο δὲ πολὺ νεώ-
τερος ἀπὸ ὅ,τι ἦτο εἰς τὴν πραγματικότητά. Ἦτο πράγματι ὀδοντάρης.

Ἰδιαίτερη ἐντύπωσιν μοὶ ἔκαμαν τὰ μάτια του, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο σὰν
γυαλένια. Μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦτο σὰν ἀπλανές τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὸ δεξιὸ μάτι
του. Στὴν μορφὴν του κυριαρχοῦσαν τὰ ἀδρὰ φρύδια του. Κάποιες τρίχες τῶν
φρυδιῶν του ξεπετοῦσαν, ἀπότομα, σὲ βαθμὸν πού ἠναγκάζετο νὰ βλέπῃ, διὰ
μέσου αὐτῶν, τὰ ἀντικείμενα.

Ἀλλὰ εἰς τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο με τὰ γυαλένια μάτια καὶ τὰ ἀδρὰ φρύ-
δια διεχέετο ἡ ἀκτινοβολία τῆς πνευματικότητος ἑνὸς καλοκάγαθου καὶ εὐ-
γενικοῦ ἀφεντανθρώπου. Ὁ Γέρον ἐκεῖνος, πού μόλις μᾶς ἀντίκρουσε, ἔσπευσε
νὰ ριφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Πατριάρχου καὶ νὰ ἀνταλλάξῃ ἀδελφικὸν ἀσπα-
σμόν, δὲν ἦτο ἄλλος, παρὰ ὁ Λόρδος Ράντωλλ Καντουάρ, τὸ σημαντικώτερο,
μετὰ τὸν βασιλέα, πρόσωπο τῆς Ἀγγλίας. Ἦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερ-
βουρίας.

Τὸ θέαμα ἦτο συγκινητικώτατο. Δύο μεγάλοι θρησκευτικοὶ Ἠγέται. Ὁ
Λόρδος Randall Cantuar. Καὶ ὁ Μελέτιος ὁ Δ', ὁ Ἑλλην ἠγέτης τῆς ἀνὰ
τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας. Καὶ οἱ δύο τους, καλλιεργούντες με ζέσιν τὰς
πρὸς ἑνωσιν τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν παλαιᾶς προσοπαθείας. Καὶ οἱ δύο
τους ἱεροφάνται ἀνθρωπιστικῶν ιδεωδῶν, ἀπόστολοι καὶ ἱεροφάνται, ἀνταλ-
λάσσοντες μέσα εἰς τὸ ἀπέριττον Ἐρημητήριον τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας θερ-
μόν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ἐναγκαλιζόμενοι. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντουάρ
— Κανταουρίας ἢ Κανταβρυγίας, φέρων τὴν ἀμφίεσιν ποιμένος τῆς παλαιᾶς
Σκωτίας. Ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Ὁ ἰδικὸς μας
ὁ πνευματικὸς Ἠγέτης — ἔμπρὸς εἰς τὸν ἐν ἄκρῳ ταπεινοφροσύνη ὑποκλι-
θέντα Προμάτων τῆς Ἀγγλίας καὶ παρακαλοῦντα τὴν εὐλογίαν του — ἐστέ-
κετο ἐπιβλητικὰ με ὄλην τὴν συναίσθησιν τοῦ κολοσσιαίου ἠθικοῦ ὄγκου του,
τὸν ὁποῖον — πρὸ πάντων εἰς τὸν ξένον κόσμον — ἐκπροσωπεῖ τὸ τεράστιο
ἀξίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ὡραῖος, ὡς ἦτο, καὶ μεγαλοπρεπής, με τὴν ἱερατικὴν ἀμφίεσίν του καὶ
τὰ λάμποντα ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐμβλήματα τῆς Ἀρχιερωσύνης του, Μελέ-
τιος ὁ Δ', εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπόν του διάχυτον τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς πνευμα-
τικῆς του ὑπεροχῆς. Ἔτσι με ψυχικὴν ἀγαλλίασιν, ὡς Ὑπατος τῆς μαρτυρι-
κῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας Ἀρχιεπίσκοπος, ἐπέθεσε τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τοῦ γονυκλινοῦς διασήμευ Βρετανοῦ Προμάτου καὶ ἤκουσα νὰ ἀπαγ-

γέλλη αὐτοσχέδιον εὐχὴν ὅπως «ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος διαφυλάττῃ ἀσινῇ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, βουλευόμενον ἀγαθὰ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, πρὸς θριάμβον τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ αἵματος»...

Ὁ Λόρδος Ἀρχιεπίσκοπος Καντουάρ ἐφαίνετο βαθύτατα συγκινημένος. Ὅταν ἠγέρθη, ἠτένιζε τὴν αἰγλίαν μορφὴν τοῦ παρασχόντος τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν.

Πρώτην φορὰν, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, Πατριάρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διήρχετο ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς κοσμοκράτειρας Αὐτοκρατορίας. Καὶ πρώτην φορὰν Ἀγγλος Πριμᾶτος, κύπτων εὐλαβῶς καὶ κλίνων τὰ γόνατα, ἐδέχετο τὴν εὐχὴν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ὑπάτου Ἀρχηγοῦ τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων Ὀρθοδόξων ἐν τῷ κόσμῳ.

Σπανίως εἰς τὴν ζωὴν μου ἠσθάνθην βαθυτέραν ἐντύπωσιν ἀπὸ τὸ ἀλησιόμητον ἐκεῖνο θέαμα τοῦ ἐναγκαλισμοῦ δύο πνευματικῶν κολοσσῶν καὶ τὴν γονυκλισίαν τοῦ Ἐνός, πολιοῦ γέροντος, ἐμπρὸς εἰς τὸν νεώτερόν του, ἀλλὰ διαιωνίζοντα μίαν εὐκλεεστάτην ἑλληνικὴν παράδοσιν δέκα ἐννέα αἰώνων. Παράδοσιν θριάμβων, ἀλλὰ καὶ ἀκανθίνων στεφάνων.

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Πριμᾶτου. — Ἡ Ἀρχιεπισκοπία του. — Τί γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κρήτας.

Ἡ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΗΠΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κανταβρυγίας. — Ἡ Ἀρχιεπισκοπία τοῦ Πριμᾶτου. — Τί λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κρήτας.

Εἰς τὸ προηγούμενο σᾶς ἀνέφερα ὑπὸ ποίας συνθήκας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος ὁ Δ΄ καὶ οἱ συνοδοὶ του ἐπήγαμεν εἰς τὸ παρὰ τὸ Ντόβερ Ἐρημητήριον τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας, ὅπου διέμενον ὁ ἀσθενῶν Πριμᾶτος Λόρδος Καντουάρ, ὁ ὁποῖος ἐγονάτισε ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν εὐλογία του.

Μετὰ τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ τὴν γονυκλισίαν ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατριάρχην, μᾶς ἐχαιρέτισε καὶ τοὺς τρεῖς μας καὶ σὰν πατέρας μᾶς συνέστησε τὴν Ἀρχιεπισκοπία του — μία Ἀρχοντοδέσποινα — καὶ τὴν ἀδελφὴν της.

Τόσον ὁ Λόρδος Πριμᾶτος ὅσον καὶ ἡ Ἀρχοντοδέσποινά του ἔλαμπαν ἀπὸ ἀγαλλίαςιν ὅτι ἐδέχοντο τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοὺς ἄλλους δύο τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἐν Εὐρώπῃ Πατριαρχίαν.

κὴν ἀποστολήν. Ἀτενίζων τὴν ἐπιβλητικὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἐσυλλογίσθηκα ἐκείνη τὴν στιγμήν πόσον ἐγγύτερα εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς εὐρίσκονται οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ οἰκογενειάρχαι Ἀγγλικανοὶ Ἀρχιερεῖς βασίζονται εἰς ὅσα ρητῶς ἐπιτάσσει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τονίζων ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι πρέπει νὰ εἶναι χρηστοὶ οἰκογενειάρχαι διὰ νὰ δίδουν τὸ παράδειγμα εἰς τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν.

Ἀπευθυνόμενος ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν πρὸς τὸν Τίτον, τὸν ὁποῖον κατέστησε πρῶτον ἐπίσκοπον τῆς τῶν Κρητῶν Ἐκκλησίας, τονίζει ὅτι τὰ προσόντα τῶν μελλόντων νὰ δεχθοῦν τὸ χάρισμα τῆς Ἀρχιερωσύνης πρέπει νὰ εἶναι αὐτά: «Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Δεῖ οὖν τὸν Ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροιδον, μὴ πλήκτων, ἀλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος». Καὶ προσθέτει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος: «Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς Ἐκκλησίαις Θεοῦ ἐπιμελήσεται;»

Αὐτὰ ὅλα ἐσυλλογίσθηκα τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς 19ης Ἰανουαρίου τοῦ 1922, ὅταν εἰς τὸ Ἐρημητήριον τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας, ὁ Λόρδος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κανταβρυγίας μᾶς συνέστησε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν του. Συνιστῶν εἰς ἡμᾶς τὴν σύντροφον τῆς ζωῆς του ἠτένισε καὶ πάλιν εὐλαβικὰ τὴν ἀπαστρέπτουσα, τὴν ὥραϊα καὶ ἐπιβλητικὴν μορφήν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἐν συνεχείᾳ εἰσήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ποικιλία εἰς τὸν ρυθμὸν τῶν ἐπίπλων, τὰ ὁποῖα ἄμως ἐνηρμονίζοντο εἰς τὸ ἐξοχικὸ ἐκείνο περιβάλλον. Ἄπλετο φῶς τοῦ χειμωνιάτικου ἡλίου περιέλουε τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐρημητηρίου. Ἡ θάλασσα τῆς Μάγχης. Τὰ σιγαλὰ κύματα, ποῦ ξεποῦν χαϊδεύοντας τὴν ἀκτὴν τοῦ γηλόφου, ὅπου εἶναι κτισμένο τὸ Ἐρημητήριον, ὅλα ἐκείνα τὰ μαγικὰ τοπεῖα καὶ οἱ ἄλλες γύρω φυσικὲς καλλονές, ποῦ ἦσαν ὕμνος εἰς τὸ μεγαλεῖο τῆς Δημιουργίας, μᾶς προδιέθεσαν εἰς τὴν πλέον ἐγκάρδια συνομιλίαν.

Σπουδαία ἐκείνη ἡ συνομιλία, ἡ ὁποία διήρκεσε ἐπὶ πέντε ὥρες. Εἰς τὴν ἱστορικὴν συνομιλίαν ἐθίχθησαν ὅλα τὰ σπουδαῖα Ἑλληνικὰ προβλήματα, τὰ ἐνδιαφέροντα ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον. Ἦτο ἡ δραματικὴ περίοδος τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ καὶ τῆς φριχτῆς ἀλληλομαχίας, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐπῆλθεν ἐν τέλει εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν στρατιωτικὴ κατάρρευσις καὶ ἡ καταστροφὴ, ἡ ὁποία μᾶς εἶχε τονίσει ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζώρτζ — θὰ ἦτο σὰν ἐκείνη τοῦ 1453, ὅταν οἱ Ἀγαρηνοὶ εἶχαν γίνει κύριοι τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν.

Ὡς γνωστὸν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922, εἶχεν ἐνσκήψει, ἐν καιρῷ χειμῶνος, καὶ εἰς ἡμέρας ἑορτῶν, ἐκεῖνος ὁ περίεργος Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος διὰ τὴν πληροφόρησιν καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κανταβρυγίας ὅτι ὁ Μελέτιος εἶναι Πατριάρχης ἀντικανονικός, ὁ ὁποῖος κατεδικάσθη ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴν Σύνοδον τῶν Ἀθηνῶν εἰς καθαίρεσιν. Ὑπεβιβάσθη εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν. Διετάχθη δὲ ἡ σύλληψίς του, διὰ τὴν ἐγκλεισθῆ ὡς Μοναχὸς Μελέτιος εἰς μίαν Μονὴν τῶν Στροφάδων!

Φυσικὰ ὁ Ἀγγλικανὸς Πριμᾶτος, αἰσθανόμενος σπαρακτικὴν ὀδύνην διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀλληλομαχίαν, ἠρνήθη τὴν δώσιν προσοχὴν εἰς τὸν θλιβερὸν Τραπεζοῦντος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐπιτάξει ἡ ἀντισυμμαχικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τὸν Λόρδον Καντουάρ καὶ ἐν γένει τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ δημοσίαν γνώμην, σχετικῶς μὲ τὸν «ἀντικανονικὸν» Πατριάρχην Μελέτιον, ὁ ὁποῖος, ἐν πάσῃ περιπτώσει καθηρέθη ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία τὸν ὑπεβίβασεν εἰς τὴν τάξιν τοῦ Μοναχοῦ Μελετίου!

Ἐπρόκειτο δὲ τότε περὶ ὁμαδικῆς Ἑλλαδικῆς παραφροσύνης. Ἐδραμεν ὁ Τραπεζοῦντος πρὸς ραδιοργάνωσιν καὶ δυσφήμισιν «ἐπιταχθεῖς» ἀπὸ τὸ ἐν Ἀθήναις ἀντισυμμαχικὸν καθεστῶς διὰ τὴν τεκμηριωθῆ ὅτι κατὰ τὰς ὀδυνηροτέρας τῆς ἐθνικῆς ἀγωνίας ἡμέρας οἱ Ἕλληνες, εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀγριωτάτης κομματικῆς ἐμπαθείας τους, ἐθυσίαζαν καὶ αὐτὴν τὴν Πατρίδα τους. Ἔτσι ἐθυσίασθη, ἐν τέλει ὁ Πόντος καὶ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Θράκη.

Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐγνώριζον ὄχι μόνον ὁ Πριμᾶτος, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι φιλέλληνες Ἀγγλικοί.

Ὅταν ἀπὸ τὴν βεράντα μπήκαμε στὴν αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Ἐρημητηρίου ὁ Μακαριώτατος Λόρδος Rantall Cantouar μᾶς ἔδωκε θέσεις εἰς ἀναπαυτικὸς καναπέδες.

Ὁ Πριμᾶτος ἐζήτησε μὲ ἐνδιαφέρον τὴν μάθη τὰ ὅσα διημείφθησαν μετὰ τὸν Πατριάρχην καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Φίλος εὐλικρινῆς τῆς Ἑλλάδος ἤκουε μὲ βαθύτατη ὀδύνη ὅτι ἡ δύσμοιρη πατρίδα μας, συνεπιεῖα τῆς ἀνόδου εἰς τὰς Ἀθήνας καθεστῶτος ἀντισυμμαχικοῦ καὶ φιλογερμανικοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνέπνεε ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Νικητάς, κατεδικάσθη τὴν συνεχίσει — χωρὶς ἔξωθεν οἰκονομικὴν καὶ διπλωματικὴν ἐνίσχυσιν — ἕνα ἄπελπι ἀγῶνα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Καὶ ὅτι ἡ Ἑλλάς κατ' ἀνάγκην θὰ ἐξαντληθῆ καὶ θὰ ἀναγκασθῆ τὴν ἐκκενώσει τὰ ἀπολυτρωθέντα ἑλληνικὰ ἐδάφη.

Ὁ Πριμᾶτος ἐρωτοῦσε τὴν μάθη ἐν λεπτομερείᾳ ὅσα ἐλέχθησαν κατὰ τὴν ἱστορικὴν συνέντευξιν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἐπομένως ἦτο φυσικὸν — ἐρωτηθεῖς μάλιστα τὴν συμμετάσχω εἰς τὴν ἐνδιαφερόμεσαν συνομιλίαν, ἐφ' ὅσον ἐγνώσθη ὅτι ἤμουν παρὼν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, συνέταξα δὲ καὶ τὴν γνωστὴν ἐκείνην αὐθεντικὴν Ἐκ-

θεσιν, μονογραφημένην ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν Σέρ Τζῶν Σταυρίδη.

Ἦτο διάχυτη ἡ ὁδὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πριμᾶτου διὰ τὰς αὐθεντικὰς πληροφορίας διὰ τὴν ἐπικειμένη φοβερὴ Ἑλληνικὴ καταστροφή. Ὁ Πριμᾶτος ἔπραξε τὸ πᾶν νὰ βοηθήσῃ τὸν Πατριάρχη, πού ἀνελάμβανε τὸν Σταυρὸ τοῦ Μαρτυρίου, ἀπερχόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐπανήρχοντο οἱ Ἀγαρηνοί.

Εἰς τὸ μεταξὺ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ, ἡ ἀρχοντοδέσποινα, μᾶς λέγει ὅτι ἡ τράπεζα εἶναι ἐτοιμῆ. Ἐγειρόμεθα ὅλοι διὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ δραματικὴ συνομιλία μετὰ τὴν ἐστίασιν.

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Λόγια τοῦ Πατριάρχη. Ὅταν φεύγαμε ἀπὸ τὸ Ἐρημητήριον μοι εἶπε: «Τὸν Σταυρὸ τοῦ Μαρτυρίου τὸν ἀναλαμβάνω μὲ μεγαλεῖτερον θάρρος».

Ὁ Πατριάρχης μοῦ εἶπε: «Τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου εἰς τὴν Ἀνατολὴν τὸν ἀναλαμβάνω μὲ μεγαλεῖτερον θάρρος. Θὰ τραθήζωμεν ἐμπρὸς εἰς τὸν μέγαλον ἀγῶνα καὶ ὁ Θεὸς βοηθός».

Εἰς τὸ προηγούμενον ἐτόνισα ὅτι ἦτο διάχυτη ἡ ὁδὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πριμᾶτου διὰ τὴν αὐθεντικὴν πληροφορίαν, σχετικῶς μὲ τὴν ἐπικειμένη φοβερὴ Ἑλληνικὴ καταστροφή. Ὁ Πριμᾶτος ἔπραξε τὸ πᾶν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Πατριάρχη πού ἀνελάμβανε τὸν Σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου ἀπερχόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐπανήρχοντο οἱ Ἀγαρηνοί.

Εἰς τὸ μεταξὺ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ μᾶς λέγει ὅτι ἡ Τράπεζα εἶναι ἐτοιμῆ. Σηκωνόμαστε ὅλοι διὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ συνομιλία ἴσως διαρκούντος τοῦ γεύματος. Εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν Τράπεζαν ἐκαθήσαμεν ἐπὶ, ὁ Πατριάρχης, ὁ Λόρδος Πριμᾶτος, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ του, ἡ ἀδελφὴ της, ὁ ἐξ ἀπορρήτων Γραμματεὺς τοῦ Πριμᾶτου Δρ. Μπέλλ, ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφός μου καὶ ἐγώ. Ἡ τράπεζα ἦτο στρογγυλὴ, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καθορισθῇ ποῖος ἐκάθητο ἐπὶ κεφαλῆς, πάντως ἐφαίνετο ὅτι τὴν πρωτοκαθεδρίαν τοῦ φιλοξενούντος σπιτιοῦ τὴν εἶχε ὁ Λόρδος Πριμᾶτος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐκ δεξιῶν τὸν Πατριάρχη. Παρητήρησα πόσον ἠσθάνετο ἰδιαιτέρη εὐχαρίστησι νὰ μᾶς σερβίρῃ ὁ ἴδιος. Ὁ γδοηκοντούτης γέρον κατέβαλλε ἀρκετὴν δύναμιν νὰ διατεμαχίσῃ ἓνα κρῦο «μποῦτι» βωδινὸ μισοψημένο. Ἐγὼ εὐρέθηκα μετὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπίας καὶ τοῦ Γραμματέως Δρος Μπέλλ. Ἡ συνδιάλεξις ἐγένετο εἰς δύο γλώσσας. Εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν τὴν ὁποίαν μιλοῦσε καὶ ὁ Πατριάρχης. Αἱ συνομιλίαι ἦσαν περὶ παντοίων θεμάτων. Τὰ ἀνεξάντλητα θέματα ἦσαν περὶ τῶν περιέργων τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς. Δὲν ἐχρειάζετο δέ, βέβαια, κατὰ τὴν ἐστίασιν νὰ καταπιασθῇ κανεὶς μὲ βαρεῖα θέματα

κουραστικά. Ὁμιλούσαμεν, κυριολεκτικῶς, περὶ ἀνέμων καὶ ὑδάτων τῆς Ἀγγλίας. Διὰ τὸ Ἑρμητήριον καὶ τὸν ἰδιοκτήτη αὐτοῦ. Διὰ τὴν Θάλασσαν τῆς Μάγχης, περιοδικῶς τρικυμισμένην ἢ γαλήνιαν. Διὰ τὴν βροχὴν καὶ διὰ τόν, ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μολυβένιον καὶ ἀνήλιον βρετανικὸν οὐρανόν. Ἐνας τῆς συνοδείας τοῦ Πατριάρχου, ὁ ἐκ Σικάγου συνάδελφος, ἀπεπειράθη καὶ διέπραξε κάποιον λογοπαίγνιον. Τὰ κατὰ τὴν ἐστίασιν ἐκείνην δὲν εἶχαν τίποτε τὸ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον, διὰ τὰ εἶναι ἄξιον ἀναγραφῆς.

Ἐγειρόμεθα. Προηγούνται ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ὁ Λόρδος Πριμάτος μένει τελευταῖος, τὸν ὁποῖον συνοδεύω καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν παραπλεύρως βιβλιοθήκην. Ὅταν ἐκαθήσαμεν ἐκεῖ σὲ ἀναπαυτικὰς πολυθρόνας πολὺ κοντὰ πρὸς συνομιλίαν, εἶδα ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Γέροντος Πριμάτου χρυσοῦν σταυρὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν μὲ κεφαλαῖα γράμματα δύο ἐγγάρακτες Ἑλληνικὲς λέξεις. Καὶ τὰς ἐπρόφερα ἀναγινώσκων: «Καὶ ἐπιτελέσει». Τότε ὁ Λόρδος Πριμάτος συνεπλήρωσε τὴν συνοπτικὴν ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν. Καὶ κρατῶν τὸν ἐγγάρακτον σταυρὸν μοι εἶπε δλόκληρη τὴν γραφικὴν ρήτραν ἑλληνιστί: «Ὁ ἀρξάμενος καὶ ἐπιτελέσει». Καὶ συνεχίζει τὴν ἑρμηνεῖαν τῆς φιλοσοφικῆς ρήτρας τῆς Ἁγίας Γραφῆς τονίζων μὲ ἔμφασιν ἀγγλιστί: Ἐκεῖνος ποὺ ἀρχίζει ἕνα στάδιον καὶ ἔχει πίστιν εἰς τὸν ἀγῶνα του εἰς τὸν ὁποῖον ἀφοσιώνεται ὁλοψύχως εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπιτελέσῃ τὸ ποθοῦμενον: «Ὁ ἀρξάμενος καὶ ἐπιτελέσει». Ἔστρεψε δὲ τὸν λόγον του ὁ Πριμάτος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ εἰς ἄλλα ἑλληνικὰ ζητήματα.

— «Ἀλήθεια — ἤθελα νὰ σὰς ἐρωτήσω, μοῦ λέγει μὲ ὕψος σὰν ἐμπιστευτικὸν — τί ἦλθε νὰ κάμῃ ἐδῶ ὁ Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος; Ποῖος τὸν ἀπέστειλε;

Δὲν ἔχασα τὴν ψυχραιμίαν μου. Καίτοι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ ποὺ ἐκινδυνεύαμε νὰ χάσωμε τὸ πᾶν, τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, εἶχεν ἐξεγερθῆ ἡ ἐθνικὴ μου συνειδήσις ἐναντίον τῆς ἀξίας δακρῶν πολιτικῆς τοῦ Ἱεράρχου τῆς Τραπεζοῦντος, «ἐπιταχθέντος» πρὸς δυσφήμισιν τοῦ Ἐθνάρχου τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ ἐν Ἀθήναις ἀντισυμμαχικὸν καθεστῶς, ἐν τούτοις ἐνόμισα ὅτι μοι ἐπεβάλλετο νὰ κρατήσω ἑλληνικὴν ἀξιοπρέπειαν ἀπέναντι τοῦ ἐρωτῶντος Πριμάτου. Δὲν ἠθέλησα μὲ τὸ ἰδικόν μου στόμα νὰ παρουσιάσω τὰ ἀξιοθρήνητα οικογενειακά, ἐθνικὰ μας ἄπλυτα καὶ τὰς κακουργίας ποὺ εἶχαν συντελέσει ὥστε νὰ χάσωμεν εἰς τὸν ἔξω κόσμον τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν συμπάθειαν. Παρ' ὅλα ταῦτα — καίτοι ἀπὸ στοιχειώδη ἀξιοπρέπεια ἀπέφυγα νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τῆς φρικτῆς ἀλληλομαχίας καὶ τῆς ἐθνικῆς κακουργίας, ποὺ τελικῶς ἐκρῆμνισαν τὸ Ἑλληνικὸν μεγαλοῦργημα — ἐθεώρησα πρέπον νὰ εἶπω εἰς τὸν Πριμάτον αὐτά: «Ἡξεύρω ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο δι' ἐπισήμου ἀποφάσεως ἀπεκήρυξε τὸν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθο διότι ἦλθεν εἰς τὸ Λονδῖνον ἄνευ κανονικῆς ἀδείας τῆς

Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐπομένως δὲν ἀντιπροσωπεύει κανένα ἄλλον παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόν του». Καὶ ἔκλεισα τὸ ζήτημα προσθέσας: «Ὁ Τραπεζοῦντος ἦλθε, φαίνεται, ἐδῶ νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν Ποντίων». Αὐτὴ ἡ τελευταία προσθήκη ἦτο προσωπικὴ μου εὐρεσιτεχνία τῆς στιγμῆς: Ἔτσι ἔδωκα κάποιον «Credit» εἰς τὸν ἀφηγιασμένον ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Ἦτο ὅλως περιττὸν νὰ προσθέσω περισσότερα. Διότι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶχεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀλλαχόθεν θετικὰς πληροφορίας ὅτι ὁ Τραπεζοῦντος, ὁ φυγὼν ἄνευ κανονικῆς ἀδείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐταξίδευσεν εἰς περίοδον τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς Χριστιανοσύνης, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος διὰ νὰ μαχαιρώσῃ ἠθικῶς τὸν Πατριάρχη εἰς τὴν ἀγγλικὴ πρωτεύουσα ὡς ἀντικανονικόν, ἀνεπιθύμητον, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τιμωρηθέντα διὰ τῆς ἐξωφρενικῆς ἐκείνης καθαιρέσεως. Τοιοῦτον Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον, ταξιδεύοντα ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἦτο φυσικὸν ὅτι ἠρνήθη νὰ τὸν δεχθῆ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Λόρδος Καντούαρ.

Ἦτοτε ἀπὸ ὅσα ἀπήτησα εἰς τὰ ἐρωτήματα τοῦ Λόρδου Πριμάτου εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ἐρημητηρίου εἰσήλθαμεν εἰς τὴν Αἴθουσαν ὅπου ἦσαν ὁ Πατριάρχης, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ οἱ ἄλλοι. Ἡ συνομιλία συνεχίζεται μὲ διάθεσιν ἐξαιρετικὴν. Ὁ Κανταβρυγίας ἐφαίνετο κατενθουσιασμένος. Ἐλέχθησαν καὶ συνεζήτησαν οἱ δύο τους — Πατριάρχης καὶ Καντουὰρ — σπουδαῖα ζητήματα. Πρὸ παντὸς δὲ διὰ τὸ ζήτημα τῆς ποθομένης Ἐνώσεως τῶν δύο φιλικῶν καὶ ἀδελφικῶν Ἐκκλησιῶν. Αὐτὰ ὅμως καὶ ἄλλα μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι πλουτισμένο τὸ Ἀρχεῖό μου ἐκφεύγουν ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς παρουσίας ἀναγραφῆς.

Κατόπιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀγγλίας ἐσηκώθη καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν καναπέ μὲ τὸ ἓνα πόδι ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο. Ξεφυλλομετροῦσεν ἓνα ὀγκώδη φάκελλον του, σχετικῶς μὲ τὴν Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν. Ὁ Πριμᾶτος ἦτο ἐνημερωμένος μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν. Τοῦ εἶχαν προξενήσει — ὅπως μᾶς εἶπεν — ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν δύο ἔγγραφα. Ἐνα τοῦ Μητροπολίτου Βεροῦσίας: Ἦτο Κατάλογος, ὁ ὁποῖος περιελάμβανε τὸν ἀριθμὸν τῶν λαϊκῶν ἀντιπροσώπων καὶ τῶν Ἱεραρχῶν εἰς ἐκλογὰς Πατριαρχῶν ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τότε ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀπεδεικνύετο ὅτι ἡ ἐκλογὴ Μελετίου τοῦ Δ' ἦτο ἀναμφισβητήτως κανονικὴ καὶ ἡ πλέον θριαμβευτικὴ ἀπὸ ὅλας τὰς προηγουμένας.

Τὸ ἄλλο ἔγγραφο ἦτο μία, ἐν μεταφράσει, ἐπιστολὴ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου Τζῶν Χατζοπούλου, ἀπευθυνομένη εἰς τὸν Μητροπολίτην Κυζίκου, πρόεδρον τῆς ἐν Θεσσαλονικῆ Συνελεύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας, συγκληθείσης κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος. Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη γραμμὴν μὲ σεβασμὸν καὶ μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ μὲ ἀδρᾶ ἐπιχειρήματα διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς Πατριαρχικῆς ἐκ-

λογῆς, εἶχε προξενήσει καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Βρετανὸν Πριμᾶτον, ὁ ὁποῖος, εἰς τὸ μεταξὺ, ἐζήτησε μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἄλλας πληροφορίας, σχετικῶς μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης.

Ὅταν ἔγινε λόγος, ἐν παρόδῳ, καὶ διὰ τὸ ζήτημα τῆς παράφρονος καθαιρέσεως, ὁ Λόρδος Πριμᾶτος — ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἀγγλικοὶ ἱεράρχαι — δὲν μπορούσε νὰ νοιώσῃ αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικόν: Πῶς δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος — ἡ Θυγατέρα — ἀπετόλμησε νὰ δικάσῃ τὴν Μητέρα τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ νὰ καταδικάσῃ εἰς καθαιρέσιν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην! Ἀνελογίζετο καὶ αὐτὸς τὸν ἠθικὸν ἐκπεσμόν πού ὑπέστη εἰς τὴν συνείδησιν ὅλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἡ ὑπόληψις τῶν Ἑλλήνων, ἀλληλοσπαρασσομένων εἰς μίαν τόσοσιν θανασίμως κρίσιμον περιόδον τοῦ ἔθνους των, ὅπου κινδύνευε νὰ ἐξοικωθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολήν. Ὁ Πριμᾶτος εἶχεν ὀμιλήσει πάρα πολὺ. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἐφοβήθη μήπως ἐκουράσθῃ, παρέβη δὲ τὴν αὐστηρὰν ἐντολὴν περὶ τελείας ἀπομονώσεώς του. Ἡ ἀρχοντοδέσποινα μᾶς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ τὸν ἐπῆρε νὰ ἡσυχάσῃ δι' ὀλίγην ὥραν. Ἀλλὰ πού νὰ συγκρατηθῇ ὁ Πριμᾶτος! Μετὰ πέντε λεπτὰ νάτος πάλιν καὶ κατεβαίνει! Μᾶς ἔλεγεν ὅτι αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ πολὺ καλλίτερα ὅταν ὀμιλῇ μὲ τὸν Πατριάρχη ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντλεῖ νέας ἠθικὰς δυνάμεις. Ἔτσι ἐτόνιζεν.

Ἐπεράσαμε πέντε ὄρες ἀλησμόνητες ἐν στενῇ οικογενειακῇ ἀναστροφῇ μέσα εἰς τὸ Ἀναχωρητήριον τοῦ περιωνύμου Πριμᾶτου. Ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα νὰ πάρωμε τὸ τραῖνο. Ἔτσι μὲ ἐκδηλώσεις θερμότητος ἐγκαρδιότητος καὶ εὐγνωμοσύνης ἀπεχαιρετήσαμε τοὺς πολυτίμους φίλους τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἐπιστρέψαμε εἰς τὸ Λονδῖνο, διὰ νὰ ἐτοιμασθοῦμε διὰ τὸ Παρίσι. Ὅταν ἐφεύγαμε ἀπὸ τὸ Ἐρημητήριον εἶδα εἰς τὴν μορφὴν τοῦ Πατριάρχου νὰ διαχέεται ἡ αἴγλη μιᾶς ὑπερτάτης ἀγαλλιάσεως. Τὴν ἴδια ἀκτινοβολία εἶδα ὅταν ἐφεύγαμε ἀπὸ τὴν κατοικία τοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε παρηγορηθῆ ἡ ψυχὴ τοῦ νέου Πατριάρχου. Ὅταν ἐφθάσαμε εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ντόβερ διὰ νὰ πάρωμε τὸ τραῖνο μοι εἶπε: «Τώρα πού αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω μαζί μου τέτοιους ἠθικοὺς κολοσσούς ἡμπορῶ νὰ παλαίσω μὲ περισσοτέραν πεποίθησιν. Τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου εἰς τὴν Ἀνατολήν τὸν ἀναλαμβάνω τώρα μὲ μεγαλῆτερον θάρρος. Θὰ τραβήξωμεν ἔμπρὸς εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα πού διανοίγεται ἔμπρὸς μας καὶ ὁ Θεὸς βοηθός».

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Ὁ Πατριάρχης εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρωτεύουσα. — Ἡ πολιορκία τῶν Γάλλων δημοσιογράφων καὶ φωτογράφων.

Ἡ ὑποδοχή τοῦ Πατριάρχῃ εἰς τὸ Παρίσι.— Ἡ πολιορκία τῶν Γάλλων δημοσιογράφων καὶ φωτογράφων.

Ἵστερα ἀπὸ τὸ Λονδίνο πρέπει νὰ σᾶς μεταφέρω εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσα. Διότι ἐκεῖ διεδραματίζοντο αἱ κυριώτερες πράξεις τῆς Ἑλληνικῆς τραγωδίας. Τὴν 22αν Ἰανουρίου 1922 ἐξεκινήσαμεν ἀπὸ τὸ Ντόβερ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐπήραμεν τὸ καράβι καὶ διεσχίσαμεν τὴν τρικυμιώδη θάλασσα τῆς Μάγρης. Μόλις ἐπεβίβασθημεν εἰς τὸ Καλλαί, μᾶς πλησιάζει εἰς τὸ τελωνεῖο ἓνας ὁμορφάνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλλε τὰ σεβάσματά του. «Ἐρχομαι — εἶπε — κατ' ἐντολὴν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως νὰ χαιρετίσω ἐξ ὀνόματός της τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀποβιβαζόμενον εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔδαφος».

Ὁ Πατριάρχης πού ἐγνώριζε καλὰ τὴν γαλλικὴν, ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπροσδόκητη ἐκείνη ἐπίσημη φιλοφρόνησι, εἶπε μὲ ἐτοιμότητα πνεύματος ὅτι: «εἶμαι εὐτυχῆς ὅτι εἰσέρχομαι εἰς ἔδαφος πού καθηγιασθῆ μετὰ τὴν «προκήρυξιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων», τὰ ὁποῖα, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς μεγάλης κοινωνικῆς Ἐπαναστάσεως τῶν Γάλλων πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὸν Κώδικα τῆς προστασίας καὶ ἀπελευθερώσεως τῶν καταδυναστευομένων λαῶν». Τὸν Ἐθνάρχην τῶν Ἀλυτρώτων τὸν ἐβασάνιζε παντοῦ τὸ ὄραμα τῆς μαύρης τύχης, εἰς τὴν ὁποίαν προῦριζαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς τὸ ποίμνιό του, τὰ ἑκατομμύρια τῶν Χριστιανῶν — ἕστερα ἀπὸ ἓνα ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον, ὅστις ὑπετίθετο ὅτι θὰ διησφάλιζε τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα — κατεδικάζοντο καὶ πάλιν νὰ εὐρεθοῦν ὑπὸ τυραννία, νὰ σφαγοῦν ἢ νὰ ἐκριζωθοῦν ἀπὸ τὰς ἐστίας των.

Εἰς ἓνα νεῦμα τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως αἱ τελωνειακαὶ ἀρχαὶ παρητήθησαν ὅλων τῶν διατυπώσεων διὰ τὰς ἀποσκευάς μας. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομα τοῦ κυβερνητικοῦ ἐκείνου ἀπεσταλμένου. Εἶχα ζητήσῃ καὶ μοῦ ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριό του, ἀλλὰ μοῦ τὸ ἐπῆρε στὸ Παρίσι ὁ κ. Κύρου τῆς «Ἐστίας» τῶν Ἀθηνῶν διὰ νὰ τηλεγραφήσῃ τὸ ὄνομά του στὴν ἑφημερίδα του, ἐξαίρων τὴν γαλατικὴν ἐκείνην φιλοφρόνησιν πρὸς τὸν Ἐθνάρχην. Ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος κύριος μὲ τὸ ὄραιο ἀρχοντικὸ πρόσωπο, μὲ τὰ λαμπερὰ καὶ ἐκφραστικὰ μάτια, καὶ μὲ τὴν ἀμειπτη περιβολὴ του μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν συρμόν, ὅπου, ἐκ τῶν προτέρων, εἶχεν ἐξασφαλίσει δι' ἡμᾶς ἰδιαίτερο διαμέρισμα πολυτελείας. Τὰ γαλλικὰ βαγόνια εἶναι μεγαλύτερα καὶ ἀναπαυτικώτερα ἀπὸ τὰ ἀγγλικά, τὰ ὁποῖα — μικρὰ καὶ φτωχά, ὅπως τὰ εἶδα — ἐνεθύμιζαν τοὺς σιδηροδρόμους Ἀθηνῶν — Πελοποννήσου.

Ἐκκινοῦμεν. Τὰ μάτια μου ἀπελάμβαναν τὴν ὄραια ἑδαφικὴ διάπλασι καὶ τὰ θαυμαστὰ τοπεῖα τῆς Βορείου Γαλλίας. Πρὸς τὸ ἐσπέρας φθάνομεν εἰς

τὴν πόλιν, τὴν ὁποῖαν μετέβαλαν εἰς μία τῶν ὠραιότερων, ἂν ὄχι εἰς τὴν ὠραιότερη τοῦ κόσμου, αἰῶνων μακρῶν ἐκπολιτιστικῆς προσπάθειες.

Ἐβγήκαμεν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Βορρᾶ. Ἐκεῖ μᾶς ἐπεφυλάσσοντο ἐκπλήξεις. Δύο περίπου χιλιάδες Ἕλληνες, μαζὶ δὲ μὲ αὐτοὺς πολλοὶ Γάλλοι, εἶχαν κατακλύσει καὶ τὸν ἐντὸς καὶ τὸν ἐκτὸς τοῦ σταθμοῦ χῶρον, ὥστε νὰ διακοπῇ, πρὸς στιγμὴν, ἡ ἐλευθέρᾳ κυκλοφορία. Οἱ Γάλλοι, οἱ ἐντεταλμένοι διὰ τὴν φύλαξιν τῆς τάξεως, εἶχαν καταπλαγῆ ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴν ἐκείνην κοσμοσυρροήν. Τὰ πλήθη μόλις ἀντίκρουσαν νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὸ βαγόνι ἡ μορφή τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐξέσπασαν εἰς φρενιτειώδεις ἐπευφημίας: Ζήτω ὁ Μεγάλος Πατριάρχης! — Ζήτω ὁ Λυτρωτής. Καὶ ὁ ἀντίλαλος τῶν λαχῶν μυριῶν στομάτων κυριαρχοῦσε εἰς τὸν ἀπέραντον χῶρον καὶ ἔξω εἰς τὴν πλατεῖα τοῦ Σταθμοῦ τοῦ Βορρᾶ. Σπεύδουν ὅλοι, «πατεῖς με πατῶ σε» νὰ φιλήσουν τὸ χέρι τοῦ Ἀρχηγοῦ, καιμυσυγκεκινημένου. Θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ προχωρήσωμεν. Αἱ φάλαγγες ἐκινουῦν. Τὸν Πατριάρχην, πορευόμενον διὰ μέσου τοῦ πλήθους, τὸν περιστοιχίζουσιν, διανοίγοντες καὶ αὐτοὶ τὸν δρόμον, ὃ δαφνοστεφανωμένος Μικρασιάτης Στρατηγὸς Παρασκευόπουλος, ὁ Μητροπολίτης πρῶν Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος, ὁ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῶν Παρισίων Γερμανὸς Βασιλάκης, οἱ πρῶν ὑπουργοὶ καὶ συνεργοὶ τοῦ ἑξαίσιου Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, Ρέπουλης καὶ Νικόλαος Πολίτης, ὁ Γρηγόριος Τριανταφυλλίδης, κινητήριος δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ὁ Ἰωάννης Δαμβέργης, ὁ παλαιάμαχος τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος συνεργάτης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς τῆς προσωπικότητος τοῦ Πατριάρχου. Ἐξω ἀπὸ τὸν Σταθμὸν εἰς μακρὰς σειρὰς ἦσαν στιβαγμένα ἄλλα ἀμέτρητα πλήθη. Καὶ αἱ ἐπευφημῖαι συνεχίζονται μὲ φρενιτιδα: Ζήτω ὁ Ἐθνάρχης! Ζήτω ἡ ἡρωικὴ Κρήτη! Ζήτω ὁ Βενιζέλος, Ζήτω ὁ Μελέτιος, καὶ ὁ Στεργιάδης! Διασχίζον τὰ πλήθη ἤκουα διάφορες στιχομυθίας τῆς λαϊκῆς φιλοσοφίας: «Ὁ Θεὸς — ἤκουα — δὲν ἀφίνει τὴν Ἑλλάδα. Μᾶς ἔστειλε ἓνα τέτοιο Μεγάλον Πατριάρχην. Ἡ Πόλις θὰ σώσῃ καὶ τὴν Ἀθήνα!». Ἐν μέσῳ τῶν ἐκδηλώσεων ἐκείνων τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία ἀγωνιοῦσε, προαισθανομένη τὴν ἐπερχομένην συμφορὰν μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ «Majestic» Τὸ περίφημον ξενοδοχεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε ὀρίσει πρὸς φιλοξενίαν μας ἡ φιλότιμη Ἑλληνικὴ παροικία τῶν Παρισίων, εἶναι σὰν ἀνάκτορον. Φέρει τὴν σφραγίδα τῆς αἰσθητικῆς τῆς Γαλλικῆς Ἀναγεννήσεως. Γειτονεῦον πρὸς τὸ ἀπέραντον Λάσος τῆς Βουλῶνης — πού εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα μέρη τῆς Γαλλικῆς Πρωτευούσης — βρίσκεται κοντὰ στὴν περίφημην «Ἀψίδα τοῦ Θριάμβου» τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ὁποῦθεν ἀρχίζει ἡ ἀπαράμιλλη στὸν κόσμον Λεωφόρος τῶν Ἡλυσίων Πεδίων, εἶναι δὲ πυργωμένο σὲ ὑψηλῇ θέσει, ἡ ὁποία δεσπόζει τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης ἐκτάσεως. Εἰς ὀλίγων μέτρων ἀπόστασιν ἀντικρύζεις καὶ τὸ ξενοδοχεῖον «Μερσεντές», τὸ ὁποῖον ἔγινε ἱστορικὸν διὰ τὸν Ἑλ-

ληνικό κόσμο. Διότι ἐκεῖ ἦτο ἡ προσφιλὴς διαμονὴ τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἐκεῖ εἶχε τὸ Στρατηγεῖο τῆς ἡ Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Βιόρηης. Ἐκεῖ ἦτο συγκεντρωμένος ὁ ἰσχυρότερος πολιτικός ἐγκέφαλος, πού κατειργάσθη τὸ Νεοελληνικὸ Μεγαλεῖο. Ἐκεῖ ἠκούσθησαν αἱ χαρμόσυνοι ἰαχαὶ ὅταν ὑπεγράφησαν αἱ συνθήκαι τοῦ Νεῖγν καὶ τῶν Σεβρωῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ μεγαλοφυὴς πολιτικός Ἀρχιτέκτων καὶ συντάκτης αὐτῶν ἐπύργωσεν ἐπάνω εἰς τὸ πῶμα τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ τῆς φυλῆς, τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα «τῶν Δύο Ἡπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν».

Ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἀφίξεώς μας στὸ Παρίσι τὸ «Majestic» εἶχε γίνει ἀληθινὸ προσκύνημα. Εἶχε παρελάσει ἀπὸ ἐκεῖ ὅ,τι ἐκλεκτὸν εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἑλληνικὴ Παροιμία τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουσας καὶ οἱ Ἑλληνες ἐπίσημοι, πού εἶχαν καταφύγει εἰς τὸ Παρίσι. Παρήλασαν καὶ εὐγενικὲς μορφές τῆς Γαλλικῆς πνευματικῆς ἀριστοκρατίας. Πρῶτοι δὲ ἀπὸ ὅλους οἱ δημιουργοὶ τῆς κοινῆς γνώμης οἱ Γάλλοι δημοσιογράφοι. Μᾶς πολιορκοῦσαν καὶ φωτορεπόρτες, προβάλλοντες τοὺς ἀπειλητικούς φακούς των κατὰ τοῦ Πατριάρχου. Ἦρχοντο κατὰ διαφόρους ὁμάδας, οἱ πολιορκηταὶ μὲ ἐπίμονη ἀξίωση. Ζητοῦσαν ὅλοι συνεντεύξεις. Καὶ ὁ Πατριάρχης εἶχε ἀγανακτήσει. Εἰς τὸ τέλος ὑπέκυψε. Δὲν μποροῦσε νὰ κάμῃ διαφορετικά. Ἐπρεπε νὰ ὑποστῇ, ὡς ἔλεγε, αὐτὸ «τὸ μαρτύριο».

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Πῶς ἔθεσε ὁ Πατριάρχης τὰ ζητήματα τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, διαφωτίζων τοὺς Γάλλους δημοσιογράφους, οἱ ὁποῖοι τὸν πολιορκοῦσαν. Εἰς τὴν οὐσίαν δὲ ἐξυπηρετοῦσαν τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ..

Πῶς ἔδεσε ὁ Πατριάρχης τὰ ζητήματα τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ πρὸς τοὺς Γάλλους δημοσιογράφους, πού τὸν πολιορκοῦσαν.

Εἰς τὸ προηγούμενο σᾶς ἀνέφερα τὴν παλλαϊκὴν πολιορκίαν πού ὑπέστη ὁ Πατριάρχης μόλις ἐφθάσαμε εἰς τὸ Παρίσι. Παλλαϊκὴ πολιορκία, ὄχι μόνον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν Γάλλων.

Πρῶτοι δὲ ἀπ' ὅλους — μόλις ἐφθάσαμε εἰς τὸ ξενοδοχεῖο «Majestic» — ἔδραμαν οἱ Γάλλοι δημοσιογράφοι καὶ οἱ φωτορεπόρτες, οἱ ὁποῖοι ἐπρόβαλαν τὰς μηχανὰς των, σὰν ἀπειλητικὰς ἐναντίον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀλυτρώτου Ἑλλάδος! Ἦρχοντο κατὰ διαφόρους ὁμάδας, οἱ πολιορκηταί, ἐκπρόσωποι ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν. Ζητοῦσαν ὅλοι τοὺς συνεντεύξεις, ὁ δὲ Πατριάρχης εἶχε ἀγανακτήσει διὰ τὴν ἐπίμονη πολιορκία. Ἦλθε στιγμή πού διανοήθη νὰ κλείσῃ τὰς θύρας εἰς τὰ σμήνη τῶν πολιορκητῶν, οἱ ὁποῖοι ζητοῦσαν νὰ ἐκπορθήσουν καὶ τὸ Πατριαρχικὸ διαμέρισμα.

Τότε οἱ πολιορκηταὶ ἐστράφησαν πρὸς ἐμένα. Ἐφαντάσθησαν ὅτι θὰ μπορούσα νὰ τοὺς διευκολύνω. Ἀδύνατον — ἔλεγαν — εἶναι ἀδύνατον νὰ φύγωμεν ἄπρακτοι. Ἐπῆγα τότε εἰς τὸ κλεισμένο Γραφεῖο τοῦ Πατριάρχου διὰ νὰ τὸν πείσω.

— Ναί, ἀλλὰ εἶναι τρομερό, μοὶ εἶπεν ὁ ἐπίσημος τῆς Γαλλίας ξένος, εἶναι τρομερό, δὲν ἔχουν τελειωμὸ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καιρὸ νὰ ἀσχολούμεθα διὰ τοιαῦτα ζητήματα. Τί νὰ κάμω, μὲ ἔχουν σταυρώσει οἱ ρεπόρτερς καὶ οἱ φωτογράφοι.

Ναί, ἀλλὰ — ἐτόνισα — ἀφοῦ ἐδέχθητε τὰ πρῶτα κύματα, δὲν μπορεῖτε νὰ ἀρνηθῆτε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀκρόασι. Ἔχουν καὶ αὐτοὶ δικαίωματα. Ὡστε νομίζω ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ αὐτὸ τὸ σταύρωμα. Φωτορεπόρτερς καὶ συντάκται περιμέναν εἰς τὴν Αἴθουσα. Μοὶ εἶπαν ὅτι δὲν ἐννοοῦν νὰ τὸ κουνήσουν, ἐὰν δὲν ἐκπληρωθῇ ἡ ἀποστολή τους. Καὶ προσέθεσα: Ἐνας Πατριάρχης μὲ τόσες μεγάλες εὐθύνες παύει νὰ ἀνήκη εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ ἐν τέλει προσέθεσα: Ἀφοῦ ἡμεῖς ἐδῶ ἔχουμε ἐθνικὴ ἀποστολή, νομίζω ὅτι συμφέρει νὰ τοὺς ἰδῆτε ὄλους καὶ νὰ τοὺς διαφωτίσετε διὰ τὰ προβλήματατά μας.

Ὁ Πατριάρχης ἐπέισθη. Ἔτσι ἐπετράπη νὰ εἰσέλθουν διαδοχικῶς καὶ τὰ σμήνη τῶν πολιορκητῶν. Αἱ Γαλλικαὶ ἔφημερίδες αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα, πού ἐμαυροῖσθη εἰς τὰς ἐκλογὰς ὁ μέγας Ἐλευθερωτῆς — σύμμαχος τῆς Γαλλίας καὶ τῶν ἄλλων νικητῶν — τώρα μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς παρουσίας φιλοσυμμαχικοῦ Ἑλληνος ἐπισήμου, Ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἤνοιξαν τὰς στήλας τῶν ἀβέρτα.

Ναὶ μὲν τὰ κυριώτερα καὶ σπουδαιότερα ὄργανα τῆς κοινῆς γνώμης δὲν ἀνέλαβαν ἀνοιχτὰ ἀγῶνα ὑπὲρ ἡμῶν, ἐδημοσίευσαν ὁμως τὰς πολυμερεῖς διαφωτιστικὰς τοῦ Πατριάρχου δηλώσεις. Αἱ συνεντεύξεις μὲ τοὺς σοβαρωτέρους δημοσιογράφους ἦσαν ἐξαιρετικῆς σημασίας. Ὁ Πατριάρχης, ὁμιλῶν μὲ εὐχέρειαν τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐλάμβανε ἀφορμὰς καὶ ἀνέλυε τὰς ἀπόψεις τοῦ φιλοσυμμαχικοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι οἱ Γάλλοι ἀποτυφλωμένοι ἀπὸ τὸ πάθος τῶν, ἀπὸ τὸ φλογισμένον μίσος τῶν κατὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις μετανοεμβριανοῦ καθεστώτος, δὲν ἔβλεπαν τίποτε τὸ ἐλαφρυντικόν, ὥστε νὰ εἶναι συμπαθητικοὶ τοῦλάχιστον διὰ τὰ ἰδικὰ μας προβλήματα εἰς τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή. Ἡ διαλεκτικὴ ὁμως τοῦ Κρητῆ Πατριάρχου, γνωρίζοντος τὸ Ἀνατολικὸ Ζήτημα, τοὺς ἀπεστόμωσε. Πολὺ καλὰ — ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀδιαλλάκτους πού εἶχαν πάθει ἓνα εἶδος μανίας κατὰ τῶν Ἑλλήνων — ἐὰν ἔχετε παράπονα κατὰ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ τοὺς καταγγέλλετε ὡς ἐνόχους καὶ ἐπιβούλους τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος καὶ ἐπομένως — ὅπως λέγετε — εἶναι ἄξιοι ἀγχόνης — σὰς ἐρωτῶ, κύριοι, διατί πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἀθῶοι! Εἶναι δίκαιον τὰ σφάλματα τῶν

ἐν Ἀθήναις νὰ τὰ πληρώσῃ ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς μὲ ἐξόντωσιν; Οἱ Ἕλληνες, φίλοι μου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀγωνίζονται ἀπὸ μακρῶν αἰώνων, νὰ διαφυλάξουν τὰ ἱερώτερά τους. Τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσάν των. Καὶ τὰς παραδόσεις των. Ἔχουν δὲ χύσει αἱμάτων ποταμούς παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γαλλίας καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων καὶ ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν τους μὲ ὀλοκαυτώματα. Σᾶς ξαναερωτῶ, λοιπόν: Εἶναι, δίκαιον, εἶναι ἀνθρωπιστικόν, εἶναι δὲ ἀκόμη καὶ πολιτικὸν ἐκ μέρους σας, διὰ τὰ σφάλματα τῶν ἀνθρώπων — οἱ ὅποιοι, ἐπὶ τέλους, εἶναι θνητοὶ καὶ θὰ παρέλθουν — νὰ τιμωρηθοῦν σκληρὰ, ἀντὶ τῶν ὑπευθύνων οἱ ἀνεύθυνοι, οἱ ἀθῶοι, οἱ φίλοι τῶν συμμάχων καὶ νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς νέον μαρτύριο τὰ ἑκατομμύρια τοῦ ποιμνίου μου; Σπινθηροβόλος, ὅπως ἦτο, προικισμένος μὲ ἀξιοθαύμαστο πνεῦμα ἐτοιμότητος, ἀσυναγώνιστος δὲ εἰς δύναμιν διαλεκτικῆς, ἔθετε μὲ τέτοια γρανιτωμένη διαλεκτικὴ τὰ ζητήματα, ὥστε οἱ Ουμοειδεῖς συζητηταὶ τοῦ ἔμειναν ἀναπολόγητοι.

Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἐὰν ὁ Παρισινὸς Τύπος δὲν ἔδειχνε ὄρεξιν νὰ συνηγορήσῃ, θετικὰ, ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως τῶν Ἀλυτρώτων — ποῦ ἦτο ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου αὐτῶν — ἐν τούτοις ἐδημοσίευσεν τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας ἐνὸς ἐξέχοντος φιλοσυμμαχικοῦ Ἑλληνοῦ Ἀρχηγοῦ. Αὐτὸ δὲ ἦτο ἓνα σημαντικὸν κέρδος. Διότι, χωρὶς νὰ δαπανηθῇ οὔτε ἓνα τσεντέσιμο, ἐγένετο μία νοήμων προπαγάνδα, ἐξόχως διαφωτιστικὴ τῆς Γαλλικῆς ἀτμοσφαιρας.

Ἀλλὰ ὁ διαφωτιστικὸς ἀγῶνας τοῦ Πατριάρχη συνεχίζετο καὶ ἐλάμβανε διαστάσεις, ὅταν ἤνοιξαν οἱ πωλῶνες τῶν δηλητηριασμένων ἐπισήμων καὶ μᾶς ἐδέχοντο ὁ Πρωθυπουργὸς Πουαγκαρέ, ὁ πρῶν Πρωθυπουργὸς Ζώρζ Λέγκ, σημαντικὸν τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας μέλος. Ἐπίσης καὶ ὁ πρῶν Πρωθυπουργὸς Κλεμανσώ. Τὸ πλέον δὲ σημαντικὸν ἦτο ὅτι ὁ Πατριάρχης ἐκλήθη καὶ ἐξέθεσεν τὰς ἀπόψεις τοῦ ἀλυτρώτου φιλοσυμμαχικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας. Ἡ ὁμιλία του καὶ αἱ προβληθεῖσαι ὑπὸ μελῶν τῆς Γερουσίας ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις τοῦ Πρωθυεράρχη, διαρκείας δύο καὶ πλέον ὥρων, ἀποτελοῦν ἱστορικὰ μνημεῖα τῆς δραματικῆς ἐκείνης ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκρίνετο ἡ τύχη τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Πόντου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης.

Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν ὄλων τῶν ἀποκαλυπτικῶν σελίδων θὰ ἀσχοληθῶ εἰς ἐπόμενα κεφάλαια.

Πρέπει ὅμως νὰ προστεθῇ σήμερον ὅτι, ὅταν ἡμεῖς εὐρισκώμεθα εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσαν, ἔκαμε καὶ ἐκεῖ — ὕστερα ἀπὸ τὸ Λονδίνο — τὴν ἐμφάνισίν του καὶ ὁ ἀτυχῆς Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, ποῦ μαζί μὲ ἐκεῖνον τὸν ἄλλον, τὸν Οὐλιβερὸν συνοδόν του — τὸν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον — βυσσοδομοῦσαν ἐναντίον μας εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ ἰδίᾳ ἀντίθεσις παρουσιάζετο καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐνῶ δηλαδὴ ὁ ἠθικῶς θριαμβεύων Οἰκουμενικὸς Πατρι-

άρχης κυριαρχοῦσε παντοῦ, μὲ ἀνοιχτὲς ὅλες τις θύρες τῶν ἐπισήμων — τὸ πέρασμα τοῦ δυστυχημένου Ἑλλαδικοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐσημειώθη καὶ εἰς τὸν Γαλλικὸν τύπο ξηρά, μὲ δύο τυπικὰ λόγια. Ταλαίπωρη Μεγάλη Ἑλλάδα τῶν Πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν δύο Ἠπείρων, πού σὲ κατήντησε ἢ καταστροφικὴ Ἑλληνομαχία...

Εἰς τὸ ἐπόμενο : — Τὰ μετὰ ταῦτα, σχετικῶς μὲ τὸ ἑλληνικὸν δράμα τοῦ ἀφανισμοῦ.

Οἱ Ἕλληνες ΕΠΙΣΗΜΟΙ εἰς τὴν Γαλλίαν, οἱ συνεργοὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μεγαλείου, ἦσαν φαρμακωμένοι μέχρι θανάτου.

Εἰς τὸ προηγούμενον σὰς ἀνέφερα τὰ ὅσα ἔλεγε εἰς τοὺς Γάλλους δημοσιογράφους ὁ Πατριάρχης, πού τὸν εἶχαν πολιορκήσει.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὸ ξενοδοχεῖο Majestic ἔγινε προσκύνημα ὄχι μόνον τῶν ξένων ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι, ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ λαοῦ, προσήρχοντο νὰ ὑποβάλουν εὐλαβῶς συγχαρητήρια καὶ σεβάσματα. Καὶ νὰ ἐνατενίσουν τὸν ἄνθρωπον τῆς Θείας Προνοίας. Μεταξὺ τῶν πρώτων εἰς τὸ βιβλίον τῶν παρουσιάσεων, πού εἶδαν τὸν Πατριάρχην, ἦσαν καὶ οἱ Ἕλληνες δημοσιογράφοι. Ἦσαν οἱ Ἀδελφοὶ Κύρου τῆς «Ἐστίας» τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Λέων Μακκῆς τοῦ «Ἐμπρός» τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος κατόπιν προσελήφθη καὶ ὡς ἀνταποκριτῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος». Ὁ Λουκᾶς Πύρρος, διευθυντῆς τῆς ἐν Παρισίῳ γαλλοφώνου «Ἐφημερίδος τῶν Ἑλλήνων». Ὁ κ. Λανίτης τῆς «Ἐστίας». Ὁ Ἀποστολόπουλος τοῦ «Ταχυδρόμου» τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Κυριακίδης, ἀνταποκριτῆς βυζαντινῶν ἐφημερίδων καὶ τῆς «Κλειούσ» τοῦ Καίρου καὶ ἄλλοι.

Ἡ κυρία καὶ ἡ δεσποινὶς Τριανταφυλλίδη. αἱ κυρίαί Μπενάκη καὶ Χωρέμη, ἡ κυρία καὶ ἡ δεσποινὶς Καμάρα ἦσαν ἀπὸ τὶς πρώτες Ἑλληνίδες, πού ἔσπευσαν νὰ ἀσπασθοῦν τὸ χέρι τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐξω εἰς τοὺς προθαλάμους τοῦ ξενοδοχείου, γεμάτους, κάθε μέρα, τὸ γενικὸ πρόσταγμα τῆς τάξεως τὸ εἶχαν ὁ ἀξιωματικὸς κ. Τσάκωνας, ὁ ὁποῖος, ἐπὶ ἔτη εἶχε χρηματίσει πιστὸς ἀκόλουθος τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Τώρα ἠσθάνετο τὴν εὐχαρίστηση καὶ ὑπερηφάνεια νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του, ταχθεὶς εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κρητὸς Πατριάρχου, ἐθελοντικῶς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πολλαπλῶν ὑποθέσεών μας.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Παρίσι, μεταξὺ τῶν πρώτων πού ἔσπευσαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν Πατριάρχην καὶ Ἐθνάρχην τῶν Ἀλυτρώτων, ἦσαν καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπίσημοι τοῦ Ἐλευθερωτοῦ, πού συνέβαλαν διὰ νὰ δημιουργηθῇ τὸ Ἑλ-

ληνικό θαῦμα, τὸ ἔθνικὸ Μεγαλόρρημα. Νά ὁ πρόην Ὑπουργὸς Ἐμμανουὴλ Μπενάκης, πολὺς πρεσβύτες. Εἰς τὴν ἀρχοντικὴ μορφή του διεχύνετο ἡ ἀπέραντη καλοκαγαθία του. Νά καὶ ὁ στρατηγὸς Λεωνίδας Παρασκευόπουλος. Εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπόν του πικρία τοῦ ψυχικοῦ σπαραγμοῦ διὰ τὸν κίνδυνονὰ ὑποδουλωθῆ καὶ πάλιν ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα του, ἡ Σμύρνη, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐλευθερώσει, ἠγούμενος τοῦ στρατοῦ τοῦ Θριαμβευτοῦ. Ἦτο καταφανὴς ἡ ὁδύνη του. Μαζὶ μὲ τὴν ὁδύνην του διέκρινες ἀπὸ τὰ λόγια του τὴν παλαιὰ προγονικὴ ρήτρα, τὴν ἐλπίδα διὰ τὴν καλύτερη αὔριον, «τάχ' αὔριον ἔσεται ἄμεινον». Νά καὶ ὁ Νικόλας Πολίτης, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν μεγάλων ἡμερῶν τοῦ Ἐλευθερωτοῦ. Ἦτο ἡ πλέον λεπτοκαμωμένη μορφή τῆς ὁμάδος τῶν ἐπισημῶν, μὲ μάτια, πού σπινθηροβολοῦσαν ἀπὸ εὐφυΐα. Ἦτο ὁ ὀμιλητικώτερος ἀπὸ ὄλους. Εἰς τὰ λεπτοκαμωμένα χεῖλη του δὲν λείπει τὸ μειδίαμα, πού τὸν κάμνει εὐκόλα ἀγαπητὸν εἰς ὄλους.

Νά καὶ οἱ δύο παλαιάμαχοι πρόην πρεσβεύται καὶ συνεργάται τοῦ Ἐλευθερωτοῦ: Ὁ Δημήτριος Κακλωμένος τοῦ Λονδίνου καὶ ὁ Ἄθως Ρωμάνος τῶν Παρισίων. Καὶ οἱ δύο τους εἶχαν τὸ μέτωπο περιφρονι. Μὲ τὴν σιγὴν τους καὶ τὴ συγκεντρωμένη σκέψη, ἐνόμιζες ὅτι σοὶ ὠμιλοῦσαν μὲ μυστικὴ λαλιά. Καὶ οἱ δύο τους σιγαλοὶ καὶ φαρμακωμένοι. Τὸ ἔβλεπα καὶ τὸ αἰσθανόμουν τὸ βαθύτατό τους ἄλγος. Ἄλγος σπαραγμοῦ, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἀρχιτεκτονικὸ μεγαλόρρημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐμόχθησαν καὶ αὐτοί, νυχθημερόν, εἰς τὰς πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης, ἀθλοῦντες, κλονίζεται τώρα ἐκ θεμελίων διὰ τὰ μεταβληθῆ εἰς συντρίμματα.

Μαζὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἠθικοὺς ἥρωας, οἱ ὅποιοι, παραλλήλως πρὸς τοὺς θριαμβευτὰς τῶν μαχῶν, ἔδρεπαν δάφνες ἀμάραντες εἰς τοὺς διπλωματικοὺς ἀγῶνας, ἐκπολιορχοῦντες τοὺς κριτὰς τοῦ κόσμου — νά καὶ ὁ Νεγρεπόντης, ὁ ἄλλοτε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. «Καρφὶ δὲν τοῦ καίεται». Νομίζω ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς σὲ ὄλα τὰ πράγματα σὰν νὰ ἔχη ψυχὴ μεγάλου παιδιοῦ. Εἰς τὸν ὄμιλον, πού ἔβλεπα, αὐτὸς εἶχε τὴν ὠραιότερη κατατομὴ. Νομίζω δὲ ὅτι ἐὰν ὁ Νεγρεπόντης ζοῦσε στὴν Ἀμερικὴ, θὰ ἐκρίνετο ὡς ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος ἑνὸς σπόρητῃ διάσημου.

Εἶδα ἐκεῖ εἰς τὸν Ὅμιλον, ὡς ἀναπόσπαστο μέλος, καὶ τὸν ἐν Ἀθήναις ἀνταποκριτὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, τὸν κ. Ἰωάννην Δαμβέργην, παλαιὸν πιστὸν συνεργάτην. Αὐτὸς δὲ ὁ ἄδολος, ὁ ἀγνός, ὁ ἀδέκαστος Ἕλληνας, ἀπελάμβανε τῆς ἰδιαίτερης ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, μεγάλου Κρητός.

Ὅλοι δὲ αὐτοί, συνεργοὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τὸ Ἑλληνικὸ Μεγαλεῖο, εἶχαν σπεύσει ἀπὸ τοὺς πρώτους εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Majestic, διὰ τὰ πληροφορηθῶν καὶ νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ στόμα τοῦ Πατριάρχου διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἀνακοινώσεις τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν ἰσχυ-

ρῶν τῆς γῆς, Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυντ Τζώρτζ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐβρόντησεν ἐκεῖνα τὰ τρομακτικά, ὅτι «θὰ πάθετε καταστροφή σὰν ἐκείνη τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453».

Εἰς τὸ ἐπόμενον: — Ἦσαν τρομακτικῆς αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἑλλήνων ἐπισήμων διὰ τὰς δηλώσεις τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ πρὸς τὸν Πατριάρχη.

Ἦσαν τρομακτικῆς αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἑλλήνων ἐπισήμων διὰ τὰς δηλώσεις τοῦ Λούδ Τζώρτζ πρὸς τὸν Πατριάρχη.

Εἰς τὸ προηγούμενο σᾶς ἀνέφερα ὅτι ὅλοι οἱ ἐν Παρισίοις συνεργοὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τὸ Ἑλληνικὸ Μεγαλεῖο, εἶχαν σπεύσει ἀπὸ τοὺς πρώτους εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Majestic διὰ νὰ πληροφορηθοῦν καὶ νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ στόμα τοῦ Πατριάρχου τὰς πρὸς αὐτὸν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἀνακωινώσεις τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λούδ Τζώρτζ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐβρόντησε τρομακτικά ὅτι «θὰ πάθετε καταστροφή σὰν ἐκείνη τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453». Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι οἱ δημιουργοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλείου συνεργάται τοῦ Ἑλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου μᾶς περιζήμεναν ἐναγωνίως, διότι ὁ Χρῆστος Καίσαρης, ὁ παλαίμαχος στὸ Λονδίνο συνεργάτης τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, τὸν ὁποῖον εἶχα ἐνημερώσει, εἶχε στείλει πρὸς τοὺς ἀδελφούς Κύρου τῆς «Ἐστίας», παρεπιδημοῦντας εἰς τὸ Παρίσι, μιὰ περίληψη τῶν καταπληκτικῶν δηλώσεων. Τὴν ἴδια περίληψη ἀπέστειλα — πρὸς προσωπικὴν γνῶσιν του καὶ εἰς τὸν φίλον Ἀνδρέα Καβαφάκη, διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «Ἐλεύθερος Τύπος». Ἄτυχῶς ὁ Καβαφάκης ἐδημοσίευσεν πὸ τμῆμα τῆς ἐκθέσεώς μου, πὸν περιεῖχε τρομακτικῆς εἰδήσεις. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ ἦτο ὅτι ἐδολοφονήθη τὴν νύκτα, πὸν ἐπῆγαινε εἰς τὸ σπίτι του. Καὶ οἱ δολοφόνοι ἔμειναν ἀσύλληπτοι! Ἡ ὅλη ἔκθεσις τῆς συνομιλίας τοῦ Ἄγγλου Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Πατριάρχου περιελάμβανε ἀρκετὰς σελίδες δακτυλογραφημέναι, μονογραφημέναι, διὰ τὴν ἀκρίβεια, ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν Σέρ Τζὼν Σταυρίδη, ἀπόκειται δὲ εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Νὰ τὸ σημαντικώτερον τμῆμα τῆς μονογραφημένης ἔκθεσεως, σχετικῶς μὲ τοὺς κεραυνούς τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ:

Ὁ Λούδ Τζώρτζ χωρὶς νὰ ἀναμένῃ τὸν Πατριάρχη νὰ ἐκδηλώσῃ τὶς ἐπιθυμίας του, διὰ τὶς ὁποῖες ἐζήτησε ἀκρόαση, ἄρχισε, σὰν νὰ ἦτο ἐτοιμασμένος, ἓνα τρομερὸν αἰφνιδιασμὸν καὶ ἐβρόντησε τὰ ἔξῃς ἐπὶ λέξει:

«Ὁ Βασιλεὺς ἐξεμηδένισε ὅλες τὶς συμπάθειαι, τὶς ὁποῖαι εἶχεν ἡ Ἑλ-

λάδα. Ἡ γενική κατάστασις εἶναι τέτοια, ὥστε ἐμποδίζει τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος νὰ φανοῦν χρήσιμοι εἰς τὴν χώραν σας. Ἐνεκα τοῦ Βασιλέως, ἐκείνοι ποὺ συμπαθοῦσαν τοὺς Τούρκους, ἔγιναν πολὺ περισσότερον ἰσχυροὶ εἰς βάρος τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων».

Συνεχίζων προσέθεσε: «Τὰ εἶπα ὅλα αὐτὰ εἰς τὸν κ. Γκουνάρην (Γούναρην) καὶ εἰς τὸν Μπαλτατζῆν». (Τὰ εἶπε πρὸ ἑβδομάδος εἰς τὰς Κάννας τῆς Γαλλίας, ὅπου ἐπῆγαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν).

Συνεχίζων ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς τὶς ἀπροσδόκητες ἐκείνες ἀνακοινώσεις του, ἐξεσφενδόνισε καὶ τὰ ἐξῆς τρομακτικῶς ἀπελιπτικά:

«Ἵστερα ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1453 ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ πῶσις τοῦ Βενιζέλου καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ Βασιλέως εἰς τὸν θρόνον εἶναι τὸ καταστρεπτικώτερον γεγονός διὰ τὸν Ἑλληνισμόν. Ὁ κ. Βενιζέλος εἶχε κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη ὅλης τῆς Εὐρώπης καὶ ἔκαμνε ὅ,τι ἤθελεν. Ὅλοι εὐρισκόμασταν εἰς τὸ πλευρόν του ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ παρουσία τοῦ Βασιλέως κατέστρεψε τὸ πᾶν».

«Ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀδύνατον, ἐντελῶς ἀδύνατον, νὰ μένετε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Αὐτὰ τὰ εἶπα σαφῶς καὶ ὀρισμένως εἰς τὸν κ. Γκουνάρην» (Γούναρην).

— Πατριάρχης: «Ἄλλὰ ὁ κ. Γούναρης θὰ πάγη ἐκεῖ κάτω καὶ θὰ εἰπῆ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι δὲν θὰ μείνωμεν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπειδὴ μᾶς διώχουν ἀπὸ ἐκεῖ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία».

— Λούδ Τζώρτζ: «Τοῦτο θὰ εἶναι ψεῦδος, διότι δὲν σᾶς διώχουν ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν. Σᾶς διώχνει ἀπὸ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς. Διότι ἂν ἦτο ὁ Βενιζέλος, δὲν θὰ ἐπολιτεύεμεθα ἔτσι. Θὰ ἐμένετε εἰς τὴν Μ. Ἀσία. Ἐπὶ Βενιζέλου τὰ πράγματα ἐπῆγαιναν καλά. Αἱ ἀποθῆμαι μας καὶ τὰ χρηματοκιβώτιά μας ἦσαν ὅλα εἰς τὴν διάθεσίν του. Τώρα δὲν ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν οὔτε ἕξ πέννες διὰ τὸν στρατόν σας. Μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσωμεν τὰς κρισίμους στιγμὰς τῆς ἀγωνίας μας ὅταν ἐμαχόμεθα διὰ τὴν ὑπαρξή μας. Ὁ στρατὸς τοῦ Βασιλέως, χωρὶς νὰ ρίξῃ οὔτε μιὰ τουφεκιὰ παρέδωσε τὸ Ρουπέλ εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας καὶ ὀλόκληρο Σῶμα Στρατοῦ. Ὁ βασιλεὺς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ παραταθῆ ἐπὶ ἐνάμιση ἀκόμα ἔτος ὁ πόλεμος».

Ἐδῶ πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ἡ καταστροφή δὲν θὰ ἐπῆρχετο, ἐὰν τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ἦτο ἠνωμένον. Μᾶς κατέστρεψε ἡ ἐθνικὴ διχόνοια.

Προσθετόν καὶ τοῦτο: Ὁ αὐτοεξόριστος Ἐλευθερωτῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου ἐτόνιζε πρὸς τοὺς Ἀγγλογάλλους αὐτὰ τὰ προφητικά: «Μὴν ἀδικεῖτε τὴν Ἑλλάδα, διότι θὰ σᾶς χρειασθῆ καὶ πάλιν». Ἔτσι κατὰ τὸν δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμον ἡ ἀδικημένη Ἑλλάδα ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ ἐλευθερίαν τοῦ συμμαχικοῦ κόσμου.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ αὐτοεξόριστοι στὸ Παρίσι συνεργάται τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, εὐρίσκοντο ἐν ἀγωνίᾳ νὰ μάθουν ἐπακριβῶς τὰ πράγματα. Ἦσαν τόσον ἀγρίως τρομακτικῆς οἱ ἀνακοινώσεις τοῦ Βρετανοῦ Ἡγέτη, ὥστε εὐρέθησαν καὶ μερικοί, οἱ ὅποιοι δυσπιστοῦσαν τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἀμότητα τῆς φρασεολογίας τοῦ Λόυδ Τζώρτζ. Ὁ Πατριάρχης τοὺς διηγῆθη τὰ σπουδαιότερα τῆς ἱστορικῆς συνδιαλέξεως μέσα εἰς τὴν αἴθουσα τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἦθελον νὰ γνωρίζουν, κατὰ λέξιν, τὴν σειρὰν τῆς ἱστορικῆς συνομιλίας καὶ τὴν λογικὴν αὐτῆς ἔννοιαν. Ἦθελον νὰ ἰδοῦν τὸ αὐθεντικὸν κείμενον τῶν ἐπισήμων τοῦ Βρετανοῦ πρωθυπουργοῦ δηλώσεων. Τότε ὁ Πατριάρχης, ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῆ καὶ ἄλλους ἐπισκέπτας, ἀναμένοντας, εἰσάγει τοὺς Ἕλληνας ἐπισήμους εἰς τὴν παράπλευρην αἴθουσαν καὶ συγχρόνως μοι λέγει νὰ φέρω τὸ ἐπίσημον, τὸ μονογραφημένον διὰ τὴν ἀκρίβειαν, κείμενον τῆς ἐκθέσεώς μου καὶ νὰ τὸ ἀνακοινώσω πρὸς τοὺς ἐναγωνίως ζητοῦντας νὰ μάθουν τὰ καθέκαστα. Παίρνω τὴν ἔκθεσιν. Ξαναμπαίνω εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀναμενόντων. Ἀφηγοῦμαι τὰ τῆς ἀρχικῆς πενταλέπτου ἀκροάσεως, ἡ ὁποία παρετάθη εἰς 35 λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀναλύω τὴν ψυχολογίαν τοῦ Λόυδ Τζώρτζ καὶ ἀρχίζω τὴν ἀνάγνωσιν, προσπαθῶν νὰ χρωματίσω καὶ τὸν τόνον τῆς φωνῆς τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. Προσεπάθησα νὰ κάμω ὅσον τὸ δυνατόν τελειότεραν τὴν ἀναπαράστασιν τῆς σκηῆς τοῦ φρικτοῦ Ἑλληνικοῦ δράματος. Ἐρριχνα δὲ καὶ ἐρευνητικὰς ματιὰς εἰς τὰ πρόσωπα τῶν συγκεντρωμένων ἐπισήμων ἀκρατῶν.

Ἠτένισα τὴν μορφήν τοῦ Πρεσβευτοῦ κ. Κακλαμάνου. Μέσα ἀπὸ τὴν διάθλασιν τῶν ἀκτίνων τῶν γυαλιῶν του ἔβλεπα τὴν κατάπληξίν του. Διότι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἤκουε ἦσαν ἀπείρως τρομακτικώτερα ἀπὸ ὅ,τι εἶχε πληροφορηθῆ ἀπὸ μίαν ἀσθενῆ περιλήψιν πού εἶχαν εἰς τὰ χέρια τους οἱ ἀδελφοὶ Κύρου.

Ὁ πρεσβευτὴς κ. Ν. Πολίτης εἶχε τὴν προσοχὴν του ἐντεταμένην. Κάμνει ἤρεμην κριτικὴν, λεπτολογικὴν κριτικὴν, ἐπὶ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ. Τὰς ταξιναμεί, σὰν ἀκριβολόγος Καθηγητῆς τῆς Λογικῆς καὶ Ψυχολογίας, εἰς δύο μέρη. Καὶ προσπαθεῖ διὰ τῆς ἀλληλουχίας τῶν σκέψεων τοῦ Βρετανοῦ Ἡγέτη, νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν σημείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀρχικῶς δὲν ἐπετράπη ἡ δημοσίευσιν.

Ἀναφερόμενος ὁ Ἕλλην διπλωμάτης ἐπὶ μερικῶν σπουδαίων ἐρωτημάτων, πού ἔκαμιν ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν Λόυδ Τζώρτζ, λέγει: «Κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς διπλωμάτας τοῦ κόσμου, οὔτε ὁ κ. Βενιζέλος, οὔτε ἄλλος τις, πρὸς τὸν ὁποῖον φιλικώτατα διέκειτο ὁ Λόυδ Τζώρτζ, δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοιαύτην συζήτησιν μὲ τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅπως ἔκαμιν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας».

Αὐτὰ εἶπε. Καὶ συνωμολογοῦσαμεν καὶ οἱ ἄλλοι ἐπὶ τῆς βαθυτέρας ἐν-

νοίας καὶ σημασίας καὶ τῆς τεραστίας ἠθικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ ἕνας Πατριάρχης καὶ ἰδίως ὅταν ὁ κατέχων τὸ ἱστορικὸν ἀξίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τυγχάνει νὰ εἶναι προσωπικότης τῆς πνευματικῆς εὐστροφίας, τῆς ἐτοιμότητος καὶ τῆς ἀγχινοίας τοῦ ἐπιβλητικοῦ καὶ μεγαλοπράγμονος ἐκ τῆς Κρήτης Μελετίου.

Καὶ ὅμως εἰς τὴν μαύρη ἐκείνη περίοδο, ὅπου ἐκλονίζετο ἐκ θεμελίων τὸ ἐθνικὸ οἰκοδόμημα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, θὰ ἐσώζετο ἡ κατάστασις, ἐὰν οἱ ὑπεύθυνοι Κυβερνῆται τῶν Ἀθηνῶν ὑπεδείκνυαν εἰς ἕνα ὄνητόν νὰ κάμῃ τὴ χειρονομία τῆς αὐτοθυσίας, χάριν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ Ἔθνους. Εἰς μάτην ὅμως κάθε ἐλπίδα. Ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἀτυχῆς Πρωθυπουργὸς ἐξακολουθοῦσε καὶ εἰς τὸ Παρίσι νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ Ἑλληνοκτόνο ἀδιαιλαξία. Οἱ ἱστορικοὶ νόμοι εἶναι ἀναλλοίωτοι. Ὅταν οἱ Ἄρχοντες ἐμπνέονται ἀπὸ φλογισμένα μίση, δὲν θυσιάζουν δὲ εἰς τὸν Βίωμόν τῆς Πατρίδος τοὺς προσωπικοὺς ὑπολογισμούς, τότε τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀλάνθαστο. Εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα πὺν εἶδαμεν ὅλοι νὰ λαμβάνῃ τὸν χαρακτήρα τῆς φοβερώτερης ἴσως εἰς τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐθνικῆς καταστροφῆς.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τὰ μετὰ ταῦτα, σχετικῶς μὲ τὸ Ἑλληνικὸν δρᾶμα. — Ἡ πρόσκλησις τοῦ Πατριάρχου νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις του εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσία. — Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς τὸν Πρωθυπουργὸ Πουαγκαρέ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τοὺς πρῶν Πρωθυπουργοὺς καὶ λοιποὺς σημαίνοντας.

Ὁ Πατριάρχης προσεκλήθη νὰ ἀναπτύξῃ ἐνώπιον τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν τὰς ἀπόψεις τοῦ κινδυνεύοντος Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Εἰς τὸ προηγούμενο σὰς ἐξέθεσα τίς τρομακτικὰς ἐντυπώσεις τῶν ἐν Γαλλία Ἑλλήνων ἐπισήμων, τῶν πρεσβευτῶν, συνεργατῶν τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, διὰ τὰς πρὸς τὸν Πατριάρχου δηλώσεις τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ. Ἐτονίσθη δὲ ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προελαμβάνετο ἡ φοβερὰ καταστροφή εἰς τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ εἰς τὴν Θράκην, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἐθυσίαζε τὸν θρόνον του χάριν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν διαδόχων του.

Σήμερα θὰ σὰς ἀναλύσω, εἰς σειρὰν κεφαλαίων, τὰ ὅσα ἀνέπτυξεν ὁ Πατριάρχης, προσκληθεὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἐκθέτων τὰς ἀπόψεις του εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσία. Ἐγκράτιστα στενογραφικῶς τὰ ὅσα ἐλέχθησαν.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ σὰς παρουσιάσω τὰ ὅσα ἔλαβον χώραν κατὰ τὰς ἐπισκέψεις μας εἰς τὸν Πρωθυπουργὸ Πουαγκαρέ, εἰς τοὺς πρῶν Πρωθυπουργοὺς Κλεμανσώ καὶ Ζώρτζ Λέγκ.

Οί Γάλλοι επίσημοι, βλέποντες ὅτι ἐδίδετο σωρεία συνετεύξεων μὲ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα, ἐνόμιζον ὅτι αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, ποῦ ἔχαιρε καὶ φήμις φίλου τῶν Συμμάχων, πρέπει νὰ εἶναι ἓνας πολὺ ἱκανὸς καὶ εὐφυέστατος Ἕλληνα Ἡγέτης. Καὶ ἀφοῦ εἶναι καὶ ἀπὸ τὴν Κρήτην, τὸ ἡρωϊκὸ Νησί ποῦ ἀνέδειξε τὸν μεγαλύτερον τῶν συγχρόνων πολιτικῶν, πρέπει νὰ τὸν ἰδοῦμε ποία μορφή ἔχει καὶ τί φθέγγεται. Μία τέτοια ἀκατανίκητη γαλλικὴ περιέργεια, ἀλλὰ καὶ ἐκτίμησις μαζὶ πρὸς τὸν φιλοσυμμαχικὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων, εἶχεν ὡς συνέπεια νὰ προσέλθῃ ὁ Πατριάρχης εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν διὰ νὰ ὁμιλήσῃ. Ἄνοιξαν δὲ καὶ ὅλες οἱ θύρες τῶν ἐπισήμων, ποῦ διηύθυναν τὴν Γαλλικὴν πολιτικὴν.

Οἱ Γάλλοι ἐπίσημοι, ποῦ τὸν προσεκάλεσαν ἦσαν ἐκεῖνοι ποῦ ἀποτελοῦσαν τὴν «Ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων». Ἦσαν δηλαδὴ ἐκεῖνοι ποῦ ἡ ἀποστολὴ τους ἦτο νὰ μελετοῦν καὶ τὸ ἑλληνικὸ πρόβλημα, τῶν ὁποίων ἡ γνώμη, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐβάρυνε διὰ τὰς ἐν γένει ἀποφάσεις τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν. Ἐπομένως μᾶς ἤλθε ἐπικαιρότατη ἡ πρόσκλησις τῆς Γερουσίας. Ἐπήγαμε «νὰ χτυπήσουμε στὸ ψητὸ» διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν παραστατικὴ ἑλληνικὴ φρασολογία.

Τὸ δι' ἡμᾶς χαρμόσυνο ἐκεῖνο ἄγγελμα διεβιβάσθη εἰς τὸν Πατριάρχην μὲσω τοῦ Ἀυγούστου Γκωβαῖν. Ἔστι δὲ Γκωβαῖν ἓνας διάσημος συγγραφεὺς καὶ δημοσιολόγος, βαθὺς γνώστης τῶν Ἀνατολικῶν ζητημάτων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ὁ πολιτικὸς ἀρθρογράφος τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων». Ἡ ἐφημερίδα αὕτη εἶναι μία ἀπὸ τίς σοβαρότερες μὲ ἐξαιρετικὸ κύρος καὶ μὲ ὑπόληψιν ὡς τιμὰ καὶ ἀδέκαστη. Τὸ δὲ σπουδαιότερον δι' ἡμᾶς ἦτο ὅτι ἀπὸ τίς στήλες αὐτῆς τῆς ἐφημερίδος ἠκούετο, πάντοτε, ἐπὶ χρόνια, ἡ φωνὴ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος. Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ Γκωβαῖν, ὁ ὁποῖος παρέμεινε μὲ θαυμαστή καρτερίαν καὶ πίστιν ἀφωσιωμένος στὶς ἀραιωμένους γραμμὰς, ἐπάνω στὶς κατερειπωμένους φιλελληνικὰς ἐπάλξεις. Στὸ πρόσωπον τοῦ Γκωβαῖν εἶχαμε ἓνα ἀληθινὸ ἰδεώδη Φιλέλληνα. Πρέπει νὰ προσθέσω ἐδῶ ὅτι ἓνα ἔργον τοῦ Γκωβαῖν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ἑλληνικὸ Ζήτημα» τὸ μετέφρασε ἀπὸ τὴν γαλλικὴν εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὸ ἐξέδωκε πρὸς διαφώτισιν τοῦ Ἀμερικανικοῦ κόσμου ἢ ἐν Νέα Ὑόρκῃ, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Πρεσβευτοῦ Γεωργίου Ρούσσου ἰδρυθεῖσα Ὀργάνωσις «American - Hellenic Society».

Εἶχεν ὀρισθῆναι διὰ τὴν ὥραν 5 μ. μ. τῆς 25 Ἰανουαρίου τοῦ 1922 ἡ παρουσίασις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ἐνώπιον τῶν Γερουσιαστῶν καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐν Ἀνατολῇ κατάστασιν ἀπὸ ἑλληνικὴ ἀποψη. Πῶς, δηλαδὴ, ἔβλεπε, μὲ τὰ ἰδικὰ του τὰ μάτια, ὁ Πατριάρχης τὴν ὅλην κατάστασιν, ἡ ὁποία ἐνδιέφερε καὶ τὰ γαλλικὰ συμφέροντα. Εἰς τὸ αὐτοκίνητον μπήκαμεν ὡς συνοδοὶ τοῦ Πατριάρχου ὁ κ. Γκωβαῖν, ὁ κ. Γρηγόριος

Τριανταφυλλίδης και ἐγώ. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἦτο ἓνας ἐξέχων νομομαθῆς μὲ ὑψηλὴ κοινωνικὴ θέση καὶ ἄριστες σχέσεις. Γάλλος πολίτης, ἀπελάμβανε στὸ Παρίσι πολλὴ ἐκτίμησι. Εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον, ὀλίγους μῆνες ἀργότερα, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο διώρισεν ὡς Ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσα, ἓνα εἶδος πρεσβευτοῦ τῶν Ἀλυτρώτων, ὅπως ἔκαμε καὶ διὰ τὸ Λονδίνο τὸν ἐκεῖ ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐγκατεστημένον ἐξέχοντα δημογενῆ Σέρ Τζὼν Σταυρίδη, ὁ ὁποῖος μᾶς εἶχε συνοδεύσει, ὅταν μᾶς ὤρισε ἀκρόαση ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζώρτζ.

Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἔγινε γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας τῆς Ἀμερικῆς ὅταν — τὴν ἐποχὴ πού ὁ Μεγάλος Ἐλευθερωτῆς ἐμάχετο στὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης γιὰ τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια — ἐλάμβανε τὴν πρωτοβουλία συγκλήσεως εἰς τὸ Παρίσι τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου Πανελληνίου Συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Κήρυκος, εἶχεν ἐξασφαλισθῆ ἡ συμμετοχὴ καὶ πολλῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀμερικῆς.

Μέσα εἰς τὸ αὐτοκίνητο ἄρχισα «λίμα» μὲ τὸν Γκωβαῖν, τὸν ἀγνὸ φιλέλληνα. Τοῦ ἀνοιξα ζητήματα. Ἀκούαμεν τὴν σιγαλὴ λαλιά του καὶ ἀπελαμβάναμε τὴν φωνή του σὰν ἁρμονία γοητευτικὴ. Χολερικῆς κράσεως ὁ διακεκριμένος φιλέλληνας, μὲ χρῶμα μᾶλλον ὑποκίτρινον — ἐνδεικτικὸ τῆς ὑπερευαισθησίας του — εἶχε πρόσωπον, σὰν διαφανὲς ἀπὸ τὴν ἠθικὴν συμμετρίαν πού ἔχαρᾶκτιριζε τὴν ὥραϊα πνευματικὴν ζωὴν του. Ἐμοιαζε καταπληκτικὰ τὸν Γάλλο πρόξενον τῆς Νέας Ὑόρκης Ζιλμπέρ καὶ τὸν διάσημον Καθηγητὴ τῆς Σορβῶννης, τὸν φιλέλληνα Βυζαντινολόγον Ντήλ. Μικροπρόσωπος ὁ Γκωβαῖν, μὲ ὑπογένειον ψαφὸ καὶ μὲ ὀλίγον προεξέχοντα τὰ ζυγωματικά, λὲς καὶ ἦτο κάποια μορφὴ βυζαντινοῦ Ἀγίου, ἀπὸ ἐκεῖνες πού ὁ χρόνος ἔχει προσδώσει κάποια μυστικὴ ἀνταύγεια πνευματικῆ ἐπουρανίων ἀθλητῶν.

Ὅταν εἰς τὸ Δέκατον Ἑκτὸ Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω τὸν διάσημον Βυζαντινολόγον Ντήλ — τὸν συγγραφέαν καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης — καὶ τὸν εἶδα μὲ τέτοια μορφὴ ἀποπνευματισμένου Ἀγίου τοῦ εἶπα τὴν ἐντύπωσίν μου: ὅτι ἐφαίνετο γεννημένος νὰ ἀφιερῶσιν τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἔρευνα τῆς πολυκύμαντης ζωῆς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας. Ὁ Ντήλ πού τὸν ξαναεἶδα στὸ Παρίσι, εἶχε κολακευθῆ τότε μὲ τὴν παρομοίωσιν πού τοῦ ἔκαμα. Τώρα στὸ αὐτοκίνητον μέσα, ὅταν ἐπανέλαβα τὴν ἐντύπωσίν μου στὸν συμπατριώτην του βυζαντινολόγον, τὸν κ. Γκωβαῖν, πού εἶχε τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ καὶ τὴν ἴδιαν ψυχὴν, ὁ ἐκλεκτὸς φιλέλληνας ἐγέλασε μὲ τὴν καρδίαν του. Ντήλ καὶ Γκωβαῖν ἀπαράμιλλες φυσιογνωμίαι. Τότε τὸν ἀτένισεν καὶ ὁ Πατριάρχης προσεκτικὰ καὶ τὸν ἐβεβαίωσε ὅτι ἦτο ἐπιτυχημένη ἡ ψυχολόγησις πού τοῦ ἔκαμα.

Ἄληθινὰ ἐὰν ὁ λεπτοφυῆς Γκωβαὶν τύχαινε νὰ εἶναι Ἑλληνορθόδοξος καὶ ἐχειροτονεῖτο λειτουργὸς τῶν θεῶν μυστηρίων, θὰ σᾶς ἔκαμνε τὴν ἐντύπωση σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς Ὅσιους, τοὺς θρυλικούς Ἀναχωρητὰς τῶν Ἐρημητηρίων τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἢ τοῦ Ἁγίου Σάββα — πού ἦλθε εἰς τὸν αἰῶνα τῆς ὑλοφροσύνης, διὰ νὰ μᾶς ἐνθυμίση τὴν ἀγιότητα τῶν παλαιῶν προμάχων τῆς πίστεως, ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐξέπληττε τὸν κόσμον μὲ τὶς ὑπερκόσμιες ἀφοσιώσεις τῶν περιωνύμων ἀθλητῶν καὶ τῶν μαρτύρων των. Ἔτσι ἡ συζήτησις διὰ τὸν βυζαντινοειδῆ, τὸν ἀγνὸν φιλέλληνα Γκωβαὶν, πού τώρα εἶχε γίνοι ἡ μορφὴ του περισσότερο ἰλαρὰ καὶ γλυκεῖα — συνεχίζετο, ἐνῶ τὸ αὐτοκίνητο σταματοῦσε ἔμπρὸς εἰς ἕνα μνημειῶδες, καὶ ἱστορικὸ κτίριο. Τὸ κτίριο ἐκεῖνο δὲν ἦτο ἄλλο παρὰ τὸ μεγαλοπρεπέστατο Ἀνάκτορον «Λουξεμβούργου» τῆς Βασιλείσης Μαρίας τῶν Μεδίκων, τὸ ὁποῖον ἡ θριαμβεύουσα Δημοκρατία τὸ εἶχε μεταβάλει εἰς Μέγαρον τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας. Ἐκεῖ δὲ ἐνώπιον τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν, διεξήχθησαν, ἐπὶ δύομιση ὥρες, αἱ συζητήσεις τοῦ Πατριάρχου μὲ τοὺς πατέρας τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Μνημειώδεις συζητήσεις διὰ τὴν τύχην τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος, ὅπως θὰ ἐκθέσω εἰς ἐπόμενα.

Τι εἶδα μέσα εἰς τὸ Ἀνάκτορον Μαρίας τῶν Μεδίκων, ὅπου Γάλλοι Γερουσιασταὶ ὑπεδέχθησαν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον.

Εἰς τὸ προηγούμενον σᾶς ἀνέφερα τὰ ὅσα ἐλέχθησαν μέσα εἰς τὸ αὐτοκίνητον ὅταν, προσκεκλημένοι, μετεβαίνομεν εἰς τὸ κτίριον τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας, ὅπου ὁ Πατριάρχης, προσκεκλημένος, ἐπρόκειτο νὰ ἐξηγήσῃ τὸ δράμα τῶν Ἀλυτρώτων, καταδικαζομένων εἰς ἐξόντωσιν.

Τὸ αὐτοκίνητον ἐσταμάτησε εἰς ἕνα μνημειῶδες κτίριον. Τὸ κτίριον ἐκεῖνο δὲν ἦτο παρὰ τὸ μεγαλοπρεπέστατον Ἀνάκτορον «Λουξεμβούργου» τῆς Βασιλείσης Μαρίας τῶν Μεδίκων, τὸ ὁποῖον ἡ θριαμβεύουσα Δημοκρατία τὸ εἶχε μεταβάλει εἰς Μέγαρον τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας.

Ὁ Πατριάρχης ἐνδίδων εἰς παράκλησί μου, μοὶ εἶχε κάμει τὸ «ρουσφέτι» νὰ πάω ἐνωρίτερα διὰ νὰ μοῦ μείνῃ καιρὸς νὰ περιεργασθῶ τὸ ἱστορικὸ Μέγαρον τῆς Βασιλείσης τῶν Μεδίκων, μὲ τὴν χλιδὴν τῆς πλουσιωτάτης διακοσμῆσεώς του.

Τὸ αὐτοκίνητον ἐσταμάτησε στὴν θύραν τῆς πλαγίας πλευρᾶς τοῦ Ἀνακτόρου. Διὰ τοῦ ἀναβατήρου» μᾶς ὠδήγησαν εἰς ἕνα προθάλαμον.

Τὰ μάτια μου κολλοῦν σ' ἕνα Ἀπόλλωνα ἀρχαϊκῆς τέχνης καὶ σὲ μιὰ ἄλλη μαρμαρίνη σύνθεσις φυσικοῦ μεγέθους, ἡ ὁποία παρίστανε τὴν «Μητρικὴν Στοιχίαν». Ἐκεῖ μέσα δὲν ἐφαίνετο κανένα ἄλλο ἀντικείμενον.

Μόνον στη δεξιά πλευρά ἦτο μία «Μπάρρα» σὰν ἐκείνες, πού εἶναι στημένες μέσα στὰ γνωστά ἀμερικανικά Saloons.

Ἐμπρὸς ἐκεῖ στὴν Μπάρρα ἐστέκοντο καμμιά δεκαριά Γερουσιασταὶ καὶ κουτσοπίνανε οὐίσκυ. Οἱ μορφές τους μοῦ κάμνονν πολὺ παράξενη ἐντύπωση. Κάτι γενειάδες, κάτι πρόσωπα περιέργα, ἡλιοκαμμένα, σὰν ἀγριωπά. Θὰ ἦτο πολὺ σκληρὸ νὰ περιγράψω μὲ τὴν ὀμὴ γλῶσσα τῆς εὐκρινείας πῶς αἰσθάνθηκα τοὺς «κουτσοπίνοντας» πού μὲ ἔκαμαν νὰ χάσω κάθε ἰδέα πού ἤθελα νὰ ἔχω διὰ τὴν ὁμορφιὰ τῆς γαλλικῆς κατατομῆς στὴ φαντασία μου.

Ἐως τὴν στιγμή ἐκείνη εἶχα πολὺ διαφορετικὰ ἰνδάλματα. Ἐφантаζόμωνα μορφές ἐξευγενισμένες, διανοητικές, ραφιναρισμένες γιὰ τοὺς πατέρας τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας. Τώρα ἔβλεπα πολὺ διαφορετικὰ πρόσωπα ἀπὸ ὅσα ἔπλαθε ἡ φαντασία μου γιὰ τὴν Γαλατικὴ λεπτότητα καὶ τὴν ἀβρότητα.

Ἐκεῖ μέσα στὴν Μπάρρα τοῦ Ἀνακτόρου τοῦ Λουξεμβούργου γίνεται ἡ πρόχειρη σύστασις. Μᾶς παρεκάλεσαν νὰ πλησιάσωμε. Μᾶς πρόσφεραν κέικ καὶ τσαί, τὸ ὁποῖον ἠπιαμεν ὄρθιοι. Ὅμολογῶ, ὅτι δὲν κατάλαβα τί ἐγεύθηκα, διότι μὲ εἶχε κατακυριεύσει ἡ ἀπροσδόκητη κατάπληξις, βλέποντας τοὺς γενναιοφῆρους, ἡλιοκαεῖς, σὰν ὄρεσιβίους Γαλάτας.

Εἰς τίς πέντε ἀκριβῶς ἀφίνομεν τὸν προθάλαμον τοῦ Ἀνακτόρου τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων καὶ τοὺς κουτσοπίνοντας στὴν Μπάρρα ὄρεσιβίους καὶ ὀδηγούμεθα σὲ μιὰ παραπλεύρως αἴθουσα, ἀρκετὰ μεγάλη. Μοὶ ἔκαμε τὴν ἐντύπωση σὰν νὰ μπήκαμε σὲ Ἀναγνωστήριο. Ἦτο ὅμως ἡ Αἴθουσα πού συνεδριάζει ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ζητημάτων Ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας. Μιὰ πλευρὰ στολιζέται ἀπὸ ὠραῖα ἐπεξεργασμένες καρδένιες βιβλιοθήκες. Εἰς τὸ μέσον μιὰ ἐπιμήκης τράπεζα, σκεπασμένη μὲ πράσινη τσόχα, γύρω τῆς ὁποίας ἔλαβαν θέσεις, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων Ἐπιτροπῆς καὶ καμμιά ὀγδονταριά Γερουσιασταὶ σὲ δύο-τρεῖς σειρές. Ἦλθαν καὶ αὐτοὶ νὰ ἀκούσουν τὸν ἐπίσημο «Κληρικὸ», πού ἔδιδε τίς τόσον διαφωτιστικὰς συνεντεύξεις στὸν Γαλλικὸ τύπο, πού ὅλο τὸ Παρίσι μιλοῦσε γιὰ τίς φωτεινὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἰδέες του. Καὶ ἦσαν ἀκόμη περιέργοι νὰ ἰδοῦν τὸν Ἕλληνα αὐτὸν πού ἔγραφον οἱ Γαλλικὲς ἐφημερίδες ὅτι ἔχει μορφὴ Ὀλύμπιου, ὅτι μὲ τίς ἀστραπὲς τῶν ματιῶν του, τὴν ὠραία κατατομὴ του, πωγωνοφόρος, εὐρύτερον καὶ εὐρυμέτωπος καὶ ἐπιβλητικὸς, ἔμοιαζε σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς θεοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἔτσι ἔγραφαν οἱ Γαλλικὲς ἐφημερίδες.

Ἐπῆρχαν καὶ ἄλλοι, πού ἤθελαν νὰ τὸν ἰδοῦν, ποῖος εἶναι αὐτὸς πού τὸν ἐξεθρόνισε ὁ Κωνσταντῖνος, ποῖος εἶναι αὐτὸς πού τὰ ἑκατομύρια τῶν Ἀλυτρώτων, στὸ πείσμα τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἀνεβίβασαν εἰς τὸ ὑπάτο ἀξίωμα τῆς Ὀρθοδοξίας.

Είπα ὅτι οἱ Γερουσιασταὶ ἐκάθισαν γύρω ἀπὸ μακρὰς τράπεζας εἰς δύο-
 τρεῖς στοίχους.

Ὁ Πατριάρχης ἐκάθισε στὴ μεσαία ἔδρα. Δεξιά του ἔλαβε θέσις ὁ
 κ. Γρ. Τριανταφυλλίδης, κινήτριος δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Πα-
 ρισίων. Ἀριστερὰ τοῦ Πατριάρχου ἐκάθισεν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ζητη-
 μάτων τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ὁ κ. Φλαντραῖν καὶ παρ' αὐτὸν ἐδόθη
 θέσις εἰς ἑμένα.

Ρίπτω λαίμαργα βλέμματα καὶ μελετῶ ἔρευνητικά, διάφορες μορφές.

Τί περιέργες φάτσες. Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἀπὸ ὅσα ἔβλεπα καὶ ἐκεῖ δὲν
 ἦτο διόλου εὐχάριστη.

Οἱ Ἀμερικανοὶ λ. χ. Γερουσιασταί, εἶναι, σχεδὸν ὅλοι ὄραῖοι, μὲ περι-
 βολὴ ἐπιμελημένη, καὶ ἀκτινοβολοῦν — ὅπως καὶ οἱ Βρετανοὶ πολιτικοὶ — ἀπὸ
 ὑγείας καὶ εὐχαρίστησι. Μὲ τὰ καθημερινὰ λουτρά τους καὶ τὴν γυμναστικὴν
 καὶ μὲ τὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς τῆς ὑπαιθρου, κατορθώνουν νὰ ἔχουν πάντοτε
 τὸ πρόσωπο ροδαλό, ἀρτιδίωτο, ἐντελῶς δὲ ξυρισμένοι, ὅπως εἶναι, κρύπτουν
 ἀκόμη καὶ τὴν ἡλικίαν τους.

Οἱ Γάλλοι ὅμως Γερουσιασταί, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἐντελῶς διαφορετι-
 κοί. Γενικῶς ἀτημέλητοι. Οἱ γενειοφόροι σὰν νὰ ἐμπνέουν τὸν φόβον! Πολλοὶ
 δὲ μὲ κουρασμένο τὸ μέτωπον, ἀυλακωμένο, ἀπὸ ρυτίδες, ἡλικιωμένοι καὶ τρα-
 χεῖς, σὰν νὰ ἀσχολοῦνται εἰς σκληρὰς, κοπιώδεις ἐργασίας. Ἐνῶ δὲ ἔτσι με-
 λετοῦσα ψυχὰς καὶ μορφάς, ὁ κ. Φλαντραῖν μὲ ὄραϊα λόγια γαλατικῆς ἀβρό-
 τητος παρουσιάζει τὸν Πατριάρχην. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας
 κάθεται εἰς τὸ μέσον μὲ τὰ πατριαρχικά του ἑμβλήματα εἰς τὸ στήθος καὶ μὲ
 ἐπανωκαλλύμανχον «ἐν αὐτοκρατορικῇ μεγαλειότητι».

Μετὰ τὰς συστάσεις τοῦ κ. Φλαντραῖν οἱ Γερουσιασταὶ ἐγείρονται καὶ
 κάμνουν εὐλαβικὴ ὑπόκλιση ἐμπρὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, πού τοὺς προξένησε τὴν
 ἐντύπωσιν Ὀλυμπίου.

Ὁ Πατριάρχης μὲ προφανῆ συγκίνηση στὸ πρόσωπόν του, τὸ ὅποιον εἶχε
 γίνει ἑλαφρῶς ὑπώχρον, ἀρχίζει τὴν ὁμιλίαν του. Βλέπω τοὺς Γερουσιαστὰς
 ἐτοιμαζομένους νὰ κρατήσουν σημειώσεις. Τὸ ἴδιον ἔκαμα καὶ ἐγὼ καὶ κατόρ-
 θωσα νὰ ἀποκρυσταλλώσω δλόκληρον τὸν λόγο καὶ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν κατόπιν,
 κατὰ τὴν διαλογικὴν συζήτησιν.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Πατριάρχου, καθὼς καὶ αἱ ἐρωταποκρίσεις πού ἐπηκολού-
 θησαν, διήρκεσαν περισσότερο ἀπὸ δύο ὥρες.

Ὁ λόγος τοῦ ἐκ Κρήτης ἐμπνευσμένου θρησκευτικοῦ Ἠγέτη ἦτο ρητο-
 ρικὸ ἀριστοτέχνημα. Μνημιώδη δὲ καὶ προφητικά καὶ τὰ ὅσα εἶπε καὶ κατὰ
 τὴν διαλογικὴν συζήτησιν, διαφαίνω καὶ διδάσκων μὲ παρηρησία καὶ ὀρθοφρο-
 σύνῃ τοὺς Γάλλους νὰ μὴ θυσιάσουν τὸν Ἑλληνισμόν, διότι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα πού
 θὰ τραβοῦν τὰ μαλλιά τους.

Τὰ ὅσα εἶπε — καὶ θὰ τὰ ἀναφέρω εἰς τὴν σειρὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἀγο-

ρεύσεως — ἔμοιαζαν, πραγματικά, σὰν προφητικά. Ἐτόνισε πρὸς τοὺς ἡπειθύνους ἀκροατὰς του νὰ μὴ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὰ πάθη ἐναντίον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ καθεστώτος καὶ νὰ μὴ ἀδικήσουν τὸν Ἑλληνικὸ κόσμον, ἐναντίον καὶ τῶν καλῶς ἐννοουμένων Γαλλικῶν συμφερόντων.

Κατὰ περίεργον τρόπον, τὰ ἴδια ἔλεγεν εἰς τοὺς Ἀγγλογάλλους καὶ ὁ δημιουργὸς τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν.

Πραγματικὰ οἱ προφητικὲς ἐκεῖνες ἐνοράσεις τοῦ Πατριάρχου εἶχαν ἐπαληθεύσει κατὰ τὸν Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον, ὅποτε ἡ Γαλλία εἶχε κατασυντριβῆ ἀπὸ τὴν Χιτλερικήν Γερμανίαν ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων, ἡ δὲ Ἑλλάδα ἐκράτησε ἐπὶ μῆνες, τὸν ἡρωϊκὸν ἀγῶνα καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συμμαχικοῦ κόσμου. Καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Πατριάρχου. Ἐδίδασκε τοὺς Πατέρας τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας ὅτι συμφέρει καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ γίνουσι σεβαστὰ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης.

Ὁ Πατριάρχης ἐκδέτεται πρὸς τοὺς Γάλλους Γερουσιαστὰς τὸ ἰδικόν του δράμα καὶ τὸ δράμα τῆς καταστροφῆς τοῦ διχασμένου Ἑλληνικοῦ Κόσμου.

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας κ. Φλαντραῖν μὲ ὠραῖα λόγια Γαλατικῆς ἀβρότητας, παρουσιάζει εἰς τὴν ἀμήγυριν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἔμπρὸς εἰς τὸν ὁποῖον ὑποκλίνονται εὐλαβικὰ οἱ Γερουσιασταί.

Ὁ Πατριάρχης, συγκεκνημένος βαθύτατα, διηγήθη τὸ ἰδικόν του δράμα τῶν ἐναντίων του διωγμῶν καὶ τὸ δράμα τῆς καταστροφῆς τοῦ διχασμένου Ἑλληνικοῦ Κόσμου.

Ὁ Πατριάρχης μὲ πολὺ τάκτ, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι εὐρίσκετο ἐνώπιον ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔθεωροῦσαν κατὰ τὴν περίοδον ἐκεῖνην τοὺς Ἕλληνας συνολικῶς ὡς ἐχθροὺς τῶν Συμμάχων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Εἶμαι βαθύτατα συγκεκνημένος, Κύριοι Γερουσιασταί, ὅτι κατόπιν τῆς εὐγενοῦς ὑμῶν προσκλήσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀπευθύνω τὸν λόγον ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου τῆς Γερουσίας τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ συνδεόμεθα διὰ πολλῶν δεσμῶν εὐγνωμοσύνης. Καὶ ἡ συγκίνησίς μου εἶναι ἀκόμη μεγαλυτέρα διὰ τὸ ἰδιαίτερον ὑμῶν ἐνδιαφέρον νὰ ἀκούσητε παρ' Ἐμοῦ, ὡς Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων, τὰς σκέψεις μου καὶ τὰς ἀντιλήψεις μου ἐπὶ τῶν ἐν γένει συνθηκῶν εἰς τὴν Ἑγγύς Ἀνατολήν.

Λυποῦμαι, μόνον, μήπως δὲν δυνηθῶ νὰ ἐκφράσω ἐπακριβῶς, ὅ,τι θέλω

νά εἶπω πρὸς ὑμᾶς καὶ νὰ ἀνταποκριθῶ, πλήρως πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐγενῆ πρόσκλησιν, καθ' ὅσον δὲν εἶμαι τελείως ἀτόχος τῆς ὄραϊας ὑμῶν γλώσσης (παρὰ πλείστων Γερουσιαστῶν φωναὶ καὶ ἐπευφημίαι: Ὁραῖα, ὄραῖα! ὀμιλεῖτε λαμπρὰ τὴν Γαλλικὴν).

»Διὰ τοῦτο καὶ θὰ Σᾶς παρακαλέσω, χωρὶς νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν τὴν πλημμελῆ γλωσσικὴν μου διατύπωσιν, νὰ μὲ ἀξιώσετε ἀκροάσεως εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν γεγονότων.

»Ἐρχομαι, Κύριοι Γερουσιασταί, ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν καὶ μεταβαίνω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ὁ Λαὸς καὶ ὁ Κλῆρος μὲ ἐξέλεξαν ὡς Πατριάρχην των, χωρὶς καθ' ὀλοκληρίαν νὰ ἀναμένω τὴν ἐκλογὴν ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ ἀναγγελία, εὐρισκόμενον εἰς Νέαν Ὑόρκην, μὲ ἐξέπληξε, καθ' ὅσον δὲν ἀνῆκον εἰς τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὑπῆρχον δὲ ἐκεῖ ἄλλοι Ἱεράρχαι, ἀνώτεροι ἐμοῦ, καὶ κατὰ τὴν μόρφωσιν καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ κατὰ τὴν πείραν καὶ κατὰ τοὺς πολυμερεῖς ἀγῶνας ἐν τῇ μακρᾷ αὐτῶν διακονίᾳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας.

»Ἦμην ἓνας καταδιωκόμενος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινικὴν Κυβέρνησιν καὶ μετέβην εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν βίαν τῶν ἐν Ἀθήναις Κυβερνητῶν, ἐπεδόθην εἰς τὴν Ὁργάνωσιν τῶν ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις καὶ Καναδᾷ πολυαριθμῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, ὡς Κανονικὸς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ἀπομακρυνθεὶς ἐκ τῆς θέσεώς μου διὰ κυβερνητικῆς αὐθαιρεσίας.

»Διὰ νὰ κατανοήσητε πλήρως, Κύριοι Γερουσιασταί, τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν τοῦ ὁμοφώνου διαθήματος τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἀποβλέψαντος πρὸς τὴν ἐμὴν Μετριότητα, ὀφείλω, δι' ὀλίγων, νὰ Σᾶς ἀνακινώσω γεγονότα τινά.

»Ὁ προκατόχος μου Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόκλητος, ὄργανον τοῦ βασιλέως, εἶχεν ἀναθεματίσει τὸν κ. Βενιζέλον καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του διὰ νὰ δυσχεράνη τὸ ἔργον τῆς προσωρινῆς ἐν Θεσσαλονικῇ Κυβερνήσεως, ἥτις ἐτάχθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων. Ἐπιστρέψαντος τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς Ἀθήνας, μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Κωνσταντίνου, Ἀνώτερον Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, ἐδίκασε, συμφώνως πρὸς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Θεόκλητον καὶ τὸν κατεδίκασεν εἰς καθαίρεσιν. Πέντε μῆνες μετὰ τὴν καθαίρεσιν ἐξελέγην Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐγώ, μετακληθεὶς ἐκ Κύπρου, ὅπου ἤμην Μητροπολίτης Κιτίου. Ἀλλὰ ἐπῆλθον αἱ ἐκλογαὶ τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920.

»Τότε ἡ Κυβέρνησις τοῦ Κωνσταντίνου, ἄνευ αἰτίας καὶ ἄνευ διαδικασίας, μὲ ἐξεδίωξεν, αὐθαιρέτως, ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν».

(Ἐβλέπα τὰς μορφὰς τῶν ὀγδόντα περίπου Γερουσιαστῶν. Παρακολουθοῦσαν, κατάπληκτοι, τὰς αὐθαιρεσίας τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ καθεστῶτος τῶν Ἀθηνῶν ἐναντίον τοῦ φιλοσυμμαχικοῦ Ἱεράρχη).

Συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του ὁ Πατριάρχης, προσέθεσε:

«Οἱ διωγμοὶ οὗτοι κατὰ τοῦ Μητροπολίτου τῶν Ἀθηνῶν, ἀπελευθερωμένου, βιαίως, ὡς ἀφωσιωμένου εἰς τὴν φιλοσυμμαχικὴν ἰδεολογίαν τοῦ κ. Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἐδημιούργει κεφάλαιον ἀγάπης ὑπὲρ ἐμοῦ ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὴν πρόσφατον Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν, ὑπὸ τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Κλήρου. Ἀλλὰ ἀνεξαρκῆτως τῶν διωγμῶν μου, αὐτὸ τοῦτο τὸ Πατριαρχεῖον, ὡς ἀνωτάτη Ἀρχὴ τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, ἅμα τῇ ἐκλογικῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ κ. Βενιζέλου, διέκοψε τὰς σχέσεις του μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις.

(Σημ. — Εἶχεν ὀργανωθῆ τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν «Ἐθνικὴ Ἀμυνα», ἡ ὁποία κυβερνοῦσε τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἀπελευθερώσεως).

»Τὸ Πατριαρχεῖον ἔσπευσε τότε ἀμέσως νὰ τηλεγραφήσῃ πρὸς τὸν ἐν Ἑλβετίᾳ διαμένοντα Μονάρχην νὰ μὴ ἀποφασίσῃ νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἡ παρουσία του, ὡς μὴ φίλου τῶν Συμμάχων, θὰ ἀπέβαινε ὀλεθριωτάτη διὰ τὰ ὑψίστα συμφέροντα τοῦ ὅλου Ἑλληνισμοῦ.

»Ὁ Ἀλύτρωτος Ἑλληνισμός, Κύριοι Γερουσιασταί, διατηρῶν ἀδιατάρακτον τὴν πνευματικὴν του διαύγειαν, ἐμπνεόμενος δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς μακραιώνας ἱεροὺς δεσμοὺς πρὸς τοὺς Συμμάχους, οἱ ὁποῖοι συνέβαλον σπουδαίως καὶ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τὸ 1821 καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος, παρέμεινεν, ἀείποτε, πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν πολιτικὴν του ἀντίληψιν, φρονῶν ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν γραμμὴν, ἣν ἠκολούθησε τὸ Ἔθνος καὶ ἐμεγαλουργήσῃ διὰ τοῦ Ἐλευθερωτοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, θὰ ἐσημαιοῦν συμφοράν. Θὰ ἐσήμαιοι δὲ καὶ ματαίωσιν τῶν ἐλπίδων πρὸς πλήρη ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ἀδελφῶν. Τοῦ ἀντισυμμαχικοῦ βασιλέως κατελθόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Κωνσταντινούπολις ἤλθεν εἰς διάστασιν πρὸς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἡ διάστασις αὕτη συνεχίζεται. Ἡ ἀντισυμμαχικὴ Κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, δηλαδὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διότι εἶχε τὴν τόλμην νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν Βασιλέα νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τὸν θρόνον του χάριν τῆς διαφυλάξεως καὶ διασώσεως τῶν τιμαλφεστάτων τοῦ Ἔθνους ἱερῶν, ἀπειλουμένων ἐκ τῆς παρουσίας του. Ἀδυσώπητη ἡ Ἀθηναϊκὴ Κυβέρνησις κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διότι ἐτόλμησε νὰ διακηρύξῃ, ἀπεριφράστως, τὴν θλιβερὰν ἀλήθειαν, ἀπεπειράθη, οὐχὶ ἅπαξ, νὰ γίνῃ κυρία τῆς καταστάσεως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τῆς ἐκλογῆς Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι «περσόνα γκράτα», ὄργανον τῆς πολιτικῆς τοῦ βασιλέως, ὥστε νὰ μὴ ἀκούεται, ἐφεξῆς, ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων ἡ φωνὴ τῆς διαμαρτυρίας, ἡ ὁποία μαρτυροῦσεν ὅτι τὰ ἑκατομύρια τῶν ἔξω τῆς Ἑλλάδος Ἑλλήνων ἀντιτάσσονται κατὰ τῆς ἀντισυμμαχικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀθηνῶν.

»Ἀλλὰ ὄλαι αὐταὶ αἱ ἀπόπειραι τῶν ἐν Ἀθήναις νὰ νοθεύσωσι τὸ ἀγνόν

αἴσθημα καὶ τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τῶν ἐν Φαναρίῳ προμάχων τῆς ἐθνικῆς τιμῆς ἀπέτυχον. Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει διετήρησαν τὴν τιμὴν των διὰ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον. Καὶ διὰ νὰ καταστήσουν, Κλῆρος καὶ Λαός, περισσότερον ἐμφαντικὴν τὴν ἀκλόνητον θέλησίν των νὰ παραμείνουν πιστοὶ εἰς τὴν ἰδεολογίαν — ἥτις διὰ τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τῶν Συμμάχων ἐκραταίωσε τὸν Ἑλληνισμόν, παρεῖχε δὲ καὶ τὴν παρήγορον ἐλπίδα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν — ἐξέλεξαν ὡς Πατριάρχην των τὸν καταδιωκόμενον ὑπὸ τῆς βασιλικῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τὰς μεγάλας ἀρχάς τοῦ ἀγῶνος τῶν νικητῶν Συμμάχων. Αὐτὴν τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν ἔχει, κύριοι Γερουσιασταί, ἡ ἐκλογή μου ὡς Ἐθνάρχου τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων».

Ἐφ' ὅσον ὁ Πατριάρχης ὠμιλοῦσε ἔτσι μὲ ἡρεμία καὶ μὲ πευθῶ καὶ μὲ τάκτ ποῦ ἐφανεύωνε τὸ φιλοσυμμαχικὸν αἴσθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐφ' ὅσον ἠκούετο ἡ φωνὴ του ἁρμονικῆ, κρυστάλλινη, μὲ πειστικὰ ἐπιχειρήματα ἔβλεπα εἰς τὶς μορφὰς τῶν πατέρων τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας νὰ διαχέεται ἓνα αἴσθημα ἰκανοποιήσεως.

Ἐστρεφα τὶς ἐρευνητικὰς ματιὰς μου γύρω εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα τῆς ἐπίσημης ἐκείνης συγκεντρώσεως. Οἱ Γάλλοι Πατέρες ἠσθάνοντο γοητεῖαν ἀκούοντες τὴν συγκινοῦσαν μορφήν τοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος ἐτόνιζεν ὅτι ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς — ἑκατομμύρια Ἕλληνες — εἶναι ἀφωσιωμένοι ὄχι εἰς τὴν Καίσερικὴν Γερμανίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν παράταξιν τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιστῶν Συμμάχων.

Ἡ Ἀγόρευσις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν ἐτόνιζε νὰ γίνονιν σεβαστὰ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης.

Εἰς τὸ προηγούμενον σὰς ἐτόνισα ὅτι αἱ προφητικαὶ ἐνοράσεις τοῦ Πατριάρχου εἶχαν ἐπαληθεύσει κατὰ τὸν δεῦτερον Παγκόσμιον Πόλεμον, ὅποτε ἡ Γαλλία εἶχε κατασυντριβῆ ἀπὸ τὴν Χιτλερικὴν Γερμανίαν ἐντὸς ὀλίγων ἑβδομάδων, ἡ δὲ Ἑλλάδα ἐκράτησεν ἐπὶ μῆνες τὸν ἡρωικὸν ἀγῶνα καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συμμαχικοῦ κόσμου. Καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ἡ συνεχιζομένη ὁμιλία τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Αἴθουσαν ἐκείνην τοῦ Ἀνακτόρου Μαρίας τῶν Μεδίκων, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς Μέγαρον τῆς Γερουσίας τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας προξενεῖ βαθυτάτην αἴσθησιν εἰς τοὺς Γερουσιαστάς. Διότι τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Πατριάρχου ἦσαν ἀκαταμάχητα.

«Ἡ Ἑλλάδα — ἐτόνισεν ὁ Πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῶν ἑκατομμυρίων Ἀλυτρώτων — ἀγωνισθεῖσα (ἐπὶ Βενιζέλου) παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων, θὰ ἦτο τερατῶδες νὰ ἀπογυμνωθῆ τῶν καρπῶν τῆς νίκης καὶ νὰ ἐπιβρα-

βευθοῦν οἱ μετὰ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων συμμαχήσαντες Τούρκοι, οἱ ὅποιοι ἔγιναν αἴτιοι τῆς παρατάσεως τοῦ πολέμου, ἐπομένως καὶ τῆς ἐρημώσεως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς σφαγῆς τῶν τέκνων τῆς. Καὶ θὰ ἦτο ἀκόμη τερατωδέστερο, οἱ χριστιανικοὶ πληθυσμοί, οἱ ἐλευθερωθέντες διὰ ποταμῶν αἱμάτων, νὰ καταδικασθοῦν καὶ νὰ ὑπαχθοῦν, ἐκ νέου, ὑπὸ τὴν παλαιὰν τυραννίαν, διὰ νὰ διέλθουν ἐν στόματι μαχαίρας τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀρμενίων».

Ἄλλ' ὅταν ὁ Πατριάρχης ἔθιξε τὴν Γαλλικὴν εὐαισθησίαν ὅτι «οἱ τάφοι τῶν Ἑλλήνων μαχητῶν τῶν πεσόντων ἐν Γαλλίᾳ ζητοῦν ἀνάπαυσιν διὰ ἀποδόσεως εἰς τὴν Γενετείραν των (ἐπρόκειτο περὶ τῶν χιλιάδων Ἑλλήνων ἐθελοντῶν εἰς τὸ Γαλλικὸ Μέτωπο τοῦ ἐλευθερωτικοῦ Ἀγῶνος), ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Πνευματικοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων, ἐμπνεομένου ἐκ τῶν ἀγῶνων τῆς μαρτυρικῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, ὑπῆρξε βαθυτάτη.

Ἐτρεψα τὰ μάτια μου, ἐρευνητικὰ εἰς τὶς μορφὰς τῶν Γερουσιαστῶν πρὸς μελέτην τῆς ψυχολογίας των, κρατοῦσα δὲ καὶ σημειώσεις.

Ὁ Πατριάρχης ἐσυνέχιζεν, ἀπροσκόπτως, τὴν συγκινητικὴν ἀγόρευσίν του, καθ' ὃν χρόνον ὁ ἀτυχὴς πρωθυπουργὸς Γούναρης ἐξἠκολουθοῦσε τὶς ἡμέρας πού εὐρίσκειτο εἰς τὸ Παρίσι, νὰ βυσσοδομῇ ἐναντίον μας. Ὅπως βυσσοδομοῦσε καὶ εἰς τὸ Λονδίνο, ἔχων μαζί του καὶ ἐκεῖνον τὸν θλιβερὸν Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος Χρῦσανθον, ἀκεῦος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ καθεστῶτος, τὸ ὅποιον, διὰ τῆς ψευδοσυνόδου, καθήρεσε ἕνα Μεγάλον Πατριάρχη καὶ τὸν ὑπεβίβασε εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν με ἐντολὴν νὰ συλληφθῇ καὶ νὰ ἐγκλεισθῇ σ' ἕνα Μοναστήρι τῶν Στροφάδων! Αὐτὴ ἡ ἀποφῆς τῆς νεοελληνικῆς παραφροσύνης με εἶχε ἀπασχολήσει τὴν στιγμὴν πού ἐτιμᾶτο ὁ μέγας πρωθυεράρχης, γέννημα καὶ αὐτὸς τῆς ἡρωικῆς Κρήτης.

Ὁ ὑπὸ καθαίρεσιν διατελῶν, ὁ ἐξαίσιος Ἀρχηγὸς τῶν ἑκατομμυρίων ἀλυτρώτων, συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του προσέθεσε:

«Δὲν θὰ ἦτο ἀπελπιστικόν, Κύριοι Γερουσιασταὶ — συνεχίζει τὸν ἐμπνευσμένο λόγον τοῦ ὁ Πατέρας τῶν Ἀλυτρώτων Πατριάρχης — οἱ ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἑτῶν ἐνοικοῦντες τὸ πάτριον ἔδαφος ἀδελφοί μας, οἱ ὑποστάντες τόσον φρικτῶδη μαρτύρια μέχρι τοῦδε, οἱ διὰ ἀνεκδιηγῆτων θυσιῶν ἀποκτήσαντες τὴν Ἐλευθερίαν των νὰ καταδικασθοῦν καὶ πάλιν νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, τῶν παλαιῶν σφαγέων, ἐκείνων τῶν σφαγέων, οἱ ὅποιοι συνεμάχησαν με τοὺς ἐχθροὺς τῆς Γαλλίας (τὰς Κεντρικὰς Αὐτοκρατορίας τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Αὐστρο-Οὐγγρῶν), καὶ οἱ ὅποιοι ἔγιναν συνένοχοι τῆς παρατάσεως τοῦ ὀλεθριωτάτου τῶν πολέμων, ἐξ ὧν εἶδεν ὁ κόσμος».

Συνεχίζων ὁ Πατριάρχης τὴν ἀγόρευσίν του προσέθεσε:

«Δὲν ἀρνούμεθα τὰς δυσκολίας, πού ἐπροκάλεσεν ἡ κάθοδος τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ διὰ τὰ σφάλματα τῶν ψηφοφόρων τοῦ ἐλευθέρ-

ρου βασιλείου είναι πρέπον, κύριοι Γερουσιασταί, νὰ ἀπαγγελθῆ ἡ καταδίκη κατὰ τῶν ἀθῶων ἐκείνων, οἵτινες ἀγωνίζονται ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν, οἵτινες, ἀντιτάσσονται, ἀδυσωπήτως, κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ βασιλέως; Ζητοῦμεν, Κύριοι Γερουσιασταί, δικαιοσύνην. Ἐὰν δοθῆ λύσις, ἡ ὁποία θὰ ἐξέθετεν εἰς μυρίους κινδύνους αὐτὴν ταύτην τὴν ἕπαρξιν τῶν ἀθῶων, τῶν μαρτυρικῶν χριστιανῶν μου καὶ ἡ ὁποία θὰ ἐφαίνετο ὡς ἐπιβράβευσις τῶν ἐγκλημάτων τῶν δυναστῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν λαβόντων τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ἠνωμένης Συμμαχικῆς Εὐρώπης, τότε ἀσφαλῶς οἱ Τοῦρκοι θὰ ἀπεθρασύνοντο διὰ τὸν ἀπροσδόκητον θρίαμβόν των. Αὐτοὶ μὲ ἄλλους Μουσουλμάνους, δηλαδή τῆς Συρίας, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου θὰ ἐθεωροῦσαν τὸν θρίαμβον τοῦτον ὡς ἀδυναμίαν τῆς Εὐρώπης. Θὰ ἀνεπερῶνετο τὸ φρόνημά των, θὰ ἀνανεῶνετο τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης. Ὁ δὲ Εὐρωπαϊκὸς κόσμος μετὰ παρέλευσιν ὄχι πολλῶν ἑτῶν, θὰ ἀντίκρυζε καὶ πάλιν ἓνα φοβερὸν πρόβλημα τοῦ ὁποίου ἡ λύσις θὰ ὤθοῦσε, μοιραίως, εἰς τὸν αἱματηρότατον πόλεμον».

Ὁ Πατριάρχης, γνωρίζων τὰ προβλήματα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἔκρουε τὸν κώδωνα τῶν κινδύνων, ποὺ θὰ ἀντεμετώπιζαν οἱ Γάλλοι.

«Δὲν εἶμαι πολιτικός, Κύριοι Γερουσιασταί. Ἀλλὰ ζήσας ἐπὶ εἰκοσιπέντε χρόνια μετὰ τῶν Μουσουλμάνων τῶν προμηνημονευθεισῶν χωρῶν γνωρίζω καλῶς τὴν διανοητικότητα καὶ τὴν ψυχολογία τῶν μὴ χριστιανῶν τῶν μερῶν ἐκείνων. Ἡ Εὐρώπη θὰ ἀντικρύσῃ μέγιστον κίνδυνον εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, ἐὰν δὲν διευθετηθῆ, τελεσιδίκως, τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος, χάριν τοῦ ὁποίου ἠγωνίσθημεν ὅλοι κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἐθύθισεν εἰς τὸ πένθος καὶ τὴν συμφορὰν τὴν Ἀνθρωπότητα».

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Πατριάρχου ἐκαλύφθησαν μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Παρετήρησα ὅμως, ἰδίως ὅταν ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἀλυτρώτων ἔκρουε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου μελλοντικῶν περιπλοκῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξέσποῦσαν κατὰ τῶν κεφαλῶν τῶν Γάλλων, ἐχόντων Μουσουλμανικὰς ἀποικίας — ἐὰν ἤθελον ἀποδεχθῆ λύσιν σφαγιαζούσαν τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὸν βωμὸν τῆς Τουρκίας — οἱ Γάλλοι Γερουσιασταὶ σὰν νὰ μοῦ ἐφάνη ὅτι ἔβλεπαν τὸ ὄραμα τὸ ὁποῖον προδιέγραψεν, ἐν προφητικῇ ἐνοράσει, ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων Πατριάρχης.

Πρέπει νὰ προσθέσω, ὅτι ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη ἐβλέπαμεν ὅλοι καθαρὰ μὲ τὴν ἐξέγερσιν τῶν Μουσουλμάνων τῆς Συρίας κατὰ τοῦ Γαλλικοῦ Προτεκτοράτου καὶ μὲ τὴν κολοσσιαίαν ἀντιγαλλικὴν προπαγάνδαν εἰς τὴν Τύνιδα καὶ τὸ Μαρόκκον, πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ Ἠγέτης τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξιας Μελέτιος, ὁ Δ' νὰ ἐξαγγείλῃ τοὺς προφητικoὺς ἐκείνους λόγους του κατὰ

τὴν ἱστορικὴν τοῦ ἀγόρευσιν εἰς τὸ Ἀνάκτορο τῆς βασιλίσσης Μαρίας, τῶν Μεδίκων.

Ἄλλὰ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν δὲν εἶχε λήξει. Διότι μὲ τὴν ἀληθῶς ἐμπνευσμένην ὁμιλίαν τοῦ εἶχε προκληθῆ εὐρυτάτη διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἀλυτρώτων καὶ τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν ἐπὶ τῆς σχεδιαζομένης διευθετήσεως τοῦ προβλήματος τῆς Θράκης καὶ Μ. Ἀσίας, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Πόντου. Ἡ συζήτησις ἦτο σπουδαιότατη καὶ ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα ὁλόκληρο τὸν ἑλληνικὸν κόσμον. Ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐκείνην ἀποκρυσταλλωθεῖσαν εἰς τὴν ἐπίσημην Ἐκθεσίν μου, μονογραφηθεῖσαν καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχου, εἶχαν διαφωτισθῆ καὶ οἱ ὑπεύθυνοι οἱ διεξάγοντες τὸν ἀγῶνα πρὸς διάσωσιν τοῦλάχιστον τῆς Ἰωνίας, συμπεριλαμβανομένης τῆς Σμύρνης.

Ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐκείνην ἐτεκμηριώθη ἡ ἐπίσημη στάσις τῶν Γάλλων ἔναντι τῶν Τούρκων. Καὶ ἀπέναντι τῶν Μουσουλμάνων γενικῶς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καὶ τῶν Γαλλικῶν ἀποικιῶν, τὰς ὁποίας ὅμως κατόπιν ἔχασαν, ὅπως ἐπροφήτευσεν ὁ γνωρίζων τὰ γεγονότα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τὸ διάγγελμα τοῦ Βενιζέλου ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. — Τί ἐγίνεν ὅταν ὡς Πρωθυπουργός, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας;

Συνεχίζων ὁ Πατριάρχης τὴν ἀγόρευσίν του, προσέθεσε:

«Γνωρίζουν ὅλοι ἐκ πείρας σκληροτάτης τὴν ἀξίαν τῶν Τουρκικῶν διαβεβαιώσεων καὶ γνωρίζετε καὶ σεῖς τὴν ἀξίαν τῆς Τουρκικῆς πίστεως ἐκ διαφορῶν συνθηκῶν τῆς Γαλλίας μετὰ τῆς Τουρκίας».

Ἡ ἀξιοπρεπὴς παρηγορία τοῦ Πατριάρχου προξενεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν.

Βλέπω μερικὸς Γερουσιαστὰς νὰ κλίνουν τὰς κεφαλὰς των καὶ νὰ συμφωνοῦν. Ἄλλοι ψιθυρίζουν στοὺς παραπλεύρους των, συνομολογοῦντες κατὰ τὸν ἴδιον χαρακτηριστικόν.

«Ἄλλὰ ἐγὼ — συνεχίζει μὲ ὄψιν ὑπὸν ὁ Πατριάρχης — δὲν δύναμαι νὰ πιστέψω ὅτι ἡ Γαλλία θὰ θελήσῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Μουσουλμάνων διωκτῶν των. Διότι δὲν λανθάνει ὅτι ἡ Γαλλικὴ ἐν Ἀνατολῇ ἐπιρροή, τὴν ὁποίαν ἔχετε, βασίζεται κυρίως ἐπὶ τοῦ Χριστιανικοῦ στοιχείου. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ Γαλλία νὰ λησμονήσῃ τὸν ἐκπολιτιστικὸν χριστιανικὸν παράγοντα ἐγκλωπιουμένη τοὺς Τούρκους καὶ θυσιάζουσα, χάριν αὐτῶν, τοὺς ἐκπροσωποῦντας τὴν ἡμέρωσιν, ἐκείνους, ἐπὶ τῶν ὁποίων δύνασθε νὰ βασίξεσθε καὶ ἐφεξῆς μετὰ ἀκλονήτου πεποιθήσεως. Διότι, ἐπὶ τέλους, ἔχετε καὶ σκληροτάτην πείραν τῆς διαγωγῆς

τῶν Τούρκων κατὰ τὸν τελευταῖον Παγκόσμιον Πόλεμον, καθ' ὃν συνεμάχησαν μετὰ τῶν ἐχθρῶν σας τῶν Γερμανῶν καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπὶ μακρὸν παράτασιν τοῦ ὀλέθρου ἑκατομμυρίων ψυχῶν.

Σᾶς ἐρωτῶ, κύριοι, δύνασθε νὰ μοὶ ὀνομάσητε ἓνα Τούρκον στρατιώτην ἢ ἀξιωματικὸν ἢ συγγραφέα ἢ δημοσιογράφον ἢ διπλωμάτην νὰ διαμαρτυρηθῆ, διότι ἡ πατρίδα του ἔλαβε τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Γαλλίας;

Ἐνῶ δὲ οἱ Τούρκοι ἔδειξαν τοιαύτην διαγωγὴν ἀπέναντι ὑμῶν τῶν Γάλλων, ὅτε ἐμάχεσθε δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τῆς Γαλλίας, ἐξ ἐναντίας, οἱ Ἕλληνες ἔδειξαν τρανὰ δείγματα ἀφοσίωσεως, μαρτυρηθείσης διὰ τῆς ἐθελουσίας κατατάξεως ἀπείρων Ἑλλήνων μαχητῶν, οἵτινες ἔδραμον ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, νὰ δώσουν ὅ,τι εἶχαν πολυτιμότερον, τὴν ζωὴν των, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἐλευθερίας τῆς Γαλλίας.

»Ἐπάρχουν μερικὰ ἐπεισόδια ἐκ τῆς ζωῆς τῶν Ἑλλήνων ἐθελοντῶν εἰς τὰ πεδία τῆς τιμῆς, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν πῶς ἀντελαμβάνετο ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ τῶν ἀγῶνα τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

«Τὴν 9ην Μαΐου 1915, λόχος Ἑλλήνων ἐθελοντῶν, συγκείμενος ἐκ 288 ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Παῖν, διετάχθη νὰ ἐξορμήσῃ πρὸς κατάληψιν ἐπικαίρου στρατηγικοῦ σημείου. Οἱ Ἕλληνες, διὰ θυελλώδους ἐξορμήσεως ἐγένοντο κύριοι τῆς θέσεως, ἀλλὰ ἐκ τῶν 288 ἀνδρῶν ἔμειναν μόνον 84. Οἱ λοιποὶ ἔπεσαν μαχόμενοι, ὡς λέοντες, καὶ τὴν ἐπαύριον προσῆλθον 151 ἄλλοι ἐθελονταί, τέκνα καὶ αὐτοὶ τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες συνεπλήρωσαν τὰ χάσματα τοῦ δεκατισθέντος λόχου. Διὰ τὸ γεγονός αὐτὸ ὑπάρχει ἐκδομένη ἡμερησίᾳ διαταγή, ἣτις ἐξαίρει τὸν ἀπαράμιλλον ἡρωϊσμόν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας τῆς χώρας ἐκείνης, ἣτις, ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν, ἐδημιούργησε παραδόσεις ἀθανάτων πολεμικῶν μεγαλουργημάτων. (Αἴσθησις εἰς τοὺς Γερουσιαστάς).

«Ἦθελα διὰ τοῦ ἀνδραγαθήματος τοῦ λόχου Παῖν νὰ ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην σας ὅποσον ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἦτο καὶ εἶναι ἀφωσιωμένη εἰς τὴν εὐγενῆ ἰδεολογίαν τῆς Γαλλίας, χωρὶς νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ὅτι τρεῖς χιλιάδες ἄλλοι Ἕλληνες ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν σημαίαν σας, μετασχόντες τῶν σκληροτάτων ἐπιχειρήσεων κατὰ τῶν Λαρδανελίων. Ἀλλὰ θὰ ἐπεθύμουν, ἐπίσης, νὰ ἐτόνιζα καὶ ἓν ἄλλο γεγονός. Εἶναι ἐξακριβωμένον ὅτι 55.000 Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς, καταταχθέντες εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν στρατόν, διεπεραιώθησαν ἐκ τοῦ Νέου Κόσμου εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔδαφος, ἐλθόντες, μὲ ἐνθουσιασμόν ἀκράτητον, νὰ θυσιάσθουν εἰς τὸ μέτωπόν σας πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἱερῶν τῆς Ἀνθρωπότητος». (Ζωηρὰ αἴσθησις καὶ ἐπευφημίαι διὰ ψιθυρισμῶν καὶ διὰ κινήσεως τῶν κεφαλῶν καὶ τῶν χειρῶν πολλῶν Γερουσιαστῶν. Τὰ βλέμματα ὄλων εἶναι καρφωμένα εἰς τὴν συγκινοῦσαν μορφήν τοῦ Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος, ἀγορεύων ἐν στάσει ἐπιβλητικῇ, μὲ ἕκαμε πρὸς στιγμὴν νὰ ἀνα-

πολήσω διὰ τῆς φαντασίας τὴν ἐποχὴν τῶν παλαιῶν θρυλικῶν Ἀπολογητῶν τῆς Ἐκκλησίας).

Συνεχίζων ὁ μέγας ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς Κρήτης Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, προσέθεσε:

«Οἱ Ἕλληνες, οὗτοι, Κύριοι Γερουσιασταί, ἔδραμον νὰ ἀγωνισθοῦν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὑπέικοντες εἰς προτροπὴν τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅστις ἐτόνισε πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενεῖς μας διὰ ὠραίου Διαγγέλματος, ὅτι πᾶσα θυσία ὑπὲρ τῶν συμμάχων εἶναι ὡς νὰ ἐγίνετο ὑπὲρ αὐτῆς ταύτης τῆς ἰδιατέρας τῶν πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος.

«Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ Διάγγελμα ἐκεῖνο τὸ ἀπήυθνε πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνας πολίτας ὁ κ. Βενιζέλος, ὅταν ἀκόμη εὐρίσκετο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, πρὶν δηλαδὴ κατέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ρίψῃ τὴν ἐπίσημον Ἑλλάδα παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων, οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνες πολῖται τῆς Ἀμερικῆς ἐπορεύοντο εἰς τὰ Γαλλικὰ πεδία νὰ προσφέρουν τὴν ζωὴν τῶν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς σκληρότατα δοκιμαζομένης Γαλλικῆς Δημοκρατίας». (Συγκινητικὴ αἴσθησις εἰς τὰς τάξεις τῶν Γερουσιαστῶν).

«Καὶ ἐγώ, Κύριοι Γερουσιασταί, μεταδὸς εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν διὰ νὰ ὀργανώσω τὰς ἐκεῖ Ἑλληνορθόδοξους Ἐκκλησίας καὶ διασχίσας τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, εἰς τοὺς λόγους μου προέτρεπα τοὺς Ἕλληνας πολίτας νὰ δράμουν εἰς τὸ πεδῖον τῆς τιμῆς, τονίζων τὴν ἱερότητα τοῦ ἐν Γαλλίᾳ διεξαγομένου ἀγῶνος ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἀνθρωπότητος».

Κατασυγκινημένος ὁ Πατριάρχης, προσέθεσε:

«Πῶς θὰ ἀναπανθοῦν, Κύριοι Γερουσιασταί, αἱ ψυχαὶ τῶν θανόντων καὶ ὁποῖον πόνον θὰ αἰσθάνωνται ὅλοι αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ μαχηταὶ τοῦ Γαλλικοῦ Μετώπου, ὅταν ἀκούουν ὅτι ἡ Γαλλία, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἔδραμον νὰ χύσουν τὸ αἷμα τῶν, κινδυνεύει νὰ ἀποδεχθῇ λύσιν, ἢ ὁποία θὰ ἐξέθετε εἰς τὸν παντελῆ ὄλεθρον τὰς μυριάδας τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς; (Αὕτῃ ἡ ρητορικὴ παθοποιία τοῦ Πατριάρχου, ἐξαγγελιομένη μὲ συγκινητικὸν τόνον, προξενεῖ αἴσθησιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν, εὐθίκτων πάντοτε ὅταν ἀνακαλῆται εἰς τὴν μνήμην τῶν ἢ ἱερὰ θυσία τῶν μαρτύρων, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους ἐσώθη ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς Γαλλίας).

Ἄλλὰ ὁ Πατριάρχης, μὲ τὸ εὐστροφον πνεῦμά του, μὲ τὰ ὑψηλά, τὰ εὐγενῆ, τὰ ἀνθρωπιστικὰ του διανοήματα, εἶχε καὶ ἄλλες ἐπιτυχίες. Ἐδημιούργησε δὲ ἐκεῖ μέσα ἓνα κεφάλαιο σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως, πρὸ πάντων, ὅταν, ἀργότερα, ἤρχισε ἡ διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν πατέρων τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπως θὰ σᾶς ἀναπτύξω εἰς τὰ ἐπόμενα.

Εἰς τὰ ἐπόμενα ὁ Πατριάρχης ἐνώπιον τῆς Γερουσίας κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου τῶν Μουσουλμανικῶν κτήσεων τῆς Γαλλίας, ἐὰν ἐνισχυθῇ ὁ Κεμάλ, ὁ Τουρκὸς Ἡγέτης.

Ἐκ τῆς συζήτησιν ἐκείνην — ἐπαναλαμβάνω — ὅτι ἐτεκμηριώθη ἡ ἐπίσημος στάσις τῶν Γάλλων ἔναντι τῶν Τούρκων. Καὶ ἄπέναντι τῶν Μουσουλμάνων γενικῶς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῶν Γαλλικῶν κτήσεων, τὰς ὁποίας ὅμως ἔχασαν, ὅπως ἐπροφήτευσεν ὁ γνωρίζων τὰ γεγονότα Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης.

Ἐρωτήματα τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν καὶ ἀπαντήσεις τοῦ Πατριάρχου. — Τὸ προστατευτικὸν Κράτος τῆς Ἰωνίας μὲ πρωτεύουσα τὴν Σμύρνην. — Παράδοσις καὶ τῆς Ἀν. Θράκης εἰς τοὺς Τούρκους! — Οἱ Γάλλοι φοβοῦνται τὴν Ἀμερικὴν.

Σὰς ἔχω ἤδη τονίσει ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων εἶχεν ὁμιλήσει πρὸς τοὺς Γάλλους Γερουσιαστὰς μὲ ἐπιχειρήματα ἀκλόνητα. Καὶ μὲ πειθῶ καὶ πνεῦμα τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ. Ἀλλὰ ὁ Πατριάρχης ταῦτοχρόνως ἤλεγξε καὶ τὰς παρεκκλίσεις τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης. Τοὺς ἤλεγξε μὲ ἀξιοπρέπεια. Καὶ τοὺς παρέσχε καὶ μερικὰ διδάγματα πολιτικῆς ὑπὲρ τῶν γαλλικῶν συμφερόντων, ἔκρουσε δὲ ταῦτοχρόνως καὶ τὸν κώδωνα τῶν κινδύνων ἐκ μέρους ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἤδη ἐνισχύει εἰς τὴν Ἀνατολήν, γενικῶς δὲ θυσιάζουσα τοὺς μαρτυρικοὺς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι οἰκοῦν, ἀπὸ μακρῶν αἰώνων εἰς τὴν αἱματόδροκτον ἐκείνην χώραν. Ἡ ὑπόδειξις τῶν ἐκ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ κινήματων καὶ κινδύνων τῆς Γαλλίας εἰς τὰς κτήσεις αὐτῆς, κινήματων διευθυνομένων ἀπὸ τοὺς Κεμαλιστὰς τῆς Ἀγκύρας, ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐπροκάλεσαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Γάλλους, τοὺς πατέρας τῆς Γερουσίας.

Ἀφοῦ ὁ Ἀρχηγὸς τῶν ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν του, χειροκροτηθεῖσιν, ἐρωτᾷ τοὺς ἀκροατὰς του, ἐὰν θέλουν νὰ ζητήσουν πληροφορίας.

«Ἐχει τις τῶν παρισταμένων, ἐντίμων Γερουσιαστῶν, νὰ κάμῃ κάποιαν ἐρώτησιν; Θὰ ἀπαντήσω εὐχαρίστως».

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ μὲ μορφὴν ἡλιοκαῆ, ἔχων μακρὰν γενειάδα ἀπεριποίητη, ἐρωτᾷ:

— Τί φρονεῖ ἡ Ἐμετέρα Ἀγιότης διὰ τὸ ζήτημα τῆς Σμύρνης μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ : Ἀφήσατε, Κύριοι Γερουσιασταί, τὸ ζήτημα τοῦ Κωνσταντίνου. Εἶναι τοῦτο ἓνα ἐπεισόδιον παροδικὸν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὰ πρόσωπα ἔρχονται καὶ παρέρχονται. Θὰ ἦτο ἄδικον δι'

ἡμᾶς καὶ ἀσύμφορον διὰ τὴν Γαλλίαν νὰ κανονισθῇ ἡ τύχη τῆς Ἀνατολῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς θνητοῦ. Λάβετε τὴν φροντίδα νὰ μοὶ ἐκθέσητε τὸ ζήτημα ὡς ἑξῆς: Τί θὰ γίνῃ ἂν ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς ἐστίας τῶν οἱ χριστιανοί, οἱ νῦν προστατευόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ; Ἐπάνοδος τῶν Τούρκων μὲ τὸν Κεμάλ σημαίνει ἐρήμωσιν».

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ (ἀρκετὰ δύσμορφος): — Πιστεύετε, Παναγιώτατε, ὅτι ἡμπορεῖ εὐκόλως νὰ αὐτοκυβερνηθῇ ἡ Σμύρνη; (Κάποιοι Γερουσιασταὶ ἀποδοκιμάζουσι τὸν ἐρωτήσαντα).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: — «Ἐχῶ τὴν γνώμην ὅτι, ἐὰν ἡ Εὐρώπη ἐπιμείνη νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν ἡ Ἑλλάς — ἡ ὁποία παρουσίασε χρηστὴν καὶ ἀσφαλῶς πολιτισμένην διοίκησιν — εἶναι δυνατόν νὰ κυβερνηθῇ ὑπὸ αὐτόνομον καθεστῶς καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ, παρέχον ὅλα τὰ ἐχέγγυα τῆς προαγωγῆς τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκ τοῦ ἐνὸς καὶ μισοῦ ἑκατομμυρίου πληθυσμοῦ, τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει ἡ περιοχὴ τῆς Σμύρνης, οἱ μὴ Μουσουλμάνοι ἀνέρχονται εἰς ἓνα περίπου ἑκατομμύριον. Καὶ πρέπει νὰ προστατευθοῦν».

ΤΡΙΤΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ, μὲ μορφὴν ὠσειδῆ, ὑποκίτρινην, εἰς τὴν ὁποίαν κυριαρχοῦν μικρὰ ἔξυπνα μάτια:

— «Ἠμπορεῖ ἡ Ἀγιότης Σας νὰ μᾶς πληροφορήσῃ πόσος εἶναι ὁ Χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως;»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Κατὰ τὰς στατιστικὰς τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατοικοῦν ἐν περίπου ἑκατομμύριον ὑπάρξεις. Ἐκ τούτων 400.000 εἶναι Ἕλληνες, 160.000 Ἀρμένιοι, 100.000 Χριστιανοὶ ἄλλων δογμάτων καὶ 30.000 Ἑβραῖοι. Οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Μουσουλμάνοι. Ἀλλὰ δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἄνω πῶν 100.000 Τούρκοι μένουσι ἐκεῖ, διότι συνέχονται μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς πρωτεύουσας. Ἐάν, ἐπὶ παραδείγματι, μετεκινεῖτο ἡ πρωτεύουσα τοῦ Καλιφάτου, ὁ κινήτὸς οὗτος πληθυσμὸς τῶν 100.000 θὰ ἠκολούθει τὴν νέαν ἔδραν τῆς Τουρκίας. Ὡστε, κατὰ ταῦτα, δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς δεδομένον, ὅτι τὰ τρία τέταρτα τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶναι Μουσουλμάνοι.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ, γενειοφόρος, μὲ ὠραίαν ἐξευγενισμένην μορφὴν, μὲ μάτια λαμπερά, ἐκφραστικὰ πολλῆς ἀγαθότητος: «Δύναται τὸ αὐτόνομον Κράτος τῆς Σμύρνης νὰ ζῆσῃ οἰκονομικῶς ἄνευ εὐρυτέρας πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ζώνης;»

(Κάποιοι γηραλέοι Γερουσιασταὶ στραβομουτσουνιάζουσι, δεικνύοντες ἀπαρέσκεψιν διὰ τὴν ἐπερώτησιν ὡς ἐνοχλητικὴν, ἴσως, διὰ τὸν Πατριάρχην).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: — «Φρονῶ ναί. Ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ διοίκησις παρουσίασεν, οἰκονομικῶς, λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Ἡμεῖς, ἡμποροῦμεν τώρα, μὲ πολλὴν εὐκολίαν, νὰ πληρώσωμεν καὶ τὸ Δημόσιον χρέος τῆς Τουρκίας, ἐνῶ ὁ Κεμάλ δὲν ἐπλήρωσε πεντάρα.

ΠΕΜΠΤΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ, καθήμενος εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν,

τοῦ ὁποίου δὲν μπορούσα νὰ ἴδω τὴν μορφήν: «—Καὶ τί θὰ γίνῃ ὁ Σουλτᾶνος;»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: — «Εἰς αὐτὸ δὲν μπορούμεν ἡμεῖς νὰ ἀπαντήσωμεν. Δύναμαι ὁμως νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀνατολῇ εἴμεθα τελείως ἀνεκτικοὶ καὶ ἀνεξίθρησκοι. Τοῦ Σεῖχουσλαμάτου τὰ δικαιώματα θὰ μείνουν ἀπολύτως σεβαστά. Ἐγώ, ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, συνέστησα, ἄλλοτε, εἰς τὸν κ. Βενιζέλον, νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα τῆς προστασίας τῶν ἱερῶν καθιδρυμάτων τῶν Μουσουλμάνων, οἱ ὅποιοι ἐν Ἑλλάδι ἀπολαμβάνουν ὅλων τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐλευθερίας, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ.

ΕΚΤΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ, (ἕνας γενειοφόρος μὲ ρυτιδωμένο, μικρὸ πρόσωπο): «Καὶ διὰ τὸ Θρακικὸ ζήτημα τί νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ;» (Ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ μου ἀκούω Ὀθρυβὸν ἀποδοκιμασιῶν διὰ τὸ ἐρώτημα).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, μὲ κάποιον ὕφος ἀγανακτήσεως: — «Ἐὰν θίξετε καὶ τὸ Θρακικὸν ζήτημα, τότε τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα θὰ λάβῃ τὴν θλιβερωτέραν αὐτοῦ μορφήν. Ἐὰν ἐπιτρέψητε νὰ ἐπανεέλθῃ ἡ Τουρκία εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις καὶ προεκταθῇ καὶ εἰς τὴν Θράκην, τοῦτο προϋποθέτει καὶ διατήρησιν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Καὶ τότε ἀλλοίμονον. Θὰ δημιουργήσετε νέας περιπλοκάς καὶ νέους κινδύνους τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης, οἱ ὅποιοι κίνδυνοι εἰς πρώτην εὐκαιρίαν θὰ ἐκδηλωθοῦν κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ εἶναι ἐκκληρητικὸς διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν Τούρκων».

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ ΒΙΚΤΩΡ ΜΠΕΡΑΡ, ἕνας μὲ πολὺ συμπαιθῆ καὶ ἐξευγενισμένη μορφή, ἐρωτᾷ: — «Ποία εἶναι ἡ Ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη διὰ τὴν Γαλλίαν; Ἡ Γαλλο-Κεμαλικὴ συνθήκη καὶ ἡ ἐκκένωσις τῆς Κιλικίας ποίαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὸν Νέον Κόσμον;»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: — «Δὲν σᾶς ἀποκρῦπτω νὰ σᾶς ὁμολογήσω εἰλικρινῶς ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Γαλλίας προξενεῖ τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν λαόν. Οὐδαμοῦ ἴσως τοῦ κόσμου ὑπάρχει τόσοσιν ζῶηρον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὅσον εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Αἱ σφαγαὶ τῶν δύο ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον εἶναι Ἕλληνες, σφαγαὶ διαπραχθεῖσαι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπὸ τῶν Τούρκων, κρατοῦν διαρκῶς ἐν ἐξεγέρσει τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Ἀμερικῆς ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ ὁ Ἀμερικανικὸς λαός, ὁ ὁποῖος προσφέρει, κατ' ἔτος, πολλὰ ἑκατομμύρια διὰ τὴν «Ἐπιτροπὴν Περιθάλαψως» πρὸς ἀνακούφισιν τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπέμειναν ἐκ τῶν σφαγῶν, αἰσθάνεται βαθυτάτην ὀδύνην, ὅτι ἕνα Χριστιανικὸν Κράτος, ὅπως ἡ Γαλλία, ἦλθεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν διωκτῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Μουσουλμάνων τοὺς Χριστιανούς τῆς Κιλικίας.

Γνωρίζω ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς Ἐπίσκοπος Χάρριςμπουργκ κ. Δάρλιγκτων,

ἐρμηνεύων τὸ κοινὸν αἶσθημα, ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Μπριάν, τονίζων: «Δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ Γάλλοι νὰ ἔχουν τὴν φιλίαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν Ἀμερικανῶν, ἐφ' ὅσον εἶναι φίλοι τῶν Τούρκων». Ἐπαναλαμβάνω, κύριοι Γερουσιασταί, ὅτι ἡ Γαλλία χάνει ἐν Ἀμερικῇ πολύτιμον ἠθικὸν κεφάλαιον παρουσιαζομένη ὅτι ἐνισχύει τὸν Κεμάλ εἰς βάρος τῶν Χριστιανῶν τῆς μαρτυρικῆς Ἀνατολῆς».

Τὰς περὶ τῆς Ἀμερικανικῆς γνώμης δηλώσεις τοῦ Πατριάρχου, οἱ Γάλλοι πατέρες ἀκούουν μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, ὃ δὲ ἐπερωτήσας φιλέλληνα Γερουσιαστὴς κινεῖ τὴν κεφαλὴν του κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ εἴπη: Ἡ σημερινὴ Γαλλία διὰ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς της ἐκθέτει τὴν τιμὴν της ἐνώπιον τοῦ πολιτισμένου κόσμου καὶ χάνει καὶ τὰς συμπαθείας τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας.

Ἄλλὰ ὁ Γερουσιαστὴς Βίκτωρ Μπεράρ, ἴσως ὁ μόνος φιλέλληνα, πού ἀπέμεινε, εἰς ἐκείνην τὴν μαύρην ἐποχὴν, ὅπου οἱ Γάλλοι συναδέλφοί του δὲν λησμονοῦσαν ὅτι ἡ φιλογερμανικὴ Κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν ἐφόνευσε μερικὸς Γάλλους πεζοναύτας μεταξὺ Φαλήρου καὶ Ἀθηνῶν — μοὶ ὑπέβαλε μερικὰ ἐρωτήματα σχετικὰ μὲ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἐπιρροὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸ πάντων τῶν Ἀρμενίων, τῶν ὁποίων οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ συμπατριῶται εἶχαν κατασφαγῆ εἰς τὴν Ἀνατολήν, οἱ δὲ ἀπομείναντες ἐπροστατεύοντο μὲ τὰ ἐκατομμύρια δολλάρια, τὰ ὁποῖα ἤθροιζεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ «Ἀμερικανικὴ Ὀργάνωσις πρὸς Περιθάλψιν τῶν καταδικωμένων Χριστιανῶν τῆς Τουρκίας».

Ἄλλὰ περὶ τοῦ ἐπικαιροῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Γερουσιαστοῦ Μπεράρ θὰ σᾶς ἐκθέσω εἰς ἐπόμενον ἐν συνεχείᾳ Κεφάλαιον.

Τὰ Ἰδιαιτέρα ἐρωτήματα τοῦ φιλέλληνος Γερουσιαστοῦ Μπεράρ. — Ὁ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικὸς Τύπος. — Ἡ ἐπιρροὴ τῶν Ἀρμενίων. — Τὸ ἐν Οὐάσιγκτων Πανελλήνιο Συνέδριον τῆς «Παναηπειρωτικῆς Ἐνώσεως» ὑπὲρ τῆς Θράκης καὶ Μ. Ἀσίας. — Ἡ συνέχεια τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Μπεράρ.

Ἡ ἐπερώτησις, — ὡς σᾶς ἀνέφερα εἰς τὸ προηγούμενον — τοῦ φιλέλληνος Γερουσιαστοῦ Βίκτωρος Μπεράρ εἰς τὸν Πατριάρχου «ὁποῖα εἶναι ἡ ἐντύπωσις τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ διὰ τὴν Γαλλο-Κεμαλικὴν συνθήκην», ἦτο πολὺ ἐπικαιρὴ. Καὶ ἡ ἀπάντησις ἀπὸ τὸν Πατριάρχου, τὸν Ἀρχηγὸ τῶν Ἀλυτρώτων, ὑπῆρξεν εὐστοχωτάτη. «Ὅτι δηλαδὴ «οἱ Γάλλοι χάνουν κάθε συμπάθειαν ἐν Ἀμερικῇ ἐναγκαλιζόμενοι τοὺς Τούρκους εἰς βάρος τῆς ἐλευθερίας τῶν Χριστιανῶν».

Ἄλλὰ ὁ Μπεράρ, σχεδὸν ὁ μόνος τὴν ἐποχὴ ἐκείνη Φιλέλληνα, θέλων νὰ ὑποβοηθήσῃ περισσότερο τὴν ἀποψὴν μας, ἐζήτησε πληροφορίας ἀπὸ ἐμένα

προτύτερα, όταν εύρισκόμεθα εἰς τὸν προθάλαμον τῶν Ἀνακτόρων. Μὲ ἐρώ-
τησε δηλαδὴ, σκοπίμως, περὶ τῶν προόδων καὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ
τύπου ἐν Ἀμερικῇ.

Τοῦ ὠμίλησα, ἐν συντομίᾳ ἰδιαίτερος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ «Ἐθνικοῦ
Κήρυκος», Ἡμερησίου, Κυριακάτικου καὶ Μηνιαίου. Ὁ Ἐθνικὸς Κήρυξ,
ἐτόνισα, ἔξασκεῖ σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἰδιαίτερος ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν
Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ συμπαθὴς Φιλέλλην μὲ ἠρώτησεν ἀκόμη κατὰ
πόσον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπηρεάζουν τὸν
Ἀμερικανικὸν τύπον καὶ τὴν δημοσίαν γνώμην τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ.

Ἔτσι ἔλαβα ἀφορμὴν καὶ τοῦ ἐτόνισα ὅτι, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη
οἱ Ἕλληνες — ἐκ τῶν ὁποίων δεκάδες χιλιάδων ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν διάστε-
ρον σημαίαν — ἀπέκτησαν ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ Ἀμερικανοῦ πολίτου. Ὡς
τοιούτοι δὲ ἐκαλλιέργησαν σχέσεις καὶ μὲ πολιτικούς τῆς συμπολιτείας. Λόγῳ
δὲ τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν τῶν μὲ τὴν γενέτειραν Ἑλλάδα, κατορθώνουν, εἰς
τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον, νὰ ξεσηκώσουν καὶ τὸν Ἀμερικανικὸν λαόν. Τοῦ
ἀνέφερα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν τῆς «Πανηπειρωτικῆς Ἐνώσε-
ως», ἡ ὁποία μὲ τὴν εὐστοχον, τὴν μεθοδικὴν διεύθυνσιν ἐνὸς ἐμπνευσμένου
ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι ὁ κ. Ν. Κασσαβέτης, κατώρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ πολὺ
ὠραῖα πράγματα. Τὸ δὲ ἐν Οὐάσιγκτων συγκληθέν, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς «Παν-
ηπειρωτικῆς Ἐνώσεως» «Πανελλήνιον Συνέδριον ὑπὲρ τῆς Θράκης καὶ Μι-
κρῶς Ἀσίας», ἦτο μία σπουδαία ἐπιτυχία, δικαιώνουσα τὴν ἑλληνικὴν φιλο-
τιμίαν καὶ τὴν ὀξείαν ἀντίληψιν τῶν Ὄργανωτῶν.

Ἀντίληφθεις τὸν σκοπὸν τῶν ἐρωτημάτων τοῦ φιλέλληνος Γερουσιαστοῦ
Μπερὰρ ἀνέπτυξα, τροχάδην, πρὸς αὐτόν, ὅποσον ὁ Ἑλληνικὸς Τύπος, πρω-
τοστατοῦντος τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», χειραγωγεῖ τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἀμε-
ρικῆς εἰς τὸ νὰ ἐπηρεάζουν καὶ τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας ὅλων τῶν Ἠ-
νωμένων Πολιτειῶν μὲ τοὺς κατὰ τόπους σημαίνοντας παράγοντας τῆς χώ-
ρας. Ἐτόνισα, ἐπὶ πλεόν, ὅτι καὶ οἱ Ἀρμένιοι, παραλλήλως πρὸς ἡμᾶς, κά-
μουν τὸ ἴδιον, καὶ κατορθώνουν νὰ διατηροῦν, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν, ἐν
ἐξεγέρσει, τὴν δημοσίαν γνώμην τῶν Ἀμερικανῶν ἐναντίον τῶν Τούρκων, διὰ
τὰς ἀπανθρώπους θηριωδίας τῶν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν, σφραζομένων ἀγε-
ληδόν, ἐπὶ σειρὰν τώρα ἐτῶν.

Ἐπομένως, ἄφησα εἰς τὸν φιλέλληνα Γερουσιαστὴν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι αὐταὶ
αἱ ἀνόσιοι τρυφερότητες τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς μὲ τοὺς σφαγεῖς τόσων ἐ-
κατομμυρίων Χριστιανῶν, ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα, νὰ χάσῃ ἡ Γαλλία κάθε συμ-
πάθειαν ἐν Ἀμερικῇ, ἀφοῦ ἑκατομμύρια Ἕλληνες καὶ Ἀρμένιοι τῶν Ἠνω-
μένων Πολιτειῶν καταγγέλλουν τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν καὶ εἰδικῶς τῆς
Γαλλίας, ἡ ὁποία ἔχει ἀγκαλιάσει τὸν Τούρκον Κεμάλ καί, διὰ συμφέροντα
οἰκονομικά, παζαρεύει τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατο-
λῆς.

Αἱ πληροφορίες αὐταὶ πρὸς τὸν φιλέλληνα Γερουσιαστὴν ἦσαν δι' αὐτὸν πηγὴ ἐπιχειρημάτων. Διὰ τοῦτο, μὲ τὴν διαλογικὴν συζήτησιν μὲ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν — συνεχίζων ὁ Γερουσιαστὴς Βίκτωρ Μπερὰρ τὰ ἐρωτήματά του, λέγει πρὸς τὸν Πατριάρχην: «Εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκεται, Παναγιώτατε, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικοῦ καὶ Ἀρμενικοῦ Τύπου καὶ ὁποῖαι εἶναι αἱ σχέσεις τῶν δύο τούτων ἐθνικοτήτων πρὸς τὸν Ἀμερικανικὸν λαόν;»

Τὸ ἐρώτημα τοῦ Γερουσιαστοῦ Μπερὰρ δὲν ἦτο σαφές, οὔτε ἠδύνατο νὰ τὸ κάμῃ σαφέστερον διὰ νὰ μὴ νομισθῇ ὅτι, τεχνηέντως, ὑποβάλλει τοιαῦτα ἐρωτήματα διὰ νὰ λάβῃ οἶονεὶ προμελετημένην ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην, τὸν ἐπίσημον ὁμιλητὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Πατριάρχης, εὐρεθεὶς, λόγῳ τῆς ἀσαφείας τοῦ ἐρωτήματος, εἰς τὴν ἀδυναμίαν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἐπερωτήσαντος, δὲν ἔδωκεν ἱκανοποιητικὴν, πρὸς τὸν σκοπὸν, ἀπάντησιν, περιορισθεὶς νὰ ἐξάρῃ τὴν πρόοδον τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικοῦ Τύπου.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ ἐγώ, γνωρίζων τὸ πνεῦμα τοῦ φιλέλληνος Μπερὰρ ἐκ τῆς προτέρας συνομιλίας μας, δὲν ἠμποροῦσα νὰ βοηθῆσω τὸν Πατριάρχην, διότι, οὕτω, θὰ ἐδίδαμεν ἀφορμὴν νὰ νομισθῇ ὅτι πρόκειται περὶ συμπαιγνίας καὶ θὰ ἐξετίθετο καὶ ὁ κ. Μπερὰρ. Ὁ φιλέλληνα Γερουσιαστὴς, ζητήσας ἐκείνας τὰς πληροφορίες μου, ἐνεργούσε μὲν ὡς φίλος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ, πρὸ παντὸς ἐνήργει ὡς Γάλλος, πεπεισμένος ὅτι ἡ πατρίδα του ἀδικεῖται καὶ δυσφημεῖται, ἐφ' ὅσον εἶχε προσεταιρισθῇ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ σφαγεῖς τῶν Χριστιανῶν.

Μετὰ τὸν κ. Μπερὰρ ἕνας γηραλέος γερουσιαστὴς ἐρωτᾷ τὸν Πατριάρχην: «Αἶ, σεῖς οἱ Ἕλληνες, πῶς εἴσθε μὲ τοὺς Ἄγγλους;»

Τὸ ἐρώτημα ἐκεῖνο μᾶς ἐνεθύμισε τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον ἐμφωλεύει εἰς τὴν Γαλλικὴν ψυχὴν ἐναντίον τῶν Βρετανῶν.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ἀπήντησε μὲ πολλὴν εὐστροφίαν ὅτι «οἱ ἐν Ἀνατολῇ Ἕλληνες ἔμαθαν νὰ πιστεύουν ὅτι ἡ Γαλλία εἶναι ἡ προνομιοῦχος προστάτρια τῶν Χριστιανῶν, ὅτι ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα εἶναι διαδεδομένη παντοῦ, διδασκομένη εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ ὅτι ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ πατρίς τοῦ Φαβιέρου καὶ τοῦ Μαιζῶνος καὶ τῶν ἄλλων Γάλλων Φιλελλήνων δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προνομιοῦχον θέσιν αὐτῆς, ὡς προστάτιδος τῶν ἀδικουμένων καὶ δεινοπαθόντων. Ὑφιστάμενοι ὅμως τὰ πάνδεινα οἱ Χριστιανοὶ ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, εἶναι φυσικὸν νὰ αἰσθάνωνται εὐγνωμοσύνην καὶ πρὸς τοὺς Ἄγγλους καὶ πρὸς πᾶν Ἔθνος, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς βοηθοῦσε νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰς σφαγὰς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἀνεξάλειπτον κηλίδα διὰ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν».

Ἡ ὥρα ἦτο περασμένη. Ἡ ἐν Γερουσίᾳ ἀγόρευσις τοῦ Πατριάρχου καὶ αἱ ἐν συνεχείᾳ ἐρωτήσεις τῶν Γερουσιαστῶν καὶ αἱ ἀπαντήσεις παρετάθησαν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον.

Ἐγείρεται ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων κ. Φλαντραίν, ὁ ὁποῖος λέγει:

«Ἐπιθυμῶ, ἐξ ὀνόματος τῆς ὀλομελείας, νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἀρχηγὸν τῶν Ἀλυτρώτων διὰ τὰς σπουδαίας ἀνακοινώσεις του πρὸς διαφώτισιν ὄλων ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἐν Ἀνατολῇ καταστάσεως. Ἡ Γαλλία, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἐξειλίχθη εἰς σπουδαίαν Μουσουλμανικὴν Δύναμιν καὶ δὲν δυνάμεθα, φυσικῶς, ἐν τῇ κατευθύνσει τῆς πολιτικῆς ἡμῶν, νὰ μὴ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν ὑπηκόων μας. Ἀλλὰ θέλω νὰ βεβαιώσω τὴν Ἐπιτέραν Παναγιότητα ὅτι ἐν τῇ προσπάθειᾳ ἡμῶν νὰ εἰρηνεύσωμεν τὴν Ἀνατολὴν θὰ πολιτευθῶμεν συμφώνως πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς παλαιὰς παραδόσεις τῆς Γαλλίας ὡς προστάτιδος τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἐὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε, διὰ τὴν πολύτιμον διαβεβαίωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ μεταλαμπαδεύσω, ὡς παρηγορίαν, εἰς τοὺς χειμαζομένους Χριστιανούς μου».

Ἀναχωροῦμεν. Οἱ Γερουσιασταὶ μένουσιν διὰ νὰ ἀκούσουν τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ φιλέλληρος Γκωβαὶν ἐπὶ τῆς καθόλου καταστάσεως τῶν Χριστιανῶν τῆς Κιλικίας.

Ἀπερχομένους μᾶς συνοδεύει ὁ πρόεδρος κ. Φλαντραίν καὶ ὁ Γερουσιαστὴς κ. Βίκτωρ Μπεράρ. Μᾶς ὠδήγησαν νὰ περιεργασθῶμεν τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῶν Συνεδριάσεων τῆς Γερουσίας, τὴν τεραστίαν Βιβλιοθήκην καὶ τὰς Αἰθούσας τῶν Ὑποδοχῶν τοῦ περιωνύμου Ἀνακτόρου τῆς Βασιλείσεως Μαρίας τῶν Μεδίκων. Ἡ γενικὴ διακοσμητικὴ καὶ οἱ ἀνδριάντες καὶ οἱ ἐξάισιοι πίνακες καὶ τὰ ἄλλα ἀριστουργήματα τῆς Τέχνης καὶ ἡ καθόλου ἀπαστρέπτουσα χλιδὴ προκαλοῦν τὸ θάμβος. Ἀξίζει νὰ ἀφιερωθῇ μία ἰδιαίτερα περιγραφὴ δι' ὅλα τὰ κειμήλια τῆς Γαλλικῆς Τέχνης.

Ὅταν ὁ Πατριάρχης κατήρχετο ἀπὸ τῆς μαρμάρινες κλίμακες τοῦ περιφήμου Ἀνακτόρου, ὁ Γερουσιαστὴς κ. Μπεράρ μοὶ τονίζει: «Ἔχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν οἱ Ἕλληνες, ὅτι μὲ τὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὸν θρόνον χάνετε τὸ πᾶν. Καὶ ἡμεῖς οἱ Φιλέλληνες ἐχάσαμεν τὸ θάρρος μας καὶ δὲν τολμοῦμεν νὰ ὑψώσωμεν τὴν φωνὴν μας ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος. Ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Γαλλίᾳ εἶναι δηλητηριασμένη. Εἶναι ἀδύνατον ὁ λαὸς μας νὰ λησμονήσῃ ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἐτουφέκισε τοὺς ναύτας μας καὶ ἐπρόδωσε τὸν ὄλον συμμαχικὸν ἀγῶνα, ὑπηρετήσας τὴν Γερμανίαν. Αὕτη εἶναι ἡ θέσις τοῦ ζητήματος. Μὴ τὸ λησμονεῖτε. Ὁ Κωνσταντῖνος εἶναι ἡ καταστροφὴ σας».

Καὶ μὲ αὕτη τὴν τελευταία μαχαίριά στήν καρδιά κατήλθα καὶ ἐγὼ τὴς μαρμάρινες κλίμακες.

Πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ πάλιν ὅτι ὁ Πατριάρχης κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του, ἐτόνισε πρὸς τοὺς ὑπευθύνους ἀκροατὰς του, νὰ μὴ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὰ πάθη τους ἐναντίον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ καθεστῶτος καὶ νὰ μὴ ἀδικήσουν τὸν ἑλληνικὸ κόσμον ἐναντίον καὶ τῶν καλῶς ἐννοουμένων Γαλλικῶν συμφερόντων.

Κατὰ περίεργον τρόπον τὰ ἴδια ἔλεγε πρὸς τοὺς Ἀγγλογάλλους καὶ ὁ δημιουργὸς τῆς «Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν δύο Ἠπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν: «Μὴ ἀδικεῖτε τὴν Ἑλλάδα — ἐτόνιζε. Θὰ τὴν χρειασθῆτε καὶ πάλιν». Αἱ προφητικαὶ αὐταὶ ἐνοράσεις εἶχον ἐπαληθεύσει κατὰ τὸν δευτέρου παγκόσμιου πόλεμον, ὁπότε ἡ Ἑλλάδα ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Συμμαχικοῦ κόσμου. Καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Ὁ παρεπιδημῶν εἰς τὸ Παρίσι δυστυχῆς Ἕλλην Πρωθυπουργὸς καὶ οἱ διαλογισμοὶ του διὰ τοὺς θριάμβους τοῦ μισητοῦ Πατριάρχου κλπ.

Αἱ χιουμοριστικαὶ συζητήσεις τῶν φιλελευθέρων καὶ τῶν βασιλοφρόνων εἰς τὸ Παρίσι. — Ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Γαλλικὸς Τύπος. — Τὸ θανάσιμον μῖσος καὶ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου. — Ὁ δυστυχῆς Ἕλλην Πρωθυπουργὸς ὑπὸ καταδρομῆν. — Τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Μεγαλείου.

Εἰς τὸ προηγούμενον σὰς ἀνέφερα τὰ ἐρωτήματα τοῦ φιλέλληνος Γερουσιαστοῦ Βίκτωρος Μπεράρ, σχετικῶς μὲ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἐπιρροὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τῶν Ἑλληνο-αμερικανῶν. Καὶ τῶν Ἀρμενίων. Καὶ τῶν σφαγῶν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ διὰ τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν δράσιν τῆς «Παναπειρωτικῆς Ἐνώσεως». Καὶ τοῦ ἐν Οὐάσιγγτων «Πανελληνίου Συνεδρίου ὑπὲρ τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας».

Σήμερον θὰ σὰς ἀναπτύξω τὰς ἀπόψεις τῶν Γάλλων πολιτῶν. Τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν Παρισίοις Ἑλλήνων Φιλελευθέρων καὶ τὰς ἀπόψεις τῶν ὁπαδῶν τοῦ Βασιλέως. Θὰ σὰς ὁμιλήσω διὰ τὸ χιούμορ τῶν δύο παρατάξεων. Διὰ τοὺς θαυμαστὰς τοῦ Πατριάρχου, γεννήματος τῆς ἠρωϊκῆς Κρήτης. Διὰ τοὺς ἐκτροχιασμοὺς τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ Τύπου τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ τὸν θλιβερόν Ἑλληνα Πρωθυπουργόν, παρεπιδημοῦντα εἰς τὸ Παρίσι. Καὶ διὰ τὸν μέχρις ἐξοντώσεως πόλεμον ἐναντίον τοῦ δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν δύο Ἠπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν. Καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Θράκης καὶ Μικρᾶς Ἀσίας.

Οἱ ΘΡΙΑΜΒΟΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ. — Ἡ ἐμφάνις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν καὶ ἡ φωτισμένη, ἡ πειστικὴ — μὲ ἐπιχειρήματα ἀκλόνητα — συνηγορία αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, αὐτὴ καὶ

μόνη εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς δώσῃ κάποια ἰδέα διὰ τὰ ἀποτελέσματα πού εἶχεν ἡ ἐμφάνισις εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Πρωτευούσας τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἄλλ' ὅταν ἀναλύσω καὶ τὰς συνεντεύξεις μὲ τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Γαλλίας Πουαγκαρὲ καὶ μὲ τοὺς πρώην πρωθυπουργούς, τὸν Κλεμανσὸ καὶ τὸν Τζώρτζ Λέγκ καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιφανεῖς τῆς Γαλλίας, θὰ δευχθῆ ἐμφαντικώτερον ὅτι τὸ κύρος τοῦ Ἰπάτου, Πανορθοδόξου, Οἰκουμενικοῦ Ἡγέτη ἔχει ἀνυπολόγιστον σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Ἰσχυρῶν τῆς Γῆς. Ὁ ἐκ τῆς ἠρωϊκῆς Κρήτης Οἰκουμενικὸς κυριαρχοῦσε εἰς περίοδον, πού ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο δηλητηριασμένη καὶ δὲν τολμοῦσε κανένας ὁμογενὴς νὰ ἐμφανισθῆ ὡς Ἕλληνας!

Ὁ Γ α λ λ ι κ ὸ ς Τ ῦ π ο ς. — Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἰς τὸ Παρίσι ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἐπισήμου τῆς Γαλλίας μέχρι τοῦ τελευταίου ἀγρότου, τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα προκαλοῦσε τὴν βδελυγμίαν. Ὁ Γαλλικὸς Τύπος ἐνεθύμιζε διαρκῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ φιλογερμανοῦ Βασιλέως ἐτουφέκισε τοὺς Γάλλους πεζοναύτας, πορευομένους ἀπὸ τὸ Φάληρον εἰς τὰς Ἀθήνας. Αὐτὸ τὸ ἀσήμαντο ἐπεισόδιον διατηροῦσε τὸ θανάσιμον μῖσος καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς γαλλικῆς ψυχῆς ἐναντίον — ὡς ἐτονίζετο — «τῶν δολοφόνων τῆς Ἀθηναϊκῆς Κυβερνήσεως», ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς «τυφλὸν ὄργανον τοῦ Καῖζερ»!

Ὁ Γαλλικὸς Τύπος, ἀφηνιασμένος, μετεχειρίζετο τὰ πάντα διὰ νὰ τροφοδοτῆ μὲ δηλητήρια τὸν γαλλικὸν λαόν. Ἐνεθύμιζε ἀκόμη καὶ τὰς θυσίας τῶν Γάλλων κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἐνεθύμιζε ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἐτουφέκισε τοὺς στρατιώτας τῆς Γαλλίας, χωρὶς νὰ συναισθανθῆ ὅτι πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον αἰῶνος οἱ Γάλλοι ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἑλευθερωτικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ὅποτε ἔδραμον μὲ τοὺς Γάλλους ἀξίωματικὸς τοῦ Φαβιέρου καὶ τοῦ Μαῖζων τὰ παυδιὰ τῆς Γαλλίας νὰ χαρίσουν τὴν Ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πού τώρα τουφεκίζει τοὺς ἀπογόνους τῶν μεγάλων Φιλελλήνων τῆς Γαλλίας.

Ὁ Γαλλικὸς τύπος, μαινόμενος, ἐνεθύμιζε καὶ τὴν παροχὴν γαλλικῶν δανειῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐξοπλισμὸν τῆς, ἡ ὁποία ὅμως Ἑλλάδα σήμερον δεῖχει βδελυρὰν ἀχαριστίαν! Ἡ Ἑλλάδα ἀπέδειξε τὴν ἀχαριστίαν ὕστερα ἀπὸ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου 1920, ὅποτε ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν, Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ὑπηρετεῖ τὰ σχέδια τῆς Καῖζερικῆς Γερμανίας ἐναντίον τῆς Γαλλίας! Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας οἱ φιλέλληνες Γάλλοι ἔχασαν τὸ θάρρος των, εὐρισκόμενοι ἐνώπιον τῆς ἀχαριστίας τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ἀ θ η ν α ῖ κ ὸ ς Τ ῦ π ο ς : Ἀλλά, ὅταν, ἐν μέσῳ τοιαύτης δηλητηριασμένης ἀτμοσφαιράς ἐνεφανίζετο ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης οἱ ἐπίσημοι Γάλλοι ἐξεδήλωναν ὄχι μόνον συμπάθειαν, ἀλλὰ καὶ θαυμασμὸν πρὸς τὸν Ἡγέτην τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ δὲ γαλλικὸς τύπος ἐξεδήλωνε, μαζί μὲ

τὸν θαυμασμό, ἀγάπην καὶ στοργὴν πρὸς τὸν ἐκ Κρήτης Μεγάλο Πρωθιεράρχη.

Ἄλλά, ἀντιθέτως, ὁ Ἀθηναϊκὸς Τύπος, ὁ ὑπηρετῶν τὸ καθεστῶς τῆς φιλοκαϊζερικῆς Ἀπολυταρχίας, ὠργιάζεε ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὴν πολιτικὴν τοῦ καταψηφισθέντος «προδότη».

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ὁμογενεῖς τῆς Κοινότητος τῶν Παρισίων ἦσαν ἐν μεγάλῃ ἀναλογίᾳ ὄπαδοι καὶ θαυμασταὶ τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης. Μερικοὶ ὁμῶς ἀνεθεμάτιζαν τὸν δημιουργὸν τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν «Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν» ὡς «προδότην».

Οἱ φιλελεύθεροι καὶ οἱ ὀλίγοι ἀντίθετοι συζητοῦσαν ἄλλοι στὰ σοβαρὰ καὶ ἄλλοι καταφεύγοντες εἰς πατροπαράδοτο ἑλληνικὸ χιουῦμορ.

Οἱ θαυμασταὶ τοῦ Πατριάρχου. — Οἱ ὀλίγοι ἀντίθετοι τῆς ἑλληνικῆς παροικίας τῶν Παρισίων, ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ φιλοβασιλικὸ καθεστῶς, ὠμιλοῦσαν μὲ ἀσέβεια καὶ ἐναντίον τοῦ θριαμβεύοντος Πατριάρχου. Ἀπαντῶντες οἱ πιστοὶ ὄπαδοι καὶ θαυμασταὶ ἐδίδασκαν σεβασμὸν καὶ εὐκοσμίαν πρὸς τοὺς παρεκτρεπομένους. Καὶ ἐτόνιζον: Μὲ αὐτὰς τὰς ὕβρεις καὶ τὴν φρίκην τῆς ἀκολασίας τῆς γλώσσας συντελοῦμεν εἰς τὴν περαιτέρω διαφθορὰν τοῦ λαοῦ, ἐθιζόμενον νὰ μὴ σέβεται καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς κορυφὰς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἄλλοτε, ὡς ἐτονίζετο, τὸ ὄνομα «Πατριάρχης» προκαλοῦσε ἓνα ἀπεριόριστο σεβασμὸν. Ἦτο κάτι σὰν οὐράνιο. Σήμερα, ὁμῶς, μὲ τὸν πολιτικὸν κομματισμὸν καὶ τὴν ἀκολασίαν τῶν ὕβρεων καὶ μὲ τίς βδελυρότητες τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κυβερνητικοῦ Τύπου διδάσκομεν τὸν δυστυχημένον Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι Πατριάρχης θὰ εἴπη ἓνας μέγας κακοποιός, ἓνας ἀρνησιπατρις. Καὶ καλὰ ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία τὸν ἔχει καθαιρέσει, τὸν ἔχει ὑποβιάσει εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν, διαταχθῆ δὲ ὅπως συλληφθῆ ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία διὰ νὰ ἐγκλεισθῆ, ἐφ' ὄρου ζωῆς εἰς ἓνα Μοναστήρι τῶν Στροφάδων! καὶ ἀποτίσῃ τὴν ποινὴν τῶν ἰσοβίων σωματικῶν περιορισμῶν!

Ἡ χιουμοριστικὴ συνέχεια. — Περαιτέρω οἱ χιουμοριστὲς συζητῆται εἰς τὸ Παρίσι συνέχισον: Ἐχομεν ἐξεγείρει ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν Ἱεραρχίαν τῶν Νέων Χωρῶν τῆς Ἑλλάδος. Συνεμαχήσαμεν δὲ καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς διὰ νὰ μὴ ἐπιτραπῆ ἢ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀποβίβασις τοῦ καθηρημένου Μοναχοῦ Μελετίου, αὐτοῦ τοῦ ὄπαδοῦ τῆς καταλυθείσης Κυβερνήσεως τοῦ ἐκ Κρήτης «Προδότη», ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὴν Μεγάλῃ Ἑλλάδα τῶν «Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν». Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ συλλάβῃ τέτοιο προδοτικὸ σχέδιον ὁ ἀλιτήριος. Εὐτυχῶς τὸν ἔχομεν καταμανρίσει εἰς τὰς ἐκλογάς. Καὶ ἐφέραμεν, ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις τὸν βασιλῆά μας, πού νὰ ζήσῃ ἑκατὸν χρόνια πρὸς δόξαν τοῦ Ἔθνους!

Συνέχεια χιουμοριστικῶν συζητήσεων στὸ Παρίσι. — Ἄλλὰ ἡμεῖς πού ἔχομεν μαχηνευθῆ ὄλα τὰ μέσα πρὸς ἐξόντωσιν

αὐτοῦ τοῦ καθηρημένου, ἤδη Μοναχοῦ Μελετίου, αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος, ἀφοῦ ἐξεπόρθησε τὰ «Μέλαθρα» τῶν ἰσχυρῶν τῆς Γῆς, ἦλθε μετὰ τὴν Ἀγγλία καὶ ἐδῶ εἰς τὸ Παρίσι καὶ ἐπολιόρκησε καὶ ὅλους τοὺς ἐπισήμους τῆς Γαλλίας. Ἐπολιόρκησε καὶ αὐτὴν τὴν Γερουσία καὶ τὴν κατοικία τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Ξεσήκωσε δὲ καὶ ὅλο τὸ Παρίσι, μέσω τῆς λεγεῶνος τῶν Γάλλων δημοσιογράφων, τοὺς ὁποίους ἐκίνητοποίησε εἰς ἐπιστράτευσιν, εἰς γενικὴν ἐπιστράτευσιν ὑπὲρ τοῦ μεγάλου «προδότη» τοῦ Κρητικοῦ συμπατριώτη του.

Ἀντιθέτως, δι' ἡμᾶς ποῦ κυβερνοῦμε τὴν «δημοκρατικὴν» Ἑλλάδα δὲν δίδει προσοχὴν κανένας! Μᾶς ἔχουν κλείσει πάντα τὶς ἐπίσημες θύρες. Τὸν βασιλιᾶ μας, ποῦ εἶναι γραμμένο ἀπὸ τὶς ἐθνικὲς προφητεῖες ὅτι «θὰ στεφανωθῆ εἰς τὴν Ἁγία Σοφία τοῦ Βυζαντίου» δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι Σύμμαχοι. Οἱ διπλωματικοὶ μας ἀντιπρόσωποι εἰς ὅλες τὶς πρωτεύουσες περνοῦν μόνον ἀπὸ μακρὰν καὶ μετροῦν τὶς ἐξωτερικὰς σκάλες τῶν ὑπουργείων τῶν Ἐξωτερικῶν! Αὐτὰ τὰ μεγαλεῖά μας.

Π ἄ ν ε χ α μ ἔ ν α ὄ λ α. — Ἡ συνεχιζομένη εἰς τὸ Παρίσι «χιουμοριστικὴ» συζήτησις ἐτόνισε καὶ αὐτὰ ἐναντίον τοῦ «Προδότη». Δάνειο δὲν μᾶς δίδει κανένας! Καὶ θὰ ἀναγκασθῶμε νὰ βάλουμε χέρι, βιαίως, εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τούλάχιστον ἂν μπορούσαμε νὰ κερδίσωμεν εἰς τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσι χαλάλι. Ἀλλὰ δυστυχῶς τίποτε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν. Διότι τὰ πνεύματα τῶν ἰσχυρῶν τῆς Γῆς, τῶν νικητῶν τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου εἶναι νὰ μᾶς διώξουν ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσία, ἀπὸ τὸν Πόντο καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη! Καὶ ἔτσι θὰ πᾶνε χαμένα καὶ τὰ αἵματα τῶν πενήντα χιλιάδων θυμάτων (50.000) καθὼς καὶ τὰ δισεκατομμύρια τῶν οικονομικῶν θυσιῶν! Μαῦρα ὄλα! Μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου 1920 ἦρθαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν διότι εἴχαμεν δηλώσει εἰς τὸν ταλαίπωρον λαὸν ὅτι: ἐὰν καταψηφίσουν τὸν «Προδότη» ἡμεῖς θὰ κλείσωμεν ἀμέσως «εἰρήνην» εἰς τὴν χώραν μας. Καὶ θὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Πρὸ παντὸς θὰ φέρωμεν, τὸ ταχύτερον, εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν τὰ στρατευθέντα παιδιὰ μας ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν. Εἰρήνη καὶ εὐτυχία καὶ ὄλα τὰ ἀγαθὰ. Αὐτὲς ἦσαν αἱ ἐπαγγελίαι τῆς νέας Κυβερνήσεως τῶν «Μεγάλων Ἀνδρῶν».

Ἐ μ α υ ρ ο φ ὄ ρ ε σ α ν ὄ λ ε ς ο ἱ μ η τ ἔ ρ ε ς. — Ἡ συνεχιζομένη χιουμοριστικὴ συζήτησις εἰς τὸ Παρίσι μεταξὺ φιλελευθέρων καὶ ἀντιθέτων: Ἀλλὰ ἀντὶ εἰρήνης, ἣ ὁποία ἐξησφαλίζετο ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἀλιτήριου ἐκ Κρήτης Πρωθυπουργοῦ, ἡμεῖς διαιωνίζομεν τὸν πόλεμον καὶ δὲν γνωρίζομεν πόση θὰ εἶναι ἡ διάρκειά του.

Αὐτὰ ἔλεγαν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922 εἰς τὸ Παρίσι οἱ Ἐνθωσωτῆρες ποῦ καταπολεμοῦσαν καὶ τὸν Πατριάρχην τὸν Κρητικόν, τὸν συμπατριώτη τοῦ «προδότη». Καὶ ἔλεγαν ἀκόμη μὲ τὴν ταραγμένην σκέψιν τους: Καὶ δὲν γνω-

ρίζομεν ἀκόμη πόση θὰ εἶναι ἡ διάρκεια αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Κατωρθώσαμεν ὅμως νὰ μαυροφορέσουν ὅλες οἱ μαννάδες εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐνῶ αὐτὸς ὁ «Προδότης» πολεμήσας εἰς τὸ πλευρὸ τῶν Συμμάχων ἀπὸ τὸ 1916 ἕως τὸ 1920 εἶχε μόνον 2.000 φονευμένους καὶ 5.000 τραυματίας τῶν ἐκστρατειῶν τῆς Μακεδονίας, Οὐκρανίας, τῆς Θράκης καὶ Μ. Ἀσίας καὶ διὰ τῶν συνθηκῶν Νεϊγὺ καὶ Σεβρῶν, κάτωθεν τῶν ὁποίων ἔθεσαν τὰς ὑπογραφάς των οἱ ἠττημένοι καὶ οἱ Νικηταὶ Σύμιαχοι, ἡμεῖς (οἱ Ἑθνοσωτῆρες) μὲ θυσίας 50.000 ἀνδρῶν, δηλαδὴ ἑπταπλασίας καὶ μὲ ἕξοδα πολλαπλάσια, ἀγωνιζόμενοι τώρα ἐπὶ 17 μῆνες, καὶ κατωρθώσαμεν νὰ χάσωμεν τὴν Βόρειον Ἡπειρον, νὰ λησμονηθοῦν τὰ δικαιώματά μας εἰς τὰ Δωδεκάνησα καὶ νὰ καταδικασθῶμεν εἰς τὴν ἐκκένωσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης, διότι ἐμείναμεν χωρὶς φίλους καὶ χωρὶς συμμάχους. Μέσα δὲ εἰς αὐτὰ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐνοικιάσωμεν καὶ νὰ τὸν ἐπιτάξωμεν ἕνα τέτοιον Πατριάρχη καὶ νὰ τὸν στείλωμεν ὡς προπαγανδιστὴν, εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διὰ νὰ κάμῃ κατὰ τρόπον ὑπέροχον, ἐκεῖνο πού ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν, ἡμεῖς οἱ ἀποδιοπομπαῖοι πού δὲν θέλουν νὰ μᾶς βλέπουν οὔτε ζωγραφιστοὺς οἱ σημερινοὶ κριταὶ τῆς δυσμοίρου Ἑλλάδος. Αὐτὲς ἦσαν οἱ εὐθύνες των ἀπέναντι τοῦ ἀγωνιῶντος ἑλληνικοῦ κόσμου.

Δυστυχῶς ὅμως δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνίκησεν ὄχι ὁ πρωθυπουργὸς Γούναρης, ἀλλ' ὁ Κομματάρχης καὶ εἶπαν: Ὅχι, αὐτὸν τὸν Βενιζελικὸν Πατριάρχη θὰ τὸν πολεμήσωμεν μέχρις ἐξοντώσεως! Αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος εἶναι γνήσιος ὄπαδὸς τοῦ Προδότη, ὁ ὁποῖος διέπραξε τὸ ἀνοσιούργημα νὰ ἐξωθήσῃ τὰ ὄρια τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὄροσειρῶν τοῦ Μικρασιατικοῦ Ταύρου. Ὅχι! Θὰ τὸν πολεμήσωμεν, ἀδυσωπῆτως, μέχρι τελικῆς καταστροφῆς. Τὸ ὅτι θριαμβεῦει ὡς Ἀπολογητῆς τῶν Ἑλληνικῶν Δικαίων εἰς τὸ Λονδίνο καὶ εἰς τὸ Παρίσι τοῦτο εἶναι δι' ἡμᾶς ἕνας ἐπὶ πλέον λόγος νὰ μὴ τὸν ἀφήσωμεν ἤσυχον τὸν ἀλιτήριον.

Τότε δὲ ἕνας τραυματίας αὐτοεξόριστος ἀξιωματικός, παραμένων εἰς τὸ Παρίσι ἐφώνησε μὲ στεναγμὸν: Νὰ διατὶ μὲ αὐτὴ τὴν ἑλληνοκτόνον φαγωμάρα χάνομεν τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα τῶν Δύο Ἡπειρῶν καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν.

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Ὁ Πατριάρχης μετὰ τὴν ἀγόρευσίν του εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν ὑποδέχεται τὴν Ἑλληνικὴν τῶν Παρισίων Παροικίαν. — Ἡ συγκινητικὴ ὁμιλία τοῦ σπουδαστοῦ κ. Βασιλείου Εὐθυμίου, τοῦ μετὰ ταῦτα Πρωθυερέως τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Νέας Ἐόρκης. — Αἱ μετὰ ταῦτα συνομιλίαι τοῦ Πατριάρχη μὲ τοὺς Γάλλους ἐπισήμους, τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τοὺς πρώην Πρωθυπουργοὺς κλπ.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὑποδέχεται τὴν Ἑλληνικὴν παροικία τῶν Παρισίων. — Ἐρωτηθεὶς ἀπήντησε μὲ γλῶσσαν βιβλικήν. — «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνας». — Τὸ ἐθνικὸ δρᾶμα. — Ἐξ ὀνόματος τῆς ἀκαδημαϊκῆς Νεολαίας ὠμίλησε ὁ φοιτητὴς κ. Β. Εὐδυμίου, κατασυγκινήσας τὴν ὁμήγουριν.

Ἀπεχωρήσαμεν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν καὶ ἀφήσαμεν ἐκεῖ τὸν θανατάσιον ἐκεῖνο φιλέλληνα τὸν Αὐγουστο Γκωβαῖν, τὸν ὁποῖον περιέγραψα ὡς τύπον βυζαντινοῦ Ἁγίου. Τὸν ἀφήσαμεν ἐκεῖ νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν λόγον του ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ Γκωβαῖν θὰ ὠμιλοῦσε — μετὰ τὸν Πατριάρχην — ἐπὶ μίαν ὥραν ἐνώπιον τῶν γενειοφόρων πατέρων τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας περὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Χριστιανῶν τῆς Κιλικίας, τοὺς ὁποίους ἡ Γαλλία διὰ τῆς ἐπονειδίστου Γαλλο-Κεμαλικῆς Συνθήκης ἐγκατέλειπεν εἰς τὸ ἔλεος τῶν παλαιῶν σφαγέων. Ἐπρόκειτο περὶ μεγάλου αἵσχους.

Ὁ Γκωβαῖν τοὺς τὰ ἔφαλε μὲ δύναμιν, ὅπως ἐμάθαμεν κατόπιν καὶ συσχέτισε τὰ δεινοπαθήματα τῶν ἐν Κιλικίᾳ Ἀρμενίων καὶ τῶν ἐκεῖ ὀλίγων Ἑλλήνων πρὸς ἐκεῖνα πού μέλλουν νὰ συμβοῦν καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ἐὰν συνεχισθῇ ἡ ἐπονειδίστη Γαλλικὴ ἐν Ἀνατολῇ πολιτικὴ, ἡ ὁποία σιγματίζει τὰς εὐγενεῖς παραδόσεις τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους.

Μὲ τέτοιο ἠθικὸν σθένος ἐκानτηρίασε τοὺς φιλοτοῦρχους Γερουσιαστὰς ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος φιλέλληνα Αὐγουστος Γκωβαῖν.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ἐξήλθομεν ἀπὸ τὸν κύριον Πυλῶνα τοῦ Λουξεμβούργου, τοῦ ἀξιοθαυμάστου ἐκείνου Ἀνακτόρου τῆς βασιλείσης Μαρίας τῶν Μεδίκων.

Ὅταν ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, μᾶς ἐπερίμενε κόσμος πολὺς ἀμφοτέρων τῶν φύλων νὰ ἰδοῦν τὸν Πατριάρχην, διότι τοὺς εἶχεν ὀρίσει τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης νὰ τοὺς δεχθῇ ὅλους. Οἱ Ἕλληνες τῶν Παρισίων εἶχαν πλημμυρίσει τὸ ξενοδοχεῖο Μαζέστικ καὶ ἐπερίμεναν ἐναγωνίως, ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ὥραν. Ἐγνώριζαν ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων εἶχε προσκληθῆ νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ ξενοδοχεῖο ἐπήγαμεν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν μεγάλην Αἴθουσαν ὅπου ἐπερίμεναν οἱ ὁμογενεῖς μας. Ἦσαν Ἕλληνες ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Πελοποννήσιοι καὶ Στερεολαδίται, Ἠπειρώται καὶ Μακεδόνες καὶ Θραῖκες. Καὶ Μικρασιάται καὶ Νησιῶται. Καὶ Ἕλληνες τῆς Διασπορᾶς. Συνεκεντρώθησαν ὅλοι νὰ φιλήσουν τὸ χεῖρ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Θείας Προνοίας καὶ νὰ ἀκούσουν ἀπὸ Αὐτὸν ἓνα λόγον παραμυθίας ὅτι τὰ πράγματα τῆς ἀγωνιώσης Πατρίδος θὰ εἶναι παρήγορα.

Ἡ συγκίνησις τοῦ Πατριάρχου. — Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Με-

γάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κατασυγκινημένος διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ἐκλεκτῆς συγκεντρώσεως, μὲ πόνον ψυχῆς, τὸν ὁποῖον ἀπεκόμισεν ἀπὸ ὅσα ἀντελήφθη εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν, ἔλαβε τὸν λόγον. Καὶ εἶπε μὲ γλώσσαν βιβλικὴν περὶ τοῦ τὰ ἐξῆς: Ἀγαπητοί μου. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ ἀντικρούσωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἡ σκληρὰ πραγματικότης εἶναι ὅτι οἱ ἰσχυροὶ τῆς Γῆς τείνουν νὰ μᾶς ἐποξενώσουν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν ἀγώνων μας. Ἐρχομαι αὐτὴν τὴν στιγμήν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν. Τὸ πνεῦμα τῶν σημερινῶν διοικητῶν τῆς Ἑλλάδος εἶναι δυσμενέστατον δι' ἡμᾶς.

Κινδυνεύομεν νὰ καταδικασθῶμεν νὰ ἐκκενώσωμεν ὄχι μόνον τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην. Τόσαι θυαίαι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπολήξουν εἰς τοιοῦτον τραγικὸν τέλος. Οὔτε θὰ εἶναι διατεθειμένος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ἀποδεχθῆ, μοιρολατρικῶς, μίαν τοιαύτην ἐπονείδιστον δι' ἡμᾶς καταδίκην. Θέλω νὰ σᾶς τονίσω ὅτι μετὰ τὰ γεγονότα τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920 ἡ θέσις μας, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κατέστη θλιβερωτάτη, ἵνα μὴ εἴπω τὴν λέξιν ἀπελπιστικὴ. Ἡ κατεύθυνσις τῶν Ἰσχυρῶν τῆς Γῆς εἶναι τοιαύτη ἐναντίον μας — λόγῳ τῶν γνωστῶν πολιτικῶν γεγονότων — ὥστε νὰ ἀναπολήτις εἰς τὴν μνήμην τὴν Οὐλίπιν τοῦ βιβλικοῦ Ἰσραὴλ, ἀγομένου εἰς τὴν δουλωσύνην καὶ κλαίοντας «ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος» διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του.

Ἄλλὰ «θαρσεῖν χρῆ». Ἐγκαρτεροῦντες καὶ ἔχοντες πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν κινδύνων καὶ τῶν αἰτιῶν τῆς ἀπειλουμένης συμφορᾶς, ἄς προετοιμαζώμεθα νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν αἰσιωτέραν αὔριον. Ἄς ἔχωμεν καὶ τὰς ἐλπίδας εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν. Ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ἐπροστάτευε πάντοτε, εἰς τὰς πλέον δεινὰς περιστάσεις, τὸ Ἔθνος, ἄς παρακαλέσωμεν νὰ ἐξαποστείλῃ καὶ αὐθις τὴν βοήθειάν του, διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἄβυσσον τῆς ἀκαταμετρήτου συμφορᾶς. Ἐνώπιον τοιούτων κινδύνων, ἄς μὴ λησμονοῦμεν ὅτι ἔχομεν καθῆκον νὰ εἰρηνεύσωμεν. Αἱ ἀντεγκλήσεις καὶ αἱ διαιρέσεις εἶναι ἐκεῖναι, αἵτινες ἐξασθενίζουσι τὸ Ἔθνος. Ἄς λησμονήσωμεν τὸ παρελθὸν καὶ ἄς ἐπανεύρωμεν ἑαυτοὺς ἐν τῇ Ἀγάπῃ. Ἡνωμένοι ὅλοι, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ δυνηθῶμεν νὰ ἀνακουφίσωμεν τὴν θέσιν τῶν ἀδελφῶν μας, κινδυνευόντων.

Ἄς ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν εἰς τὸν Παντοδύναμον Θεὸν ὅτι αἱ ἐκατόμβαι τῶν ἀδελφῶν μας, αἱ ὁποῖαι, ἀπὸ αἰῶνων μακρῶν, προσφέρονται εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος, ὁ δὲ συγκινήσωμεν αὐτὸν νὰ πέμψῃ ἐξ ὕψους φωτισμὸν εἰς τοὺς Ἰσχυροὺς τῆς Γῆς καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν σωτηρίαν.

Ἦτο τόσον συγκινημένος ὁ Πατριάρχης, βλέπων τοῦτο τὸ δῶμα τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ τοιοῦτος ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, χρωματιζομένης, ὥστε ἐδημιουργήθη ψυχικὴ ἀτμόσφαιρα, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἔμεινε κανεὶς ἀδάκρυτος.

Ἐνας ἐμπνευσμένος φοιτητής. — Τὰς συγκινήσεις τὰς

συνεχίζει ὁ φοιτητὴς τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν κ. Βασίλειος Εὐθυμίου. Ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς εἰς τὰ Ἀκαδημαϊκὰ Ἰδρύματα τῶν Παρισίων σπονδαζούσης ἑλληνικῆς Νεότητος. Ὁ κ. Εὐθυμίου, ἓνας νέος μὲ χαρακτηριστικὰ ὠραία, μὲ πλουσίαν τὴν κόμην του, μὲ μορφὴν, ἀληθινὰ ποιητικὴν, προσεφώνησε μὲ ἔμπνευσμένα λόγια τὸν μαρτυρικὸν Πατριάρχην. Ὁ κ. Εὐθυμίου ἀπήγγειλεν ἓνα κομποτέχημα καὶ ἠρμήνευσε τοὺς παλμοὺς τοῦ Πανελληνίου ὅταν ἔλεγεν ἐπὶ λέξει: «Μετὰ τὴν Ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ σκλαβωμένη Ἑλληνικὴ Φυλὴ εἶχε στρέψει τὴν προσοχὴν της εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τὸ σεμνὸν ράσον εἶχεν ἀντικαταστήσει τὴν χρυσοσφαιαντὸν Ἀλουργίδα καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Κλῆρος, ἔχων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην του, μετεβίβασε παντοῦ τὴν πνοὴν τῆς Ὁρθοδόξου θρησκείας καὶ τῆς πίστεως καὶ μετέδιδεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Γένους τὴν γλυκεῖα ἐλπίδα ὅτι τὸν Γολγοθᾶν αὐτὸν θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Ἐθνικὴ Ἀνάστασις.

Οἱ αἰῶνες περνοῦσαν. Καὶ ἐνῶ ὅλοι ἐνόμιζαν ὅτι ὁ ἀκάνθινος στέφανος ἐτέθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, τὸ Πατριαρχεῖον κρατοῦσε στερεὰ τὴν Κιβωτὸν τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν παραδόσεων. Καὶ δὲν λιποψυχοῦσε. Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται. Δακρυσιμένα τὰ μάτια τοῦ Ἑλληνισμοῦ στρέφονται καὶ σήμερον εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιώτητα. Ἡ ἐκλογὴ Σας εἰς τὸν περιλαμπρον τῶν Φωτικῶν καὶ Γρηγορίων θρόνον θὰ χαιρετισθῇ παντοῦ ὡς προάγγελος αἰσιωτέρων ἡμερῶν. Ἐντείνε, λοιπόν, καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε. Ἡ Ἐκκλησία εὗρε τὸν Ἀρχηγὸν της καὶ ἡ Πατρίς τὸν παρήγορόν της, ὁ ὁποῖος θὰ στεριέψῃ τὴν πηγὴν τῶν δακρύων της. Τῆς γενικῆς ταύτης χαρᾶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ ἀμέτοχος ἡ Νεολαία τῶν Παρισίων καὶ διὰ τοῦτο οἱ φοιτηταὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν μὲ ἐπεφόρτισαν νὰ γίνω διερμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων των. Εὐνόητος εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός των, Παναγιώτατε, ὅταν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὴν ψυχολογικὴν στιγμήν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται. Ἐνῶ πρὸ ὀλίγου χρόνου ἡ ἀγνή φιλοπατρία τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, συνδυασθεῖσα μὲ τὴν ὑπέροχον μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τῆς φυλῆς, ὠδήγει τὸ ἱερὸν Λάβαρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔμπρὸς εἰς τὰ τεῖχη τῆς Πόλεως καὶ αἱ ἱεραὶ σκιαὶ τοῦ τελευταίου τῶν Παλαιολόγων ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γρηγορίου ἀπὸ τῆς κλειστῆς Πύλης τῶν Πατριαρχείων, περιέμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν νὰ εἰσέλθῃ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εἰς τὴν Πόλιν τῶν ὀνείρων μας, αἴφνης ἡ μαύρη μοῖρα ἐφθόνησε τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκτοτε δέ, ἡ μὲν μαρτυρικὴ Φυλὴ, ἄλυσσοδεμένη, εὐρίσκεται εἰς τὸν «Καύκασον τοῦ Πόνου» καὶ τῆς Συμφραῶς, ἀναμένουσα εἰς μάτην τὸν Ἡρακλῆ, τὸ δὲ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὴν ξένην νὰ ἐξυβρίζεται καὶ θεωρῆται ὡς πέτρα τοῦ σκανδάλου, διὰ τοῦτο, Παναγιώτατε, ἡ ἐκλογὴ Σας ἤλθεν ὡς «ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ» διὰ νὰ ἀνακουφίση, κάπως, τοὺς ἔθνικούς μας πόνους. Εἶθε, λοιπόν, καθὼς εἰς ἄλλα προπύργια τοῦ Ἑλληνι-

σμοῦ ἐδείξατε ἱερόν ζῆλον ἀπαράμιλλον, οὕτω καὶ σήμερον, κληθέντες εἰς τὴν ἱψίστην βαθμίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, νὰ φανήτε ἀντάξιος τῶν Μεγάλων Πατριαρχῶν ἡμῶν, νὰ πραγματοποιήσετε τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη τῆς μαρτυρικῆς μας Φυλῆς καὶ νὰ ἀποπερατώσετε τὴν διακοπεῖσαν — τὸ 1453 — Λειτουργίαν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν».

Αὐτὰ τὰ ποιητικώτατα λόγια εἶπεν ὁ ἐμπνευσμένος φοιτητής, τὰ ὅποια ἔκαμαν τοὺς παρισταμένους νὰ ἀναλυθοῦν εἰς ἱερὰ δάκρυα.

Τόσον ὁ Πατριάρχης ὅσον καὶ οἱ ὁμογενεῖς οἱ συγκεντρωμένοι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ματζέστικ, συγκινημένοι βαθύτατα συνεχάρησαν τὸν ἐμπνευσμένον φοιτητὴν διὰ τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ἀγόρευσιν.

Ὁ κ. Βασιλείος Εὐθυμίου μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν του ἤλθεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Διετέλεσε Καθηγητὴς εἰς τὴν Θεολογικὴν μας Σχολήν, ἐλάμπρυνε δὲ ὡς Πρωθιερεὺς τὴν Ἁγία Τριάδα τῆς Νέας Ὑόρκης.

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Τιμητικαὶ ἐκδηλώσεις πρὸς τὸν Πατριάρχην ἐκ μέρους τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ν. Πολίτη. Προσκεκλημένοι καὶ ὄλοι οἱ αὐτοεξόριστοι συνεργοὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μεγαλείου. — Σπουδαῖες καὶ ἀποκαλυπτικῆς συζητήσεις.

Εἰς τὸ μελαθρο τοῦ πρῶην ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν
 Δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου. — Τὰ καλλιτεχνήματα τοῦ Ἀρχοντικοῦ Σπιτιοῦ. — Ἐνας διάσημος Ἑλλήνων ζωγράφος εἰς τὴν Γαλλίαν. — Προσκεκλημένοι καὶ οἱ συνεργοὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μεγαλείου. — Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Στρατηγός, ὁ δαφνηφόρος ἐλευθερωτὴς τῆς Σμύρνης. Καὶ τῆς Ἰωνίας.

Εἰς τὸ προηγούμενον σᾶς ἀνέφερα ὅτι ὁ Πατριάρχης Μελέτιος ἐδέχθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Ματζέστικ, ἐν σώματι, τὴν Ἑλληνικὴν παροικίαν τῶν Παρισίων. Ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων ἀμίλησε μὲ γλῶσσα «βιβλική». Ἦτο τόσον συγκινημένος, βλέπων τὸ δράμα τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ ἦτο τοιοῦτος ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, χρωματιζομένης, ὥστε ἐδημιουργήθη μία ψυχικὴ ἀτμόσφαιρα, μέσα στὴν ὁποίαν δὲν ἔμεινε κανεὶς ἀδάκρυτος.

Σᾶς ἀνέφερα καὶ τὴν ἐμπνευσμένην προσφώνησιν τοῦ φοιτητοῦ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν κ. Βασιλείου Εὐθυμίου, καταγομένου ἐκ Μ. Ἀσίας, ὁ ὁποῖος εἶχε κατασυγκινήσει τὴν συγκέντρωσιν.

Ὁ Πατριάρχης, συγκινημένος καὶ ἀπὸ ὅσα, πρὸ ὀλίγων ὥρῶν ἐλέχθησαν εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν, ὅπου διεφάνη ὁ κίνδυνος νὰ χάσωμεν τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην — ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ μεταβῇ εἰς

τὴν δεξίωσιν καὶ τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ ὁ πρώην Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Νικόλαος Πολίτης, δεξιὸς βραχίων τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Εἰς τὸ δεῖπνον εἶχον προσκληθῆ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοί, διαμένοντες, ὡς αὐτοεξόριστοι, εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσαν.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ κ. Πολίτη.

Ἦτο ἓνα ἀρχοντικό, γωνιαῖο Μέγαρο, εἰς τὴν Λεωφόρον τῶν Ἀπομάχων, ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας Λεωφόρους τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουσης.

Ἐφθάσαμεν ὀλίγον καθυστερημένοι.

Ἦμουν αἱ ἐτοιμοὶ πρὸς περιγραφὴν τοῦ ἀρχοντικοῦ Σπιτιοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν δῶν ἐπρόκειτο νὰ λεχθοῦν καὶ νὰ συζητηθοῦν κατὰ τὴν δραματικὴν ἐκείνη περιόδο τῆς Μεγάλης Ἐθνικῆς Συμφορᾶς.

Ἀπὸ τὸν προθάλαμο ὁσφραίνομαι ὅτι μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ Μέγαρον ὅλα τὰ ἀντικείμενα θὰ ἦσαν τοποθετημένα μὲ καλλιτεχνικὸ αἰσθητήριον. Καὶ πράγματι. Καὶ ἡ Αἴθουσα τῆς Ὑποδοχῆς. Καὶ ἡ Τραπεζαρία. Καὶ ὁ Ἀντιθάλαμος. Καὶ τὰ πάντα ἦσαν τοποθετημένα καὶ στολισμένα ἀπὸ κάποια ψυχὴ, προικισμένη ἀπὸ τὸ λεπτότερον καλλιτεχνικὸ αἰσθητήριον.

Τὰ μάτια μου ἐκόλλησαν ἐπάνω εἰς ἓνα πίνακα ἀνατολικῆς χλιδῆς καὶ ἐμπνεύσεως. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ σίτιστα μαρτυροῦσαν τὴν καλλιτεχνικὴν σφραγίδα καὶ τὴν ψυχὴν ζωγράφου, γνωρίμου εἰς ἔμένα, διότι ἔτυχε νὰ μελετήσω τὰ ἔργα του. Καὶ τὴν ζωὴν του.

Μά, ἐφώνησα, βλέπω νὰ φτερουγίσῃ ἐδῶ μέσα εἰς τὸ σπίτι ὀλόκληρη ἡ ὠραία ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνη, τοῦ Ράλλη. Τὴν ἀναγνωρίζω — ἐτόνισα — καὶ τὴν αἰσθάνομαι. Εἶμαι πολὺ οἰκείος μὲ τὸν χρωστήρα του. Κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς ξενιτεμένους Ἕλληνας δὲν ἔχει μελετήσει ὅπως ὁ Ράλλης, μὲ τόσην περιπάθεια, σκηνῆς ἀπὸ βουνά, ἀπὸ τὰ παλαιὰ Μοναστήρια καὶ ἀπὸ τὴς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας. Ἔχει ἐκθέσει ἔργα του, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ εἰς τὸ «Σαλὸν τῶν Παρισίων» (Salon de Paris). Τὸν Ράλλον — προσέθεσα — τὸν ἀναφέρει μὲ σεβασμὸν καὶ ὁ Γάλλος τεχνοκρίτης, S. Reinach εἰς τὸ βιβλίον του «Αἰολο», πού εἶναι ἡ ἱστορία τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα.

Κυττάξετε — εἶπα — ἐδῶ τὰ ὑποβλητικὰ σίτιστα του. Τοὺς χρωματισμούς των καὶ τὴν πνοὴν τῆς ἰδικῆς του καλλιτεχνικῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία διαχέεται εἰς τοὺς πίνακάς του. Ὅλα αὐτὰ δικαιολογοῦν διατὶ ὁ Ράλλης κατατάσσεται σήμερα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν καλλιτεχνῶν μας, οἱ ὁποῖοι τιμοῦν τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα εἰς τὴν Γαλλίαν. Αὐτὰ ἐτόνισα μὲ ἐνθουσιασμόν.

Ἡ κυρία Πολίτη παρακολουθεῖ μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον τὰ ὅσα ἔλεγα διὰ τὸν ἀείμνηστο Ἕλληνα ζωγράφον. Παρατήρησα δὲ ὅτι κάποια ἀναλαμπὴ

αυταρεσκείας διαχέεται εἰς τὴν μορφὴν τῆς κυρίας Πολίτη. Καὶ ταῦτο χρόνως — πρὸς ἔκκληξή μου — μοὶ λέγει, κατασυγκινημένη: «Αὐτὸς ὁ καλλιτέχνης, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶτε καὶ θαυμάζετε εἶναι ὁ ἀείμνηστος πατέρας μου!»

Τῆς ἔσφιξα, μὲ σεβασμό, τὸ χέρι τῆς, διὰ τὴν καλλιτεχνικὴ μεγαλωσύνη τοῦ πατέρα τῆς, διὰ τὸν ὁποῖον σεμνύνεται ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος.

Τότε εἶχα κατανοήσει διατὶ τὸ σπῖτι ἐκεῖνο μοὶ ἐφάνηκε ὅτι ἦτο σὰν ἕνας Βωμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Τὸ κάθε δὲ ἀντικείμενο ἦτο τοποθετημένο μὲ τὶς δονήσεις αἰσθητικῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Ὑπῆρχε κάποια καλλιτεχνικὴ μορφή ποῦ τὰ ἔξωντάνευε ὅλα μὲ τὴν ἄφωνα λαλιὰ τῆς Ἀρμονίας.

Τώρα ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐκλεκτὴν ὁμήγουριν. Ὁ πρῶν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ν. Πολίτης, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ δεξιὸς βραχίον τοῦ Ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, μὲ μεϊδιάμα ποῦ ἐπρόδιδε ψυχὴ ὠραία, εἶναι ὁμιλητικὸς πρὸς ὄλους. Εἶχαν προσκληθῆ εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου δεῖπνο ἀρχετοὶ θαυμασταὶ τοῦ πνευματικοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀλυτρώτων. Ἦσαν: Ὁ κ. Κωνσταντινίδης, μέλος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ κ. Ἰωάννης Λαμβέργγης, συνεργάτης τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, ὁ ὁποῖος διετέλεσε καὶ ἀφωσιωμένος συνεργάτης τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ὁ κ. Γρηγόριος Τριανταφυλλίδης, τὸν ὁποῖον ἀργότερα ὁ Πατριάρχης, ἄμα φθάσαμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη, τὸν ἐτίμησε μὲ τὸ ὄφρικιον τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὸ δεῖπνο εἶχε προσκληθῆ καὶ ὁ ἐφημέριος τῆς ἐκεῖ κοινοτικῆς ἐκκλησίας Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Βασιλάκης.

Φυσικὰ ἦσαν προσκεκλημένοι καὶ οἱ εἰς τὴν Γαλλικὴ πρωτεύουσα Ἕλληνες ἐπίσημοι, παραμένοντες ἐκεῖ σὰν αὐτοεξόριστοι.

Νὰ ὁ Στρατηγὸς Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς Σμύρνης. Ἦλθεν ἐν ἐπισήμῳ στολῇ. Τὰ στήθη του ἦσαν στολισμένα μὲ ἄπειρα διάσημα ἀρετῆς καὶ ἀνδρείας. Ὁ στρατηγὸς εἶναι ἕνας ἀφεντάνθρωπος. Νομίζετε ὅτι ἔχει ψυχὴ σὰν ἑνὸς μεγάλου παιδιοῦ. Ὁ δαφνηφόρος στρατηγός, μαζὶ μὲ τὴν ἀγάπη, σᾶς ἐμπνέει καὶ εἰλικρίνεια καὶ ἐμπιστοσύνη.

Νὰ καὶ οἱ παλαίμαχοι πρῶνι πρεσβευταὶ ποῦ ἔχουν συνδεθῆ μὲ τὰ περασμένα ἔθνικα μεγαλεῖα. Ἦταν οἱ κύριοι Ἄθως Ρωμᾶνος τῶν Παρισίων καὶ Δημήτριος Κακλαμάνος τοῦ Λονδίνου. Ὁ κ. Ρωμᾶνος ἔχει κατατομὴ ἀρχοντικὴ. Τώρα ποῦ τὸν εἶδα, δεύτερη φορὰ, τὸ πρόσωπό του μοῦ ἐφάνη περισσότερο γαλήνιο, εἰς τὸ ὁποῖον διεχέετο ἡ ἔκφρασις κάποιας ἱκανοποιήσεως. Νὰ προήρχετο, ἀρα γε αὐτὴ ἡ ἔκφρασις ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ Πατριάρχου, εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ ὁποῖου ἔβλεπε τὴν ἀρχὴν τοῦ τέλους τῆς ἐπονείδιστης ἔθνικῆς περιόδου;

Ὁ κ. Δημήτριος Κακλαμάνος, τοῦ Λονδίνου, ραφινᾶτος, ροδόχρους,

ἐλαμπεν ἀπὸ ὑγείας. Ἡ ψυχὴ του — ψυχὴ καλλιτέχνου — ἐξακολουθοῦσε νὰ διαχέη ἓνα πόνο βαθύν, ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἓνα ἀφάνταστο μεσουράνημα, κατηντήσαμεν εἰς αὐτὴν τὴν σημερινὴν ἐπονείδιστη θέσιν. Ταράσσεται καὶ παθαίνεται ὅταν τοῦ ἀνοίξης ὁμιλία, πὺ τοῦ ἐνθυμίζει τὰ σημερινὰ ἐρείπια τῆς ἐθνικῆς ἀδοξίας. Νὰ καὶ ὁ κ. Ρέπουλης. Ὑπῆρξεν ὁ Μέντωρ τοῦ ἀθανάτου Δημιουργοῦ, πὺ ἐγέννησεν ἡ ἡρωϊκὴ Κρήτη. Ἡ μορφὴ τοῦ Ρέπουλη ἐμπνέει. Ὑψηλόσωμος, εὐσταλής, μὲ ὠραῖο, εὐρὺ μέτωπο. Εἰς τὸ πρόσωπο βλέπεις βαθεῖα τὰ ἴχνη τῆς δδύνης τῆς ποιητικῆς του ψυχῆς. Ἐκαμα κάποιον ἐρώτημα εἰς αὐτὸν τὸν ἐξαισιο τοῦ λόγου καλλιτέχνην καὶ ἐπῆρα ἀπάντησιν, ἡ ὁποία μοὶ ἐφάνηκε σὰν τρικυμία.

Ὁ Ρέπουλης γράφει Ἀπομνημονεύματα. Αὐτὰ δέ, νομίζω, ὅτι θὰ εἶναι ὁ πιστότερος καθρέπτης αὐτῆς τῆς περιεργοτάτης περιόδου τὴν ὁποίαν διερχόμεθα μὲ τὴν δραματικὴ «καταστροφὴ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν».

Ὁ κ. Ρέπουλης, χάριν τοῦ ἔργου του, μοῦ ἐζήτησε καὶ τοῦ ἔδωκα δλόκληρο τὸ αὐθεντικὸ κείμενον τῶν τρομακτικῶν πρὸς τὸν Πατριάρχην ἀνακωνώσεων τοῦ Λούδ Τζῶρτζ, τοῦ λέοντος τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὅτι, λόγῳ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ πάθητε τὰ ὅσα ὑπέστητε τὸ 1453! Καὶ ἔτσι εἶχαν ἐπαληθεύσει αἱ προβλέψεις τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ μὲ τὴν καταστροφὴ καὶ τὸν χαμὸν τοῦ Πόντου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Ὁ κ. Νεγρεπόντης, προσκεκλημένος εἰς τὸ δεῖπνον, ἦτο ὁ ὠραιότερος ὄλων. Σπόρτης σὲ ὅλα του.

Ἡ Κυρία Ν. Πολίτη, μὲ τὴν καλλιτεχνικὴ ψυχὴ, ἀθρόα, μὲ σκέψεις βαθεῖες, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ εἰς τὸ οἰκογενειακὸ της βασιλεῖο, μᾶς καλεῖ νὰ λάβωμεν θέσεις εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου ἀρχίζουν συνομιλίαι, μεγάλης ποιικιλίας. Τὸ μέρος τῶν πλέον ἐνδιαφεροσῶν συζητήσεων, ἀξίζει, νομίζω, ἰδιαιτέρας ἀναγραφῆς. Κυριαρχοῦσαν δὲ αἱ ἀπόψεις καὶ αἱ διηγήσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Αἱ διηγήσεις τοῦ Πατριάρχου διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς. — Οἱ θρίαμβοι τῆς ξενιτεμένης ὁμογενείας. — Ἡ πρόδοδος καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑποπου. — Τὴν κηδεῖα τῆς μεγαλυθυθείας Ἑλλάδος τῶν Πέντε Θαλασσῶν τὴν ἐφοβοῦντο οἱ συγκεντρωμένοι, οἱ συνεργάται τοῦ ἀθανάτου ἐκ Κρήτης ἐθνικοῦ Δημιουργοῦ.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Αἱ λεπτομερεῖς διηγήσεις του.— Κατόπιν οἱ αὐτοεξόριστοι ἐπίσημοι "Ἕλληνες συζητοῦν διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῆς «Μεγάλης Ἑλλάδος». — Τὸ θανάσιμον μῖσος τῆς Γαλλίας. — Αἱ ἀποκαλύψεις ἐνὸς Γάλλου ἐπισήμου, πλανωμένου.

Εἰς τὸ προηγούμενον σᾶς ἀνέφερα ὅτι ὁ κ. Ν. Πολίτης, πρῶν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ συντελεστὴς καὶ συνεργάτης τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Δύο Ἠπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν, προσεκάλεσεν εἰς δεῖπνον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον τὸν Δ'. Εἶχαν προσκληθῆ καὶ ἄλλοι αὐτοεξόριστοι πολιτικοί, καθὼς καὶ ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς Σμύρνης στρατηγὸς Λεωνίδας Παρασκευόπουλος.

Σᾶς περιέγραψα καὶ τὰ καλλιτεχνήματα ποῦ ἐστόλιζαν τὸ ἀρχοντικὸ ἐκεῖνο Μέλαθρον.

Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Δείπνου ὁ πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων ὠμίλησε διὰ πολλὰ ἐνδιαφέροντα ζητήματα. Ἐκάθητο μετὰ τῆς κυρίας Πολίτη καὶ τοῦ πρῶν ἐν Λονδίῳ πρεσβευτοῦ κ. Κακλαμάνου.

Ὁ Πατριάρχης διηγεῖτο κυρίως διὰ τὰ θαύματα τῆς Ἀμερικανικῆς δραστηριότητος. Διὰ τὴν ἐν γένει ζωὴν τοῦ Νέου Κόσμου, τὴν τόσον διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Εὐρώπης. Ὁμιλοῦσε μὲ κῦρος. Διότι εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀμερικὴν δύο φορές. Πρῶτον τὸ 1918, ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν. Ἦλθε νὰ ὀργανώσῃ τὰς Ἑλληνοαμερικανικὰς Κοινότητας. Τότε εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῆ μέγα μέρος τῶν Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας. Ἐπομένως ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίξῃ ὅλα, σχεδόν, τὰ ζητήματα καὶ τὰ προβλήματα τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Τὴν σύνθεσιν αὐτῆς. Καὶ τὰ παντοῖα αὐτῆς προβλήματα. Τὴν λειτουργίαν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ τὴν κατ' ἐξοχὴν πρακτικὴν αὐτῶν μορφήν. Τὴν δημοσίαν δρᾶσιν τῆς Ἀμερικανίδος, μετεχούσης ἐνεργητικῶς εἰς τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τοῦ Νέου Κόσμου.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἐκλεκτῆς ἀηγύρευος καθίστατο ζωηρότερον ἐκ τῶν σπουδαίων ἐκεῖνων Πατριαρχικῶν διηγήσεων περὶ τῶν Ἀμερικανικῶν περιέργων θαυμάτων.

Κατὰ τὰς στενογραφικὰς σημειώσεις μου ὁ Πατριάρχης ὠμιλοῦσε ἀκόμα καὶ διὰ τὰ τεράστια μηχανικὰ ἔργα. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας καὶ Βιομηχανίας. Διὰ τὴν δενδροκομίαν καὶ πτηνοτροφίαν. Διὰ τὰς ἀνακαλύψεις καὶ διὰ τὰς ἐν γένει μεθόδους, τὰς ἐφαρμοζομένας εἰς ὄλας σχεδόν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἀμερικανικῆς ἐνεργητικότητος.

Τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν.—

Οἱ ἀκροαταὶ ἠρώτησαν νὰ μάθουν, εἰδικώτερα, διὰ τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος εἶχε μελετήσει τὰ πάντα — ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν τὸ 1918 καὶ κατόπιν τὸ 1921 ὡς αὐτοεξόριστος Μητροπολίτης καὶ πάλιν τῶν Ἀθηνῶν — ἐτόνισεν ὅτι οἱ ὁμογενεῖς τοῦ Νέου Κόσμου, μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἀμερικὴν, συνήθως ἄνευ πολλῶν εὐνοϊκῶν καὶ ἄλλων πνευματικῶν ἐφοδίων, κατορθώνουν, πολὺ γρήγορα, ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, νὰ μετασχηματισθοῦν εἰς ἐπιζήλους παράγοντας. Καί, συνήθως, ἀγωνιζόμενοι εἰς τὰς ἐργασίας των μὲ μετανάστας ἄλλης ἐθνικότητος, κατορθώνουν νὰ ἔρχονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν προόδων μὲ τὴν δύναμιν τῶν προγονικῶν ἀρετῶν. Εἶναι φιλότιμοι. Καὶ φίλεργοι, λιτοὶ καὶ οἰκονόμοι.

Τὸ δὲ ἐνδιαφέρον των διὰ τὰ ζητήματα τῆς γενετικῆς — ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως ὁ Πατριάρχης — εἶναι ζωηρότατον. Ὁ δὲ Ἑλληνοαμερικανικὸς Τύπος — εἶπε — συμβάλλει εἰς τοῦτο, ὡς πρῶτιστος δυναμικὸς παράγων, διατηρῶν ἀκόμητον τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην μακρυνὴν Πατρίδα. Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς, εὐδοκιμῶν ἤδη εἰς διαφόρους πρακτικὰς ἐνασχολήσεις, περὶ τὰ Ἐσθιατόρια, Ἀνθοπωλεῖα καὶ Ζαχαροπλαστεῖα — ἤρχισε, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, νὰ εἰσελαύνη καὶ εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ ἄλλα ἀνώτερα Ἀκαδημαϊκὰ Ἰδρύματα.

Πτωχοὶ νέοι, κατὰ ἑκατοντάδες εἰς πλείστας Πολιτείας ἐργάζονται τὴν νύκτα καὶ φοιτοῦν τὴν ἡμέραν εἰς Πανεπιστήμια. Καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν, δημιουργοῦν εἰς τὸν Νέον Κόσμον τὰς φάλαγγας τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς ἀριστοκρατίας. Τείνομεν νὰ παρουσιάσωμεν τοιαύτας πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις καὶ τὸ τίμιον ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ καὶ νὰ τρέφωμεν τὴν χρηστὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ νέοι Ἕλληνες ἐπιστήμονες τοῦ Νέου Κόσμου, θωρακισμένοι μὲ τὸ πρακτικὸ πνεῦμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἐρεῦνης καὶ ἐπιστήμης — θὰ ἀρχίσουν νὰ κατέρχονται καὶ εἰς τὴν Πατρίδα διὰ νὰ μεταδώσουν τὸ νέον πνεῦμα καὶ τὰς νέας μεθόδους εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἔχουσαν ἀνάγκην τῶν τέκνων τῆς τούτων πρὸς δημιουργίαν νέων μεθόδων πρὸς πρόοδον. Καὶ εὐημερίαν. Αὐτὰ ἐτόνισε. Καὶ ὁ κόσμος ἤκουε μὲ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον.

Ὅταν ἐτελείωσαν αἱ ἐπιτραπέζιοι συνομιλίαι — μετὰ τὸ δεῖπνον — εἰσῆλθομεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἐκεῖ ἤρχισαν αἱ συζητήσεις ἐπὶ τοῦ φλέγοντος ἑλληνικοῦ ζητήματος.

Ἡ ὁμήγουρις — ἡ συνδεομένη μὲ τοὺς ἀγῶνας διὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς τετραπλασιασθείσης Ἑλλάδος ποὺ ἀγωνιοῦσε διὰ τὴν θλιβερωτάτην τροπὴν ποὺ ἐλάμβαναν τὰ ζωτικὰ ζητήματα — ἤθελε νὰ μάθῃ, ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, τὰ

πρὸ ὀλίγων ὥρων λαβόντα χώραν εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσία, ὅπου εἶχεν ἀναπτύξει ὁ Πατριάρχης τὰς ἑλληνικὰς ἀπόψεις.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στενογραφικῶν σημειώσεων ποῦ εἶχα κρατήσει, ἄρχισα — κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου — νὰ διηγούμαι τὰ διαμειφθέντα, ζωγραφίζων τὰς ἀφηγήσεις μου καὶ μὲ τὰς προσωπικὰς μου ἐντυπώσεις περὶ τῶν μορφῶν καὶ τῆς ψυχολογίας τῶν γενειοφόρων πατέρων τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας.

Ἄνεφερα ἰδιαιτέρως τὸν ἕκτον Γερουσιαστήν, γενειοφόρον, μὲ ρυτιδωμένο πρόσωπο, ὁ ὁποῖος ἠρώτησε: «Καὶ διὰ τὸ Θρακικὸν ζήτημα τί πρέπει νὰ γίνῃ;» Ὁ Πατριάρχης, μὲ ὕψος ἀγανακτήσεως, ἀπήντησε: «Ἐὰν θίξητε καὶ τὸ Θρακικὸν ζήτημα, τότε τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα θὰ λάβῃ τὴν θλιβερωτέραν αὐτοῦ μορφήν. Ἐὰν ἐπιτρέψῃτε νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Τουρκία εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ ὅλας αὐτῆς τὰς δυνάμεις καὶ προεκταθῇ καὶ εἰς τὴν Θράκην, τοῦτο θὰ προϋποθέσῃ καὶ στρατιωτικὴν δύναμιν· τότε, ἀλλοίμονον, θὰ δημιουργήσετε νέας περιπλοκάς καὶ νέους κινδύνους τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης».

Ἐδηλώθη τότε ὅτι καθίστατο πλέον βέβαιον ὅτι ἡ Ἑλλάδα εὐρίσκειται εἰς ἄμεσον κίνδυνον νὰ ἀπολέσῃ ὄχι μόνον τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Θράκην. Διότι ὁ τραγικὸς πρωθυπουργός, ὁ Γούναρης, ὁ ὁποῖος εἶχε διαδεχθῆ τὸν ἐκ Κρήτης «προδότην», εἶχε δώσει, ἐπισήμως, τὴν συγκατάθεσίν του εἰς τὸ Λονδίνο καὶ εἰς τὸ Παρίσι νὰ πράξουν οἱ ἰσχυροὶ τῆς Γῆς ὅτι αὐτοὶ νομίζουν καλλίτερον διὰ τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἀνατολῆς. Συγκατετέθη, πρὸ πάντων, νὰ ἀποχωρήσῃ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Τουρκία εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἀλλὰ παρεκάλει νὰ ληφθοῦν μέτρα προστασίας, ὥστε νὰ μὴ ἐκτεθοῦν εἰς νέας σφαγὰς καὶ ἐξόντωσιν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἄλλοι Χριστιανοὶ τῶν εἰς τοὺς Τούρκους ἐκχωρουμένων πάλιν περιφερειῶν ἐκείνων.

Ἦτο τόσοσ φοβερόν τὸ μέγεθος τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς καταστροφῆς, ὥστε ὑπῆρχον ἀκόμη πολλοὶ ἐκ τῶν Φιλελευθέρων ἢ τῶν βασιλοφρόνων ποῦ δὲν μποροῦσαν νὰ πιστέψουν ὅτι πρόκειται περὶ τοιαύτης ἐθνικῆς αὐτοκτονίας.

Αὐτὴν τὴν φρικτὴν ἀποψιν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν οἱ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν κ. Πολίτη συγκεντρωμένοι Ἕλληνες ἐπίσημοι, ὠμιλοῦσαν μὲ τὴν γλῶσσαν τῆς τρικυμίας. Πρὸ πάντων, δὲν θὰ λησιμονήσω μὲ ποῖον ἄλλος ὠμιλοῦσαν οἱ κύριοι Ρέπουλης καὶ Κακλαμάνος, βλέποντες τὸ δράμα τοῦ Πανελληνίου Μεγαλείου κηδευόμενον ὑπὸ Ἑλλήνων Ὁλητῶν.

Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὴν Κυριακὴν τῆς 29ης Ἰανουαρίου 1922 μᾶς ἐδέχθη καὶ ἓνας ἄλλος ἐπιφανὴς Γάλλος πολιτικός, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὅτι

εθάρυνε τελειωτικά εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς εἰδικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γενικώτερα διὰ τὴν Κεμαλικὴν Τουρκίαν.

Αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος ἦτο ὁ πρῶν πρωθυπουργὸς Τζώρτζ Λέγκ. Ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ποῦ μᾶς ἐδέχθη ἦτο πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν υποθέσεων τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς. Φυσικά, ἦτο καὶ ὁ δυναμικὸς παράγων διὰ τὰ σημερινὰ καὶ τὰ μελλοντικὰ ζητήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν γένει τῆς Κεμαλικῆς Τουρκίας.

Ὁ Λέγκ ἐφοβεῖτο — ὡς εἶχε διασαφηνισθῆ — τὴν Ἑλλάδα καὶ ὡς μελλοντικὸν σύμμαχον μιᾶς ἰσχυρᾶς νέας Γερμανίας. Ὅμως ἐπλανᾶτο, διότι κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἡ Ἑλλάδα ἐτάχθη ὄχι μὲ τὴν Γερμανίαν, ἀλλὰ μὲ τοὺς Ἀγγλο-Γάλλους καὶ Ἀμερικανοὺς καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ὁ Λέγκ, ὅταν μᾶς ἐδέχθη, ἐξεστόμισεν, ἐπὶ λέξει, καὶ αὐτά:

«Ἡ σημασία τῶν Ἀθηνῶν εἶναι μεγίστη ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Δὲν πρόκειται περὶ ἄλλου τινὸς Βαλκανικοῦ Κράτους. Αἱ Ἀθηναὶ κυριαρχοῦν ὅλης τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Δὲν δυνάμεθα συνεπῶς νὰ ἐμπιστευθῶμεν Ἑλλάδα Μεγάλην εἰς χεῖρας ἐνὸς προδότου τῶν Συμμάχων, ἀφωσιωμένου εἰς τὴν Γερμανίαν».

Ἀπὸ αὐτὴν τὴν φοβερὰν πλάνην τοῦ Λέγκ καὶ τῶν ἄλλων Γάλλων ἐπισήμων ἡ Γαλλία συνειργάσθη εἰς τὸ Σταύρωμα τῆς Ἑλλάδος ὡς μελλοντικοῦ συμμάχου τῆς Γερμανίας.

Ἀλλὰ περὶ τῶν ὧν μᾶς ἐξεστόμισε, πλανώμενος, ὁ Λέγκ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, θὰ σᾶς ὁμιλήσω εἰς τὸ ἐπόμενον.

Ὁλόκληρη τὴν συνδιάλεξιν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου μὲ τὸν Ἑλληνομάχον Λέγκ θὰ σᾶς τὴν παρουσιάσω εἰς τὰ ἐπόμενα.

Εἰς τὸ Μεγαρὸ τοῦ Πανίσχυρου Πρῶην Πρωθυπουργοῦ Λέγκ

Τὸ Γραφεῖο τοῦ ἐστολίζετο μὲ αἰθέρεις «Ἐννέα Μοῦσες». — Μὲ ἀγάλματα Κυμβαλιστοῦ καὶ Δισκοβόλου. — Διεχέετο ἡ πνοὴ τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος. — Ὅμως ὁ Λέγκ μισοῦσε θανασίμως τὴν φιλογοερμανικὴν Ἑλλάδα. — Ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Βενιζέλος.

Σᾶς ἀνέπτυξα τὰ ὅσα συνέβησαν εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσία, ὅπου ὁ Πατριάρχης Μελέτιος ἐπρομάχησε μὲ ἐπιχειρήματα ἀδιάσειστα ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπεσεκέφθημεν καὶ τὸν πρῶν πρωθυπουργὸν Τζώρτζ Λέγκ, ὁ ὁποῖος ἦτο τότε πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ζητημάτων. Ἐπομένως, ὅτι ἐπετεύχθη ἐπίσημος συνομιλία μὲ τὸν

πανίσχυρον αὐτὸν πολιτικὸν ἐθεωρεῖτο ὅτι ἦτο μία ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Ὁ Λέγκ μᾶς ὤρισε, ὡς ὤραν ἀκροάσεως, τὴν 9ην πρωϊνὴν τῆς Κυριακῆς τῆς 29ης Ἰανουαρίου 1922 εἰς τὴν οἰκίαν του. Αὐτὴ ὅμως ἡ ὥρα ἦτο ἀνάποδη, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Πατριάρχης θὰ λειτουργοῦσε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Παρισίων. Ἐφ' ὅσον δὲ εἶχε προαγγελθῆ ἡ Πατριαρχικὴ λειτουργία, ὁ Ναὸς εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ τὴν ὁμογένεια τῆς Παροικίας. Ἄλλὰ τί νὰ κάμωμεν; Ἡ μετάβασίς μας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πανισχύρου πρῶην πρωθυπουργοῦ ἦτο καὶ αὐτὴ σὰν ἱερὸν λειτουργήμα, ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ συνηγορίας ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν προβλημάτων μας.

Ἔτσι, ἀκριβῶς τὴν 9ην πρωϊνὴν ὥραν, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λέγκ. Ἡμασταν τρεῖς. Ὁ Πατριάρχης, ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῶν Παρισίων κ. Γρηγόριος Τριανταφυλλίδης καὶ τοῦ λόγου μου. Τὸ σπῆτι τοῦ Λέγκ ἦτο ἓνα ἐπιβλητικὸ Μέγαρο, ἰδιοκτησία αὐτοῦ τοῦ Γάλλου, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὡς ἑκατομμυριῶχος.

Ἐφθάσαμεν ἀκριβῶς εἰς τὰς ἑννέα. Ἡ ὑπηρεσία μᾶς ὠδήγησε εἰς τὸ ἰδιαίτερον γραφεῖο τοῦ Λέγκ. Αὐτὸ τὸ γραφεῖο εἶχε πλουσίαν διακόσμησιν ρυθμοῦ Λουδοβίκου 14ου. Τὸ ἄνω μέρος μιᾶς πλευρᾶς ἦτο στολισμένον ἀπὸ τὰς «Ἐννέα Μούσας», ἔργον διασήμου καλλιτέχνη τῆς Γαλλίας. Ἡ θέα τῶν Ἑλληνίδων, μὲ γοητεύουσαν κλασσικὴν ἀμφίεσιν, μὲ χρώματα αἰθέρια, προκαλοῦσε ψυχικὴν γαλήνην. Εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐκτεταμένον γραφεῖο εἶδα καὶ ἓνα χάλκινον κυβαλιστὴν καθὼς καὶ ἀντίγραφο τοῦ Δισκοβόλου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Εἶδα καὶ ἄλλα ἑλληνικῆς γλυπτικῆς ὠραία ἔργα. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος — ἐξακολουθοῦσα νὰ σκέπτομαι — πού κάθεται εἰς αὐτὸ τὸ γραφεῖο, εἰς τὸ ὁποῖον κυριαρχεῖ τὸ ἀθάνατον τῆς Ἑλλάδος πνεῦμα — πρέπει νὰ εἶναι ἓνας εὐγενικός, ἓνας ἰδεαλιστής, καὶ πρέπει νὰ μᾶς ἀκούσῃ μὲ εὐμένεια καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ μὲ ὅλη τὴν εὐκρίνεια ὑπὲρ τῆς εὐδοξίας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποθέσεως. Σκεπτόμουνα ὅτι ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας αἱ ἐντυπώσεις μας ἦσαν θλιβερώτατες. Διότι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐξ αἰτίας ἑνὸς θνητοῦ πού κάθεται εἰς τὸν μοιραῖον βασιλικὸν θρόνον, ζητοῦν νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Τοῦρκο Μουσταφᾶ Κεμάλ ὄχι μόνον εἰς τὴν Σμύρνην καὶ εἰς δλόκληρον τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Θράκην, τὴν ἄμοιρον γενέτειρά μου. Αὐτὰ ἐσυλλογιζόμενα.

Ἐπιπλέον ἀπὸ παραμονὴν πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας, εἰσέρχεται ὁ Λέγκ ἀπὸ τὸ παρακείμενον δωμάτιον. Ὁ Λέγκ εἶναι ἓνας πολιτικὸς περίπου 55 ἐτῶν. Ἔτσι ἐφαίνετο. Ἡ μορφή του ἦτο βαρειά. Καὶ ἀσυμπαθής. Τὸ βλέμμα του εἶχε κατὰ τὸ αὐστηρὸν, καὶ ἀγριωπὸν. Εἰς τὸ πρόσωπόν του κυριαρχοῦσε τὸ αἶσθημα τῆς ἀνοικτιμοσύνης. Ἡ ὄλη του παράστασις ἔδειχνε τὸν ἄνθρωπον τῆς σιδερένιας θελήσεως καὶ πυγμῆς.

Ἰδιᾶζον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἦτο ὅτι τρέφει μύστακας παχυτάτους καὶ

ἀγκιστροειδεῖς μέχρι τῶν ἄκρων τῆς σιαγόνος. Ὁ Λέγκ εἰσῆλθε εἰς τὸ Γραφεῖον μὲ ἀπλὴν πρωϊνὴν ἐνδυμασίαν «τρικολόρε». Μᾶς ἐχαιρέτησε μὲ χειραψία. Μόλις δὲ ἐκαθήσαμεν, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐρωτήσεως τῆς συνηθισμένης ἐθιμοτυπίας, ἀρχίζει ἀμέσως ἓνα τρομερὸν «φιλιππικὸν» κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ — «ποῦ τὸν μετεκάλεσε πρὸς ἰδίαν του καταστροφὴν!» Ἐβροντοφώνησε τὰ ἑξῆς:

ΛΕΓΚ: — «Τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀγάπησα πολὺ καὶ εἰργάσθην εἰς τὴν ζωὴν μου διὰ νὰ μεγαλυθῶ, ὅπως εἰργάσθησαν καὶ τόσοι ἄλλοι φιλέλληνες διὰ τὴν χώραν σας, τὴν ὁποῖαν ἐθεωρούσαμεν ὡς ἰδικὸν μας φιλικὸν ἔδαφος. Ἄλλὰ ὁ βασιλεὺς ἠνόηξε φοβερὸν χάσμα καὶ ἐχώρισε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς καρδίας μας. Ἡ πανηγυρικὴ δὲ ἐπιστροφή εἰς τὸν θρόνον ἑνὸς ἐχθροῦ μας, ἐπιβουλευθέντος τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν μας, ὅτε διεξήγαμεν τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα, κατέστησε συνένοχον τῶν ἐγκλημάτων καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος, διὰ τοῦτο, γίνεται ἄξιος τῆς τύχης του».

(Αὐτὰ ἐβροντοφώνησε αὐτὸς ὁ ἀνοικτίρμων ἄνθρωπος διὰ τὸν ἡρωικὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος, κατόπιν — κατὰ τὸν δευτέρου παγκόσμιον πόλεμον — ἠγωνίσθη καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ὄχι μόνον τῆς κατασυντριβείσης Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος).

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Μελέτιος, βλέπων καὶ αὐτὸς μὲ πόσῃ ὠμότητι ὀμιλεῖ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ζητημάτων τῆς κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γαλλίας, καὶ ὅτι ἐτοιμάζεται νὰ συνεχίσῃ τὸν «ἀναβαλλόμενον» ἐναντίον μας, διακόπτει τὸν Λέγκ μὲ τὴν ἑξῆς λογικὴν ἀπάντησιν:

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἄλλὰ ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμός, τὸν ὁποῖον, κύριε Πρόεδρε, ἀντιπροσωπεύω, δὲν ἔσφαλε. Καὶ ὄχι μόνον δὲν ἔπραξε τίποτε τὸ ἄδικον, ἀλλὰ καὶ ἠγωνίσθη δι' ὄλων τῶν δυνάμεών του νὰ προλάβῃ τὸ δημιουργηθὲν χάσμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖτε, πιστὸς εἰς τὴν πολιτικὴν ἰδεολογίαν τῶν Συμμάχων καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν πατροπαράδοτον κατεύθυνσίν του. Ὁ Ἄλύτρωτος Ἑλληνισμὸς διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀντετάχθη ἰσχυρῶς εἰς τοῦ βασιλέως τὴν ἐπαναφορὰν, ὡς μέλλουσιν νὰ ἔχη ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Τώρα δὲ ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς, ἀποβλέψας εἰς ἐμὲ ὡς Ἀρχηγόν του, δεδηλωμένον φίλον τῆς πολιτικῆς τοῦ κ. Βενιζέλου, διαδηλοῖ ἀκόμη μίαν φορὰν τὰ ἀκραιφνῆ του αἰσθήματα καὶ τὴν ἀμετάρρεπτόν του ἀπόφασιν νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ὀλεθρίας διὰ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα κατωφερείας τῶν ἐν Ἀθήναις. Οἱ ἀλύτρωτοι Ἕλληνες πρέπει νὰ προστατευθοῦν. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ὑποφέρουν καὶ οἱ ἀθῶοι, οἱ χύνοντες τὸ αἷμα τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Πληροφοροῦμαι μὲ δόδυνην βαθυτάτην ὅτι ἀπὸ τοὺς ἐπισημοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης καταστρώνεται πρόγραμμα ἐκκενώσεως τῆς Μ. Ἀσίας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἐὰν διαταχθῆ, ἀμετακλήτως, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα ὁ στρατὸς μας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἐγγύησιν τάξεως καὶ περιου-

σίας, τί θὰ ἀπογίνουσι αἱ μυριάδες τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν μου; Θὰ ἐκτεθοῦν οἱ ταλαίπωροι εἰς τὸν ὄλεθρον. Πρέπει, ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, νὰ λάβητε μέτρα νὰ σώσητε 900.000 Ἑλληνας χριστιανούς τῆς περιοχῆς, ἀπειλουμένους διὰ τῶν σχεδιαζομένων μέτρων».

Ἡ μορφή τοῦ Πατριάρχου, ὁμιλοῦντος, ἐφαίνετο ὑπόχωρος ἀπὸ συγκίνησης.

ΤΖΩΡΤΖ ΛΕΓΚ: Ὁ Λέγκ, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη εἰς τὸ πρόσωπόν του τὴν ἰδίαν ἀνοικτίριμον ἀπόχρωσιν, λέγει:

«Ἀναμφιβόλως, κατὰ τὸν ὑπὸ μελέτην διακανονισμόν, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, θὰ ληφθοῦν μέτρα ἐγγυώμενα τὴν ἀσφάλειαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Μ. Ἀσίας» καὶ προσθεῖται: «Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε; Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τὸν ὁποῖον ἔχετε τώρα εἰς τὸν θρόνον, ἀνέτρεψεν ἐντελῶς τὴν κατάστασιν, παραίτιος γενόμενος καὶ τῆς μεταστροφῆς τῶν αἰσθημάτων τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Μᾶς κατεπρόδωσε, μᾶς κατέσφαξε, ἐτουφέμισε, διὰ δόλου, τοὺς περὶ ἡμᾶς μας, μᾶς ἐπιβουλεύθη. Τοιοῦτον Βασιλεῖα ἐκάλεσε καὶ πάλιν εἰς τὸν θρόνον ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσωμεν τὰ παρελθόντα ἐγκλήματα. Ἐνεκα τοῦ βασιλέως δλόκληρη ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Γαλλίᾳ ἔχει ἐξεγερθῆ ἔναντιον τῆς Ἑλλάδος».

Βλέπων ὁ Πατριάρχης ὅτι ὁ Λέγκ ἀγριεῖε περισσότερο, προσπαθεῖ νὰ κάμῃ κυκλωτικὴν κίνησιν καὶ νὰ τὸν ἀποστομώσῃ, ἀλλὰ ὁ Γάλλος πολιτικὸς γίνεται ἀποκαλυπτικώτερος, διὰ τοῦτο ἡ συνομιλία γίνεται περισσότερο ἐνδιαφέρουσα.

Ἡ συνομιλία μὲ τὸν Λέγκ ἦτο κατὰ τοῦτο σπουδαία καὶ ἀποκαλυπτικὴ, διότι μᾶς εἶπε περαιτέρω, ὅτι οἱ Γάλλοι ἐφοβοῦντο κυρίως τὴν Γερμανίαν, καίτοι ἠττημένην. Ἐφοβοῦντο ὅτι ἡ Γερμανία μὲ σύμμαχον τὴν Ἑλλάδα κυριαρχοῦσαν εἰς τὴν Μεσόγειον — θὰ κατάρθωνε, εὐκολώτερον, νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς δλόκληρον τὴν Ἀνατολήν. Ἐφοβοῦντο Παν-γερμανισμόν. Ὅμως, ἐπρόκειτο τότε περὶ φοβερᾶς μυωπίας νὰ ἀδικήσουν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ φόβον ἀστήρικτον, ὅτι θὰ ἐγένετο προγεφύρωμα τῶν σχεδίων τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὅτι οἱ γαλλικοὶ φόβοι ἦσαν ἀστήρικτοι, ἀπεδείχθη κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον. Τότε ἡ Ἑλλάδα, ταχθεῖσα ἔναντιον τοῦ Γερμανισμοῦ, ἐπολέμησε ἡρωϊκᾶ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γαλλίας καὶ τῶν συμμάχων. Καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐνῶ οἱ Γάλλοι εἶχαν κατασυντριβῆ ἐντὸς δύο ἑβδομάδων.

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Ὁ Λέγκ ἀποκαλύπτει τὸ μυστικόν, διατί οἱ Σύμμαχοι ἐπιζητοῦν νὰ παραδώσουν εἰς τὸν Κωνσταντῖνον νὰ βασιλεύῃ ἐπὶ μικρᾶς καὶ ἀσθενικῆς Ἑλλάδος. Τὴν τύφλα τους!

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΥΩΠΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΖΩΡΤΖ ΛΕΓΚ

Ἐφοβεῖτο ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὰ ἐξακολουδοῦσε νὰ εἶναι ὄργανον τοῦ Πανγερμανισμοῦ! — «Τὴν τύφλα τους!» — Διότι ἡ Ἑλλάδα κατὰ τὸν δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμον ἔσωσε τὴν κατασυντριβεῖσαν Γαλλίαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ ἐλευθερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ὁ Τζώρτζ Λέγκ, ὁ πρῶην πρωθυπουργός, ἀλλὰ τώρα παντοδύναμος, ὡς πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ζητημάτων, ἐνῶ μᾶς ὠμίλησε κατὰ τρόπον σκληρότατον καὶ ἀνοικτίριμον, ὅμως μᾶς διεφώτισε. Τὸ ἀνευ ἐπιφυλάξεων ἄγριον μαστίγωμα κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ παντός κατὰ τοῦ βασιλέως, μᾶς ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐννοήσωμεν σαφέστερον, τί ἐπὶ τέλους διελογίζοντο οἱ κριταὶ διὰ τὴν τύχην τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Ἐνῶ ὁ Πρωθυπουργός Πουανγκαρὲ μᾶς ὠμίλησε μὲ τὸ «γάντι», μὲ γλῶσσα διπλωματικὴ, καὶ δὲν ἦτο ἀποκρουστικός, ἐξ ἐναντίας ὁ Λέγκ ἄφησε τὴν γλῶσσα του νὰ ὑπερεκχειλίσῃ ἀπὸ τὸ θανάσιμον μῖσος τῆς ἐπισήμου Γαλλίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνεκα τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τὸν θρόνον του. Ἐπρεπε δέ, κατὰ τοὺς διαλογισμοὺς τοῦ Λέγκ, νὰ τιμωρηθοῦν οἱ Ἕλληνες τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης διὰ τῆς ἐκ νέου ὑπαγωγῆς αὐτῶν ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, ἀποβλέπων εἰς τὸ νὰ κατευνάσῃ τὰ νεῦρα τοῦ συνομιλητοῦ Λέγκ καὶ νὰ καταστήσῃ καὶ αὐτὸν (τὸν Λέγκ) οἰωνεὶ ὑπεύθυνον, διότι ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας του ὁ Κωνσταντῖνος κατῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἑλβετία εἰς τὴν Ἑλλάδα, λέγει πρὸς τὸν Λέγκ:

«Ἀφοῦ ἔχετε τοιαύτην γνώμην περὶ τῆς ἀντισυμμαχικῆς πολιτικῆς τοῦ Κωνσταντίνου, θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ τοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο ἐπιζημία εἰς τὴν γενικὴν πολιτικὴν σας»..

Αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Πατριάρχου, ἐξάλισε τὸν ὑπεύθυνον Γάλλον πολιτικόν, ὁ ὁποῖος μασσῶντας φράσεις του, ἀπήντα: «Ναί, ἀλλὰ δὲν ἠθέλαμε νὰ ἐμποδίσωμε τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος, διὰ τῆς ψήφου του τὸν μετεκάλεσε».

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, συνεχίζων τὴν κυκλωτικὴν κίνησιν νὰ περισφίξῃ διὰ τῆς λογικῆς τὸν Λέγκ, λέγει: «Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Κάιζερ δὲν θὰ ἐλαμβάνατε τὰ μέτρα σας;».

ΛΕΓΚ: «Τὸ πρᾶγμα διαφέρει. Ἡ Ἑλλὰς ἦτο σύμμαχός μας καὶ ἐπολέμησε παρὰ τὸ πλευρόν μας, τοῦ Βενιζέλου κυβερνῶντος. Εἶναι μέγα ἀτύχημα διὰ τὸν λαόν σας ὅτι ἔχετε βασιλέαν τὸν Κωνσταντῖνον. Ἐνεκα τῆς παρουσίας του θὰ φύγετε καὶ ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ

ἐκκενώσετε τὴν χώραν. Εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν στρατὸν σας νὰ παραμείνῃ πλέον τῶν ἑξή μηνῶν. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι εἶναι ἀποφασισμένον νὰ ἐκκενώσετε τὴν Μ. Ἀσίαν, εἴσθε καὶ ἐξηντλημένοι καὶ στερεῖσθε καὶ χρημάτων, ἐνῶ τοῦ Κεμάλ ἡ θέσις, μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Κιλικίας εἶναι πλεονεκτικὴ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἄλλὰ αὐτὸς ὁ στρατὸς ποῦ συμπεριλαμβάνει εἰς τὰς τάξεις του μυριάδας γηγενεῖς (Μικρασιάτας), κατὰ 70% Βενιζελικούς, εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀνθέξῃ μὲ ἠθικὸν ἀκατάβλητον, διότι γνωρίζει ὅτι ὁ ἀγὼν αὐτὸς εἶναι ἀγὼν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν, περὶ διαφυλάξεως τῆς Ἐλευθερίας εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς δύναται νὰ δώσῃ νέα δείγματα καρτεροψυχίας καὶ ἡρωϊσμοῦ, ἀφοῦ πρόκειται «περὶ σωτηρίας τῶν πάντων».

ΛΕΓΚ, ξεφεύγων προσθέτει: «Ἄλλὰ θὰ παρασχεθοῦν αἱ δέουσαι ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Χριστιανῶν».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἄλλὰ ἐγγυήσεις ἐπὶ τοῦ χάρτου τί σημασίαν ἔχουν; Ἰδέτε τὴν τραγωδίαν τῆς Κιλικίας».

ΛΕΓΚ: «Ἐγὼ προσωπικῶς εἶμαι ἐναντίον τῆς Συνθήκης τῆς Ἀγκύρας, ἡ ὁποία δὲν προέβλεψε ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Χριστιανῶν τῆς Κιλικίας. Ἦδη δὲ ἐλήφθη φροντίς, στηριζομένη ἐπὶ στερεῶν βάσεων. Ἄλλως ὁ ὄλεθρος θὰ εἶναι ἀκαταμέτρητος».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Προκειμένου νὰ γεννηθοῦν νέοι κίνδυνοι διὰ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἀλυτρώτους, δὲν θὰ ἦτο καὶ σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ αὐτοκαθορισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὸ συνᾶδον πρὸς τὴν κοινὴν ἐπιθυμίαν νὰ προστατευθοῦν οἱ Χριστιανοί, ἀντὶ παντὸς ἄλλου σχεδίου ἐκκενώσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, νὰ ἐδημιουργεῖτο ἴδιον κράτος Ἑλληνικόν, ἀπαρτιζόμενον ἐκ τῶν χωρῶν τῶν Ἀλυτρώτων καὶ νὰ ἐτίθετο τὸ νέον τοῦτο Κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας; Ἡ τοιαύτη λύσις θὰ ἐπιδρούσε εὐεργετικῶς πρὸς σωτηρίαν καὶ τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνισμοῦ, ἀπαλασσομένου τὸ ταχύτερον τῶν σημερινῶν συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν διεθνεῖς ἀνωμαλίας».

ΛΕΓΚ: «Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναπτύξητε τὴν ιδέαν ταύτην ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς κοινῆς γνώμης μὲ ἐλπίδα ἀποδοχῆς αὐτῆς».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ λανθάνῃ κανένας ὅτι ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς καλλιεργεῖ πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὸν ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνισμὸν τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ σημαντικῶς διὰ τὸν θρίαμβον τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Ἑλλάδα».

Ὁ Πατριάρχης προέβαλε τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, νομίζων ὅτι θὰ μαλακώσῃ ὀλίγον τὴν ψυχὴν τοῦ συνομιλητοῦ, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῖου ἐξακολούθησε νὰ εἶναι ζωγραφισμένη ἡ ἀνοικτιμοσύνη διὰ τὴν τύχην τοῦ ἀλυ-

τρόπου Ἑλληνισμοῦ. Οὐδὲν φυσικώτερον νὰ προτείνῃ ὁ πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων τὴν δημιουργίαν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κράτους αὐτονόμου, δημοκρατοποιημένου, ἀντὶ νὰ παραδοθῶν, ἐκ νέου, οἱ Χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ ὑπὸ τὸ ἀδυσώπητον φάσγανον τοῦ Κεμάλ.

Εἰς τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ ὁ Λέγκ ἀπήντησε μὲ ἀδιαφορία, σχεδὸν μὲ ἀποστροφὴν. Διὰ τοῦτο μᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς παγερὰ λόγια:

ΛΕΓΚ: «Μᾶς εἶναι ἀδιάφορον πῶς θέλουν οἱ Ἕλληνες νὰ κυβερνῶνται, ὑπὸ Δημοκρατίαν ἢ Ἀπολυταρχίαν. Κωνσταντῖνος δι' ἡμᾶς δὲν ὑφίσταται. Καὶ ἀφοῦ αὐτὸς κάθεται ἐπὶ τοῦ θρόνου, δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τί κάμνουν ἢ τί σκέπτονται νὰ κάμνουν οἱ Ἕλληνες».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Νομίζω ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ κάμετε κάτι νὰ ἐμποδίσετε τὴν περαιτέρω ἀδικίαν, τὴν ἔνεκα τοῦ βασιλέως ἐκσπῶσαν εἰς βάρος τοῦ δυσμοίρου Ἑλληνισμοῦ καὶ εἰς βάρος τοῦ δυσμοίρου ποιμνίου μου. Τώρα μάλιστα, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογαί, ἢ βασιλόφρων Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐλάμβανε οὔτε τὸ ἐν τρίτον τῶν ψήφων, τὰς ὁποίας ἐκέρδισε κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς πρώτης Νοεμβρίου τοῦ 1920».

Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ Πατριάρχης ἐξακολουθοῦσε μὲ τὴν δύναμιν τῆς λογικῆς νὰ πολιορκῆ τὸν Λέγκ, τόσον ἐκεῖνος ἐδείκνυε τὴν ἀκαρδον διάθεσίν του, ἀλλὰ καὶ τοὺς βαθυτέρους λόγους διατι ἡ Γαλλία ζητεῖ νὰ κληροδοτήσῃ εἰς τὸν Βασιλέα Ἑλλάδα μικρὰν, ἀσθενῆ καὶ ἀσήμαντον.

Μᾶς εἶπε πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀπέφυγαν ἐπιμελῶς νὰ μᾶς τὰ ἀνακοινώσουν οἱ ἄλλοι ἐπίσημοι τῆς Γαλλίας. Ὁ Λέγκ διεκήρυξεν ὅτι οἱ Γάλλοι ἀποστρέφονται τὸν βασιλέα διὰ τὰ παρελθόντα ἀδικήματα, ἀλλὰ φοβοῦνται ἀκόμη καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον ὁ ἀπὸ Γερμανίας κίνδυνος κρατεῖ ἐν νευρικῇ ὑπερδιεγέρσει τὴν γαλλικὴν ψυχὴν.

Ἴδου ἐπὶ λέξει τὰ βαρυσήμαντα, τὰ ὁποῖα μᾶς διεκήρυξε ὁ Λέγκ, ὁ πρῶην πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας:

ΛΕΓΚ: «Αὐτὸ εἶναι ἰδικόν σας οἰκογενειακὸν ζήτημα. Καὶ ἐσεῖς καὶ ὁ Βενιζέλος καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὅσοι βλέπουν τὴν καταστροφὴν, κάμετε ὅ,τι θέλετε. Δι' ἡμᾶς, ἐπαναλαμβάνω, Κωνσταντῖνος δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀσχολούμεθα μὲ τὸ ὄνομά του. Τοῦτο μόνον, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι μὲ τὸν Κωνσταντῖνον δὲν μπορεῖτε νὰ ἔχετε ὅ,τι ἐκέρδισεν ἡ πολιτικὴ τοῦ Βενιζέλου. Ὁ Κωνσταντῖνος δι' ἡμᾶς ἦτο καὶ εἶναι ἓνας δορυφόρος καὶ σύμμαχος τῆς Γερμανίας καὶ τῶν ἐχθρῶν μας. Ἡ σημασία τῶν Ἀθηνῶν εἶναι μεγίστη εἰς τὴν Ἀνατολήν. Δὲν πρόκειται περὶ ἄλλου τινὸς Βαλκανικοῦ Κράτους. Αἱ Ἀθῆναι κυριαρχοῦν ὅλης τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Δὲν δυνάμεθα συνεπῶς νὰ ἐμπιστευθῶμεν Ἑλλάδα Μεγάλην ἐνὸς προδότου τῶν Συμμάχων, ἀφρωσιωμένου καὶ τώρα εἰς τὴν Γερμανικὴν πολιτικὴν».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἀλλὰ δὲν μπορεῖτε ὅμως νὰ παρίδητε καὶ τὸν Ἀ-

λύτρωτον Ἑλληνισμόν, ἔχοντα πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν με 500.000 Ἑλληνας, διότι τότε δημιουργεῖται νέον ἔδαφος διὰ νέαν δρᾶσιν τῆς Γερμανίας ἐν Ἀνατολῇ. Διότι προφανῶς καὶ ὑμεῖς ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι δὲν ἠμπορεῖτε νὰ εὗρητε ἀντιστάθμισμα εἰς τὴν φιλίαν τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι θὰ προσπαθήσουν νὰ σᾶς ἐκμεταλλευθῶν εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας των, διὰ νὰ σᾶς ἐγκαταλείψουν καὶ πάλιν εἰς τὴν πρώτην δοθησομένην στιγμήν. Διὰ τὸ μῖσος ὑμῶν κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου θυσιάσετε τὴν ἀσφαλῆ φιλίαν τῶν Ἀλυτρώτων καὶ τέμνετε νέαν ὁδὸν ἀντιθέτως πρὸς τὴν πατροπαράδοτον Ἀνατολικὴν πολιτικὴν σας».

ΛΕΓΚ: «Ὅχι, δὲν θὰ ἀφήσωμεν ποτὲ τὴν πατροπαράδοτον πολιτικὴν μας, βάσις τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Ἀνθρωπισμὸς καὶ ἡ Δικαιοσύνη. Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι θὰ πράξωμεν ὅ,τι δυνατὸν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς».

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ἐγείρεται καὶ ὁ κ. Λέγκ προσθέτει:

ΛΕΓΚ: «Λυποῦμαι ὅτι φεύγετε τὴν Τρίτην. Οἱ βουλευταὶ μας, ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὸ Σάββατον διὰ τὰ μέρη των, δὲν θὰ ἐπιστρέψουν τὴν Δευτέραν, ἀλλὰ τὴν Τρίτην, ἐπομένως δὲν μένει καιρὸς νὰ λάβωμεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀκούσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων, ὅπως ἔγινε ἤδη εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀνακοινώσετε τὰς σκέψεις μου καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν μου παρακλήσεις μου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας προεδρεύετε».

ΛΕΓΚ: «Θὰ τὸ πράξω μετὰ πάσης προθυμίας».

Μᾶς ἐχαιρέτησε ἐνθέρμως, καὶ κατῆλθε μεθ' ἡμῶν τὴν κλίμακα, συνοδεύσας ἡμᾶς μέχρι τῆς ἔξω θύρας τοῦ ἡγεμονικοῦ του μεγάρου.

Ὅταν ἐπιστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ΜΑΖΕΣΤΙΚ, ἐσχολιάσαμεν τὰ τρομερὰ λόγια πού εἶχαμεν ἀκούσει ἀπὸ τὸν ἀνοικτίρμονα ἐκεῖνον ἄνθρωπο. Ἡμεῖθα ὅμως εὐχαριστημένοι, διότι ἀπὸ τὴν εἰλικρινῆ ἀθυροστομίαν τοῦ προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων, κατωρθώσαμεν νὰ ἔχωμεν σαφεστέραν ἀντίληψιν τῆς θέσεως ἡμῶν ἀέναντι τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία ὀλίγον βραδύτερον θὰ μᾶς ἐδίδαξε καὶ θὰ κατεδίδαξε εἰς θάνατον τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν διὰ τῆς μαχαίρας τοῦ Τούρκου Μουσταφᾶ Κεμάλ. Ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ ὠμότης τοῦ Λέγκ μᾶς ἦτο ἰδιαιτέρως εὐεργετικὴ διὰ τὴν καθόλου διάγνωσιν τῶν σημείων τῶν καιρῶν. Διὰ τῆς ἀποκαλυπτικῆς γλώσσης αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου κατωρθώσαμεν νὰ ἐννοήσωμεν καὶ τὸν ἐπιφυλακτικὸν πρωθυπουργὸν Πουανγκαρέ, ὅπως θὰ σᾶς ἀναπτύξω εἰς τὰ ἐπόμενα.

Εἰς τὸ ἐπόμενο : Συζήτησις τοῦ Πατριάρχου μετὸν ἐπιφυλακτικὸν Γάλλο πρωθυπουργὸν Ραϋμόνδον Πουανγκαρέ. — Ὑστερα συζήτησις καὶ μετὸν Κλεμανσώ, τὸν πρῶτον φιλέλληνα!

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΠΟΥΑΝΓΚΑΡΕ

Φαρμακωμένος καὶ αὐτός. — Ὑπέρμαχος καὶ αὐτός τοῦ Κεράλ. — Ἡ συμβουλή του νὰ ἐκκενώσωμεν τὴν Μ. Ἀσίαν. — Κίνδυνος καὶ διὰ τὴν Θράκην. — Ἡ ἀνδρική καὶ ὑπερήφανη γλῶσσα τοῦ Πατριάρχου.

Μετὰ τὴν ἀποκαλυπτικὴν συνδιάλεξιν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου μετὸν Τζώρτζ Λέγκ εἰς τὴν ἡγεμονικὴν κατοικίαν του τὴν 29ην Ἰανουαρίου 1922, ἐπεσκέφθημεν ἔπειτα καὶ τὸν πρωθυπουργὸν Ραϋμόνδον Πουανγκαρέ. Ἦτο τότε 62 ἐτῶν. Ταυτοχρόνως δὲ κατεῖχε καὶ τὸ Χαρτοφυλάκιο τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ μορφή του, μετὰ ὑπογένειο, ἐφαίνετο ἀρχοντική, ἀλλὰ αὐστηρή, χωρὶς ἴχνος μειδιήματος. Ὁ Πουανγκαρέ εἶχεν ἐκλεγῆ βουλευτὴς εἰς ἡλικίαν 27 ἐτῶν. Ἐκτοτε ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα του ὡς Γερουσιαστής, ὡς πρωθυπουργός, ὡς πρόεδρος δὲ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, τὸ 1913—1920. Ὑπῆρξε δὲ καὶ ὡς συγγραφεὺς γονιμώτατος. Μέχρι τοῦ 1922 εἶχεν ἐκδώσει ἑνδεκα τόμους ἐπὶ πολιτικῶν θεμάτων.

Ὁ Πουανγκαρέ εἶχε πρωταγωνιστήσῃ καὶ διὰ τὴν συμμαχικὴν νίκην τοῦ πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Αὐτὸς ἦτο ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου τὴν εὐμένειαν ἐζητήσαμεν νὰ μᾶς χαρίσῃ ὑπὲρ σωτηρίας τῶν Ἀλυτρώτων, εὐρισκομένων ἐν κινδύνῳ νέας δουλείας.

Ἀλλά, ὅπως ὁ Λέγκ, ἦτο καὶ αὐτὸς φαρμακωμένος. Ὡς πρωθυπουργός ὁ Πουανγκαρέ καὶ ταυτοχρόνως κατέχων καὶ τὸ χαρτοφυλάκιο τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, εἶχε πάθει ἀπὸ πολιτικὴν, ἀξιοθρήνητον, μυωπίαν. Καὶ δὲν ἔβλεπε, ὅπως εἶχαν πάθει ἀπὸ στραβισμόν ὅλοι τους, προκειμένου νὰ τιμωρήσουν τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ἐφοβοῦντο καὶ ὡς μελλοντικὸ ὄργανον τοῦ Καίζερικοῦ Παγγερμανισμοῦ! Εἶχε πάθει δὲ καὶ ὁ Πουανγκαρέ ἀπὸ πολιτικὸν στραβισμόν, διότι, ἔπειτα, κατὰ τὸν Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον, ἡ Ἑλλάδα, ταχθεῖσα ἐναντίον τοῦ Γερμανισμοῦ, ἐπολέμησε ἡρωϊκὰ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Συμμάχων. Καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος, ἐνῶ οἱ Γάλλοι —οἱ συμπατριῶτες τοῦ Λέγκ καὶ τοῦ Πουανγκαρέ— εἶχαν κατασυντριβῆ ἐντὸς δύο ἑβδομάδων!

Ὁ ΠΟΥΑΝΓΚΑΡΕ ἐπιφυλακτικὸς καὶ μυωπῶν (ὅπως καὶ ὁ ἀνοι-

κτίρων και σκληρός Τζώρτζ Λέγκ) μᾶς εἶπε μὲ διπλωματικὴ γλῶσσα τὰ ἐξῆς ἐπὶ λέξει:

«Ἐχομεν συγκεντρώσει ὅλην τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκουράσθη ὑπὲρ τὸ δέον αὐτὴ ἡ Ἀνατολή. Καὶ ἔχει ἀνάγκην εἰρήνης διὰ νὰ ἐπουλώσῃ τὰ τραύματά της. Καὶ ἡ Ἑλλάς πολεμεῖ διαρκῶς ἐπὶ δέκα ἔτη. Καὶ ἡ Τουρκία ἐπίσης. Καὶ εἶναι φυσικὸν ὅτι ἐξηγητήθησαν αἱ δυνάμεις των ἀκόμη περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰς τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Κρατῶν. Εἰς τὴν Γαλλίαν εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ στείλῃ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἔστω καὶ ἓνα στρατιώτην καὶ νὰ δαπανᾷ ἔστω καὶ ἓνα φράγκον. Εἶναι καθ' ὄλοκληρίαν ἐξηγητημένη. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλάς, μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Κιλικίας, δὲν εἶναι πλέον εἰς θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ Κεμάλ. Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ κλεισθῇ ἡ εἰρήνη. Καὶ σεῖς πρέπει νὰ κάμειτε πρὸς τοῦτο ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σεβασμίου θέσεώς Σας».

Εἰς τὰς ἀποκαρδιωτικὰς ὅσον καὶ ἀσυστάτους γνώμας τοῦ Γάλλου πρωθυπουργοῦ, ὁ Πατριάρχης εἶχε τὴν ἀρμοδιότητα νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἡ Γαλλία θὰ κινδυνεύσῃ. Εἶπε τὰ ἐξῆς:

«Φοβοῦμαι, Κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ εἰρήνη ἢ πραγματικὴ, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι μας, δὲν θὰ εἶναι ἐκείνη, ἢ ἀρμόζουσα. Διότι ὁ Κεμάλ, κατόπιν τῆς Συνθήκης τῆς Ἀγκύρας, καὶ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐντεῦθεν τοῦ Σαγγαρίου, ἀντιλαμβάνεται τὴν θέσιν του ὡς νικητοῦ καὶ ἐννοεῖ νὰ ὑπαγορεύσῃ τοὺς ὄρους τῆς εἰρήνης. Διὰ τοῦτο ἡμιεῖ ἤδη ὄχι μόνον περὶ ἐκκένωσεως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Τουρκίαν ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς Θράκης καὶ περὶ καταργήσεως τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας. Δι' ἐμὲ δὲ ὁ ὁποῖος ἔζησα τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς μου ἐν μέσῳ τοῦ Ἀραβικοῦ κόσμου, εἶναι σαφῶς ἀντιληπτόν, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαπραγματεύσεως εἰρήνης μετὰ τοῦ Κεμάλ, θὰ ἔχῃ ἀντίκτυπον καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Γαλλίαν ἐν τῇ κατοχῇ τῆς Συρίας».

Ὁ Γάλλος πρωθυπουργός, οἶωνεὶ θιχθεὶς ὅτι ὁ Πατριάρχης τοῦ ὑποδεικνύει κινδύνους τῆς Γαλλίας, ὅτι ἐπομένως ἡ πολιτικὴ του ἦτο ἐσφαλμένη, ἔσπευσε νὰ τὸν διακόψῃ, λέγων:

«Ὅπως τὸ ἐναντίον, ἢ μετὰ τοῦ Κεμάλ προσωρινὴ συνθήκη τῆς Γαλλίας, ἔσχεν εὐχάριστον ἀντίκτυπον ὄχι μόνον εἰς τὴν Συρίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Μαρόκον, ὁ Σουλτάνος τοῦ ὁποίου ἔσπευσε νὰ ἐκφράσῃ τὴν χαρὰν του, ἢ δὲ Γαλλία, ὡς Μουσουλμανικὴ Δύναμις, δὲν δύναται νὰ παραβλέψῃ τὰ αἰσθήματα τῶν Μουσουλμάνων ὑπηκόων της».

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ὁ Πατριάρχης εἶχε δίκαιον νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ὅπως τὰ εἶπε καὶ οἱ λόγοι του τώρα νὰ φαίνωνται ὡς προφητικοί, διότι ἐδημιουργήθη, ἔκτοτε, ἰσχυρὸν ἀντιγαλλικὸν ρεῦμα καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ

εις τὴν Συρίαν, ἔσπευσε νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν γαλλικὴν δικαιοσύνην ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, προσθέσας:

«Τὰ αἰσθήματα τῶν Μουσουλμάνων εἶναι ἱκανοποιημένα διὰ τῆς ἐλευθερίας τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν ἀπὸ τὴν γαλλικὴν διοίκησιν καὶ περιμένοντες νῶρα νὰ ἀποδειχθῆ ἡ μέριμνα τῆς Γαλλίας ὡς Χριστιανικῆς Δυνάμεως καὶ διὰ τοὺς ὑπὸ ζυγὸν δουλείας διατελοῦντας Χριστιανούς».

ΠΟΥΑΝΓΚΑΡΕ: «Αὐτὸ ἀκριβῶς προσπαθοῦμεν νὰ ἐπιτύχωμεν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, κατόπιν τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἑνὸς καὶ πλέον ἔτους».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Κατανοοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὰς δυσκολίας, ἀλλὰ ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, διὰ μίαν πλάνην τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων, πρέπει νὰ ἀφήσητε εἰς τὴν δουλείαν, ἢ καὶ νὰ ἐπαναφέρετε ἐλευθερωθέντας Χριστιανούς εἰς τὴν προηγουμένην κατάστασιν, ἐξ αἰτίας τοῦ σφάλματος ἐκείνου τῶν ἐν Ἑλλάδι».

ΠΟΥΑΝΓΚΑΡΕ: «Διὰ τοὺς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν Χριστιανούς θὰ ληφθῆ κάθε δυνατὴ πρόνοια».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Θὰ ἦτο δυνατόν, τοῦλάχιστον, ἡ πρόνοια αὕτη νὰ ἐκδηλωθῆ εἰς ἐγγυήσεις πραγματικάς».

ΠΟΥΑΝΓΚΑΡΕ: «Θὰ ζητηθῶσιν ἐγγυήσεις πραγματικάι, τὰς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εἶπω ἀπὸ τοῦδε. Δέον νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τῶν Συμμάχων Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας. Δὲν θὰ κάμωμεν εἰρήνην μονομερῆ. Τὰ ληφθησόμενα μέτρα θὰ βασισθοῦν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, ὥστε ἡ εἰρήνη νὰ εἶναι πραγματικὴ. Ἡ συνθήκη τῆς Ἀγκύρας ὑφίσταται καὶ δὲν δύναμεθα νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν».

Ὁ Πουαναγκαρὲ διὰ τῶν τελευταίων του λόγων μᾶς εἶχε δώσει «μαχαίριὰ στὴν καρδιά», διότι μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ βᾶσις τῆς εἰρηνεύσεως τῆς Ἀνατολῆς θὰ εἶναι ἡ Γαλλο - Κεμαλικὴ συνθήκη, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, τονίζει «περὶ ἐπανακτήσεως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ὑπὸ τῶν Τούρκων».

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ἐρωτήσας τὸν Πουαναγκαρὲ, ἐὰν ὁ Κεμάλ δὲν δεχθῆ τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης, τοὺς ὁποίους θὰ νομίσητε δικαίους, ἔλαβεν τὴν ἀπάντησιν: «Πρέπει νὰ τοὺς δεχθῆ καὶ ὁ Κεμάλ». Δηλαδή, μὲ ἄλλους λόγους, τὸ κύριον πρόσωπον θὰ τὸ παίξῃ ὁ Σατράπης τῆς Ἀγκύρας καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν καὶ εὐμένειαν αὐτοῦ θὰ ἐξαρτηθῆ ἡ τελικὴ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ἔπειτα ἠρώτησεν: «Δεδομένου ὅτι ἐκ τῶν προτέρων ἀποκλείεται πίεσις ἐπὶ τοῦ Κεμάλ διὰ Συμμαχικῶν δυνάμεων, δὲν μένει παρὰ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς διὰ τὴν πίεσιν ταύτην, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆ λογικὴ καὶ δικαία εἰρήνη;

Ἄλλὰ ὁ Πουανγκαρὲ εἶχεν ἄλλας ἰδέας καὶ ἔδωκεν τὴν ἐξῆς ἀποκαρδιωτικὴν ἀπάντησιν:

«Καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς δὲν δύναται πλέον νὰ ἀντισταθῇ εἰς νέαν ἐπίθεσιν τοῦ Κεμάλ καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κλεισθῇ εἰρήνη πρὶν ἐπέλθῃ μεγαλύτερα καταστροφή. Πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ φρόνησις εἰς τοὺς Ἑλληνας, καὶ νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Ἐχρειάζετο νὰ δοθῇ μία ὑπερήφανος ἀπάντησις, εἰς ἐκεῖνα τὰ φαρμακερὰ λόγια τοῦ Γάλλου πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς εἶχε πληγῶσει κατὰ στηθα.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, ἐκπροσωπῶν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ πανελλήνιον φρόνημα, εἶπε πρὸς τὸν συνεργάτην διὰ τὸν σφαγιασμὸν τῶν ἑλληνικῶν δικαίων τὰ ἐξῆς: «Δὲ ὑποτιμῶμεν οὐδὲ ἡμεῖς τὸν κίνδυνον ἐξ ἐπιθέσεως ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ δι' ὄλων τῶν δυνάμεων τοῦ Κεμάλ, τὰς ὁποίας τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ συγκεντρώσῃ ἡ βελτιωμένη μετὰ τὴν συνθήκην τῆς Ἀγκύρας θέσις του. Ἄλλὰ ἡ θέσις τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων εἰς τὸ Ἀσιατικὸν μέτωπον πρέπει νὰ παραβάλλεται ὄχι πρὸς τὴν θέσιν τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων εἰς τὸ μέτωπον τῆς Κιλικίας, ἀλλὰ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Ρούρ. Οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα Ἑλληνες στρατιῶται ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἶναι κατὰ 70% ἐξ ἰθαγενῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, παρὰ τὴν κόπωσίν των, εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸ πάτριον ἔδαφος ἀπὸ νέαν ὑποδούλωσιν τὴν ὁποίαν προβλέπουν ἀπαισιῶς καταστροφικὴν. Ἐδρίσκονται πρὸ τοῦ σκληροῦ διλήμματος, ἢ νὰ ἴδουν καταστρεφόμενας, ἐκ νέου τὰς οἰκίας των καὶ σφάζομένους, ἢ φεύγοντας τοὺς συγγενεῖς των, ἢ νὰ παρατείνουσι τὸν πόλεμον ἐναντίον τοῦ Κεμάλ».

Ὁ ΠΟΥΑΝΓΚΚΑΡΕ, ἐννοήσας ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Πατριάρχου ὑπεδήλουν ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν αὐτοκτονοῦμεν ἔτσι ἀτιμωτικά, ἀλλὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀνάψωμεν τὴν πυρκαϊὰν καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια τῆς ἡρωικῆς φυλῆς, χύνοντες καὶ τὴν τελευταίαν ρανίδα αἵματος ἡμῶν — ἐνόμισε καλὸν νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν ἐξῆς νέαν συμβουλήν:

ΠΟΥΑΝΓΚΚΑΡΕ: «Ἀποφεύγετε τριαύτας ἀντιλήψεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι δυνατόν νὰ προέλθουν νέαι συμφοραί. Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡμεῖς δὲν θὰ ἀφήσωμεν τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὴν τύχην των. Θὰ κάμωμεν ὅ,τι δυνατόν ὅπως γίνῃ ἐκατέρωθεν δικαία εἰρήνη».

Αὐταὶ ἦσαν αἱ περίφημοι τελευταῖαι διαβεβαιώσεις τοῦ Γάλλου πρωθυπουργοῦ ὅτι —ὅπως εἶπα εἰς τὸν Πατριάρχην ἅμα ἐφύγαμε— «θὰ μᾶς παραδώσουν μὲν ὡς πρόβατα νὰ μᾶς προφυλάξῃ ὁ λύκος, ἀλλὰ θὰ δώσουν ἐπὶ τοῦ χάρτου αὐστηρὰν ἐντολήν εἰς τὸν λύκον νὰ μὴν καταβροχθίσῃ τὰ πρόβατα»!

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ κέρδος ἦτο σημαντικόν, διότι μὲ αὐτὴν τὴν

συνέντευξιν ἐνεβαθύνουμε καὶ εἰς τὰς σκέψεις τοῦ Πουανγκαρέ, ὁ ὁποῖος ἐβά-
ρυνε εἰς τὸν ἐγκληματικὸν διακανονισμὸν τῆς μαύρης τύχης τῶν Ἑλλήνων
τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Μᾶς παρέδιδε, πρὸς σφαγὴν,
εἰς τὸ φάσγανον τοῦ Τούρκου Μουσταφᾶ Κεμάλ.

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Συνδιάλεξις τοῦ Πατριάρχου Μελετίου καὶ με-
τὸν πρῶην πρωθυπουργὸν Τζώρτζ Κλεμανσώ, τὸν πρῶην φιλέλληνα, ὁ
ὁποῖος ἐπωνομάζετο «Τίγρις τῆς Γαλλίας».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΝ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

Αὐτός, πού διὰ τὴν μαχητικότητά που ἐπωνομάζετο «Τίγρις τῆς
Γαλλίας», εἶχεν ἀφιερῶσει τὴν ζωὴν του, ἐπὶ ἐξήντα χρόνια,
ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. — Τί μᾶς εἶπε, σάν φαρμακωμένους.

Ἔστερα ἀπὸ τὴν δραματικὴ συνομιλία τοῦ Πατριάρχου Μελετίου με-
τὸν πρωθυπουργὸ Πουανγκαρέ — ὁ ὁποῖος ζητοῦσε νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὴν Μι-
κράν Ἀσίαν καὶ ἀπὸ τὴν Θράκην, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν μεγαλυτέραν συμφο-
ρὰν— ἐπεσκέφθημεν καὶ τὸν πρῶην πρωθυπουργὸ Τζώρτζ Κλεμανσώ, ὁ ὁ-
ποῖος, διὰ τὴν μαχητικότητά του, ἐπωνομάζετο ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του
ὡς ὁ «Τίγρις τῆς Γαλλίας».

Τότε πού τὸν ἐπεσκέφθημεν ἦτο 81 ἐτῶν.

Αὐτὸς ὁ «Τίγρις», ὡς πολιτικός, εἶχε δραματικὴ ἱστορία. Ἐτηρέτησε
τὴν πατρίδα του ὡς βουλευτής, ὡς Γερουσιαστής καὶ ὡς πρωθυπουργός. Καὶ
ὡς μαχητικὸς δημοσιογράφος. Ἐκεῖνο πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερα εἶναι
ὅτι ὁ Κλεμανσώ ἐλάτρευε τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἰδρῦθη εἰς
τὸ Παρίσι ὁ «Σύνδεσμος τῶν Γάλλων Φιλελλήνων», εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς
Ἀντιπρόεδρος, με πρόεδρον τὸν Ὁμόλλ, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἦτο Διευθυντής τῆς
Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν.

Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ 1918 ὁ Κλεμανσώ εἶχεν ἐκλεγῆ καὶ ὡς μέ-
λος τῆς «Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθανάτων». Εἶχεν ἀφιερῶσει δὲ τὴν ζωὴν
του εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν Ἐθνικῶν Δικαίων τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτὸς ἦτο ὁ μεγάλος Φραντσέζος Φιλέλληνας, ὁ ὁποῖος εἰς ἡλικίαν 81
ἐτῶν, μᾶς ἐδέχθη εἰς τὸ ἐρημητήριόν του τῶν Παρισίων. Εἶχε συγκινηθῆ ὅτι
τὸν ἐτίμησε ὁ ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς Κρήτης Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελετίος.

Ἐν προλόγῳ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ Κλεμανσώ, ὁ πατέρας τῆς Γαλλι-
κῆς πατρίδος, ἀφιερῶσας τὴν ζωὴν του καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἑλληνικῆς

πολιτικῆς ὑποθέσεως, μᾶς ἀμίλησε καὶ αὐτὸς μὲ μεγάλην ἀηδίαν διὰ τοὺς συγχρόνους Ἕλληνας, ὡς ὑπαιτίους τῆς καταστροφῆς των διὰ τοῦ δημιουργηθέντος —μὲ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920— ἀντισυμμαχικοῦ καθεστῶτος.

ἘΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, μόλις ἀντίκρουσε τὴν κάπως ἠλιοκαῆ μορφήν τοῦ «Τίγρειω», ἔκαμε τὸ φιλοφρόνημα πρὸς τὸν ὑπέργηρον πρῶην πρωθυπουργὸν ὅτι τὸν βλέπει ἄριστα εἰς τὴν ὑγείαν του καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς ἦτο τὸ ταξίδι του εἰς τὴν Ἄνω Ἀνατολήν.

ἘΟ «Τίγρις» εἶχε κολακευθῆ ὅτι ἐπροξένει εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας τὴν ἐντύπωσιν νεάζοντος καὶ μᾶς ἠρώτησε «πῶς εἶναι ἡ ὑγεία τοῦ Βενιζέλου καὶ ποῦ εὐρίσκεται τώρα;».

ἘΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ εἶπε τὰ δέοντα ὅτι ὁ «πρῶην Ἕλλην πρωθυπουργὸς σκέπτεται νὰ συνεχίσῃ τὸ μακρυνὸ ταξίδι του εἰς τὸ Δυτικὸν Ἡμισφαίριον».

ΚΛΕΜΑΝΣΩ: «Ὡστε δὲν σκέπτεται νὰ ἐπανέλθῃ γρήγορα εἰς τὴν Ἑλλάδα;».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἔτσι φαίνεται, κατόπιν τῆς θλιβερᾶς τροπῆς ποῦ ἔχουν λάθει τὰ ἑλληνικὰ πράγματα».

ἘΟ ΚΛΕΜΑΝΣΩ, ὁ ὁποῖος —ὡς μᾶς εἶπε— θεωροῦσε τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον «ὡς ἓνα τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος», ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του σὰν νὰ ἤθελε νὰ οἰκτείρῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ προσέθεσε: «Τί νὰ τὸν κάμω; Ἔκαμε σφάλματα, ἀλλὰ ἔκαμε καὶ μεγάλο καλὸ εἰς τὴν πατριδα του. Εἶναι ἀξιοκατάκριτος ἢ διαγωγή ἀπέναντί του».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ὅ,τι ἔγινε, κύριε Πρόεδρε, ἔγινε. Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ κυτιάξετε πῶς πρέπει νὰ σωθῆ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ σφάλματά της».

ἘΟ ΚΛΕΜΑΝΣΩ, ὁ ὁποῖος πραγματικὰ ἔχει καταναλώσει τὴν ζωὴν του καὶ ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς δημοσιογράφος, καὶ ὡς βουλευτῆς καὶ ὡς πρωθυπουργὸς καὶ ὡς Ἀντιπρόεδρος τοῦ «Φιλελληνικοῦ Συνδέσμου τῶν Παρισίων» ὑπὲρ τῆς ἀναδείξεως τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ἐνθυμούμενος ὅτι οἱ Ἕλληνες μετὰ μίαν περίλαμπρον νίκην τῶν Συμμάχων, μετὰ τῶν ὁποίων συνεπολέμησε καὶ ἡ Ἑλλάδα — ἐπανεφεραν ἐκ τῆς ἐξορίας ἓνα ἔχθρον τοῦ Συμμαχικοῦ ἀγῶνος — ἐκίνησε νευρικὰ τὰ χέρια του καὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε: «Δὲν θέλω νὰ ἀκούσω πλέον περὶ Ἑλλήνων. Ἐξῆντα χρόνια τῆς ζωῆς μου κατηνάλωσα ὑπερασπιζόμενος αὐτούς, ἀλλὰ ἐφάνησαν ἀνάξιτοι. Ἐπρόδωσαν ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἰδίως τὰ συμφέροντα τῆς ἰδικῆς των πατριδος».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Λησμονεῖτε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἔχετε ἀγαπήσει τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰς ἀρετάς της καὶ τὰς ἐλλείψεις της; Διότι, δυστυχῶς, αὐτὸ θὰ

πῆ Ἑλλάδα. Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς τρισχιλιετοῦς ἱστορικῆς ζωῆς τῆς, εἶναι κρᾶμα ἀρετῶν καὶ ἐλαττωμάτων».

ΚΛΕΜΑΝΣΩ: «Αὐτὸ εἶναι ἀληθές. Ἀλλὰ αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἡ Ἑλλάδα εἰς τὸ 1920 ὑπερβαίνει κάθε μωρίαν, καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ὑποβιάζει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν συνείδησίν μου, ὥστε νὰ μὴν τοὺς λογαριάζω πλέον. Εὐτυχῶς, δι' αὐτούς, ὅτι δὲν με ἐρωτοῦν οἱ διευθύνοντες σήμερον τὴν Γαλλικὴν πολιτικὴν».

Ἀλλὰ ὁ Κλεμανσώ, ὁ ὁποῖος εἶχε χάσει κάθε ὑπόληψιν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διότι, μόνος του, διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν, ἤνοιξε τὸ βάραθρον τῆς ἰδικῆς του καταστροφῆς, ὁμιλῶν μὲ τοιαύτην ἀποστροφὴν — ἐνεφανίζετο ὡς ὁ πατέρας, ὁ ὁποῖος πονεῖ διὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ τὸ παιδί του, τὸ σπλάχνον του.

Διὰ τοῦτο ὁ Πατριάρχης, ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὅτι ὁ Κλεμανσώ δὲν ἠμιλοῦσε ὡς ἐχθρός, ἀλλὰ ὡς φίλος πονῶν, ὡς πατέρας ὀδυρόμενος, ἔσπευσε, εὐστόχως, νὰ προσθέσῃ:

«Θὰ ἐπιθυμοῦσα, κύριε Πρόεδρε, νὰ διευθύνετε τὴν γαλλικὴν πολιτικὴν. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐγίνοντο ὀλιγώτερα σφάλματα. Θὰ ἐλαμβάνατε ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦτο: ὅτι δὲν εἶναι ὅλοι οἱ Ἕλληνες πὺν διέπραξαν τὸ σφάλμα τὸ ὁποῖον κατακρίνετε. Καὶ πρὸ πάντων, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς διὰ τὰ σφάλματα τῶν ἐν Ἑλλάδι. Διότι, ἀκριβῶς περὶ τούτου πρόκειται τὴν στιγμὴν αὐτὴν. Ἐγκαταλείπονται καὶ πάλιν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Τούρκων οἱ ἀλύτρωτοι Ἕλληνες διὰ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ διαπράξαντες τὸ σφάλμα».

ΚΛΕΜΑΝΣΩ: «Αὐτὸ εἶναι λυπηρόν, ἀλλὰ ἡ ὅλη ἀκαταστασία εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τοῦ διαπραχθέντος ἐν Ἑλλάδι ἐγκλήματος».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Μὴ λησμονεῖτε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ ὁ ἰδικὸς σας λαός, ὁ ὁποῖος εἶναι πολιτικῶς ὠριμώτερος τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐκινδύνευσε νὰ διαπράξῃ ἀνάλογον ἐγκλημα νὰ παραδώσῃ τὴν Γαλλίαν εἰς τοὺς μπολσεβίκους τὴν ἐπαύριον τῆς νίκης. Ἐδέησε δὲ νὰ ἐπέμβῃ ἡ μεγάλη προσωπικότης τοῦ Κλεμανσώ, τοῦ «Πατρὸς τῆς Νίκης», διὰ νὰ σωθῇ ἡ Γαλλία. Δὲν εἶναι, λοιπόν, δίκαιον, δι' ἐν σφάλμα, ὅσον μεγάλο καὶ ἂν εἶναι, νὰ παύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον σας διὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, ὅταν, μετ' ὀλίγον, τὴν ἰδῆτε καὶ πάλιν ἀξίαν τῶν ἐλπίδων σας, θὰ ἐπανακτῆσετε τὰ πρὸς αὐτὴν παλαιὰ αἰσθήματά σας».

ΚΛΕΜΑΝΣΩ: «Ἄ! Εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν δὲν ἐλπίζω νὰ τὸ ἴδω».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ: «Ἐγὼ τὸ ἐλπίζω καὶ πιστεύω ὅτι θὰ τὸ ἰδῆτε. Ἐλπίζω τοῦλάχιστον ὅτι τρέφετε τὰ αὐτὰ αἰσθήματα διὰ τοὺς Κωνσταντινουπολίτας καὶ ὅλους τοὺς ἀλύτρωτους Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑποστῆ τόσας συμφορὰς καὶ δὲν εὐθύνονται καθόλου διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἐν Ἑλλάδι μετα-

βολήν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦν νὰ ἀνθίστανται. Μένουν δὲ σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν ἀντίληψίν των μαζὶ μὲ ὅλον τὸν ἐν διασπορᾷ Ἑλληνισμόν. Ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐξέλεξαν Ἀρχηγόν των, ζητῶ τὸ ἐνδιαφέρον σας, κύριε Πρόεδρε. Γνωρίζω ὅτι καὶ σήμερον ἡ γνώμη σας βαρύνει διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως».

Ὁ Κλεμανσὸ ἐξέφρασε τὴν συμπάθειάν του ὑπὲρ τῶν Ἀλυτρώτων καὶ εἶπεν ὅτι «πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν θὰ τὸ πράξῃ».

Ἡρώτησε δὲ καὶ τὴν καταγωγὴν τοῦ Πατριάρχου. Ὅταν δὲ τοῦ εἶπα ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὴν ὠραίαν καὶ ἡρωϊκὴν Μεγαλόνησον, ἐτόνισεν ὅτι «τρέφει μεγάλην ἐκτίμησιν διὰ τοὺς Κρητάς, οἱ ὁποῖοι, βέβαια, ἀνέδειξαν ἓνα τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος».

Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὸ ἡσυχαστήριον τοῦ Κλεμανσὸ εἶχε μᾶλλον φιλικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ὅλως φιλικῆς ἐκείνης συνομιλίας κατεδείχθη μέχρι ποίου βαθμοῦ εἶχε δηλητηριασθῆ ἡ γαλλικὴ ψυχὴ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μέχρι τοῦ τελευταίου πολίτου. Ἐχάσαμε τὸ πᾶν. Ἐπέστημεν τὰς μεγίστας τῶν θουσιῶν εἰς αἷμα καὶ εἰς οἰκονομικὴν ἐξάντησιν. Καὶ κινδυνεύομεν νὰ χάσωμεν ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν ἀπελευθερωτικῶν μας ἀγώνων. Καὶ ποῖο τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν συμφορὰν τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920; Τὸ μαῦρον κέρδος ἦτο ὅτι διὰ μίαν πλάνην τοῦ δυστυχισμένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, μᾶς ἐλάκτισαν οἱ πανίσχυροὶ νικηταὶ τοῦ πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Διὰ νὰ ἀναγγεῖλη ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζώρτζ πρὸς τὸν Πατριάρχην ὅτι θὰ πάθωμεν τρομακτικὴν συμφορὰν, σὰν ἐκείνην τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ὅταν οἱ Τοῦρκοὶ κατέλυσαν τὴν ἐν Βυζαντίῳ Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν. Καὶ ἠκολούθησαν τῆς μαύρης σκλαβιάς τὰ τετρακόσια χρόνια. Τώρα κατεδικάσθησαν καὶ πάλιν εἰς μαύρη σκλαβιά οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Διὰ νὰ ζήσῃ μερικὰ ἀκόμη χρόνια ἓνας θνητός!

Εἰς τὸ ἐπόμενο: Ἡ συγκέντρωσις εἰς τὸ Παρίσι τῶν παλαιῶν Γάλλων φιλελλήνων. Ἦσαν οἱ διανοούμενοι, ποὺ ἐπιθυμοῦσαν νὰ τιμήσουν τὸν τραγικὸν Πατριάρχην, ἀναχωροῦντα εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ
ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

Ὁ παρεπιδημῶν δυστυχισμένος πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος. — Τὸ Ἀποχαιρετιστήριο Δεῖπνο. — Συγκινητικαὶ διακηρύξεις. — Τὸ αἰώνιο ἑλληνικὸ πνεῦμα. — Ὑμνωδίες διὰ τὸ ἑλληνικὸ μεγαλεῖο.

Ὅπως εἰς τὸ Λονδῖνον, ἔτσι καὶ εἰς τὸ Παρίσι, τὸ πέρασμα τοῦ Οἰκουμένου Πατριάρχῃ Μελετίου, ὑπῆρξε γόνιμον εἰς ἐργασίαν θετικὴν καὶ διαφωτιστικὴν.

Τις ἡμέρες ἐκεῖνες, ὕστερα ἀπὸ τὸ Λονδῖνο, παρεπιδημοῦσε εἰς τὸ Παρίσι καὶ ὁ δυστυχισμένος πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος, πού εἶχε διαδεχθῆ τὸν ἐκ Κρήτης «προδότην», τὸν δημιουργὸν τῆς «Μεγάλῃς Ἑλλάδος τῶν δύο ἡπείρων καὶ τῶν πέντε θαλασσῶν». Λοιπόν, ὁ τραγικὸς τῆς δυστυχισμένης Ἑλλάδος πρωθυπουργός ζητοῦσε καὶ ἴδρωνε διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὸ Παρίσι ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν Ραϊμόνδο Πουανγκαρέ. Τὸ ζητοῦσε ὡς ἔλεος, νὰ τύχῃ ἔστω καὶ ὀλίγων λεπτῶν ἀκροάσεως ἀπὸ τὸν κυβερνῶντα τὰς τύχας τῆς Γαλλίας. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε.

Κάποια δὲ γαλλικὴ ἐφημεριδοῦλα — ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες — εἶχε ἀναγγεῖλει ὅτι ὁ πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος, ὁ Γούναρης, ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν Πουανγκαρέ. Τὴν ἐπαύριον ἡ ἰδία ἐφημεριδοῦλα διέψευσε τὴν εἴδησιν, «κατὰ ἀνωτέραν ἐπιταγὴν».

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ ταλαίπωρος πρωθυπουργός τῆς δυστυχισμένης Ἑλλάδος διήρχετο τὰς ἡμέρας του μετὰ τῆς ἀκολουθίας του ἐν καταφρονήσει, ἀνιῶν πῶς νὰ περάσῃ τὸν πολῦτιμον χρόνον του, ἡμεῖς εἴχαμεν εἰσελάσει εἰς τὰ μέγαρα τῶν κραταιῶν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Ναὶ μὲν δὲν ἐπιτελέσαμεν θαύματα, διὰ μαγικῆς ράβδου, καὶ δὲν μετεστρέψαμεν τὴν χαραχθεῖσαν γαλλικὴν πολιτικὴν, ὅμως ὠρισμένα σημεῖα τῶν ἀνακωκώσεων τοῦ Πατριάρχῃ προεκάλεσαν σοβαρὰς σκέψεις εἰς τὰς τάξεις τῶν ὑπευθύνων.

Ἐνῶ δὲ ἡ εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσία τοῦ δυστυχισμένου Μονάρχῃ ἀνέτρεψεν ἔξ ὀλοκλήρου τὴν ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος πολιτικὴν τῶν νικητῶν Συμμάχων καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς φιλοτούρκους τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας νὰ ἐκμεταλλεθοῦν, ἐπὶ ἰδίᾳ ὠφελείᾳ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἔξαισίου ἐκ Κρήτης, τοῦ μεγαλοπράγμονος δημιουργοῦ τῶν Συνθηκῶν Νεϊγῆ καὶ Σεβρῶν, ὅμως ἡ ἐν Εὐρώπῃ παρουσία τοῦ μεγαλοπράγμονος Μελετίου δὲν ἔμεινε ἀτελεσφόρητη.

Ὁ Πατριάρχῃς εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑποδείξῃ μερικὰς ἀπόψεις ἐπωφελεῖς, αἱ ὁποῖαι ἐπροξένησαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν.

Καὶ εἰς τὸν πρωθυπουργὸν Πουανγκαρέ. Καὶ γενικῶς εἰς τοὺς Φραντσέζους ἐπισήμους. Καὶ ἔσπειρεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κάποια ἀμφιβολία, μήπως, ἐνισχύοντες τὸν Μουσταφᾶ Κεμάλ, ἀνοίγουν, διὰ τῶν ἰδίων τῶν χειρῶν, τὸν τάφον τῶν Γαλλικῶν συμφερόντων, ἰδιαίτερος εἰς τὴν Συρίαν. Καὶ ἀκόμη τοὺς ἄφησε νὰ ἐννοήσουν ὅτι θὰ χάσουν καὶ τῶν Ἀμερικανῶν τὴν συμπάθειαν, τοὺς ὁποίους ὑπολογίζου. Προσέθεσε δὲ ὁ Πατριάρχης καὶ ὅτι αἱ μυριάδες τῶν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων, ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ ἐπηρεάζουν καὶ τὸν Ἀμερικανικὸν τύπον ἐναντίον τῆς φιλοτουρκου πολιτικῆς τῆς Γαλλίας. Ἐπίσης καὶ τὸν Ἀμερικανικὸν Κλήρον καὶ ἰδιαίτερος τὴν τεραστίαν Ἀμερικανικὴν Ὀργάνωσιν «ἐπὲρ τῆς περιθάψεως τῶν ἐν Ἀνατολῇ Χριστιανῶν, Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων, σφαζομένων καὶ καταδιωκομένων».

Δὲν γνωρίζω ἐὰν τὸ τάκτ τῶν παραδεδεγμένων διπλωματικῶν ἐθίμων θὰ ἐπέτρεπε εἰς οὐδένα Ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλάδος νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς Γάλλους ἐπισήμους μὲ τὴν εὐτολία τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης.

Ἄλλὰ, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπισήμων παρουσιάσεων —μετὰ τὴν Ἀγγλίαν — καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν, ἔδωκεν ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ συγκεντρωθῶν εἰς μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Majestic σημαίνοντες Ἕλληνες καὶ ἐξέχοντες Γάλλοι Φιλέλληνες, πρώτην φορᾶν, μετὰ τόσων μακροτάτων μηνῶν καθολικὴν ἔκλειψιν τῶν φίλων μας ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

Εἶχεν ὀργανωθῆ εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τοῦ ξενοδοχείου ἀποχαιρετιστήριον Δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου, πορευομένου εἰς τὴν «Πόλιν τῶν Ὀνείρων».

Εἶδα ἐκεῖ —κατὰ τὴν συγκέντρωσιν Ἑλλήνων καὶ Γάλλων— πολλὰς συμπαθητικὰς φυσιογνωμίας ἀρραιφῶν Φιλελλήνων. Ἐσυνηθίσασαμεν οἱ Πανέλληνες νὰ τοὺς ἀγαποῦμε καὶ νὰ τοὺς σεβόμεσθα καὶ νὰ τοὺς εὐγνωμονοῦμε δι' ὅσα εἶχον μοχθήσει, ὡς ἐρευνηταὶ τοῦ κλασσικοῦ, τοῦ μεσαιωνικοῦ καὶ τοῦ μεταβυζαντινοῦ καὶ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Τοὺς εἶχαμεν ἀγαπήσει μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ δι' ὅσα ἐμόχθησαν καὶ ὡς συνήγοροι τῶν δικαίων τοῦ ἀγωνιζομένου Ἑλληνικοῦ Κόσμου, ὅταν τὰς τύχας τῆς μεγαλυνθείσης πατρίδος κυβερνοῦσε ὁ δημιουργὸς τῆς «Μεγάλης Ἑλλάδος».

Εἶδα ἐκεῖ εἰς τὴν ἱστορικὴν συγκέντρωσιν τὸν Ὁμόλλ, τὸν ἄλλοτε Διευθυντὴν τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος διετέλεσε καὶ Πρόεδρος τοῦ «Φιλελληνικοῦ Συνδέσμου τῶν Παρισίων», ὅτε ὁ Κλεμανσὼ κατεῖχε τὴν Ἀντιπροεδρίαν. Ἀντίκρυσα τὴν συμπαθεῖ φυσιογνωμίαν τοῦ Φουζέρ, πού εἶχε καταναλώσει τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ μεγαλείου τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος. Νὰ καὶ ἄλλες εὐγενικὰς μορφάς, πού τις ἐπα-

νέβλεπα, ἀφ' ὅτου — τὸ 1911 — τοὺς ἐγνώρισα εἰς τὸ «16ον Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν». Νά ὁ Κάρολος Ντήλ, σοφὸς μελετητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαιωνικοῦ μεγαλείου, ὁ ἀφιερῶσας τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Τέχνης τοῦ Βυζαντίου. Νά καὶ ὁ Περνώ, ὁ ὑπάτος τῶν Νεοελληνιστῶν τῆς Γαλλίας. Ἐβλεπα ἐκεῖ τὸν συγγραφέα Σεραντάμ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα, ἰδιαίτερος περὶ τῶν κινδύνων τοῦ Παγγερμανισμοῦ, εἶχαν γίνεαι πολὺκροτα. Ἐχαιρέτισα καὶ τὸν Ἐντουαρνι Ντριώ, τὸν συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζητήματος», εὐρύτατα γνωστὸν καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον. Παρέστησαν δὲ καὶ πλείστοι ἄλλοι πολιτευόμενοι, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ὁ Γκαστὸν Ντεσάμ, ὁ Τζεράρ, ὁ Μόρισον, ἥρωες τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ἀπολέσας τὸ χέρι του εἰς τὰ πεδία τῆς Γαλλικῆς τιμῆς. Ἐστολίζαν δὲ οἱ φιλέλληνες τὴν κυρίαν πλευρὰν τῆς τραπέζης — ὅπου εἶχαν παρακαθήσει — καὶ οἱ ἰδιοὶ μας πρόων ὑπουργοὶ καὶ πρεσβευταί, καθὼς καὶ ὁ δαφνηφόρος ἐλευθερωτῆς τῆς Ἰωνίας στρατηγὸς Λεωνίδας Παρασκευόπουλος.

Εἰς τὸ τιμητικὸν δεῖπνον εὐρέθηκα μετὰξὺ τοῦ κ. Γκριμανέλη, τμηματάρχου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἄλλοτε Νομάρχου τῆς Μασσαλίας, καὶ τοῦ κ. Μπέρλ, τοῦ θερμοῦ φιλέλληρος, προσφιλεστάτου εἰς τὸ Πανελλήνιον. Παραπλεύρως εἶδα καὶ τὸν φίλον τῶν Ἑλλήνων Γερουσιαστὴ Μπερὰρ καὶ τὸν ἀκούραστον πρόμαχον τῆς Ἑλληνικῆς Ὑποθέσεως Αὐγουστον Γκωβαίν. Ἡ ὁμήγηρις ἦτο ἐπιβλητικὴ. Καὶ σημαντικὴ. Οἱ Ἕλληνες δημοσιογράφοι, ὁ κ. Πύρρος, διευθυντῆς τῆς λαμπρᾶς γαλλοφώνου «Ἐφημερίδος τῶν Ἑλλήνων» καὶ ὁ σπινθηροδόλος κ. Λέων Μακκάς, πὸν στολίζει τώρα καὶ τὰς στήλας τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», μοῦ εἶπαν ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τὸν παγερὸν ἄνεμον πὸν ἐξαπέλυσεν ἡ συμφορὰ τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὅπου οἱ Ἕλληνες συναντῶνται εἰς ὠραίαν συγκέντρωσιν μὲ τοὺς παλαιούς Γάλλους συναγωνιστὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου.

Κατὰ τὸ δεῖπνον, ὕστερα ἀπὸ μακροτάτων μηνῶν, παγερὰν σιγὴν, ἠκούσθησαν λόγοι συμπαθείας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, σφαγιαζομένης.

Ὁ κ. Γρηγόριος Τριανταφυλλίδης, πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῶν Παρισίων, προεδρεύσας τοῦ δείπνου, ἐχαιρέτισε τὸν Πατριάρχην, πορευόμενον νὰ κλείσῃ τὸν θρόνον τῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων.

Κατόπιν ὠμίλησαν διάφοροι ρήτορες, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ διάσημος Φουζέρο, ὁ ἐρευνητῆς τοῦ κλασσικοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου. Ἐπειτα ὠμίλησε ὁ δαφνηφόρος στρατηγὸς Παρασκευόπουλος καὶ τελευταῖος ὁ Πατριάρχης.

Ὁ λόγος τοῦ φιλέλληρος Φουζέρο, ὑμνητοῦ τοῦ κλασσικοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου, ἦτο ἐξαισίος. Ὁ ρήτωρ εἶχεν ἐξάρει καὶ τὴν σημαντικὴν ἀποστο-

λήν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐν Ἀνατολῇ Πατριάρχης τῆς ὑψηλῆς ἰδεολογίας τοῦ Μελετίου. Τὸ ἀριστοτέχνημα τοῦ Φουζέρ προεκάλεσε χειροκροτήματα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ δαφνοστεφῆς στρατηγὸς τῶν Μικρασιατικῶν θριάμβων, ἐξυμνήσας τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη, ἔδειξεν ὅτι εἶναι ἐγκρατὴς καὶ τοῦ λόγου, ὁμιλήσας εἰς ὠραίαν γαλλικὴν γλῶσσαν.

Τοῦ Πατριάρχου ὁ λόγος ἦτο μία ὑψηλόφρων ἐπίκλησις πρὸς τὸ ἀθάνατον Γαλλικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐρμηνεύσει τὴν ἱερότητα τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ἐν ὀνόματι δὲ τῶν εὐγενῶν παραδόσεων τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους ἐπεκαλέσθη ἀμέριστον τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ὑπὲρ τῆς μαρτυρικῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ἐντύπωσις ὑπῆρξε βαθυτάτη.

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξεχύθημεν ἀνὰ τὰς πολυτελεῖς αἰθούσας τοῦ ξενοδοχείου Majestic ὅπου ἐπεράσαμεν, κατὰ ὁμίλους, ὧρες ἀλησμόνητες, πέραν τοῦ μεσονυκτίου.

Μὲ τοιαύτας ἐντυπώσεις καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ἀνατολῆς καλλιτέρων ἡμερῶν εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν κοιτίδα τῶν θερμότερων φιλελληνικῶν παραδόσεων, ἀφήσαμεν τὸ Παρίσι, σπεύδοντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ὕψιστα συμφέροντα ἀπαιτοῦσαν, ὡς τάχιστα, τὴν ἐκεῖ παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἄλλὰ εἶχε γεννηθῆ ἓνα πρόβλημα. Ἡ παραφροσύνη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, ἡ θυγατέρα, εἶχε δικάσει τὸν Πατριάρχην τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης! Καὶ τὸν κατεδίκασεν εἰς καθαιρέσιν! Τὸν ὑπεβίβασεν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν! Ὁρίσθη δὲ ὅπως συλληφθῆ ὁ Μοναχὸς Μελέτιος καὶ ἐγκλεισθῆ ἐφ' ὄρου ζωῆς, εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στροφαδῶν!!

Ἐπομένως ἐθεωρήθη ὡς ἀσύνητο νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οὔτε μέσῳ Πειραιῶς, οὔτε διὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῆς Ἀδριανοπόλεως, ὅπου καταδοκοῦσαν οἱ γνωστοὶ «Φαλαγγίται».

Ταῦτοχρόνως ὅμως τὸ Βρετανικὸ Ναυαρχεῖο ἔκρινεν ὡς ἀσύμφορη τὴν γνώμη τοῦ πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ὅπως εἰς τὸν Πατριάρχην διατεθῆ ἓνα πολεμικὸ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἔδραν του ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν βρετανικῶν τηλεβόλων!

Ἡ μόνη συνετὴ λύσις ἐκρίθη ὅτι ἦτο αὕτη: Μᾶς ἐχορηγήθη ἓνα γαλλικὸ σκάφος, ἡ «Ταντλά» —γερμανικὸ λάφυρον— ποῦ θὰ μᾶς μετέφερε ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν «Πόλιν τῶν Ὀνείρων».

Εἰς τὰ ἐπόμενα: Εἰς τὴν Σαρδὸν καὶ Κορσική.— Τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Καὶ τὸ Αἰγαῖον. Τὰ Ἑλληνικὰ Νησιά. Καὶ διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑΝ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Ἡ διαδρομὴ ἀπὸ τὴν Μεσόγειο. — Συγκινητικαὶ σκηναὶ εἰς τὸν Ἑλλησπόντον. — Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μυστικοῦ τῆς καταστροφῆς. — Ἡ ἀποδευτικὴ ὑποδοχὴ εἰς τὴν «Πόλιν τῶν Ὀνειρώων». — Ἡ Πύλη τῆς φρικτῆς Ἀγχόνης. — «Ὑπάρχει δι' ὅλους μας θέσις εἰς τὸν Γολγοθᾶ!»

Σᾶς ἔχω ἀναφέρει ὅτι τὸ Βρετανικὸ Ναυαρχεῖο ἐθεώρησε ὅτι ἦτο ἀσύμφορη ἢ γνώμη τοῦ πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ὅπως διατεθῆ διὰ τὸν Πατριάρχη τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης ἀγγλικὸ πολεμικὸ σκάφος διὰ νὰ τὸν μεταφέρει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι με βρετανικὰ τηλεβόλα. Κατόπιν τούτου ἐκρίθη ὅπως διατεθῆ ἓνα ἐμπορικὸν σκάφος, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς μετέφερε κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Μασσαλία.

Ἔτσι τὴν 1ην Φεβρουαρίου ἀφήναμεν τὸ Παρίσι καὶ τὴν ἐπαύριον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Μασσαλίαν, ὅπου εἴχαμεν ἐπιβασθῆ εἰς τὴν «Τάντλα». Ἦτο ἓνα γερμανικὸ «λάφυρο», εἰς κατάστασιν ἀθλίαν. Ἦτο παμπάλαιο. Καὶ ἀκάθαρτο. Καὶ ἀνέδιδε καὶ ἀνυπόφορη δυσσομία. Μὲ αὐτὴν τὴν «Τάντλα» ἐπεράσαμεν μεταξὺ τῶν νήσων Σαρδῶ καὶ Κορσικῆς. Ἐπειτα διήλθομεν ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Μεσσηνίας, τὰ ὁποῖα, τὴν νύκτα, μετὰ τὰ φεγγοβολήματα τῶν διαφορῶν συνοικισμῶν, παρουσίαζαν ἓνα ἔκπλαγλο μεγαλεῖο.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, 3 Φεβρουαρίου, ἡ «Ταντλά» εἰσήρχετο εἰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος. Τὸ μεσονύκτιον ἐχαιρετίσαμε τὸ Ταίναρον. Καὶ διὰ τῶν ἀκρωτηρίων τῆς Μάνης καὶ τῆς νήσου τῶν Κυθήρων εὐρέθημεν τὴν αὐγὴν (4 Φεβρουαρίου) εἰς τὴν θάλασσα τοῦ Αἰγαίου. Τί ὄραϊός τῶρα καταγάλανος οὐρανός, γλυκὺς καὶ αἶθριος. Τὰ συμπλέγματα τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου μετὰ τὴς μενεξαδένιες κορυφῆς τῶν βουνῶν, παρουσίαζαν εἰς τὰ μάτια μας ὅλα τὰ ἀπαράμιλλα κάλλη τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Τὸ πρωτὶ (5 Φεβρουαρίου) εἰσερχόμεθα εἰς τὸ στενὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν πλευρὰν τοῦ ὁποῖου, ἀντίκρουσα με δάκρυα τὴν πονεμένη γενετείρά μου τὴν Μάδυτο, ἀρχαίαν τῶν Ἀθηναίων ἀποικίαν. Ἦτο μισοκατεστραμένη. Οἱ πρόκριτοι τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῶν Δαρδανελλίων (τῆς ἀσιατικῆς πλευρᾶς) καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα τῶν Σχολείων καὶ οἱ Πρόσκοποι ἤλθαν με βάρκες καὶ ἐπολιόρχησαν τὸ καράβι. Ἐψαλλαν θρησκευτικούς ὕμνους. Καὶ πατριωτικὰ τραγούδια πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχη. Οἱ πρόκριτοι ἀνῆλθαν εἰς τὸ καράβι διὰ νὰ χαιρετίσουν τὸν Ἀπεσταλμένον τῆς Θείας Προνοίας καὶ νὰ δεχθοῦν τὴν εὐλογίαν του. Ἀνηλλάγησαν χαιρετι-

στήριοι λόγοι. Προσφωνήσεις. Καὶ ἀντιφωνήσεις. Ἐτονίσθη τό: «Εὐλόγημένος ἐν ὀνόματι Κυρίου»!

Εἶχα συγκινηθῆ ἀντικρύζοντας τὴν ἄμοιρη γενέτειρά μου, μισοκατεστραμένη ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς τοῦ πολέμου. Ἐθρήνησα, δραματιζόμενος καὶ τὴν αὐριανὴν συμφορὰν. Τὸν αὐριανὸν χαμὸν ὄχι μόνον τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μ. Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Οἱ πρόκριτοι, βλέποντες τὴν θρηνωδία καὶ τὸν σπαραγμὸν, ἠρώτησαν τὸν Πατριάρχην τί συμβαίνει; Διὰ τί ὁ συμπατριώτης θρηνεῖ σπαραξικάρδια;

Καὶ ὁ Πατριάρχης τοὺς ἀπήνησε: «Οἱ Κριταὶ τῆς Γῆς μᾶς ἔχουν καταδικάσει εἰς νέαν αἰχμαλωσίαν. Νά διὰ τί ὁ Καλλίμαχος θρηνεῖ, ἐνθυμούμενος τὸν Προφήτη Ἰερεμία καὶ τὴν αἰχμαλωσία τοῦ Ἰσραὴλ, θρηνοῦντος ἐπὶ τῶν ποταμῶν τῆς Βαβυλῶνος!».

Ἐπὶ πλέον, συγκινημένος καὶ αὐτὸς μέχρι δακρῶν, τοὺς ἀνέφερε λεπτομερείας ὅτι λόγω τῆς σημερινῆς πολιτικῆς καταστάσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξεπέσαμεν ἀπὸ τὴν συμμαχία τῶν Νικητῶν. «Ὅτι ἔνεκα τούτου χάνομεν τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Θράκην»! Καὶ προσέθεσεν: «Ὅμως, ἄς ἐτοιμασθῶμεν νὰ ἀντικρύσωμεν συμφορὰν, ἄς ὀργανωθῶμεν διὰ νὰ στηρίξωμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὰς ἰδικὰς μας δυνάμεις».

Ἐποτρὴν ἀπὸ τὰ τελευταῖα παρήγορα λόγια τοῦ Πατριάρχου, ὅτι ὁ ἱερὸς ἀγὼν θὰ συνεχισθῆ, οἱ πρόκριτοι, κατασυγκινημένοι κατῆλθον ἀπὸ τὴν κλίμακα τῆς «Γάντλα», ἡ ὁποία συνέχισε τὴν πορείαν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου πρὸς τὴν Προποντίδα. Τὴν νύκτα ἡ «Γάντλα» εἰσῆρχετο εἰς τὰ ἕρημα νερὰ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Ἠγκυροβόλησε παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον, προάστιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὴν αὐγὴν εὐρέθημεν ἀντικρὺ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ ἱεροῦ τούτου σεβάσματος τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας.

Μετ' ὀλίγον ἡ «Γάντλα» πολιορκεῖται. Ἀτμάκατοι ἀναρίθμητοι συρίζουν δαμιονιδῶς. Μυριάδες κόσμου, ἐπὶ θαλαμηγῶν καὶ ἄλλων πλοίων, κατακλύζουν τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Κερατίου. Ὅλη ἡ Κωνσταντινούπολις, μὲ τὸ ἑκατομμύριον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι ἐπὶ ποδός. Δὲν ἔμεινε στέγη οἰκίας, δὲν ἔμεινε κατάρτι πλοίου, πού νὰ μὴ εἶχαν ἀναρριχηθῆ αἱ μυρμηγκοὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους κανεὶς δὲν ἐνθυμεῖται παρόμοιον συναγεμὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀπὸ τὴν ἡλιόλουστη ἐκείνην ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τοῦ Πατριάρχου.

Κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτῶν τῶν Τούρκων καὶ τῶν Εὐρωπαίων, κανεὶς ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας δὲν θὰ εἶδε τοιαύτην εἰκόνα παλλαϊκοῦ συναγεμοῦ.

Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀριστοεργηματικὴν προσφώνησιν τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Γρη-

γορίου και μετά την ἀντιφώνησιν τοῦ Πατριάρχου, μᾶς παρέλαβαν ἀπὸ τὴν πολιορκουμένην «Ταντλά» καὶ μετ' αὐτάκατον διεσχίσαμεν τὸν Κεράτιον κόλπον κατευθυνόμενοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Βενζινάκατοι, φέρουσαι τιμητικὰς φρουρὰς τῶν Συμμαχικῶν δυνάμεων, μᾶς περιβάλλον, ὡς τιμητικὴ συνοδεία. Ὁ Πατριάρχης —εἰς τὰ στήθη τοῦ ὁποίου ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ἐτοποθέτησε τοὺς δικεφάλους, ἐμβλήματα τῆς περασμένης Αὐτοκρατορικῆς Ἑλληνικῆς δόξης — εἶναι φωτοβόλος καὶ μεγαλοπρεπής. Περιβάλλεται ἀπὸ οὐρανίαν αἴγλην καὶ κατασυγκινημένος χαιρετίζει τὰ πλήθη, πού εἶχαν πλημμυρίσει τὸν Κεράτιον. Φθάνομεν εἰς τὸ Φανάρι. Διὰ μέσου θριαμβευτικῶν ἀψίδων, ὅταν εὐρέθημεν ἐνώπιον τῶν πυλώνων τοῦ Πατριαρχείου, ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἀλυτρώτων ἐγονυπέτησεν ἔμπρὸς εἰς τὴν κλειστὴν θύραν τῆς τρομερᾶς Ἀγχόνης. Ἐσωριάστηκε. Καὶ ἐθρήνησε. Ποιὸς ξέρει τί εἶπεν κατὰ τὴν προσευχὴν ἐκείνην τῆς θρηνωδίας, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παριστάμενοι ἐρρηγίσαμεν. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ ἐκεῖνο τὸ θρηνητό.

Στὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του, πού ἐξεφώνησε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὸν διχασμὸν τῶν Ἀρχιερέων. Μετ' βαθυτάτην συγκίνησιν, ἡ ὁποία τὸν ἐπνιγε καὶ πρὸς κατάπληξιν ὄλων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγνώριζον τὸ δρᾶμα τῆς αὐριανῆς καταστροφῆς τοῦ Γένους, ἐφώνησεν:

«Ἀδελφοὶ τοῦ Ἀλυτρώτου Ἔθνους, ἡ τύχη κρέματαί εἴπερ ποτὲ τὴν στιγμήν ταύτην ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῶν ποιμένων αὐτοῦ. Εἶναι ἡ ὥρα, ἡ κατ' ἐξοχὴν κρίσιμος, τοῦ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα ποιμένες καὶ οὐχὶ ἐπὶ μισθῷ τῶν προβάτων φύλακες. ΜΗ ΕΡΙΖΟΜΕΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΓΟΛΓΟΘΑΝ· ΤΥΠΑΡΧΕΙ ΕΠ' ΑΥΤΟΥ ΘΕΣΙΣ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΜΑΣ».

Αὐτὸ τὸ δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ ἐβασάνιζε τὸν Πατριάρχην. Ἐβλεπε τὸ φάσμα τοῦ ξερομοῦ τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐφ' ὅσον οἱ κριταὶ Σύμμαχοι τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Παρισίων μᾶς ἐπληροφόρησαν ὅτι θὰ φύγωμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν Πόντον καὶ γενικῶς ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Θράκην! Ἐτοὶ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλα θύματα εἰς τὴν βουβὴ Πύλῃ τῆς φρικτῆς Ἀγχόνης μετ' αἰπειράριθμες μυριάδες τῶν τραγικῶν θυμάτων τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι μετὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως ὁ Πατριάρχης ἀνῆλθεν εἰς τὴν Αἶθουσαν τοῦ Θρόνου, ὅπου ἐγίνε τὸ «χειροφίλημα». Εἰς τὴν «Πόλιν τῶν Ὀνειρῶν» ὁ Πατριάρχης ἐγίνε ἰνδαλμα λατρείας. Μισὸ ἑκατομμύριον Ἕλληνες ἀτενίζουν μετ' ἀφοσίωσιν πρὸς Αὐτὸν ὡς πρὸς «Ἐθνικὸν Παράκλητον». Ἐγίνεν ὁ γενναῖος συνεργὸς καὶ ψυχὴ τοῦ Μικρασιατικοῦ Κινήματος. Ἦλθεν ἀπ' εὐθείας εἰς συνεννόησιν μετ' αὐτοὺς ἀρμοδίους στρατιωτι-

κούς και ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς πανελληνίου ἐξεγέρσεως ὑπὲρ βωμῶν και ἑστιῶν.

«Και αἱ κανδήλαι —εἶπε— τῶν ἐκκλησιῶν και τὰ ἄλλα τιμαλφῆ ἀντικείμενα πρέπει νὰ ἐκποιηθοῦν διὰ νὰ ἀγορασθοῦν φυσίγγια διὰ τοὺς μαχητὰς τῆς ἐλευθερίας». Ἔτσι ὠμιλοῦσαν και οἱ ἐκπρόσωποι τῆς μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν ἑπταετῆ ἱερὸν ἀγῶνα τοῦ 1821—1828. Ἀγῶνα ὑπὲρ βωμῶν και ἑστιῶν.

Γνωρίζω δὲ ὅτι κατὰ τὴν πρώτη συνεδρία τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχειῶν ἐψηφίσθη πρότασις σχετικὴ και ἀπεστάλησαν εἰς τὰ Ἀνάκτορα και εἰς τοὺς ὑπευθύνους τῶν Ἀθηνῶν ἐπίσημα ἀντίγραφα τῆς Ἐκθέσεως τῶν τρομακτικῶν δηλώσεων τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ὅτι ἐκεῖνα ποῦ θὰ πάθωμεν θὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὴν καταστροφὴν και ὑποδούλωσιν τοῦ Ἑθνους τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1453.

Ὁ Πατριάρχης ἐπάλασε. Εἶχεν ἀγωνισθῆ. Μετῆλθε τὰ πάντα, μήπως ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφευχθῆ ἡ τρομακτικὴ καταστροφὴ. Εἶχεν ἀσπασθῆ τὸ σχέδιον ὅπως ἰδρυθῆ ἓνα Χριστιανικὸ Κράτος εἰς τὴν Ἰωνία, μὲ πρωτεύουσα τὴν Σμύρνη. Και νὰ τεθῆ αὐτὸ τὸ κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἑθνῶν, ἀντὶ νὰ σφαγοῦν οἱ Ἕλληνες και οἱ Ἀρμένιοι και λοιποὶ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὸ φάσγανον τοῦ ἀγριεμένου Τούρκου Μουσταφᾶ Κεμάλ.

Τὰ μετὰ ταῦτα: Αἱ γνῶμαι τοῦ Βενιζέλου. — Ἡ μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξις ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. — Τὸ σχέδιον τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κόσμου. — Ἐπιστράτευσις τοῦ ὀργανωμένου πανισχύρου Ἀμερικανικοῦ Κλήρου. — Καὶ Παγχριστιανικὸ Συλλαλητήριον.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Πατριάρχῃ εἶχα παρατείνει σχεδὸν ἐπὶ ἑπτὰ ἑβδομάδες τὴν παραμονὴν μου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ πολλοὺς λόγους, γενικοὺς και εἰδικούς. Αἱ ἑφημερίδες ἔγραψαν ὅτι ἀποτελεῖ πρόδοδος ὅτι ὁ συνοδὸς τοῦ Πατριάρχῃ ἀντὶ ράσου φορεῖ ρεντικὸτα. Και πρέπει, ἐφ' ὅσον ὁ Πατριάρχῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἦτο ἐνδεδυμένος μὲ ρεντικὸτα, νὰ εἰσαχθῆ ἡ ἰδία ἐξευγενισμένη ἐνδυμασία και εἰς τοὺς κληρικοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἔτσι, διάφορες Κοινότητες, καθὼς και Ἐκπαιδευτήρια, ἐπολιόρκησαν τὴν Μεγάλῃ Πρωτοσυγκελία διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν κηρύγματα τοῦ Ἀμερικανοῦ, καθὼς και διαλέξεις. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ Ἀμερικανοῦ ποῦ φορεῖ ἐξευγενισμένη ἐνδυμασία, ἔγινε εἰς τὴν μεγάλην κοινότητα τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Πέραν. Ἔτσι ἔτρεξαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Πόλης και ἀπὸ τὸν

Βόσπορον ἀκόμη καὶ κατέκλυσαν καὶ τὸν ἐκτεταμένο περιβόλο διὰ νὰ ἰδοῦν αὐτὸ τὸ προοδευτικὸ φαινόμενον. Ἐξακολουθοῦσαν ἄλλες Κοινότητες νὰ ζητοῦν νὰ ἀποκτήσουν τὸ προνόμιον τοῦ Ἀμερικανοῦ Ἱεροκλήρου. Κατόπιν διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καὶ πολιτιστικὰ ἱδρύματα ἀπέκτησαν τὸ ἴδιον προνόμιον. Ἐπρόκειτο περὶ διαλέξεων μὲ ποικιλία θεμάτων, συνδεομένων μὲ τὰς προόδους τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, ἡ ὁποία ἔχει ἐξελιχθῆ εἰς δύναμιν κοσμοκράτειρα. Ἡ πρώτη διάλεξις ἔγινεν εἰς τὸν «Φιλολογικὸν Σύλλογον» τοῦ Πέραν. Ἐπηκολούθησαν διαλέξεις τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς «Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς». Ἐπειτα εἰς τὸ Πατριαρχικὸ Παρθεναγωγεῖο. Ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τοπικὸ Παρθεναγωγεῖο, εἰς τὸ Ζωγράφειο Γυμνάσιον. Ἐπειτα εἰς τὰ Ἀμερικανικὰ ἱδρύματα Νέων καὶ Νεανίδων, τὰ ὁποῖα κατεκλύζοντο ἀπὸ νεαροῦς Ἑλλήνας καὶ νεαρὰς Ἑλληνίδας. Ἐπρόκειτο διὰ τὸ YMCA καὶ YWCA.

Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰς τὶς ἐνασχολήσεις, ὁ Πατριάρχης μοὶ ἀνέθεσε καὶ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Προκειμένου διὰ τὰ φλέγοντα ἔθνικα ζητήματα, ὁ Πατριάρχης μοὶ ἔρριψε τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστρατευθοῦν καὶ αἱ ἰσχυραὶ ὁμοσπονδίαὶ τῶν Ἀμερικανῶν Κληρικῶν τῆς Νέας Ὑόρκης, αἱ ὁποῖαι, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Του εἰς τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα τῆς Ὁρθοδόξου Οἰκουμένης, τὸν περιέβαλον μὲ ὑψίστας τιμὰς. Ὁ Πατριάρχης εἶχεν ὀραματισθῆ ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ γράψῃ μίαν ἐκτεταμένην διαφωτιστικὴν Ἐκθεσιν περὶ τῶν κινδύνων ποὺ διέτρεχον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν γενικῶς οἱ Χριστιανοὶ καὶ εἰδικώτερον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι καὶ νὰ ἐκδοθῇ αὐτὴ ἢ Ἐκθεσις εἰς εἰδικὸν Ἀμερικανικὸν Τεῦχος.

Πράγματι ἐξεδόθη καὶ ἐπὶ πλέον ἐτυπώθη καὶ τὸ τεῦχος τοῦ Μαΐου τοῦ μηνιαίου καλλιτεχνικοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» 1922 μὲ 25 χιλιάδας ἀντίτυπα πρὸς φρονηματισμὸν τοῦ Πανελληνίου διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνος. Ὁ τίτλος τῆς μελέτης ἦτο:

«The dangers of Christians in Asia Minor and the Ecumenical Patriarch».

Ὁ Πατριάρχης ἔθεωροῦσε αὐτὴν τὴν ἀποψιν σπουδαία. Νὰ διαβασθῇ αὐτὴ ἢ Ἐκθεσις εἰς εἰδικὴν συνεδρίασιν τῆς πανισχύρου Λέσχης τῶν Κληρικῶν, καθὼς καὶ κατὰ τὸ συνέδριον τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἀμερικανῶν Κληρικῶν.

Ἔτσι εἶχεν ὀραματισθῆ καὶ τὴν ὀργάνωσιν Παγχριστιανικοῦ Συλλαλητηρίου μὲ αἴτημα ὅπως ἐγκριθῇ ἡ δημιουργία «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας»

εις τὴν Ἰωνίαν μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σμύρνην. Καὶ νὰ ἀναγνωρισθῆ ἀπὸ τὸν Ὀργανισμό τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἔτσι θὰ ἐσώζοντο οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν ὁμαδικὴν σφαγὴν. Καὶ τὴν ἐρήμωσιν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτοὶ οἱ πανίσχυροὶ Ἀμερικανοὶ Κληρικοὶ τῆς Μεγαλοπόλεως Νέας Ὑόρκης (τῶν ὀκτῶ ἑκατομμυρίων κατοίκων) θὰ μπορούσαν νὰ ἀνάψουν τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν Χριστιανῶν πυρκαϊὰν ἐφ' ὅσον οἱ πανίσχυροὶ θρησκευτικοὶ ἡγέται τὸν ἐτίμησαν ἐξαισιῶς ὡς νεοεκλεγέντα Πατριάρχην τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης.

Αὐτὲς τὶς ἀπόψεις τῆς σωτηρίας ἐκλήθην νὰ προπαγανδίσω ὅταν ἀνεχώρησα εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην.

Μόλις ἔφθασα, ἄρχισα τὴν 4ην Ἀπριλίου, πρὸς διαφώτισιν καὶ τῆς ὁμογενείας, νὰ ἐκθέτω τὰς ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν.

Ἡ διαφώτισις πού ἄρχισε τὴν 4ην Ἀπριλίου, ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 10ης Ἰουνίου.

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Ὁ δημιουργὸς τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν Δύο Ἠπείρων, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, προερχόμενος ἀπὸ τὴν Καλιφόρνια, ἔφθασεν εἰς τὸ Washington D. C. τὴν 7ην Ἀπριλίου. Ἐφ' ὅσον δὲ εἶχε πληροφορηθῆ ὅτι ἐδημοσιεύοντο αἱ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν καὶ διὰ τοῦ γραμματέως του Ἀνδρέα Μιχαλοπούλου μὲ προσεκάλεσε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐπῆγα τὴν 9ην Ἀπριλίου. Ἡ δὲ συνδιάλεξις, παρουσίας καὶ τῆς Κας Βενιζέλου, διήρκεσεν ἐπὶ τέσσαρες ὥρες. Ἦθελε νὰ πληροφορηθῆ τὰ πάντα: Τί μᾶς εἶπε ὁ Βρετανὸς πρωθυπουργὸς Λόυδ Τζώρτζ. Τοῦ ἀνέφερα ἐν λεπτομερείᾳ τὰ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἐκθεσιν, μονογραφημένην, διὰ τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ ἀπὸ τὸν Σέρ Τζὼν Σταυρίδη. Ἰδιαιτέρα ἀνέφερα τὰ ὅσα ἐτόνισεν εἰς τὸν Πατριάρχην: «Ὅ,τι θὰ πάθετε, θὰ ἐνθυμίζουσι τὴν ἐθνικὴν καταστροφὴν τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ὅταν οἱ Τοῦρκοὶ ἔγιναν κύριοι τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Τοῦ προσέθεσα δὲ τὰ ὅσα ἐν συνεχείᾳ διεκήρυξεν ὁ Βρετανὸς Πρωθυπουργός, ὅτι «θὰ φύγετε καὶ ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, διότι δὲν ἔχετε οὔτε Συμμάχους, οὔτε χρήματα διὰ νὰ συνεχίσετε τὸν πόλεμον».

Ἀνέφερα δὲ τὰ ὅσα προσέθεσεν ὁ Λόυδ Τζώρτζ, ὅτι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος «ἔκαμεν ὅ,τι ἤθελε. Τὰ χρηματοκιβώτιά μας ἦσαν εἰς τὴν διάθεσίν του. Τώρα, ἐπὶ Κωνσταντίνου, δὲν μπορεῖτε νὰ ἔχετε οὔτε ἕξι πέννες. Ὁ Κωνσταντῖνος, χωρὶς νὰ ρίξῃ οὔτε μία τουφεκιά, παρέδωσε δλόκληρο Σῶμα

Στρατοῦ εἰς τοὺς Γερμανούς. Ὁ Κωνσταντῖνος συνετέλεσεν ὥστε νὰ παραταθῆ ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἐπὶ ἐνάμισυ ἀκόμη χρόνῳ!».

Αὐτὰ ὅσα ἔλεγα, τὰ ἤκουσε —μαζὶ μὲ τὴν γυναῖκα του— μὲ κατάπληξι.

Ἐφ' ὅσον δὲ ἤθελε νὰ μάθῃ μὲ λεπτομέρειες καὶ τὰ ὅσα ἀνέφεραν οἱ Γάλλοι κριταὶ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, τοῦ ἀνέφερα τὴν σπουδαίαν ἀγόρευσιν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν μελῶν τῆς Γαλλικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων. Καθὼς καὶ τὰς ἐρωτήσεις τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκρίθη ὅτι οἱ ἐπίσημοι τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἤθελαν νὰ παραδώσουν εἰς τὸν Τοῦρκον Μουσταφᾶ Κεμάλ ὄχι μόνον τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὸν Πόντον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην.

Τοῦ ἀνέφερα καὶ τὰς συνδιαλέξεις τοῦ Πατριάρχου μὲ τὸν Τζῶρτζ Ἀλέγ, πρόεδρο τῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ζητημάτων Ἐπιτροπῆς τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς. Τοῦ ἀνέφερα τὰ ὅσα μὲ διπλωματικὸ τάκτι μᾶς συνεβούλευσεν ὁ Πρωθυπουργὸς Ραϋμόνδος Πουανγκαρέ, νὰ ἐκκενώσωμεν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀφοῦ ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς εἶναι κουρασμένος καὶ δὲν ἔχομεν οὔτε χρήματα νὰ συνεχίσωμεν τὸν πόλεμον, ἐνῶ ἡ θέσις τοῦ Κεμάλ εἶναι ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς πολὺ καλυτέρα.

Τέλος τοῦ εἶπα τὰ ὅσα μὲ ἀηδία μᾶς εἶπε ὁ πρόην Πρωθυπουργὸς Τζῶρτζ Κλεμανσώ, ὁ ὁποῖος μᾶς εἶπε ὅτι ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του ὡς Πρωθυπουργὸς, ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς ἀντιπρόεδρος τοῦ «Φιλελληνικοῦ Γαλλικοῦ Συνδέσμου» τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ μὲ ὅσα ἔκαμαν οἱ ἑλληνικὲς ἐκλογὲς τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920, τὸν ἔκαμαν νὰ ἀπογοητευθῆ πλέον.

Τὸ ζεῦγος Βενιζέλου μὲ ἤκουσε μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἐπηκολούθησε ἐρώτημα πῶς εἶναι ἡ ὑγεία τοῦ Πατριάρχου καὶ ποῖα εἶναι τὰ σχέδιά του. Τοῦ ἀνέφερα ὅτι ἔχει ἐναγκαλισθῆ τὸ σχέδιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης ὅπως ἰδρυθῆ ἰδιαίτερον «Χριστιανικὸν Κράτος τῆς Ἰωνίας» μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σμύρνην. Ὅτι μοὶ ἔδωκε τὴν ἐντολήν, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Νέαν Ἱέρκην, νὰ προπαγανδίσω μεταξὺ τῶν πανισχύρως ὀργανωμένων Ἀμερικανῶν Κληρικῶν καὶ τῶν ὀργανωμένων Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ νὰ ὀργανωθοῦν «Παγχριστιανικὰ Συλλαλητήρια» ἐν Ἀμερικῇ μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν νὰ ἰδρυθῆ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἓνα ἐλεύθερο Χριστιανικὸν Κράτος μὲ πρωτεύουσα τὴν Σμύρνην, μὲ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐθνῶν καὶ προσιατευόμενον ἀπὸ τὸν ἐκεῖ ὑπάρχοντα Ἑλληνισμόν.

Τοῦ τὰ ἔλεγα ὅλα μὲ περίπου νεανικὸν ἐθουσιασμόν.

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐπρόσεχε τὰ λεγόμενά μου, μὲ συγκεντρωμένην προσο-

χὴν καὶ ὅταν ἐνόμισε ὅτι ἐτελείωσα τὴν ἀφήγησίν μου, μὲ ἐκύτταξε κατὰματα καὶ μοὶ εἶπε:

Ἐκ τῶν αὐτῶν ὅλα τίποτε δὲν γίνεται. Οἱ σύμμαχοι εἶναι ἀποφασισμένοι. Καὶ θὰ ἐπικρατήσῃ ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ. Θὰ κερδίσῃ τὸν πόλεμον εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων καὶ δὲν θὰ μείνῃ οὔτε ρίζα οὔτε ριζίδι. Μὴ τὸ λησμονεῖτε ὅτι μὲ τὴν ὀριστικὴν ἐπικράτησιν τῶν Τούρκων εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων «δὲν θὰ μείνῃ οὔτε ρίζα οὔτε ριζίδι». Πλήρης ἡ καταστροφὴ.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τετράωρου συζήτησιν μὲ τὸν μεγάλον Δημιουργὸν τῆς Ἑλλάδος τῶν πέντε θαλασσῶν καὶ τῶν δύο ἡπείρων, ἐχαιρέτισα τὸ ἐπίσημον ζεῦγος καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα», συνεχίζων τὴν συνταρακτικὴν ἀναγραφὴν τῶν ὅσων εἶχον ἐξαγγεῖλαι οἱ κριταὶ Σύμμαχοι πρὸς τὸν τραγικὸν Πατριάρχη.

Ἐκρίνα ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ ἐγκαταλειφθῇ τὸ μεγάλο διάγραμμα τοῦ Πατριάρχη νὰ συμμετάσχουν εἰς τὸν ἐλευθερωτικὸν ἀγῶνα οἱ ὀργανωμένοι πανίσχυροι Ἀμερικανοὶ Κληρικοί. Καὶ ἡ Ὀμοσπονδία τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ μὲ τὴν ὀργάνωσιν Παγγρηστιανικοῦ Συλλαλητηρίου πρὸς δημοουργίαν εἰς τὴν Ἰωνίαν Χριστιανικοῦ Κράτους, τιθεμένου ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἰνωμένων Ἐθνῶν καὶ προστατευομένου αὐτοῦ τοῦ Χριστιανικοῦ Κράτους ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Ὁ κ. Βενιζέλος, μετὰ ἐπτάμηνον διαμονὴν εἰς τὸν Νέον Κόσμον, φθάσας ἐκ Νοτίου Ἀμερικῆς, ὡς ἔγραψεν εἰς τὸν Μηνιαῖον Εἰκονογραφημένον «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τοῦ Ἰουνίου 1922 ὁ συνεργάτης τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Δρ. Κλεάνθης Βασσαρδάκης, ὅτι ἐκάλεσε τὴν προτεραίαν εἰς φιλικὴν ἐστίασιν τὸν Ἀρχιερεᾶ Ἀλέξανδρον, τὸν ἰδρυτὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» κ. Πέτρον Τατάνην, τὸν κ. Γεώργιον Νικολάου, γραμματεᾶ τῆς ἐκδιδούσης τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» Ἐταιρίας, καὶ τὸν Πρωθιερέα κ. Καλλιμαχόν.

Κατὰ τὴν δεξιῶσιν ὁ κ. Βενιζέλος ἤτο ὀμιλητικώτατος, ἀνέλυσε δὲ πρὸς τοὺς ξενιζομένους ὅλα τὰ προβλήματα, τὰ συνεχόμενα μὲ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν. Ἀνέφερε δὲ καὶ πάλιν ὅτι ἡ κατάστασις ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἶναι σοβαροτάτη. Θὰ ἐπανεέλθῃ —μᾶς εἶπε— ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ καὶ «δὲν θὰ μείνῃ οὔτε ρίζα οὔτε ριζίδι».

Ὁ κ. Βενιζέλος, τὴν 1ην Μαΐου, τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἐπεσεκέφθη καὶ τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν τῆς Ἀστορίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἰδρύσει τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1921 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Μελέτιος, ὁ ὁποῖος κατόπιν τὸν Νοέμβριον τοῦ 1921 ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Σχολῆς εἰς ἰδιαιτέρον Μέγαρον καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ὄχι μόνον

ὁ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀποκτήσῃ κλήρον ἀντάξιον τοῦ Ἀμερικανικοῦ, πρὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ νέου ἀνθρώπου παρὰ τῶν ἐκπροσωπούντων τὰς ἠθικὰς δυνάμεις τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀνεγνώσθη καὶ μία ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὸ Ἐρημητήριο τῆς Ἀγίας Βαρβάρας ἔστειλε ὁ κ. Βενιζέλος πρὸς τὸν αὐτοεξόριστον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν καὶ ἔπειτα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

«Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἔμαθον —γράφει ὁ μέγας πολιτικός— ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Ὑμῶν τὴν ἐπικειμένην ἔναρξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σεμιναρίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ σπεύδω νὰ διαβιβάσω τὰ θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τὴν Ὑμετέρα Σεβασμιότητα καὶ εἰς ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν εἰς τὴν πραγματοποιίῃσιν τοῦ ἔργου τούτου. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Κλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἐπίπεδον εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται οἱ Κληρικοὶ τῶν ἄλλων ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν εἶναι ἔργον κατ' ἐξοχὴν χριστιανικὸν καὶ ἔθνικόν καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς θὰ παρὰσχη ὅλην τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν του διὰ τὴν πλήρη εὐδαιμονίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης Σχολῆς».

Καὶ προσθέτει:

«Πλὴν τῶν συγχαρητηρίων καὶ εὐχῶν τούτων, ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὴν συναποστελλομένην μικρὰν εἰσφορὰν ἐκ χιλίων δολλαρίων ὑπὲρ τῆς Σχολῆς».

Τὸ Μέγα Παγχριστιανικὸ Συλλαλητήριον, τὸ συγκροτηθὲν τὴν 1ην Ἰουνίου 1922 εἰς τὸ Κάρνεγυ Χώλλ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὑπερέβη κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐπιβολὴν πᾶσαν προσδοκίαν. Σπανίως ἢ μεγάλη ἐκείνη αἴθουσα, χωρητικότητος ὑπερτεσσάρων χιλιάδων ἐδρῶν, εἶδε τοιαύτην κοσμοπλημμύραν. Κατὰ κύματα συνέρρεον πανταχόθεν τὰ πλήθη νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν διαμαρτυρίαν, τὴν ὁποίαν ὠργάνωσεν Ἐπιτροπὴ ἐξ ὀνόματος τῆς Μεγαλοπόλεως Νέας Ὑόρκης ἐναντίον τῶν θηριωδιῶν τῶν Τούρκων, ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τῆς διπλωματίας, ἣτις ἐξέδωκε τὴν ἀνήκουστον ἐτυμηγορίαν ὅπως χριστιανικοὶ πληθυσμοί, ἐλευθερωθέντες διὰ ποταμῶν αἱμάτων, ἐπανέλθωσι καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν ἀπάνθρωπον τῶν Τούρκων ζυγόν, ἵνα συμπληρώσωσιν οὗτοι τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως. Ὡσὰν νὰ μὴν ἤρουν αἱ μέχρι τοῦδε σφαγαὶ τῶν δύο ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων, οἱ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς, μετὰ ἓνα πόλεμον ἀπελευθερωτικὸν τῶν λαῶν, ζητοῦν νὰ παραδώσουν πρὸς σφαγὴν εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἄλλο ἐν ἑκατομμύριον Χριστιανῶν, προστατευομένων ὑπὸ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Ἀφοῦ τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλαλητηρίου, διαμαρτυρία κατὰ τῶν συνεχιζομένων ὑπὸ τῶν Τούρκων σφαγῶν καὶ ἐκκλησίαις πρὸς τὴν Ἀ-

μερικανικὴν Κυβέρνησιν ὅπως συμμετάσχη μετὰ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐξακριβώσιν τῶν νέων τουρκικῶν ἐγκλημάτων, καὶ ἐνίσχυσις ἠθικῆ ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, προστατεύοντος τοὺς ὑπολειφθέντας ἐκ τῆς σφαγῆς Χριστιανούς, ἦτο εὐλογον, διατὶ μαζὶ μὲ τὰς χιλιάδας τῶν Ἑλλήνων μετέσχον καὶ ἄπειροι ἐκ τῶν ἄλλων φυλῶν τῆς Ἀνατολῆς Χριστιανοί, καθὼς καὶ πλεῖστοι Ἀμερικανοὶ τῆς Νέας Ὑόρκης.

Κατόπιν ἐπιβλητικῆς διαδηλώσεως διὰ τῶν κεντρικῶν ὁδῶν τῆς Νέας Ὑόρκης, ἡγουμένου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀλεξάνδρου καὶ πλείστον ἄλλων κληρικῶν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τῶν πέριξ, ἡ κοσμοσυρροὴ κατέκλυσε τὴν γιγαντιαίαν αἴθουσαν τοῦ Κάρνεγκυ Χώλλ.

Εἰς τὴν ἐξέδραν λαμβάνουν θέσιν οἱ ὀμιληταὶ καὶ ἄλλοι ἐπίλεκτοι Ἀμερικανοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, καθὼς καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Ὅταν ἔφθασεν ἡ ὥρα ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸν ἰδρυτὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πέτρον Τατάνην, μετέβη καὶ παρέλαβεν ἐκ τῆς παρακειμένης αἰθούσης τὸν διάσημον Ἱεράρχην τῆς Νέας Ὑόρκης Δρα Οὐίλιαμ Μάννιγκ.

Ἀνακροῦνται ἀπὸ τὴν μπάντα ὁ Ἀμερικανικὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Ἐθνικὸς Ὕμνος, μεθ' ὃ ὁ κ. Γ. Νικολάου, ὑπὸ τὰ διαρκῆ χειροκροτήματα τοῦ πλήθους, κάμνει ἀγγλιστὶ μίαν δυνατὴν εἰσήγησιν, καταγγέλλει τὰς τουρκικὰς ἀνομίας καὶ τονίζει ὅτι ἡμεῖς δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὸν Κεμάλ νὰ καταπατήσῃ τὰ ἱερὰ ἐδάφη τῆς πατρίδος, μεθ' ὃ δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλαλητηρίου, τὸν διαπρεπῆ Ἀμερικανὸν Ἱεράρχην, τὸν δόκτορα Οὐίλιαμ Μάννιγκ. Αὐτὸς ὁ διάσημος Φιλέλλην Ἱεράρχης, κοντοειδῆς, μὲ μάτια ἀστραπηθόλα, διηύθυνε τὴν πορείαν τοῦ Συλλαλητηρίου μὲ ἀμερικανικὸν σύστημα. Ὁ λόγος του νευρώδης, συχνὰ διακοπτόμενος ἀπὸ χειροκροτήματα, ἦτο ἓνα ἀληθινὸ μαστίγωμα κατὰ τῶν ἐνόχων τῶν ἀφαντάστων μαρτυριῶν τῶν Χριστιανῶν.

«Εἶναι μία τιμὴ δι' ἐμὲ ὅτι ἐκλήθην νὰ προσδρεύσω τοῦ Συλλαλητηρίου τούτου καὶ νὰ ὑψώσω τὴν φωνήν μου ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν καὶ ὑπὲρ τῶν Ἀρμενίων τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς.

Συνεκροτήσαμεν τὸ Συλλαλητήριον τοῦτο, ὄχι δι' οἰονδήποτε πολιτικὸν ἢ κομματικὸν σκοπόν. Συνήλθομεν ἐνταῦθα ἐν ὀνόματι τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ὅπως διαμαρτυρηθῶμεν κατὰ τῆς τερατώδους καὶ σχεδὸν ἀπιστεύτου ἀδικίας.

Γνωρίζομεν ὅλοι μας τὰ ἐγκλήματα, τὰς ἰθρεις, τὰς ἀνομίας καὶ τὰς βδελυγμίας αἵτινες ἐχαράκτηρισαν τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Τούρκου ὁποτεδήποτε οὗτος ἤσκησεν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν.

Τὰ ἐγκλήματά του καὶ αἱ κτηνωδίαί του, αἱ κατὰ τῶν γυναικῶν προσβολαὶ καὶ ἀγριότητες, καὶ αἱ κατὰ τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ εὐπρεπείας καὶ εὐσχημοσύνης ὕβρεις του εἶναι γνωσταὶ εἰς δλόκληρον τὸν κόσμον.

Ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὁ Τούρκος ἐκέρδισε δι' ἑαυτὸν του τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ «ἀκατονομάστου» καὶ ἀπεδείχθη ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ κυβερνᾷ καὶ νὰ ἄρχῃ ἄλλων λαῶν.

Καὶ ὅλοι γνωρίζομεν τὰς ὀριστικὰς ὑποσχέσεις, τὰς ἐγγυήσεις, αἵτινες ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν Συμμάχων Ἐθνῶν, ὅτι ὁ Τούρκος θὰ ἐξεδιώκετο ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς θὰ ἐλευθεροῦντο ὑπὸ τοῦ αἰμοσταγοῦς ἐχθροῦ».

Συνεχίζων ὁ ἔνθεος ὁμιλητῆς Ἱεράρχης, προσέθεσε:

«Κατὰ τὸ 1917 οἱ Σύμμαχοι προέβησαν εἰς τὴν δημοσίευσιν ἐπιμελῶς παρασκευασθείσης ἀποφασιστικῆς ἀνακοινώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδήλουν, ὅτι εἷς τῶν σκοπῶν τοῦ πολέμου ἦτο «ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν πληθυσμῶν, οἵτινες ἐστέναζον ὑπὸ τὴν αἱματηρὰν τυραννίαν τοῦ Τούρκου καὶ ἡ ἀποβολὴ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας».

ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς, ἡ ὑπόσχεσις ἐκείνη ἐδόθη ἐπανειλημμένως. Οἱ λαοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ἡ ὑπόσχεσις ἐκείνη, ὑπέστησαν ἀπίστευτα μαρτύρια καὶ ἐπολέμησαν ἡρωικῶς μεθ' ἡμῶν καὶ μετὰ τῶν Συμμάχων μας, πιστεύοντας εἰς ἡμᾶς ὡς ἐλευθερωτὰς των.

Καὶ τώρα ἀπέναντι ὄλων αὐτῶν τῶν ὑποσχέσεων, ἔνεκα ἐμπορίου καὶ ἔνεκα οἰκονομικῶν ὑπολογισμῶν, ἀποφασίζεται νὰ ρίξουν ἐκ νέου τοὺς ἀπροστατεύτους ἐκείνους λαοὺς εἰς τὰς ἀσπλάγχχνους χεῖρας τῶν Τούρκων καὶ νὰ τοὺς παραδώσουν πρὸς πλήρη ἐξόντωσιν.

Τοῦτο εἶναι αἶσχος διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα καὶ ὕβρις διὰ τὸν χριστιανικὸν πολιτισμὸν. Οὐδεὶς πολιτικὸς ἢ ὕλικὸς πολιτισμὸς δύναται νὰ τὸ συγχωρήσῃ. Ἐὰν ἐπιτραπῇ νὰ πραγματοποιηθῇ θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπαισχύντων σελίδων τῆς ἱστορίας, καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀμερικῇ θὰ ἔχωμεν πλήρη μερίδα εὐθύνης διὰ τοῦτο.

Κρατῶ εἰς χεῖρας μου μίαν ἀπὸ τῆς θλιβερώτερας καὶ συγκινητικώτερας ἐκκλήσεις, ἀπευθυνομένην πρὸς ὅλας τὰς Ἐπιστημονικὰς Σχολὰς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ εἰς τὰ Πανεπιστήμια ὅλου τοῦ κόσμου, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν τροφίμων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ροβερτίου Σχολῆς.

Οἱ συντάξαντες τὴν ἐκκλήσιν ταύτην τονίζουν:

«Διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως κατὰ τῆς ἐγκληματικῆς ἀδιαφορίας τῶν διπλωματῶν τοῦ πολιτισμένου κόσμου.

»Εἴμεθα βαθύτατα τραυματισμένοι καὶ βαρῦθυμοι, ἀλλὰ ὀφείλομεν νὰ τὸ γνωστοποιήσωμεν εἰς τὸν κόσμον.

»Εἴμεθα τόσον τελείως ἀπογοητευμένοι, ὥστε θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ τὸ καταγγείλωμεν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον».

Ἐπρόκειτο περὶ τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους διατρέχουν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς».

Συνεχίζων ὁ Ἐπισκοπελιανὸς Ἱεράρχης τῆς Νέας Ὑόρκης Δρ. Μάννιγκ προσθέτει:

«Ἄς διαβιβάσωμεν πρὸς αὐτοὺς ἐκ τοῦ Συλλαλητηρίου ὅτι αἱ καρδίαι μας καὶ αἱ συνειδήσεις ἡμῶν εἶναι πλησίον των καὶ ὅτι θὰ ὑψώσωμεν τὴν φωνὴν μας ὑπὲρ αὐτῶν. Ὅλοι θέλομεν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ ἡ εἰρήνη πρέπει νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εὐθύτητος. Ὅλοι θέλομεν νὰ ἴδωμεν καταργούμενον τὸν πόλεμον, ἀλλὰ ὁ τρόπος νὰ ἀποφύγωμεν τὸν πόλεμον εἶναι νὰ ἐπιτελοῦμεν ἀφόβως τὸ δίκαιον καὶ ὄχι νὰ παραδίδωμεν εἰς τὴν σφαγὴν καὶ τὴν ὕβριν τοὺς ἀπροστατεύτους ἐκείνους λαοὺς, οἵτινες ἔθεσαν ὅλην αὐτῶν τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς ἡμᾶς».

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Δρος Μάννιγκ ὑπῆρξεν ἕνας ἀληθινὸς θρίαμβος διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὑπὲρ τῆς ὁποίας συνεκλήθη τὸ Παγγρηστιανικὸν Συλλαλητήριον. Διότι ὁ Ἱεράρχης τῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας, ἔδρευον εἰς τὸν μεγαλύτερον καὶ σπουδαιότερον τοῦ Νέου Κόσμου Ναὸν τοῦ St. John Divine — ἦτοι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου — ὁ δὲ λόγος του προεκάλεσε βαθυτάτην αἴσθησιν εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν κόσμον. Καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ καμφθῆ καὶ ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἔκκλησιν πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν θηριωδιῶν τῶν Τούρκων.

Ἀκολούθως ὁ Δρ. Μάννιγκ ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς κ. Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος ὠμίλησε μετ' εὐγλωττίας ἐπὶ τῆς ἐν Ἀνατολῇ καταστάσεως. Ἐπέμνησε τὰ μαρτύρια τοῦ Ἔθνους ἐπὶ σχεδὸν 500 ἔτη, τοὺς ἀγῶνας των πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς Ἀναστάσεώς του. Ἐτόνισε τὸν κίνδυνον τῆς ἐκ νέου σταυρώσεώς του καὶ ἐκάλεσε τὰ ἐν Ἀμερικῇ τέκνα τῆς μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας εἰς εἰρήνην, ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ἡμῶν ἀπέναντι τῆς θλιβερωτάτης καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ τελευταία δυσμενεστάτη τῶν Συμμαχικῶν Δυνάμεων ἀπόφασις περὶ τῶν ἀπελευθερωθειῶν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἑλληνικῶν χωρῶν. Ἡ σκληρὰ αὕτη καὶ ἄσπλαγχνη ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψαν οἱ Χριστιανοὶ νικηταί, συνεκλόνησεν ὄχι μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὄλους τοὺς ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης Χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς.

᾿Ωδήγησεν αὕτη ἡ συντάραξις εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν διαφορῶν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν τμημάτων τῆς «Ἐθνικῆς Ἀμύνης». Τὰ τμήματα ταῦτα ἀπετελέσθησαν ἀπὸ ἀνδρας, διακεκρωμένους διὰ τὰ πατριωτικά αὐτῶν αἰσθήμα-

τα, άνευ πολιτικῆς καὶ κομματικῆς ἀποχρώσεως, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως μεταιωθῆ ἡ ἀπόφασις τῶν Χριστιανικῶν Δυνάμεων.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος κατέληξεν:

«Καὶ ἡμεῖς, τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ζῶντες εἰς χώραν διακρινομένην διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ μείνωμεν ἀδιάφοροι. Πλέον τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου Ἀρμενίων ἐξοντώθησαν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Αἱ πρὸς τοῦτο μέθοδοι τῶν Τούρκων ὑπῆρξαν ἀρρήτως ἀπαίσιαι καὶ συστηματικαί. Ποία θὰ ἦτο ἡ τύχη τῶν ἐν ταῖς ἀπελευθερωθείσαις χώραις ἀδελφῶν ἡμῶν, ἂν αὐταὶ ἐπανήρχοντο ὑπὸ τὴν αἱματηρὰν σουρρικὴν τυραννίαν;

Ὅλοι κατανοοῦμεν πόσον κρίσιμοι εἶναι οἱ καιροί. Ἐνώπιόν μας προβάλλει ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῶν ὄλων. Πάντων τὰ βλέμματα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς τὴν Ἀμερικὴν — πρὸς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τοῦ Νέου Κόσμου. Μαρτυρεῖ περὶ τούτου τὸ πλῆθος τῶν τηλεγραφημάτων, ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, εἰς τὸ Συλλαλητήριον τοῦτο, καὶ δεικνύει τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἔχομεν καθῆκον νὰ ἀκολουθήσωμεν».

Μετὰ τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην ὠμίλησεν ὁ Ρῶσος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλέξανδρος. Διεξετραγώδησε τὰ παθήματα τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, ἐπικαλεσθεὶς τῆς συμπαθείας τῆς Ὁμηγύρεως ὑπὲρ τοῦ φυλακισθέντος Πατριάρχου τῶν Ρώσων Τύχωνος.

Ἐπειτα ὠμίλησεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἀρμενίων Μάλκολμ, διεκτραγωδήσας καὶ αὐτὸς τὰ τρομακτικὰ παθήματα τῶν διαρκῶς σφαζομένων ὁμοφύλων του.

Μετὰ τὸν ἐκπρόσωπον τῶν Ἀρμενίων ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ἐξαίσιος Ἀμερικανός, ὁ Δρ. Λαΐδλω, διευθυντῆς τῆς ἐν Νέα Ὑόρκῃ σημαντικῆς «Λέσχης τῶν Κληρικῶν» (Clergy Club).

Ὁ Δρ. Λαΐδλω ὠμίλησεν ὑπερόχως, κατασυγκινήσας τὴν ἐπιβλητικὴν ἐκείνην ὁμήγουριν. Ἀνέγνωσε δὲ καὶ τὸ γενναῖον ψήφισμα τῆς Λέσχης, ἡ ὁποία ἐξεπροσώπει ὑπερεπτακοσίους Ἐκκλησιαστικούς Ἠγήτορας τῆς Ἀμερικανικῆς κοσμοπόλεως. Τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο, ἔξοχον εἰς τὴν διατύπωσίν του, εἶχε ψηφισθῆ τὴν 12ην Μαΐου 1922, κατὰ τὴν ἑτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Λέσχης, κατόπιν διαφωτιστικῆς ἀγορεύσεως τοῦ Ἑλλήνου Πρωθυερέως Καλλιμάχου, ἐκθέσαντος πρὸ τῶν Ἀμερικανῶν Κληρικῶν τοὺς κινδύνους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου, καὶ τὰ παθήματα τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους.

Ἐπειτα ὠμίλησαν ἐν συντομίᾳ ὁ ἱατρός Δρ. Σ. Δαδάκης, ὁ Καθηγητῆς Ν. Καλτσᾶς καὶ ὁ Ἀρμένιος Γεώργιος Μέλικ.

Ὁ δὲ Ἐπισκοπελιανὸς κληρικὸς Δρ. Chase ἀνέγνωσεν ἐκ μέρους τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μείζονος Νέας Ὑόρκης τὸ ψήφισμα, τὸ

ἐκδοθὲν τὴν 25ην Μαΐου 1922, ὑπὸ τῆς Ὄργανώσεως, τῇ εισηγήσει τοῦ ἐπανακάμψαντος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Πρωθιερέως Καλλιμάχου, μέλους τοῦ Συμβουλίου τῆς Ὀμοσπονδίας, ἣτις ἐκπροσωπεῖ τὸ φρόνημα 1.100 Ἐκκλησιῶν τῆς μεγαλοπόλεως Νέας Ὑόρκης.

Καὶ προσθέτει:

«Οἱ ἀδαμάντινοι οὔτοι λόγοι ἄς εἶναι ὄλων μας τὸ σύνθημα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὠραιότερου ἔργου τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ».

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἴδου τὸ ψήφισμα τῆς Λέσχης Κληρικῶν τῆς 12ης Μαΐου 1922, παραπλήσιον τοῦ ὁποίου ἐξέδιδε τὴν 25ην Μαΐου καὶ ἡ Ὀμοσπονδία τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς προπαρασκευὴ τοῦ Μεγάλου Παγχριστιανικοῦ Συλλαλητηρίου τῆς 1ης Ἰουνίου εἰς τὸ Κάρνεγκυ Χώλλ:

«Κατὰ τὴν ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς «Μεσιτείας», κειμένη ἐν Νέα Ὑόρκη ἐπὶ τῆς 155ης Δυτικῆς Ὀδοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 550, προεδρεύοντος τοῦ σεβασμιωτάτου Μάϊλο Χῶδσον Γκαϊήτς, Διδάκτορος τῆς Θεολογίας, Προέδρου τῆς Λέσχης, κατὰ τὴν Παρασκευὴν 12ην Μαΐου 1922.

»Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν του ἄμεσον κίνδυνον τῆς ἐξοντώσεως ἑκατομμυρίου καὶ πλέον Χριστιανῶν, διαμενόντων εἰς τὴν περὶ τὴν Σμύρνην χώραν, ἐὰν ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ ἐπανακτῆσθαι ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῆς ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε μέχρι τοῦ 1920. Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν καταστροφὴν καὶ ἐξαφάνισιν τὴν συντελεσθεῖσαν ἤδη ὑπ' αὐτῆς πλέον τῶν δύο ἑκατομμυρίων Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων.

Ἡ Λέσχη τῶν Κληρικῶν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ περιχώρων, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Δικαιοσύνης καὶ Ἐλευθερίας, διὰ τὰς ὁποίας τὰ πολιτισμένα Ἔθνη τοῦ κόσμου —συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν— κατήλθον εἰς τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον, ποιεῖται ἔκκλησιν πρὸς τὰς Δυνάμεις, τὰς ὑπεχούσας ἐντεῦθεν εὐθύνην, νὰ προβλέψουν κατὰ τρόπον ὀριστικὸν καὶ καταναγκαστικὸν ἐν τῷ ὀριστικῷ κειμένῳ τῆς περὶ εἰρήνης τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς Συνθήκης, διὰ τὴν προστασίαν τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἀρμενίων καὶ ἄλλων Ἀσιατικῶν μειονοτήτων ἐν τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ, διατελούντων ἐν τῷ παρόντι ἐν κινδύνῳ, διὰ τὴν ἴδρυσιν Ἀυτονόμου Δημοκρατίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐθνῶν, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ὁ Χριστιανισμὸς ἐπροστατεύθη μέχρι σήμερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ».

Walter Laidlaw

(Διευθυντὴς τῆς Λέσχης Κληρικῶν)

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Εἶχον προξενήσει βαθεΐαν ἐντύπωσιν καὶ τὰ ἐκδοθέντα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος τοῦ Πατριάρχου ψηφίσματα πρῶτον τῆς Λέσχης Κληρικῶν, ἐκπροσωπούσης ὑπεροκατακοσίους Ἠγήτορας διαφόρων δογμάτων. Ἐπειτα δὲ καὶ τῆς κραταιᾶς Ὁμοσπονδίας τῶν ὑπερχιλίων Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μείζονος Νέας Ὑόρκης.

Τὰ ψηφίσματα αὐτὰ ἐξεδόθησαν ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν Ὁργανώσεων τὴν 12ην Μαΐου, ὑπὸ τῆς Λέσχης τῶν Κληρικῶν καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΓΓΤΗΣΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.— ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΑΓΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΥ

Τὸ ὑπέροχο ψήφισμα, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκε τὸ «Παγχριστιανικὸν Συλλαλητήριον» Νέας Ὑόρκης, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κολοσσοῦ Δρος Οὐίλλιαμ Μάννινγκ, Ἀγγλικανοῦ Ἀρχιερέως τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦ ὁποίου τὴν συμμετοχὴν εἶχεν ἐξασφαλίσαι ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ» ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τῆς μεγάλης πόλεως Νέας Ὑόρκης, ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ναῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, συνελθόντες εἰς Συλλαλητήριον ἐν Κάρνεγκυ Χώλλ, σήμερον τὴν 1ην Ἰουνίου 1922, ὁμοθυμῶς ἐψηφίσαμεν:

»Ἐπειδὴ τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον, ἡ συστηματικὴ ἐξόντωσις τῶν Χριστιανῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξακολουθεῖ εἰσέτι ἐπιδιωκόμενη ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Κυβερνήσεως μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ὁμότητος, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἐξαφάνισιν τοῦ Ἀρμενικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

»Ἐπειδὴ αἱ τελευταῖαι ἀποφάσεις τῶν Συμμάχων Κυβερνήσεων σκοπεύουν νὰ παραδώσουν ὀπίσω εἰς τὴν Τουρκίαν ἄλλο ἐν ἑκατομμύριον Χριστιανῶν, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου μόλις ἠλευθερώθη ἀπὸ τὴν τουρκικὴν καταπίεσιν.

»Διὰ ταῦτα ψηφίζομεν: Ἀπευθύνομεν τὴν ἐγκάρδιον ἡμῶν συμπάθειαν πρὸς τοὺς Χριστιανούς τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, οἵτινες τοιοῦτοτρόπως ἀπειλοῦνται μὲ πλήρη ἐξόντωσιν καὶ ὑποσχόμεθα εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπεριόριστον ἡμῶν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν ὑποστήριξιν εἰς τὴν ἔντονον αὐτῶν ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἐπανόδου ὑπὸ τὴν τουρκικὴν τυραννίαν.

»Διακηρύττομεν τὴν πεποιθήσιν ἡμῶν, ὅτι ἡ ἐξακολούθησις τῆς παρού-

σας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἶναι ἢ μᾶλλον ἀποτελεσματικὴ ἐγγύησις διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν ἄλλων μειονοτήτων.

»Καὶ τέλος ἐκφράζομεν τὴν εὐγνώμονα ἡμῶν ἐκτίμησιν διὰ τὴν προσπάθειαν τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως ὅπως φέρῃ τὰς τουρκικὰς φρικαλεότητας εἰς γνῶσιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ ἐξαιτούμεθα παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὅπως συμμετάσχη εἰς τὴν προταθεῖσαν ἀνακρίβωσιν καὶ ἐξέτασιν τῶν τουρκικῶν ὁμοτήτων δι' ἀντιπροσώπων ἐχόντων τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα.

Τὸ ψήφισμα τοῦτο υπέγραψαν ἐκ μέρους τοῦ Συλλαλητηρίου ὁ Ἐπισκοπελιανὸς Ἱεράρχης τῆς Νέας Ὑόρκης Δρ. Οὐίλλιαμ Μάννιγκ, ὁ Ρῶσος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος, ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Σασσέ, ὁ Τζῶρτζ Μοντγκόμερυ, ὁ Βαρτὰν Μάλκολμ, οἱ δύο διάσημοι Ἐπισκοπελιανοὶ ἔνθερμοι φιλέλληνες κληρικοὶ Τόμας Μπούργκες καὶ Τόμας Λάσεϋ, ὁ Πέτρος Τατάνης, Ἰδρυτῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», καὶ ὁ Ἰωάννης Παναγουλόπουλος.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΝ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ

Ὁ Δρ. Οὐῶλτερ Λαίδλω, Διευθυντῆς τῆς Λέσχης τῶν Κληρικῶν, ἐκπροσωπούσης ὑπεροκτακοσίους Ἠγήτορας διαφόρων θρησκευμάτων, μετὰ τὴν θαυμασίαν ἀγόρευσίν του κατὰ τὸ Παγχριστιανικὸν Συλλαλητήριον τῆς 1ης Ἰουνίου, ἀνέγνωσεν —ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τῶν χιλιάδων ἀκροατῶν— τὸ ψήφισμα τῆς πανισχύρου Ὄργανώσεως, τὴν ὁποίαν διευθύνει. Τὸ ψήφισμα τοῦτο εἶχεν ἐγκριθῆ νὰ ἀποσταλῆ —καὶ ἀπεστάλη— πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Γῆς Συμμάχους, κατὰ τὴν ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Λέσχης τῆς 12ης Μαΐου, κατόπιν τῆς ἀναγνώσεως τηλεγραφημάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου καὶ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου, διεκτραγωδοῦντος τὴν ἐν γένει θλιβερὰν κατάστασιν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἑλλήνος Πρωθιερέως, ἡ ὁποία εἶχεν ἐγκριθῆ, ὡς ἀρμόζουσα καὶ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην, ὡς ἀρμόδιον, ἦτο μία διεξοδικὴ καὶ διαφωτιστικὴ μελέτη.

Διὰ νὰ φέρῃ δὲ αὐτὴ ἡ μελέτη καλλίτερα ἀποτελέσματα εἰς εὐρύτερους Ἀμερικανικοὺς κύκλους, ἐξεδόθη εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος καὶ εἰς μερικὰς χιλιάδας ἀντίτυπα. Ταυτοχρόνως ἐδημοσιεύθη καὶ εἰς τὸν Μηνιαῖον Εἰκονογραφημένον «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τοῦ Μαΐου 1922, με τεραστίαν κυκλοφορίαν. Ἔτσι διεφωτίζετο καὶ τὸ Πανελλήνιον πέραν τῶν δεόντων γενέσθαι πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνευόντων Ἑλλήνων καὶ ἄλλων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ ἐπιβλητικὸ Παγχριστιανικὸ Συλλαλητήριον τῆς Ἀμερικανικῆς κο-

σμοπόλεως είχε τὸν ἀντίκτυπον καὶ εἰς ἄλλα κέντρα τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Τὸ παράδειγμα, δοθέντος τοῦ συνθήματος, τὸ ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλαι πόλεις. Οὕτω συνεκροτήθησαν Παγγρηστιανικὰ Συλλαλητήρια εἰς τὸ Σικάγον, τὴν Μιλγουόκην, τὴν Βοστώνην, τὴν Ὀκλάνδην, τὸ Μάντσεστερ, τὴν Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ συνεχίσθη τὸ ἔργον μὲ λαμπρὰ ἀποτελέσματα καὶ εἰς ἄλλας πόλεις.

Ἐνεψυχώθησαν δὲ καὶ τὰ «τμήματα τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης», τὰ ὁποῖα ἰδρύθησαν εἰς σαρανταδύο πόλεις τοῦ Νέου Κόσμου.

Τὸ ἐπιβλητικὸ Παγγρηστιανικὸ Συλλαλητήριον τῆς Νέας Ὑόρκης εἶχεν ἀμέσως τὸν ἀντίκτυπόν του, διότι ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις, συγκινηθεῖσα ἀπὸ τὰς καταγγελθείσας ὁμαδικὰς σφαγὰς τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἀπεφάσισε νὰ συμμετάσχη ἀνακρίσεων ἐπὶ τῶν τουρκικῶν θηριωδιῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Ἐθνικοῦ Κῆρυκος» ἀπέστειλε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐντιμώτατον κ. Χιούτς, τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Ἐξοχώτατε,

Ὁ Χριστιανικὸς κόσμος, κατάπληκτος διὰ τὰς νέας ὁμαδικὰς σφαγὰς τῶν Τούρκων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων, ἤκουσε μὲ ἰδιαίτην συγκίνησιν τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις συμμετάσχη ἐνεργῶς μετὰ τῶν ἄλλων Συμμάχων πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν θηριωδιῶν, αἵτινες κατασχύνουν τὴν Ἀνθρωπότητα.

Μετὰ τὴν σφαγὴν δύο ἑκατομμυρίων ὑπάρξεων, οἱ ὑπολειπόμενοι Ἕλληνες καὶ Ἀρμένιοι τῆς Ἀνατολῆς, καθὼς καὶ οἱ ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων καταγόμενοι πολῖται τῆς Δημοκρατίας ταύτης, τῶν ὁποίων τὰ αἰσθήματα, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐλπίδας ἐρμηνεύει πιστῶς ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ», ἐκφράζουσι πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην των διὰ τὸ εὐγενὲς διάθημα, ἀντάξιον τῆς πατρίδος τοῦ Γεωργίου Οὐάσιγκτων, τρέφουν δὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Κυβερνήσεως ὑμῶν καὶ τὴν πεποίθησιν, ὅτι, ὄχι μόνον θὰ παύσῃ ἡ βδελυρὰ ἀνθρωποσφαγὴ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξασφαλισθοῦν αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην, ὅπου οὗτοι, ἀποτελοῦντες μεγάλην μειονότητα, εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ», ἔχων τὴν τιμὴν νὰ γίνῃ ἐρμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων τούτων, ἐκφράζει πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τὴν βαθυτάτην ἀφοσίωσιν».

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΑΝΗΣ — «Ἐθνικὸς Κῆρυξ»

Ἐπομένως ὁ ἱερός ἀγὼν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κινήματος» πρὸς διάσωσιν τοῦλάχιστον τῆς Ἰωνίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σμύρνην, καθίστατο σκληρότερος. Ἐπρόκειτο εἰδικῶς ἡ δημιουργία «Χριστιανικοῦ Κράτους τῆς Ἰωνίας» νὰ τεθῆ αὐτὸ τὸ Κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἔτσι θὰ διεσώζοντο καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάσης φύσεως Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν ὁμαδικὴν σφαγὴν. Καὶ τὴν ἐρήμωσιν.

Δι' αὐτὴν τὴν ἄποψιν τῆς δημιουργίας «αὐτονόμου Χριστιανικοῦ Κράτους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν», ὁ Πατριάρχης ἐνόμισεν ὅτι θὰ μπορούσα νὰ τὴν προπαγανδίσω, πρὸ παντὸς μεταξὺ τῶν παντοίων Ἀμερικανικῶν Συσσωματώσεων, τῶν κυβερνωμένων ἀπὸ τοὺς πανισχύρους Ἀμερικανοὺς Κληρικοὺς τῆς μεγαλοπόλεως Νέας Ὑόρκης (τῶν ὀκτῶ ἑκατομμυρίων κατοίκων). Ἐφ' ὅσον μάλιστα αὐτοὶ οἱ πανίσχυροι Θρησκευτικοὶ Ἠγέται ὑπῆρξαν φίλοι καὶ θαυμασταὶ τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸν ἐτίμησαν ἐξαισίως ὡς νεοεκλεγέντα Πατριάρχην τῆς Ὀρθοδόξου Οἰκουμένης.

† ΠΡΩΘΙΕΡΕΥΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ Δ. ΚΑΛΙΜΑΧΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ "ΘΡΑΚΙΚΩΝ",

Ὡς ἐν ἀρχῇ ἀνεφέραμεν, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ὁ ἀνά χειρας 38ος Τόμος ἀφιερῶται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Πρωθιερέα Δημήτριον Καλλιμάχον, τὸν ἐθνικὸν αὐτὸν ἄνδρα, τὸν γίγαντα ποῦ ποικιλοτρόπως ἐξυπηρέτησε τὴν πατριδα, ἰδίῳ καὶ μόνον ἐὰν περιορισθῇ τις εἰς τὴν ἐξιστόρησιν καὶ περιγραφὴν τῆς μετὰ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη περιουσίας του ἀνά τὴν Εὐρώπην, ἢ ἀφήγησις αὐτῆ προερχομένη ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων καὶ τῶν αὐθεντικῶν χειρογράφων του, μονογραφηθέντων παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Λονδίνου Σέρ Τζῶν Σταυρίδη, ἀποτελεῖ βαρυσήμαντον ἔγγραφο καὶ ἱστορικὸν γεγονός. Ἡ καταχώρισις συνεπῶς εἰς αὐτοτελεῖ Τόμον τῶν «Θρακικῶν» ἦτο ἐπιβεβλημένη καὶ αἱ τυχόν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ὀλεθρίων γεγονότων τοῦ τότε ἐθνικοῦ διχασμοῦ, ἐπιστηματοιοῦν ἐκ πρώτης χειρὸς τὰ θλιβερώτατα συμβάντα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀποστελοῦν δὲ καὶ μίαν σοβαρὰν προειδοποίησιν δι' ἐκείνους, οὔτινες διὰ τὸ μέλλον ἐξακολουθοῦν νὰ ἐμμένουν εἰς τὰ μίσση καὶ τὰ πάθη τοῦ διχασμοῦ καὶ ἀλληλοσπαραγμοῦ τῆς φυλῆς μας.

Σοβαρὸν στοιχεῖον, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν κυρίαν ἀποστολὴν του ὡς συνδοῦ τοῦ Πατριάρχου, ἀποδεικνύον τὴν καλλιτεχνικὴν του ψυχὴν καὶ τὴν δίσκον του πρὸς ἔρευναν, ἀποτελεῖ ἡ περιγραφὴ τῶν διαφόρων κρατικῶν κτιρίων, τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἐνδικοιτημάτων τῶν ἐπικεφαλῆς τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ γαλλικοῦ λαοῦ πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, κατὰ τὰς ἐπισκέψεις τοῦ Πατριάρχου δι' ἰδιαιτέρας συναμιλίας. Ὁ ἀκαταπόνητος τιμώμενος νεκρὸς, εὗρηκε ὄλον τὸν καιρὸν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰς λεπτομερείας καὶ τοῦ ἰδιακόσμου τῶν κτιρίων τούτων ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, νὰ θιανθίσῃ δὲ τὴν παροῦσαν ἐργασίαν του καὶ μὲ τὴν περιβολὴν ἀκόμη ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὡς ἄνω, οὕτως ὥστε νὰ δύνανται νὰ προσθέσουν καὶ ταῦτα ἕνα ἀκόμη ὁδηγὸν διὰ τοὺς ἀναδιφῶντας τὴν ἱστορίαν.

Ἦδη ὅμως ὁ Δόκτωρ Καλλιμάχος δὲν εὗρισκεται ἐν τῇ ζωῇ. Καὶ δι' ὅσους ποῦ ἐγνώρισαν τὸν ἄνδρα καὶ τὴν κολοσσιαίαν ἐθνικὴν δρᾶσιν του, ἀνέλαβον νὰ τὸν τιμήσουν καὶ μετὰ θάνατον. Ἐκτὸς τοῦ παρόντος Συγγράμματός, αἱ πρωτοφανεῖς καὶ πανταχόθεν συρρεῦσασαι ἐκδηλώσεις, ἀποδεικνύουσι τὸ μεγάλο κύρος ὅπου ἀπέκτησεν ἡ προσωπικότης του, διότι σπανίως ἢ συμ-

μετοχή, εις ἔκφοράν σκήνους, τῆς ἔκκλησίας, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἦτο τόσοσ ἀνδρημος καὶ καθολικὴ, ὥστε γὰ δικαιολογῆ τὴν κοινὴν ἐπιθυμίαν ὡς καὶ τὴν τῶν συγγενῶν του, διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος Τόμου, ἥτις ἄλλωστε ἀντεπεκρίνετο καὶ πρὸς τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ μεταστάνας.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον αἰσθάνεται ἱκανοποίησιν διότι ἀνέλαβε γὰ ἐκπληρῶσιν διὰ τοῦ Τόμου τούτου ἀφιέρωσιν μὲ ἐργασίαν ἐνὸς πολυτιμοτάτου συμπόλιτου, ἀνακηρυχθέντος μεταξὺ τῶν σπανίων εὐεργετῶν του. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατὸν γὰ παραστῆ αὐτοπροσώπως καὶ κατὰ τὴν κηδείαν, ἐπιφυλλάσσεται, ἐν συνεννοήσει καὶ μὲ τὰ Σωματεία τῶν Μαδυτίων, τῆς γενετέρας του, ἐὰν καταστῆ δυνατὸν, καὶ δι' ἄλλου τρόπου εἰς τὸ μέλλον γὰ τιμήσῃ τὸν ὑπέροχον αὐτὸν Ἕλληνα, ἢ ἀπώλεια τοῦ ὁποίου ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατέθλιψε τοὺς Θρακας, τοὺς παμπληθεῖς φίλους καὶ γνωρίμους του, ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων, ἐνέχει καὶ οὐσιαστικὴν σημασίαν διὰ τὰ ἔθνικα, ἐκπαιδευτικά καὶ ἐν γένει τὰ ἀφορῶντα τὴν ὁμογένειαν ζητήματα.

Αἱ ὕδικαί μας ἐκδηλώσεις περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Καλλιμάχου παρουσιάζουν, ὁμιλογοῦμεν, πενιχρὸν τὸ καθήκον μας, ὅταν μάλιστα παρελαύνη κατωτέρω ὁ συναγεριμὸς τῶν συλληπητηρίων καὶ ψηφισμάτων δικαιοσύνης συμμετοχῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πένθος, διότι καὶ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἀνωτάτων αὐτῆς κορυφῶν καὶ ἡ πολιτεία διὰ τῶν ἐπισήμων ἐκπροσώπων τῆς καὶ τὰ πολυπληθῆ ἑλληνικὰ καὶ ξένα σωματεία μὲ τὸ πλῆθος τῶν παραστάτων κατὰ τὴν ἔκφοράν καὶ τῶν χιλιάδων φίλων καὶ γνωρίμων του, ἀποδεικνύουν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐξαιρετικῆς ἑλληνικῆς φυσιογνωμίας δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον παραθέτομεν κατωτέρω ἓνα μέρος τῶν τοιούτων, ἐπὶ τῇ δυσαναπληρώτῳ ἀπωλείᾳ, μηνυμάτων:

Διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὡς ἄνω δημοσιεύσεων, συνηγησάμεν, ἐπὶ πολλοῖς, πρόθυμον καὶ πολύτιμον συνεργασίαν ἀπὸ μέρους τῆς δίδος Βενετίας Βιδάλη, Γραμματέως καὶ ἐμπίστου τοῦ ἀποθανόντος, ἥτις ἐκ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν μεταστάντα συνεκέντρωσε τὸ ὕλικόν, ἐξεπλήρωσε τὰς τελευταίας του θελήσεις, δι' ὃ καὶ τῆς ἀπευθύνονται αἱ ὀφειλόμενα εὐχαρισταίαι.

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ
ΑΥΡΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΗΣ CORONA, L. I.

Τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας δὰ προηγηθῆ δεῖα λειτουργία προ-
εξάρχοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Σεβ. κ. Ἰακώβου. —
Ἡ σορὸς εἰς λαϊκὸν προσκύνημα ἐν τῷ ναῷ σήμερον. — Συλλυ-
πητήρια ψηφίσματα τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τελευταία ἐπιθυμία τοῦ μεταστάντος, ἡ κηδεῖα τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν
ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς, Ἐπιτίμου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος»,
Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, θὰ γίνῃ αὐριον, Τετάρτην καὶ ὥραν
12.30' μ. μ. ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς «Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος», 38—05
98 St. Corona L. I., N. Y., ἀφοῦ προηγηθῆ, σύμφωνα μετὰ τὴν ἐκκλησιαστι-
κὴν τάξιν, θεία Λειτουργία, ἀρχομένη τὴν 9.30' πρωινήν. Τῆς θείας Λει-
τουργίας καὶ τῆς κηδείας θὰ προεξάρχη ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς
κ. Ἰακώβος, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἱεραπόλεως, Σεβ.
κ. Γερμανοῦ, Θεοφ. Ἐπισκόπων καὶ τοῦ ἱερατείου Νέας Ὑόρκης καὶ περι-
χώρων.

Ἡ σορὸς τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως θὰ ἐκτεθῆ εἰς λαϊκὸν προσκύ-
νημα ἀπὸ τῆς σήμερον Τρίτης καὶ 1ης ἀπογευματινῆς εἰς τὸν ἴδιον ἱερὸν
ναὸν μέχρι τῆς ὥρας τῆς κηδείας. Ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Καλλιμάχου
ἐπῆλθε τὴν 4ην ἀπογευματινὴν τῆς Κυριακῆς, ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς El-
mhurst, L. I., ὅπου εἶχε μεταφερθῆ πρὸ ἐννέα ἡμερῶν, προσβληθεὶς ὑπὸ δι-
πλῆς πνευμονίας. Παρ' ὅλον τὸ ψυχικὸν σθένος, τὴν ἀκατάβλητον ζωτικότητά
του καὶ τὰς φροντίδας τῶν θεραπόντων ἰατρῶν τὸ μοιραῖον ἐπῆλθεν ἐνῶ ὁ
ἀσθενὴς εὐρίσκετο ἐν κωματώδει καταστάσει. Τὸν ψυχορραγοῦντα Πρωθιε-
ρέα ἐπεσκέφθησαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Σεβ.
κ. Ἰακώβος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως κ. Γερμανὸς καὶ ἄλλοι ἱε-
ρεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας, εὐλόγησαντες αὐτόν. Παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀποθνή-
σκοντος πατρὸς εὐρίσκετο ὁ υἱὸς του κ. Λάμπρος Καλλιμάχος ἔλθων ἐπίτηδες
ἐκ τῆς Οὐάσιγκτων, ὅπου ὑπηρετεῖ τὴν ἀμερικανικὴν πατριδα.

Ψηφίσματα συλλυπητήρια ἀπέστειλαν ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερι-
κῆς, τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Συμβούλιον, τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμ-
βούλιον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Ἑλληνικῶν Σωμα-
τείων Νέας Ὑόρκης, τὸ Ἑλληνοαμερικανικὸν Ἐκπαιδευτήριον τοῦ Μπρόνξ,
ἡ Πανθρακικὴ Ὁμοσπονδία Ἀμερικῆς, ἄλλα Θρακικὰ Σωματεῖα καὶ ἄλλαι
πολλαὶ Ὁργανώσεις μας.

Εἰς τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, πληροφορούμεθα, ὅτι θὰ παραστῇ ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Νέα Ὑόρκη ἐντ. κ. Βασίλειος Βιτσαξῆς καὶ ἄλλα μέλη τῶν διπλωματικῶν καὶ προξενικῶν ἀρχῶν. Βιογραφικὸν σημείωμα τοῦ ἐκλιπόντος Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου μας, ἐλλείψει χώρου, θὰ καταχωρίσωμεν εἰς τὴν αὐριανὴν ἔκδοσιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΒΟΡΕΙΟΥ,
ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, ΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΑΥΤΗΣ

μετὰ βαθείας λύπης ἀγγέλλουν τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ διατελέσαντος
Μέλους αὐτῶν, ἐμπνευσμένου κληρικοῦ, συγγραφέως καὶ Πρωτάνεως τῶν Ἑλ-
ληνικῶν Γραμμάτων ἐν Ἀμερικῇ

ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου,
Θανάτος τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου ἐ. ἐ., ἐν Νέα Ὑόρκη, ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν καὶ κη-
δευθρομένου τὴν Τετάρτην, 16ην ἰδίου ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς «Μεταμορφώ-
σεως τοῦ Σωτῆρος», ἐν Corona L.I., ἀφοῦ προηγηθῆ ἡ κεκανονισμένη θεία
λειτουργία, προσεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ.κ. Ἰακώβου.

Κ Η Δ Ε Ι Α

Τὸν προσφιλῆ ἡμῶν πατέρα, ἀδελφόν, πάππον καὶ θεῖον

ΠΡΩΘΙΕΡΕΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΝ

(Ἐκ Μαδύτου, ΜΕΓΑΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Ἐπί-
τιμον Ἀρχισυντάκτην τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», Νέας Ὑόρκης)
θανόντα τὴν Κυριακὴν, 13ην Ὀκτωβρίου 1963, κηδεύομεν ΣΗΜΕΡΟΝ Τε-
τάρτην, 16ην ἰδίου καὶ ὥραν 11.30', ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς «Μεταμορφώ-
σεως τοῦ Σωτῆρος, 38-07 98th Street Corona L.I., N.Y., ἐνθα εὐρίσκεται
ἤδη ἐκτεθειμένη ἡ σορὸς τοῦ μεταστάντος.

Παρακαλοῦνται ὅθεν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, οἱ τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ
μεταστάντος ὅπως προσέλθωσι καὶ παρακολουθήσωσι τὴν ἐκφορὰν.

ΟΙ ΤΕΘΑΙΜΜΕΝΟΙ :

Τὰ τέκνα :

ΛΑΜΠΡΟΣ καὶ ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Οἱ ΑΔΕΛΦΟΙ

Οἱ ΕΓΓΟΝΟΙ

Οἱ ΑΝΕΨΙΟΙ

καὶ οἱ λοιποὶ ΣΤΥΓΓΕΝΕΙΣ ἐνταῦθα καὶ ἐν Ἑλλάδι.

Corona, L.I., N.Y., 15 Ὀκτωβρίου, 1963

— Δύναται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταθέσωσι στεφάνους καὶ ἄνθη ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ μεταστάντος, νὰ ἀποστείλωσι ἀντ' αὐτῶν τὸ σχετικὸν ἀντίτιμον ὑπὲρ τῆς Θεολογικῆς μας Σχολῆς «Γέμιος Σταυρός», ἐν Brookline Mass. εἰς μὴ-μην αὐτοῦ.

ΣΗΜ. : Τὰ τῆς κηδείας ἀνέλαβε τὸ Basis Funeral Home Inc., Stavros Basis Funeral director. Τηλ. AS. 8-1120

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, 16 Ὀκτωβρίου. (Ἰδ. τηλ. «Ἐ. Κήρυκος»). — Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας Α΄ ἀπηύθυνε συλλυπητήριον τηλεγράφημα ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ ἀπωλείᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Οἰκ. Θρόνου καὶ ἀμύνητος τῶν ἐθνικοθρησκευτικῶν μας Ἰδεωδῶν.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας Α΄, πλὴν τοῦ προσωπικοῦ συλλυπητηρίου τηλεγραφήματός Του, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλε προχθὲς πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις Διευθυντὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ ἀπωλείᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ διαμηνύσῃ μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ ἕτερον συλλυπητήριον μῆνυμα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς ἐφημερίδος, τὸ κείμενον τοῦ ὁποῖου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἐπὶ τῇ εἰς Κύριον ἐκδημίᾳ τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐκφράζομεν τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ πολυτίμου συνεργάτου, ἐκλεκτοῦ κληρικοῦ, ἐμπνευσμένου προμάχου τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ τῶν Παραδόσεων τοῦ Γένους. Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαῦσαι τὴν μακαρίαν ψυχὴν αὐτοῦ.

† Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α΄»

ΤΑ ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Β. ΚΑΙ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ, ΣΕΒ. Κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

Ἐν λύτῃ βαθυτάτῃ ἐπληροφορήθημεν τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ προσφιλοῦς ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Μ. δασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐπὶ μακρὰ ἔτη, πολυτίμους δὲ προσεγγικόντος ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ὁμογένειαν, ὡς καὶ συγγραφεύς, Ἀρχισυντάκτης τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καὶ ἐσχάτως Ἐπίτιμος Ἀρχισυντάκτης.

Βαθύτατα συλλυπούμενος οἰκογένειαν «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καὶ δημοσιογραφικὸν κόσμον, εὐχόμεθα, Κύριος ἀναπαῦσαι μακαρίαν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς,
ΙΑΚΩΒΟΣ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ,, ΚΟΥ ΜΠΑΜΠΗ ΜΑΡΚΕΤΟΥ

«Ο Δημήτριος Καλλίμαχος δά μείνη άθάνατος είς τήν σκέψιν
καί τήν ψυχήν μας».

‘Ο «Έθνικός Κήρυξ», διά τού έν ‘Αθήναις εύρεθέντος Διευθυντού
του απέστειλε τηλεγραφικώς, τó ακόλουθον μήνυμα :

«Εύρισκόμενοι μακράν τού ‘Ιδρύματος, τó όποιον έλάμπρυναν οί καλλί-
μαχοι άγώνες τού έκλιπόντος σεβαστού φίλου και συνεργάτου, αισθανόμεθα
βαθύτερα τήν όδύνην τής άπώλειας του. ‘Ο Δημήτριος Καλλίμαχος ήνάλωσε
τήν ζωήν του μέχρι τής τελευταίας πνοής είς τήν αντίληψιν τού χρέους του
πρός τó έλληνικόν πνεύμα, τήν έλληνικήν πίστιν, τήν έλληνικήν Έκκλησίαν,
τά έλληνικά ίερά και όσια τής φυλής και τού Γένους. Ουδέποτε άπεστρα-
τεύθη, ουδέποτε έπαυσε νά πονή, νά σκέπτεται, νά εργάζεται και νά κατα-
γίνεται διά τήν Έλλάδα και τó μεγαλείον της. ‘Ο «Έθνικός Κήρυξ» ήτο «Τό
Σπίτι του». Τό όρημητήριον τών μαχητικών άγώνων του, ή έπαλξις και ή
σκοπία και τó βήμα, άπό τó όποιον μέ τó καυστικό, δυναμικό πνεύμα έμά-
χετο κατά τρόπον πείσμονα και κάποτε βίαιον και άδιάλλακτον, άτρόμητος
και θαρράλεος και σοφός στρατιώτης και διδάσκαλος τής ιδέας τής υπερο-
χής τού έλληνικού πνεύματος και τής Έλληνικής ‘Ορθοδοξίας, όπου συνέ-
χισε τούς όραίους, πατριωτικούς και θρησκευτικούς άγώνας του, πρώτος
και καλλίτερος είς πᾶσαν έθνικήν, θρησκευτικήν και κοινωνικήν πρωτοπο-
ρεία. Τό πένθος είναι βαρύτατον δι’ ήμᾶς τούς συνεργάτας και θαυμαστάς
του, διά τήν Έκκλησίαν, διά τήν ‘Ομογένειαν και τήν ιστορίαν τού Έλλη-
νοαμερικανικού έπους. ‘Η προσωπική μας όφειλή προς τó πνεύμα του, τήν
συμβολήν και τήν συμπαράστασίν του καθ’ όλην τήν μακροετή φιλίαν και
συνεργασίαν μας είναι δύσκολον νά διατυπωθῆ κατ’ άξίαν μέ τās αυτάς λέ-
ξεις. ‘Η άγάπη του προς ήμᾶς θ’ άποτελέση άνώτατον τιμητικόν τίτλον
έφ’ όρου ζωής. Τό μέγα κενόν ουδέποτε θά πληρωθῆ. ‘Από τήν πυρίνην, όμως,
πίστιν του προς τά πάτρια, προς τó έλληνικόν κάλλος και προς τήν έλληνικήν
Δόξαν θά έμπνεώμεθα διά νά συνεχίζωμεν τó ίερόν έργον τού ‘Ιδρύματος
τούτου, τού «Σπιτιού» τού πνευματικού Κολοσσού, πού δέν ύπάρχει πλέον είς
τόν παρόντα κόσμον, άλλα πού θά μείνη άθάνατος είς τήν σκέψιν και τήν ψυ-
χήν μας».

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον, οὗτινος ὁ μεταστάς ὑπῆρξε πολύτιμος συνεργάτης, ἐπίτιμον μέλος καὶ κατόπιν εὐεργέτης, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου μὲ βαθυτάτην συντριβὴν καὶ Ὀλίψιν ἀπέστειλε τὰ κάτωθι μηνύματα:

«17ῃ Ὀκτωβρίου 1963

Πρὸς τοὺς οἰκείους τοῦ ἀποθανόντος Δημητρίου Καλλιμάχου

Εἰς Νέαν Ὑόρκην

Ἀγαπητοὶ φίλοι,

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σᾶς περιγράψωμεν τὴν βαθυτάτην Ὀλίψιν καὶ συντριβὴν, ἣν μᾶς ἐπροξένησεν ὁ ἀναγγελθεὶς διὰ τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων θάνατος τοῦ ἀνεκτιμήτου καὶ σεβαστοῦ φίλου μας καὶ οἰκείου σας Δ. Καλλιμάχου.

Εὐρισκόμεθα ἀπὸ ἐτῶν εἰς στενὴν καὶ καρποφόρον συνεργασίαν, εἵχομεν δὲ πυκνὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ μεταστάντος, ἡ τελευταία ἐπιστολὴ τοῦ ὁποίου καθὼς καὶ ἡ ἀπάντησίς μας ἐχρονολογεῖτο τὸν παρελθόντα μῆνα. Ἐγνωρίζαμεν καὶ ἀπὸ τὴν πρόσφατον προσωπικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Προέδρου μας εἰς Ν. Ὑόρκην ὅτι καὶ λόγῳ τῆς ἡλικίας του κατετρύχετο ἀπὸ ἀσθενείας καὶ ὑπερκόπωσης, ἅτινα δὲν τὸν ἠμπόδιζον νὰ ἐξακολουθῇ τὰς μελέτας του καὶ νὰ γράφῃ νυχθημερόν διὰ τὰ ἔθνικὰ μας ζητήματα, διὰ τὴν παιδείαν, διὰ τὰ συμφέροντα τῆς ἀγαπητῆς κοινῆς μας πατρίδος Θράκης, ὡς καὶ διὰ κάθε θέμα, ὅπερ ἀφεώρα καὶ ἐνδιέφερε τὸν ἐν ἀποδημίᾳ Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς. Ὅτι καὶ ἂν γράψωμεν διὰ τὴν πολυσχιδῆ καὶ κολοσσιαίαν δρασίαν τοῦ πατρὸς Καλλιμάχου θὰ εἶναι κατώτερον τῆς πραγματικότητος. Δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ὑμνήσῃ καὶ νὰ θαυμάσῃ κανεὶς ὅσα μὲ τρόπον ἀκαταπόνητον καὶ χαλκέντερον ἔγραψε καὶ ἐπραγματοποίησεν ὁ σπάνιος αὐτὸς ἱερεὺς, δημοσιογράφος, ἀντιπρόσωπος Σωματείων καὶ ἄλλων κοινωφελῶν σκοπῶν, καθ' ὅλον τὸν μακρὸν βίον του, ὃν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν πατρίδα, ὁ πολυσέβαστος καὶ ἀλησμόνητος νεκρός. Μὲ πολλὴν καὶ βαθεῖαν συγκίνησιν χαράττομεν τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς καὶ δὲν συλλυπούμεθα μόνον τοὺς οἰκείους καὶ ἀμέσους συνεργάτας του, ἀλλὰ ὀλόκληρον τὴν Θρακικὴν οἰκογένειαν, τοὺς ὁμογενεῖς τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὅλους ἐκείνους, οἵτινες κατέφευγον εἰς αὐτόν, ὡς σανίδα σωτηρίας, διὰ τὰ ζητήματά μας ἐκπαιδεύσεως, προπαγάνδας καὶ σωματειακῆς ἐκπροσωπήσεως. Ἰδιαιτέρως συλλυπούμεθα ἑμαυτοὺς, δηλαδὴ τὸ Θρακικὸν Κέντρον καὶ τὸ Σύγγραμμά του τὰ «Θρακικά», ἅτινα χάνουν τὸν ἀναντικατάστατον ἀντεπιστέλλοντα, τὸν συμμεριζόμενον τὴν σωματειακὴν μας προσπάθειαν καὶ τὸν κατ' ἐπανάληψιν, διὰ τῶν κριτικῶν του εἰς τὸν Ἑθνικόν

Κήρυκα ἐξάρανα καὶ ἐξυμνήσαντα τὸ ἔργον μας. Ὅλοι μας στερούμεθα ἑνὸς πραγματικοῦ Ἑλληνοῦ πατριώτου, ὁ ὁποῖος ἠγάπησε καὶ ὑπηρετήσε μὲ φανατισμὸν ὅλα τὰ θέματα, ἅτινα ἐνδιέφερον τὴν ἀγαπητὴν του Ἑλλάδα.

Ὁ Θεὸς ἅς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐκλιπόντος καὶ ἡ μνήμη του ἅς μᾶς εἶναι ὑποδειγματικὴ καὶ αἰωνία.

Μὲ ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην

ΤΠ. Φ. ΜΑΝΟΥΘΑΙΔΗΣ

Πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου ἐπὶ

Ἔδετιαν καὶ πρώην Ὑπουργὸς»

«17η Ὀκτωβρίου 1963

Πρὸς τὴν ἀξιότιμον Διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος Ἐθνικὸς Κῆρυξ
 Εἰς Νέαν Ὑόρκην

Ἄγαπητοί, φίλοι,

Χωρὶς προσωπικὴν μᾶς γνωριμίαν εὐρισκόμεθα ἀπὸ ἐτῶν εἰς φιλικὴν ἐπαφὴν μὲ τὴν ἔγκριτον καὶ παγκοσμίου φήμης ἔφημερίδα σας διὰ τοῦ συνεργάτου καὶ ἀρχισυντάκτου σας Δημητρίου Καλλιμάχου. Εἶναι φυσικὸν συνεπῶς νὰ σᾶς ἀπευθύνωμεν τὴν παροῦσαν διὰ νὰ ἐκφράσωμεν μὲ βαθυτάτην θλίψιν καὶ εἰλικρινῆ συγκίνησιν τὰ συλλυπητήριά μας καὶ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸ πένθος σας ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ ἐνὸς κορυφαίου πατριώτου καὶ ἀνεκτιμήτου Ἑλληνοῦ, διαπρεποῦς δὲ δημοσιογράφου καὶ πολυγραφωτάτου ἐκ Θράκης συμπατριώτου μας. Ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ κανεὶς νὰ γράψῃ διὰ τὴν πολύμορφον καὶ κολοσσιαίαν ἔθνικὴν δράσιν τοῦ ἀποθανόντος τετιμημένου νεκροῦ, θὰ εἶναι κατώτερον τῆς πραγματικότητος. Ὁ Πρωθιερεὺς Καλλιμάχος ἠνάλωσεν ὀλόκληρον τὸν βίον του εἰς εὐσυνείδητον καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἐπαίνου ἐξυπηρέτησιν τῶν ζητημάτων τῆς ἀγαπητῆς του Ἑλλάδος, καὶ τῆς Θράκης ἐξ ἧς κατήγετο, δὲ ἀφῆκε δὲ κανένα ἀπὸ τὰ φλέγοντα ζητήματα, ἅτινα ἀφοροῦν τὸν ἐν Ἀμερικῇ πολυπληθῆ Ἑλληνισμόν, νὰ μὴ τὰ πραγματευθῆ μὲ τὴν ἀκούραστον γραφίδα του μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου του. Ὁ Ἐθνικὸς Κῆρυξ στερεῖται ἐνὸς πολυτίμου καὶ ἐξαιρετικοῦ συνεργάτου. Ἡμεῖς δὲ ἴτοι τὸ Θρακικὸν Κέντρον καὶ τὸ Σύγγραμμά του τὰ «Θρακικά» δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν εἰς τὸ μέλλον νὰ ἔχωμεν τὰς πολυτίμους πληροφορίας καὶ τὴν σοφὴν καθοδήγησίν του, ὡς πρὸς τὰ μεγάλα θέματα, ἅτινα ἐνδιαφέρουν τὴν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογένειαν. Αἱ βαθυστόχαστοι μελέται του καὶ ὁ ὄγκος τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐγκαταλείπει θὰ ἀποτελέσουν τὸν δίκαιον ἐπαινον, ὅστις θὰ ἐμπνέῃ τὰς μελλούσας γενεάς, ἡ δὲ μνήμη του, ἀφετηρία ἐξαιρετικῶν ἀγώνων, θὰ παραμείνῃ ζωντανὴ καὶ θὰ καθοδηγῆ ὄλους ἡμᾶς εἰς τὸν ὠραῖον δρόμον τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀφοσιώσεως, ὃν ἐχάραξε πρὸς μίμησίν μας. Θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς ἂν ὁ Ἐθνικὸς Κῆρυξ, διὰ τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ ἐκλιπόντος ἀγαπητοῦ καὶ σεβαστοῦ φίλου, εὐαρεστηθῆ νὰ συνεχίσῃ τὴν συνεργασίαν, ἢ στέρησις τῆς ὁποίας θὰ μᾶς εἶναι ὄχι μόνον ὀδυνηρά, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς διὰ τὸ σωματειακὸν καὶ ἐκδοτικὸν ἔργον μας. Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅπως, ἐκτὸς τῶν ἄνω θερμοτάτων συλλυπητηρίων μας, δεχθῆτε ἐπ' εὐκαιρία τὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὰ καλὰς διαθέσεις, ἃς ἡ ὑμετέρα ἔφημερις πάντοτε ἐπέδειξε διὰ τὸ Θρακικὸν Κέντρον καὶ τὰ «Θρακικά».

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν,

Μὲ ἰδιαιτέραν φιλίαν καὶ ἐκτίμησιν
 ΓΠ. Φ. ΜΑΝΟΤΗΛΙΔΗΣ
 Πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου ἐπὶ
 35ετίαν καὶ πρῶην Ὑπουργὸς»

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΝΑΟΝ ΤΗΣ «ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ»,

ΠΑΝΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΣΕΜΝΟΠΡΕΠΩΣ ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΞΕ
Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Πάνδημος και σεμνοπρεπῶς ἐπιβλητικὴ ἦτο ἡ χθεσινὴ κηδεὶα τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς «Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος», ἐν Corona L. I. Τῆς προηγηθείσης, κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Τάξιν θείας λειτουργίας, ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς, ὅστις καὶ προέστη τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κωνσταντίας καὶ 40 ἱερέων Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων Νέας Ὑόρκης, Νέας Ἰερσέης καὶ Πενσυλβανίας.

Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν τεθλιμένων συγγενῶν παρεκάθητο ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ ἐκλιπόντος προμάχου τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεωδῶν, κ. Λάμπρος Καλλιμάχος μετὰ τῆς συζύγου του. Τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα ἀντιπροσώπευσεν ὁ Γεν. Πρόξενος, ἐντ. κ. Βασ. Βιτσαξῆς, τὸν δὲ πενθοῦντα «Ἐθνικὸν Κήρυκα» ὁ κ. Γεώργιος Α. Γενεράλης, μὲ ἄλλα μέλη τῆς συντάξεως καὶ τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τῆς ἐφημερίδος.

Πολυάριθμοι ἦσαν καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ὄργανώσεων, Σωματείων καὶ Κοινοτήτων μας, τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων ὡς καὶ τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς ἐν Μπρουκλάιν, Μασσ., Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ἀντιπροσωπεύθησαν ἐπίσης αἱ Ἐθραϊκαὶ Ὄργανώσεις, ἡ Φάλαγξ τῶν Ἑλλήνων Πολεμιστῶν, ὁ ἀρχηγὸς κ. Δημητρόπουλος καὶ μέλη τῆς ὁποίας ἴσταντο εἰς προσοχὴν παρὰ τὴν σορὸν τοῦ μεταστάντος, ἡ Ὑπάτη Σιοὰ τῆς Γκάπα, τὸ Προεδρεῖον τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν Ἑλληνικῶν Σωματείων, ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς ὁμογενείας, ὅλοι προσελθόντες ὅπως ἀποχαιρέτησουν τὸν μεγάλον νεκρόν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας ἐξεφώνησαν ἐπικηδεῖους κατὰ σειρὰν, ὁ κ. Γενεράλης, ἐκ μέρους τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐφημερίδος, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς. (Τοὺς ἐπικηδεῖους ἐλλεῖπει χώρου, θὰ καταχωρίσωμεν εἰς τὴν αὐριανὴν ἔκδοσιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος»).

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς, κ. Ἰάκωβος ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ ἀπεφάσισε τὴν ἰδρυσιν «Καλλιμαχείου Ἀριστείου Ἑλληνικῶν Γραμμάτων», διὰ τοῦ ὁποίου θὰ βραβεύεται ἐτησίως τὸ καλλίτερον λογοτεχνικὸν ἔργον Ἑλληνοαμερικανοῦ εἰς αἰωνίαν μνήμην τοῦ μεταστάντος Πρωθιερέως.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΘΪΕΡΕΩΣ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Ἰὺπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου

«Ἰμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσετε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. . . αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ».

(β' Πέτρου γ' 17-18)

«Πολλοὶ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐν Ἀμερικῇ κληρικῶν μας ἠρμήνευσαν τὴν διακονίαν τῶν μὲ συνθήματα, μὲ μηνύματα, μὲ θούρια. Πολὺ ὀλίγοι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ βλέπουν πέραν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα καὶ συγχρόνως τόσον βαθεῖα καὶ ρεαλιστικὰ μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ ὀλίγοι ἐπίστευσαν, ὅτι ἀνήκουν εἰς μίαν ἐκκλησίαν στρατευομένην καὶ ὅτι τὸ φελόνιον δύναται ἀκινδύμως νὰ μεταλλάσσεται μὲ τὸ χακί, τὸ ὄπλον τοῦ σταυροῦ μὲ τὸ ὄπλον τῆς μάχης, τὸ κήρυγμα μὲ τὸ σάλπισμα, ὁ ἄμβων μὲ τὴν ἐπαλξιν, ἡ προσευχὴ μὲ τὸ ἐπιτελικὸν ἔργον, ἡ κατάνυξις μὲ τὴν πολεμικὴν ἔξαρσιν. Πολὺ ὀλίγοι, τέλος, κληρικοὶ ἐδέχθησαν συνειδητὰ ὅτι ὁ κλῆρος τῶν εἶναι ἡ ταλαιπωρία καὶ ἡ δοκιμασία, ἡ παραγνώρισις καὶ ἡ ἐγκατάλειψις, ὁ ἀνήφορος καὶ ὁ σταυρός, τὸ ἄγχος καὶ τὸ τραῦμα, ἡ ζωὴ ποὺ εἶναι θάνατος, καὶ ὁ θάνατος, ποὺ εἶναι ἀνάστασις καὶ θρίαμβος. Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐπίστευε καὶ τὰ ἔζησε καρτερικὰ, ἀξιοπρεπέστατα καὶ ἡρωικὰ ὄχι μόνον εἰς τὴν πορείαν του πρὸς τὸ ἡλιοβασίλευμα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν ὁ καλλιμαχος καὶ καλλίνικος ἀγωνιστὴς Δημήτριος Καλλιμαχος. Καὶ ἐφαίνοντο τόσον καθαρὰ, τόσον ἀνάγλυφα, τόσον εὐγλωττα μέσα εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ σώματός του, τὰ ἀδρὰ αὐτὰ καὶ ὠραῖα χαρακτηριστικὰ ὡς προχθὲς ἀκόμη. Τέτοια τὰ εἶδα, ὅταν ἔσκυψα ἀπὸ πάνω του προσευχητικὰ τὴν περασμένη Πέμπτη. Καὶ ἐπαρεκάλεσα τότε, τὸ ὁμολογῶ σήμερα, τὸν Θεὸν νὰ ἦτο δυνατὸν αἱ δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ ἰσχυροτάτου ἀνθρώπου νὰ ἀπεθανατίζοντο, σὰν τὸ ἀθάνατο νερὸ μέσα στὶς πνευματικὰς ἀρτηρίας ἐνὸς κλήρου, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τόσον σθένος, ἀπὸ τόσην μαχητικότητα, διὰ νὰ ἀναμετρηθῇ μὲ τίς σκότιες δυνάμεις, ἔξω του καὶ μέσα του, ποὺ διαθέτουν τόση συντριπτικὴ ὑπεροχὴ πρὸ παντὸς στὶς ἡμέρες μας.

Εὐτυχεῖς ὅσοι ἐκ τῶν νέων κληρικῶν μας τὸν ἐγνώρισαν καλά, ὅσοι διέκριναν πίσω ἀπὸ τὰ χονδρὰ γυαλιὰ του τὴν ἐσωτερικὴν του λάμπη, ὅσοι διάβασαν στὶς γραμμὰς τοῦ προσώπου του τίς γραμμὰς τῆς ἀληθινὰ ἱστορικῆς του δράσεως, σὰν πνευματικοῦ ἀνθρώπου, σὰν φλογεροῦ στρατιώτου, σὰν

συγγραφέως, πού ἔκαμε τὴν πέννα του νὰ σχίξη βράχους καὶ νὰ ἀναβρῦζουν ἀπὸ μέσα τους ποταμοὶ ὕδατος ζῶντος. Διότι ὁ π. Καλλίμαχος ἦταν ὅλα αὐτά. Δὲν ἦτο κοινὸς ἄνθρωπος. Δὲν ἦτο κοινὸς κληρικὸς. Ἐὰν ἀντήλλασε συχνὰ τὴν ἅγια Τράπεζα μὲ τὶς σελίδες τῆς ἑφημερίδος, εἶναι γιατί ἤθελε νὰ κἀνῃ τὸν ἀνοιχτό, τὸν ἀναπεπταμένο «Ἐθνικὸ Κήρυκα», ἓνα εἶδος ἁγίας τραπέζης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν οἱ ἄνθρωποι νὰ κοινωνοῦν ρήματα ζωῆς αἰωνίου. Καὶ ρήματα ζωῆς αἰωνίου ἐπίστευεν ὁ π. Καλλίμαχος, ὅτι ἦσαν τὰ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ κοινωνικοῦ εὐαγγελίου, πού ὁ ἴδιος τόσον ἐμπνευσμένα ἠρμήνευσε στὰ συγγράμματά του, καθὼς καὶ τὰ τοῦ ἐθνικοῦ εὐαγγελίου, πού ἀνέλυε καὶ κήρυττε θετικά, θετικώτατα στὲς στήλες τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

Κι' ὅταν ἐγήρασε — κοινὴ ἢ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων — μὲ τὸ δλύμπιο κεφάλι του ὀρθό, μὲ τὸ σῶμα κυρτό, καὶ τὴν συμπαθεῖ βακτηρία του, σὰς ἔδινε τὴν ἐντύπωση, ἐνὸς ἀνθρώπου, πού ἐνῶ ἀνῆκε στὴν αἰωνιότητα, ἀγωνιζόταν νὰ πείσῃ καὶ τοὺς ἄλλους, ὅτι ἔτσι βαδίζων, θαρρετά, ὠραία, μὲ ὑπέροκομη ἐνατένισι στὸ ὑπερπέραν, ἐκεῖ τώρα ἀνῆκει στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Στὸν ἀθλοθέτη του καὶ στὸν Κριτὴ του.

Ἐδῶ κάτω μένει τὸ κήρυγμά του, τὸ παντοτεινὸ, καὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν. Τὸ κήρυγμά του πού ἦταν τὸ ξεχειλισμα τῆς στοργῆς του, ἡ συγκρατημένη ἔκφρασις τοῦ φόβου καὶ τοῦ πόνου του, ἡ προσευχὴ του στὴ λυρικώτερη ἀπόδοσί της: «Τυμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῶν ἀθέσμων πλάνη συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. . . αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τί κι' ἂν δὲν μεταχειρίσθηκε ποτὲ τὶς ἴδιες λέξεις; Ἡ ἠχὼ τους σὲ πῶ ἄρθρο ἢ βιβλίον δὲν εὐρίσκεται ζωηρά, διεισδυτικὴ, ἀκόμη θάλασσα, χειροπιαστή; Μαζὶ μὲ τὴν ἠχὼ τῶν λόγων του θὰ διαωνίζηται καὶ ἡ μνήμη τοῦ π. Καλλίμαχου, σὰν ἀνθρώπου, πού γέμισε μιὰ ἐποχὴ μὲ τὴν παρουσία του, καὶ τὶς μέλλουσες μὲ τὸ πνεῦμα του.

Ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενός της, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνώρισε συνεργάτην καὶ συναγωνιστὴ του στὴν θεμελίωσι τῆς παιδείας μας γενικῆς καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἰδιαίτερος, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ, στὴν δημιουργία, κατεύθυνσιν καὶ προγραμματικὴ γραμμὴ τῆς ὁποίας μεγάλως συνέβαλεν ὁ π. Καλλίμαχος, εὐχαριστοῦν τὸν Θεὸν σήμερα καὶ δέονται ταπεινῶς ὑπὲρ τῆς μακαριστῆς ἀναπαύσεώς του. Σὲ σὰς δέ, κ. Λάμπρε Καλλίμαχε, τὸ φυσικὸ του παιδί, καὶ σὲ σὰς, κ. Γενεράλη, πού ἐκπροσωπεῖτε τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα», τὸ πνευματικὸ του παιδί, ἐκφράζω ἀμέριστη τὴν συμπάθεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐχὴ, ὅπως πάντοτε συντροφεύεσθε ἀπὸ τὸ φωτεινὸ πνεῦμά του, τὴν ζωντανιώτατη παρουσία του, καὶ τὴν ἱερὴ μνήμη του. Μὴ δακρύετε! Εὐλογεῖτε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γιὰ τέ-

τιον πατέρα, για τέτοιον συνεργάτη, για την στήλη φωτός, που μās εχάρισεν ὁ Θεός ἐν τῷ προσώπῳ του. Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ!».

Ἵπό τοῦ Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Βιτσαξῆ

«Βαρεῖά πενθεῖ σήμερα ἡ Ἑλληνική ὀρθόδοξη καρδιά. Αὐτή, πού ἡ ἀναπνοή πού ἔσβυσε, μετροῦσε τοὺς παλμούς της. Μπροστά στό φέρετρο τοῦτο, στέκει βουβή μέ συντριβή καί προσεύχεται.

Ἀμούστακο καθὼς ξεκίνησε, παιδί ἀπό τὴν Μάδυτο τῆς Θράκης μας, ὠνειρεύτηκε νὰ γίνῃ ὑπηρέτης τοῦ Χριστοῦ μας καί τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδας του, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι ξεκίνησαν σὰ πέρατα τοῦ τότε κόσμου νὰ φέρουν τὸ γλυκὸ μήνυμα τῆς Ἀλήθειας ἀχώριστα ζυμωμένο μέ τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα.

Τὰ βήματά του τὸν ἔφεραν στὴν Ἀθήνα, κατόπιν στὴν Αἴγυπτο, στὴν Παλαιστίνη, στὸ Σουδάν καί ὕστερα τὸ μεγάλο θῆμα· ὁ Ὁκεανὸς καί ἡ Ἀμερική.

Κανένας ἴσως, ἀπὸ ὅσους ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια, δὲν ἔπαιξε τέτοιο μεγάλο ρόλο, μέσα στὴν ψυχὴ τῆς ὁμογενείας, ἀγκαλιάζοντας τοὺς πόθους καί τοὺς καύμούς της, τίς πίκρες καί τίς ἀνησυχίες της, τὰ προβλήματα καί τοὺς δραματισμούς της, περισσότερο ἀπὸ τὸν νεκρό μας. Αὐτὸν πού καθὼς ἔφευγε, πῆρε μαζί του ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸν καθένα μας, προχθές... ὅταν παράδωσε τὴν ψυχὴ του στὸν Πλάστη μας, μαζί μέ τὸν τελευταῖό του ἀνασασμό.

Τὴ γλώσσά μας, τὴν Ἁγία Πίστη μας, τίς ιδέες μας, τὸ λάβαρον μέ μιὰ λέξι τοῦ Ἔθνους μας, τὰ κράτησε ψηλά, μαζί μέ τὸ δυσκοπότερο πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ Ἐκκλησία μας, ἀμόλυντα καί ἀνέγγιχτα. Καί τὰ περπάτησε καί τὰ τίμησε καί τὰ ἀνύψωσε σὰν στρατιώτης ἐθελοντῆς ἱεροκήρυκας στὴ μάχη, σὰν ἀκούραστος ἐργάτης τῆς ἐκκλησιᾶς μας μέσα στὸ Ἱερό, τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, σὰν μαχητῆς τοῦ πνεύματος στὴν ἐφημερίδα καί στὸ γραφεῖο.

Περισσότερα ἴσως ἀπὸ ὅσα μπορῶ νὰ εἰπῶ, ἐξιστορώντας τὴ ζωὴ του γιὰ ὅσους — πολὺ λίγους — δὲν γνωρίζουν ὅλες τῆς ἀνηφοριές της καί ὅλα τὰ ξέφωτα πού ἀνοίγε ἡ δρᾶσί του, δίνουν ἀνάγλυφη τὴν μορφὴ του, οἷ πῶ κάτω ἐπιγραμματικὲς φράσεις πού δανεῖζομαι ἀπὸ σχετικὸ δημοσίευμα τοῦ Σήφη Κόλλια, ἄλλοτε ἱεροκήρυκα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μας.

Ὁ μακαρίτης Ἀρχιεπίσκοπος Μιχαὴλ εἶχε εἰπῆ: «Στὸ πρόσωπό του τιμᾶται ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἑλλάδα, ἡ Παιδεία, ἡ Δημοσιογραφία καί ἡ Διάνοησις γενικώτερα». Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου εἶχε προσθέσει: «Ἡ δρᾶσις τοῦ Καλλιμάχου δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας διαρκῆς ἀγώνας

για τὰ δύο ἱερὰ σύμβολα τῆς Πίστης καὶ τῆς Πατρίδας», καὶ ὁ τότε „πρεσβευτὴς κ. Κύρου τὸν χαρακτήρισε, «ὡς τὸ μεγαλύτερο δῶρο τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ὁμογένεια».

Δὲν νομίζω πὼς μπορῶ νὰ πῶ περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἰπώθηκαν καὶ γράφηκαν γιὰ τὸν νεκρὸ μας στὶς τόσες τιμητικὰς ἐκδηλώσεις πού τοῦ ἔκαμε ἡ Ὁμογένεια καὶ ἡ Ἑλλάδα, ὅσοι εἶχαν τὴν τύχη νὰ τὸν ἔχουμε κοντά μας. Μαζὶ μὲ τὸ μεγάλο παράσημο τοῦ Ταξίαρχου τοῦ Γεωργίου, καὶ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Φοίνικος πού κρέμασε στὸ τιμημένο στήθος του ὁ Βασιλεὺς μας, πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες ἀκόμα, ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν στὴν Ἀθήνα, τὸν τίμησε, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν ὀλόκληρη τὴν Ὁμογένεια τῆς Ἀμερικῆς, μὲ μιὰ ἀξέχαστη ἐκδήλωσι στὴν ὁποίαν πῆραν μέρος πολλοὶ Ἱεράρχαι, ἐπίσημοι, καθηγηταὶ καὶ διανοούμενοι, στρατηγοὶ καὶ ἀνώτατοι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους.

Σήμερα, ἡ Ἐκκλησιὰ τούτη, εἶναι γεμάτη ἀπὸ «δικούς του», καὶ οἱ δρόμοι καὶ τὰ σπίτια καὶ ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἑλλάδα καὶ ὅπου, ὁ ἱερὸς σπόρος πού φύτεψε, λουλούδισε καὶ κάρπισε, εἶναι «δικοί του». Ἡ οἰκογένεια, ἡ πιδ στενὴ τοῦ αἵματος, στὴν ὁποία μεταφέρω τὴν πιδ βαθειὰ καὶ εὐχρινῆ συμπόνια τῆς Κυβερνήσεως πού ἀντιπροσωπεύω, ἡ ἄλλη, ἡ πνευματικὴ, στὴν ὁποία ἐκφράζω τὰ πιδ θερά μου συλλυπητήρια καὶ ἡ τρίτη, ἡ ἀπέραντη καὶ ἀόρατη, πενθεὶ βαρεὶὰ σήμερα καὶ προσεύχεται.

Τὰ λόγια τὰ πολλὰ τὴν στιγμὴ τούτη δὲν ἔχουν θέση, οὔτε γερμίζουν τὸ ἀπότομο κενό.

Τὸ δάκρυ πού βοῦρκωσε τὰ μάτια μας προχθὲς καὶ πού θὰ τὸ θολῶνῃ ἀκόμα γιὰ καιρὸ, ἅς εἶναι ἡ προσφορὰ τῆς ἡμέρας τούτης στὴν αἰώνια μνήμη του' προσφορὰ ταπεινὴ καὶ ἀνθρώπινη στὸν φίλο, στὸν δάσκαλο, στὸν πνευματικὸ, . . . στὸν ἄνθρωπο. . . καθὼς ξεμακραίνει ἀπὸ ἐμᾶς καὶ γίνεται Σύμβολο αἰώνιο καὶ Ἰδέα. . .».

Ἰπὸ τοῦ κ. Γενεράλη

«Ὁ Δημήτριος Καλλίμαχος ἀπεβίωσεν. «Ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἀνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει». (Ψαλμὸς ρβ'). Ὁ ἐκδημήσας ὅμως πρὸς Κύριον προκειμένος νεκρὸς δὲν ἐξήνθισεν ὡς ἄνθος τοῦ ἀγροῦ. Ἀλλ' ἔπεσεν ὡς δρῦς φθαρεῖσα ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Οὔτε χόρτος ὑπῆρξαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ. Ἀλλὰ ὑψικάρηνα καρποφόρα δένδρα, τῶν ὁποίων οἱ ἔθνικοί, θρησκευτικοὶ καὶ κοινωνικοὶ χυμοὶ ποτίζουν ἀπὸ ἡμίσεος καὶ πλέον αἰῶνος τὰ ἑλληνικὰ φυτώρια, ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Καὶ ἀναζωογονοῦν κάθε ἑλ-

ληνικήν ἔστιαν, ἥτις ἔχει ὑποδαυλισθῆ ἀπὸ τὴν Καλλιμάχειον πυρηνικήν δύναμιν.

Δὲν ὑπάρχει, πλέον, ὁ Καλλιμάχος ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς τόπον ἀναπαύσεως, ἔνθα ἀπέδρα κάθε ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός. Ἴσως ἦτο καιρὸς ν' ἀναπαυθῆ πλέον ὁ μαχητὴς τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς. Καὶ νὰ ἀπέλθῃ τοῦ προσαίρου ἐπιγείου βίου, ἐνῶ ἀκόμη ἐπρομάχετο εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν ἐθνικῶν καὶ φυλετικῶν μας φρουρίων, μὲ τὸν φωτιστέφανον τῆς Νίκης, μὲ τὴν ἀσπίδα τῆς Εὐψυχίας καὶ μὲ τὴν ρομφαίαν τῆς Δικαιοσύνης, «τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενος». Θράξ ὢν, εἶχεν δραματισθῆ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ Γένους. Καὶ εἶχε γαλουχηθῆ μὲ τὰ νάματα τῆς Μεγάλης Ἰδέας, ἡ ὁποία ἐτοποθέτει πάλιν τὴν Βασιλίδα τῶν Πόλεων ὡς κορωνίδα εἰς τὸ διάδημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Πιστεύων ἀκραδάντως ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία εἶναι συνυφασμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν, μὲ τὴν ὑπαρξίν τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος καὶ ὅτι τὰ ρήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων περὶ ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης συμπίπτουν μὲ τὴν Διδασκαλίαν τοῦ Ναζωραίου, ἐνετάχθη ἐθελοντικῶς, καὶ εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐβάδισε μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς του, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸν Σταυρὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὴν ρομφαίαν τοῦ ἑλληνικοῦ καλάμου. Πυριφλεγῆ ρομφαίαν, κῦπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος. Ὡς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου. Ὡς μαχητὴς τῆς Πατρίδος. Ὡς Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὡς ἱεροκῆρυξ τῶν ὁσίων τῆς Φυλῆς μας. Ὡς λάτρης καὶ σημαιοφόρος τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας. Ὡς συγγραφεὺς εἰκοσάδος τόμων καὶ χιλιάδων μελετῶν. Ὡς ἱεροφάντης τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος». Διότι εἶχε πιστεύσει καὶ διετήρει πάντοτε ἀκλόνητον τὴν πίστιν μέχρις ὅτου ἀπεβίωσεν, ὅτι ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ» ἐξετέλει καὶ ἐκτελεῖ σκοπὸν ἱερὸν, ἔργον μέγα, ἀποστολὴν ἐθνικὴν πρὸς συγκράτησιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενείας πλησίον τῆς ἑλληνικῆς ἐστίας καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀμερικανικῆς πατρίδος.

Τὰ στήθη τοῦ Δημοτρίου Καλλιμάχου τιμοῦν πολλαὶ τιμητικαὶ διακρίσεις, ἀπονεμηθεῖσαι εἰς αὐτὸν εἰς τὰ πεδία τῶν πολεμικῶν καὶ εἰρηνικῶν μαχῶν του, ὑπὸ ἑλληνικῶν καὶ ξένων Κυβερνήσεων καὶ ὑπὸ Προκαθημένων τῶν Πατριαρχικῶν Θρόνων. Ἐξ ὅλων αὐτῶν ὅμως, μίαν τιμητικὴν διάκρισιν ἰδιαιτέρως ἐξετίμα καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν πάντοτε ἔφερεν αὐτὴν εἰς ἐθνικὰς ἐορτάς. Τὰ διάσημα τῆς πατριωτικῆς καὶ θρησκευτικῆς δράσεώς του εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικούς πολέμους τοῦ 1912 — 13. Διότι, ὡς ἔλεγεν, τότε εἶχεν ἀρχίσει «νὰ ζωντανεῖ ὁ Μαρμαρωμένος Βασιληᾶς» καὶ τότε ἄρχισαν νὰ ἠχοῦν πάλιν τὰ σήμαντρα τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Αὐτός, κυρίως, ἦτο ὁ ἐθνικὸς δραματισμὸς τοῦ Καλλιμάχου: Ἡ ἀνάπλα-

σις τῶν ἔθνικῶν ὄνειρων. Ἡ ἀναγέννησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Φοίνικος, ἀλλ' ὄχι ἐκ τῆς τέφρας του πλέον. Ἀλλὰ ἡ ἀναπέτασις τοῦ μυθικοῦ πτηνοῦ ἀπὸ τὸ ἔθνικὸν οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον εἶχε θεμελιώσει ὁ Δημιουργὸς τῆς Ἑλλάδος τῶν πέντε θαλασσῶν καὶ τῶν δύο ἡπείρων, πρὸ 50ετίας, διὰ τὰ μετεμψυχωθῆ ὁ Φοῖνιξ εἰς Δικέφαλον Βυζαντινὸν Ἄετὸν καὶ νὰ καλύψῃ μὲ τὰ πτερά του κάθε γωνίαν τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Τὸ ἔθνικὸν ὄνειρον δὲν ἐπηλήθευσεν εἰσέτι. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἑλληνικαὶ φυσιογνωμίαι, ὡς ὁ Δημήτριος Καλλίμαχος, ἡ ἐλπίς θὰ παραμένῃ ἄσβεστος, ἡ δὲ Ἑλλὰς ἀθάνατος, ὡς θὰ παραμένῃ εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἀθάνατος καὶ ὁ ἐκδημήσας εἰς Κύριον Μαχητῆς τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ὁραίου, Νικητῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς.

Σεβαστὲ Διδάσκαλε καὶ Συνεργάτα,

Ἄπειθύνων πρὸς Σέ, τὸν ὀρθρὸν καὶ χαλκέντερον Μέγαν Διδάσκαλον καὶ Σημαιοφόρον τῶν Ἐθνικῶν Ἰδεωδῶν, τὸ ὕστατον χαῖρε τοῦ ἀπουσιάζοντος εἰς Ἀθήνας Διευθυντοῦ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Μπάμπη Μαρκέτου ὡς καὶ ὀλοκλήρου τῆς δημοσιογραφικῆς οἰκογενείας τῆς ἐφημερίδος, ἡ ὁποία ἐπὶ πενήντα ἔτη ὑπῆρξε τὸ «Σπίτι» σου, εὐχόμεναι ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς κατατάξῃ τὴν ψυχὴν σου ἐν σκηναῖς δικαίων, ὅτι δίκαια καὶ ὀρθὰ καὶ ἀνεπιβούλευτα ὑπῆρξαν πάντοτε τὰ ἔργα καὶ οἱ λόγοι τῆς Σοφῆς Ἀληθείας σου.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ἀείμνηστε ἀδελφέ, Δημήτριε Καλλίμαχε!».

ΩΣ ΑΝΑΚΟΙΝΟΙ Η ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΘΑ ΠΑΡΑΣΤΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς ἀνακοινεῖ ὅτι, συμφώνως μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου Ἐπιτίμου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, θὰ προηγηθῇ Θεία Λειτουργία τὴν 9.30' πρωϊνὴν τῆς σήμερον Τετάρτης, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἐν συνεχείᾳ, θὰ προστῆ τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας ὁ Σεβασμιώτατος, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἱεραπόλεως, καὶ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Ἱερατείου Μείζονος Νέας Ὑόρκης.

Εἰς τὴν θεία λειτουργίαν καὶ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν θὰ παραστοῦν ἐπὶ πλέον, κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὁ Σχολάρχης, καθηγητὰ καὶ φοιτητὰ τῆς ἐν Brookline, Mass. Θεολογικῆς Σχολῆς «Τίμιος Σταυρός» ὡς καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, καθηγητὰ καὶ μαθήτριά τοῦ ἰδρύματος.

Ἀμφότεραι αἱ τελετουργίαι θὰ γίνουν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς «Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος», 38-05 98th Street Corona, Long Island, ὅπου ἔχει ἐκτεθῆ ἀπὸ τῆς χθὲς τὸ ἀπόγευμα εἰς λαϊκὸν προσκύνημα ἢ σορὸς τοῦ ἀειμνήστου Καλλιμάχου, ὅστις ἐξέφρασεν ὡς τελευταίαν ἐπιθυμίαν του νὰ γίνῃ ἡ κηδεία του ἀπὸ τοῦ ὡς ἄνω ἱεροῦ ναοῦ, ὅπου ἐτελέσθη καὶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία τῆς ἀειμνήστου συζύγου του, Ὑολγας Καλλιμάχου, πρὸ διετίας περίπου. Τὴν ὑστάτην αὐτὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μεταστάντος ἀπεδέχθη καὶ ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ, ἡ ὁποία εἶχεν ἐκφράσει τὴν εὐχὴν, ὅπως ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου πρωθιερέως γίνῃ ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν Μανχάτταν, εἰς ἔνδειξιν τῆς ὀφειλομένης ὑψίστης τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα διακεκριμένον Λευίτην καὶ Μέγαν Λιδάσκαλον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Σ υ λ λ υ π η τ ῆ ρ ι α

Πλὴν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐξέφρασαν θεομὰ συλλυπητήρια πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» κ. Μαρκέτον, ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ ἀπωλείᾳ τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου, τὸ Σταίητ Ντηπάρτμεντ διὰ τοῦ κ.

Ἄχ. Σακελλαρίδης, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Βασ. Βιτσαξῆς, ὁ Πρόξενος τῆς Κύπρου, κ. Ζήνων Ρωσσίδης, ἡ Ὑπάτη Στοὰ τῆς Γκάπα, ἡ Ὀμοσπονδία τῶν Ἑλλ. Σωματείων Ν. Ἰόρκης, τὰ Ἡπειρωτικά Σωματεία, «Ἀναγέννησις» καὶ «Πύρρος», ἡ Ὀμοσπονδία Κυπρίων Ἀμερικῆς, καὶ ἄλλαι πλεῖσται Ὄργανώσεις καὶ Σωματεία μας, ὡς ἀναφέρομεν εἰς ἄλλην στήλην.

Ἄ ν τ ι π ρ ο σ ω π ε ῖ α ι

Εἰς τὴν κηδεῖαν θὰ παραστοῦν σήμερον αἱ Ἑλληνικαὶ διπλωματικαὶ καὶ προξενικαὶ ἀρχαί, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ΟΗΕ, οἱ ἀπόμαχοι Ἑλληνικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν πολέμων, ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπιστημονικοῦ, τραπεζικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς ὁμογενείας, πρόεδροι σωματείων καὶ ὀργανώσεων καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ὁμογενεῖς, ἵνα ἀποτίσουν τὸν ἕστατον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Μαχητὴν τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεωδῶν καὶ Γραμμάτων εἰς τὸν Νέον Κόσμον. Ἡ σορὸς τοῦ ἀειμνήστου Καλλιμάχου θὰ ἐνταφιασθῇ εἰς τὸ κοιμητήριον Cypress Hill, τοῦ Brookline, Ν. Υ., πλησίον τοῦ τάφου τῆς συζύγου του.

Πρὸς τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» καὶ τὸν Διευθυντὴν αὐτοῦ κ. Μπάμπην Μαρκέτον, καθὼς καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος ἐστάλησαν τὰ κάτωθι συλλυπητήρια ψηφίσματα, μηνύματα καὶ τηλεγραφήματα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἀπωλείᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου:

« A L D O S »
GREEK - AMERIKAN DEMOCRATIC CLUB
ASTORIA, L. I.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνελθὼν εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν ἐπὶ τῷ ὀλιβεῶ ἄγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ ἀναδόχου τῆς Ὁργανώσεώς μας

Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ (Ἐκ Μαδύτου)

ψηφίζει καὶ ἀποφασίζει, ὁμοφώνως, ὅπως:

- 1) Συλλυπηθῆ τὸς οἰκείους τοῦ μεταστάντος.
- 2) Παρακολουθήσῃ ἐν σώματι τὴν ἐκφορὰν.
- 3) Προσφέρῃ ἐτησίως πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν \$ 100.00, εἰς μνήμην τοῦ πολλαπλῶς ἀγωνισθέντος διὰ τὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς, εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΜΟΥΣΜΟΤΛΗΣ, Ἰδρυτής—Ἀρχηγός
ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΤΙΜΟΣ, Πρόεδρος
ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Γραμματεὺς
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΜΑΡΕΛΛΗΣ, Πρόεδρος Συμβουλίου
Astoria L.I., N.Y., 16 Ὀκτωβρίου, 1963

GREEK - AMERICAN INSTITUTE OF NEW YORK
BRONX, N. Y.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου, συνελθὼν ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ ἄγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ προσφιλοῦς ἡμῶν Πατρός, Μεγάλου Ὑποστηρικτοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ ἰδιαίτερος τῶν Ἡμερησίων Ἑλληνοαμερικανικῶν Ἐκπαιδευτηρίων,

Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ (Ἐκ Μαδύτου)

ἐψήφισεν ὁμοφώνως ὅπως:

- 1) Ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος.
- 2) Κατατεθῆ στέφανος ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ.

- 3) Σύσσωμον τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον παρακολουθήσῃ τὴν ἐκφορὰν.
4) Δημοσιευθῆ τὸ παρὸν εἰς τὸν Ἡμερήσιον Ἑλληνικὸν Τύπον τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ Πρόεδρος
ΠΕΡ. ΛΑΝΤΖΟΤΝΗΣ

Ὁ Διευθυντῆς
ΜΙΧ. ΚΑΤΣΙΜΑΤΙΔΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΒΡΙΚΑΣ

Βρονκ. Ν. Υ., 15 Ὀκτωβρίου 1963

ΥΠΑΤΗ ΣΤΟΑ ΤΗΣ G. A. P. A.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Ἡ Ὑπάτη Στοὰ τῆς G.A.P.A., ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Πολυτίμου Στελέχους αὐτῆς, Ὑπάτου Ἀγορητοῦ καὶ Συντάκτου τοῦ περιοδικοῦ «ΒΗΜΑ» τῆς G.A.P.A., ἐπὶ πολλὰ ἔτη,

Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΑΙΜΑΧΟΥ (Ἐκ Μαδύτου)

ψηφίζει ὁμοφώνως ὅπως:

- 1) Ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος.
- 2) Κατατεθῆ στέφανος ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ.
- 3) Ἡ Ὑπάτη Στοὰ ἀντιπροσωπευθῆ εἰς τὴν ἐκφορὰν.
- 4) Δημοσιευθῆ τὸ παρὸν εἰς τὸν Ἡμερήσιον Ἑλληνικὸν Τύπον τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ Ὑπατος Πρόεδρος
ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΛΑΝΤΖΟΤΝΗΣ

Οἱ Ὑπατοι Ἀντιπρόεδροι
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΟΝΤΗΣ

ΑΒΡΑΑΜ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΑΜΠΙΑΝΗΣ

ΠΗΤΕΡ ΚΑΠΟΜΠΑΣΗΣ, Ἱατρὸς

Ὁ Ὑπατος Γραμματεὺς

ΣΤΑΤΡΟΣ ΚΑΛΑΡΑΣ

Ὁ Ὑπατος Ταμίας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ

Ἡ Ὑπάτη Σύμβουλος

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΚΟΠΑΛΗ

New York N. Υ., 16 Ὀκτωβρίου, 1963

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΜΕΙΖΟΝΟΣ Ν. ΥΟΡΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
NEW YORK, N. Y.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ὁμοσπονδίας, ἅμα τῷ ἀκούσῳ τοῦ
Ολιβεροῦ ἀγγέλματος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀφθάστου Πατριώτου καὶ Μεγάλου
Ἀγωνιστοῦ τῶν Ἀπελευθερωτικῶν Ἀγῶνων

Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ (Ἐκ Μαδύτου)

συνελθὼν εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν, ἐψήφισεν ὁμοφώνως, ὅπως:

1) Ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια τῆς Ὁμοσπονδίας πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος.

2) Κατατεθῆ στέφανος ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ.

3) Σύσσωμον τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ μέλη παρακολουθήσωσι τὴν ἐκφορὰν.

4) Δημοσιευθῆ τὸ παρὼν εἰς τὸν Ἡμερήσιον Ἑλληνικὸν Τύπον τῆς Νέας Ἑὸρκης.

Διὰ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον:

Ὁ Πρόεδρος

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΛΑΝΤΖΟΥΝΗΣ

New York, N. Y., 15 Ὀκτωβρίου, 1963

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΒΡΙΚΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΔΥΤΙΩΝ « Ο ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΣ »

NEW YORK, N. Y.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου μας, συνελθὼν ἐκτάκτως, ἅμα
τῷ ὀλιβεροῦ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Διακεκριμένου Συμπατριώτου μας
καὶ Ἰδρυτοῦ τοῦ Συλλόγου μας

Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

(Ἐκ Μαδύτου)

ἐψήφισεν ὁμοφώνως ὅπως:

1) Ἐκφρασθῶσι τὰ Συλλυπητήρια τοῦ Συλλόγου πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος.

2) Κατατεθῆ στέφανος ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ.

3) Σύσσωμον τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ μέλη παρακολουθήσωσι τὴν ἔκφοράν.

4) Δημοσιευθῆ τὸ παρὸν εἰς τὸν Ἡμερήσιον Ἑλληνικὸν Τύπον τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ Πρόεδρος
ΒΑΣ. Α. ΦΡΑΓΚΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΡΑΜΑΛΗΣ

ΣΤΟΑ «ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ» ΤΗΣ ΓΑΡΑ
MT. VERNON, N. Y.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, συνελθὼν εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Δρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ
(Ἐκ Μαδύτου)

οὔτινος τὸ ὄνομα φέρει ἡ Στοά, ἐψήφισεν ὁμοφώνως:

- 1) Ὅπως συλλυπηθῆ τοὺς οἰκείους τοῦ μεταστάντος.
- 2) Ὅπως παρακολουθήσῃ σύσσωμον τὴν ἔκφοράν.
- 3) Ὅπως, ἀντὶ στεφάνου, προσφέρῃ εἰς τὴν Ἑνωσιν Παλαιῶν Πολεμιστῶν Μακεδονίας—Θράκης εἰς μνήμην τοῦ συμπολεμιστοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου, τὸ ποσὸν τῶν \$ 30.00.

Ὁ Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓ. ΤΣΑΜΠΑΡΛΗΣ, Ἱατρός
Mt. Vernon, N. Y., 16 Ὀκτωβρίου, 1963

Ὁ Ἰδρυτὴς—Ἀνάδοχος
τῆς Στοᾶς
ΜΙΧ. ΣΚΟΛΙΔΗΣ

East St. Louis, Mo.—Μὲ τὰς ἀπλᾶς αὐτὰς γραμμὰς ἔρχομαι καὶ ἐγώ, ὡς ἓνας ἐπὶ 10ετηρίδας ὄλας εἰλικρινέστατος φίλος τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου, νὰ ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην μου λύπην διὰ τὴν ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα ἐκδημίαν του εἰς τὴν διὰ παντὸς πλέον σιγὴν τοῦ ἀκαταπονήτου καὶ ἀληθινὰ πεφωτισμένου καλάμου του, ὁ ὁποῖος ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐστόλιζε τὰς στήλας τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

Παρακαλῶ ὄθεν, τὴν ἀξιότιμον Διεύθυνσιν καὶ τὸ ἐκλεκτὸ προσωπικὸ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ὅπως εὐαρεστηθῆ καὶ δεχθῆ καὶ τὰ ἰδικά μου εἰλικρινῆ συλλυπητήρια, διαβιβᾶσῃ δὲ αὐτὰ καὶ εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς οἰκείους του, εὐχομαι τὴν μακαρίαν ἀνάπαυσιν τῆς τόσον πλούσια πεπρωτισμένης εὐγενεστάτης ψυχῆς του, εἰς δὲ τὸν ἀγαπητὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τὴν ἀνάδειξιν

τοῦ ἀνταξίου συνεχιστοῦ τῆς καρποφόρου ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς συμβολῆς τοῦ ἀλησμονήτου Πρωθιερέως Δημ. Καλλιμάχου.

Μετὰ θερμῶν εὐχῶν καὶ τιμῆς
† Πρωτοπρ. Δ. Ι. ΒΑΪΝΙΚΟΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Ἐνα Δέντρο μοναδικὸ καὶ ἀγλαόκαρπο, στὴ γῆ ποὺ βλάστησε, καὶ στὰ μέρη ποὺ ἄπλωνε τὰ κλαδιά του, ἔδωσε πολλοὺς καρπούς. Γλυκοὺς καὶ ζουμερούς. Μεταφυτεύτηκε στὴν Ἀμερικανικὴ γῆ. Καὶ ἔδω ἔδωσε πλούσιους καρπούς. Κι' ἔθρεψε πολλὰς χιλιάδες, ἑκατομμύρια, γιατί ἡ πλούσια καρποφορία του στέλλονταν σὲ κάθε τῆς γῆς γωνιά, ποὺ ἦταν Ἑλληνες καὶ Ἑλληνικὸ σπῆτι.

Καὶ ὄσοι δοκίμασαν τοὺς καρπούς, τοὺς βρῆκαν νόστιμους, γλυκοὺς καὶ ζουμερούς. Καὶ σὲ κάθε του καρποφορία καὶ συγκομιδῇ, τρέφονταν οἱ Ἑλληνες κι' ἔνοιωθαν τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐχαρίστηση.

Πέρασαν τὰ χρόνια κι' ἦρθαν οἱ καιροί, ποὺ τὸ Δέντρο γέρασε. Ἀδυσώπητος νόμος τῆς φύσης. Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ξεφύγῃ. Πέθανε. Τὸ κενὸ ποὺ δημιουργήθηκε μὲ τὸ θάνατο τοῦ Δέντρου τούτου, μπορούμε ἀνεπιφύλακτα νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι δυσαναπλήρωτο. Γιατὶ σπάνια βλαστάνουν τέτοια Δέντρα. Τὸ Δέντρο αὐτὸ εἶναι ὁ σοφὸς Καλλιμάχος. Οἱ καρποὶ του, τὰ συγγράμματά του. Ὁ Πατὴρ Καλλιμάχος, ὁ πρῦτανος τῆς δημοσιογραφίας, ὁ ἀγωνιστῆς, ὁ ἐκπαιδευτικὸς, ὁ ἰδρυτῆς καὶ ὑποστηρικτῆς σχολειῶν, ἐκκλησιῶν καὶ Κοινοτήτων. Ὁ Π. Καλλιμάχος ποὺ μᾶς ἔφυγε.

Εὐχόμαι τὸ χῶμα ποὺ τὸν σκεπάζει νὰ εἶναι ἑλαφρὸ, ἀναπαυτικὸ. Χύνω δάκρυ καυτό, ὅπως, εἶμαι βέβαιος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Αἰωνία του ἡ μνήμη!

Πρεσβ. ΣΕΡΓΙΟΣ ΤΕΟΤΑΙΑΔΗΣ

SHARLOTTE N.C.—Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πολυαγαπητοῦ ἡμῖν Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, παρακαλῶ, δεχθῆτε τὰ ἐγκάρδια συλλυπητήρια καὶ τὴν συμπάθειαν τῆς Ἐπισκοπῆς, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου τῆς Πέμπτης Ἐπισκοπικῆς Περιφερείας καὶ ἐμοῦ, καθὼς καὶ πολλῶν ἄλλων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἐκτιμοῦν τὴν μεγάλην ἀποστολὴν καὶ τὰς προσπάθειάς του ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων.

Θεοφ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

PITTSBURGE P.A.—Καὶ ὁ ἐν τῇ περιφερείᾳ μας Ἑλληνισμὸς ἐθλίβη βαθέως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἑλληνοκάρδου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, ἐπὶ 48ετιῶν συνεργασθέντος μετὰ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» πρὸς

διατήρησιν τῆς Ἑλληνικότητος τῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὁμογενείας καὶ τῶν ὑπερόχων παραδόσεων τῆς φυλῆς μας.

X. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΙΚΑΓΟΝ, ΙΑΛ.— Ὁ θάνατος τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου μὲ ἐλύπησε πολὺ. Εἰς τὰ δώδεκα ἑκατομύρια Ἑλλήνων πού εἶναι εἰς τὴν ὑδρόγειον Σφαῖραν, κορυφαῖος Ἕλληρ ἦτο ὁ ἀείμνηστος Δημήτριος Καλλιμάχος. Νοῦς φωτεινὸς ἐντὸς αὐτοῦ, περιέκλειε ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Τὰ συλλυπητήριά μου εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Λάμπρον. Ὁ Θεὸς ἄς τὸν κατατάξῃ εἰς τοὺς κόλπους Ἀβραάμ. Τὸν ἀείμνηστον ἐγκώρῃσα εἰς τὸ Κιλκίς ὡς μαχητὴν τὸ 1913.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΝΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

PHILADELPHIA, PA. —

ὦ! ἀείμνηστε, Γεραρὲ Καλλιμάχε, Ἀμερικῆς Ποιμενάρχα,
Ἀρχιερέων σέμνωμα, σεπτὲ Πρωθιεράρχα,
ὄλοι εὐλαβῶς σκιρτῶμεν καὶ τὴν σορὸν σου προσκυνῶμεν.

Ἡ Ἀμερικὴ θλίβεται καὶ ἡ γῆ ἀγάλλεται καὶ χαίρει,
διότι εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀνδρα σεπτὸν ἐμφέρει,
καὶ εὐχεται ἀπὸ καρδίας ὑπὲρ ἐλαφροῦς τῆς Γαίας.

ΣΑΒΒΑΣ Γ. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Διευθυντῆς

Ἑλληνικῆς Ραδιοφωνικῆς Ὠρας

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 15 Ὀκτωβρίου. Παρακαλῶ, δεχθῆτε τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τῆς Μονίμου Ἑλληνικῆς παρὰ τῷ Ὄργανισμῷ Ἠνωμένων Ἑθνῶν Ἀντιπροσωπείας, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας, Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ὁμογένεια καὶ ὁ πνευματικὸς κόσμος πενθοῦν τὸν Διδάσκαλον, δημοσιογράφον καὶ συγγραφέα ὑψίστης ἐθνικῆς καὶ πατριωτικῆς ἐμπνεύσεως καὶ οὐτινος ἢ εἰς Κύριον ἐκδημία ἀφήνει ὀδυνηρὸν κενὸν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῆς ἐθνικῆς δράσεως, εἰς ἃς πρωτοστατεῖ ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΤΣΙΟΣ

Πρεσβευτῆς, Μόνιμος Ἀντι-
πρόσωπος τῆς Ἑλλάδος
εἰς τὸν ΟΗΕ.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 15 Ὀκτωβρίου. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διακεκριμένου συνεργάτου ὑμῶν καὶ πνευματικοῦ δημιουργοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου, προσ-

δώσαντος διὰ τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ ἀξίαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν, ἐκφράζομεν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος συναισθήματα βαθυτάτης λύπης.

ΓΕΩΡ. ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ, Διευθυντῆς
ΓΕΩΡ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, Ἐποδιευθυντῆς,
Βασ. Ἑλληνικοῦ Γραφείου Τύπου
καὶ Πληροφοριῶν.

ΟΤΑΣΠΚΤΩΝ, 15 Ὀκτωβρίου. Ἡ ἀπώλεια τοῦ μεγάλου κοινοῦ φίλου μας Καλλιμάχου μὲ κατελύπησε πέραν πάσης περιγραφῆς. Ἡ ἀπώλεια του θὰ γίνῃ βαθύτατα αἰσθητὴ ὑπὸ ἐκείνων ἐξ ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι εἰργάσθημεν στενωῶς μαζί του καὶ μὲ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα». Κατὰ τὰ μέλλοντα πολλὰ ἔτη οἱ Ἕλληνες εἰς δλόκληρον τὸν κόσμον καὶ ἰδιαίτερος οἱ Ἑλληνο-Ἀμερικανοί, θὰ εἶναι πάντοτε ὑποχρεωμένοι εἰς αὐτόν, διὰ τὴν μακρὰν καὶ ἐμπνευσμένην ἡγεσίαν του καὶ καθοδήγησιν ἐν τῇ καλλιιεργείᾳ τῶν καλλιτέρων Ἰδεωδῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἀμερικανισμοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὸν πολυαγαπητὸν φίλον μας, τὸν μεγάλον ἄνθρωπον τῶν Γραμμάτων, τὸν διακεκριμένον κληρικὸν καὶ θεολόγον καὶ ἀφωσιωμένον ὁπαδὸν τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεωδῶν, τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ὁραίου.

ΑΧΙΑ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΗΣ
Σταίητ Ντηπάρτμεντ.

MONTREAL, CAN., 16 Ὀκτωβρίου. — Ἀπειθύνω θερμὰ συλλυπητήρια ἀπὸ μέρους Ἑλληνισμοῦ Καναδᾶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρωτεργάτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», Πατρὸς Καλλιμάχου, δεόμενος, ὅπως ἀναπαύσῃ Κύριος αὐτόν μετὰ ἀφωσιωμένων ἐργατῶν αὐτοῦ. Ἡ ὁμογένεια Ἀμερικῆς ἐδιδάχθη μὲ τὴν πλουσίαν πνευματικὴν παραγωγὴν τοῦ ἀπελθόντος σκαπανέως τῶν Γραμμάτων, Ἑλληνικὴ δὲ Γραμματεία ἐπλουτίσθη μὲ ἔργα τιμῶντα τοὺς μετανάστας, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀμερικὴν. Ἡ μνήμη αὐτοῦ θὰ εἶναι αἰωνία.

Μητροπολίτης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

MONTREAL, Καναδᾶ, 15 Ὀκτωβρίου, (Τηλεγρ.). — Ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνοκαναδικῆς Κοινότητος τοῦ Μόντρεαλ, ἐκφράζομεν τὰ συλλυπητήριά μας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωτοιερέως Καλλιμάχου.

Σ. ΚΟΛΤΒΑΣ, Πρόεδρος
Ἄρχ. Ν. ΣΑΛΑΜΙΣ — Αἰδ. Τ. ΘΕΟΦΙΛΟΣ

ΣΙΚΑΓΟΝ, 16 Ὀκτωβρίου. — Συνεκινήθη βαθύτατα ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν Ὀλιβερώων νέων τοῦ θανάτου τοῦ πολυαγαπητοῦ μας Δρος Καλλιμά-

χου. Ὀλίγοι ἄνδρες διετήρησαν τὴν θέσιν τῆς ὑψίστης ἐκτιμῆσεως, ἥτις ὑπῆρξεν ἰδική του, ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Παρακαλῶ, ὑπολογισατέ με μεταξὺ τῶν χιλιάδων ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καθ' ἕλλην τὴν χώραν, οἱ ὁποῖοι συμμερίζονται τῆς μεγάλης ἀπωλείας μας.

ΠΩΛ ΔΗΜΟΣ

WARREN OHIO, 16 Ὀκτωβρίου.— Θεομότατα συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθυερέως Δημητρίου Καλλιμάχου. Τὰ Ἠνωμένα Χιακὰ Σωματεῖα Ἀμερικῆς συμμερίζονται τὴν ἀπώλειάν του.

ΗΝΩΜ. ΧΙΑΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Worcester Mass. — Ὁ ἐπίτιμος ἀρχισυντάκτης σας, Δρ. Δημήτριος Καλλιμάχος ἦτο διὰ τὸ Ἔθνος μας, τὴν Ἐκκλησίαν μας, τὴν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογένειαν, τὸν Ἑλληνικὸν Τύπον, ὁ ἄριστος τῶν ἐθναποστόλων καὶ ἡ μεγαλύτερα φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ δρᾶσίς του, τὰ ἔργα του, τὰ συγγράμματά του, ἡ καλλιέπεια τῆς γλώσσης καὶ τῆς γραφίδος του, ὁ θησαυρὸς τῶν κηρυγμάτων του μένουν εὐτυχῶς μαζί μας. Διὰ τῆς μελέτης αὐτῶν ἴσως ἀναδειχθῇ εἰς τὸ μέλλον νέος Καλλιμάχος πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἀπορφανισθείσης Ὁμογενείας μας καὶ διαιώσιν τῆς Ἑλληνικῆς Δόξης, Τιμῆς, Ἀνδρείας καὶ Ἀρετῆς.

Αὐτὸς ὁ σκοπὸς καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς ὀραίας ζωῆς του.

Τιμῶμεν καὶ γεραίρομεν θρηνοῦντες μὲν σήμερον τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ θὰ εὐφρανθῇ ἡ ψυχὴ του ἂν ἡ Καλλιμάχειος ἔρευνα καὶ ὁ Καλλιμάχειος ἀγὼν συνεχισθοῦν ὑπὲρ τῶν ἰδεωδῶν τῆς φυλῆς μας καὶ τῆς θρησκείας μας.

Ὀκτώωρος συζήτησις εἰς τὴν τελευταίαν μας συνέντευξιν καὶ τῶν «μετὰ θάνατον» δραματισμῶν του — ἀλησμόνητος δι' ἐμὲ μυσταγωγία — νομίζω, ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς του διὰ τὸ διηνεκὲς φεγγοβόλημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Δρ. ΦΩΤΙΟΣ Π. ΚΥΡΙΤΣΗΣ

Τέως Ὑπατος Πρόεδρος τῆς GAPA
καὶ Πανηπειρωτικῆς Ὁμοσπονδίας

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ, D. C. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθυερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, διακεκριμένης ἐθνικῆς φυσιογνωμίας καὶ καλοῦ Διδασκάλου τῆς Ὁμογενείας, δεχθῆτε, παρακαλῶ, τὰ θεομά μου συλλυπητήρια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΤΡΝΑΣ

Πρῶην Ὑπατος Πρόεδρος τῆς Ἀχέπα

PITTSBURGH PA. — — Ἐν πρώτοις, μὲ γεμάτη τὴν καρδιά μου ἀπὸ πένθος, κατόπιν τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου μας Καλλιμάχου, ὅστις θὰ παραμείνῃ ἀθάνατος εἰς τὴν σκέψιν ὄλων μας καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, θέλω νὰ ἐκφράσω τὰ εἰλικρινῆ συλλυπητήριά μου πρὸς τὸν ἀγαπητόν μας Κον Μπάμπην Μαρκέτον, καὶ ὄλους τοὺς συνεργάτας του, διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὄντως διαπρεπεστέρου καὶ φωτεινοτέρου Δημοσιογράφου καὶ Συγγραφέως, ὅστις θὰ παραμείνῃ ἀσυναγώνιστος εἰς ἀγῶνας πνευματικούς καὶ ὑψηλῶν ἰδεωδῶν. Ἐῴε Κύριος ὁ Θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὴν Ἑλληνο-Χριστιανικὴν ψυχὴν του ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ χάριση ἡρεμίαν εἰς τὸν αἰώνιον ὕπνον του καὶ δώσῃ ὑγείαν καὶ μακροζωίαν εἰς πάντας ὑμᾶς.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΡΑΣ

Ἑτατος Γραμματεὺς GAPA

DETROIT, MICH. — Βαθύτατα συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Δρος Δημητρίου Καλλιμάχου.

JOHN D. PALMER

ΣΙΚΑΓΟΝ, Ἰλλινόϊ. — Ὁ θάνατος τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου εἶναι πραγματικῶς μιὰ ἔθνικὴ ἀπώλεια. Ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ» πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανος, γιατί στὴν μακρὰ του ἔθνικὴ σταδιοδρομίᾳ εἶχε ἓνα δυναμικὸν συνεργάτη, τὸν μεγάλο ἀνθρωπιστὴ καὶ διανοούμενον Δ. Καλλιμάχο. Δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῆ μας συλλυπητήρια.

Δ. ΜΙΧΑΛΑΡΟΣ

Συντάκτης ATHENE MAGAZINE

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. — Ὁ ἐν Νέα Ὑόρκη Σύνδεσμος τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, καθὼς καὶ οἱ ἀπανταχοῦ Κωνσταντινουπολιταί, ἡ γενέτειρα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ μητέρα καὶ τροφός, πού ἐγαλούχησε καὶ διέπλασε τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν πνευματικότητα τοῦ ἀειμνήστου Πρωτοπρεσβυτέρου Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, Δημητρίου Καλλιμάχου, θρηνοῦν καὶ αὐτοὶ διὰ τὸν χαμὸ τοῦ Μεγάλου Πνευματικοῦ Τέκνου. Μαζὶ μὲ αὐτούς, θρηνοῦν καὶ ὄλοι ἐκεῖνοι πού, κατὰ καιροὺς ἐπέρασαν ἀπὸ τὰ ἴδια θρανία, πού ἔζησαν στὴν ἴδια ὑποβλητικὴ Βυζαντινὴ ἀτμόσφαιρα, διδασκόμενοι ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Διδασκάλους τοῦ Γένους, τὰ ὅσα ὑψηλὰ διδάγματα ἐτήρησεν, ὡς πεποιθήσεις του πλέον, εἰς ὅλας τὰς πολυσχιδεῖς ἐκδηλώσεις τῆς γεμάτης δρᾶσι ζωῆς του ὁ Δημήτριος Καλλιμάχος, ὁ ἄνδρας πού δὲν θέλησε ποτὲ νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὰς γραμμὰς τῶν μεγάλων εὐγενικῶν παραδόσεων.

Ὁ κόσμος τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, ὁ ὁποῖος ὀφείλει πολλὰ εἰς τὸν ἐμπνευσμένον Μέγαν Διδάσκαλον τοῦ Γένους, τὸν Πρωτοπρεσβύτερον ἀείμνη-

στον Δημ. Καλλιμάχον, κλίνει εύλαβικά τὸ γόνυ πρὸ τῆς σοροῦ του. Ἡ Ἀμερικανικὴ γῆ εἶναι εὐλαφρὰ εἰς τὸν ἄριστον θνητόν, ὁ ὁποῖος ἔζησε καὶ ἀπέθανε, πιστεύοντας εἰς τὰ ἀθάνατα Βυζαντινὰ ἰδεώδη.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΤΡΟΠΟΤΛΟΣ

Ἄρχων Ἀκτουάριος
τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας

ΣΙΚΑΓΟΝ, Ἰλλ. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου τὸ Κέντρον τῆς Φάλαγγος τῶν Ἑλλήνων Ππολεμιστῶν, συνελθὼν εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν ἐψήφισεν ὁμοφώνως ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἐκλεκτοῦ μέλους τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τῆς Φάλαγγος, ὅπως:

1ον) Ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως εἰς τοὺς οἰκειοὺς τοῦ μεταστάντος καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ πολυτίμου συνεργάτου.

2ον) Ἡ Φάλαγξ τηρήσῃ δεκαήμερον πένθος, εἰς μνήμην του, καὶ ἡ θέσις του εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον παραμείνη κενὴ ἐπὶ ἓν ἔτος.

3ον) Ἡ εἰκὼν τοῦ ἐκλιπόντος συμπολεμιστοῦ ἀναρτηθῆ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Φάλαγγος, εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ διὰ τὸ ἐπιτελεσθὲν Πνευματικόν, Θρησκευτικόν καὶ Πατριωτικόν Ἔργον του, καὶ

4ον) Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος ἀποσταλῆ πρὸς τὰ Τμήματα τῆς Φάλαγγος.

Ὁ Κεντρικὸς Διοικητὴς
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΣ

Ὁ Κεντρικὸς Ὑπαπιστὴς
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΖΑΚΗΣ

Τὰ Μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Ἐπιτελείου:

† Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Γενικὸς Πρόξενος ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΟΥΤΣΗΣ

† Ἀρχιμανδρίτης ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙΤΣΗΣ

† Πρωτοπρεσβύτερος ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΕΣΣΕΣ

Ἐφεδρος Λοχαγὸς ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΡΗΣ

Ἐφεδρος Ἀνθυπολοχαγὸς ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΙΟΠΟΤΑΣ

ΝΕΑ ΤΟΥΡΚΗ. — Μόλις πληροφορηθεῖς μετ' ἄλλους τὸν θάνατον τοῦ ἐξόχου καὶ πολλὰς ὑπηρεσίας παρασχόντος τῷ Γένει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πολυτίμου δὲ φίλου καὶ τιμίου ἐργάτου τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καλοῦ πατρὸς Δημητρίου Καλλιμάχου, σπεύδω νὰ ἐκφράσω ὑμῖν καὶ τῇ ἀγαπητῇ οἰκογενείᾳ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» βαθύτατα συλλυπητήρια, εὐχόμενος, ὅπως ὁ Ὑψιστος τάξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τότῳ ἀναπαύσεως μετὰ δικαίων.

Μετ' εὐχῶν καὶ ἀγάπης

† Ὁ Γερμανίας ΠΟΛΥΤΕΚΤΟΣ

SALT LAKE CITY, UTAH. — Μὲ τὸ γράμμα μου αὐτό, ἔρχομαι νᾶ σᾶς ἐκφράσω τὰ θερμά μου συλλυπητήρια διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου.

Ἡ ἀπώλειά του, θυθίζει σὲ βαρὺ πένθος τὴν ὁμογένεια. Τὸ πέρασμά του δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο, παρὰ ἓνας σκληρὸς ἀγώνας διὰ τὴν ἐπιβίωσι τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, τῶν πολυτίμων προγονικῶν μας Ὄησαυρῶν καὶ τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας στὴ χώρα αὐτή.

Τὸ φωτεινὸ του διάβα θὰ μείνη στὴν ἱστορία τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ σὰν λαμπερὸ καὶ φωτοβόλο μετέωρο. Ἡ πνευματικὴ του πνοή, ἡ ἀρωματισμένη μὲ τὴν εὐωδιά τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὸ λιβανωτὸ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, θὰ ἀναζωογονῆ πάντα τὶς γενεές τοῦ μέλλοντος. Τὴν ὥραία του ψυχὴ, ποὺ πῆρε τὸ δρόμο στὴν αἰωνιότητα, θὰ συντροφεύουν πάντα αἱ ταπειναὶ μας προσευχαί, κ' ἀπὸ τὰ στήθη μας θ' ἀνεβαίνει μιὰ εὐχή: «Ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης νὰ κατατάξῃ αὐτὸν ἐκεῖ ποὺ οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΥΚΟΡΙΝΗΣ

EDMONTON, ALBERTA, KANADA. — Θερμότατα συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Δρος Δημητρίου Καλλιμάχου. Τοῦ ἀκραιφνοῦ Ἑλλῆνος τῆς πέννας καὶ τῆς μεγάλης δράσεώς του. Κύριος ᾗς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν δικαίων.

ΗΛΙΑΣ ΚΩΣΤΟΤΡΟΣ

MIAMI, FLA. — Συμμερίζομαι τὸ βαρύτερον πλήγμα μὲ τὴν ἀπώλειαν ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ ἡμῶν τῶν πρωτοπόρων Ἑλλήνων μεταναστῶν, τοῦ ἀειμνήστου σκαπανέως καὶ διαπρυσίου Κήρυκος ἑλληνικῶν ἰδανικῶν καὶ γραμμάτων, τοῦ «Μεγάλου Διδασκάλου» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», Δημητρίου Καλλιμάχου. Αἱ κατὰ μυριάδας ἔνθερμοι ἐκδηλώσεις εὐκρινοῦς συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ εἶναι ἡ μόνη ἔμπρακτος ἠθικὴ ἀμοιβὴ διὰ τὸν ἐκλιπόντα «Μέγαν Διδάσκαλον» καὶ ἀλτροῦσιστὴν ἀσυναγώνιστον. . .

Ἀληθῶς ἡ μνήμη του ἔσεται αἰωνία καὶ αὐτόματος Θεόθεν παραμυθία εἰς τὰ δεινῶς τρωθέντα τέκνα του.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἐκ μέρους τῆς Ὑπάτης Στοᾶς, καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς, παρακαλῶ, δεχθῆτε θερμά συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντά-

κτου ὑμῶν, μαχητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεωδῶν καὶ πολυτίμου Διδασκάλου τῆς Ὀμογενείας.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ
Ἵπατος Πρόεδρος τῆς ΑΗΕΡΑ

ΣΙΚΑΓΟΝ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἀποφρὰς εἶναι ὄντως διὰ τὸ Πανελλήνιον ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ Δρος Καλλιμάχου. Διὰ τὴν οἰκογένειαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» εἶναι στέρησις πολυτίμου ἔθνικοῦ κεφαλαίου, διὰ τὸν Γκαπικὸν κόσμον ἀπώλεια τοῦ ἐμπνευστοῦ του. Εὐλαβικῶς κλίνω τὸ γόνυ πρὸ τῆς σεπτῆς σοροῦ τοῦ ἀκριβοῦ φίλου μου καὶ συμβούλου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ι. ΜΑΝΟΣ
Πρώην Ἵπατος Πρόεδρος τῆς ΓΑΡΑ

ΣΙΚΑΓΟΝ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διακεκριμένου Ἑλληνοσ Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», οἷς διαβιβάζομεν τὰ εὐκρινῆ μας συλλυπητήρια ἐκ μέρους τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν μελῶν τῆς Παναραδιακῆς Ὀμοσπονδίας.

Ὁ Πρόεδρος
ΧΑΡΑΛ. Α. ΠΕΠΙΟΝΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΦΩΤΗΣ Κ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

ΓΟΥΤΓΑΜΠΓΚΤΟΝ, Ντελάγουερ. (Τηλ.). — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αἰμνήστου Πρωθιερέως καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», Δημητρίου Καλλιμάχου, δεχθῆτε τὰ θερμὰ μου συλλυπητήρια, τὰ ὁποῖα, παρακαλῶ, διαβιβάσετε καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος. Ἡ ἐκδημία του ἀφήνει μέγα κενὸν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν, τῆς ὁποίας ἦτο ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὁ ἐμπνευσμένος, ἀκούραστος καὶ εὐγενὴς μαχητής. Ὁ ὑποφαινόμενος, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Κρήτες τῆς Ἀμερικῆς, μὲ τοὺς ἀγῶνας τῶν ὁποίων τόσον εἶχε συνδεθῆ ὁ αἰμνήστος, ὡς συμπαραστάτης καὶ συνεργάτης των, πενθοῦν τὸν χαμὸν του ὡς μεγάλην ἔθνικὴν ἀπώλειαν.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΗΜΕΡΑΚΗΣ
Πρώην Πρόεδρος τῆς Παγκρητικῆς
Ἐνώσεως Ἀμερικῆς

DETROIT, MICH, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλεγρ.). — Θεριμότητα συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Δρος Καλλιμάχου. Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσῃ τὴν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν δικαίων.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΤΝΑΔΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Μὲ βαθυτάτην λύπην ἐπληροφορηθήμεν τὸν θάνατον τοῦ αἰδ. Καλλιμάχου. Οὗτος ὑπῆρξε λαμπρὸν παράδειγμα πρωτοπόρου κληρικοῦ, ὅστις μὲ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν προσήλωσίν του ἔθεσε τὰ θεμέλια τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ Λυτικὸν Ἡμισφαίριον. Κύριος ὁ Θεὸς ἅς παραμυθήσῃ τοὺς οἰκείους του.

Αἰωνία του ἡ μνήμη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ
ΝΕΟΛΑΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ὁ Σύλλογος Θεσσαλονικέων Ἀμερικῆς συμμετέχει εἰς τὸ ἔθνικὸν πένθος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ὑμετέρου Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου καὶ Μεγάλου Διδασκάλου, Καλλιμάχου.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ
ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, Καλ. 19 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Μόλις ἐπληροφορηθήμεν τὸν θάνατον τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου. Ἦτο ὁ ἐκλιπὼν μέγας ἀνὴρ καὶ μέγας συγγραφεύς, ὑπηρετήσας τὸ Πανελλήνιον μὲ ἀνιδιοτέλειαν. Ὁ θάνατός του εἶναι ἀπώλεια δι' ὅλους μας ὡς καὶ διὰ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα». Τὸ συντακτικὸν προσωπικὸν ἐνώνει μετ' ἐμοῦ τὴν ἔκφρασιν τῶν βαθυτέρων συλλυπητηρίων μας.

Α. ΠΑΠΟΤΑΙΑΣ, Διευθυντῆς
PASIFIC COAST RELIEW

PITTSBURGH, PA. 19 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἡ Κοινότης τοῦ Καθηδρικοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς πόλεως μας ἀπευθύνει θερμὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρωτεργάτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου. Συμμεριζόμεθα τὴν μεγάλην ἀπώλειαν αὐτοῦ καὶ δεόμεθα ὑπὲρ τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεώς του.

Πρωτοπρεσβ. ΒΑΣ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
ΚΩΝ. ΚΑΤΣΑΦΑΝΑΣ, Πρόεδρος
Μέλος τοῦ Ἀρχ. Συμβουλίου

WILMINGTON DEL.— 19 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Τὸ συλλυπητήριό μου πρὸς τὴν Διεύθυνσιν καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ διακεκριμένου Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας Δρος Καλλιμάχου, ὅστις ἐστάθη μέχρι τέλους ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων διὰ τὴν διαιώνισιν τῶν ἀρετῶν τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς μας εἰς τὸν Νέον Κόσμον.

ΠΥΡΡΟΣ Ι. ΝΤΕΛΛΑΣ

NEA ΤΟΡΚΗ, 19 Ὀκτωβρίου. — Ἐκ μέρους τοῦ συζύγου μου καὶ ἐμοῦ δεχθῆτε, παρακαλῶ, τὰ θερμὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

ΜΑΡΙΑ Α. ΤΣΕΛΟΥ

Ἰδιοκτῆτρια τῆς Ἐφημερίδος
«ΦΑΝΟΣ» τῶν Ἀποδήμων

BOSTON, MASS. 18 Ὀκτωβρίου. — Ἄν ἄνθρωποι καλοὶ καὶ λογι-
κοὶ ἐκαλοῦντο νὰ ἀντιπροσωπεύσουν τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς, νὰ δώ-
σουν τὸ πρῶτο βραβεῖο εἰς ἓνα τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ὁποῖος προσέ-
φερε τὰ περισσότερα γιὰ τὸν ἐδῶ Ἑλληνισμόν, ἀσφαλῶς τὸ βραβεῖο θὰ πῆ-
γαινε εἰς τὸν ἀείμνηστον Δημήτριον Καλλιμάχον.

... Ὁ Καλλιμάχος πέθανε, τὸ ὄνομά του, ὅμως, θὰ ζῆ. Ἐμεῖς ποὺ τὸν
γνωρίσαμε καὶ συνειργάσθημεν μαζί του, ἔμεῖς ποὺ τὸν ἐθαυμάζαμε καὶ τὸν
καμαρώναμε στοὺς διαφόρους ἀγῶνας, πάντοτε θὰ λέμε αἰωνία του ἢ μνήμη.
Ὁ Θεὸς ἄς τὸν ἀναπαύσῃ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἁγίων καὶ τῶν Ἑλλήνων μαρτύ-
ρων ποὺ ἔδωσαν τὰ πάντα γιὰ τὰ ἰδανικά τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΚΡΙΑΣ

BROCKTON, MASS. — Ὁ θάνατος τοῦ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν δια-
τελέσαντος Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καὶ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν Ἐπι-
τίμου Ἀρχισυντάκτου, εἶναι τῷ ὄντι ἀνεπανόρθωτος ἐθνικὴ ἀπώλεια.

Σπανίως ἄτομον ἐνέκλειε τόσα φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα τὰ
ὁποῖα ὁ ἀείμνηστος διέθεσε ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἐξυτηρέτησιν τῶν ἐθνικο-
θηρηκευτικῶν μας ἰδεωδῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἀείμνηστος, ἦτο ἐκ πεποιθίσεως λά-
τρης καὶ διαπύσης κῆρυξ.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπῆρξε Λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, Δημοσιογράφος,
Συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων. Σύμβουλος τῆς Ὀμογενείας τῆς Ἀμερικῆς,
ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ διεκρίθη καὶ ἔγινε πανελλήνιος μορφή εἶναι ὡς μαχητικὸς Ἀρ-
χισυντάκτης τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος». Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς αὐτῆς διεξήγαγε πολ-
λοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἱστορικωτέρας περιόδους τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ γένους καὶ δὲν ἐσταμάτησε τοὺς ἀγῶνας του μέχρι τῆς τελευταίας στι-
γμῆς.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου θὰ εὔρη ὁ ἱστορικὸς τῆς
αὔριον τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

NEA ΤΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. — Μὲ βαθεῖαν θλίψιν ὁ Σύλλογος «Πα-
ναγία Προυσιώτισσα» ἀποστέλλει θερμὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ

Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας Καλλιμάχου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε θερμὸς συμπαραστάτης δλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἰδιαίτερος τῆς Ὁμογενείας Ἀμερικῆς.

ΑΝΔ. ΚΑΤΣΑΝΟΣ, Πρόεδρος

DETROIT, MICH., 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Μόλις ἐπληροφορήθην τὴν μεγάλην σας ἀπώλειαν. Δεχθῆτε, παρακαλῶ, τὰ ἐγκαρδία συλλυπητήριά μου καὶ διαβιάσατε αὐτὰ εἰς τὸν υἱὸν του Λάμπρον Καλλιμάχον.

ΔΗΜ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

NEA ΥΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Δεχθῆτε τὰ βαθύτατα συλλυπητήριά μου καθὼς καὶ τῶν μελῶν τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν ΟΗΕ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας, Πρωθυερέως Δημοτηρίου Καλλιμάχου, τοῦ ὁποῦο βαθύτατα ἐξετιμήσαμεν τὴν πνευματικὴν καὶ ἔθνικὴν δρᾶσιν. Παρακαλῶ, διαβιάσατε εἰς τὴν οἰκογένειάν του τὴν βαθεῖαν συμμετοχὴν μας εἰς τὸ πένθος των.

ΖΗΝΩΝ ΡΩΣΣΙΔΗΣ, Ἀρχηγὸς
Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν Ο.Η.Ε.

NEA ΥΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. — Παρακαλοῦμεν, δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῆ μας συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ πολυτίμου φίλου καὶ συνεργάτου σας, ἀλησμόνητου Δημοτηρίου Καλλιμάχου. Εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος φίλου, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἀντὶ ἀνθέων, ἐστείλαμεν τὸ ἀνάλογον ποσὸν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ἐν Brooklin, Mass.

Οἰκογένεια ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΒΡΗ

NEA ΥΟΡΚΗ, 16 Ὀκτωβρίου. — Ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθν. Κήρυκος» Δημοτηρίου Καλλιμάχου, ἀπευθύνω ὑμῖν εἰλικρινῆ συλλυπητήρια, ἐκφράζων ὁμόθυμον συμπάθειαν μελῶν Παμμακεδονικῆς Ἐνώσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΑΝΙΗΛ
Ἔπατος Πρόεδρος

YOUNGSTOWN, OHIO, 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Βαθυτάτην θλίψιν προξενεῖ εἰς τὴν παροικίαν μας ἡ ἔκδημία εἰς Κύριον τοῦ σεβαστοῦ φίλου καὶ συναγωνιστοῦ μας εἰς ὅλους τοὺς καλλινίκους ἔθνικοὺς ἀγῶνας ἐν Ἀμερικῇ Δημοτηρίου Καλλιμάχου, Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Οἴκ. Θρόνου καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ὅστις εἶναι ὑψηλόφρων πνευματικὴ πνοὴ τῆς Ὁμογενείας. Βαθύτατα συλλυπούμεθα οἰκογένειαν Λάμ-

πρου Καλλιμάχου και δλόκληρον δημοσιογραφικὴν οἰκογένειαν «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

ΚΩΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΠΑΝ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ,
ΓΕΩΡΓ. ΧΑΤΖΕΛΗΣ

DETROIT, MICH., 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ὀλόκληρος ἡ Κοινότης μας συγκινηθεῖσα βαθύτατα ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ Δρος Καλλιμάχου, διαβιβάζει δι' ἑμοῦ δλόθερμα συλλυπητήρια.

ΣΠΥΡΟΣ ΓΟΥΔΑΣ

RICHMOND, VA., 16 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀεμνήστου πατρὸς Καλλιμάχου, εἰλικρινῆ συλλυπητήρια.

ΝΙΚ. Δ. ΡΟΥΠΙΑΣ

Μέλος τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. — Δεχθῆτε παρακαλῶ τὰ θερμὰ συλλυπητήριά μου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους, τοῦ σεβαστοῦ και ἀγαπητοῦ φίλου Δρος Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», φλογεροῦ μαχητοῦ και προμάχου τῶν Ἐθνικοθρησκευτικῶν μας Ἰδανικῶν και Ἰδεωδῶν. Ὁ θάνατός του εἶναι ἀπώλεια διὰ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα», διὰ τὴν Ὁμογένειαν και διὰ τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμόν.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΦΙΝΑΣ

Πρώην Ὑπατος Πρόεδρος τῆς Ἀχέπα

YOUNGSTOWN, OHIO. — Παρακαλοῦμεν, δεχθῆτε τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τῶν μελῶν τῆς ἡμετέρας Στοιᾶς «Θαλῆς ὁ Μιλήσιος» τῆς ΓΑΡΑ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», πνευματικοῦ δημιουργοῦ και ἐμπνευσμένου ἡγέτου ἐν τῇ καλλιιεργείᾳ τῶν καλλιτέρων Ἰδεωδῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, πρωθιερέως Δημ. Καλλιμάχου.

ΣΤ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ, Γραμματεὺς

ΙΩ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Πρόεδρος

ΓΕΩΡΓ. ΧΑΤΖΕΛΗΣ, Ἀνάδοχος τῆς Στοιᾶς

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. — Ὁ Δρ. Δημήτριος Καλλιμάχος, συνεργάτης και Ἐπιτίμος Ἀρχισυντάκτης τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», δὲν ἀπέθανε, ἀλλ' ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τῆς αἰωνιότητος σὰν Ἑλληνας, γιατί τὸ πολύχρονο ἔργο του γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων θὰ μείνη παντοτεινὰ φωτοβόλος φάρος στὴν χώραν ποῦ ζῶμεν. Εἶμαι εὐτυχῆς ποῦ συνέτεινα μαζί με ἄλλους ἀδελφοὺς Γκάπανς, νὰ ἰδρῶσωμεν και ἐφ' ὅσον ἔζη διὰ νὰ νοιώσῃ τὴν

τιμὴν καὶ χαρὰν, Γκαπικὴν Στοὰν «ΠΑΤΗΡ ΔΗΜ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ» εἰς τὴν γειτονικὴν πόλιν Μάουντ Βέρνον, Ν. Υ.

ΖΑΝΗΣ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΣ

Τέως Ἔπατος Ἀντιπρόεδρος G.A.P.A.

MONTGOMERY, ALA. — Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω κ' ἐγὼ μέσῳ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τὰ συλλυπητήριά μου διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τῆς ἀγαπητῆς μου ἐφημερίδος Σας, τοῦ βαθυστοχάστου, ἐμπνευσμένου καὶ θαρραλέου Πρωθιερέως καὶ Διδασκάλου, τοῦ ἐξυμνητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Δόξης καὶ Ὁρθοδοξίας, Δημητρίου Καλλιμάχου, ὁ ὁποῖος ἐπὶ ἡμῶν αἰῶνα ἠγωνίσθη καὶ ἐγαλούχησε μὲ τὰ πλέον εὐγενικὰ αἰσθήματα τοὺς Πρωτοπόρους τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Πατρὸς Καλλιμάχου εἶναι δυσαναπλήρωτος, οὐχὶ μόνον διὰ τὸ Πανελλήνιον καὶ τὴν Ἐθνικοθρησκευτικὴν Ὀργάνωσιν «ΓΚΑΠΙΑ», τῆς ὁποίας ἦτο ἔνθερμος ὑποστηρικτῆς καὶ ἀπὸ τὰ μέγιστα καὶ ἀκλόνητα στελέχη τῆς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸν τὸν Ἑλληνικὸν Πόντον, τοῦ ὁποῖου ἔψαλλε μὲ τόση γλαφυρότητα τὰ Ποντιακὰ Ἑπη. Αἰωνία του ἡ μνήμη!

Ὁ ἐπὶ πενήντα ἔτη θαυμαστῆς καὶ ἀτόχως πολλῶν ἀνεκτιμήτων συγγραμμάτων του,

ΑΛΕΞ. Γ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

PITTSBURGH PA. — Ἐλικρινῆ συλλυπητήρια διὰ τὴν μεγάλην ἀπώλειαν τοῦ ἱεραποστόλου δημοσιογράφου καὶ πνευματικοῦ ἡγέτου τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη θὰ εἶναι αἰωνία, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ θὰ εὖρη ἀνάπανσιν παρὰ τῷ Θεῷ.

«ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ», τμήμα τῆς GAPA

Διαμαντῆς Φράγκος, Ἐπίτιμος Πρόεδρος

ENDICOTT. N. Y. — Διὰ τῆς παρουσίας μου ἐπιθυμῶ ὅπως ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς, ὡς καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς ἐφημερίδος σας, τὰ θερμὰ συλλυπητήρια πάντων τῶν μελῶν τῆς ἡμετέρας Κοινότητος καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς διὰ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ ἀειμνήστου ἐπιτίμου ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, ἡμῶν δὲ προσωπικοῦ φίλου.

Εἶθε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του μετὰ τῶν δικαίων, ἡ δὲ μνήμη αὐτοῦ ἅς εἶναι Αἰωνία.

Ἱερομνήμων ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΓΙΑΛΕΨΟΣ

RITCHMOND, VA. — Σᾶς ἀπευθύνω τὰ θερμὰ συλλυπητήριά μου

ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρωτεργάτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πρωθιερέως Δρος Καλλιμάχου. Σᾶς παρακαλῶ ὑπολογίσατέ με μεταξὺ τῶν χιλιάδων ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καθ' ὅλην τὴν χώραν, οἱ ὅποιοι συμμερίζονται τῆς μεγάλης ἀπωλείας μας.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΟΥΝΗΣ

HARTFORD, CONN. — Ἐκ μέρους τοῦ συντακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ περιοδικοῦ «ΑΗΕΡΑΝ» διαβιβάζω πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τὰ βαθύτατα συλλυπητήριά μου ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, τὸν ὅποιον ὅλοι εἴχομεν ἀγαπήσει καὶ ἐκτιμήσει. Αἰωνία ἡ μνήμη του.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΝΕΤΟΣ

Συντάκτης τοῦ «ΑΗΕΡΑΝ»

COLUMBUS, OHIO. — Ἀγαπητὲ καὶ πραγματικῆ «Ἐθνικῆ Κήρυκα» σοῦ ἐκφράζω τὰ θερμὰ συλλυπητήριά μου γιὰ τὴν ἀπώλεια ἑνὸς θρησκευτικοῦ πατρός, ἑνὸς Ἑλλήνου πατριώτου, ἑνὸς Ἐπιτίμου καὶ συνεργάτου τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου. Εἰς τὸν μεταστάντα ἄς εἶναι ἑλαφρὰ ἡ γῆ τῆς Θετῆς πατρίδος πού τὸν σκεπάζει καὶ ἡ μνήμη του αἰωνία.

ΣΤΕΦ. Θ. ΓΙΟΒΡΕΚΟΣ

MIAMI, FLA. — Λυποῦμαι βαθύτατα διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Ν. Τόρηκ ἰδρύσεως καὶ ἐκδόσεως τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», διατελέσαντος μέχρι ἀρχῶν Ὀκτωβρίου 1963 διακεκομμένου συνεργάτου καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου αὐτοῦ, ὑπερπατριώτου, δημοσιογράφου, συγγραφέως καὶ φίλου τῶν Γραμμάτων ἀειμνήστου Δημητρίου Καλλιμάχου. Ἐκφράζω τὰ βαθύτατα συλλυπητήριά μου πρὸς τὴν οἰκογένειάν του, ἰδιαίτερος δὲ πρὸς τὸν δικαίως πενθοῦντα ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ φίλου καὶ συνεργάτου Λιευθυντοῦ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Κου Μπάμπη Μαρκέτου.

ΦΩΤΙΟΣ ΛΕΡΜΟΥΣΗΣ

ΑΣΤΟΡΙΑ, Ν. Υ. — Ἐκ μέρους τοῦ Κυπριακοῦ Ἀλληλοβοηθητικοῦ Συλλόγου ὁ «Ζήνων» τοῦ L. I. καὶ ἐμοῦ, δεχθῆτε παρακαλῶ τὰ θερμὰ συλλυπητήριά μας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διακεκομμένου ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου Δρος Καλλιμάχου, ὅστις μέχρι τέλους ἐστάθη ὡς ἓνα φρούριον, ὑπερασπίζων τὴν διαιώνισιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ.

Ὁ θάνατός του εἶναι μεγάλη ἀπώλεια ἰδίως διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς θετῆς μας Πατρίδος. Αἰωνία αὐτῷ ἡ Μνήμη.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΚΑΛΟΖΩΗΣ

Πρόεδρος «Ζήνωνος»

ST. LOUIS, MO. — Μετὰ βαθυτάτης οἰκτρῆς οἱ πρωτοπόροι Κοινότητος Ἀγίου Λουδοβίκου καὶ δόλοκληρος ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ἐνταῦθα ἐθρήνησαν τὸν θάνατον τοῦ Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου. Ἡ Μικρὰ Ἑλλὰς Βορείου Ἀμερικῆς κλαίει καὶ ὀρηγεῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ μορφή δὲν ὑπάρχει πλέον. Τὸν συγκλονιστὴν τῆς Ἑλληνικῆς πέννας δὲν θ' ἀντικρύσῃ καὶ πάλιν ὁ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμός. Μνήμονες τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν του ἀρετῶν διαβιάζομεν εἰς τὴν Λεϊθουσιαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τὰ τῆς ψυχῆς μας συλλυπητήρια. Ἐάν ποτε στηθῇ Πάνθεον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς ἢ δεσπόζουσα ἑλληνικὴ μορφή τοῦ Δημ. Καλλιμάχου θὰ καταλάβῃ τὴν πρωτεύουσαν θέσιν. Κοινότητες St. Louis καὶ περιφερείας, Φιλόπτωχοι Ἀδελφότητες, Ἑλληνικὰ Σωματεία, Λαὸς καὶ Ἱερατεῖον συλλυποῦνται τὴν οἰκογένειαν Καλλιμάχου καὶ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

NEA ΥΟΡΚΗ. — Ἐπιστρέψας ἐκ Σικάγου, ἐπληροφορήθην τὸν θάνατον τοῦ Δρος Δημητρίου Καλλιμάχου, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετήσας τὴν ἐφημερίδα σας με ἀκτινοβολίαν καὶ διάκρισιν ὡς ἀρχισυντάκτης. Μετέχων ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐξετίμων μεγάλως, ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς συνεργάτας σας ἐγκάρδια συλλυπητήρια. Παρὰ τὸ προκεχωρημένον τῆς ἡλικίας του, ἡ ἀπώλεια τοῦ Δρος Καλλιμάχου θὰ εἶναι βαθύτατα αἰσθητή, διότι ὑπῆρξεν εἰς τῶν μυθικῶν τιτάνων εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς δημοσιογραφίας. Ὅταν ἡ ἱστορία τοῦ λαοῦ μας εἰς τὴν χώραν ταύτην γραφῇ, τελικῶς, εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ ὄνομά του θὰ τοποθετηθῇ ὑψηλὰ εἰς τὴν στήλην ἐκείνων, οἵτινες συνεισέφερον τὸ πλεῖστον εἰς τὴν διατήρησιν καὶ διαίωσιν τῆς μορφωτικῆς, ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς κληρονομίας μας καὶ τῶν παραδόσεων τῆς φυλῆς μας ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις.

ΠΗΤΕΡ ΚΟΥΡΙΑΔΗΣ

Δικηγόρος

KOZANH, Ἑλλάδος. — Ἰδόντες ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Τύπῳ τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ κορυφαίου τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας Δρος Δημητρίου Καλλιμάχου, ἐλυπηθήμεν. Ἐκφράζομεν τὰ συλλυπητήρια ἡμῶν.

Ἦγωνίσθη δι' ὄλων τῶν πνευματικῶν δυνάμεων του διὰ τὸ καλὸν τῆς

κοινωνίας. Κύριος ὁ Θεὸς ἄς κατατάξῃ τὸν μεταστάντα ἐν σκηναῖς δικαίων.
ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΑΥΤΟΥ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΗΣ

ΠΑΤΡΑΙ, Ἑλλάδος. — Ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Δημητρίου Καλλιμάχου, ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τῆς ἔφημερίδος «Ἐθνικὸς Κήρυξ», τῆς ὑπερόχου ἐκείνης φυσιογνωμίας, τοῦ ἐντιμοτάτου ἀγωνιστοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ συνελεστοῦ τόσων ἐπιτευγμάτων τῶν ὁμογενῶν, τοῦ πρυτάνεως τῶν δημοσιογράφων, εὐαρεστηθῆτε, παρακαλοῦμεν, νὰ δεχθῆτε τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τοῦ ἡμετέρου σωματείου «Ἑλληνικὴ Ἀναγέννησις», ὅπερ ἵδρυσε καὶ συντηρεῖ τὸ ἰδιοσυντήρητον Ὁρφανοτροφεῖον Ἑπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ. Καὶ οἱ τρόφιμοι τούτου εὖχονται ἵνα ὁ Κύριος ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Μετὰ πλείστης τιμῆς,

Ὁ Πρόεδρος
ΝΙΚ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπίτ. Γυμνασιάρχης

Ὁ Γεν. Διευθυντῆς
ΙΑΚΩΒΟΣ ΛΙΑΡΟΜΑΤΗΣ
Ἀρχιμανδρίτης

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ, D.C. — Ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», διακεκριμένου Λευίτου, προμάχου τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν τῆς Φιλῆς καὶ ἀκαμάτου Λιδασκάλου τῶν Ἀποδήμων, παρακαλῶ, δεχθῆτε τὰ θερμὰ μου συλλυπητήρια.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ

Πρώην Ὑπατος Πρόεδρος τῆς Ἀχέλα

COLUMBUS, OHIO. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθιερέως καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», Δημ. Καλλιμάχου, οἷς παρακαλῶ, δεχθῆτε τὰ θερμὰ μου συλλυπητήρια. Ὁ θάνατος τοῦ διακεκριμένου Πρωθιερέως ἐστέρησε τὴν ΓΑΡΑ ἐνὸς πολυτίμου συνεργάτου καὶ ὑποστηρικτοῦ αὐτῆς.

ΚΩΝΣΤ. ΡΟΡΡΗΣ

Πρώην Ὑπατος Πρόεδρος τῆς ΓΑΡΑ

SALT LAKE CITY, UTAH — Βαθύτατα λυπούμεθα διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου. Παρακαλῶ δεχθῆτε τὰ θερμὰ μας συλλυπητήρια.

LOUIS STRIKE

OYTREMONT, P.Q, CANADA. — Ὁ θάνατος τοῦ Δημητρίου Καλλιμάχου, Πρυτάνεως τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, πρωταγωνιστοῦ τῶν

Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, Παραδόσεων καὶ Ἰδεωδῶν, μᾶς ἀφήνει κενὸν δυσαναπλήρωτον. Αἰωνία του ἡ μνήμη. Μᾶς ἀφήνει ἀθάνατα ἔχνη τῆς διαβάσεώς του ἀπὸ τὴν ζωῆν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΙΒΑΚΗΣ

Ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς Κυπριακῆς Ὀμοσπονδίας ἀπευθύνω εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἑθνικοῦ Κήρυκος τὰ θερμὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ Ἑθνικοῦ Κήρυκος καὶ πρωταθλητοῦ εἰς φυλετικοθηρησκευτικούς ἀγῶνας.

ΛΟΥΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἰτατος Πρόεδρος

Κυπριακῆς Ὀμοσπονδίας

Αἴγιος Φραγκίσκος, Καλ., 18 Ὀκτ. (Τηλ.). — Μόλις ἐπληροφόρηθην ὅτι ἀπεβίωσεν ὁ Δημήτριος Καλλιμάχος. Ἐκ μέρους ὄλων τῶν Κρητῶν τῆς Ἀμερικῆς, διαβιβάζω βαθύτατα καὶ εἰλικρινῆ συλλυπητήρια. Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς ἀπώλεσαν, ἀληθῶς, μίαν μεγάλην καὶ ἔθνικὴν φυσιογνωμίαν, ἓνα ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἐθαυμάζετο δικαίως καὶ ἐτύγχανε τῆς ὑπολήψεως πάντων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΛΑΚΗΣ

Πρόεδρος τῆς Παγκρητικῆς

Ἐνώσεως Ἀμερικῆς

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 18 Ὀκτωβρίου. — Ὡς Κρηῖτες δοκιμάζομεν βαθυτάτην ὀδύνην διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ θαρραλέου μαχητοῦ τῶν ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν ἐν Ἀμερικῇ. Μέγας θαυμαστής τοῦ Ἐθνάρχου καὶ Δημιουργοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἐπεξέτεινε τὴν ἀγάπην του καὶ ἐφ' ὄλων ἡμῶν τῶν ἐκ Κρήτης καταγομένων. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Καλλιμάχου θεωρεῖται καὶ ἰδική μας ἀπώλεια. Αἱ ὑποθήκαι του ἀπὸ τῆς ἔθνικῆς σκοπιᾶς τοῦ «Ἑθνικοῦ Κήρυκος» θὰ μείνουν ἔσαι μνημεῖον καὶ φάρος τηλανγῆς διὰ τὴν ὁμογένειαν, τῆς ὁποίας ὁ ἐκλιπὼν ὑπῆρξε ταγὸς ἐπὶ μισὸν περίπου αἰῶνα.

ΑΛΕΞ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Πρόεδρος τῆς «Ὀμονοίας»

τῶν Κρητῶν Ν. Υ.

PONTIAC, MISHIGAN, 18 Ὀκτωβρίου. (Τηλ.). — Ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ διακεκομμένου Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου ὑμῶν, Πρωθιερέως καὶ Μεγάλου Διδασκάλου τῆς Ὀμογενείας, παρακαλῶ, δεχθῆτε τὰ συναισθήματα τῆς βαθυτάτης μου λύπης.

ΣΟΚΡΑΤΗΣ ΣΕΚΛΗΣ

ΒΟΣΤΩΝΗ, Μασσ., 18 Ὀκτωβρίου. — Ὁ θάνατος τοῦ Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» μεγάλως ἐλύπησε καὶ τοὺς Ἐκπαιδευτικοὺς τῆς Νέας Ἀγγλίας. Ἡ ἀπώλεια εἶναι μεγίστη διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡμῶν, τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσεν εὐόραως καὶ εὐσυνειδήτως ἐπὶ δεκαετηρίδας, καθὼς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἡμῶν Παιδείαν, ὅπου ἦτο ἐνθερμος ὑποστηρικτὴς τόσοσιν τῶν Ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅσον καὶ τῶν Ἡμερησίων καὶ ἀπογευματινῶν ἡμῶν Ἑλληνικῶν σχολείων.

Ἐκ μέρους τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τῆς Νέας Ἀγγλίας, παρακαλοῦμεν, δέξασθε τὰ θεορᾶ ἡμῶν συλλυπητήρια, καθὼς καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος, εὐχόμενοι ὅπως ὁ Κύριος κατατάξῃ τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν ἐν τῷ χορῷ τῶν Δικαίων.

ΣΑΒΒΑΣ ΣΑΒΒΙΑΗΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΙΛΙΑΚΑ

ΑΘΗΝΑΙ, 16 Ὀκτωβρίου. Ἰδ. τηλ. «Ἐθν. Κήρυκος». — Ὀλόκληρος ὁ Ἀθηναϊκὸς Τύπος ἀφιερώνει τιμητικώτατα σχόλια διὰ τὸν Ἐπίτιμον Ἀρχισυντάκτην τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Δημήτριον Καλλιμάχον. Ἰδιαιτέρως, ἡ «Καθημερινή» Ἀθηνῶν, ἐξαιρεῖ ἀρθρογραφικῶς τὴν προσωπικότητα τοῦ μεταστάντος Πρωθιερέως καὶ Μαχητοῦ.

ΕΛ. ΚΟΤΣΑΡΙΔΑΣ

ΑΚΡΟΝ, ΟΗΙΟ. — Τυχχάνω καὶ ἐγὼ τακτικὸς ἀναγνώστης τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεώς του, ἦτοι, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1915, ὅταν ἦμην κάτοικος εἰς τὴν πόλιν Μπελινχέμ, Γουάσιγκτον πλησίον τῆς πόλεως Σηάττλ, Γουάσιγκτον.

Παρηκολούθησα τὴν ἀρθρογραφίαν τοῦ Ἀρχισυντάκτου τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» καὶ ἐπὶ μακαρία τῇ λήξει Πατρὸς Δημητρίου Καλλιμάχου, πού ἦτο τῷ ὄντι μεγάλη πεφωτισμένη διάνοια, πολλὰ τὰ καλὰ ὠφελήθη ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς χώρας ταύτης καθὼς καὶ ἄλλαχού.

Διὰ τῆς παρουσίας, ὅθεν, διερμηνεύω, Κύριε Μαργέτε, τὴν βαθυτάτην μου λύπην ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ πολυγραφεατάτου καὶ Μεγάλου ἠθικοδιδασκάλου τῆς ἐποχῆς μας Πατρὸς Δημητρίου Καλλιμάχου, ἐπευχόμενος, τὸ γαίαν ἔχοι ἐλαφρὰν ὁ ἀέμνηστος Πατήρ Δημήτριος Καλλιμάχου.

JOHN N. DARLAS

PITTSBURGH, PA. — Κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Πανικαριακῆς Ἀδελφότητος Ἀμερικῆς, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω εἰς ὑμᾶς τὰ πλεόν θεορᾶ συλλυπητήριά μας, ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ διακεκριμένου ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας Δημητρίου Καλλιμάχου.

Σπανίως άτομον ἐνέκλειε τόσας ἀρετάς, τὰς ὁποίας ὁ μεταστὰς ἀφιέρω-
σεν ἕξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν διαιώνισιν τῶν Ἑλληνοθηρησκευτικῶν μας ἰδεωδῶν.
Αἰωνία του ἡ μνήμη.

Μετὰ τιμῆς
ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΜΑΝΑΓΟΣ
Γενικὸς Γραμματεὺς

BAILLENSVILLE, W. VA. — Θεορὰ. συλλυπητήρια διὰ τὴν ἀπώ-
λειαν τοῦ Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου σας, Δημητρίου Καλλιμάχου, Προθιε-
ρῆος καὶ διακεκριμένου δημοσιογράφου. Ἔχει γαῖαν ἐλαφράν.

ΠΗΤΕΡ ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΚΗΣ

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

ΣΤΟΝ Δρα ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Καλλιμάχους τῆς Φυλῆς ἀγῶνες μονάχος
Αγωνίστηκες ἀκλόνητος σὰ βράχος!
Λόγος βαθὺς καὶ ζωὴ γίγαντα στοχασμοῦ,
Λάμπεις φάρος ἐσὺ ξηνητεμένου Ἑλληνισμοῦ.
Ἰδεολόγος, ἀφθαστος ὁ θεολόγος σου κάματος,
Μὲ τοὺς ἀθάνατους διαβαίνεις ἀθάνατος!
Αναλώθηκες νοσταλγὸς στῶν «Γιγάντων» τῆ γῆ,
Χαράζοντας τὸ δρόμο στὴ Μάννα μας πὺν ὀδηγεῖ.
Ορθή, ἀκέραια Συνείδηση καὶ Ἰδέα,
Στὴν «Ἰθάκη» σου δοξασιμένος εἶσαι, Ὀδυσσεά!...

ΒΕΝΕΤΙΑ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ

ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Δημήτριος Καλλιμάχος δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἡ εὐεργε-
τικῆ, ὅμως, διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἰδέαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα δρᾶσις του,
ἡ ὁποία ἐπὶ 50 περίπου ἔτη ἠκτινοβόλησεν εἰς τὸν δρίζοντα τῆς ἐν Ἀμερικῇ
ὁμογενείας, συνεχίζεται καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του. Πρώτη, ἡ οἰκογένεια τοῦ
μεταστάντος διὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του, Λάμπρου Καλλιμάχου, συνέστησεν
εἰς τὴν ὁμογένειαν, ὅπως, ἀντὶ ἀνθέων, ἐὰν θέλουν, ἀποστείλουν τὸ ἀντίτιμον
ὑπὲρ τῆς ἐν Μπρουκλάϊν, Μάσσ. Θεολογικῆς Σχολῆς ὁ «Τίμιος Σταυρός»,

διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς ὁποίας ἐπρομάχησεν ὁ ἐκδημήσας εἰς Κύριον Λενίτης καὶ δημοσιογράφος ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» μὲ ψυχικὸν σθένος ἀπροσμέτρητον καὶ ζῆλον ἔνθεον. Καὶ ἦσαν πολλοὶ οἱ ὁμογενεῖς καὶ θὰ εἶναι περισσότεροι, σὺν τῷ χρόνῳ, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συνεισέφερον καὶ θὰ συνεισφέρουν πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μας, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τὰ φοιτητικὰ ἐδῶλια αὐτῆς ἐξέρχονται οἱ «Ἱερολοχίται» — ὡς ἀπεκάλεσε τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Ἰδρυμάτος ὁ ἐκλιπὼν πρωθιερεὺς — οἵτινες θὰ προμαχήσουν, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἔπραξεν, ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων μας εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Συμπολιτείαν, ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὑπὲρ τῆς γλώσσης τῶν πρώτων εὐαγγελίων. Τοὺς καλλιμίκους ἀγῶνας τοῦ Καλλιμάχου γνωρίζουσα καὶ αἰσθανομένη βαθύτερα ἢ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπή, ἐξήγγειλεν ἐπὶ πλέον διὰ στόματος τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας μας, Σεβ. κ. Ἰακώβου καὶ ἄλλην εὐεργετικὴν πράξιν ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, ἐκπηγάζουσαν καὶ αὐτὴν ἀπὸ τὴν μετástασιν τοῦ ἐπὶ γῆς Προμάχου τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεωδῶν εἰς τὸ αἰώνιον Πάνθειον τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Πανελληνίου. Ἀνήγγειλε, δηλονότι, ὁ Σεβασμιώτατος, ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπή, τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ διακεκομένου κληρικοῦ καὶ ἀμύνητος τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐν Ἀμερικῇ, ἀπεφάσισε τὴν καθιέρωσιν «Καλλιμαχείου Ἀριστείου Ἑλληνικῶν Γραμμάτων», διὰ τοῦ ὁποίου θὰ βραβεύεται, ἐτησίως εἰς τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν λογοτεχνῶν διὰ τὴν καλύτεραν συμβολὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς γλώσσης τῶν πατέρων μας, γλώσσης, ἐπίσης, τῶν μεγάλων ἠθικῶν ἀξιών, ἐφ' ὧν στηρίζεται καὶ ἡ χώρα, ἦν ἐθελουσίως κατεστήσαμεν ἀγαπητὴν θετὴν πατρίδα μας καὶ γενέτειραν τῶν τέκνων μας. Καθίσταται οὕτως ὁ ἀείμνηστος, Προμηθεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ φωτὸς ἐν Ἀμερικῇ καὶ πάλιν Εὐεργέτης τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠνάλωσεν ὅλην τὴν ὥραιαν ζωὴν του. Ἡ βασικῶς θαυμάσια αὐτὴ ἰδέα, τιμητικὴ διὰ τὸν Καλλιμάχον καὶ τὴν ἐφημερίδα, ἦν εἶχε καταστήσει τὸ «Σπίτι» του ἐπὶ δεκαετίας καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του, δύναται, κατὰ τὴν γνώμην μας, ν' ἀποτελέσῃ τὴν ἀφετηρίαν μιᾶς νέας περιόδου ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν Ἀμερικῇ. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα κινδυνεύουν νὰ ἐξαφανισθοῦν εἰς τὴν χώραν μας. Ὡς γλῶσσα καὶ ὡς Ἰδέα. Ὅτι ἔπαιρξε, ὅμως, καιρὸς νὰ διασωθοῦν πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον τῶν παιδιῶν μας καὶ τῆς Γενετήρας πατρίδος των. Καὶ τὸ καλὸν καὶ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος. Τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα πρέπει νὰ διδαχθοῦν τὰ παιδιά μας πρῶτον, διότι τὰ χρειάζονται νὰ ἐκμάθουν καλύτερον τὴν ἀγγλικὴν, δεύτερον, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν θὰ κατανοήσουν καλύτερα τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς ἠθικὰς ἀξίας ὑφ' ὧν στηρίζονται καὶ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι καὶ τρίτον, διότι, τοιουτοτρόπως, θὰ ἔλθουν πνευματικῶς πλησιέστερον πρὸς τὴν χώραν τῶν προγόνων των, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτιμήσουν καλύτερον, ὥστε νὰ

καταστῶν στενώτεροι οἱ φιλικοὶ δεσμοὶ Ἀμερικῆς — Ἑλλάδος. Ἐπομένως, τὸ «Καλλιμάχειον Ἀριστεῖον», ἐὰν διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς συμπαραστάσεως τῆς Ὁμογενείας καταστῆ βαθμιαίως Μόνιμον Ἰνστιτούτον, ἐν Ἀμερικῇ, πολλὰ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ δι' αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ συνόλου τῶν ἡμετέρων ἐπιόντων καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ κόσμου, οὗτινος ἀναπόσπαστον μέρος ἀποτελεῖ πάντοτε ἡ Ὁμογένεια. Ἐλπίζομεν ὅθεν, ὅτι ὁ ριφθεὶς ἤδη πνευματικὸς σπόρος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ μαχητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς, θὰ καρποφορήσῃ ταχέως, ὁπότε καὶ ἡ μετὰ θάνατον εὐεργεσία τοῦ Καλλινίκου Καλλιμάχου πρὸς τὴν ὁμογένειαν θὰ εἶναι, ἐπίσης, μεγάλη, ὡς ἦτο καὶ ἡ συντελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰδίου καθ' ὄλην τὴν μακρὰν καὶ ὠραίαν ζωὴν του.

ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΛΑΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΑΙΜΙΝΗΣΤΟΥ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ

Σεμνοπρεπῶς ἐπιβλητικὴ ἦτο ἡ κηδεῖα τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Ἐπιτίμου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Κοινότητος Κορόνας «Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος», χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰακώβου, βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κωσταντίας κ. Γερμανοῦ καὶ πολλῶν ἱερέων ἐκ διαφόρων πόλεων καὶ Πολιτειῶν. Οἱ συμμετασχόντες εἰς τὴν ἐπικήδειον ἀκολουθίαν ἱερεῖς ἦσαν: Οἱ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίται Ματθαῖος Παπαβασιλείου, Τίτος Σουλγυραδάκης, Καλλίνικος ὁ ἐκ Κύπρου, Εὐδόκιμος Κοκκινάκης, Εὐμένιος Τσελεντάκης, Νεόφυτος Σπυρογιαννάκης, Διόδωρος Τσεκουράς, ὁ Σχολάρχης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ροδόπουλος, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Αἰδ. Δημήτριος Φυράγκος, οἱ Αἰδ. Κ. Μωραϊτάκης, Γ. Παπαδέας, Ἰω. Πούλος, Γ. Νάσσης, Γ. Ροῦσσοι, Κ. Ἀνδρέου, Ν. Παπαγεωργίου, Ἰ. Μανούσοι, Γ. Μαμαγκάκης, Γ. Ἀποστολάκος, Ἰωσήφ Κωστήκης, Φίλ. Σαλιτῆς, Θ. Λογοθέτης, Δημ. Κωσταντέλος, Πέτρος Κωστᾶκος, Νεκτᾶριος Κεχαγιαῖς, Ἀθ. Πάππας, Δημ. Ντόγιας καὶ ὁ Ἱερολ. Διάκονος Παγκράτιος Βρυώνης.

Ἡ ἐπικήδειος ἀκολουθία ἦτο λίαν ἐπιβλητικὴ, παρηκολούθησε δὲ ταύτην πολὺς ὁμογενὴς κόσμος καὶ ἰδίως ἀντιπροσωπεῖαι διαφόρων Ὄργανώσεων καὶ Ἰδρυμάτων.

Ὅμως φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἴστατο παραπλεύρως τοῦ φερέτρου, ἐνῶ ὁμὰς φοιτητριῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ἴστατο ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς.

Δύο παλαιοὶ συναγωνισταί, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Φάλαγγος Ἑλλ. Πολεμιστῶν

κ. Δημητρόπουλος καὶ ὁ ἱπασπιστὴς του, ἐν στρατιωτικῇ στολῇ ἴσαντι ὡς τιμητικὴ φρουρὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς σοροῦ.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς Ἀκολουθίας, ὁ κ. Γεώργιος Γενεράλης ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος καὶ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ κ. Μπάμπη Μαρκέτου ἐξεφώνησε συγκινητικώτατον ἐπικήδειον λόγον. Ὁ Γεν. Πρόξενος Ἐντ. κ. Βασ. Βιτσαξῆς ὡς καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰάκωβος, ἐπίσης ὁμίλησαν καλλιπέστατα. Ὅλοι οἱ ὁμιληταὶ ἐξῆραν τὸ ἔργον τοῦ εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος Δημ. Καλλιμάχου Πρωθιερέως ὡς κληρικοῦ, πολεμιστοῦ, ἱεροκήρυκος, συγγραφέως καὶ δημοσιογράφου.

Κατόπιν ἅπαντες οἱ παριστάμενοι διήλθον πρὸ τοῦ φερέτρου δώσαντες εἰς τὸν νεκρὸν τὸν ὕστατον χαιρετισμόν.

Ὁ νεκρὸς μετεφέρθη κατόπιν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον CYPRESS HILL πρὸς ταφὴν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν συγκεντρώσεων τῆς Κοινότητος Μεταμορφώσεως παρετέθη μακάριον γεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν πολλοί.

Μεταξὺ ἄλλων παρηκολούθησαν τὴν κηδεῖαν ὁ Πρόξενος τῆς Κύπρου Ἐντ. κ. Μουσιούτας, ὁ Ὑπατος πρόεδρος τῆς Γκάπα κ. Περικλῆς Λαντζούνης, ὁ Ὑπατος πρόεδρος τῆς Ὀμοσπονδίας Μικρασιατικῶν καὶ Θρακικῶν Ὁργανώσεων κ. Ἄν. Μίλλερ, ὁ κ. Χατζηγιάννης ἐκ μέρους τῆς Πανθρακικῆς Ἐνώσεως, ὁ Ἐθνικὸς Κήρυξ διὰ πενταμελοῦς ἀντιπροσωπείας, ὁ κ. Σ. Μινῶτος τῆς ἐφημερίδος «Νέα Ὑόρκη», ὁ κ. Κ. Ἀθανασιάδης τῆς Καμπάνας, ἡ κ. Μαρία Τσέλου τῆς ἐφημερίδος «Φανός», ὁ κ. Πῶλ Νὸρ τῶν «Ἑλλ. Νέων», τὰ Ραδ. προγράμματα διὰ τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Γιάν. Θύμιου, Π. Προδρομίδη, καὶ τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Μιχάλη Μάνου, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου διὰ τοῦ Διευθυντοῦ της Αἰδ. κ. Λ. Φράγκου, τοῦ καθηγητοῦ Ἑλλ. κ. Ξενοφ. Διαμαντοπούλου καὶ τῶν Νεανίδων Ἑλένης Χριστοπούλου, Δήμητρας Ἀλικάκου, Ἀναστασίας Χάντζα, Καλλιόπης Λυμπέρη, Κατίνας Γλυκῆ καὶ Εὐστρατίας Χαντζάκου, αἱ Φιλόπρωχοι Ἀδελφότητες, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ διὰ τοῦ Διευθυντοῦ της καὶ ομάδος φοιτητῶν, ὁ Σύλλογος τῶν Μαδυτιῶν οὐτινος ἰδρυτῆς ἦτο ὁ μεταστάς διὰ τοῦ προέδρου κ. Β. Φράγκου καὶ ἄλλων, ὁ Διδακκαλικὸς κόσμος, ὁ κ. Γ. Κοντεμανώλης τῆς Στοᾶς «Γ. Γουάσιγκτων» τῆς Γκάπα, ὁ κ. Στ. Σταυρόπουλος τοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτῶν, ὁ κ. Νικ. Μουσαμούλης, ἡγέτης τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως «Ἄλδος», ὁ κ. Π. Μικίδης, ἡγέτης τῆς Δημοκρατικῆς Ὁργανώσεως Κουήνης, ὁ κ. Γ. Πυλιώτης, πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Μεσσηνίων, οἱ κ. κ. Ν. Χατζαντωνάκης καὶ Τσίχλας τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου «Ἐρυθραία», ὁ Βορειοηπειρωτικὸς Σύλλογος «Πύρρος», ὁ κ. Νικ. Βαγιωνῆς, ὁ κ. Σπύρος Σάκκας, πρῶην πρόεδρος τῆς Ὀμοσπονδίας Ἑλλ. Σωματείων, ὁ δικηγόρος κ. Ἀνδρεάδης, ὁ κ. Ἰω. Καλα-

μαρᾶς, ὁ κ. Δημ. Κοψιάς, ὁ κ. Ἰω. Γρουσουλούδης, καὶ πλείστοι ἄλλοι:

Τὴν Ἑλλ. Κοινότητα τῆς Μεταμορφώσεως Κορόνας, ἔνθα ἐγένετο καὶ ἡ κηδεία, ἀντιπροσώπευσεν ἐπαξίως τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ δραστηρίου προέδρου κ. Χρήστου Στρατάκη, δικηγόρου, ὅστις καὶ ἐθεώρησεν ἐξαιρετικὴν τιμὴν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μεταστάντος ὅπως κηδευθῆ ἔκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως. Τὰ τῆς κηδείας εἶχεν ἀναλάβει τὸ Γραφεῖον τοῦ κ. Λούη Μπάση, ἐν Ἀστορίᾳ, ὅστις καὶ προσέφερεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ἐν Μπρουκλάϊν, 200 δολλάρια εἰς μνήμην τοῦ μεταστάντος.

Κ. ΠΑΠ.

Τερματίζοντες τὴν δημοσίευσιν τῆς πραγματείας τῶν κατὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδείαν, τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, πανταχόθεν συρρευσασῶν ἐκδηλώσεων, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι τὰ κείμενα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ταξίδιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη καὶ τοῦ συνοδοῦ του, ἀποτελοῦνται ἀπὸ αὐθεντικά καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα, μονογραφηθέντα ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ Λονδίνου Σέρ Τζῶν Σταυρίδη.

Ἡ δημοσίευσις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πρωθιερέως Καλλιμάχου θὰ συνεχισθῆ καὶ εἰς προσεχεῖς ἐκδόσεις τῶν «Θρακικῶν», ἐὰν ἐπιτευχθῆ νὰ ἐξευρεθοῦν κατάλληλοι ἀδημοσίευτοι τοιαῦται.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Νεώτεροι ἐκδόσεις τῶν «ΘΡΑΚΙΚΩΝ»

Νέαι χορηγίαι σημαντικῶν ποσῶν διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1964 (κυκλοφορίας τοῦ παρόντος 38ου Τόμου).

Κυριώτεροι ἐκδηλώσεις καὶ δημοσιεύσεις ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦδε συντελεσθείσης ἐργασίας, ἥτις καὶ συνεχίζεται.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΑΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Κατά 'Ιούλιον τοῦ 1964, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἀπανταχοῦ μελῶν καὶ τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν κλπ. Ὁργανισμῶν, μεθ' ὧν συναλλασσόμεθα, διενεύμαμεν τὴν κάτωθι ἀνακοίνωσιν:

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, τὰ Ὑπουργεῖα καὶ τοὺς διαφόρους Ὁργανισμοὺς μεθ' ὧν σ υ ν α λ λ ἄ σ σ ε τ α ι τ ο ῦ τ ο.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον, Σωματεῖον ἀνεγνωρισμένον, ἐπὶ 40 συναπτά ἔτη ἀσχολεῖται μὲ τὰ κάτωθι θέματα : Συγκαλεῖ τακτικῶς Γενικὰς Συνελεύσεις, λογοδοτεῖ ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ὑποβάλλει τακτικοὺς ἰσολογισμοὺς μετ' ἐκδόσεων τῶν Ἐξελεγκτικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς ὀλομελείας.

Ἐπὶ τῇ ἐγκαθιδρύσει τῆς νέας Κυβερνήσεως καὶ διότι ἡ Γενικὴ μας Συνέλευσις, κατὰ τὰ εἰωθότα, θὰ λάβῃ χώραν μετὰ δεκάμηνον, ἐθεωρήσαμεν ἀκόμιμον, πρὸς διαφύτισιν τῆς κοινῆς γνώμης, τῶν μελῶν καὶ γενικῶς τοῦ Θρακικοῦ Κόσμου νὰ κυκλοφορήσωμεν τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιον, ἐπὶ τῶν παρὰ τῆς Διοικήσεως αὐτοῦ πεπραγμένων.

Α'. Ἡ Ὁργάνωσίς μας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἔθεσεν ὡς ἀρχικὸν σκοπὸν τὴν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἔρευναν καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας τοῦ Συγγράμματος τὰ «Θρακικά», ἐμφάνισιν τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἱστορίας τῆς πατρίδος μας Θράκης, ἵνα ἡ ἐν λόγῳ ἱστορία, ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς, ἱστορικῆς, λαογραφικῆς κλπ., μεταδίδεται εἰς τοὺς συμπολίτας μας, ἀποτελέσῃ δὲ πολῦτιμον ἀνάγνωσμα καὶ ὄδηγόν διὰ τοὺς βιβλιοφίλους καὶ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν Τόμων τοῦ Συγγράμματός μας. Τοιοῦτους Τόμους μὲ τὸν ἐπισήμως ἐγκεκριμένον τίτλον τὰ «Θρακικά» ἐκυκλοφόρησε μέχρι τοῦδε 37 ἄνω τῶν 300 σελίδων ἕκαστον. Συνέλεξε μὲ ἄλλους λόγους καὶ ἐπεμελήθη τῆς ἐκτυπώσεως 14.000 σελίδων, ἡ δαπάνη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τοῦ 1.200.000 δρχ. περίπου. Ἡ ἐργασία αὕτη ἀνεγνωρίσθη πανταχόθεν καὶ ἐκτὸς τῶν βραβεύσεων τῆς Ἀκαδημίας

Ἐπισημαίνεται καὶ τῆς ἐν Παρισίοις Ἑταιρίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν καὶ ἄλλων ξένων καὶ ἐντοπίων ὀργανώσεων, ἐπηνέθη ὡς μία ἀπὸ τὰς πλέον σημαντικὰς καὶ πρωτοπόρους μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμοιογενῶν Σωματείων, ἅτινα οὐτε τὸ ἐν τέταρτον (1)4 τοῦ τοιοῦτου ἐκδοτικοῦ μας ὄγκου δὲν κατώρθωσαν μέχρι τοῦδε νὰ προσεγγίσουν. Ἐκ περισσοῦ, ἐκτὸς τῆς ὡς ἄνω δαπάνης, ἀπομένουν παρὰ τὰς ἐντατικὰς πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν διανομάς, εἰς τὴν ἀποθήκην 2.876 ἀδιάθετοι Τόμοι, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπαρίθμησιν, ἀξίας ὑπερβαίνουσας τὸ ἡμισὶ ἑκατομμύριον δραχμᾶς.

Πρέπει ἀκόμη νὰ τονισθῇ ὅτι ἔχει ἐξασφαλισθῆ ἡ ὕλη καὶ ἡ δαπάνη ἐκδόσεως τοῦ νέου 38ου Τόμου μὲ ἐργασίαν τοῦ ἄρτι ἀποβιώσαντος ἐκ Μαδύτου τῆς Θράκης Πρωθιερέως Καλλιμάχου, ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερα ἐτόιμη ἀνεκδοτος λαογραφικὴ κλπ. μελέτη, μὲ τὴν σύντομον συμπλήρωσιν τῆς ὁποίας, ἐλπίζομεν ἐντὸς τοῦ τρέχ. ἔτους νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ ὁ 39ος Τόμος τῶν «Θρακικῶν», ὅποτε τὸ σύνολον σελίδων θὰ ὑπερβῇ τὰς 15.000.

Ἡ ἐκδοτικὴ μας ἐργασία συμπίπτει μὲ ἀποστολὴν εὐγενοῦς τηλεγραφικοῦ μηνύματος προσφιλοῦς ἐκλεκτοῦ συνεργάτου, εἰς κρίσιμον ἐθνικὴν ἐποχὴν, ἔχοντος οὕτω: «Ἀθῆναι 10.6.1964. Φίλιππον Μανουηλίδην — Πρόεδρον Θρακικοῦ Κέντρου — Βουλῆς 20 — Ἐνταῦθα. — Τιμῶ καὶ θαυμάζω ἐκδοτικὴν ἀλλὰ καὶ γενικωτέραν πολιτιστικὴν δρᾶσιν Θρακικοῦ Κέντρου. Εἴθε ὑπῆρχον πολλὰ ἀνάλογα κέντρα διαφυλάξεως καὶ προβολῆς πατριωτικῶν μας παραδόσεων. Ἐντὸς πλαυίου σημερινῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων ηὔξησα ἐπιχορήγησιν πρόθυμος παραστῶ εἰς περαιτέρω προσπάθειάν σας. Εἰς σεβαστὸν μου Πρόεδρον καὶ παλαιὸν συνεργάτην Φίλιππον Μανουηλίδην καὶ ἅπαντα μέλη Θρακικοῦ Κέντρου ἐγκαρδίους εὐχάς. — Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας — ΛΟΤΚΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ».—

Ἐξεφράσαμεν προφορικῶς καὶ γραπτῶς εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν τοιαύτην φιλόφροναν ἐκδήλωσιν καὶ ἀναγνώρισιν καὶ ὑπεσχέθημεν ὅπως συνεχίσωμεν τὴν προσπάθειάν μας πρὸς ὁλοκλήρωσιν, ἵνα μὴ διακοπῇ μία ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἐπιδιώξεων τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα μὲ εὐλογον ἱκανοποίησιν νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι τὰ ἐπιτευχθέντα ὑπερέβησαν πᾶσαν αἰσιόδοξον προσδοκίαν, αὐτὸς δὲ ἐν κατακλειδί δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τομεύς, ὁ καὶ ἐκδοτικὸς ἀποκλήθεις, τοῦ Σωματείου μας.

Τὸ Θρακικὸν ὅμως Κέντρον, ἀντιμετωπίζον τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς δυσχερείας καθ' ὧν παλαιὸν οἱ εἰς τὰ διάφορα χωρῖα διεσπαρμένοι συμπολίται μας Θραῖκες καὶ διὰ νὰ μετριάσῃ, ἐν μέρει ἔστω, μὲ τὰς πενιχράς του δυνάμεις καὶ τὸ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ρεῖμα μεταναστεύσεως πρὸς ἐξέυρεσιν ἐργασίας, δι' ἀποφάσεως τῆς Διοικήσεώς του τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1963 ἐπεξέτεινε

τήν δρᾶσιν του και εις νέον τομέα εὐποιίας με σκοπὸν φιλανθρωπικῆς ἀνακουφίσεως τῶν δεομένων τοιαύτης.

Β'. ΤΟΜΕΥΣ ΕΥΠΟΙΙΑΣ

Ἐπεδιώξαμεν, πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν περὶ φιλαλληλίας φιλανθρωπικῶν μας σκοπῶν, σύμφωνα και πρὸς τὸ Καταστατικὸν μας, τὴν ἴδρυσιν τοπικῶν ἐπαρχ. ἐπιτροπῶν, εἰς τὰς μεγάλας πόλεις και κομοπόλεις τῆς Θράκης και Β. Ἑλλάδος, ἵνα διὰ τῶν ἐπιτροπῶν τούτων κινῆται και ἐλέγχεται ἡ πραγματοποίησις τῶν χορηγουμένων ποσῶν. Τοιαῦται ἐπιτροπαὶ διὰ καταλλήλων τοπικῶν παραγόντων Θρακῶν και φίλων, κατόπιν πολλῶν κόπων, προσωπικῶν ἐπαρχῶν και ὀγκώδους ἀλληλογραφίας, ἐπετεύχθη νὰ καταρτισθοῦν εἰς Κομοτηνὴν, Ἀλεξανδρουπόλιν, Καβάλαν, Ξάνθην, Ἐδεσσαν, Δράμαν, Διδυμότειχον, Σουφλίον, Ὁρεστιάδα και Ρύζια, καταβάλλονται δὲ προσπάθειαι και εὐρίσκονται ἤδη ὑπὸ σχηματισμὸν ὅμοιαι εἰς Θεσσαλονίκην, Βέροιαν, Σαμοθράκην, Θάσον, Σάππας, Καρδίτσαν, Γρεβενὰ και Κοζάνην. Τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ἀνῆλθον μέχρι τοῦδε εἰς 144 με συνεχίζομένης καθημερινὰς ἐγγραφὰς και εἴμεθα βέβαιοι ὅτι με νέας ἐπιτροπὰς τὰ μέλη αὐτῶν θὰ προσεγγίσουν τὰ 250. Εἰς τὰ μέλη ταῦτα δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἐν Ἀθήναις 130 τακτικά μέλη τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, ἀπλᾶ και δωρηταί, συνεπῶς ἡ δύναμις τῶν μελῶν τοῦ Σωματείου θὰ ὑπερβῆ τὰ 300 — 350 περίπου, ἀριθμὸς τριπλάσιος τοῦ πρὸ διετίας τοιοῦτου, ὁ ἀριθμὸς δὲ οὗτος δημιουργεῖ ἀναλόγους ἐντυπώσεις, αὔξησιν τῆς κυκλοφορίας τῶν «Θρακικῶν» και ἀρίστην φήμην γενικώτερον διὰ τὴν σωματειακὴν ὀργάνωσίν μας.

Εἰς τὰ μέλη τῶν ἐπαρχιῶν με συμβολικὴν συμμετοχὴν ἀσημάντου καταβολῆς δρχ. 60 ἐτησίως, ὡς συνδρομῆς, δίδεται κατ' ἀντιπαροχὴν ἀνὰ εἰς Τόμος ἐξ ἐκάστης ἐκδόσεως «τιμῆς ἔνεκεν», οὕτω δὲ προωθοῦμεν τὴν διάδοσιν τοῦ Συγγράματος και τὴν ἐξασφάλισιν καταλλήλου ὕλης πρὸς δημοσίευσιν εἰς προσεχεῖς ἐκδόσεις.

Ἄλλὰ ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, ὡς ἀνεφῆρθη. Πρῶτον: Εἶναι ἡ ἐξεύρεσις και ἐπιλογή καταλλήλων προσώπων, ἥτοι νεανίδων ἐκ Θράκης, αἵτινες διαμένουν εἰς χωρία ἀπὸ ἐτῶν ἢ προσφάτως μνηστευμένοι, διὰ τὴν προικοδότησιν ἐκάστης με δρχ. 5.000 ἔναντι προσκομίσεως ληξιαρχικῆς πράξεως γάμου και δικαιολογητικῶν, ἥτοι αἰτήσεως πιστοποιητικοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινότητος και ιερέως, οἵτινες νὰ βεβαιοῦν τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν τῆς νεάνιδος και τῆς οἰκογενείας της, καθὼς και πιστοποιητικοῦ ἀπορίας, με ἀπαραίτητον δὲ τὴν τελικὴν ἔγκρισιν τῆς τοπικῆς ἐπιτροπῆς. Δεύτερον: Ἡ χορήγησις εἰς τελειοφοίτους μαθητὰς Γυμνασίων ἄρρενας ἢ θήλειαι καταγομένους ἐκ Θράκης, ἠθικοὺς και ἐπιμελεῖς, ἀνὰ δρχ. 2.000 εἰς ἑκα-

στον ὡς βρόβευσις, κατόπιν ὑποδείξεως τοῦ Γυμνασιάρχου καὶ τοῦ οἰκείου Καθηγητικοῦ Συλλόγου καὶ με ἀπαραίτητον ἔγκρισιν καὶ πάλιν τῆς τοπικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου. Ἡ ἔναρξις πραγματοποιήσεως τῆς ἀνωτέρω φιλανθρωπικῆς δράσεως, παρὰ τὸ βραχὺ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς, ἀπέδωσε μέχρι τοῦδε τὰ κάτωθι εὐόαινα ἀποτελέσματα:

Ὅνομαστικὸς κατάλογος τῶν ὡς ἄνω προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων εὐρίσκεται εἰς τὰ Γραφεῖα μας εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐνδιαφερομένου.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Ἐκ χωρίου Δελλιωῶνες	3	νέαι	νυμφευθεῖσαι	δρχ.	15.000
» » Ἀμόριον	1	»	»	»	5.000
» » Κουφόβουνον	1	»	»	»	5.000
» » Μάνη	1	»	»	»	5.000
» » Δελλιωῶνες	4	»	»	»	20.000
» » Μαῖστρος Ἀλ)ως	1	»	»	»	5.000
» » Κυανῆ Διδ)χου	1	»	»	»	5.000
» » Ἀγνάντια Ἀλ)ως	1	»	»	»	5.000
» » Δελλιωῶνες	2	»	»	»	10.000
» » Λαγηνὰ Σουφλίου	1	»	»	»	5.000
» » Μ. Δέρειον »	1	»	»	»	5.000
	17			»	85.000

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

Γυμνάσιον Λιδυμοτείχου	2	μαθητῆς — μαθήτρια	»	4.000
» Σουφλίου	2	μαθητῆς — μαθήτρια	»	4.000
» Κομοτηνῆς	1	μαθήτρια (63 καὶ 64)	ς	4.000
	22		»	97.000

Ἦτοι σύνολον προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων μέχρι τοῦδε εἰς 22 πρόσωπα δρχ. 97.000.—

Πίναξ ἐν ᾧφει καὶ διαπραγματεύσει λίαν προσεχῶν καταβολῶν νέων προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων:

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Ἀλεξανδρούπολις	2	νέαι	δρχ.	10.000
Κομοτηνῆ	4	»	»	20.000
Ὀρεστιάς	2	»	»	10.000

Ρύζια	2	»	»	10.000
Σαμοθράκη	1	»	»	5.000
Σάππαι	1	»	»	5.000
	<hr/>			<hr/>
	12			60.000

ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ

Ἀλεξανδρούπολις	2	»	»	4.000
Κομοτηνή	2	»	»	4.000
Καβάλα	3	»	»	6.000
Ὀρεστιάς	2	»	»	4.000
Ρύζια	1	»	»	2.000
Σαμοθράκη	1	»	»	2.000
Σάππαι	1	»	»	2.000
	<hr/>			<hr/>
	24	»	»	84.000

Ἦτοι 29 προικοδοτήσεις καὶ βραβεύσεις ποσῶν δραχ. 84.000.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω διαπιστοῦται ὅτι καὶ ὁ τομεὺς οὗτος ἐνεφάνισεν αἰσιοδόξους προβλέψεις, δύναται δὲ ἄνευ διακοπῆς νὰ συνεχισθῆ ἡ τοιαύτη οικονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν συμπατριωτῶν μας, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, δεδομένου ὅτι θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκριθῶμεν ἀπὸ τοὺς εἰσπραττομένους τόκους τῶν παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων τοῦ Σωματείου, ἀπὸ πώλησιν βιβλίων εἰς Ἑπιτελεῖα, Ὁργανισμοὺς, καὶ ἀπὸ τὰς συνδρομάς, εἰσφορὰς ἰδιωτῶν καὶ ἄλλας πηγὰς.

Ἐκ παραλλήλου μελετᾶται καὶ τὸ θέμα τῆς περαιτέρω ἐπεκτάσεως τοῦ τομεὺς τῆς φιλανθρωπίας καὶ εἰς ἄλλα ἔργα εὐποιίας τῶν ἐχόντων ἐπείγουσαν ἀνάγκην βοήθειας εἴτε διὰ περιθάλψεως ἀσθενῶν, ἢ ἄλλως ἐφόσον ταῦτα ὑποδεικνύονται ἀπὸ ἀμερόληπτα πρόσωπα, τοῦτο δὲ θὰ ἐξαρτηθῆ κατὰ μέγα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν δραστηριότητα τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, ἵνα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τύχουν τῆς συμπαραστάσεώς μας καὶ ἄλλα ἀναξιοπαθοῦντα πρόσωπα. Ὅταν δὲ ὁ τομεὺς οὗτος ἀνδρωθῆ καὶ καταδειχθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπεκτάσεώς του, δὲν ἀποκλείεται, κατ' ἀπόφασιν τῆς Διοικήσεως, νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ποσὰ ἐκ τοῦ κεφαλαίου μας.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον διοικεῖται ἀπὸ διακεκριμένους Θραῶνας, φλογεροὺς πατριώτας, ἔχοντας τὴν φιλοδοξίαν νὰ συντελέσουν εἰς τὴν διαίωνα τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου των καὶ ζωηρῶς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπουλώσωσι, κατὰ τὸ ἐνόν, τὰς πληγὰς τῶν δοκιμαζομένων ἐκ τῆς ἀνεχείας συμπολιτῶν. Ὅχι μόνον δὲν ἀμείβονται οἱ πρωτοπόροι διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ πολυτίμους ἐνασχολήσεις των,

ἀλλὰ καταβάλλουν ἕξ ἰδίων των καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειαι των καὶ οἱ συγγενεῖς των, πολλαπλάσια τῶν τακτικῶν μελῶν ὡς δωρηταὶ καὶ οὕτω διὰ ποσοῦ δρχ. 34.250 καλύπτονται αἱ ἐτήσια δαπάναι τῆς διαχειρίσεως, ἄνευ μονίμου προσωπικοῦ, μὲ ἐνοίκιον διὰ τῆς συμπτύξεως ἀποθήκης καὶ γραφείου, ὑποβασθὲν κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ μὲ πᾶσαν ἐπαινετὴν λιτότητα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ τὸ προϊόν τῆς σημαντικῶς αὐξηθείσης διαθέσεως βιβλίων, μὲ τὴν διόγκωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν, τὰς χορηγίας Ὑπουργείων, Τραπεζῶν κλπ. Ὁργανισμῶν καὶ ἰδιωτῶν, ἐπετεύχθη τὸ θαῦμα: Τὸ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ κατατεθειμένον κεφάλαιόν μας, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν νὰ διπλασιασθῆ. Αἱ κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανόμεναι ἀρχαὶ περὶ δραστηριότητος καὶ ἐργασίας, περὶ ἀρετῆς καὶ αὐστηροῦ ἐλέγχου, ἔχουσι μετ' εὐλαβείας τηρηθῆ, καὶ ὁ ἀσήμαντος σωματειακὸς ὀργανισμὸς μας, θὰ ἦτο ἴσως δυνατόν νὰ ἀποτελέσῃ ὑπόδειγμα ἰδιωτικῆς προόδου καὶ χρηστῆς διοικήσεως πρὸς μίμησιν ὑπὸ ὁμοιογενῶν τοιοῦτων.

Ἡ ἰδική μας εὐχὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ συνεχισθῆ μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον τὸ εἰς ἀνάμνησιν τῆς πολυπαθοῦς καὶ ἀλησομονήτου πατρίδος μας Θράκης ἔργον μας, μὲ πᾶσαν δυνατὴν ἐπέκτασιν καὶ ἄνοδον, ἀπηλλαγμένον ὡς μέχρι τοῦδε, διαφωνιῶν καὶ ἀμέτοχον εἰς ἀναμίξεις φανατικῶν καὶ ὀλεθρίων κομματικῶν διενέξεων.

Θὰ μᾶς ἐπιτραπῆ ἀκόμη νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως ἡ μεγάλη καὶ ἱστορικῶς δοξασμένη πατρίς μας, ἡ Ἑλλάς, μὲ τὴν ὁμόνοιαν καὶ συνεργασίαν τῶν ἐθνικῶς σκεπτομένων τέκνων τῆς, παρακάμψῃ τὰς σημερινὰς κρισίμους δυσχερείας καὶ ἐπανεῦρῃ τὸν δρόμον τῆς ποθητῆς ἡρεμίας, τῆς προόδου, τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως ὅλων τῶν ἐθνικῶν καὶ πατριωτικῶν πεπρωμένων τῆς.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Διοικήσεως καὶ τῆς Διευθυνούσης

Ἐπιτροπῆς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου

Ὁ Πρόεδρος
Φ. ΜΑΝΟΤΗΛΙΔΗΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Π. ΤΣΑΤΑΛΑΣ

Ἰούλιος 1964

Τὸ περιεχόμενον τῆς τοιαύτης ἐκ πέντε σελίδων ἀνακοινώσεως, ἐνεποίησε ζωηροτάτην αἴσθησιν, ὅχι μόνον μεταξὺ τῶν ὑπερτετρακοσίων μελῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν Κυβερνητικῶν Ὁργανισμῶν καὶ ἄλλων γνωρίμων, οἵτινες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ συνδράμουν τὴν προσπάθειάν μας. Ἡ ἀνακοίνωσις ἀπεστάλη πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ἀντιπρόεδρος δὲ αὐτῆς μᾶς ἀπέστειλε τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΟΤΡΓΟΣ ΣΤΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Ἀριθ. Πρωτ. Π)854

Ἀθῆναι, 17)8)1964

Ἀγαπητὲ κ. Μανουηλίδη,

Ἔλαβον τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου σας, τὴν ὁποίαν καὶ ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς.

Σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ὄλην μέχρι σήμερον ἐπίτευξίν σας εἰς τοὺς φιλανθρωπικούς καὶ πνευματικούς τομεῖς τοῦ τόπου σας καὶ σᾶς εὐχομαι καὶ εἰς τὸ μέλλον εὐόδωσιν τοῦ ἔργου σας.

Ἀξιότιμον Κύριον Φ. Μανουηλίδην,

Πρόεδρον Θρακικοῦ Κέντρου

Βουλῆς 20

Ἐνταῦθα

Μὲ φιλικούς χαιρετισμούς
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Παραλείπομεν ὅτι καὶ ἄλλοι Ὑπουργοὶ καὶ ἀνώτατοι κρατικοὶ ὑπάλληλοι μᾶς συνεχάρησαν προφορικῶς ἰδιὰ τὴν συντελουμένην ἐργασίαν. Πρὸς πάντας ἀπηρυθύνθησαν εὐχαριστίαι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ «ΘΡΑΚΙΚΩΝ»

Ὁ ἀνὰ χεῖρας 38ος Τόμος, ὅστις εἶναι ἀφιερωμένος πρὸς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀειμνήστου καὶ πολυτίμου συνεργάτου μας Προμηθερέως Δ. Καλλιμάχου, συνεπληρώθη ἤδη καὶ ἤρξατο ἡ διανομή του, διὰ δαπάνης (Τιμολόγιον) Δρχ. 34.435

Ἐπρογραμματίσθη ὡσαύτως δαπάνη διὰ τὸν νέον 39ον Τόμον, (ἐκ 32.000 δρχ. περίπου), οὗτινος ἤρξατο δραστηριῶς ἡ συλλογὴ ὕλης καὶ ἐλπίζομεν, κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1965 νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ διανεμηθῇ καὶ οὗτος.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΣ ΤΟΜΕΥΣ

Διατεθὲν ποσὸν ὡς ἡ ἀνακοίνωσις Ἰουλίου 1964 . . .	»	97.000
Ἴδη νέαι χορηγίαι ποσῶν μέχρι τέλους Νοεμβρίου:		
Διὰ τὴν περιφέρειαν Ἐάνθης	δρχ.	34.000
» » » Ἀλεξ)πόλεως	»	16.000
» » » Διδυμοτείχου	»	4.000
» » » Ὁρεστιάδος	»	24.000
» » » Σαμοθράκης	»	16.000
» » » Κομοτινῆς	»	6.000
		<u>100.500</u>
		<u>231.935</u>

Ἦτοι σύνολον χορηγηθέντος μέχρι τέλους Νοεμβρίου 1964 ποσοῦ ἐκδοτικού καὶ φιλανθρωπικοῦ τομέως δρχ. 231.935.

Αἱ ὡς ἄνω χορηγίαι θὰ συνεχισθοῦν, ὅσα δὲ ποσὰ καταβληθῶν μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1965, ὁπότε κλείει καὶ ἡ χρῆσις τῆς ὑπὸ ἔλεγχον διαιτίας, θὰ καταρτισθῆ δὲ ὁ γενικὸς ἰσολογισμὸς ὅστις θὰ τεθῆ ὑπ' ὄψιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, μετὰ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ γνωστοποιηθῶν, πρὸς ἔγκαιρον ἐνημέρωσιν, καὶ διὰ νέας ἀνακοινώσεώς μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ 1965

Ἐπάρχουν περιφέρειαι τῆς Β. Ἑλλάδος μὲ σημαντικὸν θρακικὸν πληθυσμόν, αἵτινες, παρὰ τὰς συνεχεῖς παροτρύνσεις μας, δὲν κατήρτισαν εἰσέτι τοπικὰς ἐπαρχιακὰς ἐπιτροπὰς, διὰ νὰ κινηθῆ εὐρύτερον ὁ τομεὺς εὐποιίας, ὅστις, ὡς ἀνεφέρθη, θὰ συνεχισθῆ μὲ τοὺς αὐτοὺς σκοποὺς προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων, εἶναι δὲ θετικὸν ὅτι θὰ ἐμφανισθῶν καὶ νέαι περιπτώσεις καὶ συνεπῶς κατὰ τὴν διαιτίαν τοῦ 1965 καὶ 1966, ὁ προγραμματισμὸς καὶ τὰ διατεθησόμενα ποσὰ θὰ προσεγγίσουν ἢ θὰ ὑπερβοῦν τὸ κονδύλιον τῆς παρελθούσης διαιτίας. Ταῦτα πάντα ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ Διοίκησις τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, αἱ ὑφιστάμεναι σήμερον ἐπαρχιακαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ αἱ νεοιδρυθησόμεναι τοιαῦται θὰ συνεχίσουν, κατ' ἀναλογίαν τῶν πολλαπλασιασθέντων μελῶν, τὸ μέχρι τοῦδε ἐνδιαφέρον καὶ τὰς ἐνεργείας των, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἐμφανισθῶν ἐξ ἀνωτέρας βίας οικονομικῆς γενικῆς καταστάσεως κωλύματα, διὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν μας.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Δὲν ἐπεδιώξαμεν εὐρείαν διαφήμισιν διὰ τοῦ τύπου καὶ κυρίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν «Ἐλευθερία», «Ἐθνικὸς Κήρυξ» Νέας Ὑόρκης καὶ «Μακεδονία» Θεσσαλονίκης, αἵτινες ἐδημοσίευσαν τὰ κάτωθι:

Δημοσίευσις ἐφημερίδος «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», Σάββατον 31 Ὀκτωβρίου 1964

«Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ»

«Τὸ Θρακικὸν Κέντρον, δι' ἀνακοινώσεώς του, προβαίνει εἰς ἀπολογισμὸν τοῦς ἔργου του, εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς δραστηριότητός του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τῆς προικοδοτήσεως νεανίδων ἐκ Θράκης.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, προστίθεται, ἰδρῦθησαν τοπικαὶ ἐπιτροπαὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Θράκης καὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ἐκλέγουν τὰς πρὸς προικοδοτήσιν νεάνιδας, χορηγοῦσαι ποσὸν δρχ. 5.000.

Παρά τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγῳ φιλανθρωπικῆς δράσεως, αὕτη ἀπέδωκεν ἱκανοποιητικῶς. Οὕτω ἐπροικοδοτήθησαν μέχρι τοῦδε διὰ ποσοῦ 85.000 δραχμῶν 17 νέαι ἐξ 11 χωρίων, ἐνῶ ἐπρογραμματίσθη ἡ προικοδότησις 12 ἄλλων».

Ἐθνικός Κῆρυξ Ν. Ὑόρκης 30 Ὀκτωβρίου 1964

Ἐκπολιτιστικαὶ Ὄργανώσεις

ΤΟ ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ

(Μᾶς ἀπεστάλη πρὸς δημοσίευσιν ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ ἐν Ἀθήναις Θρακικοῦ Κέντρου κ. Φ. Μανουηλίδην, πρῶην ὑπουργόν, καὶ δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ κυριώτερα στοιχεῖα αὐτῆς, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς δράσεως τῆς ἀπὸ 40ετίας λειτουργούσης ταύτης ὀργανώσεως).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, τὰ Ὑπουργεῖα καὶ τοὺς διαφόρους Ὄργανισμοὺς μεθ' ὧν συναλλάσσεται τοῦτο:

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον, Σωματεῖον ἀνεγνωρισμένον, ἐπὶ 40 συναπτὰ ἔτη ἀσχολεῖται μὲ τὰ κάτωθι θέματα, συγκαλεῖ τακτικῶς Γενικὰς Συνελεύσεις, λογοδοτεῖ ἐνώπιον αὐτῶν καὶ υποβάλλει τακτικούς ἰσολογισμοὺς μετ' ἐκθέσεων τῶν Ἐξελεγκτικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς ὀλομελείας.

Ἐπὶ τῇ ἐγκαθιδρύσει τῆς νέας Κυβερνήσεως καὶ διότι ἡ Γενικὴ μας Συνέλευσις, κατὰ τὰ εἰωθότα, θὰ λάβῃ χώραν μετὰ δεκάμηνον, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον, πρὸς διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης, τῶν μελῶν καὶ γενικῶς τοῦ Θρακικοῦ Κόσμου, νὰ κυκλοφορήσωμεν τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιον, ἐπὶ τῶν παρὰ τῆς Διοικήσεως αὐτοῦ πεπραγμένων.

Α'. Ἡ Ὄργανωσίς μας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἔθεσεν ὡς ἀρχικὸν σκοπὸν τὴν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἔρευναν καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας τοῦ Συγγράμματος τὰ «Θρακικά», ἐμφάνισιν τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἱστορίας τῆς πατρίδος μας Θράκης. Ἡ ἐργασία αὕτη ἀνεγνωρίσθη πανταχόθεν καὶ ἐκτὸς τῶν βραβεύσεων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἐν Παρισίοις Ἐταιρίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν καὶ ἄλλων ξένων καὶ ἐντοπιῶν ὀργανώσεων, ἐπηνέθη ὡς μία ἀπὸ τὰς πλέον σημαντικὰς καὶ πρωτοπόρους μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμοιογενῶν Σωματείων, ἅτινα οὔτε τὸ ἕνα τέταρτον (1)4 τοῦ τοιούτου ἐκδοτικοῦ μας ὄγκου δὲν κατώρθωσαν μέχρι τοῦδε νὰ προσεγγίσουν. Ἐχουν ἤδη ἐκδοθῆ 37 τόμοι.

Πρέπει ἀκόμη νὰ τονισθῇ ὅτι ἔχει ἐξασφαλισθῆ ἡ ὕλη καὶ ἡ δαπάνη ἐκδόσεως τοῦ νέου 38ου Τόμου, μὲ ἐργασίαν τοῦ ἄρτι ἀποβιώσαντος ἐκ Μαδύ-

του τῆς Θράκης Πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου, ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερα ἐτοιμὴ ἀνέκδοτος λαογραφικὴ κλπ μελέτη, μὲ τὴν σύντομον συμπλήρωσιν τῆς ὁποίας, ἐλπίζομεν ἐντὸς τοῦ τρέχ. ἔτους, νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ ὁ 39ος Τόμος τῶν «Θρακικῶν», ὁπότε τὸ σύνολον τῶν σελίδων θὰ ὑπερβῇ τὰς 15.000.

Β'. Τὸ Θρακικὸν ὁμῶς Κέντρον, ἀντιμετωπίζον τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς δυσχερείας καθ' ὧν παλαίουν οἱ εἰς τὰ διάφορα μέρη διεσπαρμένοι συμπολίται μας Θραῖκες, καὶ διὰ τὰς μετριάσει, ἐν μέρει ἔστω, μὲ τὰς πενιχράς του δυνάμεις καὶ τὸ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ρεῦμα μεταναστεύσεως πρὸς ἐξέυρεσιν ἐργασίας, δι' ἀποφάσεως τῆς Διοικήσεώς του τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1963, ἐπεξέτεινε τὴν δρᾶσιν του καὶ εἰς τὸν τομέα εὐποιίας, μὲ σκοπὸν φιλανθρωπικῆς ἀνακουφίσεως τῶν φεομένων τοιαύτης.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον διοικεῖται ἀπὸ διακεκριμένους Θραῖκας, φιλογεροῦς πατριώτας, ἔχοντας τὴν φιλοδοξίαν νὰ συντελέσουν εἰς τὴν διαιώνισιν τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου των καὶ ζωηρῶς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπουλώσωσιν, κατὰ τὸ ἐνόν, τὰς πληγὰς τῶν δοκιμαζομένων ἐκ τῆς ἀνεχειίας συμπολιτῶν. Ὅχι μόνον δὲν ἀμείβονται οἱ πρωτοπόροι διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ πολυτίμους ἐνασχολήσεις των, ἀλλὰ καταβάλλουν ἐξ ἰδίων των καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειαι των καὶ οἱ συγγενεῖς των, πολλαπλάσια τῶν τακτικῶν μελῶν ὡς δωρηταὶ καὶ οὕτω διὰ ποσοῦ δρχ. 34.250 καλύπτονται αἱ ἐτήσιαι δαπάναι τῆς διαχειρίσεως, ἄνευ μονίμου προσωπικοῦ, μὲ ἐνοίκιον διὰ τῆς συμπτύξεως ἀποθήκης καὶ γραφείου, ὑποβιβασθὲν κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ μὲ πᾶσαν ἐπαινετὴν λιτότητα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ τὸ προῖον τῆς σημαντικῶς ἀξηθείσης διαθέσεως βιβλίων, μὲ τὴν διόγκωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν, τὰς χορηγίας Ὑπουργείων, Τραπεζῶν κλπ. Ὁργανισμῶν καὶ ἰδιωτῶν, ἐπετεύχθη τὸ θαῦμα: Τὸ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ κατατεθειμένον κεφάλαιόν μας, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν νὰ διπλασιασθῇ. Αἱ κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανόμεναι ἀρχαὶ περὶ δραστηριότητος καὶ ἐργασίας, περὶ ἀρετῆς καὶ αὐστηροῦ ἐλέγχου, ἔχουσι μετ' εὐλαβείας τηρηθῆ, καὶ ὁ ἀσήμαντος σωματειακὸς ὀργανισμὸς μας, θὰ ἦτο ἴσως δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ ὑπόδειγμα ἰδιωτικῆς προόδου καὶ χρηστῆς ἰδιοικήσεως, πρὸς μίμησιν ὑπὸ δμοιογενῶν τοιούτων.

Ἡ ἰδική μας εὐχὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ συνεχισθῇ μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον τὸ εἰς ἀνάμνησιν τῆς πολυπαθοῦς καὶ ἀλημονήτου πατρίδος μας Θράκης ἔργον μας, μὲ πᾶσαν δυνατὴν ἐπέκτασιν καὶ ἄνοδον, ἀπηλλαγμένον ὡς μέχρι τοῦδε, διαφωνιῶν καὶ ἀμέτοχον εἰς ἀνομίξεις φανατικῶν καὶ δλεθρίων κομματικῶν διενέξεων.

Θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ ἀκόμη νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως ἡ μεγάλη καὶ ἱστορικῶς δοξασμένη πατρίς μας ἡ Ἑλλάς, μὲ τὴν ὁμόνοιαν καὶ συνεργασίαν τῶν ἐθνικῶς σκεπτομένων τέκνων της, παρακάμψῃ τὰς σημερινὰς κρίσιμους δυσχερείας καὶ ἐπανεύρῃ τὸν δρόμον τῆς ποθητῆς ἡρεμίας, τῆς προόδου, τῆς εὐημερίας καὶ

τῆς ἐκπληρώσεως ὄλων τῶν ἐθνικῶν καὶ πατριωτικῶν περρωμένων τῆς.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Διοικήσεως καὶ τῆς Διευθύνσεως Ἐπιτροπῆς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου.

Ὁ Πρόεδρος
Φ. ΜΑΝΟΥΤΗΑΙΔΗΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Π. ΤΣΑΤΑΛΑΣ

«ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» Θεσσαλονίκης 14.1.1964
Η ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ
ΤΟΥ «ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ»

«Ὁ Ὑπουργὸς Βορείου Ἑλλάδος διὰ μακρᾶς καὶ ἐμπνευσμένης ἐγκυκλίου του ἐξαιρεῖ τὸ ἐπιτελεσθὲν καὶ ἐπιτελούμενον ἐθνικοκοινωνικὸν ἔργον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις λειτουργοῦντος Θρακικοῦ Κέντρου καὶ συνιστᾷ τὴν ἐνθερμον ὑποστήριξίν του.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον ἐξ ἄλλου, ἐκθέτον εἰς σχετικὴν ἀνακοίνωσίν του τὴν μέχρι τοῦδε δρᾶσιν του ἐν συντομίᾳ καὶ τοὺς ἐθνικοκοινωνικοὺς σκοποὺς του, ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων τὴν ὑπ' αὐτοῦ παρακαλούθησιν τῶν ζητημάτων τῶν Θρακῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ τῆς ἐπιλύσεως αὐτῶν ἐξυπηρετήσεως των, τὴν ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν του διὰ τῆς συγκεντρώσεως στοιχείων ἐκδόσεως ἱστορικολογογραφικῶν βιβλίων, τὴν βράβευσιν ἀριστούχων Θρακῶν μαθητῶν Γυμνασίου καὶ τὴν προικοδότησιν πτωχῶν μεανίδων ἐκ Θράκης, ἐγκριθέντος πρὸς τοῦτο κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τοῦ ποσοῦ τῶν 95.000 δραχμῶν».

Ὁ ἐπαρχιακὸς ὁμως τύπος, τὸν ὁποῖον κυρίως ἐνδιαφέρει ὁ φιλανθρωπικὸς καὶ ἐκδοτικὸς μας τομεὺς, ἡσχολήθη κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐξ ἰδίων του διὰ πληθώρας δημοσιευμάτων εἰς τὰς τοπικὰς ἐφημερίδας τῆς Ξάνθης, Κομοτινῆς, Σερρών, Βεργοῖας, Ἀλεξανδρουπόλεως, κλπ., μέρος δὲ τῶν προσφάτων τοιούτων δημοσιευμάτων, καταχωροῦμεν κατωτέρω:

«Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ»

«Ἡ τοπικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου μὲ εἰσηγητὴ τὸν κ. Α. Γεννάδιο, ἔχει τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐχαρίστηση νὰ φέρῃ στὴ δημοσιότητα τὰ παρακάτω:

Α) Ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὴν Διεύθυνση τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου νὰ προικοδοτηθῶν γι' αὐτὸ τὸ χρόνον νέες κοπέλλες πού νὰ μένουν σὲ χωριὰ καὶ σύγχρονα νὰ εἶναι καὶ μνηστευμένες. Αὐτὲς οἱ προικοδοτήσεις ἀπὸ τώρα καὶ ὕστερα θὰ χορηγοῦνται μὲ τὸν κανονικὸ ρυθμὸ τῶν δύο κάθε χρόνο. Εἰδικὰ ὁμως γιὰ φέτος, ἡ προνομιακὴ μεταχείριση τοῦ Νομοῦ μας κρίθηκε σὰν κάτι

πού επιβάλλονταν. Οί λόγοι πολλοί πού συνηγοροῦν γι' αὐτὴ τὴν εὐνοια καὶ πού κατὰ βάθος ἐξεταζόμενοι εἶναι ἀκόμα μιὰ ἔμπρακτη ἀπόδειξη ὅτι ἡ περιοχὴ μας παραμελήθηκε ἀπὸ παντοῦ μέχρι πρὸ ὀλίγου. Αὐτὴ ἡ μικρὴ προσφορά στὴ νέα τοῦ χωριοῦ πού ἐτοιμάζεται ν' ἀνοίξη τὸ σπιτικό της, καθὼς καὶ ἡ μικρὴ ἐνίσχυση πού δίνεται στὸν μαθητὴ γιὰ ὑποτροφία, ὅπως ἀναπτύχθηκε σὲ προγενέστερή μας δημοσίευση ἀπὸ τὸν τύπο, δὲν φιλοδοξοῦν νὰ λύσουν τὸ οικονομικὸ ἢ τὸ εκπαιδευτικὸ πρόβλημα καθολικά. Ἀπλὰ καὶ μόνον πιστεύουμε ὅτι συμβάλλουν θετικά στὴν δημιουργία ἑνὸς κλίματος ἀνθρωπισμοῦ καὶ φιλαλληλίας, μιᾶς κοινωνίας περισσότερο κοινωνικοποιημένης καὶ στὸ τέλος, μιᾶς Θράκης πιὸ ἀδελφωμένης.

Β) Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καθαρὰ οὐμανιστικὸ σκοπὸ πού προαναφέραμε, τὸ Θρακικὸ Κέντρο ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἀξιωζήλευτη ἐκδοτικὴ δράση. Τὰ «Θρακικά», μιὰ σειρά συγγραμμάτων πού περιλαμβάνουν κάθε ἱστορικὸ, λαογραφικὸ, παραδοσιακὸ στοιχεῖο ὅλου τοῦ Θρακικοῦ χώρου, μὲ ἐξαφανισμένο ὅλον τὸν τρωινὸ αὐθαίρετο τεμαχισμό του, ἐκδίδονται αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ τὸν 37ο Τόμο τους. Ἦδη ἔχει ἀρχίσει ἡ ἐκτύπωση τοῦ νέου 38ου Τόμου, μὲ ἀποκλειστικὴν ἐργασίαν τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀποθανόντος ἐκ Μαδύτου Α. Θράκης πρωθιερέως Δ. Καλλιμάχου, περὶ «ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΙΧΟΝΟΙΑΝ», ἀφηγουμένου παραστατικώτατα τὰς μετὰ τῶν Πρωθυπουργῶν Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας προσπαθείας πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν κινδύνων οἵτινες ἠπειλοῦν τὰ ἔθνικά μας ζητήματα μετὰ τὴν καταρῆφισιν τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου κατὰ τὸ 1920, κατὰ τὸ ταξιδίδιον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη».

Τὸ παρὸν κείμενον ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας «Προοδευτικὴ» Ἐάνθης τὴν 7.9.1964, «Ἐάνθη» Ἐάνθης τὴν 3.9.64 καὶ «Ἑλληνικὴν Θράκην» Ἀλεξανδρουπόλεως τὴν 3.9.1964.

Τὸ κατωτέρω κείμενον ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας «Προοδευτικὴ» 19.10.64, «Θρακικὸς Ἀγὼν» 12.10.64 καὶ «Ἐάνθη» 22.10.64 τῆς Ἐάνθης.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΕΙΣ ΑΡΙΣΤΕΤΕΣΑΝΤΑΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

«Τὴν 8ην τ.μ. καὶ ὥραν 8ην μ.μ. εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Φ.Ε.Σ., παρουσίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἀντωνίου, τοῦ Νομάρχου κ. Λώδου, τοῦ Βουλευτοῦ κ. Πιαλόγλου, τοῦ Δ) τοῦ Χωροφυλακῆς κ. Τούσια καὶ τῶν κ.κ. Δ) τῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, τῶν κ. κ. Καθηγητῶν, ἐκπροσώπων τῶν ἀρχῶν καὶ Ὁργανώσεων, μελῶν τῆς τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θρα-

κικοῦ Κέντρου, Προέδρων Κοινοτήτων καὶ ἀντιπροσωπείας μαθητῶν, ἔλαβε χώραν ἡ ἀπονομὴ χρηματικοῦ βραβείου ἐκ δραχμῶν 2.000 εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος: 1) Μαθήτριαν Δ' Τάξεως Αἰκατερίνην Χαραλάμπους ἐκ Ξάνθης, καὶ 2) εἰς τὸν Μαθητὴν τῆς Γ' Τάξεως Λάμπρον Παπαντωνίου ἐκ Μάνδρας, ὑποδειχθέντας παρὰ τῶν κ.κ. Γυμνασιαρχῶν καὶ τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν, αἰτήσει τοῦ ὡς ἄνω Κέντρου.

Στὴν ἀρχὴ ὁ εἰσηγητὴς, ἐκπρόσωπος τῆς Τ.Ε. κ. Γεννάδιος, ἀνέπτυξεν ἐν ὀλίγοις τοὺς ἐθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Κέντρου, καθὼς καὶ τὴν σπουδαιότητα καὶ πληρότητα τοῦ παρὰ τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου ἐκδιδομένου Συγγράμματος τὰ «Θρακικά» κυκλοφορήσαντος μέχρι τοῦδε 37 πολυσελίδους Τόμους, μὲ πλούσιον ἱστορικόν, λαογραφικόν καὶ ἐπιστημονικὸν ὕλικὸν ἀφορὸν τὴν Θράκην, ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, συστήσας τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὠραίου αὐτοῦ συγγράμματος παρ' ὄλων τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς περιοχῆς. Τὸ ἀνωτέρω Σύγγραμμα χορηγεῖται δωρεὰν εἰς τοὺς ἐγγραφομένους ὡς μέλη τοῦ Κέντρου, τῆς συνδρομῆς συμβολικῶς ὀρισθείσης εἰς δρχ. 60 ἐτησίως. Ἐν συνεχείᾳ ἐξῆρε τὴν προθυμίαν ὄλων τῶν πολιτῶν τῆς πόλεως καὶ ὑπαίθρου, εἰς ὅσους ἀπηυθύνθη, ἀνεξαρτήτως τάξεως, ὅπως καταστοῦν μέλη τοῦ Σωματείου, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν νέων, καὶ μάλιστα τῶν ἐπιστημόνων ἐμπόρων καὶ ὑπαλλήλων, καθὼς καὶ τοῦ τοπικοῦ τύπου διὰ τὴν δλόθερμον συμπαραστάσιν του.

Κατόπιν ἠὲχαρίστησεν ὄλους τοὺς ἀνωτέρω τοὺς καθ' οἰονδήποτε τρόπον συμβάλλοντας εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τοῦ Κέντρου, καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Σεβ. Μητροπολίτην, ἀπ' ἀρχῆς εὐλογήσαντα καὶ ἐνισχύσαντα τὴν τοπικὴν Ἐπιτροπὴν, τὸν κ. Νομάρχην, προθύμως ἐπικουροῦντα τὸ ἔργον αὐτῆς, καὶ τὸν Βουλευτὴν κ. Πιαλόγλου, μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος συμπαρισταμένου εἰς τὴν ἄνω προσπάθειαν, ὅστις, σημειωτέον, διὰ τὰ παρὰ αὐτῆ εἰς τὴν τελετὴν ἐματαίωσε προγραμματισμένην περιοδείαν του.

Ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τοῦ κ. Νομάρχου ἐνεχειρίσθησαν εἰς τοὺς βραβευθέντας τὰ χρήματα, οἱ ὅποιοι μὲ συγκινητικὰ λόγια ἠὲχαρίστησαν τὸ Κέντρον, καὶ μάλιστα τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ κ. Φ. Μανουηλίδην, παλαίμαχον πολιτικὸν ἐξ Ἐβρου, ὅστις διετέλεσεν Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑπογράφας κατὰ τὸ 1944 τὸ Διάταγμα ἀναγνωρίσεως τῆς Ξάνθης εἰς Νομόν.

Ὁ κ. Γεννάδιος μᾶς ἐπληροφόρησεν ἀκόμη, ὅτι σὲ προσεχῆ συγκέντρωσιν πρόκειται νὰ χορηγηθοῦν ἀνὰ 5.000 δρχ. ὑπὸ τοῦ Κέντρου εἰς τέσσερις κοπέλλες ἀπόρους ἀπὸ τὴν ὑπαίθρον, προκριθησομένας ὑπὸ εἰδικῶν, ὡς προικιδοτήσις».

«Πρόοδος» Σερρών 15 Αύγουστου 1964

ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΙΔΡΥΘΗ ΚΑΙ ΕΙΣ ΣΕΡΡΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ "ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ",

ΜΙΑ ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΠΡΟΟΔΟΝ",

Εἰς ἀπάντησιν προσφάτων δημοσιευμάτων τῆς «Προόδου» σχετικῶν μετὰ τὴν ἐπιδεικνυομένην δραστηριότητα τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, ὀργανώσεως ἐχούσης μεγίστην ἐθνικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀποστολήν, ὁ πανελληνίως γνωστός ἐκ Θράκης βορειοελλαδίτης πολιτικός, ὅστις ἀπεχώρησε τῆς πολιτικῆς καὶ προσφέρει ἤδη τὰς τόσον πολυτίμους ὑπηρεσίας του, ὡς Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, κ. Φίλιππος Μανουηλίδης, μᾶς ἀπέστειλε τὸ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1.388)10.8.1964 ἔγγραφον, ἔχον οὕτω:

Ἀγαπητὴ φίλε κ. Σγουραμάνη,

Ἵστερον ἀπὸ ἀρκετὸν καιρὸν διακοπῆς τῆς μεταξὺ μας ἀλληλογραφίας, μετὰ ἰδιαίτεράν χαρὰν ἔλαβα τὰ τρία φύλλα τῆς 2, 4 καὶ 5 τρέχ. τῆς ἐθνικῶς ἀγωνιζομένης φιλικῆς μου ἐφημερίδος σας καὶ σπεύδω νὰ σᾶς ἐκφράσω τὰς θερμότητάς μου εὐχαριστίας καὶ τὰ φιλικώτατά μου αἰσθήματα διὰ τοὺς τόσον κολακευτικούς λόγους, οὓς ἀπευθύνετε πρὸς τὸ πρόσωπόν μου καὶ διὰ τὸ ἐκτιμώμενον παρ' ὑμῶν ἐπὶ 40ετίαν ἔργον τοῦ Θ. Κέντρου. Γράφετε ὅτι θὰ συνεχίσητε τὴν δλοκλήρωσιν τῆς πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ μέλη τοῦ Θ.Κ., τὰ Ὑπουργεῖα, Ὁργανισμοὺς κλπ. ἀνακοινώσεώς μας καὶ εὐχαριστῶ καὶ δι' αὐτό. Εἰς προσηχῆ ἔκδοσιν τῶν «Θρακικῶν» θὰ ἀναφέρωμεν ὅσα ἔχετε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ γράφετε διὰ τὴν Ὁργάνωσίν μας.

Καθὼς βλέπετε, ἐκτὸς τῆς ἀποκλειστικῆς περὶ Θράκης ἐκδοτικῆς μας ἐργασίας, ἐπεξετείνωμεν τὸ περὶ τῆς πατρίδος ἐνδιαφέρον καὶ εἰς τομέα εὐποιίας διὰ φιλανθρωπικούς σκοπούς, ἐλπίζω δὲ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους νὰ διαθέσωμεν κονδύλιον διακοσίων περίπου χιλιάδων δραχμῶν. Ὅλα αὐτὰ γίνονται μακρὰν τῆς πολιτικῆς, ἐπειδὴ ὅμως δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ μένω ἄεργος, ἀφωσιώθην ἐντατικώτερον εἰς τὸ ἔργον αὐτό. Ἰδρύθησαν μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς δέκα ἐπαρχιακαὶ ἐπιτροπαὶ ἀνά τὴν Β. Ἑλλάδα, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐπιλογήν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν εὐεργετουμένων. Εἰς τὰς Σέρρας δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε ἐπιτροπήν, σᾶς ἐσωκλείω δὲ ἐγκύκλιον μετὰ ὁδηγίας καὶ ἐπειδὴ ἔχετε ἐκεῖ ἀρκετοὺς Θράκας, παρακαλῶ νὰ φροντίσῃτε διὰ τὴν ἰδρυσίν τοιαύτης Ἐπιτροπῆς, ἵνα δυναθῶν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὸν ἀγαθοεργὸν τομέα καὶ οἱ συμπολίται μας τῆς περιφερείας σας. Ἐὰν δὲν δύνασθε ἢ δὲν ἐπιθυμεῖτε σεῖς, παρα-

καλῶ νὰ μᾶς ὑποδείξετε κατάλληλα πρόσωπα πρὸς τὰ ὁποῖα νὰ ἀποτανθῶμεν διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν.

Σᾶς εὐχαριστῶ καὶ πάλιν καὶ διατελῶ, μὲ πολλὴν φιλίαν καὶ ἀγάπην.

Φ. ΜΑΝΟΤΗΑΙΔΗΣ

Πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου».

Ἐφημερίς «Ἐλεύθερη Θράκη» (4/8/64)

ΑΠΟΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
ΕΙΣ ΑΠΟΡΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΟΥΦΛΙΟΥ

«Μὲ τὴν δέουσαν ἐπισημότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν, τὴν 30)6)64 ἔλαβε χώραν εἰς τὸ Γυμνάσιον Σουφλίου εἰδικὴ τελετὴ ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ δύο χρηματικῶν βραβείων ἕκ 2.000 δρχ. ἕκαστον, εἰς ἰσαριθμούς ἀπόρους μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου Σουφλίου, διακρινομένους διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἦθος.

Οὗτοι ἦσαν: Ἡ μαθήτρια τῆς Β' τάξεως Γκιόργκα Ἀνδρονίκη καὶ ὁ μαθητὴς τῆς ΣΤ' Πεταλωτῆς Ἰωάννης.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν: ὁ Δήμαρχος Σουφλίου κ. Κάλφας Λάμπρος, ὁ Εἰσηγητὴς τῆς Τοπ. Ἐπιτροπῆς Θρακικοῦ Κέντρου κ. Χρ. Παπασταματίου, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἡλ. Μπογιατζῆς Δ)ντῆς Ἐνώσεως Γεωργ. Συν)σμιῶν, ὁ δημ)λος κ. Νικ. Δούκας, ὁ κ. Μπρίκας Χάρης ἔμπορος, καὶ ὁ Σύλλογος τῶν κ.κ. καθηγητῶν μετὰ τῆς Γυμνασιάρχου κ. Τότας Χαραμπάρα — Κουβατζῆ.

Ἐν ἀρχῇ ὠμίλησεν ὁ κ. Εἰσηγητὴς, ἐξάρας τοὺς ἱερούς σκοποὺς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, ἦτοι τὴν ἐκδοσιν τοῦ Συγγράμματος «Θρακικά» μὲ λαογραφικὴν ὕλην ἐξ ὅλης τῆς Θράκης, τὴν βράβευσιν διὰ χρηματικοῦ βραβείου 2.000 δραχμῶν τῶν ἀριστούχων μαθητῶν, καὶ τὴν προικοδότησιν ἀπόρων κορασιδῶν διὰ ποσοῦ 5.000 δραχμῶν.

Ἀπήνησεν εὐχαριστοῦσα ἡ κ. Γυμνασιάρχισ καὶ ἀκολούθως ἔλαβον οἱ μαθηταὶ τὰ βραβεῖα των, ἀπαυθύνοντες ἐγγράφους εὐχαριστηρίους ἐπιστολάς πρὸς τὸ Θρακικὸν Κέντρον.

Ἡ ὠραία ὀμιλία τοῦ Εἰσηγητοῦ, ἔχει ὡς ἐξῆς:

Κύριε Δήμαρχε,
Κυρία Γυμνασιαρχοῦσα,
κ. κ. Καθηγηταί,

Μὲ κατέχει δικαιολογημένη συγκίνησις τὴν στιγμὴν αὐτὴν, διότι ὡς Εἰσηγητὴς τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, παρουσίᾳ ἀντιπροσώπων ταύτης, εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀπονεύω εἰς τοὺς προ-

ταθέντας ἤδη μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου, Γκιόργκα Ἀνδρονίκην καὶ Πεταλωτὴν Ἰωάννην. Ὁφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν Σύλλογον τῶν κ.κ. Καθηγητῶν, διότι παρὰ τὸν ὑπερβολικὸν φόρτον ἐργασίας του, ποὺ συσσωρεύεται ἐν τῷ τέλει τοῦ σχολικοῦ ἔτους, συνῆλθεν εἰς εἰδικὴν συνεδρίαν, ἐπέλεξε δικαίως τοὺς ἐν λόγῳ μαθητὰς, διακρινομένους διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸ ἦθος των.

Ὁφείλομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, διότι ὁ ἴδιος ἀγαπῶν τὴν πόλιν μας, ηὐδόκησε νὰ μᾶς κάμῃ μετόχους τῶν ἱερῶν σκοπῶν τοῦ ἰδρύματος, διὰ τῆς χρηρηγήσεως τῶν χρηματικῶν τούτων βραβείων καὶ τῆς ἐντὸς ὀλίγου γενησομένης προικοδοτήσεως δύο ἀπὸρων κορασίδων ἐκ χωρίων τῆς περιοχῆς μας διὰ ποσοῦ ἐκ 5.000 δραχμῶν εἰς ἑκάστην.

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον ἰδρύθη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ἔτος 1930, ἀπὸ διαφόρους φλογεροὺς πατριώτας τῆς Ἀνατ. καὶ Βορ. Θράκης, μὲ σκοπὸν νὰ συνενώσῃ τοὺς ἐν διασπορᾷ Θρακὰς πρόσφυγας, οἱ ὅποιοι βεβαίως πάντοτε μὲ τὴν νοσταλγίαν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὰς ὑπὸ ζυγὸν Πατρίδας των, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰ προφητικὰ λόγια τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» «Πάλι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς, πάλι δικὰ μας θάναί.»

Τὸ Θρακικὸν Κέντρον ἔχει βραβευθῆ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἐν Παρισίοις Ἑταιρίαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν.

ἔχει ἐκδόσει μέχρι τοῦδε 37 τόμους τῶν 300 σελίδων, περιέχοντας διάφορα Ἐθνικὰ καὶ Κοινωνικὰ ἐπιστημονικὰ θέματα, περιγραφὰς διαφόρων χωρίων τῆς ὑπὸ δουλείαν Θράκης, ἀλλὰ κυρίως Λαογραφίαν διαφόρων πόλεων καὶ χωρίων ἐξ ὅλης τῆς Θράκης, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Σουφλίου, ἧς συγγραφεὺς τυγχάνει ὁ ὑποφαινόμενος, καὶ καλεῖ ὅπως πάντες συνεργασθοῦν διὰ τὸ μέγα τοῦτο Ἐθνικὸν ἔργον.

Εὐχόμεθα ἀκόμη, νὰ συνεχίσῃ ἀπροσκόπτως τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν του ἐπὶ γενεᾷς γενεῶν καὶ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἰδῶμεν τοὺς σκοποὺς του πραγματοποιουμένους.

Ἀγαπητοὶ μαθηταί. Ἐκ μέρους τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου καὶ τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς Σουφλίου, σᾶς συγχαίρω καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ συνεχίσετε μὲ τὴν ἰδίαν ἐπιμέλειαν καὶ ἀρίστην διαγωγὴν τὰς σπουδάς σας, διὰ νὰ γίνητε ἐξαιρετικῶς χρήσιμα μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, τῶν οἰκογενειῶν σας καὶ παράδειγμα τῶν συμμαθητῶν σας. Λάβετε τὰ βραβεῖα σας.

Ο ΑΝΤΑΓΟΚΡΙΤΗΣ

Εἰς τὰς ἐφημερίδας «Ἐλεύθερη Θράκη» τῆς 15.11.64, «Πανθρακική» καὶ «Κομοτινή» τῆς 16.11.64, ἀναδημοσιεύεται τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τῆς «Ἐλευθερίας» τῶν Ἀθηνῶν.

Δέον νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ Θρακικὸν Κέντρον, ἐκτὸς τῶν ἐκδοτικῶν του ἐπιδιώξεων διὰ τοῦ Συγγραμματος τὰ «Θρακικά», ἤδη ἀπὸ ἔτους ἠσχολήθη

μὲ νέον τομέα εὐποιίας διὰ προικοδοτήσεις πτωχῶν ἐκ Θράκης καὶ διαμενουσῶν εἰς χωρία νεανίδων καὶ διὰ βραβεύσεις τελειοφίτων μαθητῶν Γυμνασίων, ἐπίσης Θρακῶν, διακρινομένων διὰ χρηστοθήθειαν καὶ ἐπιμέλειαν. Τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸ ὡς ἄνω δημοσίευμα ποσὸν τῶν δρχ. 85.000 διπλασιάζεται ἤδη μέχρι τέλους 1964. Ἐπρογραμματίσθη δὲ ἡ συνέχισις καὶ διὰ τὸ 1965. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι θὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὰς κατὰ τόπους Ἐπιτροπὰς τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου.

Ἡ ἡμερὶς τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως «Ἐλεύθερη Θράκη», εἰς τὸ φύλλον τῆς 17ης Νοεμβρίου 1964 δημοσιεύει εἰς τὴν πρώτην σελίδα τὰ κατωτέρω:

«ΝΑ ΞΕΣΗΚΩΘΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΤΡΕΣ — ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΖΑΚΧΑΡΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΕΙΣ ΠΑΤΡΑΣ».

Νὰ ξεσηκωθοῦν ἀκόμα καὶ οἱ πέτρες, ὄχι μόνον τοῦ Ἑβρου, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Θράκης, ἐναντίον τῆς μελετωμένης ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ 4ου Ἐργοστασίου Ζακχάρεως τῆς Χώρας μας εἰς τὰς Πάτρας.

Φτάνει πιά. Ἐως ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει. Νὰ ἐξοστρακισθῇ πιά μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ὁ στενὸς κομματικὸς παλαιολαδίτικος ἰδεαλισμὸς καὶ νὰ πρυτανεύσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ γενικοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας μας. Τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἐπιτακτικὸν τὸ καθῆκον εἰς τὴν σημερινὴν κυβέρνησιν, ὅπως:

Τὸ 4ον ἐργοστάσιον Ζακχάρεως τῆς χώρας μας νὰ ἰδρυθῇ εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν».

Τὰ «Θρακικά» ἠσχολήθησαν εἰς τὸ παρελθὸν μὲ τὸ ζωτικώτατον διὰ τὴν Θράκην τοῦτο θέμα, ὅταν πραιωθέντος τοῦ 2ου ἐργοστασίου Ζακχάρεως ἐγένετο σκέψις καὶ διὰ τὸ 3ον, ἐστάλη δὲ καὶ ἐμπεριστατωμένον τότε ὑπόμνημα, μὲ στοιχεῖα καὶ στατιστικὰς, δι' ὧν ἐδικαιολογοῦντο αἱ διαμαρτυρίαι, διὰ τὴν παράλειψιν τῆς καταλληλοτάτης ἐκείνης περιοχῆς. Ἀτυχῶς ἐλησμονήθη καὶ πάλιν ἡ Θράκη κατὰ τὸ τρίτον ἐργοστάσιον, ἥδη δὲ καὶ μετὰ τὰς φήμας ἀνεγέρσεως καὶ τοῦ τετάρτου ἀλλοχοῦ, ἔχουν ἀπόλυτον δίκαιον νὰ ἐξεγείρωνται καὶ νὰ διαμαρτύρωνται οἱ κάτοικοι μετ' εὐλόγου δυσφορίας, διὰ τὴν συστηματικὴν εἰς βᾶρος των παραγκώνισιν καὶ περιφρόνησιν. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προσέξῃ.

Παραθέτομεν κατωτέρω κριτικὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Νέας Ὑόρκης διὰ τὸν 37ον Τόμον τῶν «Θρακικῶν», καθὼς καὶ μέρος τῶν καθημερινῶς λαμβανομένων ἐπαίνων, ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν Τόμων τούτων:

«Ἐθνικός Κήρυξ» — Πέμπτη 23 Ἀπριλίου, 1964

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

ΝΕΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Μᾶς ἀπεστάλη ὁ τριακοστὸς ἑβδομος τόμος τῶν «ΘΡΑΚΙΚΩΝ», τὰ ὁποῖα ἐκδίδει τὸ «Θρακικὸν Κέντρον» τῶν Ἀθηνῶν. Εἶναι ἐπικαιρὸς καὶ λίαν διαφωτιστικὴ ἢ νέα αὐτὴ ἔκδοσις, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἐντύπωμα ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἑκπατρισθέντας Θράκας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ Πανελλήνιον.

Ἐν πρώτοις, ὡς ἀνέκαθεν τὸ κάμνει τὸ «Θρακικὸν Κέντρον» εἰς τὰς ἐπιδιώξεις του περιέλαβε καὶ τὴν ἀναγραφὴν —μετὰ σεβασμοῦ καὶ τιμῆς— τῶν βιογραφιῶν δύο διακεκριμένων, μεταδημησάντων εἰς Κύριον, προσώπων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, αἵτινα ἀφῆκαν ἀγαθὴν μνήμην εἰς τὰς χρυσαῖς δέλτους τῆς ἱστορίας καὶ ἐξαιρῶνται εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν ὑπὲρ τοῦ γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται ἀφ' ἑνὸς μὲν (σελ. 4—5) περὶ τοῦ ἀειμνήστου διαπρεποῦς καὶ σοφοῦ Ἱερέαρχου, τοῦ Μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου, μιᾶς μεγάλης μορφῆς τῆς Ἐκκλησίας Σάμου. Ἀφ' ἑτέρου (εἰς τὰς σελ. 6—11) εὐρίσκεται ἡ βιογραφία τοῦ ἡμετέρου πρώην Ἀρχισυντάκτου καὶ μέχρι τοῦ τέλους τῶν ἡμερῶν του Ἐπιτίμου Ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πρωθιερέως Δημητρίου Καλλιμάχου, Μ. Διδασκάλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πρυτάνεως τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων ἐν Ἀμερικῇ, ἀκαταπονήτου συγγραφέως καὶ μιᾶς τῶν πλέον ἀγωνιστικῶν φυσιογνωμιῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Εἰς τὰς σελ. 12—93 εὐρίσκεται συλλογὴ Ἀφηγήσεων, Θρύλων, Παραδόσεων καὶ Γεγονότων περὶ τῆς Ἱστορίας Διδυμοτείχου, γραμμῆν ὑπὸ τοῦ κ. Μανάκα, συνταξιούχου διδασκάλου Διδυμοτείχου, καὶ συνοδεύεται μὲ πολλὰς φωτογραφίας ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. Ἀκολουθεῖ (εἰς τὰς σελίδας 95—168) τὸ πῶμα τοῦ τόσον προῶρος ἐκλιπόντος, ἐκ Σαμμακοβίου, συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του Θεοδώρου Π. Κιακίδου, ἐπιτίμου μέλους τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρο» καὶ συνεργάτου τῶν «Θρακικῶν», ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνα Ἀπόσπασμα Ταξίδι», εἰς τὸ ὁποῖον περιγράφει ὁ διακεκριμένος συγγραφεὺς τὴν τελευταίαν περιοδείαν του «εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἐγεννήθη», τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην. Λεπτομέρειαι τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἐκλιπόντος συγγραφέως ἐγράφησαν, ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν κ. Βασίλειον Ἀσημομύτην.

Ἀκολουθοῦν, εἰς τὰς σελ. 160—230 καὶ κατόπιν εἰς τὰς σελ. 294—310, τὰ «Διοικητικὰ» τοῦ Θρακικοῦ Κέντρο, ἧτοι πλεῖστα ὄσα θέματα ἐπὶ τῶν «πεπραγμένων» καὶ τῶν συνεχόμενων μὲ τὴν λαμπρὰν αὐτὴν Ὀργάνωσιν, ὡς

ἐπίσης καὶ μὲ τὴν δρᾶσιν τῶν Θρακῶν καὶ μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν καὶ ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ξενητευμένους Ἕλληνας, καὶ τὸν Θρακικὸν κόσμον, τὰ ὁποῖα προβλήματα μὲ τόσον ἐνδιαφέρον παρακολουθεῖ τὸ «Θρακικὸν Κέντρον» ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀπὸ τριακονταετίας καὶ πλέον ἀκουράστου καὶ ἐμβριθοῦς Προέδρου τῆς, κ. Φιλίππου Μανουηλίδου, ὁ ὁποῖος ἐλάμπρυνε καὶ τὴν ἐπίσημον Ἑλλάδα, ὡς ὑπουργός, ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ἐἰς τὰς σελ. 250—264 ἐπακολουθοῦν θέματα ὑψίστου ἐνδιαφέροντος διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑκπαίδευσιν, Σωματεῖα καὶ Ὁργανώσεις, καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἀνέκαθεν φλέγον θέμα τῆς διατηρήσεως καὶ διαωρίσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης μεταξὺ τῶν ἀποδήμων, τὸ ὁποῖον πάντοτε ὑπεστήριξεν ἀπὸ τῶν στηλῶν του ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ», ὡς ἐπίσης διὰ τὰς ἐνεργείας τοῦ ἐξέχοντος Δρος Χάρου Μέσεντζερ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ, ὅπως ἐγκαθιδρυθῆ ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία καὶ γλῶσσα εἰς τὸ διασημότερον αὐτὸ Ἀμερικανικὸ Πανεπιστήμιον, ἡ πραγματοποιήσις τοῦ ὁποῖου ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ ὄνειρα τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Καλλιμάχου, διὰ τὸ ὁποῖον τόσο πολὺ εἰργάσθη διὰ νὰ γίνῃ πραγματικότης.

Ἀκολουθοῦν (σελ. 265—294) τὰ Λαογραφικὰ τοῦ Σουφλίου, ἧτοι ἀφήγησις τοῦ Δημοδιδασκάλου κ. Χρίστου Παπασταματίου — Μπαμπάλιτη, κυρίως λαογραφικοῦ περιεχομένου, μὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν διαφόρων ἐθίμων, κλπ., τῆς πατρίδος του Σουφλί.

Ἐἰς τὸ τέλος τοῦ πλουσιωτάτου 37ου αὐτοῦ τόμου τῶν «Θρακικῶν» γίνεται ἰδιαιτέρα μνεία ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὸ κοσμοϊστορικὸν γεγονός τῆς Ἑνώσεως τῆς Χριστιανοσύνης· ἐκ τοῦ πλήθους τῶν δημοσιευμάτων τοῦ τύπου παρατίθενται ὠρισμένα ἀποσπάσματα ἐνδεικτικὰ τῶν προῶρων συναντήσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Ἑκτου εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Καί, ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα, ὑψίστου ἐνδιαφέροντος διὰ τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς Θράκας, δεινοπαθήσαντας καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν μανίαν. Ἐπίσης, λεπτομέρειαι τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Προέδρου τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρον» καὶ τῆς ἐμπράκτου ἐκδηλώσεως τῶν αἰσθημάτων ἀγανακτήσεως καὶ ὀδύνης τῶν ὑπὲρ διακοσίων πενήντα μελῶν τοῦ Σωματείου διὰ τὰ νέα δεινοπαθήματα τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων. Συγχαίρομεν τὸ «Θρακικὸν Κέντρον» διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτὴν ἔκδοσιν τοῦ 37ου Τόμου τῶν «Θρακικῶν».

Ἐκ τῆς Συντάξεως

B.B.

Κον Φίλιππον Μανουηλίδην,
Πρόεδρον τοῦ Θρακικοῦ Κέντρον.

Ἔλαβα τὸν 37ον τόμον τῶν «Θρακικῶν» καὶ εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ συγ-

χαίρω διὰ τὴν τόσῃν ἐθνικὴν ἐργασίαν σου. Παρακαλῶ νὰ δεχθῆς τὴν μικρὰν συνδρομὴν μου ἐκ 500 δρχ. διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐργασίας σου.

16)4)1964

Φιλικώτατα,
ΣΤ. ΓΟΝΑΤΑΣ

Ἀθῆναι 6)6)1964

Φίλε κ. Μανουηλίδη,

Μὲ μεγάλη μου χαρὰ ἔλαβα τὸν 37ον τόμον τῶν «Θρακικῶν». Καὶ μόνον ἢ μακροβιότης τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς ἐκδόσεως ἀρκεῖ διὰ νὰ πείσῃ ὅλους περὶ τῆς πραγματικῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης τὴν ὁποίαν ἐξυπηρετεῖ. Σπανιώτατα εἶναι αἱ περιπτώσεις τοιούτων ἐκδόσεων, ποὺ ὑπερβαίνουν τὰ ὀλίγα ἔτη βίου. Ὅποιος ὁμως διαβάσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν τῶν Τόμων, ἀκόμη δὲ περισσότερον ὅσοι ἐγκύβουν εἰς αὐτό, εὐρίσκουν ἀμέσως τὴν ἐξήγησιν καὶ τῆς μακροβιότητος καὶ τῆς ἀξίας των. Διότι αἱ ἐμπεριστατωμένα μελέται τῆς ἱστορίας, τῆς ζωῆς, τῶν παραδόσεων, τῆς λαογραφίας, καὶ τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τοῦ παναρχαίου προμαχῶνος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ εἶναι ἡ Θράκη, καθιστοῦν τὰς ἐκδόσεις σας αὐτὰς πολυτίμους ὄχι μόνον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως. Θεωρῶ λοιπὸν καθήκον μου νὰ σᾶς συγχαρῶ θερμώτατα διὰ τὴν προσπάθειαν αὐτὴν, μὲ τὴν ὁποίαν συνδέσατε ἀρρήκτως τὸ ὄνομά σας καί, ποὺ εἶναι ἀνταξία τῶν τόσων ἄλλων ἐθνικῶν σας ὑπηρεσιῶν. Ἄξιοι ἐπίσης συγχαρητηρίων εἶναι καὶ ὅλοι οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάται σας, ποὺ συμβάλλουν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου.

Μὲ θερμὰς εὐχαριστίας καὶ φιλικοὺς χαιρετισμούς,

Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ, Ναύαρχος.

Πρὸς τὸ Θρακικὸν Κέντρον, Ἐνταῦθα.

Ἄξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Γνωρίζω ὑμῖν τὴν λήψιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1409)8.12.64 ἐγγράφου. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μου διὰ τὴν φιλόφρονα πρὸς με προσφορὰν τῶν ἐκδιδομένων Τόμων τοῦ περισπουδάστου δωανύμου περιοδικοῦ συγγράμματος.

Ἀναγνωρίζων καὶ ἐκτιμῶν πληρέστατα τὴν καταβαλλομένην τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν προεδρείαν Κέντρον προσπάθειαν ἀποθησαυρίσεως, περισυλλογῆς καὶ δημοσιεύσεως παντοῦ ἱστορικοῦ, λαογραφικοῦ κλπ. ὕλικου τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν Θράκην, ἐπιθυμῶ νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι θὰ μὲ εὗρητε πάντοτε πρόθυμον συμπαραστάτην διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν καὶ τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου τοῦ Θρακικοῦ Κέντρον.

Πρὸς τούτοις, παρακαλῶ ὑμᾶς, κύριε Πρόεδρε, ὅπως μετὰ τῶν εὐχαρι-

στιῶν μου δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου τιμῆς καὶ ἀγάπης.

Τῆ 14ῃ Ὀκτωβρίου 1964.

ΓΕΩΡΓ. ΝΙΚ. ΒΕΑΤΣΟΣ
Ἀντιπρόεδρος Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας

Ὁ κ. Δημήτριος Ἀθηνιδῶρου, Δωρητῆς — Ἐπίτιμον Μέλος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, γράφει ἀπὸ 13.3.1964 πρὸς τὸν Πρόεδρον κ. Φ. Μανουηλίδην τὰ ἀκόλουθα:

«Ἐλαβα ἐπίσης τὸν ὠραῖον ὅπως πάντοτε Τόμον τῶν «Θρακικῶν», τὸν ὁποῖον ἤδη σχεδὸν ἐδιάβασα ὅλον. Εἶναι πολὺ σοβαρά, ἐθνικὴ, πατριωτικὴ καὶ ὑπέροχη ἐργασία καὶ σὲ συγχαιρῶ ἐγκαρδίως, καθὼς καὶ τοὺς κυρίους συνεργάτας σου, διὰ τὸ συνεχιζόμενον λαμπρὸν τοῦτο ἔργον σας, οὕτινος σεῖς οἱ ἐμπνευσταὶ καὶ ἐργάται, διδάσκαλοι τοῦ μεγαλείου τοῦ Γένους. Εὖγε! — Τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε. — Αὐτοὶ οἱ περίφημοι Τόμοι τῶν «Θρακικῶν» ἀποτελοῦν τίτλους ἰδιοκτησίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης μας. — Καὶ πάлин εὖγε!».

Ἡ ἀξιότιμος Κα Αικατερίνη Σοφ. Βενιζέλου, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ δημοσιεύματος μετὰ φωτογραφίας εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 38ου Τόμου, περὶ τοῦ ἀεμνήστου Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἐπὶ τῆ ἑκατονταετηρίδι, μᾶς ἀπέστειλε τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

Ἀθῆναι, τῆ 14.10.1964

Φίλε κ. Μανουηλίδη,

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμότατα τόσον διὰ τὴν ἐπιστολήν ὅσον καὶ διὰ τὸ δόκιμον, τὸ ὁποῖον εἶχате τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ ἀποστείλητε.

Μὲ συνεκίνησεν βαθύτατα ἡ ἐκδηλουμένη εὐλάβειά σας πρὸς τὴν μνήμην τοῦ Ἐθνάρχου καὶ τοῦ προσφιλοῦς μου συζύγου, τὸ ὠραῖον κείμενόν σας ἀποδίδει μίαν θαυμασίαν καὶ ἀντικειμενικὴν εἰκόνα τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου των.

Μετ' ἐκτιμῆσεως
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΟΦ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Εὐχαριστηρίους ἐπίσης ἐπιστολάς καθημερινῶς λαμβάνομεν καὶ παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου εὐεργετουμένων διὰ προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων, καθὼς καὶ παρὰ τῶν κατὰ τόπους Γυμνασιαρχῶν, Καθηγητῶν καὶ Διδασκάλων.

Δέον νὰ προστεθῆ ὅτι κατὰ τὰς ἐπιδόσεις τῶν ὡς ἄνω προικοδοτήσεων καὶ βραβεύσεων, λαμβάνουν χώραν, ὀργανωμένα ὑπὸ τῶν Εἰσηγητῶν καὶ τῶν

ἐπιτροπῶν μας, συγκεντρώσεις τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κατοίκων ἐκάστου τόπου, κατ' αὐτὰς δὲ διὰ καταλλήλων ὁμιλιῶν ἐξαιρείται τὸ ἐκπολιτιστικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Σωματείου, τονώνεται τὸ ἠθικὸν τῶν πενομένων συμπολιτῶν, αἱ ἐνέργειαι δὲ αὐταὶ συμβάλλουν καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν μελῶν μας, ἅτινα ὑπερέβησαν τὰ 400 μὲ προοπτικὰς περαιτέρω ἀνόδου καὶ κυκλοφορίας τῶν «Θρακικῶν».

Ἐλάχιστον μέρος τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν καὶ ἐπιστολῶν παραθέτομεν:

Ὁ λόγος τοῦ Εἰσηγητοῦ Ἐπιτροπῆς Δεδυμοτεῖχου κ. Α. Μανάκα:

«Ἀγαπητὰ μου πατριωτάρια Θρακόπουλα. Εἶναι ἡ δευτέρα φορὰ τὰ περὶ ἔργα καὶ ἄδολα μάτια σας ποὺ μὲ βλέπουν. Μὲ πιάνει πραγματικὴ συγκίνησις ὅταν ἐπισκέπτομαι τὸ Γυμνάσιον διότι θυμοῦμαι τὴ 44χρονη διδασκαλική μου ὑπηρεσία καὶ διότι πολλοὶ ἀπὸ σᾶς ἦσαν μαθηταὶ μου. Ἡ σημερινὴ ἐπίσκεψί μου ἔχει τρανότερη σημασία διότι ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι τρανός. Φέρω πάλι 2.000 δραχ. σταλμένες ἀπὸ τὸ Θρακικὸ Κέντρο διὰ νὰ βραβεύσῃ τὴν συμμαθητριά σας Ἀγαπία Γιουβάνογλου. Δυὸ εἶχε προκρίνει ὁ Σύλλογος κ. κ. καθηγητῶν σας. Αὐτὴν καὶ τὸ συμμαθητὴ σας Μαργαριτίδην. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πίστωσις τοῦ 1964 ἐξηντλήθη, αὐτὸς θὰ πάρῃ τὴν βράβευσίν του κατὰ τὸ 1965. Τὴν φορὰν αὐτὴ δὲ θὰ σᾶς ὁμιλήσω γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκει τὸ Θρακικὸν Κέντρον. Σᾶς τὰ εἶπα τὴν ἄλλῃ φορὰ. Ἄλλωστε ὁ κ. Γυμνασιάρχης σᾶς τὰ ἀνέπτυξε τόσο καλά, ὥστε νὰ εἰπῶ τὰ ἴδια περιττεύει.

Σήμερα μαζὺ μὲ τὴ βράβευσι αὐτὴ σᾶς μεταφέρω τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ Προέδρου τοῦ Θρακικοῦ Κέντρον κ. Φιλίππου Μανουηλίδη καὶ τὴν πατρικὴ ἀπειρη ἀγάπη του. Σὰν Θράξ κι' αὐτὸς ἀγαπάει τὴν πατρίδα του Θράκη καὶ τὰ Θρακόπουλα. Δῶ καὶ 30—40 χρόνια κουράζεται νὰ φέρῃ σὲ τέλος τὸ σκοπὸ ποὺ ἔχει βάλει στὴ ζωὴ του. Νὰ ἐξυμῶσῃ τὴ Θράκην μας, τὸ διαμέρισμα αὐτὸ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ποὺ χαρακτηρίστηκε διαμάντι τῆς Ἑλλάδος, σὲ ἐπίπεδο ὑψηλὸ ἀπὸ πνευματικὴ ἀποψι καὶ νὰ ξεσκεπάσῃ τὴν ἱστορία του, τοὺς θρυλλοὺς, τοὺς ἡρωισμοὺς, γλωσσολογία καὶ γενικὰ λαογραφία τοῦ τόπου, ποὺ ὡς τώρα ἀπὸ λίγα χρόνια, τὰ σκέπαζε ὁ πέπλος τῆς σαβιάς. Ἐργάστηκε καὶ ἐργάζεται ἐντατικὰ καὶ κατάφερε ὡς τώρα νὰ συγκεντρώσῃ ὑλικά γιὰ 37 Τόμους 15.000 σχεδὸν σελίδων ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴ Θράκην. Δὲν περιορίζεται ἡ δρᾶσι του σ' αὐτὸ καὶ τὶς βραβεύσεις μόνον, ἀλλὰ στέλνει χρήματα μὲ τὰ ὁποῖα προικοδοτοῦμε ἄπορα ἀρραβωνιασμένα κορίτσια. Καὶ μαζὶ μὲ ὅλα αὐτὰ σᾶς στέλνει καὶ τὶς πατρικὲς εὐχὲς καὶ νοουθεσίες του νὰ δείχνετε ὅλοι σας καλὴ διαγωγή καὶ πρόοδο στὰ μαθήματα. Σὲ ὅλα αὐτὰ τίποτε δὲν θέλει γιὰ τὸν ἑαυτὸ του παρὰ νὰ ἀγαπᾶτε τὴν Μεγάλην Πατρίδα μας Ἑλλάδα καὶ τὴν ἰδιαίτερον πατρίδα μας Θράκην καὶ νὰ γίνετε συνιχισταὶ τῶν ἀγώνων τοῦ ἀγαπητοῦ κ. Μανουηλίδη στὴν ὑψηλὴ καὶ πατριωτικὴ αὐτὴ προσπάθεια».

Ἐν Αἰδυμοτείχῳ τῇ 3 Ἰουλίου 1964 *

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Μετ' ἰδιαιτέρας χαρᾶς φέρομεν εἰς γνῶσιν ἡμῶν ὅτι παρελάβομεν παρὰ τοῦ κ. Δ. Μανάκα τὸ ἐκ δύο χιλιάδων (ἀριθ. 2.000) δραχμῶν ποσόν, τὸ ὁποῖον τὸ ὑφ' ὑμᾶς Θρακικὸν Κέντρον ἐχορήγησεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τοῦ Γυμνασίου Αἰδυμοτείχου ὑποδειχθεῖσαν μαθήτριαν τῆς Δ' τάξεως Ἀγαπίαν Γιοβάνογλου. Ἐπιπροσθέτως φέρομεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι τὸ ὡς ἀνωτέρω ποσόν παρεδόθη εἰς τὴν δικαιούχον ἐνώπιον τῶν μαθητῶν μετὰ σχετικὴν προσφώνησιν τοῦ κ. Γυμνασιάρχου καὶ ἀντιφώνησιν τοῦ κ. Μανάκα, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἡ μαθήτρια τῇ συνοδείᾳ καθηγητρίας μετέβη εἰς τὸ ἐνταῦθα ταχυδρομεῖον καὶ κατέθεσε τοῦτο εἰς τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμειυτήριον ἐπ' ὀνόματί της.

Καὶ αὖθις συγχαίρομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς διὰ τὴν εὐγενῆ μέριμνάν σας.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ὁ Γυμνασιάρχης
Ε. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΟΡΕΣΤΙΑΔΙ

Π ρ ᾱ ξ ι ς 80ή.

Ἐν Ὁρεστιάδι καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Γυμνασίου σήμερον τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1964, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν καὶ ὥραν 13ην συνήλθεν εἰς συνεδρίαν ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία τοῦ ἑξαταξίου ἐν Ὁρεστιάδι Γυμνασίου ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. κ. 1) Τσουκαλᾶ Ἰωάννου τοῦ Εὐστρατίου, προέδρου, 2) Γεωργιάδου Γεωργίου τοῦ Τιμολέοντος, ταμίου καὶ 3) Δημητριάδου Ἰωάννου τοῦ Ἀντωνίου, γραμματέως, ἀκούσασα δὲ κατὰ τοῦ κ. Γυμνασιάρχου ὅτι τὸ ἐν Ἀθήναις «Θρακικὸν Κέντρον» διέθεσε δραχμὰς τέσσαρας τέσσαρας χιλιάδας, ἵνα βραβευθῶσι δύο μαθηταὶ διακρινόμενοι ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ χρησιμότητι,

Ἀποφασίζει

Εὐχαριστεῖ θερμότατα τοὺς ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ἐργαζομένους διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ὕλικὴν ἐξυψώσιν τῶν τέκνων τῆς Θράκης καὶ εἰδικώτερον τὸν ἐπὶ 35ετίαν Πρόεδρον τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου καὶ πρῶν Ἰπουργὸν ἐξοχώτατον κ. κ. Φίλιππον Μανουηλίδην, παρακαλοῦσα τὸν Ὑψιστον, ἵνα χαρῶσῃ εἰς αὐτὸν ὑγείαν καὶ μακροήμερουσιν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φιλιτάτης ἡμῶν πατρίδος.

Ἐφ' ᾧ συνετάχθη ἡ παρούσα, ἣτις ἀπογράφεται ὡς ἔπεται:

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Ταμίας

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀκριβές ἀντίγραφον, ἐν Ὁρεσιάδι τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1964

Ὁ Γυμνασιάρχης

I. A. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΞΑΝΘΗΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΧΗΣ

Ἐν Ξάνθῃ, τῇ 18ῃ Ὀκτωβρίου 1964

Π ρ ὶ ς

Τὸ Ἀξιότιμον Συμβούλιον Σωματείου «Θρακικὸν Κέντρον»,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσω Ὑμῖν τὰς θερμότητας εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ παρ' ἐμοὶ Γυμνασίου διὰ τὴν γενναίαν καὶ ὄντως ἀξιομίμητον πράξιν τῆς βραβεύσεως δύο ἀριστούχων μαθητῶν του διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν τεσσάρων χιλιάδων (4.000) δραχμῶν καὶ νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ ὡς ἄνω χειρονομία Ὑμῶν ἔσχε μεγίστην ἀπήχησιν παρὰ τῇ κοινωνίᾳ τῆς πόλεως τῆς Ξάνθης.

Μεθ' ὑπολήψεως

Ὁ Γυμνασιάρχης

ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς τὸν προσεχῆ 39ον Τόμον θὰ περιληφθῇ μετὰ λεπτομερειῶν καὶ μία ἐξαιρετικὴ δωρεὰ τοῦ ἐκ Διδυμοτείχου ἀποβιώσαντος ἐφοπλιστοῦ Εὐγενίου Εὐγενίδη, μετὰ φωτογραφίας καὶ βιογραφίας του, ὅστις συνεισέφερε γενναίως πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ 25ου Πλανηταρίου ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ πρότυπα πρὸς τεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ παρατίθεται πίναξ τῶν μέχρι τοῦδε Εὐσεργετῶν καὶ Δωρητῶν τοῦ Θρακικοῦ Κέντρον, τοῦτο δὲ διότι ἐνεφανίσθησαν τελευταίως, κατόπιν τοῦ τοιμῆς εὐποιίας καὶ νέοι δωρηταὶ καὶ διὰ νὰ ἀπευθύνωμεν θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς πάντας τοὺς συντρέχοντας ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς τὸ ἔργον μας, μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως τὸ παράδειγμά των εὗρη καὶ ἄλλους μιμητάς:

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

- 1) + Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός Στερηνόπουλος
- 2) 'Αναστασίου 'Αθανάσιος
- 3) + Πρωθιερέυς Δημήτριος Καλλίμαχος

ΔΩΡΗΤΡΙΑΙ

- 1) Βερβελίδου Ραλλοῦ
- 2) Βλάχου — Μανάκα 'Αλίκη
- 3) Λάγια 'Αγλαΐα
- 4) Μανίδου 'Αννα
- 5) Μανουηλίδου 'Ιάνθη
- 6) Οικονόμου Σεμίραμις
- 7) Πασχαλίδου Μαρία
- 8) Παυλίδου 'Ελένη
- 9) Σοφριανοῦ Ντόσση
- 10) Τσατάλα 'Ιωάννα
- 11) Φλόκα 'Αλεξάνδρα
- 12) Φλωρᾶ --- Σταμούλη Ξανθίπη

ΔΩΡΗΤΑΙ

- 1) 'Αναστασίου 'Αθανάσιος
- 2) Γερμάνης Περικλῆς
- 3) Οικονόμου Χριστόφορος
- 4) Χαρίλαος Νικόλαος
- 5) Χατζηγιαννάκης Δημοσθένης
- 6) Μανουηλίδης Φίλιππος
- 7) 'Αθηνοδώρου Δημήτριος
- 8) Μιχαηλίδης Βίκτωρ
- 9) Τσατάλας Γεώργιος
- 10) Βερβελίδης Γεώργιος
- 11) Παντερμαλῆς Δημήτριος
- 12) Τερζῆς 'Αναστάσιος
- 13) Δεσποτόπουλος Πασχάλης
- 14) Σιφναῖος 'Απόστολος
- 15) Γονατᾶς Στυλιανός
- 16) 'Αναστασίου Κοσμᾶς

- 17) Τσατάλας Πάτροκλος
- 18) Παπαδόπουλος Θωμάς
- 19) Έκιντζόγλου Νικόλαος
- 20) Οικονομίδης Πασχάλης
- 21) Οικονομίδης Δημήτριος
- 22) Πολίτης Άλκης
- 23) Μέγας Λουκάς
- 24) Λεωνιδόπουλος Άπόστολος
- 25) Μπλαμούτσης Άθανάσιος
- 26) Άθηνοδώρου Κώστας
- 27) Σαραντής Μιλτιάδης
- 28) Καπιτζόγλου Νικόλαος

Σ η μ. : Τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν δωρητριῶν καὶ τῶν δωρητῶν ποσὰ πικαίλλουν ἀπὸ 3.000 δραχ. μέχρι 500 ἐτησίως.

Εὐχετήρια τηλεγραφήματα ἀποσταλέντα ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ κ. Φ. Μανουηλίδου (14 Νοεμβρίου 1964) εἰς ἀνταπόδοσιν ἐνίων ἐκ τῶν εὐεργετηθέντων ἀπὸ τὸν φιλανθρωπικὸν τομέα:

1) ΔΙΑΤΜΟΤΕΙΧΟΥ.— Κύριον Φίλιππον Μανουηλίδην — Βουλῆς 20 — Ἀθήνας.— Ἐπὶ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ ὑμῶν Γυμνασιάρχης καὶ Καθηγητικὸς Σάλλογος Διδ)χου σᾶς εὐχονται ὑγείαν, μακροσημέρευσιν καὶ εὐτυχίαν, ἐπὶ τῷ συντελουμένῳ ἔργῳ. — Γυμνασιάρχης.

2) ΔΙΑΤΜΟΤΕΙΧΟΥ.— Φίλιππον Μανουηλίδην, Πρόεδρον Θρακικοῦ Κέντρου — Βουλῆς 20 — Ἀθήνας.— Ἐπὶ ὀνομαστηρίοις ὑμῶν στοργικῶ πατρὸς Θρακῶν προσαγόντως παντοειδεῖς ὑπηρεσίας καὶ εὐεργεσίας ἀπὸ θέσεως ὑπάτων ἀξιομάτων πολιτείας καὶ νῦν ἔτι μοχθοῦντος ἀνύψωσιν πεφιλημένης Θράκης, εὐγνωμονῶν εὐχομαι ὀλοψύχως μακροσημέρευσιν καὶ πλήρη ἐπιτυχίαν ἱεροῦ ἔθνικοῦ σκοποῦ. — Δημήτριος Μανάκας.

ΚΟΥΦΟΒΟΥΝΟΥ.— Μανουηλίδην Φίλιππον — Βουλῆς 20 — Ἀθήνας. — Ἐπὶ ὀνομαστικῇ σας ἑορτῇ εὐχόμεθα χρόνια πολλά. — Πρόεδρος Κοινότητος Κουφοβούνου Διδ)χου.

4) ΜΑΝΗΣ ΔΙΑΤΜΟΤΕΙΧΟΥ.— Φίλ. Μανουηλίδην, Πρόεδρον Θρακικοῦ Κέντρου — Βουλῆς 20 — Ἀθήνας. — Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ ὑμῶν παρακαλῶ δεχθῆτε τὰς θερμοτέρας μου εὐχάς. — Φώτιος Μυροῦδης, Πρόεδρος Κοινότητος Μάνης.

5) Γιὰ τὴν γιορτῆ σας χρόνια πολλὰ καὶ πᾶν ποθητόν. — Εὐτυχία Μπουραζάνα. — Ἀμόριον Ἔβρου.— 12.11.64.

6) ΒΡΥΤΣΗΚΩΝ ΔΙΑΤΜΟΤΕΙΧΟΥ.— Φίλ. Μανουηλίδην — Βουλῆς

20 — Ἀθήνας. — Χρόνια πολλά καὶ εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ προικοδότησιν.—
Θεοχαρίδου Ἀναστασία.

7) ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ. — Μανουηλίδην Φίλ. — Βουλῆς 20 — Ἀθή-
νας. — Εὐχόμεθα πολυήμερουσιν. — Μαθηταὶ Ἀντωνακούδης — Γιωβάνο-
γλου.

8) ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ. — Φίλ. Μανουηλίδην — Βουλῆς 20 — Ἀθήνας.
— Ἐπὶ ὀνομαστικῇ ἡμῶν ἑορτῇ χρόνια πολλά εὐχόμεθα Κύριος χαρίζει ἡμῖν
μακροήμερουσιν εὐλογεῖ δὲ θεάρεστον ἔργον σας Θρακικοῦ Κέντρου. — Βαμ-
βακόπουλος — Κουκουλαμάτης.

9) ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ. — Κύριον Φίλιππον Μανουηλίδην — Βουλῆς 20
— Ἀθήνας. — Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ εὐχομαι χρόνια πολλά. — Εὐρήνη
Σισμανίδου.

10) ΣΑΚΚΟΥ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ. — Κύριον Φίλ. Μανουηλίδην — Βου-
λῆς 20 — Ἀθήνας — Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ σας ἑορτῇ εὐχομαι χρόνια πολλά
καὶ εὐτυχισμένα. — Παρασκευαΐδου ἢ Μαυρίδου Κατίνα.

11) ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ. — Ἐξοχώτατον κ. Φίλ. Μανουηλίδην — Βουλῆς
20 — Ἀθήνας. — Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἡμῶν ἑορτῇ ἔτη πολλά. — Μαθητῆς
Μητσολίδης Κωνσταντίνος. — Ὁρεστιάδα.

Ἐυχετήρια ἀναφερόμενα εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ Θ.Κ. καὶ ἰδίᾳ εἰς εὐχαριστίας
τῶν εὐεργετηθέντων ἀπὸ τὸν φιλανθρωπικὸν ταμέα, πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Θρακι-
κοῦ Κέντρου ἐστάλησαν τὴν 14ην καὶ 15ην Νοεμβρίου ἐξ Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης,
Ἀλεξανδρουπόλεως, Διδυμοτείχου, Σουφλίου κλπ. 65 τὸν ἀριθμόν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου	3— 6
† Ὁ Πρωθιερεὺς Δημήτριος Καλλίμαχος (φωτογραφία)	7— 12
† Ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης (φωτογραφία)	13— 14
Πρόλογος καὶ Κριτικὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Θ. Κέντρου διὰ τὸ ἔργον τοῦ Πρωθιερέως Καλλιμάχου	15— 22
Μελέτιος, ὁ νέος Πατριάρχης	23— 27
Πρωθιερεὺς Δ. Καλλίμαχος (Βιογραφικὸν σημεῖωμα)	27— 31
Ὁ Πρωθιερεὺς Δ. Καλλίμαχος ἐν Κων) πόλει	31— 34
Κριτικὴ «Θρακικῶν» — Πρόλογος	35— 39
Διδάγματα ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Διχόνοιαν. Μὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Πα- τριάρχη στὸ Λονδίνο	40— 46
Ὁ ὕμνος πρὸς τὸν μεγάλο ἠθικὸ ἥρωα	46— 51
Διὰ τὴν κατασίγασιν τῶν παθῶν τῶν Ἑλλήνων	51— 57
Οἱ δραματισμοὶ τῶν Ἀγγλικανῶν Φιλελλήνων	57— 62
Παρέλασις τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς βρετανικῆς καὶ διε- θνοῦς ἀριστοκρατίας ἔμπροσθεν τοῦ Ἐθνάρχου	62— 68
Ὁφείλεται στὸ αἰώνιο ἑλληνικὸ πνεῦμα	68— 73
Ὁ Πατριάρχης γιὰ τὴν ἔκωση τῶν Ἐκκλησιῶν	73— 78
Ἐξέχοντες ἄνδρες τῆς Μεγάλης Βρετανίας	78— 84
Σ' ἓνα σαλόνι πνευματικῆς ἀριστοκρατίας	84— 89
Ὁ «Μινώταυρος» καὶ ἡ «Λερναία Ὑδρα»	90— 96
Ὁ Πατριάρχης εἰς γενικὸ ἀποκλεισμό!	96—103
Ἡ ἔθνικὴ κατὰ τῆς ἀλληλομαχίας	103—109
Ἑλληνικὸ «ρουσφέτι» στοὺς Ἀγγλικανούς	109—115
Στὴν κατοικίαν τοῦ Βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ	115—121
Συνδιάλεξις μὲ τὸν Ἀγγλο Πρωθυπουργὸ	121—126
Ἡ καταστροφή ἀπὸ τὴν ἔθνικὴν διχόνοιαν	126—133
Μὲ τὴν προστασίαν «βρετανικῶν τηλεβόλων»	133—138
Οἱ δύο δὲν ἀντήλλαξαν οὔτε χαιρετισμὸν	138—143
Ἡ καταστροφή τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος	143—147
Ἡ καταστροφή τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τῶν δύο Ἠπειρῶν καὶ τῶν	

πέντε Θαλασσῶν	147—154
Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Παρίσι	154—161
Τρομακτικαὶ αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἑλλήνων διὰ τὰς δηλώσεις τοῦ Λόυδ Τζώρτζ	161—164
Ὁ Πατριάρχης προσεκλήθη νὰ ἀναπτύξῃ ἐνώπιον τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν τὰς ἀπόψεις τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ	164—167
Εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων	167—173
Ἀγόρευσις τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν	173—176
Τὸ διαγγέλλμα τοῦ Βενιζέλου ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην	176—179
Ἐρωτήματα τῶν Γάλλων Γερουσιαστῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Φιλέλληνου Μπερὰρ	179—186
Χιουμοριστικαὶ συζητήσεις φιλελευθέρων καὶ βασιλοφρόνων ἐπὶ Παρίσι	186—190
Ὁ Πατριάρχης ὑποδέχεται τὴν ἑλληνικὴν παροικίαν τῶν Παρισίων	191—194
Εἰς τὸ Μέγαθρον τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν	194—197
Ὁ Πατριάρχης περὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς	198—201
Εἰς τὸ μέγαρον τοῦ πανισχύρου πρώην Πρωθυπουργοῦ Λέγκ	201—204
Ἡ πολιτικὴ μισοπία τοῦ πρώην Πρωθυπουργοῦ Τζώρτζ Λέγκ	205—209
Ἡ συνδιάλεξις τοῦ Πατριάρχου μετὰ τὸν Πρωθυπουργὸν Πουαγκαρέ	209—213
Συνέντευξις τοῦ Πατριάρχου μετὰ τὸν πρώην Πρωθυπουργὸν Κλεμανσώ	213—216
Ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης ἐνώπιον τῶν Γάλλων Φιλελλήνων	217—220
Ὁ Πατριάρχης ἀπὸ Μασσαλίαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα	221—225
Ἐπιστράτευσις Κληρικῶν	225—226
Ὁ Βενιζέλος εἰς τὴν Ἀμερικὴν	226—234
Τὸ ψήφισμα τῆς Λέσχης τῶν Κληρικῶν καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν	234—235
Ὁ Ἑλλήν. Στρατὸς ἐγγύθις ἀσφαλείας καὶ εἰρήνης. — Τὸ ψήφισμα τοῦ Παγγρηστιανικοῦ Συλλαλητηρίου	235—236
Διὰ τὴν δημοκρατίαν τῆς Ἰωνίας	236—238
Ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῷ θανάτῳ Πρωθυερέως Δημητρίου Καλλιμάχου	239—285
Διοικητικὰ Θρακικοῦ Κέντρου	287—315
Περιεχόμενα	316